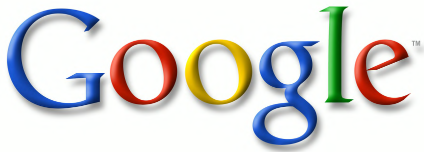

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 08161551 4

1919

HOMERI ILIAS,

Peter Gansevoort, Nassau Ha

GRÆCE ET LATINE.

1808

ANNOTATIONES

IN USUM SERENISSIMI PRINCIPIS

Henr[illegible]

GULIELMI AUGUSTI,

DUCIS DE CUMBERLAND, &c.

REGIO JUSSU

SCRIPSIT ATQUE EDIDIT

SAMUEL CLARKE, S.T.P.

VOL. I.

EDITIO DUODECIMA.

Ὅμηρος——λέξει καὶ διανοίᾳ πάντας ὑπερβέβληκε.

Aristot. de Poëtic. Cap. 24.

Hic omnes sine dubio, & in omni genere eloquentiæ, procul à se reliquit. Quintilian. Lib. X. Cap. 1.

LONDINI:

Impensis T. Longman, B. Law, G. G. & J. Robinson, J. Johnson, C. Dilly, R. Baldwin, T. Pote, J. Nichols, G. Richardson, F. & C. Rivington, G. Goldsmith, S. Hayes, Scatcherd & Whitaker, B. & J. White, G. & T. Wilkie, E. Newbery, J. Evans, & H. Murray.

M.DCC.XCIV.

CELSISSIMO PRINCIPI

GULIELMO AUGUSTO

DUCI DE CUMBERLAND, &c.

NOVAM HANC HOMERI EDITIONEM

VOTIS OMINIBUSQUE FAUSTISSIMIS

DAT DICAT DEDICAT

S. CLARKE.

PRÆFATIO.

UT operis inſtituti ratio uno aſpectu aperiatur, Lectorem hæc paucis in anteceſſum monitum velim.

Primò, Iliada hîc *græcè* quàm emendatiſſimam emitti: Et, ſi quibus in locis, paucis quidem illis, ſed quibuſcunque in locis à Vulgatis diſceſſum ſit; in Annotationibus, quâ id ratione factum ſit, ſingulatim eſſe expoſitum.

In græcis *latinè reddendis*, (quam quidem interpretationem maximâ ex parte correctam, parte aliquâ jam denuò compoſitam dedimus,) latinitatem adhibitam, non elegantem utique & venuſtam, ſed ita Romanam, ut verbis verba, quoad ejus fieri poſſet, ſingulis ſingula ex ordine reſponderent, græcis latina. Quin & *Explementa* quæ vulgò exiſtimantur *Verſuum*, quam in *Sententiâ explendâ* vim habeant, propriam quæque & ſuam, in permultis ut nequeat non ſentire Lector, diligenter effectum.

In *Annotationibus* ea ferè adjecta, quæ vel ad Poëtæ *artem aperiendam*, vel ad orationis *ornamenta* particulatim *commonſtranda*, vel ad *ſententiam illuſtrandam* præſertim facere viderentur. Quanquam hâc quidem poſtremâ in parte haud multum erat locandum operis, cùm Homericæ eloquentiæ & perpetua & ſingularis virtus ſit *perſpicuitas* in carminibus ornatiſſimis tanta, quantam nè in ſoluto quidem ſcribendi genere unquam aſſequutus eſt quiſquam.

Cui à rebus magnis seriisque minus est otii, ex locis innumeris ea, quæ sequuntur, consulere poterit.

De *vi* elegantissimâ *vocularum* quarundam, quæ vulgò *Versum*, non *Sententiam*, *explere* sunt creditæ: lib. ά, ver. 6, 56, 308. β', 1, 158. έ, 249, 273, 287, 303. ζ', 323, 418. θ', 53, 558. κ', 204, 509.

De *Temporum ratione*, quam in linguâ *Romanâ* paucissimi, in *Græcâ* nescio an quisquam satis accuratè tradiderit: ά, 37. γ', 141. δ', 492. έ, 587. ζ', 124. θ', 322. κ', 186.

De *prosodiâ*, & *licentiâ* (quam appellant) *Poeticâ*, vulgò minùs intellectâ: ά, 20, 51, 67, 140, 265, 314, 338. β', 43, 314, 537, 811. γ', 151, 260, 385. δ', 42. έ, 61, 117, 487, 708. ζ', 434. ί, 378.

De *usu* elegantiori *Verborum* quorundam rariùs observato: ά, 528, 593. β', 269. έ, 769, 778. ή, 161, 216. θ', 156, 520. κ', 560.

De numeri *Dualis* usu & ratione perperam à Grammaticis fictâ: ά, 566, 567. β', 288. έ, 487, 778. ί, 67, 182.

De loquendi ratione eâ, quæ ineptè *Antiptosis* dici solet: β', 353, 681. γ', 211. ζ', 396, 510. κ', 224, 437.

De locis quibusdam *emendandis*: ά, 20, 340, 395, 566, β', 426. γ', 39. δ', 42, 242. έ, 487. κ', 268, 299. λ', 732.

De versûs *Numeris* rem ipsam depingentibus, & orationibus *personam* mirè condecentibus: ά, 436. β΄, 102. γ΄, 357, 363. ζ΄, 510. ή, 157. ί, 210, 551. λ΄, 687, 697, 766.

De *Accentuum* ratione quâdam, rariùs observatâ: β΄, 267, 314.

Levia quidem hæc, & parvi fortè, si per se spectentur, momenti. Sed ex elementis constant, ex principiis oriuntur, omnia: Et ex judicii consuetudine in rebus *minutis* adhibitâ, pendet sæpissimè etiam in *maximis* vera atque accurata Scientia.

THE

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΙΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Α'.

Ὑπόθεσις τῆς Α' ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

ΑΠελθὼν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς Σπάρτην ξενίζεται παρὰ Μενελάῳ· καὶ ἁρπάσας τὴν Ἑλένην, ἀπῆλθεν ἐς Τροίαν. Τοῦτο μαθόντες οἱ Ἕλληνες ἔστειλαν πρέσβεις πρὸς Πρίαμον, τόν τε Μενέλαον καὶ Ὀδυσσέα, καὶ Διομήδην, καὶ τὸν τοῦ Θησέως Ἀκάμαντα· οὓς οἱ Τρῶες παρ' ὀλίγον ἀνεῖλον· εἰ μὴ Ἀντήνωρ ξενίσας ἀπέπεμψεν αὐτοὺς τῆς Τροίας· ὑποστρέψαντες δὲ οἱ πρέσβεις ἀνήγγειλαν τοῖς Ἕλλησι τὰ γενόμενα. Τότε συναγαγὼν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος Ἀγαμέμνων ὁ ἄναξ ἐστράτευσεν ἐπὶ τὸν τῆς Ἰλίου χῶρον· ἐνναετῆ δὲ χρόνον πολιορκοῦντες αὐτὴν, τῷ δεκάτῳ ἔτει συνέβη ἡ τοῦ Ἀχιλλέως Μῆνις, ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Χρύσης ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος παραγίνεται ἐπὶ τὸν ναύσταθμον τῶν Ἑλλήνων βουλόμενος λυτρώσασθαι τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Χρυσηΐδα· οὐκ ἀπολαβὼν δὲ, ἀλλὰ καὶ μεθ' ὕβρεως ἀποδιωχθεὶς ὑπὸ Ἀγαμέμνονος, ηὔξατο τῷ Ἀπόλλωνι κατὰ τῶν Ἑλλήνων·

Ῥαψῳδία] *Homeri* Poëmata ex *Asiâ* in *Græciam* primum transvexisse *Lycurgum* refert *Plutarchus* in *vitâ Licurgi*, sub initio; & *Ælianus*, l. 13. c. 14. In *Græciâ* diù circumferebantur, non, utì nunc habemus, in duos libros disposita; sed tanquam cantilenæ quædam disjunctæ. Τὰ Ὁμήρου ἔπη (inquit *Ælianus*, l. 13. c. 14.) πρόπαλαι διῃρημένα ᾖδον οἱ παλαιοί· οἷον ἔλεγον, "Τὴν ἐπὶ ναυσὶ Μάχην," καὶ "Δολώνειαν" τινά, καὶ "ἀριστείαν Ἀγαμέμνονος," καὶ "νηῶν Κατάλογον," καὶ που "Πατρόκλειαν," &c. Libellos istos primus ordine disposuit, contexuit, & quasi consuit [ἐῤῥαψῴδησε] *Pisistratus*. "Qui primus Homeri libros, confusos "antea, sic disposuisse dicitur, ut nunc habe"mus:" *Cic. de Orat.* l. 3. §. 34. Πεισίστρατος ἔστι τὰ Ὁμήρου διεσπασμένα ἤθροιζε· *Pausan. Achaic.* l. 7. c. 26. Τάδε δὲ ποιήματα, σποράδην πρότερον ᾀδόμενα, Πεισίστρατος Ἀθηναῖος συνέταξε. *Anonym. de genere Homeri*; *edit. a Leone Allatio.*

Fuerunt qui *Homerum ipsum* libros hosce non *perpetuos*, sed cantilenas *sparsim & singulatim* compositas, edidisse crediderint. Ἔγραψε τὴν Ἰλιάδα (inquit *Suidas*) οὐχ ἅμα, οὐδὲ κατὰ τὸ συνεχὲς, καθάπερ σύγκειται, ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἑκάστην ῥαψῳδίαν γράψας, καὶ ἐπιδείξας τῷ περινοστεῖν τὰς πόλεις τροφῆς ἕνεκεν, ἀπέλιπεν. Quam in sententiam concessisse videtur etiam Vir longè omnium doctissimus, *Phileleutherus Lipsiensis*, *in epistolâ quâdam sermone Anglico conscriptá ad F. H. pag.* 18. In eandem porrò sententiam Scriptor Gallicus *Rapin*, in *Comparatione* quam instituit *Virgilii cum Homero*, licèt ipse aliter sentiens, *Ælianum* tamen citat, & ipsum Doctiores adducentem: "*Elian pretend que* "*l'opinion des Sçavans de son temps estoit* "*qu' Homere n'avoit composé l'Ilade &* "*l'Odyssée que par morceaux, sans unité de* "*dessein, &c.*"

Verùm neque *Ælianus*, cujus verba jam suprà adduxi, quicquam ejusmodi asserit; & rea

λοιμοῦ δὲ γενομένης, καὶ πολλῶν, ὡς εἰκὸς, διαφθειρομένων, ἐκκλησίαν Ἀχιλλεὺς συνήγαγε. Κάλχαντος δὲ διασαφήσαντος τὴν ἀληθῆ αἰτίαν, καὶ κελεύσαντος Ἀχιλλέως, ἐξιλάσκεσθαι τὸν θεὸν, Ἀγαμέμνων ὀργισθεὶς διηνέχθη πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, καὶ αὐτοῦ τὸ γέρας ἀπέσπασε, τὴν Βρισηΐδα. Ὁ δὲ ὀργίζεται τοῖς Ἕλλησι. Θέτις δὲ, τοῦ υἱοῦ δεηθέντος, εἰς Ὄλυμπον ἀνελθοῦσα, ᾐτήσατο παρὰ τοῦ Διὸς, ὅπως τοὺς Τρῶας ἐπικρατεστέρους τῶν Ἑλλήνων ποιήσῃ. Ἥρα δὲ γνοῦσα τοῦτο, διηνέχθη πρὸς τὸν Δία, ἕως αὐτοὺς διέλυσεν Ἥφαιστος, οἰνοχοήσας ἐν ἐκπώματι χρυσῷ· οἱ δέ, τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας εὐωχηθέντες, εἰς ὕπνον τρέπονται.

res ipsa vehementer reclamat. Nam in utroque Poëmate, à capite ad calcem, tam sunt apta & connexa omnia; in *Odyssea*, adeò una ubique est & perpetua narratio; in *Iliade*, singulis in libris, singulis ferè in paginis, quæcunque pugnetur pugna, quæcunque res narretur, tam singulari tamen artificio interferitur & ubique spectatur *Achilles*; ut planè nullo modo fieri possit, quin uno consilio totum conscriptum fuerit Poëma. Ἓν μέν τι σῶμα, ut rectè *Eustathius*, συνεχὲς διόλου καὶ εὐάρμοστον, ἡ τῆς Ἰλιάδος ποίησις. Itaque cantilenas istas, non ab *Homero* sparsim & singulatim conscriptas, sed ex *Homeri* Poëmatibus olim excerptas, & (ut loquitur *Pausanias*) διεσπασμένας, primus in unum doctè recollegit, & sic, ut nunc habemus, disposuit *Pisistratus*.

ΤΗΣ

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΙΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Α'.

Ἐπιγραφαί.

Λοιμὸς καὶ Μῆνις.

Ἄλλως.

Ἄλφα, λιτὰς Χρύσου, λοιμὸν στρατοῦ, ἔχθος ἀνάκτων.

ΜΗΝΙΝ ἄειδε, Θεὰ, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
Οὐλομένην, ἣ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε·

IRAM cane, Dea, Pelidæ Achillis
Perniciosam, quæ plurimos Achivis dolores fecit;

Ver. 1. ΜΗΝΙΝ, &c] Rectè *Homerum* laudant Veteres, quod non ab ipsis Belli initiis Poëma suum exordiatur, sed statim in medias res Auditorem suum rapiat, &, quæ præcesserint, aptis deinceps locis intertexat. Ἤδη καὶ ταύτῃ θεσπέσιος ἂν φανείη Ὅμηρος παρὰ τοὺς ἄλλους, τῷ μηδὲ τὸν πόλεμον, καίπερ ἔχοντα ἀρχὴν καὶ τέλος, ἐπιχειρῆσαι ποιεῖν ὅλον—νῦν δ' ἓν μέρος ἀπολαβὼν, ἐπεισοδίοις κέχρηται αὐτῶν πολλοῖς. *Arist. Poëtic.* c. 23. Αὕτη γὰρ ἀρετὴ ποιήσεως, τὸ ἀπὸ τῶν μέσων ἄρξασθαι, προϊόντα δὲ καὶ τὴν ἀρχὴν διηγεῖσθαι κατὰ μέρος. *Schol.* Similiter *Horatius*:

Nec sic incipies;———
" *Fortunam Priami cantabo, & nobile*
" *Bellum.*"
Quanto rectiùs Hic, qui nil molitur ineptè?———
Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo:
Semper ad eventum festinat; & in medias res,
Non secùs ac notas, auditorem rapit—.
De Arte Poët.

Hoc porrò est, quod ait *Cicero de Oratore*; " Principia verecunda, non elatis intensa " verbis." Et *Quintilianus*: " Age verò " nonne in utriusque sui operis ingressu " paucissimis versibus legem Proœmiorum " non dico servavit [*Homerus*,] sed consti- " tuit?" l. 10. c. 1.

Ibid.—Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος] *Plutarchus* de hoc versu; Ὅμηρος δὲ (inquit) τὸν πρῶτον ὡς διηνέχθη τὸν στίχον " ἄμετρον" ἐξενεγκών· τοσοῦτον περιῆν αὐτῷ φρονήματος εἰς τὰ λοιπὰ διὰ τὴν δύναμιν. *Lib. de Profect. Virtut. sentiend.* De voce, Ἀχιλῆος, cum simplici λ, nescio equidem an sit hìc locutus *Plutarchus*. Quam enim de voce, Πηληϊάδεω, litem moverunt Recentiores; id verò planè erat, *nodum* (quod aiunt) *in scirpo quærere*. Quid enim *usitatius*, quam vocales istas εω in unam pronuntiando contrahi? Fuerunt tamen, teste *Eustathio*, qui in hoc vocabulo literas ια in unam brevem contraherent: Quàm absurdè! Alii vocales ηϊ in unam longam coëgerunt: Sed & hoc ipsum minùs scitè. Homo verè doctus, *Joach. Camerarius*; " In hoc versu (*inquit*,) " in dimensione numerorum, ηϊ in Πηληϊά- " δεω, unâ syllabâ, ut diphthongus impro- " pria esse videatur, pronuntiabimus." Vidit tamen & ipse posteà, quod erat utique manifestissimum; ex analogiâ *usitatissima*, quæ vox *scribi* solita est Πηληϊάδεω, eam *enuntiari* scilicet Πηληϊάδω.

Ver. 2. Οὐλομένην,] Exhibet Heröem suum Poëta, non qualis esse debuerit, sed qualem famâ accepisset.

Πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς ἄϊδι προΐαψεν
Ἡρώων, αὐτοὺς δ' ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν,
Οἰωνοῖσί τε πᾶσι· (Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή·)
Ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
Ἀτρείδης τε, ἄναξ ἀνδρῶν, καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.

Multasque fortes animas orco præmaturè misit
Heroum, ipsosque prædam discerpendam fecit canibus,
Alitibusque omnibus: Jovis autem perficiebatur consilium:
Ex quo utique primùm disjuncti sunt litigantes,
Atridesque, rex virorum, & nobilis Achilles.

Οὐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν, οὐδ' ἀγανόφρων,
Ἀλλὰ μάλ' ἐμμεμαώς.—Υ', *ver.* 467.

Erat nimirum *Achilles*,

Impiger, iracundus, inexorabilis, acer;
Jura negat sibi nata, nihil non arrogat armis.

Ut planè inepti sint, qui *Homero* id vitio vertant, quod *Achillem* non finxerit virtutibus exornatum omnibus, vitiis omnibus immunem.

Ibid.—Μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε·] Nam antè, quàm secessisset Achilles,

Οὐδέποτε Τρῶες πρὸ πυλάων Δαρδανιάων
Οἴχνεσκον· κείνου γὰρ ἐδείδισαν ὄβριμον ἔγχος.
Ε, *ver.* 789.

Ver. 3. Πολλὰς—ἄϊδι προΐαψεν] *Euripides* dixit,

Ψυχὰς δὲ πολλὰς κἀγαθὰς ἀπώλεσας· *Androm*, v. 611. *Virgilius*;

—demiserit Orco: *Æn.* IX. 527.
—juvenum tot miserit Orco: *ibid.* 785.
—multa virûm demittit corpora morti: *Æn.* X. 662.

Quæ omnia emphasim vocis illius [προΐαψεν, *præmaturè misit*,] minùs attigerunt.

Ver. 4.——αὐτοὺς] *Corpora ipsorum.* Sic *Palinuri* Umbra apud *Virgilium*;

Nunc ME fluctus habet, versantque in littore venti. *Æn.* VI. 362.

Ibid.—δ' ἑλώρια] Alii scribunt, δὲ ἑλώρια. Alii, δ' ἑλλώρια. Sed perinde est. Nam in hujusmodi vocabulorum syllabis *non mediis* facilè fieri potuit (quod & in omnibus linguis interdum usu venit) ut quod scriptum fuerit ἑλώρια, vulgò tamen pronuntiaretur ἑλλώρια. Vide ad *ver.* 51.

Ibid.—κύνεσσιν, Οἰωνοῖσί τε πᾶσι·]

———canibus data præda Latinis,
Alitibusque jaces. *Æn.* IX. 485.

Ver. 5. Οἰωνοῖσί τε πᾶσι·] Ὁ Ζηνόδοτος, (inquit *Athenæus*, lib. I. c. 10.) ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ἐκδόσει, γράφει, "Οἰωνοῖσί τε δαῖτα·" ἀγνοῶν ταύτης τῆς φωνῆς δύναμιν, nempe Δαῖτα de *Alitibus* dici non posse.

Ibid.——Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή·]

—nam sæva Jovis sic numina poscunt: *Æn.* IX. 901.

Disputat *Plutarchus*, utrum Poeta τὸν θεὸν αὐτὸν hîc dicat, an τὴν εἱμαρμένην. *Lib. de audiendis Poëtis*; iterumque in *Lib. de Stoicorum repugnantiis*. Sed nihil opus. Non enim hîc *philosophatur Homerus*: Sed hoc tantum ait; Mala & plura multò & majora, quàm prævideri potuerint, ex hâc Imperatorum contentione orta.

Ver. 6. Ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα] Conjicit *Popius*, *proœmium* in præcedenti voce, βουλή, desinere; istasque ἐξ οὗ δὴ, *interrogationem* intelligi posse. Ἐξ οὗ δὴ—διαστήτην Ἀτρείδης—καὶ—Ἀχιλλεύς; "*Unde est orta inter Atridem & Achillem contentio?*" Verùm ut pronomen istud, ὅς, *interrogativè* accipiatur; & ut de *Atride non antè memorato* inferatur istiusmodi quæstio; id verò nullo modo fert aut *linguæ Græcæ*, aut *Sententiæ ipsius* ratio.

Alii igitur istud, ἐξ οὗ δὴ, rectè accipientes, "*ex quo tempore*; proœmium autem nihilominus in voce præcedenti, βουλή, desinere existimantes; verba hæc, ἐξ οὗ δὴ, cum *sequentibus*, τίς τ' ἄρ σφωε, connexa voluerunt. Ut adeò sententia sit: "*Ex quo orta est inter Atridem & Achillem contentio, quisnam eos, ut contenderent, commisit?*" Verùm neque hoc ferri potest. Nam neque particula, δὴ, istâ ratione, rectè se habet; & voculæ, τ' ἄρ, in *mediâ* sententiâ, pessimè erunt infertæ; & *repetitio* ista, [*quinam* CONTENDERENT, *quisnam eos ut* CONTENDERENT *commisit?*] invenusta est valdè, & importuna.

Itaque *Proœmium* omninò non in voce βουλή, sed in voce, Ἀχιλλεύς tandem, versu septimo definit. Et à verbis, Τίς τ' ἄρ σφωε, rectè inchoatur nova periodus. Et illud, ἐξ οὗ δὴ, non cum *sequentibus*, sed cum *præcedentibus*, aptè est connexum. "*Dic, Musa, iram Achillis; quæ Achivis dolores sexcentos intulit, ex quo utique ei cum Agamemnone intercesserat contentio.*"

Malè igitur hîc scriptor Gallicus, *Rapin*, in *Comparatione* quam instituit *Virgilii cum Homero*. "*Il seroit difficile de dire où finit cette Invocation.—Elle se confond avec la narration, quand on y regarde de prés.*" Nempe, ex linguæ Græcæ inscitiâ orta est hæc omnis ambiguitas. De prosodiâ vocis ἐρίσαντε, vide infrà, *ver.* 140.

Ver.

Τίς τ' ἄρ σφωε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι;
Λητοῦς ϗ Διὸς υἱός· ὁ γὰρ βασιλῆϊ χολωθεὶς
Νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὦρσε κακήν· ὀλέκοντο δὲ λαοί·
Οὕνεκα τὸν Χρύσην ἠτίμησ' ἀρητῆρα
Ἀτρείδης· ὁ γὰρ ἦλθε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
Λυσόμενός τε θύγατρα, φέρων τ' ἀπερείσι' ἄποινα,
Στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος,
Χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ· ϗ ἐλίσσετο πάντας Ἀχαιούς,
Ἀτρείδα δὲ μάλιστα, δύω κοσμήτορε λαῶν·
Ἀτρεΐδαι τε, ϗ ἄλλοι ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί,

Et quisnam igitur eos Deorum, contentione commisit, ut pugnarent?
Latonæ & Jovis filius: Hic enim regi iratus
Morbum per exercitum excitavit pestiferum: peribant autem populi:
Quoniam Chrysen contumeliâ affecerat sacerdotem
Atrides: hic enim venerat celeres ad naves Achivorum,
Redempturusque filiam, ferensque infinitum pretium liberationis,
Infulam habens in manibus longe-jaculantis Apollinis,
Aureo cum sceptro; & supplex-oravit omnes Achivos
Atridas verò imprimis, duos duces populorum:
" Atridæque, & alii bene ocreati Achivi,

Ver. 8. Τίς τ' ἄρ σφωε θεῶν]

——Quo numine læso,
Quidve dolens—— *Æn.* I. 12.

Ver. 11.—Ἀρητῆρα] De hâc voce *Aristoteles*; Πεποιημένον δέ (inquit) ἐςὶν, ὃ, ὅλως μὴ καλούμενον ὑπό τινων, αὐτὸς τίθεται ὁ ποιητής· δοκεῖ γὰρ ἔνια εἶναι τοιαῦτα· οἷον, τὸν ἱερέα, " ἀρητῆρα." De Poëtic. c. 21.

Ver. 13. Λυσόμενός τε θύγατρα,] Vide infrà, *ver.* 366, &c.

Ver. 14. Στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν]

Præferimus manibus vittas ac verba precantum. *Æn.* VII. 237.
Velati ramis oleæ, veniamque rogantes. *Æn.* XI. 101.

Vir doctissimus *H. Stephanus* (quem secuti sunt Recentiores) primus contendit scribendum hîc omninò *ςέμμα τ'* numero singulari; tum quòd infrà, *ver.* 28. legatur *ςέμμα θεοῖο*; tum quòd *seriem orationis omninò copulativam particulam postulare* existimaret. Sed fallitur Vir eruditus. Nam quòd posteà usurpetur *ςέμμα*, hoc planè nihili est; cum & in Græco Sermone & Latino plurima sint istiusmodi vocabula, quæ sive numero singulari efferas, sive plurali, perinde erit. Utique *velamina, serta, vittæ*, & similia; idem sonare possunt, ac *velamen, sertum, vitta*. Quippe ex vittis *vitta*, ex sertis *sertum*, ex velaminibus constat *velamen*. Quin & illud ipsum Agamemnonis *ςέμμα θεοῖο*, versum eum ipsum 28vum παραφράζων Plato, τὰ τοῦ θεοῦ ςέμματα nuncupat. *De Republ. lib.* 3. *p.* 393. *Edit. Serrani.* Quòd autem seriem orationis omninò hîc particulam copulativam (τε) postulare existimet, in eo verò multò etiam graviùs errat Vir eruditus. Non enim *trimembris* est sententia, sed *bimembris* tantùm. Non utique *&* redempturus filiam, *&* pretium maximum ferens, *&* coronam habens in manibus venerat Chryses. Sed hoc ait Poëta; redempturum*que* sibi filiam, id*que* maximo pretio facturum venisse Chrysen, coronam in manibus habentem. Vide hâc de re *Acta Eruditorum Lipsiens. ad Mens. Febr.* 1712.

Ver. 15. Χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ·] Præpositionis, ἀνὰ, ea (ni fallor) hîc vis est, ut dicatur Chryses sceptro, quod in manibus gestabat, coronam indidisse. Cæterùm quod scriptum est Χρυσέῳ, enuntiabatur Χρυσῷ, quomodo & scribi quoque deinceps cœptum est. Vide infrà ad β', 811.

Ibid.—ϗ ἐλίσσετο—" Ἀτρεΐδαι τε, *&c.*"] Quantum in eo sit artificium, quod Poëta alienam plerunque induat personam, & ex suâ ipsius personâ parciùs loquatur; notat *Aristoteles*, *de Poetic. c.* 24. Ὅμηρος δὲ ἄλλά τε πολλὰ ἄξιος ἐπαινεῖσθαι, ϗ δὴ ϗ ὅτι μόνος τῶν ποιητῶν ὐκ ἀγνοεῖ ὃ δεῖ ποιεῖν αὐτόν. Αὐτὸν γὰρ δεῖ τὸν ποιητὴν ἐλάχιςα λέγειν. Οὐ γάρ ἐςι κατὰ ταῦτα μιμητής. Οἱ μὲν ὖν ἄλλοι, αὐτοὶ μὲν δι' ὅλυ ἀγωνίζονται.—Ὁ δὲ ὀλίγα φροιμιασάμενος, εὐθὺς εἰσάγει ἄνδρα ἢ γυναῖκα, ἢ ἄλλο τι ἦθος· ϗ ὐδὲν ἄηθες, ἀλλ' ἔχοντα ἦθος. Verùm istud, de Homericâ ratione Poeseos *in universum*. De *hâc Chrysæ oratione*, totâque *hoc in loco* τῇ διὰ μιμήσεως διηγήσει, ut vocat *Plato*, quàm sit pulchra & ornata; vide *Plat. de Republ. lib.* 3. Item *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, *cap.* 20.

Ver. 17. Ἀτρεΐδαι τε ϗ ἄλλοι—Ὑμῖν μὲν, *&c.*] " Quàm breviter," (inquit *Camerarius*,) " quàm

Ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν, ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
Ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὖ δ' οἴκαδ' ἱκέσθαι·
Παῖδα δέ μοι λύσαιτε φίλην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθε,
Ἁζόμενοι Διὸς υἱὸν ἑκηβόλον Ἀπόλλωνα.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ,
Αἰδεῖσθαί θ' ἱερῆα, καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα·
Ἀλλ' οὐκ Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ·

" Vobis quidem dii dent, cœlestes domos habitantes,
" Excindere Priami urbem, feliciterque domum reverti.
" Filiam autem mihi liberate dilectam, & pretium-liberationis accipite,
" Reveriti Jovis filium longe-jaculantem Apollinem.
Tunc alii quidem omnes comprobârunt Achivi,
Reverendumque esse sacerdotem, & splendidum accipiendum pretium:
At non Atridæ Agamemnoni placuit animo;

" quàm artificiosè benevolentiam captat!" Immò verò quàm breviter, quinis versibus, *Imperatores* binos, *exercitum* universum, *blandiloquentiâ, religione, lucro, terrore*, commovit!

Ver. 18. Ὑμῖν μὲν θεοὶ] Pronuntiabatur contractè, Ὑμῖν μὲν θεοῖ. Id quod omnibus in linguis interdum usu venit. Sic apud Sophoclem;

Ἄγοντ' ἀπαρχὰς θεοῖσι τοῖς ἐγχωρίοις. *Trachin.* 186. Vide infrà ad β', 268 & 811.

Ver. 19.—πόλιν, εὖ] Quâ ratione, πόλιν, syllabam hîc posteriorem producat, vide *infrà* ad *ver.* 51.

Ver. 20. Παῖδα δέ μοι] Scribunt viri quidam docti, non inficetè, Παῖδα δ' ἐμοί. Ut sit ἐμοὶ emphaticum scilicet, & referatur ad Ὑμῖν quod præcesserat. Vide *Bibliotheque Choisie, Tom.* XI. *p.* 351. Et, *Acta Eruditorum Lipsiens. ad Mens. Febr.* 1712.

Ibid.—λύσαιτε φίλην,] Scriptum est in plerisque, λύσατε. Quod omninò ferri non potest. Nam, λύσατε, secundam necessariò corripit. Neque id ullo modo sanari potest. Quam enim Poëticam appellant licentiam, ea verò in *hujusmodi* syllabis mediis, ex quibus *Temporum* pendet *Casuumve* Analogia, planè est nulla. Utique, hæc siqua esset, periisset omnis Prosodia. Quod igitur ait vir doctissimus *Phil. Labbe, Prosod.* p. 42; " Λύσατε, Iliad. ά, 20, *singularis* " *est*," tantundem est, si dixisset, *corruptum est*.

Alii igitur legerunt, λῦσαί τε φίλην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθαι. Verùm hæc cum sequente, Ἁζόμενοι, minùs rectè conveniunt.

Phil. Labbe, *Thesaur. Prosod.* p. 123. conjicit legendum, λύσασθε. Atque ita quidem fidenter edidit *Barnesius*, istamque lectionem confirmari existimat ex *ver.* 13. Λυσόμενός τε θύγατρα. Sed non animadvertit, (id quod rectè notavit Auctor quidam eruditissimus, in *Actis Erudit. Lipsiens. ad Mens. Febr.* 1712,) verbum hoc apud *Homerum* in *voce mediâ* de eo solere usurpari, qui *dato pretio redimit captivos*; in *activâ* autem de eo, qui *pretio accepto reddit redemptos*. De eo qui *redimit* captivos, *ver.* 13 & 372 hujus libri, λυσόμενός τε θύγατρα. Item ώ, 502, λυσόμενος παρὰ σεῖο. Et ibid. *ver.* 175, λύσασθαί σ' ἐκέλευσεν. De eo autem qui *reddit* redemptos, *ver.* 29. *hujus libri*. τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω. Item ώ, 137. Ἀλλ' ἄγε δὴ λῦσον. Et ibid. 561. νόος δέ μοι καὶ αὐτὸς Ἕκτορά τοι λῦσαι.

Quod addit *Barnesius*, λύσασθε benè congruere cum sequenti δέχεσθε; id verò nihili est. Nam δέχομαι *activam vocem* non habet. Et in loco illo jam citato, (ώ, 137,) ubi utrumque horum Verborum itidem in eodem versu usurpat Poëta, (Ἀλλ' ἄγε δὴ λῦσον, νεκροῖο δὲ δέξαι ἄποινα,) non utique λύσαι dixit, sed λῦσον.

Denique; cùm ex eo porrò, λύσασθε scribendum colligat Vir eruditus, quòd " *MS.* " *Barocc. Oxon.* παραφράζει, Λυτρώσασθε." & hoc quoque nullius est momenti. Nam analogia illa quâ is, qui filiam redemptam *accipit*, eam λύσασθαι dicitur; qui autem *dimittit*, λῦσαι; ex ipso petita est *Homero*. Quid in *aliis* vocabulis *Recentiores* fecerint Scriptores, parùm refert.

Itaque ea demum vera & certissima est Lectio, quam exhibent *Scholia Moschopuli edita à Scherpezeelio*; quamque *Lipsiensis* vir doctus suprà citatus ex iisdem Scholiis MSS antè citaverat. Λύσοιτε (inquit iste Scholiastes) ἀντὶ τοῦ λύσατε· τὸ δὲ εὐκτικὸν, ἀντὶ τοῦ προστακτικοῦ. Legebat igitur ille, in textu suo *Homerico*, λύσοιτε, sive λύσαιτε. Quod & optimè congruit cum præcedente, δοῖεν.

Ver. 22.—πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ,]
—unoque omnes eadem ore fremebant.
Æn. XI. 132.

Ver. 24.——Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ·] Legendum conjicit *Dna Dacier*, Ἀτρεΐδεω Ἀγαμέμνονος ἥνδανε θυμῷ. Minùs rectè.

Ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερὸν δ᾽ ἐπὶ μῦθον ἔτελλε·
Μή σε, γέρον, κοίλησιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κιχείω,
Ἢ νῦν δηθύνοντ᾽, ἢ ὕστερον αὖτις ἰόντα,
Μή νύ τοι οὐ χραίσμῃ σκῆπτρον, καὶ στέμμα θεοῖο.
Τὴν δ᾽ ἐγὼ οὐ λύσω, πρίν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν,
Ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ, ἐν Ἄργεϊ, τηλόθι πάτρης,
Ἱστὸν ἐποιχομένην, καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν·
Ἀλλ᾽ ἴθι, μή μ᾽ ἐρέθιζε· σαώτερος ὥς κε νέηαι.
Ὣς ἔφατ᾽· ἔδδεισεν δ᾽ ὁ γέρων, καὶ ἐπείθετο μύθῳ·
Βῆ δ᾽ ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
Πολλὰ δ᾽ ἔπειτ᾽ ἀπάνευθε κιὼν ἠρᾶθ᾽ ὁ γεραιὸς
Ἀπόλλωνι ἄνακτι, τὸν ἠΰκομος τέκε Λητώ·
Κλῦθί μευ, Ἀργυρότοξ᾽, ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας,

Sed contumeliosè dimisit, minacemque sermonem addidit;
" Nè te, senex, cavas ego apud naves offendam,
" Vel nunc commorantem, vel posthac reversum;
" Nè forte tibi non prosit sceptrum & infula Dei.
" Hanc autem ego non liberabo, antequam ipsam & senectus invadat,
" Nostrâ in domo, Argis, procul à patriâ *suâ*,
" Telam percurrentem, & meum lectum participantem.
" Verùm abi, nè me irrites; salvus ut redeas.
Sic dixit; timuit autem senex, & paruit mandato:
Ibátque tacitus juxta littus multum-strepentis maris,
Et multum deinde seorsùm iens precabatur senex
Apollinem regem, quem pulchricoma peperit Latona:
" Audi me, splendidum-arcum-gerens, qui Chrysan tueris,

rectè. Nam alibi priore loquendi modo utitur Poëta, *Lib.* Ο, *ver.* 674.—Αἴαντι μεγαλήτορι ἥνδανε θυμῷ. Et, quamvis altera illa loquendi ratio usurpari queat, ut *Odyss.* κ᾽, 373; elegantiùs tamen dicitur, *alicui animo placere*, quàm, *alicujus animo placere*. Porrò, quod nonnulli hîc, θυμῷ, "*præ irâ,*" vertant; id mihi minùs græcè dictum videtur.

Ver. 25.—κακῶς ἀφίει,] Τυπτικῶς, ἀγρίως καὶ αὐθαδῶς καὶ παρὰ τὸ πρέπον. *Plutarch. de audiend. Poëtis.*

Ver. 29. Τὴν δ᾽ ἐγὼ οὐ λύσω,] Nonnulli legendum existimant, Τήνδ᾽ ἐγὼ οὐ λύσω. Quod *præfractius* quiddam sonat, (omissâ particulâ, *autem*;) & irato non prorsus disconvenit. Rectiùs tamen, ut opinor, scribitur, Τὴν δ᾽ ἐγώ.

Ver. 31. Ἱστὸν ἐποιχομένην,]

Arguto tenues percurrens pectine telas.
Æn. VII. 14.

Ibid.—καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν·] Vide *ver.* 112, 113, *&c.*

Ver. 34. Βῆ δ᾽ ἀκέων παρὰ θῖνα] Rectè hîc observârunt rei poëticæ studiosi, *Chrysæ* dolorem *silentio* aptiùs & vehementiùs, quàm ullo sermone fieri potuerit, expressum. Quin & ipsam in hoc versu dispositionem numerorum, cogitatione defixum quodammodo depingere.

Ver. 37.—ἀμφιβέβηκας,] *Tempus hoc* non est, ut vulgò vocant Grammatici, *præteritum perfectum*, sed *præsens perfectum*: "Qui *tueris*, " qui *circumstas*, qui *circundatus es*." Quod ut clariùs & distinctiùs intelligatur, notandum est *Tempus* esse omne divisum in partes Tres; *præteritum*, *præsens*, & *futurum*. Quorum unumquodque porrò *dupliciter* intelligi potest, pro eo ut de re *perfectâ* sermo sit, aut de *imperfectâ*. Itaque *Tempora* in omni Verbo, *primaria* & διωρισμένα, sunt *Sex*. Exempli causâ:

Tempus *Præteritum*	rei *imperfectæ*.	abibat. He was going. *Il s'en alloit.*
		cœnabat. He was at supper. *Il étoit à souper,*
		ædificabatur. It was in building. *On bâtissoit.*
	rei *perfectæ*.	abierat. He was gone. *Il s'en étoit allé.*
		cœnaverat. He had supped. *Il avoit soupé.*
		ædificatum erat. It was built. *On avoit bâti.*

Κίλλαν τε ζαθέην, Τενέδοιό τε ἶφι ἀνάσσεις,

" Cillanque eximiam, Tenedoque fortiter imperas,

Tempus *Præsens*	rei *imperfectæ*.	abit.	He is going.	*Il s' en va.*
		cœnat.	He is at supper.	*Il est à souper.*
		ædificatur.	It is in building.	*On bâtit.*
	rei *perfectæ*.	abiit.	He is gone.	*Il s' en est allé.*
		cœnavit.	He has supt.	*Il a soupé.*
		ædificatum est.	It is built.	*On a bâti.*
Tempus *Futurum*	rei *imperfectæ*.	abibit.	He will be going.	*Il s' en ira.*
		cœnabit.	He will be at supper.	*Il sera à souper.*
		ædificabitur.	It will be in building.	*On bâtira.*
	rei *perfectæ*.	abierit.	He will be gone.	*Il s' en sera allé.*
		cœnaverit.	He will have supt.	*Il aura soupé.*
		ædificatum erit.	It will be built.	*On aura bâti.*

Ex hâc Temporum *primariorum* verâ & secundum rerum naturam dispositione, observare est;

1mò. Vocabula ista, " *ædificatum est, cœnavit, abiit, periit,* ἀμφιβέβηκεν," & similia, tam *Præsens* exhibere *tempus* rei *perfectæ*; quàm illa, " *ædificatur, cœnat, abit, perit,* ἀμφιβαίνει," & similia, *Præsens* exhibent *tempus* rei *imperfectæ*. Quod cùm plerosque Grammaticorum fugerit; hinc viros etiam non ineruditos sæpe in fraudem inductos, ut vel mendum aliquod, vel *enallagen* nescio quam, (quæ Grammaticam omnem penitus evertit,) vel necessitatem quandam metri, (quæ apud principes Poëtas nequaquam hujusmodi est,) ibi suspicarentur, ubi *Temporum ratio* rectè atque etiam optimè jam constaret. Exempli causâ: In eo, quod est apud *Virgilium*, Æn. II. 12. " *Quanquam animus meminisse horret, luctuque refugit*; [& similiter *Æn.* X. 726.] rectè constat *Temporum* ratio; quoniam is qui animum *refugisse* dicat, tam de *præsenti* tempore loquitur, quàm qui *refugere* dixerit: Eodem modo ac qui, " *perii*," dicat; quod apud Anglos effertur, " I am undone;" æquè rem *præsentem* dicat, ac qui dixerit, " *pereo*, I am perishing." Id quod non animadvertens Vir doctus *Rad. Wintertonus, Notis in Hesiodi Theogon. ver.* 819. Enallagen, quam excogitârunt alii, rectè quidem rejicit; ipse tamen, quod pejus est, *Virgilium* τεχνικῶς per *Systolen* metri, in *ultimo* pede, & in voce utique *trisyllabâ*, deficiente tempore, timorem expressisse fingit. Simili errore, de eo quod est apud *Ovidium, Metam.* V. 677. Pieridum in *Picas* metamorphosin referentem, (*Nunc quoque in alitibus facundia prisca remansit*;) " *Scribe*" (inquit nuperus Auctor non indoctus) " TUNC quoque—. *Si enim retineas* Nunc; *dicendum est*, remanet, *non* remansit." Malo admodùm augurio. Nam omnino hoc ait *Ovidius*, etiam *nunc* iis *insedisse* atque *infixam esse* antiquam garrulitatem. De *Grotii* errore simili, vide infrà ad Γ, 434.

2do. Ex hâc naturali *Temporum* dispositione apparet, quàm malè multârint linguam Romanam vulgares rei Grammaticæ Scriptores, qui *Futura* ista *perfecta*, [" *legero*, " *lectus ero*," & similia,] quæ sunt æquè *indicativa*, ac *Futura* illa *imperfecta*, [" *legam*, " *legar*;"] è *Modo Indicativo* expunxerunt; &, ineptissimo Solœcismo, istud [" *lectus ero*"] & similia, quæ *Subjunctiva* nullo modo esse possunt, in *Modum Subjunctivum* relegârunt.

3tio. Præter *Sex* ista Tempora *Primaria* & ἡπλωμένα, sunt & alia quædam ex his diversè Composita: Ut videre est in Græcorum *Aoristis* atque *Futuris duplicibus*, & recentiorum linguarum *duplicibus* (ut vocant) *præteritis perfectis*; quorum alterum respondet Græcorum *Aoristo*. Quæ quidem tempora vim suam variè sortiuntur, partim ex *præsentibus*, partim ex *præteritis* & *futuris*, interdum etiam ex *Thematis ipsius* naturâ. Quamobrem hæc quidem, neque in *diversis linguis* singula singulis respondent, neque in *ejusdem linguæ* Verbis omnibus; & interdum una eademque vox, pro diverso orationis contextu, diversum habet significatum: Non utique promiscuè & ἀλόγως, sed semper certâ quâdam & definitâ ratione. Quæ omnia cùm sint intellectu multò, quàm explicatu, faciliora; quæque cujusque vocabuli præfinitò vis sit, sæpè admodùm difficile sit dictu; diligenti porrò lectione sunt observanda. Hæc quò pertineant, paucis *exemplis* subjectis, apparebit.

Qui græcè ait, ὧδε ἐληλύθατε; id ait ἀπαρεμφάτως, quod latinè dicitur, " *Quoniam huc advenistis*." Qui autem, ὧδε ἤλθον; is id ait ἀορίστως, quod latinè dicitur, " *Cum huc advenerit*;

Σμινθεῦ· εἴποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
Ἠ εἰ δή ποτέ τοι κατὰ πίονα μηρί' ἔκηα
Ταύρων ἠδ' αἰγῶν, τόδε μοι κρήηνον ἐέλδωρ·

" Smintheu: si quando tibi venustum templum coronavi,
" Vel si quando tibi pingues coxas cremavi
" Taurorum & caprarum, hoc mihi perfice votum:

" *advenerit*;" tam de *futuro* quàm *præterito*. Quod longè aliud est.

Quod apud *Sophoclem* legitur de *Achille*;—ἐς μιᾷ ζῶντ' ὄντ' ᾔνουν ἀεί—*perpetuam* eum habuisse Laudem indicat. Quod si, ᾔνεσ' ἄρα, scriptum fuisset; jam utique *semel* tantùm, aut *sæpiùs*, eum laudatum dixisset. Similiter apud *Homerum*, β', 221, Τῷ γὰρ νεικείεσκε, " *His perpetuò solebat conviciari*."

Quod Latinè dicitur, " *abiit*;" (quoniam lingua Romana *Aoristis* caret;) æquè id sonat, quod ἀπεληλύθει dicimus, " He is " gone, *Il s' en est allé*;" atque id, quod dicimus ἀπῆλθε, " He went away, *Il s' en alla*." Græcum autem, βέβηκε, horum duorum Temporum *prius solummodò* exprimit; (uti videre est, *Iliad.* ά, 37. 451. β', 134. ζ', 355. ί, 90. ω', 66, 69. ψ', 481. *Odyss.* θ', 541. ...) *Posterius* semper exprimitur voce βεῖ, ἔβη, & similibus: *Iliad.* ά, 221. ὁ δ' Οὔλυμπόνδε βεβήκει. Et ω', 751, Ὡς εἰπὼν,—βεβήκει. Aliisque innumeris in locis. Quibus in locis si, βέβηκε, dixisset; jam non constitisset Temporum ratio. Simile enim fuisset, ac siquis *Anglicè* diceret, " When " he had said This, he is gone away;" Vel. " After he had done This, he was " supped." Quod & *aliis omnibus in Verbis* notandum est.

42. Hinc videre est, *Temporum* in sermonis contextu *rationem* in universum tum constare, cùm inter se respondeant *Tempora*, non quæ *iisdem* fortè *nominibus* sint à Grammaticis definita, sed quæ apto connexu, & appositè ad scribentis mentem expromendam, cohæreant. *Exemplis* res clara fiet.

Æquè constabit Temporum ratio, sive dicas, Ὡς εἰπὼν ἀποβαίνει, ἀπέρχεται· " *Hæc* " *loquutus, abit*:" quæ quidem loquendi ratio ea est, quæ stylo historico rem præteritam, tanquam præsentem, depingit: " As soon as " he had said This, away he goes." Sive dicas, Ὡς εἰπὼν ἀπέβαινε, ἀπήρχετο· " *Hæc* " *loquutus, abibat*:" Atque hæc quidem loquendi ratio, Motum abeuntis exprimit tardiorem: " As soon as he had said This, " he began to go away." Sive dicas, Ὡς εἰπὼν ἀπέβη, ἀπῆλθε· " *Hæc loquutus, abiit*:" Atque hæc loquendi ratio generalior est; neque Motum abeuntis, tardus sit celérve, designat: " As soon as he had said This, " he went away." Sive dicas denique, Ὡς εἰπὼν ἀποβέβηκεν, ἀπεληλύθει· " *Hæc loquutus, abierat*;" Atque hæc quidem loquendi ratio, Motum abeuntis exprimit celerrimum: " As soon as he had said This, " he was gone."

Porrò, Quoniam Tempus illud *præsens perfectum*, [" *occisus est*," " *constitutum est*," & similia,] semper vim aliquam necessariò habet mutuam ex *præterito*: ut adeò quicquid jam factum *fit*, necessariò indicet id, quod *fiebat*, utique *jam* esse *præteritum*; & quicquid unquam factum *fuerit*, exinde necessariò efficiatur, ut illud jam *fit* utique factum: Ideo perinde est, sive de Eo qui *hoc ipso temporis momento* interierit, sive de Eo qui *ante mille annos* perierit, " *interfectus est*," dicas.

Similiter: Quod ait *Cicero* de temporibus præteritis, " CONSTITUTUM EST " Legibus, *ne liceret*;" æquè de præsente dici potuit, " CONSTITUTUM EST " Legibus, *ne liceat*."

Quod ait *Terentius*; " *Nisi me lactâsses* " *amantem, & vanâ spe produceres*;" non metri causâ dictum, sed re ipsâ multò amplius est, quam si dixisset, " *produxisses*." Indicat enim se non modò vanâ spe *productum fuisse*, sed & etiamnum *produci*.

Quod itidem *Horatius*: " *Parturiunt Montes, nascetur ridiculus mus*:" non utique versûs gratiâ dictum est; sed ideò, nè non constaret Temporum ratio. Quod enim *parturit*; eo ipso, quòd parturiat, *futurum* est utique ut pariat.

In eo denique, quod apud *Virgilium* legitur: " *Illa vel intactæ segetis per summa vo-* " *laret Gramina, nec teneras cursu læsisset* " *aristas*:" optimè constat temporum ratio: Quia perinde est, sive illam tum, quum gramina *pervolaret*, quas *percurreret* aristas *non lædere* dicas; sive, quas *percurrisset* intereà, *non læsisse*.

Ver. 39.—εἴποτέ τοι χαρίεντ'.]

Siqua tuis unquam pro me pater Hyrtacus aris
Dona tulit. *Æn.* IX. 406.
—colui vestros si semper honores.
Æn. XII. 778.

Ver. 40.—πίονα μηρί' ἔκηα]
—ἐπὶ βωμῷ μηρί' ἔκηε, β', 549.
—Pingues aras: *Æn.* IV. 62.
—Pinguis—ara Dianæ: *Æn.* VII. 764.

Τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων·
Βῆ δὲ κατ' οὐλύμποιο καρήνων χωόμενος κῆρ,
Τόξ' ὤμοισιν ἔχων, ἀμφηρεφέα τε φαρέτρην·
Ἔκλαγξαν δ' ἄρ' ὀϊστοὶ ἐπ' ὤμων χωομένοιο,
Αὐτοῦ κινηθέντος· ὁ δ' ἤιε νυκτὶ ἐοικώς·
Ἕζετ' ἔπειτ' ἀπάνευθε νεῶν, μετὰ δ' ἰὸν ἕηκε·
Δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένετ' ἀργυρέοιο βιοῖο.
Οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπῴχετο, καὶ κύνας ἀργούς·
Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἐχεπευκὲς ἐφιεὶς,

" Pendant pœnas Danai ob meas lachrymas tuis sagittis!
Sic dixit orans; eum autem audivit Phœbus Apollo:
Descenditque ex cœli verticibus iratus animo,
Arcum humeris gestans, & undique tectam pharetram:
Clangorem autem dederunt sagittæ in humeris irati,
Ipso moto: ipse verò ibat nocti similis;
Sedit deinde seorsum à navibus, & sagittam emisit:
Terribilis autem clangor edebatur splendidi arcûs.
Mulos quidem primùm invasit, & canes veloces:
" Sed posteà ipsis [*hominibus*] sagittam mortiferam immittens,

Ver. 43. Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε]
Dixit: opemque Dei non cassa in vota vocavit. *Æn.* XII. 780.

Ibid.—Φοῖβος Ἀπόλλων] Ἐπίθετα εἰώθασι καὶ προσφυῶς τοῖς ὑποκειμένοις ἁρμόζοντα, δύναμιν ἴσην ἔχει τοῖς κυρίοις ὀνόμασιν· ὥσπερ τῶν θεῶν ἑκάστῳ ἰδίαν τινὰ προσηγορίαν περιτίθησι· τὸν Δία, μητίετα καὶ ὑψιβρεμέτην· καὶ τὸν Ἥλιον, ὑπερίονα· καὶ τὸν Ἀπόλλωνα, Φοῖβον καλῶν. *Dionys. Halic.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, c. 6. Sic cùm *Apollinem* ἑκάεργον & ἑκηβόλον & χρυσάορον & ἀφήτορα appellat Poëta, appositè ad naturam rei è *Solis radiis* deductum est Epitheton. Vide infrà ad *ver.* 75, & 477, & 528.

Ver. 45.—ἀμφηρεφέα τε] Quâ ratione, ἀμφηρεφέα, syllabam hîc postremam producat, vide *infrà* ad *ver.* 51.

Ver. 46.—Ἔκλαγξαν—ἐπ' ὤμων]
Tela sonant humeris,—*Æn.* IV. 149.
—pharetramque fugâ sensere sonantem. *Æn.* IX. 660.
Aureus ex humero sonat arcus,— *Æn.* XI. 652.

Venustior in eo *Homeri* hîc quam *Virgilii* elocutio, quòd *IRATI* describitur Incessus, paullò utique inæquabilior.

Ver. 47.—νυκτὶ ἐοικώς] *Causa* nimirum pestis, *qualis* sit, *incomperta*.

Ver. 48.—μετὰ δ' ἰὸν ἕηκε] Scholiastes explicat, μετὰ ταῦτα. Unde interpretum nonnulli, *deinde*. Quod est languidius. Ego ita intelligendum existimo, ut sit, ἰὸν μετὰ νῆας ἕηκε.

Ver. 49. Δεινὴ δὲ κλαγγὴ] Pestis scilicet ingruentis *primus Rumor*, terribilis.

Ver. 50. Οὐρῆας μὲν πρῶτον] Ἴσως οὐ τοὺς ἡμιόνους λέγει, ἀλλὰ τοὺς φύλακας. *Aristot. de Poëtic.* c. 25. Malè; Cùm κύνας ἀργοὺς statim deinceps addat Poëta.

Ver. 51.—βέλος ἐχεπευκὲς ἐφιεὶς,] *Al.* ἀφιείς. Quod perinde est: Ex arcu scilicet *emisit*, in populum *immisit*. Verùm quâ ratione vocabulum hoc, βέλος, & similia, syllabam posteriorem producant, nè *perpetuò* dicendum sit, *semel* hîc diligentiùs exponam.

Primò igitur, syllaba *producta* dicitur, quæ tempore *duplici* effertur, ac *brevis*; sive quæ *duorum brevium* tempus pronuntiando explet. Itaque η, quoniam valet εε; & ω, quoniam valet οο; (quod & de ᾱ, ῑ, ῡ, similiter intelligendum est, ubi naturâ sunt longæ, ut in vocibus δευτέρᾳ, τιμῇ, νικῶν, ψυχῇ, ἱμείρει, ἐμοῦ, στέρνῳ, δεινῷ, & similibus,) semper necessariò producuntur; nisi quum, propter Vocalem sequentem, *altera ex componentibus* (ut ita dicant) *Vocalibus* elidatur; adeoque τείχη, exempli gratiâ, τείχε' effertur; & χρυσῷ ita pronuntietur, ac si χρυσό' scriptum esset.

2. Quemadmodum *duplici Vocali*, η, ω, ᾱ, ῑ, ῡ; sic & *duplici* itidem *Consonante* fit syllaba necessariò longa; ut φλὲψ, quod est φλέβς; & φλὸξ, quod est φλόγς; & σὰρξ, quod est σάρκς.

3. Syllaba naturâ brevis, ut κὲν, in *Consonantem* desinens, sequente *aliâ Consonante*, sive in *eodem* vocabulo, sive in *alio*; fit itidem, *positione* istâ, necessariò longa. Ut, Κόσμος γὰρ—.

4. Syllaba naturâ brevis, in *Vocalem brevem* desinens, sequentibus in *eâdem* voce *Consonantibus duabus*, ut τί-μιον, φιλότι-μος, ἄτι-μος,

Βάλλ'· αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί.
Ἐννῆμαρ μὲν ἀνὰ στρατὸν ᾤχετο κῆλα θεοῖο·

Feriebat: perpetuò autem rogi cadaverum ardebant frequentes.
Novem dies quidem per exercitum ibant sagittæ Dei:

νες, (quæ in *oratione solutâ*, ut ex Scriptorum Tragicorum & Comicorum *Iambis* constat, semper corripitur;) in heroico carmine, propter *positionem* istam, (sicuti in Latinis vocabulis, *tenebræ*, *volucris*, & similibus,) produci potest.

5. Syllaba naturâ brevis, in *Vocalem brevem* desinens, ut τὲ; *vocabulo proximè sequenti*, à *duabus Consonantibus* incipiente; propter istam *positionem* itidem produci potest. Ut,— Τάς τε τρεῖ ἰσοφαρίζοις στῆ.

6. *Ultima* cujusque versûs syllaba, qualiscunque ea sit naturâ, & à qualicunque incipiat Versus sequens; non (ut Grammatici loquuntur) *communis*, sed semper necessariò *longa* est; propter *Pausam* istam, quâ, in fine versûs, syllabæ ultimæ pronuntiatio necessariò producitur. Atque hinc (ut id obiter moneam) apparet, quamobrem in solo versu *Anapæstico* syllaba *ultima*, vel *Vocali longâ* vel *Consonantium concursu*, producatur necesse sit. Pes nimirum *Anapæstus*, qui à syllabis brevibus incipiens in longam desinit, graviorem in *ultimâ* syllabâ, quàm Pedum alius quivis, pronuntiandi ictum excipit. Quam ob causam pausa ista, quâ omnis in universum versus finitur, in hoc uno versûs genere minor æquo fuerit, nisi vel ultima syllaba sit etiam aliàs longa, vel sententia ipsa simul cum versu finiatur. Hanc versûs *Anapæstici* proprietatem Primus & solus Recentiorum observavit longè omnium Doctissimus *Rich. Bentleius*. Videtur tamen hoc non ignorâsse Scholiastes in *Æschylum*; Qui ad versum istum, *Pers.* 591. [ἀρχαίας, βασιλεῖα·] Τὰ τοιαῦτα πάντα τελικὰ (inquit) μακρὸν ἔχει τὸ ᾱ. Quod *isto in loco* notari ab eo non potuit, qui ultimam cujusque versûs syllabam *communem* crederet.

7. Non modò in fine *Versûs* aut *Sententiæ*, sed etiam in fine *Vocis*, propter *Pausam* quâ vox finitur, syllaba alioqui brevis produci potest. Ut, βέλος ἐχεπευκές—. Quod scilicet ità ferè pronuntiabatur, ac si scriptum fuisset, βελλος. Etenim *Græci* pleniùs & productiori spiritu, quàm *Romani*, syllabas singulas efferebant. Id quod ex eo liquet, quòd *Græci* Vocales etiam *breves*, in diversis vocabulis concurrentes, *sæpiùs* non elidant; cùm *Romani* non *breves* modò, sed & *longas semper omnes*, & *Consonantem* insuper *m*, & olim *s* quoque eliderent.

8. Fit hoc præcipuè in *Cæsurâ*, quia major eò incidit pronuntiationis ictus. Fieri tamen potest etiam *extra Cæsuram*, si *Consonans* sit naturâ *durior*, & *duplicari* solita; vel *Vocalis* sequatur *aspirata*. Ut, Αὐτὰρ ὁ Πρῶτος—. Nam,

9. Et propter Consonantem *asperiorem*, quæ *quasi duplex* efferri solita sit, syllaba alioqui brevis, etiam *non in fine vocis*, produci potest. Ut; Ἆρες, Ἄρες, βροτολοιγὲ,——. Est enim litera ρ pronuntiatu asperrima, & facillimè duplicatur: Ut ῥέω, ἔῤῥεον.

10. Et propter Vocalem *Aspiratam* in voce proximâ sequentem, ultima præcedentis produci potest. Spiritus enim *asper* sæpe tanquam *Consonans* pronuntiabatur, vel tanquam *Æolicum Digamma*. Ut,—φίλε ἑκυρὲ, δεινός τε. Legebatur ferè, tanquam si scriptum fuisset, φιλὲφ ἑκυρὲ δεινός τε.

11. Quin & *Diphthongi* quædam, etiam *sine Spiritu aspero*, ferè tanquam *duplices Consonantes* efferebantur. Ut, Πρὸς οἶκον Πηλῆος—. Videntur enim οἶκος, οἶνος, pronuntiatæ fuisse, *Wicus*, *Winus*; unde Latinæ, *Vicus*, *Vinum*: Et ex οἱ, facta est Latina, *sui*. De ἀθάνατος, Πριαμίδης, & similibus, primam producentibus, vide *propriis in locis*. Et siqua sint adhuc rariùs occurrentia, de his etiam *suis in locis* dicetur.

12. Quam itaque *Poëticam* vulgò appellant *Licentiam*, ea omnis in *hoc uno* consistit, (non ut Syllabarum Quantitates confundantur promiscuè atque ἀλόγως; quod est perabsurdum; sed) ut Syllabæ *naturâ Breves*, certâ quâdam *Positione*, fiant *productæ*. Non utique *hæ* quidem Omnes, neque Omni in Positu, sed certâ quâdam ac constanti ratione; sicuti suprà est expositum. Aliàs enim Syllabæ *Breves*, & maximè quæ in *Nominibus* sunt *Casuum*, in *Verbis* utique *Temporum Personarumque* characteristicæ; (ut ἅρματος, λύσατε, ὀμνῦμεν, ζεύγνυμεν, ὀμνῦμαι, ζεύγνυμαι, κύρσεις, κρίνεις, κρίνομαι, μαρτῦρομαι, μαρτυρέομαι; horumque Derivata, κρίσις, κριτὴς, μάρτυρες, & similia;) *produci* omninò non possunt. Quæ autem Syllabæ *naturâ* sunt *Longæ*, in his omnibus *Licentia* apud Principes Poëtas *nunquam* prorsùs est *ulla*. Nam ut νίκη, τιμὴ, ψυχὴ, χρυσὸς, horumque Derivata & Composita omnia; item, ut ὄμνυμι, ζεύγνυμι, ὀμνύω, ζευγνύω, & similia; vel ut κύρω, κύριος, κρίνω, κρίνομαι, ἐκρινόμην, μαρτυρόμαι, ἐμαρτυρόμην, & similia, in præsentibus & imperfectis, (*vide infrà ad ver.* 338;) ut hæc, inquam, & hujusmodi *corriperentur*, nullâ unquam licuit *Licentiâ*.

13. Nam quòd apud *Doricos* Scriptores legamus τὰς αὐτὰς, τὸς ἀνθρώπως, τὰς βωλὰς; & apud Scriptores tum *Doricos*, tum *Atticos*, κᾶλος, κᾶλε, & similia; qualia apud *Homerum* nusquam reperiuntur; (*vide infrà ad* Β, *ver.* 43;) hoc utique non *Licentia* est Poëtica, sed *aliâ* nimirum *linguâ* loqui.

Ver-

Τῇ δεκάτῃ δ' ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς·
Τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη·
Κήδετο γὰρ Δαναῶν, ὅτι ῥα θνήσκοντας ὁρᾶτο.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο,
Τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Ἀτρείδη, νῦν ἄμμε παλιμπλαγχθέντας ὀΐω
Ἂψ ἀπονοστήσειν, εἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν·
Εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμᾷ καὶ λοιμὸς Ἀχαιούς.
Ἀλλ' ἄγε δή τινα μάντιν ἐρείομεν, ἢ ἱερῆα,

Decimo autem ad concionem vocavit populum Achilles;
Huic enim in animo posuit Dea candidas-ulnas-habens Juno;
Curam enim gerebat Danaorum, quia scilicet morientes videbat.
Hi itaque postquam congregati sunt, in unumque convenerant,
Inter eos surgens locutus est pedibus velox Achilles;
"Atride, nunc nos iterum-errantes puto
"Retrocessuros, si modò mortem effugerimus;
"Siquidem simul bellumque domat & pestis Achivos.
"Verùm age quaeso, aliquem vatem consulamus, vel sacerdotem,

Ver. 54.—ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς· Τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ—] Rectè Scholiastes; Ἀχιλλεὺς γὰρ Χείρωνος ὢν μαθητὴς, καὶ τῶν ἰατρικῶν σαφῶς ἐπιστάμενος,——— αὐτὸς, τίνος ὄντος Νέστορος, ἢ Ὀδυσσέως, ἢ Μενελάου, μηδενὸς ἔλαττον τῶν Ἑλλήνων φροντίζοντος, ὁ ζητοῦσι τὸ αἴτιον τῆς νόσου;

Ver. 55. Τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ]

Hîc mentem Æneæ genetrix pulcherrima misit. *Æn.* XII. 554.

Ver. 56.——ὅτι ῥα θνήσκοντας ὁρᾶτο.] Qui istud ῥα omiserit, vel alio quovis expletivo mutaverit; sentiet is demùm, Tempori isti imperfecto, ὁρᾶτο, nescio quid ex voculâ illâ accrevisse *diuturnitatis*. "Cur *hosce*" (inquit *Quintilianus*, l. 9. c. 4. quum voculâ illâ quodam in loco aptè usus esset *Cicero*,) "potius quàm *hos*?—Rationem fortassè non "reddam; sentiam esse melius.—Ita ut audio, hoc Animus accipit, *plenum* sine hâc "geminatione non esse." Vide infrà ad β', 258. Sed & istud ῥα, quoniam deductum est scilicet (non ex ῥεῖα, sed) ex ἄρα, vim habet porrò in sententiâ cum eo quod præcessit (πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί) connectendâ: Ὅτι ῥα (ὅτ' ἄρα) θνήσκοντας ὁρᾶτο, "quoniam "utique morientes videbat." Vide infrà ad δ, 858; & ad θ', 558.

Ver. 57.—ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν,] Τοῖς βασιλεῦσι βουλευτήριον ἦν ἐκ τῶν κρατίστων· καὶ οὐχ, ὥσπερ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, αὐθάδεις καὶ μονογνώμονες ἦσαν αἱ τῶν ἀρχαίων βασιλέων δυναστεῖαι. *Dion. Halic. Antiq. Rom. lib.* 2. *p.* 86. Vide infrà ad *ver.* 218.

Ibid.—Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν—, Τοῖσι δ'—] *H. Stephanus*, quem hîc secutus est *Barnesius*; "*Scriberem* (inquit) non dubitem τοῖσιδ' conjunctim, quum significet τούτοις, id est τοῖσδε, "non τούτοις δέ." Sed errat, ut opinor, Vir doctissimus. Est enim alterum illud δὲ, repetitio prioris non inelegans. Quomodo & *Latinè* rectè dicitur; "*Cùm autem*—, *tum verò*—." Vide infrà ad γ', 200; & ad θ', 160.

Ver. 58.—πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·] Epitheta hujusmodi, ex *singulari* aliquâ corporis animive dote desumpta, sunt quasi *Agnomina* personarum propria. Quamobrem ineptiunt planè, qui *Achillem* tam in concilio quàm in campo πόδας ὠκὺν appellatum, vitio vertunt Poëtæ. *Euripides*, etiam in Tragœdiâ, ubi elocutio *Sermoni* propior est, eodem utitur Epitheto;

Ἀπώλεσ' ἐκ σοῦ παῖδα τὸν ταχὺν πόδας,
Ἀχιλλέα. *Andromach. ver.* 1230.

Ver. 59. Ἀτρείδη, νῦν] Totum hujus & sequentis Orationis artificium eleganter & particulatim detexuit *Dionys. Halicarn.* in *libro qui inscribitur* Τέχνη, c. 9. Ἴδωμεν δὴ τοὺς ἑκατέρων λόγους, πῶς ἔχουσι δι' ἀλλήλων καὶ πῶς τὸ εὐπρεπὲς ἔχουσιν, οἱ μὲν τοῦ Ἀχιλλέως ἐν βαθύτητι ζητήσεως, οἱ δὲ τοῦ μάντεως ἀσφαλεία πρὸ τῆς ἀποκρίσεως. "Ἀτρείδη, νῦν ἄμμε, "&c." Totus locus lectu est dignissimus.

Ibid.—ἄμμε παλιμπλαγχθέντας] Si ἄμμε hîc, ut plerique arbitrantur, *duale* sit; tum hoc ait Achilles, "*utrumque nostrûm cum "exercitibus*, &c. Vide infrà ad *ver.* 560. Verùm ego quidem existimo, quâ analogiâ ex ἡμῖν fit ἄμμιν, eâdem ex ἡμεῖς & ἡμᾶς fieri ἄμμες in *plurali*. Ut rectè Scholiastes; Ἄμμε, ἡμᾶς, Αἰολικῶς.

Ver. 62.——ἄγε δή τινα μάντιν ἐρείομεν,— Ὅς κ' εἴποι, ὅ, τι τόσσον ἐχώσατο]

—ad oraculum Ortygiæ Phœbumque—;
Quem fessis finem rebus ferat, unde laborum
Tentare auxilium jubeat. *Æn.* III. 143.

Cæterùm

Ἢ καὶ ὀνειροπόλον· (καὶ γάρ τ' ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν)
Ὅς κ' εἴποι, ὅ, τι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπόλλων·
Εἴτ' ἄρ' ὅγ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, εἴθ' ἑκατόμβης·
Αἴ κέν πως ἀρνῶν κνίσσης αἰγῶν τε τελείων
Βούλεται ἀντιάσας, ἡμῖν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι.
Ἤτοι ὅγ' ὡς εἰπὼν, κατ' ἄρ' ἕζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Κάλχας Θεστορίδης οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος,
Ὃς ᾔδη τά τ' ἐόντα, τά τ' ἐσσόμενα, πρό τ' ἐόντα,
Καὶ νήεσσ' ἡγήσατ' Ἀχαιῶν Ἴλιον εἴσω,
Ἣν διὰ μαντοσύνην, τήν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων·
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο, καὶ μετέειπεν·

" Vel & somniorum-interpretem, (& enim somnium quoque ab Jove est)
" Qui dicat, cur tantopere iratus sit Phœbus Apollo;
" Sive is nos ob vota-non-reddita incusat, sive ob hecatombem:
" Si fortè agnorum nidorem caprarumque lectarum
" Vult assecutus, à nobis pestem depellere.
Ille quidem sic locutus resedit: his autem surrexit
Calchas Thestorides, augurum longè optimus,
Qui noverat & præsentia, & futura, & præterita,
Et navibus dux fuerat Achivorum Ilium usque,
Suam propter vaticinandi artem, quam ei dedit Phœbus Apollo:
Qui ipsis cordatus concionatus est, & dixit;

Cæterùm de vi voculæ δὴ, vide infrà ad ε', 158.

Ver. 63.—καὶ γάρ τ' ὄναρ] " Γάρ τι, pro " γάρ," (inquit *H. Stephanus*,) " passim alibi " invenitur." Sed non vacat istud, τε. Nam, καὶ γάρ τ' ὄναρ, id est quod latinè dicitur, *nam & Somnium quoque*.

Ver. 64.—εἴποι, ὅ, τι τόσσον] Ita omninò legendum; uti rectè scriptum est in editione *Schrevelii* cum Scholiis *Moschopuli*. Al. ὅτι τόσσον.

Ver. 66. Αἴ κέν πως] Turpissimè hæc vertit Barnesius, " *AUT si fortè*" &c. Ac si *trimembris* esset sententia, εἴτ' ἄρ—, εἴθ'—, αἴ κέν πως. Atqui hoc ait Achilles: " *Si* " *fortè* (*postquam intellexerimus utrum ob*—, " *an ob—iratus sit*,) *velit*, &c."

Ver. 67. Βούλεται ἀντιάσας,] Qui *Prosodiæ* student, observare potuerunt; ἀντιάσας, hoc in loco, non ab ἀντιάω esse posse, sed ab ἀντιάζω. Quæ enim in αω *purum* desinunt, vel in ρὰω purum impurúmve; ea omnia (ni fallor) penultimam istam & in *aoristo* & in *futuro* semper producunt. Ut ἀρόομαι, βοάω, θλάω, γοάω, δράω, [unde non modò δράσω, sed & δέδρακα, δέδραμαι, &c. *Aristoph. Avib. ver.* 13; & *Pace, ver.* 1039.] ἐάω [de quâ vide ad Δ, *ver.* 42;] ἐγγυάομαι, θεάομαι, θηράω, ἰάομαι, ἐράω, ὁράω, σπειράω, φθειράω, φυράω, φωράω, χράω, τετράω, & similia. Κεράσας, est à κεράννυμι, similiter ut πετάσας à πετάννυμι. Ἠρασάμην, est ab ἔραμαι vel ἐράζομαι. Περάσαι videtur esse à πιπράσκω, *vendo*; unde πέπρακα, περάσω, περάσῃ, περάσαι, περάσαν, περάσας. Nam quæ deducta sunt a περάω, *transeo*; ut περάσω, quod est Ionicum περήσω; & ἐπέρασαν, quod est Ionicum ἐπέρησαν; hæc etiam in Tragicis Comicisque Scriptoribus (ubi elocutio *Sermoni* propior est, & nec dialectorum varietas nec Poetica illa literarum geminatio, ἐπέρασσαν, περάσσας, multùm licita est,) *penultimam* producunt.

" Ὕδωρ τε, ποταμοῦ στόμα, διαπεράσαμεν. *Chæremon.* Tragicus apud *Athenæum. lib.* 2. *p.* 43. Et,

Κνήμην τε διαπεράσειν Ἀργείου δορός.
Eurip. Phœniss. 1403.

Quæ in αω desinunt nec *puro*, nec præcedente ρ, eorum nônnulla (quanquam pauca) aliam sequuntur analogiam; ut γελάω, γελάσω, ἐγέλασα. Σπάω, σπάσω, ἔσπασα. Vide infrà ad ζ', 434.

Ver. 70. Ὃς ᾔδη τά τ' ἐόντα,]
—Novit namque omnia vates,
Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur. *Virg. G.* IV. 392.

Simplicior paullò & venustior hîc *Homeri* elocutio: Nam istud, *ventura trahantur*, minus facilè est quam, τὰ ἐσσόμενα. Cæterùm de productâ syllabâ, δε; item Διι; *ver.* 74; & Ἀπόλλωνα,

Ὦ Ἀχιλεῦ, κέλεαί με, Διῒ φίλε, μυθήσασθαι
Μῆνιν Ἀπόλλωνος, ἑκατηβελέταο ἄνακτος.
Τοιγὰρ ἐγὼν ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο, καὶ μοι ὄμοσσον,
Ἦ μέν μοι πρόφρων ἔπεσιν καὶ χερσὶν ἀρήξειν.
Ἦ γὰρ οἴομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα πάντων
Ἀργείων κρατέει, καί οἱ πείθονται Ἀχαιοί.
Κρείσσων γὰρ βασιλεὺς, ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηϊ·
Εἴπερ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ,
Ἀλλά γε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὄφρα τελέσσῃ,
Ἐν στήθεσσιν ἑοῖσι· σὺ δὲ φράσαι, εἴ με σαώσεις.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Θαρσήσας μάλα, εἰπὲ θεοπρόπιον, ὅ, τι οἶσθα.

" O Achilles, jubes me, Jovi care, eloqui
" Iram Apollinis longe-jaculantis regis.
" Igitur ego dicam: tu autem paciscere, & mihi jura,
" Omnino te mihi propensum verbis, & manibus opem laturum.
" Profectò enim suspicor virum iratum fore, qui latè omnium
" Argivorum imperium habet, & ei obediunt Achivi.
" Potentior enim rex, quando irascitur viro inferiori;
" Quamvis enim iram vel eodem die decoxerit,
" Tamen & postea retinet simultatem, donec perfecerit,
" In pectoribus suis: tu itaque dic, an me sis servaturus
Hunc autem respondens alloquutus est pedibus velox Achilles;
" Confisus valde, dic vaticinium, quodcunque scis:

Ἀπόλλωνος, ver. 75; & θεοπρόπιον, ver. 85; vide suprà ad ver. 51.

Ver. 74.—κέλεαί με—ἄνακτος.] " Malim" (inquit *Henr. Stephanus*) " post, ἄνακτος, notam *Interrogationis*." Judicet Lector.

Ver. 75.—ἑκατηβελέταο ἄνακτος.] Apollo, sive Sol, " inde (inquit *Macrobius*) ἑκηβόλος " & ἑκατηβόλος dictus, ἕκαθεν τὰς ἀκτῖνας " βάλλων, è longissimo altissimoque radios in " terram usque demittens." Lib. 1. c. 17. " Ut per *Sagittas*, intelligatur vis emissa ra" diorum." *Ibid.* Vide suprà ad ver. 43.

Ver. 82. Ἀλλά γε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον,] *Aristoteles* hunc versum citans, *Rhetoric.* L. 2. c. 2. ἀγανακτοῦσι γὰρ, inquit, διὰ τὴν ὑπεροχήν. Similiter *Euripides*, *Med.* ver. 119.

Δεινὰ τυράννων λήματα, καὶ πως
Ὀλίγ' ἀρχόμενοι, πολλὰ κρατοῦντες,
Χαλεπῶς ὀργὰς μεταβάλλουσι.

Hoc est: " *Terribiles sunt Regum animi,* " *quippe rarò admodum cedere, plerumque do*" *minari soliti, difficulter iras deponunt.*" Quod ideo hîc affero, quia in *Latinis* quas viderim Versionibus, sententiam hujus loci, voce ἀρχόμενοι malè intellectâ, penitus turbatam observârim: Quanquam *Græcum* Scholiasten non videtur ex toto fugisse. Et quoniam loci hujusce incidit mentio, lubet hîc in transcursu turpissimam mendam in præcedente ver. 106. notare.

Δῆλον δ' ἐξ ἀρχῆς ἐξαιρόμενον.

" Videtur legendum, αἰρόμενον;" inquit doctissimus *Canterus*. Rationem autem emendationis non adjecit. Recentiores *Euripidis* Editores, neglectâ istâ emendatione, retinuerunt ἐξαιρόμενον· Scilicet quia rectè & Græcè dicitur, ἐξαιρόμενον ἐξ ἀρχῆς. At verò ideo necesse est αἰρόμενον legatur, non quòd ad *constructionem grammaticam*, sed quòd ad *Versum* nimia sit ista syllaba ἐξ, metrumque jugulet. Est enim Versus anapæsticus ex quatuor pedibus,

Δῆλον δ' ἐξ ἀρχῆς αἰρόμενον.

Ver. 83.—φράσαι,] Vide infrà ad ver. 140.

Ver. 84. Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος] Quod *Martialis* de *Homero* jocosè ad Epigrammatis facetias, id nuperus Scriptor Gallicus *Rapin* seriò annotavit. " *Les Transitions, qui* " *doivent par leur caractere estre fort variées,* " *pour desennuyer le Lecteur; sont toutes sem*" *blables dans la plus grande partie de son* " *ouvrage.*" *La Compar. d' Homere & de Virg. ch.* 10. At verò erant hæc omninò simplicissimè & sine ornatu dicenda, ut raptim ac velut in transitu legendi percurrerentur.

Οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα, Διῒ φίλον, ᾧτε σὺ, Κάλχαν,
Εὐχόμενος Δαναοῖσι θεοπροπίας ἀναφαίνεις,
Οὔτις, ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο,
Σοὶ κοίλης παρὰ νηυσὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει,
Συμπάντων Δαναῶν· ὐδ' ἢν Ἀγαμέμνονα εἴπῃς,
Ὃς νῦν πολλὸν ἄριςος ἐνὶ ςρατῷ εὔχεται εἶναι.
Καὶ τότε δὴ θάρσησε, καὶ ηὔδα μάντις ἀμύμων·
Οὔτ' ἄρ' ὅγ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, ὔθ' ἑκατόμβης·
Ἀλλ' ἕνεκ' ἀρητῆρος, ὃν ἠτίμησ' Ἀγαμέμνων,
Οὐδ' ἀπέλυσε θύγατρα, καὶ ὐκ ἀπεδέξατ' ἄποινα.
Τὔνεκ' ἄρ' ἄλγε' ἔδωκεν Ἑκηβόλος, ἠδ' ἔτι δώσει·
Οὐδ' ὅγε πρὶν λοιμοῖο βαρείας χεῖρας ἀφέξει,
Πρίν γ' ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι ἑλικώπιδα κούρην
Ἀπριάτην, ἀνάποινον, ἄγειν θ' ἱερὴν ἑκατόμβην
Ἐς Χρύσην· τότε κέν μιν ἱλασσάμενοι πεπίθοιμεν.
Ἤτοι ὅγ' ὣς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἕζετο· τοῖσι δ' ἀνέςη
Ἥρως Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων
Ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι
Πίμπλαντ', ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι εἴκτην·

“ Non enim, per Apollinem Jovi carum, cui tu, Calcha,
“ Vota-faciens Danais vaticinia ostendis,
“ Non ullus, me vivo & in terrâ vidente,
“ Tibi cavas apud naves graves manus inferet,
“ Cunctorum Danaorum: ne *quidem* si Agamemnona dixeris,
“ Qui nunc longe potentissimum in exercitu gloriatur se esse.
Et tum quidem cepit animum, & dixit vates præcellens;
“ Neque hic [*nos*] ob vota *non reddita* incusat, neque ob hecatomben;
“ Sed causâ sacerdotis, quem contumeliâ-affecit Agamemnon,
“ Neque liberavit filiam, & non accepit pretium-liberationis,
“ Idcirco dolores dedit Longe-jaculans [*Apollo*,] & adhuc dabit:
“ Neque hic priùs à peste graves manus abstinebit,
“ Quàm patri dilecto reddat [*Agamemnon*] nigris-oculis puellam
“ Inemptam, sine pretio; & ducat [*mittat*] sacram hecatombam
“ In Chrysam: tunc ipsum [*Apollinem*] fortè placatum flexerimus.
Hic quidem ita loquutus consedit: his autem surrexit
Heros Atrides late-dominans Agamemnon
Turbatus; irâque valde præcordia circumfusa-caligine
Plena erant, oculique ipsi igni lucenti similes erant:

Ver. 86. Οὐ μὰ γὰρ] Non hîc πεπλεόνασε τὸ “ ὐ,” ut ait *Scholiastes*; sed significanter admodùm, & maximâ cum vi, iteratur. Οὐ γὰρ, μὰ τὸν Ἀπόλλωνα, ὔ τις—.

Ibid.—ᾧτε σὺ, Κάλχαν,] Rectè in Vocativo, Κάλχαν. Est enim Nominativus, plenis Notis exaratus, Κάλχαντς; quanquam in hoc nomine, & in similibus, respuit istud ν linguæ græcæ ratio; semperque scribitur, Κάλχας.

Ver. 90.—ὐδ' ἢν Ἀγαμέμνονα] Quàm ferociter hoc, & personæ *Achillis* convenienter!

Ver. 91. Ὃς νῦν—εὔχεται] Et istud νῦν, & εὔχεται, aptissimè ad minuendam *Agamemnonis* auctoritatem.

Ver. 92. τότε δὴ θάρσησε, καὶ ηὔδα]
Ille hæc, depositâ tandem formidine, fatur. *Æn.* II. 76.

Ver. 102.——εὐρυκρείων] “ Latè tyrannum:” *Horat.* “ Latè Regem.” *Virg. Æn.* I. 25.

Ver. 103.—φρένες ἀμφιμέλαιναι] Hoc est, quod aiunt Latini; *atrâ bile percitus.*

Ver. 104——ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι εἴκτην·]

Stant

Κάλχαντα πρώτιστα κάκ' ὀσσόμενος προσέειπε·
Μάντι κακῶν, οὐ πώποτέ μοι τὸ κρήγυον εἶπας·
Αἰεί τοι τὰ κάκ' ἐστὶ φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι·
Ἐσθλὸν δ' οὐδέ τί πω εἶπας ἔπος, οὐδ' ἐτέλεσσας·
Καὶ νῦν ἐν Δαναοῖσι θεοπροπέων ἀγορεύεις,
Ὡς δὴ τοῦδ' ἕνεκά σφιν Ἑκηβόλος ἄλγεα τεύχει,
Οὕνεκ' ἐγὼ κούρης Χρυσηΐδος ἀγλά' ἄποινα
Οὐκ ἔθελον δέξασθαι· ἐπεὶ πολὺ βούλομαι αὐτὴν
Οἴκοι ἔχειν· καὶ γάρ ῥα Κλυταιμνήστρης προβέβουλα,
Κουριδίης ἀλόχου· ἐπεὶ οὔ ἑθέν ἐστι χερείων,
Οὐ δέμας, οὐδὲ φυήν, οὔτ' ἂρ φρένας, οὔτε τι ἔργα.
Ἀλλὰ καὶ ὣς ἐθέλω δόμεναι πάλιν, εἰ τόγ' ἄμεινον·
Βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι, ἢ ἀπολέσθαι.
Αὐτὰρ ἐμοὶ γέρας αὐτίχ' ἑτοιμάσατ', ὄφρα μὴ οἶος
Ἀργείων ἀγέραστος ἔω· ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε.

Calchanta primùm torvè intuens alloquutus est;
" Vates malorum, nunquam mihi gratum dixisti:
" Semper animo tuo jucundum est mala vaticinari:
" Bonum autem nondum aliquod dixisti verbum, neque perfecisti;
" Et nunc inter Danaos vaticinans concionaris,
" Quasi idcirco ipsis Longe-jaculans [*Apollo*] dolores struat,
" Quoniam ego puellæ, Chryseidis splendidum liberationis pretium
" Nolui accipere, quandoquidem longè malo illam
" Domi habere; etenim *ipsi* Clytemnestræ præfero,
" Quam Virginem duxi, Uxori; quoniam non ipsâ inferior est,
" Neque corpore, neque oris habitu, neque mente, neque omnino operibus.
" Sed & sic volo reddere, si hoc est melius:
" Malo equidem populum salvum esse, quàm perire.
" Sed mihi præmium statim præparate; ut non solus
" Argivorum præmio caream: quippe *id* non decet.

Stant lumina flammâ. *Æn.* VI. 300.
—totoque ardentis ab ore
Scintillæ absistunt; oculis micat acribus ignis. *Æn.* XII. 102.

Ver. 105.—ἀνίςη—, Κάλχαντα—προσέειπε·] Constructio hæc Asyndetos, irâ excandescentem significanter indicat.

Ibid.—κακ' ὀσσόμενος προσέειπε·]
Surgit, & his onerat dictis, atque aggerat iras. *Æn.* XI. 342.

Cæterùm de voce κακοσσόμενος, ità *Porphyrius*: Οὐ, κακῶς ὑποβλεψάμενος—ἀλλὰ—ἐςὶν Ὄσσα, ἡ θεία φήμη—" μετὰ δέ σφισιν " ὄσσα δεδήει, Ὀτρύνουσ' ἰέναι, Διὸς ἄγγελος." [Il. β', 93.]—Ἀπὸ τῆς Ὄσσης πεποίηται τὸ κακοσσόμενος, ἤ τοι ὡς κακόμαντιν αὐτὸν ἀπελέγξων—" Οὐ μὲν γάρ τοί ἐγὼ κακὸν ὄσσομε- " νη τόδ' ἱκέσθαι. [Il. ά, 172.]—τουτέστιν, οὐ κακὸν κληδονιζομένη. *Quæstion. Homeric.* 16.

Ver. 106. Μάντι κακῶν,]
" Infelix vates—: *Æn.* III. 246.

Ibid.—τὸ κρήγυον] Ἀντὶ τοῦ ἀληθὲς, οὐ τοῦ ψεύδους, ἀλλὰ τοῦ κακοῦ, τὸ κρηγυόν.—Ἐςὶ δὲ κρήγυον, τῷ χαρί ἡδὺ καὶ προσηνὲς ὃ ταυτὸν τῷ συμφέρες. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16.

Ver. 106, 107, 108.—οὐ πώποτέ μοι τὸ κρήγυον—. Αἰεί τοι τὰ κάκ'———. Ἐσθλὸν δ' οὐδέ τί πω] Rectè hìc observatum, Poëtam optimè *personæ* serviisse, dum irâ vehementer commotus rem eandem hoc modo *ter* repetat. Cæterùm quâ ratione vox εἶπας, in *ver.* 108. ultimam producat; vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 114. Κουριδίης ἀλόχου·] [jugârat
Cui pater intactam dederat, primisque
Ominibus——— *Æn.* I. 349.

Ver. 117. Βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι, ἢ ἀπολέσθαι.] Οὐκ ἔχει ὑψηλόν τι καὶ σεμνὸν ὁ λόγος—. Τινὲς δὲ οὕτω θεραπεύουσι τὸ νόημα· Βούλομαι σῶον εἶναι τὸν λαόν· ἢ, εἰ μὴ τοῦτο γένηται, ἀπολέσθαι ἂν βουλοίμην αὐτός. *Eustathius in locum.* Similiter & *Scholiastes.* Mihi tamen magis arridet simplicior illa & vulgaris expositio: *Cupio equidem populum omni ratione salvum esse; & nequaquam Mei causâ perire.*

Ver. 118. ἑτοιμάσατ',] Vide infrà ad *ver.* 140.

Λεύσσετε γὰρ τόγε πάντες, ὅ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλῃ.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
Ἀτρεΐδη κύδιστε, φιλοκτεανώτατε πάντων,
Πῶς γάρ τοι δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί;
Οὐδέ τί πω ἴδμεν ξυνήϊα κείμενα πολλά·
Ἀλλὰ τὰ μὲν πολίων ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασται,
Λαοὺς δ' οὐκ ἐπέοικε παλίλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν.
Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν τήνδε θεῷ πρόες· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
Τριπλῇ τετραπλῇ τ' ἀποτίσομεν, αἴ κέ ποθι Ζεὺς
Δῶσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Μὴδ' οὕτως, ἀγαθός περ ἐών, θεοείκελ' Ἀχιλλεῦ,
Κλέπτε νόῳ· ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι, οὐδέ με πείσεις.
Ἦ ἐθέλεις, ὄφρ' αὐτὸς ἔχῃς γέρας, αὐτὰρ ἔμ' αὔτως
Ἧσθαι δευόμενον; κέλεαι δέ με τήνδ' ἀποδοῦναι;
Ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί,

" Videtis enim hoc omnes, quod mihi præmium abiit aliò.
Huic autem respondit postea pedibus præstans nobilis Achilles;
" Atride gloriosissime, avarissime omnium;
" Quinam verò tibi dabunt præmium magnanimi Achivi?
" Non utique scimus communia ullibi reposita multa:
" Sed quæ quidem ex urbibus deprædati sumus, ea divisa sunt;
" Populos autem non decet iterum collecta hæc congregare.
" Sed tu quidem nunc hanc Deo præmitte: at Achivi
" Tripliciter quadrupliciterque compensabimus; si quando Jupiter
" Det urbem Trojam bene-munitam diripere.
Hunc autem respondens allocutus est rex Agamemnon;
" Ne sic quidem, quamvis *sis* fortis, Deo similis Achille,
" Falle mente: quoniam non anteverteres *astutiâ*, neque mihi persuadebis.
" Nunquid vis, ut ipse habeas præmium, ac me frustrà
" Sedere indigentem? jubésque me hanc reddere?
" Atqui si dabunt præmium magnanimi Achivi,

Ver. 120.—ὅ μοι] Vide infrà ad *ver.* 537.

Ver. 121. Τὸν δ' ἠμείβετ'] Malè hîc & in similibus, *alieno* in loco, edidit *Barnesius* Τόνδε, pro Τὸν δέ. Quod semel atque iterum monuisse satis sit.

Ver. 123. Πῶς γάρ τοι] "*Iniquè præmium postulas: Quî ENIM fieri potest, ut &c.?*" Vide infrà ad ί, 22.

Ver. 124. Οὐδέ τί πω] Scribi potest vel, οὐδ' ἔτι πω, vel, οὐδ' ἔτι πω.

Ver. 126.—παλίλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν.] *Omnia iterum in unum conferre, ut aliâ denuò portione dispertiantur.*

Ver. 128.——αἴ κέ ποθι Ζεὺς Δῶσι]

Si verò capere Italiam, sceptrisque potiri
Contigerit victori, & prædæ ducere sortem. *Æn.* IX. 267.

De hoc loco *Plutarchus*: Ὁ Ἀχιλλεὺς, ἄλλως μὲν (inquit) ὑφίετο τῷ θείῳ τῆς δόξης, καὶ μέτριος ἦν λέγων, " Αἴ κέ ποθι Ζεὺς Δῶσι, &c." *Lib. de Sui laude.* Vide infrà ad β, 228.

Ver. 131.—θεοείκελ'] Τὸ φύσει δίκαιον καὶ καλὸν καὶ σῶφρον,——ὃ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐκάλεσεν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγγιγνόμενον, Θεοειδές τε καὶ Θεοείκελον. *Plato de Republ. lib.* 6. Liquet tamen apud Poëtam, θεοείκελος, ἀμύμων, & similia, non virtutibus exornatum *omnibus*, sed *unâ quâvis* sive *Animi* sive *Corporis* dote *præcellentem*, perpetuò significare.

Ver. 133. Ἦ ἐθέλεις] *Al.* Ἠε θέλεις.

Ver. 135—137. Ἀλλ' εἰ μὲν—. Εἰ δὲ—] "*Si dabunt, benè est; Sin minùs, &c.*" Ea scilicet est Græcæ linguæ ratio, ut, in hujusmodi sententiis, membri prioris Apodosis (καλῶς ἔχει,)

Ἄρσαντες κατὰ θυμὸν, ὅπως ἀντάξιον ἔσαι·
Εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι
Ἢ τεὸν, ἢ Αἴαντος, ἰὼν γέρας, ἢ Ὀδυσῆος;
Ἄξω ἑλών· ὁ δέ κεν κεχολώσεται, ὅν κεν ἵκωμαι.
Ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεσθα καὶ αὖτις·
Νῦν δ' ἄγε, νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἅλα δῖαν,
Ἐς δ' ἐρέτας ἐπιτηδὲς ἀγείρομεν, ἐς δ' ἑκατόμβην
Θείομεν, ἂν δ' αὐτὴν Χρυσηΐδα καλλιπάρηον
Βήσομεν· εἷς δέ τις ἀρχὸς ἀνὴρ βουληφόρος ἔστω,
Ἢ Αἴας, ἢ Ἰδομενεὺς, ἢ δῖος Ὀδυσσεὺς·
Ἠὲ σὺ, Πηλείδη, πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν,
Ὄφρ' ἡμῖν Ἑκάεργον ἱλάσσεαι ἱερὰ ῥέξας.

" Satisfacientes animo *meo*, ut æquale ſit valore; *benè eſt*:
" Sin autem non dederint, ego certè ipſe auferam
" Vel tuum, vel Ajacis, veniens, præmium, vel Ulyſſis
" Abducam ablatum: ille autem commotus-reddetur, ad quem ivero.
" Verum enimvero de his poſt conſultabimus etiam alias.
" Nunc verò age, navem nigram deducamus in mare vaſtum,
" Intúſque remiges idoneos congregemus, intus & hecatomben
" Ponamus, ipſamque Chryſeida pulchram-genas
" Conſcendere-faciamus: Unus autem aliquis præfectus ex proceribus ſit,
" Vel Ajax, vel Idomeneus, vel nobilis Ulyſſes;
" Vel tu, Pelide, omnium terribiliſſime virorum;
" Ut nobis Longe-jaculantem [*Apollinem*] places ſacris factis.

ἔχει,) ſemper ferè reticeatur; idque elegantiſſimè; *Ariſtoph. Plut. ver.* 468.—κἂν μὲν ἀποφήνω,—· Εἰ δὲ μὴ,—Alia exempla plurima, ex iis, qui tum *aſtrictâ* tum *ſolutâ* oratione ſcripſerunt, videas apud *Henr. Stephanum* in Annotatis ad *Xenophontem*, p. 39; & *Kuſterum*, in locum citatum *Ariſtophanis*; & *Euſtathium* in hunc locum *Homeri*. Vide & infrà ad *ver.* 340.

Ver. 137. Εἰ δὲ—ἐγὼ δὲ] Vide ſuprà ad *ver.* 57.

Ver. 139. Ἄξω ἑλών· ὁ δέ κεν κεχολώσεται, ὅν κεν ἵκωμαι.] Fuerunt apud Veteres, qui totum hunc verſum *Suppoſitum* exiſtimârint. Et *poſſit* quidem, licèt *non inelegans*, ſine ſententiæ diſpendio abeſſe. *Dna Dacier* hoc modo interſtinguit:

Εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι·
Ἢ τεὸν, ἢ Αἴαντος, ἰὼν γέρας, ἢ Ὀδυσῆος,
Ἄξω ἑλών· ὁ δὲ κεν κεχολώσεται, ὅν κεν ἵκωμαι.

Sed & Vulgati rectè ſe habent.

Ver. 140.————μεταφρασόμεσθα καὶ αὖτις·] Quid ſibi velint Græcæ Grammaticæ Scriptores plerique, prorſus neſcio; qui hanc commenti ſunt regulam; "*Penultima Futuri* "*primi SEMPER Longa, niſi in* Quartâ "*conjugatione*," (quam Alii "*Quintam*" appellant;) in quâ ſcilicet ultima circumflectitur, ut τιμῶ, κρινῶ, & ſimilia. Et tamen *innumeræ* ſunt voces, *aliâ* conjugatione, ſcilicet in άζω & ίζω deſinentes, quarum è contrario (neſcio an non *omnium polyſyllabarum*, niſi quæ *duplicem* habent formandi rationem, ut πειράζω & πειράω, πειράσω; ἀνιάζω & ἀνιάω, ἀνιάσω;) *penultima illa* tam *Futuri primi*, quàm Aoriſti, *SEMPER corripitur*. Ut φράζω, ἁρπάζω, γυνάζομαι, ἐργάζομαι, ἀκοντίζω, ὁπλίζω, &c.

Κεῖθεν δ' αὖτις ἐγὼ φράσομαι——
Iliad. ϛ, 234.
Βοσκομένης ἀγέλης βοῦν ἁρπάσῃ—— ε', 62.
Καί μιν γουνάσομαι ———— ά, 427.
———— καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ. δ', 495.
Δόρπον δ' ὁπλισόμεσθα— *Odyſſ.* μ', 292.
Μείζονι θυμῷ τί ποτ' ἐργάσεται;
Euripid. Medea, 108.
Ἅπαντα ταῦτα ξυνθεὶς ἐγὼ φράσω.
Hecuba, 1180.

Sed exempla in ſingulis Poëtarum omnium paginis occurrunt. Vide infrà ad ζ, 434.

Ver. 141.——ἅλα δῖαν,] *Mare magnum.* Quicquid enim *quâvis* de causâ *eximium* eſt, δῖον appellatur.

—" per Mare Magnum;" *Æn.* V. 628. Sic *Odyſſ.* γ', 153, quod eſt, ἅλα δῖαν; ibidem, *ver.* 158. dicitur μεγακήτεα πόντον. Similiter, *Odyſſ.* έ, Λακεδαίμονα δῖαν; explicat Scholiaſtes; μεγάλην.

Ver. 142.—ἐρέτας ἐπιτηδὲς] *Remigum quod ſufficiat.*

Ver.

Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Ὤ μοι, ἀναιδείην ἐπιειμένε, κερδαλεόφρον,
Πῶς τίς τοι πρόφρων ἔπεσιν πείθηται Ἀχαιῶν,
Ἢ ὁδὸν ἐλθέμεναι, ἢ ἀνδράσιν ἶφι μάχεσθαι;
Οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων ἕνεκ' ἤλυθον αἰχμητάων
Δεῦρο μαχησόμενος· ἐπεὶ ὔτί μοι αἴτιοί εἰσιν.
Οὐ γάρ πώποτ' ἐμὰς βῦς ἤλασαν, ὐδὲ μὲν ἵππυς,
Οὐδέ ποτ' ἐν Φθίῃ ἐριβώλακι βωτιανείρῃ
Καρπὸν ἐδηλήσαντ'· ἐπειὴ μάλα πολλὰ μεταξὺ
Οὔρεά τε σκιόεντα, θάλασσά τε ἠχήεσσα·
Ἀλλά σοι, ὦ μέγ' ἀναιδὲς, ἅμ' ἑσπόμεθ', ὄφρα σὺ χαίρῃς,
Τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάῳ, σοί τε, κυνῶπα,
Πρὸς Τρώων· τῶν ὔτι μετατρέπῃ, ὐδ' ἀλεγίζεις·
Καὶ δή μοι γέρας αὐτὸς ἀφαιρήσεσθαι ἀπειλεῖς,
Ὧι ἔπι πόλλ' ἐμόγησα, δόσαν δέ μοι υἷες Ἀχαιῶν.
Οὐ μὲν σοί ποτε ἶσον ἔχω γέρας, ὁππότ' Ἀχαιοὶ
Τρώων ἐκπέρσωσ' εὖ ναιόμενον πτολίεθρον.

Hunc autem torvè intuitus alloquutus est pedibus velox Achilles;
"Heu! impudentiâ indute, lucri-studiose, [vel *dolose*,]
"Quomodo aliquis tibi promptus mandatis obsequatur inter Achivos,
"Vel ut expeditionem *aliquam* faciat, vel adversus viros fortiter pugnet?
"Non enim ego Trojanorum gratiâ veni bellicosorum
"Huc pugnaturus; quippe qui culpâ in me carent.
"Non enim unquam meas boves abegerunt, neque equos;
"Neque unquam in Phthiâ glebosâ, populosâ,
"Fructum læserunt: quoniam valde multi inter *jacent*
"Montésque umbrosi, maréque resonans.
"Sed te, ô valde impudens, unà secuti sumus, ut tu gauderes,
"Pœnas expetentes pro Menelao, teque, canino vir aspectu,
"A Trojanis: quæ *beneficia* neque revereris, neque curas:
"Quin & mihi præmium ipse te ablaturum minaris,
"Super quo multum laboravi, dederúntque mihi filii Achivorum.
"Non equidem tibi unquam æquale habeo præmium, quando Achivi
"Trojanorum exciderint bene habitatam urbem.

Ver. 151. Ἢ ὁδὸν ἐλθέμεναι,]. Exponunt plerique, *insidias locare*. Quia nimirum *Demosthenes* dixerit, ἐν ὁδῷ καθελών. Verùm ex eo quòd, ἐν ὁδῷ καθελὼν, *insidias* indicet, ex vi scilicet verbi καθελὼν; non utique efficitur ut, ὁδὸν ἐλθέμεναι, itidem indicet *insidias*. Rectè igitur *Eustathius*: Δύναται δὲ καὶ ἄλλως "ὁδὸς" πλατυκώτερον λέγεσθαι, &c.

Ver. 152. Οὐ ΓΑ'Ρ ἐγὼ] "*Quomodo quisquam tibi lubens obsequatur*; cùm eos tam malè accipias, qui *Tui solius* causâ bellum gerant? *Non ENIM ego Trojanorum*, &c." Vide infrà ad ἔ, 22.

Ver. 153.—μαχησόμενος ἐπεὶ] Quâ ratione, μαχησόμενος, hîc ultimam producat; Vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 156.—μάλα πολλὰ μεταξὺ Οὔρεά τε]
Longa procul longis via dividit invia terris.
Æn. III. 383.
Innumeri Montes inter me teque, viæque,
Fluminaque & Campi, nec freta pauca, jacent. *Ovid. Trist. lib.* 4. *Eleg.* 7.

Ver. 163. Οὐ μὲν σοί ποτε ἶσον] "*Nunquam ego præmium tuo æquale habeo*; neque *tuum* mihi æquale dandum postulo, *cùm excisa erit Troja*." Quare nihil opus ut, Τρώων πτολίεθρον, reddatur, "*Trojanorum urbs aliqua*;" quomodo verterunt *Barnesius* & Dna *Dacier*.

Ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον πολυάϊκος πολέμοιο
Χεῖρες ἐμαὶ διέπουσ'· ἀτὰρ ἤν ποτε δασμὸς ἵκηται,
Σοὶ τὸ γέρας πολὺ μεῖζον, ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε
Ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆας, ἐπὴν κεκάμω πολεμίζων.
Νῦν δ' εἶμι Φθίηνδ'· ἐπειὴ πολὺ φέρτερόν ἐστιν
Οἴκαδ' ἴμεν σὺν νηυσὶ κορωνίσιν· οὐδέ σ' ὀΐω,
Ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν, ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Φεῦγε μάλ', εἴ τοι θυμὸς ἐπέσσυται. οὐδέ σ' ἔγωγε
Λίσσομαι, εἵνεκ' ἐμεῖο μένειν· πάρ' ἔμοιγε καὶ ἄλλοι,
Οἵ κέ με τιμήσουσι· μάλιστα δὲ μητίετα Ζεύς.
Ἔχθιστος δέ μοι ἐσσὶ διοτρεφέων βασιλήων·

" Verùm quidem majorem partem impetuosi belli
" Manus meæ ministrant; at si quando divisio venerit,
" Tibi præmium multò majus; ego verò modicumque gratumque quid
" Venio possidens ad naves, postquam defessus sim pugnando.
" Nunc itaque abeo in Phthiam: quoniam multò melius est
" Domum ire cum navibus recurvis: neque te puto,
" Hic inhonoratus quum sim, divitias & opes collecturum.
Huic autem respondit postea rex virorum Agamemnon;
" Fuge omnino, si tibi animus appetit; neque te ego
" Rogo, gratiâ mei manere: apud me & alii sunt,
" Qui me honorabunt; præcipuè verò providus Jupiter.
" Invisissimus verò mihi es à Jove nutritorum regum;

Ver. 167.—ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε] *Parvum quidem; at quod ægerrimè tamen feram, ut mihi vi abripiatur.* *Parvum* appellat, non quòd ipse *Briseïda* parvi faceret, sed quòd *Agamemnoni* semper obtingeret amplior & uberior præda. Quare insulsus planè est *Terrassonus*, qui hoc appellat " *une épithéte ridicule.*" Dissertat. sur l'Iliade, Part IV. Chap. 3.

Ver. 170.—οὐδέ σ' ὀΐω, Ἐνθάδ' ἄτιμος—ἀφύξειν.] Sunt qui, ἄτιμος, non ad ipsum *Achillem*, sed ad *Agamemnonem*, hîc referant. Quòd si fiat; erit constructio dura admodum, & ἀνακόλουθος. Ac si dicas; " *neque te puto —divitias hîc inhonoratus assequaris.*" Quod etsi Linguæ Latinæ ratio haud ferat, reperitur tamen interdum apud Græcos constructio non ita multùm absimilis. Suprà, *ver.* 77; Quod Latinè dicas, " *Jura te mihi lubentem opitulaturum;*" Græcè est, & constructione quidem non inusitatâ, ὄμοσσόν μοι πρόφρων ἀρήξειν. Similiter, infrà, *ver.* 397; Quod Latinè dicas, " *Aiebas solam te avertisse perniciem:*" Græcè est, ἔφησθα Οἴη λοιγὸν ἀμῦναι. Rariùs est, quod occurrit, β', 350—353; κρονίωνα—Ἀστράπτων ἐπιδέξι'. Quem locum vide. Sed satis hîc constat sententia, si constructione simplicissimâ, ἄτιμος, jam ad ipsum *Achillem* referatur: " *Neque te puto, hîc inhonoratus quum sim, divitias & opes collecturum.*" Fuerunt tamen qui & hoc modo verterent: " *Neque Tibi* [Tui causâ] " *volo hîc, inhonoratus quum sim, divitias opesque* meas *profundere.*" Sed simplicior est interpretatio prior: Et ἀφυξεῖν, multò aptiùs significat, *exhaurire arripiendo*, quàm *profundendo*.

Ver. 173. Φεῦγε μάλ',] Rectè hîc *Eustathius*. Ἀχιλλέως εἰπόντος, " ἄπειμι Φθίηνδε," ὁ Ἀγαμέμνων ἀστείως ἀντιλέγων φησί· " φεῦγε μάλα," *&c.*

Ver. 174.—πάρ' ἔμοιγε καὶ ἄλλοι, Οἵ κέ με τιμήσουσι·]

Non erit auxilio nobis *Ætolus*, & *Arpi*.
At *Messapus* erit, felixque *Tolumnius*, & quos
Tot populi misêre duces; nec parva sequetur
Gloria delectos *Latio*.— *Æn.* XI. 428.

Ver. 175.—μητίετα Ζεύς.] Μητίετα, non *Vocativus* pro *Nominativo*; quod est absurdum: (Quorsum enim, obsecro, *aliud dixisse* Scriptorem accuratissimum, *aliud voluisse?*) Sed reverà *Nominativus* est, ex linguâ *Æolicâ* & *Bœoticâ*, vel (ut alii existimant) *Macedonicâ*. Unde deinceps *Latinè* factum est, *Poëta*, *Cometa*, *Athleta*, & similia.

Ver.

Αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη, πόλεμοί τε, μάχαι τε.
Εἰ μάλα καρτερός ἐσσι, θεός που σοὶ τόγ' ἔδωκεν.
Οἴκαδ' ἰὼν, σὺν νηυσί τε σῇς, καὶ σοῖς ἑτάροισι,
Μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε· σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω,
Οὐδ' ὄθομαι κοτέοντος· ἀπειλήσω δέ τοι ὧδε·
Ὡς ἔμ' ἀφαιρεῖται Χρυσηΐδα Φοῖβος Ἀπόλλων,
Τὴν μὲν ἐγὼ σὺν νηΐ τ' ἐμῇ, καὶ ἐμοῖς ἑτάροισι,
Πέμψω· ἐγὼ δέ κ' ἄγω Βρισηΐδα καλλιπάρῃον
Αὐτὸς ἰὼν κλισίηνδε, τὸ σὸν γέρας· ὄφρ' εὖ εἰδῇς,
Ὅσσον φέρτερός εἰμι σέθεν, στυγέῃ δὲ καὶ ἄλλος
Ἶσον ἐμοὶ φάσθαι, καὶ ὁμοιωθήμεναι ἄντην.
Ὡς φάτο· Πηλείωνι δ' ἄχος γένετ'· ἐν δέ οἱ ἦτορ
Στήθεσσιν λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν,
Ἢ ὅγε φάσγανον ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Τοὺς μὲν ἀναστήσειεν, ὁ δ' Ἀτρείδην ἐναρίζοι,
Ἠὲ χόλον παύσειεν, ἐρητύσειέ τε θυμόν.

" Semper enim tibi contentioque grata, belláque, pugnæque,
" Si valde fortis es, Deus certè tibi hoc dedit,
" Quin domum reversus cum navibúsque tuis, & tuis sociis,
" Myrmidonibus impera: te vero ego non moror,
" Neque *quicquam te* æstimo iratum: minabor autem tibi sic;
" Quoniam à me aufert Chryseida Phœbus Apollo,
" Hanc quidem ego cum navique meâ, & meis sociis
" Mittam: ego autem abducam Briseïda pulchram genas,
" Ipse profectus ad tentorium, tuum præmium: ut benè intelligas,
" Quanto potentior sim te: timeat verò & alius
" Æqualem *se* mihi dicere, & comparari contra,
Sic dixit: Pelidæ autem dolor ortus est; & ipsi cor
In pectore furibundo bifariàm deliberavit,
Utrum ipsemet, ense acuto stricto à femore,
Hos quidem dimoveret, ipse autem Atridem interficeret;
An iram sedaret, compescéretque furorem,

Ver. 178. Εἰ μάλα—, Οἴκαδ' ἰὼν,] Vide suprà ad *ver.* 105.

Ver. 180. Μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε·] Similiter *Virgilius*:

Illâ se jactet in aulâ
Æolus, & clauso ventorum carcere regnet. *Æn.* I. 144.

Ver. 184.—Βρισηΐδα,—τὸ σὸν γέρας·] Vide infrà *ver.* 366; & β', *ver.* 690.

Ver. 185. Αὐτὸς ἰὼν] Satis *ineptum* est & *puerile*, quod de hoc versu annotat *Plutarchus*; omnes orationis partes, utique *nomen*, *pronomen*, *verbum*, *&c.* in hoc uno versu contineri. *Quæstiones Platonicæ sub finem.*

Ver. 188. Ὡς φάτο· Πηλείωνι δ' ἄχος γένετ'·]

Talibus Alecto dictis exarsit in iras.
Æn. VII. 445.
Talibus exarsit dictis violentia Turni.
Æn. XI. 376.

Ver. 189. Στήθεσσιν λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν,]

Atque animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc,
In partesque rapit varias.— *Æn.* IV. 285.
Nunc huc ingentes, nunc illuc pectore curas
Mutabat versans—— *Æn.* V. 701.

Cæterùm duo MSS. à *Barnesio* citati, legunt μερμήριζεν. *Plutarchus* etiam, in *Coriolano*, citat μερμήριζεν. Quæ fortè verior Lectio.

Ver. 191.—ἐναρίζοι,] *Al.* ἐναρίζει.

Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
Ἕλκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος· ἦλθε δ' Ἀθήνη
Οὐρανόθεν· πρὸ γὰρ ἧκε Θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
Ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε, κηδομένη τε·
Στῆ δ' ὄπιθεν, ξανθῆς δὲ κόμης ἕλε Πηλείωνα,
Οἴῳ φαινομένη, τῶν δ' ἄλλων οὔτις ὁρᾶτο.
Θάμβησεν δ' Ἀχιλεύς, μετὰ δ' ἐτράπετ', αὐτίκα δ' ἔγνω
Παλλάδ' Ἀθηναίην, δεινὼ δέ οἱ ὄσσε φάανθεν·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τίπτ' αὖτ', Αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, εἰλήλουθας;
Ἦ, ἵνα ὕβριν ἴδῃς Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο;
Ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τετελέσθαι οἴω,
Ἧς ὑπεροπλίῃσι τάχ' ἄν ποτε θυμὸν ὀλέσσῃ.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·

Dum ille hæc agitabat mente & animo,
Trahebat utique è vaginâ magnum ensem; venit autem Pallas
Cœlitus; præmiserat enim Dea ulnis candida Juno
Ambos simul, ex animo amansque, curansque.
Stetit autem à tergo, & flavâ comâ prehendit Pelidem,
Soli apparens, aliorum verò nullus videbat.
Expavit autem Achilles & retrò conversus est, statimque agnovit
Palladem Minervam; terribilesque ei oculi visi sunt.
Et ipsam compellans, verbis allatis allocutus est;
« Cur huc, Ægiochi Jovis progenies, venisti?
« An ut injuriam videas Agamemnonis Atridæ?
« Sed tibi edico, quod & perfectum iri puto;
« Suis superbiis citò tandem animum perdet.
Hunc autem rursus alloquuta est Dea cæsiis oculis Minerva;

Ver. 193. Ἕως ὁ] Pronuntiabatur raptim legentibus, ac si scriptum fuisset, ὄσσω vel ὦστο.

Ibid.—κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,]

—mentem animumque. *Æn.* VI. 11.

Ver. 194. Ἕλκετο δ' ἐκ——, ἦλθε δὲ] Vide suprà ad *ver.* 57.

Ibid.—ἦλθε δ' Ἀθήνη Οὐρανόθεν·] Ἡ φρόνησις, Consilium prudentius; « *potior sententia*, » *Æn.* IV. 287.—« ἐφράσθης, καί τοι « Θεὸς ἔμβαλε θυμῷ, » *Odyss.* ψ', 260.— « ἐπὶ φρεσὶν ἔμβαλε Δαίμων, » *Odyss.* τ', 10. —Ἐπιδνὺς δ' εἰς οἷον κακὸν προεκυλισθῆναι παρὰ μικρὸν ἔμελλεν, ὡς ἐπέσχεν εὐλαβήθη τὸν ἐφεστῶτα Νοῦν· *Heracl.d. Pontic.* Ἐπὶ μὲν τοῦ Ἀχιλλέως, τὸν λογισμὸν τῷ θυμῷ μαχόμενον, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ῥοπῇ διανοούμενον,—τὴν φρόνησιν ἐπικρατοῦσαν πεποίηκε· τοῦτο γὰρ αὐτῷ ἡ ἐπιφάνεια τῆς Ἀθηνᾶς βούλεται. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, *c.* 15. Vide infrà ad β', 169; & ad δ', 92; & ad ή, 29.

Ver. 197.—κόμης ἕλε Πηλείωνα,]

——refulsit

Alma parens, confessa Deam; dextrâque prehensum

Continuit—— *Æn.* II. 590.

Ver. 198. Οἴῳ φαινομένη, τῶν δ' ἄλλων οὔτις ὁρᾶτο.]

——Ὀδυσῆϊ φανεῖσα,

Οὐδ' ἄρα Τηλέμαχος ἴδεν ἀντίον, οὐδ' ἐνόησεν.

Odyss. π', 160.

Ver. 199.—μετὰ δ' ἐτράπετ',] Notandus hîc maximè proprius vocis Mediæ usus; *Retrò se convertit.* Vide infrà ad γ', 141.

Ver. 201.——ἔπεα πτερόεντα]

——verbis

Quæ tutò tibi magna *volant*——

Æn. XI. 380.

Ver. 202.—αἰγιόχοιο Διὸς] *Ægidem habentis Jovis.* Sunt qui vertant, *à caprâ nutriti.* Vide *Seberpezælii Notas* editas cum *Moschopuli* Scholiis in *lib. Iliad.* ά & β'. Meminit itidem & *Eustathius.* Vera autem prior Interpretatio: Vide infrà, δ', 167; & έ, 736, &c.

Ibid.—εἰλήλουθας;] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 203.—ἴδῃς,] *Al.* ἴδῃ. Quod perinde est.

Ver. 206.—γλαυκῶπις Ἀθήνη·] Οὐχ, ὥσπερ ἔνιοι τῶν ἑλλήνων ὑπέλαβον, ἀπὸ τοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχειν γλαυκούς· τοῦτο μὲν γὰρ εὔηθες ὑπάρχει·

Ἦλθον ἐγὼ παύσουσα τεὸν μένος, αἴ κε πίθηαι,
Οὐρανόθεν· πρὸ δέ μ' ἧκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
Ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε, κηδομένη τε.
Ἀλλ' ἄγε, λῆγ' ἔριδος, μηδὲ ξίφος ἕλκεο χειρί·
Ἀλλ' ἤτοι ἔπεσιν μὲν ὀνείδισον, ὡς ἔσεταί περ.
Ὧδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
Καί ποτέ τοι τρὶς τόσσα παρέσσεται ἀγλαὰ δῶρα,
Ὕβριος εἵνεκα τῆσδε· σὺ δ' ἴσχεο, πείθεο δ' ἡμῖν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Χρὴ μὲν σφωΐτερόν γε, θεά, ἔπος εἰρύσασθαι,
Καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον· ὣς γὰρ ἄμεινον.
Ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθηται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ.
Ἦ, καὶ ἐπ' ἀργυρέῃ κώπῃ σχέθε χεῖρα βαρεῖαν·
Ἂψ δ' ἐς κουλεὸν ὦσε μέγα ξίφος, οὐδ' ἀπίθησε
Μύθῳ Ἀθηναίης· ἡ δ' Οὔλυμπόνδε βεβήκει,
Δώματ' ἐς αἰγιόχοιο Διός, μετὰ δαίμονας ἄλλους.

" Veni ego sedatura tuam iram (si modò parueris)
" Cœlitus; præmisit autem me Dea candidis ulnis Juno,
" Ambos simul ex animo diligensque curansque.
" Sed age, quiesce à contentione, neque ensem trahe manu:
" At verbis quidem convitiator, sicut acciderit;
" Sic enim edico, quod & perfectum erit.
" Et aliquando tibi ter tot aderunt splendida dona,
" Injuriæ causâ hujus: tu autem cohibe te, obtemperaque nobis.
Hanc autem respondens allocutus est pedibus velox Achilles;
" Oportet quidem vestrum, Dea, verbum observare,
" Quantumvis sim animo iratus: sic enim melius.
" Quisquis utique Diis obtemperaverit, magis & *illi* exaudiunt ipsum.
Dixit, & in argenteo manubrio repressit manum gravem;
Retróque in vaginam condidit magnum ensem, neque fuit inobediens
Verbo Minervæ; hæc autem ad cœlum abiit,
In domos Ægiochi Jovis, ad deos alios.

ὑπάρχει· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ τὸν ἀέρα τὴν πρόσοψιν ἔχειν ἔγγλαυκον. [Editor *Rhodomanus* conjicit legendum, ἔγγλαυκα· Ego γλαυκὸν malim.] *Diodor. Sicul. Lib.* I. *p.* 12.

Ver. 207.—τεὸν μένος,] *Al.* τὸ σὸν μένος.

Ver. 211.———ὀνείδισον,] Vide suprà ad *ver.* 140.

Ver. 214.———πείθεο δ' ἡμῖν.]

———Tu nequa Parentis
Jussa time, neu præceptis parere recusa.
Æn. II. 606.

Ver. 216. Χρὴ μὲν]

Cedamus Phœbo, & moniti meliora sequamur.
Æn. III. 188.

Ver. 220.—ὦσε μέγα ξίφος,] Ἀλλ' αἱ κοιναὶ τῶν λέξεων παρ' αὐτῷ σώζουσι τὸ σημαινόν. *Dion. Halicarn.*

Ibid.—οὐδ' ἀπίθησε Μύθῳ Ἀθηναίης·] Ὀρθῶς πάλιν καὶ καλῶς· ὅτι, τὸν θυμὸν ἐκκόψαι παντάπασι μὴ δυνηθεὶς, ὅμως, πρὶν ἀνήκεστόν τι δρᾶσαι, μετέστησε καὶ κατέσχεν, εὐπειθῆ τῷ λογισμῷ γενόμενον. *Plutarch. de audiend. Poëtis.* Vide suprà ad *ver.* 194.

Ver. 221.——ἡ δ' Οὔλυμπόνδε βεβήκει,] Sic π', 751; "Ὡς εἰπὼν—βεβήκει." Si βέβηκεν dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Similè enim fuisset, ac siquis Anglicè dicat, is gone away, pro eo quod est, was gone away. Vide suprà ad *ver.* 37.

Πηλείδης δ' ἐξαῦτις ἀταρτηροῖς ἐπέεσσιν
Ἀτρείδην προσέειπε, καὶ οὔπω λῆγε χόλοιο·
Οἰνοβαρὲς, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο,
Οὔτέ ποτ' ἐς πόλεμον ἅμα λαῷ θωρηχθῆναι,
Οὔτε λόχονδ' ἰέναι σὺν ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν,
Τέτληκας θυμῷ· τὸ δέ τοι κὴρ εἴδεται εἶναι.
Ἦ πολὺ λώϊόν ἐστι, κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν
Δῶρ' ἀποαιρεῖσθαι, ὅστις σέθεν ἀντίον εἴποι·
Δημοβόρος βασιλεὺς, ἐπεὶ οὐτιδανοῖσιν ἀνάσσεις·
Ἦ γὰρ ἂν, Ἀτρείδη, νῦν ὕστατα λωβήσαιο.
Ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι,
Ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν οὔποτε φύλλα καὶ ὄζους

Pelides autem iterum asperis verbis
Atridem alloquutus est, & nondum cessabat ab irâ;
" Vinolente, canis oculos habens, cor verò cervi;
" Neque unquam in bellum unà cum populo armari,
" Neque ad insidias ire cum primoribus Achivorum,
" Ausus es animo: hoc utique tibi mors videtur esse.
" Certè multò melius est, per exercitum latum Achivorum
" Dona auferre *illius*, quicunque tibi contradixerit:
" Populi-vorator Rex, quoniam hominibus nullius pretii imperas;
" Certè enim, Atrida, nunc postremò contumeliam fecisses.
" Verùm tibi edico, atque insuper magnum juramentum juro,
" Næ per hoc sceptrum, quod quidem nunquam folia & ramos

Ver. 225. Οἰνοβαρὲς, κυνὸς ὄμματ' ἔχων,] Τί δὲ τὰ τοιάδε; ἆρα καλῶς;—οὐ καλῶς. *Plato de Republ. lib.* 3. Sed vide suprà, ad *ver.* 2.

Ver. 226. Οὔτέ ποτ' ἐς πόλεμον ἅμα]

——————An tibi Mavors
Ventosâ in linguâ pedibusque fugacibus istis
Semper erit?——— *Æn.* XI. 390.

Cæterùm quâ ratione, πόλεμον, hîc ultimam producat; item ἐπὶ, infrà, *ver.* 233; vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 228. Τέτληκας θυμῷ·] *Audes animo.* Respondet enim sequentibus, εἴδεται, & ἐστί. Vide suprà, ad *ver.* 37.

Ibid.—τὸ δέ τοι κὴρ] Scholiastes videtur legisse (nec quidem hoc in loco malè) τό δέ τοι κήρ. Nam, Δεικτικώτερον (*inquit*) ἢ ἀναφορικώτερον.

Ver. 229, 231, 232. Ἦ πολύ—— Δημοβόρος βασιλεὺς—. Ἦ γὰρ ἂν—.] Iratum & ferocientem mirè decet præfracta hæc & interrupta oratio. Vide suprà, *ver.* 178.

Ver. 233.——καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι,] Καὶ ἐπὶ, mihi vertendum videtur, non, *atque adeo*, (quod habent Vulgati;) sed, *atque insuper.*

Ver. 234. Ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον,]

Ut sceptrum hoc (dextra sceptrum nam fortè gerebat)
Nunquam fronde levi fundet virgulta nec umbras,
Cùm semel in sylvis imo de stirpe recisum
Matre caret, posuitque comas & brachia ferro:
Olim arbos, nunc artificis manus ære decoro
Inclusit, patribusque dedit gestare Latinis.
Æn. XII. 206.

Rectè mihi videtur adversus Recentiores quosdam hîc annotâsse *Popius*, locum hunc Antiquis nullo modo tædium attulisse, cùm eum adeò amplè transcripserit *Virgilius*. Rectè porrò adjicit, adversus *Scaligerum*; vim hoc in loco & ingenium *Homeri*, ipsum vix assecutum *Virgilium*.

Ibid.—τὸ μὲν οὔποτε φύλλα καὶ ὄζους] Videtur mihi hoc, non (ut *Eustathio* & Recentioribus visum est) eò pertinere, ut Achillis Agamemnonisque *Dissensio* ac *Discessus*, quem utique Achilles hîc *perpetuum* futurum minitetur, cum ligni de stirpe recisi & nunquam repullulaturi *Disjunctione ab arbore* conferatur: Est enim hoc paullò languidius: Sed consimile esse, ac si dixisset; *Quemadmodum hoc lignum nunquam repullulabit, ità & Ego penitus dispeream, nisi, &c.* Vel; *quàm certò hoc lignum nunquam*

Φύσει, ἐπειδὴ πρῶτα τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν,
Οὐδ' ἀναθηλήσει· περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε
Φύλλά τε καὶ φλοιόν· νῦν αὖτέ μιν υἷες Ἀχαιῶν
Ἐν παλάμης φορέουσι δικασπόλοι, οἵτε θέμιστας
Πρὸς Διὸς εἰρύαται· ὁ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὅρκος·
Ἦ ποτ' Ἀχιλλῆος ποθὴ ἵξεται υἷας Ἀχαιῶν
Σύμπαντας· τοῖς δ' οὔτι δυνήσεαι, ἀχνύμενός περ,
Χραισμεῖν, εὖτ' ἂν πολλοὶ ὑφ' Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο
Θνήσκοντες πίπτωσι· σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις
Χωόμενος, ὅτ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισας.
Ὣς φάτο Πηλείδης· ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ
Χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον· ἕζετο δ' αὐτός.
Ἀτρείδης δ' ἑτέρωθεν ἐμήνιε· τοῖσι δὲ Νέστωρ
Ἡδυεπὴς ἀνόρουσε, λιγὺς Πυλίων ἀγορητής,

" Producet, postquam semel truncum in montibus reliquit,
" Neque repullulabit; circùm enim ei ferrum delibravit
" Foliáque & corticem; nunc autem ipsum filii Achivorum
" In manibus portant judices, qui utique leges
" A Jove tuentur; hoc autem tibi erit magnum juramentum:
" Certè aliquando Achillis desiderium invadet filios Achivorum
" Universos: his autem non poteris, dolens licet,
" Prodesse; quando multi ab Hectore homicidâ
" Morientes cadent: tu autem intùs animum lacerabis
" Iratus, quòd fortissimum Achivorum non honorâris."
Sic dixit Pelides; sceptrúmque projecit in terram
Aureis clavis distinctum: consedit autem ipse.
Atrides verò ex alterâ parte irascebatur: his igitur Nestor
Suaviloquus surrexit, argutus Pyliorum orator,

nunquam repullulabit, tam certò lugens Mei desiderium Achivos Hectori posthac succumbentes efficiet, neque Tu eis opitulari valebis. Vel: *Citius erit, ut repullulet hoc lignum, quàm ut Achivi in posterum non indigeant Mei.*

Ver. 235.—τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν,] Fuerunt qui legerint, κόμην ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν. Nimirum ex loco *Virgilii* jam citato, (" —posuitque *comas* & brachia ferro:") Ut rectè conjecit *Fulvius Ursinus*.

Ver. 238.—δικασπόλοι, οἵτε θέμιστας] Κατ' ἀρχὰς μὲν γὰρ ἅπασα πόλις Ἑλλὰς ἐβασιλεύετο· πλὴν οὐχ, ὥσπερ τὰ βάρβαρα ἔθνη, δεσποτικῶς· ἀλλὰ κατὰ νόμους τε καὶ ἐθισμοὺς πατρίους. Καὶ κράτιστος ἦν βασιλεὺς, ὁ δικαιότατός τε καὶ νομιμώτατος.—δηλοῖ δὲ καὶ Ὅμηρος, δικασπόλους τε καλῶν τοὺς βασιλεῖς, καὶ θεμιστοπόλους. *Dion. Halicarn. Antiq. Roman. lib.* 5. Vide suprà ad *ver.* 57.

Ver. 242.—Ἕκτορος] Mirè admodum *Plato in Cratylo*: Καὶ τῷ Ἕκτορι αὐτὸς ἔθετο τὸ ὄνομα Ὅμηρος,—παραπλήσιον τῷ Ἀστυάνακτι. —Ὁ γὰρ Ἄναξ καὶ ὁ Ἕκτωρ σχεδόν τι ταυτὸν σημαίνει.—Οὗ γὰρ ἄν τις Ἄναξ ᾖ, καὶ Ἕκτωρ δήπου ἐστὶ τούτου, δῆλον γὰρ ὅτι κρατεῖ τε αὐτοῦ, καὶ κέκτηται, καὶ Ἔχει αὐτό. Vide infrà ad ζ', 402; & ad χ', 508.

Ibid.—ἀνδροφόνοιο] *Homicidam Hectorem* dixit *Horatius*, Epod. 17. At vim Græcæ vocis vix affecutus videtur sermo Romanus. Vide *Mureti Var. Lect. lib.* 3. *c.* 19. Porrò, rectè ad hunc locum Scholiastes: τὸν Ἕκτορα ἀνδροφόνον προσηγόρευσε, καὶ οὐ χαλκοκορυστὴν ἢ ἱππόδαμον,—πρὸς κατάπληξιν τῶν ἀκουόντων. Εἴωθε δὲ τηρεῖν τὰ ἐπίθετα εὐστόχως.

Ver. 244. Χωόμενος, ὅτ'] Quâ ratione χωόμενος, hîc ultimam producat; vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 247.—ἐμήνιε·] Pronuntiabatur (credo) ἐμήνιι. Nam μηνίω, secundam producit.

Ver. 248.—ἀνόρουσε,] " *Ut in re magnâ & periculosâ, non placidè assurgentem facit, sed prorumpentem Senem quoque.*" Uti observavit *Camerarius*.

Ver.

Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.
Τῷ δ' ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων
Ἐφθίαθ', οἵ οἱ πρόσθεν ἅμα τράφεν ἠδ' ἐγένοντο
Ἐν Πύλῳ ἠγαθέῃ, μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσεν·
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο, καὶ μετέειπεν·
Ὦ πόποι, ἦ μέγα πένθος Ἀχαιΐδα γαῖαν ἱκάνει.
Ἦ κεν γηθήσαι Πρίαμος, Πριάμοιό τε παῖδες,
Ἄλλοι τε Τρῶες μέγα κεν κεχαροίατο θυμῷ,
Εἰ σφῶϊν τάδε πάντα πυθοίατο μαρναμένοιϊν,
Οἳ περὶ μὲν βουλῇ Δαναῶν, περὶ δ' ἐστὲ μάχεσθαι.
Ἀλλὰ πίθεσθ'· ἄμφω δὲ νεωτέρω ἐστὸν ἐμεῖο.
Ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἠέπερ ὑμῖν
Ἀνδράσιν ὡμίλησα, καὶ οὔ ποτέ μ' οἵγ' ἀθέριζον.
Οὐ γάρ πω τοίους ἴδον ἀνέρας, οὐδὲ ἴδωμαι,

Cujus etiam à linguâ melle dulcior fluebat sermo.
Et jam duæ quidem ætates articulatâ-voce-loquentium hominum
Defecerant, qui cum ipso anteà simul nutriti sunt & vixerunt
In Pylo eximiâ, inter tertios autem *jam* regnabat:
Qui illis prudens concionatus est, & dixit;
" O Dii, certè magnus luctus Achivam terram invadit,
" Certè lætabitur Priamus, Priamique filii,
" Cæterique Trojani valdè gaudebunt animo,
" Si *de* vobis hæc omnia audiverint decertantibus,
" Qui quidem consilio Danais antecellitis, & pugnando.
" Sed persuadeamini: ambo nempè juniores estis me.
Jam enim aliquando ego & cum fortioribus quàm vobis
" Viris consuetudinem habui, & nunquam me ipsi parvi-penderunt,
" Non enim unquam tales vidi viros, neque videbo,

Ver. 249. Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης] "Videtisne "ut apud *Homerum* sæpissimè *Nestor* de vir"tutibus suis prædicet? tertiam enim jam "ætatem hominum vivebat: nec erat ei ve"rendum, nè vera de se prædicans, nimis vi"deretur aut insolens aut loquax. Etenim, "ut aït *Homerus*, ex *ejus linguâ melle dulcior "fluebat oratio.*" Cic. de Senectute. Vide infrà ad *ver.* 260, & ad β', 372.

Ver. 252.—μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσεν·] Nonagenarius circiter existens.

Ver. 255. Ἦ κεν γηθήσαι Πρίαμος,] Sic *Virgilius*:

Hoc Ithacus velit, & magno mercentur Atridæ. *Æn.* II. 104.

Ver. 259. Ἀλλὰ πίθεσθ'· ἄμφω δὲ νεωτέρω ἐστὸν ἐμεῖο.]

Tu major; tibi me est æquum parere, Menalca. *Virg. Ecl.* V. 4.

Sententia eadem: sed apud *Homerum* convenientior Persona.

Ver. 260. Ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ—Ἀνδράσιν ὡμίλησα—, Οὐ γάρ πω, &c.] Mirè *Senem* decet jactantia hæc & longitudo orationis. At *Scaliger*: " Nestor, *inquit*, in primo Iliados, " loquax; in septimo, non minus; in quarto, " odiosus; in undecimo obtundit, in penul" timo etiam nugatur." *Poëtic. lib.* 5. Aliter sensit *Cicero*, loco suprà citato, ad *ver.* 249; & infrà, ad β', 372. Aliter etiam *Plutarchus*: Οὐ μόνον ἀλύπως καὶ ἀνεπιφθόνως, ἀλλὰ καὶ χρησίμως, καὶ ὠφελίμως—. Ὅρα πρῶτον εἰ προτροπῆς ἕνεκα καὶ ζήλου καὶ φιλοτιμίας τῶν ἀκουόντων, αὐτὸν ἄν τις ἐπαινέσειεν· ὥσπερ ὁ Νέστωρ τὰς ἑαυτοῦ διηγούμενος ἀριστείας καὶ μάχας.——Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ καταπλήξεως—ἕνεκα, καὶ τοῦ ταπεινῶσαι—τὸν αὐθάδη—. καθάπερ αὖ πάλιν ὁ Νέστωρ, " Ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ " καὶ ἀρείοσιν," &c. Lib. de Sui laude.

Ibid.—ἠέπερ ὑμῖν] *Eustathius*, ἡμῖν, præfert, ut καλλίον,——καὶ ἀνεπαχθέστερον, διὰ τὸ κοινότερον· ἔστι γάρ πως τὸ " ἡμῖν," ὅμοιον τῷ, " οἱ νῦν βροτοί ἐσμεν." Sed *Nestoris* personam magis decet istud, ὑμῖν.

Ver.

Οἷον Πειρίθοόν τε, Δρύαντά τε, ποιμένα λαῶν,
Καινέα τ', Ἐξάδιόν τε, καὶ ἀντίθεον Πολύφημον,
Θησέα τ' Αἰγείδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισι.
Κάρτιστοι δὴ κεῖνοι ἐπιχθονίων τράφεν ἀνδρῶν·
Κάρτιστοι μὲν ἔσαν, καὶ καρτίστοις ἐμάχοντο
Φηρσὶν ὀρεσκῴοισι, καὶ ἐκπάγλως ἀπόλεσσαν.
Καὶ μὲν τοῖσιν ἐγὼ μεθομίλεον ἐκ Πύλου ἐλθὼν,
Τηλόθεν ἐξ Ἀπίης γαίης· καλέσαντο γὰρ αὐτοί·
Καὶ μαχόμην κατ' ἐμαυτὸν ἐγώ· κείνοισι δ' ἂν οὔτις
Τῶν, οἳ νῦν βροτοί εἰσιν ἐπιχθόνιοι, μαχέοιτο·

“ Qualem Pirithoumque, Dryantémque, ducem populorum,
“ Cænéumque, Exadiúmque, & divinum Polyphemum,
“ Theseúmque Ægidem, similem immortalibus.
“ Fortissimi certè illi terrestrium nutriti sunt virorum:
“ Fortissimi quidem erant, & cum fortissimis pugnabant
“ Centauris monticolis, & terribilitèr interfecerunt.
“ Et quidem cum illis habebam consuetudinem è Pylo profectus,
“ Procul ex Apiâ terrâ: evocârunt enim ipsi;
“ Et pugnabam pro meis *quidem* viribus ego: cum illis autem nullus
“ Eorum, qui nunc homines sunt terrestres, pugnaret:

Ver. 264. Πολύφημον,] Non utique *Cyclopem* illum, sed *Lapitharum* Ducem quendam.

Ver. 265. Θησέα τ'] Qui rei prosodiacæ student, meritò hîc quærere potuerunt, sit ne hic pes [Θησέα] *dactylus*, an potiùs contractè *spondæus*, ac si scriptum fuisset Θησᾶ. Nam illud *α*, in *Accusativis Atticis* (quod *haud adverterunt* Grammatici) semper *producitur*.

Τὸν Πηλέως τιν' οἶσθ' Ἀχιλλέα γόνον.
Eurip. Helen. 97.
Εὐδαιμονεῖν με Θησέα τε παῖδ' ἐμόν.
Id. Supplic. 3.
Κήρυξ πρὸς ἄστυ δεῦρο Θησέα καλῶν.
Ibid. 37.
Τὸν μὲν Διὸς πληγέντα Καπανέα πυρί.
Ibid. 934.
Μενοικέα σὺν πατρὸς αὐτεπώνυμον.
Id. Phœniss. 776.
Ἐτεοκλέα τ' αὖ νῦν πόλεως ὑπερμαχεῖν.
Ibid. 1258.
Σίτοις καπήλευ', Ὀρφέα τ' ἄνακτ' ἔχων.
Id. Hippol. 953.
Ποῖ γῆς ἄνακτα τῆσδε Θησέα μολών.
Ibid. 1153.
Καὶ μὴν δέδορκα τόνδε Πηλέα πέλας.
Id. Androm. 545.
Ἀχιλλέα τεκοῦσα πρῶτον Ἑλλάδος.
Ibid. 1237.
Λελειμμένον δὴ βασιλέα, κοὐ τόνδε χρή.
Ibid. 1247.

Sequitur nimirum *Accusativus iste* analogiam *Genitivi*, in linguâ tum *Atticâ*, tum *Ionicâ*. Πηλῆος, Πηλῆα; Πηλέως, Πηλέα. Ἀχιλλῆος, Ἀχιλλῆα; Ἀχιλλέως, Ἀχιλλέα. Βασιλῆος, Βασιλῆα; Βασιλέως, Βασιλέα. Similis quædam Analogia & in aliis reperitur: Τεθνηκότος, Τεθνεότος, Τεθνεῶτος: Κρονίων, Κρονίονος, Κρονίωνος: Μετήορος, Μετέωρος: Λαὸς, Λεὼς: ἵλαος, ἵλεως: Μενέλαος, Μενέλεως.

Permulta ejusmodi, Poëtas cum judicio legentibus, à Grammaticis vix observata, occurrent. Sic διάκονος, διακονεῖν, secundam *semper producit*. Quamobrem absurdissimè vir Doctus, *Phil. Labbe, Dialect. ling. græc. cap.* 7, 16, “διηκόνεον (inquit) pro διεκόνεον:” (Istud enim διεκόνεον si omninò *græcum* esset, jam διακονεῖν *posset* atque etiam necessariò *deberet* secundam corripere.) Sic ἀναλίσκω, φλυαρεῖν, τάριχος, ἀκριβὴς, λιπαρεῖν, λιπαρὴς, (quod ab aliâ esse videtur origine, ac λιπαρὸς;) semper producuntur. *Eurip. Med.* 325; *Cyclop.* 31; *Ion.* 396; & *Supplic.* 776. *Æschyl. Prometh.* 941. *Menander apud Athenæum*, p. 245. *Sophocles apud Athenæum*, p. 119. *Idem, Trachin.* 430. *Aristoph. Acharn. Act.* 2. *Scen.* 4. Et *passim*. Vide quoque infrà ad *ver.* 338.

Ibid.—ἀθανάτοισι.] Vide infrà ad *ver.* 398.

Ver. 271. Καὶ μαχόμην κατ' ἐμαυτὸν ἐγώ·]
—— κατὰ σφέας γὰρ μαχέσονται, Β', 366.
Tum validis flexos incurvant viribus arcus
Pro se quisque viri.—— *Æn.* V. 500.

Ver.

Καὶ μέν μευ βουλέων ξύνιον, πείθοντό τε μύθῳ.
Ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὔμμες, ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον·
Μήτε σὺ τόνδ', ἀγαθός περ ἐὼν, ἀποαίρεο κούρην,
Ἀλλ' ἔα, ὥς οἱ πρῶτα δόσαν γέρας υἷες Ἀχαιῶν·
Μήτε σὺ, Πηλείδη, 'θέλ' ἐριζέμεναι βασιλῆϊ
Ἀντιβίην· ἐπεὶ οὔποθ' ὁμοίης ἔμμορε τιμῆς
Σκηπτοῦχος βασιλεὺς, ᾧτε Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν.
Εἰ δὲ σὺ καρτερός ἐσσι, θεὰ δέ σε γείνατο μήτηρ,
Ἀλλ' ὅγε φέρτερός ἐστιν, ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει.
Ἀτρείδη, σὺ δὲ παῦε τεὸν μένος· αὐτὰρ ἔγωγε
Λίσσομ' Ἀχιλλῆϊ μεθέμεν χόλον, ὃς μέγα πᾶσιν
Ἕρκος Ἀχαιοῖσιν πέλεται πολέμοιο κακοῖο.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες·
Ἀλλ' ὅδ' ἀνὴρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων·
Πάντων μὲν κρατέειν ἐθέλει, πάντεσσι δ' ἀνάσσειν,
Πᾶσι δὲ σημαίνειν· ἅτιν' οὐ πείσεσθαι ὀΐω.
Εἰ δέ μιν αἰχμητὴν ἔθεσαν θεοὶ αἰὲν ἐόντες,

" Et tamen mea consilia audiebant, obtemperabantque verbo,
" Verùm obedite & vos, quandoquidem obedire melius.
" Neque tu ab isto, quantumvis præstans, auferas puellam,
" Verum sine, ut ei primùm dederunt præmium filii Achivorum:
" Neque tu, Pelide, velis contendere regi
" Contra: quia nunquam *ulius* similem, *atque hic*, sortitus est honorem
" Sceptriger rex, cui utique Jupiter gloriam dedit.
" Si autem tu fortior es, Deaque te generavit mater,
" At hic potentior est, quia pluribus imperat.
" Atride, tu autem compesce tuam iram: verùm ego
" Precabor Achillem deponere iram, qui magnum omnibus
" Propugnaculum Achivis est belli mali.
Hunc autem vicissim allocutus est rex Agamemnon;
" Sanè hæc omnia, senex, convenienter dixisti:
" Verùm hic vir vult supra omnes esse alios;
" In omnes dominari vult, omnibusque imperare,
" Et omnibus præesse; quæ minimè persuasurum puto,
" Quòd si ipsum bellicosum fecerunt Dii semper existentes,

Ver. 273. Καὶ μέν μευ βουλέων ξύνιον, πείθοντό τε μύθῳ.

Ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὔμμες,] *Auscultate vos mihi seni juvenes, cui etiam Juveni auscultárunt Senes.*

Ver. 277. Μήτε σὺ, Πηλείδη, 'θέλ'] Φασὶ γὰρ, *inquit Eustathius*, μὴ εἶναι παρὰ τῷ Ποιητῇ, τὸ "θέλειν" δισυλλάβως, ἀλλὰ "Ἐθέλειν" μετὰ τοῦ ε. Sed hoc leve est.

Ver. 283.—Ἀχιλλῆϊ μεθέμεν] Quâ ratione, Ἀχιλλῆϊ, hic ultimam producat; vide suprà ad *ver.* 51.

Ibid.—ὃς μέγα πᾶσιν Ἕρκος Ἀχαιοῖσιν.]
——pugnæ nodumque moramque.
Æn. X. 428.
Simplicior & facilior *Homeri* elocutio, nec tamen minorem habet Vim.

Ver. 286.——εἶπες·] *Al.* ἔειπες. Quod idem est.

Ver.

Τὔνεκά οἱ προθέυσιν ὀνείδεα μυθήσασθαι; /
Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑποβλήδην ἠμείβετο δῖος Ἀχιλλεύς·
Ἦ γάρ κεν δειλός τε κ᾽ ὐτιδανὸς καλεοίμην,
Εἰ δὴ σοὶ πᾶν ἔργον ὑπείξομαι, ὅ, ττι κεν εἴπῃς·
Ἄλλοισιν δὴ ταῦτ᾽ ἐπιτέλλεο, μὴ γὰρ ἔμοιγε
Σήμαιν᾽· ὐ γὰρ ἔγωγ᾽ ἔτι σοὶ πείσεσθαι ὀΐω.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ᾽ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·
Χερσὶ μὲν ὔτι ἔγωγε μαχήσομαι, εἵνεκα κύρης,
Οὔτε σοὶ, ὔτε τῳ ἄλλῳ, ἐπεί μ᾽ ἀφέλεσθέ γε δόντες.
Τῶν δ᾽ ἄλλων, ἅ μοι ἐστὶ θοῇ παρὰ νηῒ μελαίνῃ,
Τῶν ὐκ ἄν τι φέροις ἀνελὼν, ἀέκοντος ἐμεῖο.
Εἰ δ᾽ ἄγε μὴν, πείρησαι, ἵνα γνώωσι κ᾽ οἵδε·
Αἶψά τοι αἷμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δυρί.
Ὣς τώ γ᾽ ἀντιβίοισι μαχεσσαμένω ἐπέεσσιν
Ἀνστήτην· λῦσαν δ᾽ ἀγορὴν παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Πηλείδης μὲν ἐπὶ κλισίας κ᾽ νῆας ἐΐσας

" An propterea ipsi permittunt contumelias loqui?
Huic autem interpellato respondit nobilis Achilles;
" Certè timidusque & nullius pretii vocari debeam,
" Si utique tibi in omni re cessero, quamcunque dixeris:
" Aliis sanè hæc impera; nec enim mihi
" Præcipias; non enim ego ampliùs me tibi obtemperaturum puto.
" Aliud autem tibi dicam, tu verò in præcordiis tuis conde:
" Manibus quidem non ego pugnabo, causâ puellæ,
" Neque tecum, neque cum alio quovis, quum à me aufertis quod dedistis:
" Aliarum autem rerum, quæ mihi sunt velocem apud navem nigram,
" Harum utique nihil auferes abripiens, invito me.
" Quin age, fac periculum; ut cognoscant & isti:
" Statim tibi sanguis niger fluet circa lanceam.
Sic hi contrariis contendentes verbis
Surrexerunt; solveruntque concionem apud naves Achivorum.
Pelides quidem ad tentoria & naves æquales

Ver. 291. Τὔνεκά οἱ προθέυσιν ὀνείδεα μυθήσασθαι;] *Eustathius* interpretatur, " *Idéone* " *sermonem ejus etiam prævertunt contumeliæ?*" Alii, προθέυσιν, *activè* accipiunt: Ut sit, " *Ideóne ei* [προτρέπυσιν] *permittunt*, [vel, " *ideóne eum impellunt*,] *ut contumelias effun-* " *dat*;" Reddi tamen potest, etiam simplicissime; " *Ideone ei* [æquum est ut] *effun-* " *dantur contumeliæ inter loquendum?*"

Ver. 296. Σήμαιν᾽· ὐ γὰρ] Fuerunt olim, qui (post vocem, ἔμοιγε, distinguentes) totum hunc versum expungerent. Quod etsi ferri potest, nihil tamen opus videtur.

Ver. 297.—σὺ δ᾽ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·]
Sensibus hæc imis, res est non parva, reponas. *Virg. Ecl.* III. 54.
Accipite ergo animis, atque hæc mea figite dicta. *Æn.* III. 250.
——Tu condita mente teneto. *Ibid.* 388.
——Simul hæc animo hauri.
Æn. XII. 26.

Ver. 298.——ὔτι ἔγωγε μαχήσομαι, εἵνεκα κύρης,] Perstringere hîc Achillem Græcos, existimat *Popius*, *Helenæ* causâ bellum gerentes. At verò aliud est, bellum gerere *uxoris raptæ* gratiâ; aliud, *captivæ* causâ, vel forte vel consensu *datæ*. Οὔτι ἔγωγε μαχήσομαι εἵνεκα κύρης,—ἐπεί μ᾽ ἀφέλεσθέ γε δόντες.

Ver. 302. Εἰ δ᾽ ἄγε μὴν,] " *Sin autem*—; " *age*" &c.

Ver. 304. Ὣς τώ γ᾽ ἀντιβίοισι]
Illi hæc inter se dubiis de rebus agebant,
Certantes.———— *Æn.* XI. 445.

Ver. 306.—νῆας ἐΐσας] Ἰσοτοίχυς: *Schol.* ἢ, στρογγυλικὰς κ᾽ ταχείας, παρὰ τὸ ἱέναι. *Eustath.*

Ver.

Ἤϊε, σύν τε Μενοιτιάδῃ καὶ οἷς ἑτάροισιν·
Ἀτρείδης δ' ἄρα νῆα θοὴν ἅλαδε προέρυσσεν,
Ἐς δ' ἐρέτας ἔκρινεν ἐείκοσιν, ἐς δ' ἑκατόμβην
Βῆσε Θεῷ· ἀνὰ δὲ Χρυσηΐδα καλλιπάρηον
Εἷσεν ἄγων· ἐν δ' ἀρχὸς ἔβη πολύμητις Ὀδυσσεύς.
Οἱ μὲν ἔπειτ' ἀναβάντες ἐπέπλεον ὑγρὰ κέλευθα.
Λαοὺς δ' Ἀτρείδης ἀπολυμαίνεσθαι ἄνωγεν.
Οἱ δ' ἀπελυμαίνοντο, καὶ εἰς ἅλα λύματ' ἔβαλλον·
Ἔρδον δ' Ἀπόλλωνι τεληέσσας ἑκατόμβας
Ταύρων ἠδ' αἰγῶν, παρὰ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο·
Κνίσση δ' οὐρανὸν ἷκεν ἑλισσομένη περὶ καπνῷ.
Ὡς οἱ μὲν τὰ πένοντο κατὰ στρατόν· οὐδ' Ἀγαμέμνων
Λῆγ' ἔριδος, τὴν πρῶτον ἐπηπείλησ' Ἀχιλῆϊ.

Abiit, cumque Menœtiade & suis sociis:
Atrides autem navem velocem in mare deduxit,
Et in *eam* remiges elegit viginti, inque *eam* hecatomben
Imposuit Deo: insuper verò Chryseidem pulchras-genas habentem
Collocavit ducens: dux autem inscendit sapiens Ulysses.
Hi quidem deinde, cùm conscendissent, innavigabant humidas vias.
Exercitum autem Atrides lustrari jussit.
Illi igitur lustrabantur, & in mare sordes projiciebant;
Sacrificabantque Apollini perfectas hecatombas
Taurorum & caprarum, juxta littus maris infructuosi:
Nidor autem ad cœlum ibat circumfusus fumo.
Sic hi quidem hæc operabantur exercitum: neque Agamemnon
Cessabat à contentione quam primùm minatus fuerat Achilli.

Ver. 308. Ἀτρείδης δ' ἄρα νῆα] Vocula ista, ἄρα, nequaquam supervacanea est; sed vim habet in *connectendâ sententiâ* cùm eo quod præcessit, *ver.* 141; Νῦν δ' ἄγε, νῆα μέλαιναν, &c.

Ver. 309. Ἐς δ' ἐρέτας ἔκρινεν ἐείκοσιν,] Κρίνω non habet priorem *ancipitem*: Sed quam habet analogiam, φαίνω, ἔφαινον, ἔφηνα, φανῶ, φάσις; eandem sequitur & κρίνω, ἔκρινον, ἔκρινα, κρινῶ, κρίσις. Aliaque similiter verba innumera. Vide infrà ad *ver.* 314, & 338.

Ver. 311.——ἐν δ' ἀρχὸς ἔβη] *Al.* ἂν δ' ἀρχὸς ἔβη.

Ver. 312.——ἐπέπλεον ὑγρὰ κέλευθα.]
——qui per maria humida——
Æn. V. 594.

Ver. 313.—ἄνωγεν.] Non ex ἄνωγα, sed ex aoristo ἄνωγον. Vide suprà ad *ver.* 37; & infrà ad Ψ, 322.

Ver. 314.—λύματ' ἔβαλλον·] "*Quid causæ afferri potest, cur—? immò (quod mirum magis) cur* λυτὸς, λύσις,—*brevientur; producantur verò* λύτωρ, λυτὴρ, λῦμα—; *cùm tamen ab eâdem origine dimanent omnia? Fateor me in his* Labyrinthis *filum* Ariadnea *aliquod sæpè desiderâsse.*" Phil. Labbé Prosod. p. 65.

Nullus tamen reverâ hîc Labyrinthus. Utique *Verba* innumera, non ἀλόγως, sed certâ quâdam ac constanti ratione, in quibusdam *Temporibus* vocalem penultimæ *semper corripiunt*, in aliis *Temporibus* semper *producunt*. Indeque Derivata, pro eo, à *quâ parte* fluant, penultimam similiter vel *perpetuò corripiunt*, vel *perpetuò producunt*. Latini habent, *lego, legi*, quasi contractum ex *lelegi*. Similiter *sedeo sedi*; indeque *sedes, sedile*. Item, *moveo, movi*; indeque *motus, momentum, mobilis*. Consimili quâdam ratione, apud Græcos fit; φαίνω, φανῶ, ἔφανον, & inde φάσις, φανερός. Κρίνομαι, κρινοῦμαι, κέκριμαι, κέκριται, κρίσις, κριτής, κριτός. Κλίνομαι, κλινοῦμαι, κέκλιμαι, κλίσις. Δίδωμι, δώσω, indeque δοτήρ. Δίδομαι, δέδοται, & inde δόσις. Λύω, λύσω, indeque λύτωρ, λυτὴρ, λῦμα. Λέλυμαι, λέλυσαι, & inde λύσις, λυτὸς, &c. Vide suprà ad *ver.* 265, 309; & infrà ad *ver.* 338; & ad ζ, *ver.* 424.

Ver. 316.——ἀτρυγέτοιο·] Ἀκαταπονήτου, πολλῆς ἢ, ὡς ἔνιοι φασὶ, τῆς ἀκάρπου. *Schol.*

Ver.

Ἀλλ' ὅγε Ταλθύβιόν τε ϗ Εὐρυβάτην προσέειπε,
Τώ οἱ ἔσαν κήρυκε ϗ ὀτρηρὼ θεράποντε·
Ἔρχεσθον κλισίην Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος,
Χειρὸς ἑλόντ' ἀγέμεν Βρισηΐδα καλλιπάρηον·
Εἰ δέ κε μὴ δώῃσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι,
Ἐλθὼν σὺν πλεόνεσσι· τό οἱ ϗ ῥίγιον ἔσαι.
Ὣς εἰπὼν, προΐει, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε.
Τὼ δ' ἀέκοντε βάτην παρὰ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο·
Μυρμιδόνων δ' ἐπί τε κλισίας ϗ νῆας ἱκέσθην.
Τὸν δ' εὗρον παρά τε κλισίῃ ϗ νηῒ μελαίνῃ
Ἥμενον· οὐδ' ἄρα τώγε ἰδὼν γήθησεν Ἀχιλλεύς·
Τὼ μὲν ταρβήσαντε, ϗ αἰδομένω βασιλῆα,
Στήτην, οὐδέ τι μιν προσεφώνεον, οὐδ' ἐρέοντο.
Αὐτὰρ ὁ ἔγνω ᾗσιν ἐνὶ φρεσὶ, φώνησέν τε·
Χαίρετε, κήρυκες, Διὸς ἄγγελοι, ἠδὲ ϗ ἀνδρῶν·
Ἆσσον ἴτ'· οὔτι μοι ὔμμες ἐπαίτιοι, ἀλλ' Ἀγαμέμνων,

" Sed is Talthibiúmque & Eurybatem affatus est,
Qui ipsi erant præcones & seduli ministri;
" Abite *ad* tentorium Pelidæ Achillis,
" Manu prehensam adducite Briseida pulchris-genis.
" Quòd si non dederit, ego ipse auferam,
" Veniens cum pluribus: quod illi & acerbius erit.
Sic dicens, præmisit; asperum autem sermonem addidit *in mandatis*.
Hi itaque inviti iverunt juxta littus maris infructuosi:
Myrmidonum verò ad tentoriáque & naves pervenerunt.
Illum autem invenerunt apúdque tentorium & navem nigram
Sedentem: neque sanè hos intuitus lætatus est Achilles.
Hi quidem perterriti, & reverentes Regem,
Stabant, neque ipsum alloquebantur, nec interrogabant.
Sed is cognovit suis in mentibus, dixitque;
" Salvete præcones, Jovis nuncii, atque etiam hominum:
" Propiùs accedite; nihil mihi vos culpandi, sed Agamemnon,

Ver. 322.——Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος,] Vide suprà ad *ver.* 1.

Ver. 324.——ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι, Ἐλθὼν σὺν πλεόνεσσι·] *Ipse illam, cum exercitu veniens, auferam.* Scholiastes legit; ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι Ἐλθὼν, σὺν πλεόνεσσι· *Ipse veniens, & illam auferam, & alia plura.* Prior lectio & *simplicior* multò est, & *Iniqui* minorem habet speciem.

Ver. 330.———οὐδ' ἄρα τώγε ἰδὼν γήθησεν Ἀχιλλεύς·]

Nec verò Alciden me sum lætatus euntem
Accepisse.——— *Æn.* VI. 392.

Ἡ ἀπόφασις τῇ καταφάσει ποτὲ μὲν τὸ ἴσον δύναται, ποτὲ δὲ τὸ πλέον.——Ὅταν λέγῃ, [" ἐπεὶ οὔ μιν ἀφαυρότατος βάλ' Ἀχαιῶν,"] μεῖζον ἡ ἀπόφασις δηλοῖ τῆς καταφάσεως· τὸν γὰρ πάνυ ἰσχυρὸν δεῖξαι θέλει. Ὁμοίως δὲ ἔχει ϗ τὸ, [" οὐδ' ἄρα τώγε ἰδὼν γήθησεν " Ἀχιλλεύς·"] Τὸ γὰρ λίαν λυπεῖσθαι, τῇ ἀποφάσει δεδήλωκεν. *Hermogenes* περὶ μεθόδου δεινότητος, *c.* 37.

Ver. 332.—οὐδέ τι μιν προσεφώνεον,] *Silentio isto* significantiùs, quàm ullo sermone potuissent, & *Agamemnonis* honori, & *Achillis*; & *suæ* etiam *ipsorum* saluti, consulunt. Ut rectè hîc annotavit *Popius*; & *Domina Dacier*.

Ver. 334.—Διὸς ἄγγελοι,] Jure gentium Sacrosancti & inviolati.

Ver.

Τιμήν πέρ μοι ὄφελλεν Ὀλύμπιος ἐγγυαλίξαι
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης· νῦν δ' οὐδέ με τυτθὸν ἔτισεν.
Ἦ γάρ μ' Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων
Ἠτίμησεν· ἑλὼν γὰρ ἔχει γέρας, αὐτὸς ἀπούρας.
Ὣς φάτο δακρυχέων· τοῦ δ' ἔκλυε πότνια μήτηρ,
Ἡμένη ἐν βένθεσσιν ἁλὸς παρὰ πατρὶ γέροντι·
Καρπαλίμως δ' ἀνέδυ πολιῆς ἁλὸς, ἠΰτ' ὀμίχλη·
Καί ῥα πάροιθ' αὐτοῖο καθέζετο δακρυχέοντος,
Χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Τέκνον, τί κλαίεις; τί δέ σε φρένας ἵκετο πένθος;
Ἐξαύδα, μὴ κεῦθε νόῳ, ἵνα εἴδομεν ἄμφω.
Τὴν δὲ βαρυστενάχων προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Οἶσθα· τίη τοι ταῦτ' εἰδυίῃ πάντ' ἀγορεύω;
Ὠιχόμεθ' ἐς Θήβην ἱερὴν πόλιν Ἠετίωνος,
Τὴν δὲ διεπράθομέν τε, καὶ ἤγομεν ἐνθάδε πάντα·
Καὶ τὰ μὲν εὖ δάσσαντο μετὰ σφίσιν υἷες Ἀχαιῶν,
Ἐκ δ' ἕλον Ἀτρείδῃ Χρυσηΐδα καλλιπάρῃον·

" Honorem saltem mihi debebat Olympius tribuere
" Jupiter altitonans; nunc autem neque me tantillum quidem honoravit:
" Certè enim me Atrides latè dominans Agamemnon
" Contumeliâ affecit: prehendens enim habet præmium, ipse cùm abstulerit.
Sic dixit lachrymas fundens. Hunc autem audivit veneranda mater,
Sedens in profunditatibus maris apud patrem senem:
Raptimque emersit è cano mari, velut nebula:
Et ante ipsum sedit lachrymas-fundentem,
Manúque ipsum demulsit, & verba fecit, & compellavit;
" Fili, quid fles? Quis verò tibi mentem invasit mœror?
" Dic; ne celes animo; ut sciamus ambo.
Hanc autem graviter suspirans allocutus est pedibus velox Achilles;
" Nôsti: cur tibi hæc scienti omnia dicam?
" Ivimus in Theben sacram urbam Eetionis,
" Hancque diripuimus, & adduximus huc omnia:
" Et hæc quidem benè diviserunt inter se filii Achivorum,
" Elegerunt autem Atridæ Chryseïda pulchris-genis:

Ver. 356. Ἠτίμησεν] Οἱ νέοι καὶ οἱ πλούσιοι, ὑβρισταί· ὑπερέχειν γὰρ οἴονται, ὑβρίζοντες. Ὕβρεως δὲ, ἀτιμία· Ὁ δὲ ἀτιμάζων, ὀλιγωρεῖ. —Διὸ λέγει ὀργιζόμενος ὁ Ἀχιλλεὺς, " Ἠτί-" μησεν" &c. *Aristot. Rhetoric. lib.* 2. c. 2.

Ver. 357. Ὣς φάτο δακρυχέων]
Constitit; & lachrymans,—inquit.
Æn. I. 463.
Multa gemens, largoque humectat flumine vultum. *Ibid.* 469.
Sic fatur lachrymans.—— *Æn.* VI. 1.

Ver. 361. Χειρί τέ μιν κατέρεξεν,——
Τέκνον, τί κλαίεις; τί δέ σε φρένας ἵκετο πένθος;
————dextrâque prehensum [ore:
Continuit, roseoque hæc insuper addidit
Nate, quis indomitas tantus dolor excitat iras? *Æn.* II. 592.

Ver. 364. Τὴν δὲ βαρυστενάχων προσέφη]
———Quærenti, talibus ille
Suspirans imoque trahens à pectore vocem.
Æn. I. 374.

Ver. 365. Οἶσθα· τίη τοι ταῦτ'—;]
Scis, Proteu, scis ipse—*Georg.* IV. 447.

Ver.

Χρύσης δ' αὖθ' ἱερεὺς ἑκατηβόλου Ἀπόλλωνος
Ἦλθε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
Λυσόμενός τε θύγατρα, φέρων τ' ἀπερείσι' ἄποινα,
Στέμμα τ' ἔχων ἐν χερσὶν ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος,
Χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ· καὶ ἐλίσσετο πάντας Ἀχαιούς,
Ἀτρείδα δὲ μάλιστα, δύω κοσμήτορε λαῶν.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ
Αἰδεῖσθαι θ' ἱερῆα, καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα·
Ἀλλ' οὐκ Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ·
Ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε.
Χωόμενος δ' ὁ γέρων πάλιν ᾤχετο· τοῖο δ' Ἀπόλλων
Εὐξαμένου ἤκουσεν, ἐπεὶ μάλα οἱ φίλος ἦεν·
Ἧκε δ' ἐπ' Ἀργείοισι κακὸν βέλος· οἱ δέ νυ λαοὶ
Θνῆσκον ἐπασσύτεροι· τὰ δ' ἐπῴχετο κῆλα θεοῖο
Πάντῃ ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν· ἄμμι δὲ μάντις
Εὖ εἰδὼς ἀγόρευε θεοπροπίας Ἑκάτοιο.
Αὐτίκ' ἐγὼ πρῶτος κελόμην θεὸν ἱλάσκεσθαι·
Ἀτρείωνα δ' ἔπειτα χόλος λάβεν· αἶψα δ' ἀναστὰς
Ἠπείλησεν μῦθον, ὃ δὴ τετελεσμένος ἐστί.

" Chryses verò postea sacerdos longè-jaculantis Apollinis
" Venit ad veloces naves Achivorum ære-loricatorum,
" Redempturúsque filiam, feréńsque infinitum pretium liberationis,
" Infulam habens in manibus longè-jaculantis Apollinis,
" Aureo cum sceptro; & supplex oravit omnes Achivos,
" Atridas verò imprimis, duos duces populorum.
" Tunc alii quidem omnes comprobârunt Achivi
" Reverendumque esse sacerdotem, & splendidum accipiendum pretium;
" At non Atridæ Agamemnoni placuit animo;
" Sed contumeliosè dimisit, & minacem sermonem addebat.
" Iratus itaque senex retro abivit: hunc autem Apollo
" Precantem exaudivit, quoniam valdè illi carus erat:
" Misit itaque in Argivos malam sagittam; populi verò
" Moriebantur alii super alios: ibantque spicula Dei
" Quoquo versus per exercitum latum Achivorum: nobis autem vates
" Peritus in concione narrabat vaticinia Apollinis.
" Tum statim ego primus hortabar Deum placare:
" Atridem verò deinde ira cepit; statimque exurgens
" Minatus est verbum, quod utique & perfectum est.

Ver. 372. Λυσόμενός τε θύγατρα,] Vide suprà, *ver.* 13, &c.

Ver. 380.——τοῖο δ' Ἀπόλλων Εὐξαμένου ἤκουσεν,]
Audiit illa Deus——— Æn. X. 424.

Ver. 382.—οἱ δέ νυ λαοὶ] Non supervacaneum est istud, νυ. Eam enim ferè vim habet, ac si Latinè dicas," " *Milites verò statim*," &c. Ortum habet scilicet, ex vocabulo νῦν.

Ver. 386.—κελόμην θεὸν ἱλάσκεσθαι]
———orandaque Divûm
Numina conclamant.———
Æn. II. 232.

Τὴν μὲν γὰρ ξὺν νηῒ θοῇ ἑλίκωπες Ἀχαιοὶ
Ἐς Χρύσην πέμπουσιν, ἄγουσι δὲ δῶρα ἄνακτι·
Τὴν δὲ νέον κλισίηθεν ἔβαν κήρυκες ἄγοντες
Κούρην Βρισῆος, τήν μοι δόσαν υἷες Ἀχαιῶν.
Ἀλλὰ σὺ, εἰ δύνασαί γε, περίσχεο παιδὸς ἑῆος·
Ἐλθοῦσ᾽ οὔλυμπόνδε Δία λίσαι, εἴ ποτε δή τι
Ἢ ἔπει ὤνησας κραδίην Διὸς, ἠὲ καὶ ἔργῳ.
Πολλάκι γάρ σεο, πατρὸς ἐνὶ μεγάροισιν, ἄκουσα
Εὐχομένης, ὅτ᾽ ἔφησθα κελαινεφεῖ Κρονίωνι
Οἴη ἐν ἀθανάτοισιν ἀεικέα λοιγὸν ἀμῦναι,
Ὁππότε μιν ξυνδῆσαι ὀλύμπιοι ἤθελον ἄλλοι,

" Illam quidem enim cum navi veloci nigris oculis Achivi
" Ad Chrysen deducunt, feruntque donaria Deo:
" At *mihi* jam nuper è tentorio iverunt præcones abducentes
" Puellam Brisei, quam mihi dederant filii Achivorum.
" Sed tu, siquidem potes, auxiliare filio tuo:
" Profecta ad cœlum Jovem precare, si unquam utique aliquid
" Vel verbo juvisti cor Jovis, vel etiam facto.
" Sæpè enim te patris in ædibus audivi
" Gloriantem, quum dicebas, ab atras-nubes cogente Saturnio
" Solam te inter immortales indignam perniciem avertisse,
" Quando ipsum colligare cœlestes voluerunt alii,

Ver. 393.——παιδὸς ἑῆος] Τοῦ σοῦ· οἱ δὲ, ἀγαθοῦ. *Schol.*

Ver. 394.—Δία λίσαι,] Quâ ratione vox, Δία, hîc ultimam producat, vide suprà ad *ver* 51.

Ver. 395. Ἢ ἔπει—ἠὲ καὶ ἔργῳ.] Suggerere mihi videntur hæc verba, versum illum *Sophoclis* in *Trachiniis*, 1066.

Ὦ πολλὰ δὴ καὶ θερμὰ καὶ λόγῳ κακὰ,

hoc modo emendari posse,

Ὦ πολλὰ δῆτ᾽ ἔργῳ τε καὶ λόγῳ κακὰ,

quem & *Cicero* hoc modo vertit,

O *multa* dictu *gravia*, perpessu *aspera*!

Ver. 396. Πολλάκι γάρ σέο,] Καὶ δείκνυσιν ἡμῖν ὁ ποιητὴς, τίς μὲν ἂν ἦν ἀτέχνου ἀπαιτήσεως τρόπος, τίς δὲ ἐντέχνου. Ὁ Ἀχιλλεὺς τῇ μητρὶ λέγει, " Πολλάκι γάρ σέο, &c." *Dion. Halicarn. libr. qui inscribitur* Τέχνη, *cap.* 9. Quem vide.

Ibid.—πατρὸς ἐνὶ μεγάροισιν,] *In ædibus Patris* Mei. " *Hoc enim ità solet ferè intelli-* " *gi, cùm* Pater, *aut* Mater *tantùm dicitur:*" Ut rectè *Camerarius*. Ἐν τοῖς τοῦ πατρός ΜΟΥ Πηλέως οἴκοις· ἐν θαλάσσῃ γὰρ Πηλεὺς καλοῦ κεῖν οὐκ ἐδύνατο. *Schol.*

Ver. 397.——κελαινεφεῖ Κρονίωνι] Κρονίων, ὅτε μὲν μακρὸν ἔχει τὸ ι, διὰ τοῦ ο μικροῦ κλίνεται ὡς Μαχάονος, Ὑπερίονος· ὅτε δὲ βραχὺ, διὰ τοῦ ω μεγάλου, ὡς Εὐρυτίωνος. *Moschopuli Schol. ad hujus libri ver.* 502. Quod quidem quâ analogiâ fiat, vide suprà ad *ver.* 265.

Ver. 398. Οἴη ἐν ἀθανάτοισιν] In vocum quarundam plusquam trisyllabarum pede priori apud Græcos, præsertim cùm syllabæ primæ Vocalis sit ά vel ί, adeò parùm in pronuntiando *tribrachyn* inter *dactylumque* interest, ut uterque potuerit legitimè usurpari. Scilicet in voce, ἀθάνατος, ἀκάματος, ἀπονέεσθαι, ἀγοράασθε, ἀποδίδωμαι, Πριαμίδης, & similibus.

Ver. 399. Ὁππότε μιν ξυνδῆσαι] Verisimillimum est hæc non ab *Homero* conficta, sed ab antiquis fuisse desumpta Philosophis, qui elementorum mutationes, rerumque naturalium formandarum rationem, sub hujusmodi fabulis soliti sunt docere. Quarum tamen fabularum subtilior & enucleatior explicatio, ad Poëtici Ornatûs intelligentiam parùm facit. Ἐκ μηδενὸς δὲ ἀληθοῦς ἀνάπτειν καινὴν τερατολογίαν, οὐχ Ὁμηρικόν — Τὸ δὲ πάντα πλάττειν,—οὐδ᾽ Ὁμηρικόν. *Strabo, lib.* I. *pag.* 38 & 45. *Al.* 20 & 25.

Ibid.—Ὀλύμπιοι ἤθελον ἄλλοι,] *Schol.* Οἱ Τιτᾶνες· καὶ γὰρ ἐν ἄλλοις φησὶ

—Μάλα γάρ κε μάχης ἐπύθοντο καὶ ἄλλοι,
Οἵπερ νέρτεροί εἰσι θεοὶ, Κρόνον ἀμφὶς ἐόντες.
ό, 224.

Ver.

Ἥρη τ', ἠδὲ Ποσειδάων, ϗ Παλλὰς Ἀθήνη·
Ἀλλὰ σὺ τόν γ' ἐλθοῦσα, θεά, ὑπελύσαο δεσμῶν,
Ὦχ' Ἑκατόγχειρον καλέσασ' ἐς μακρὸν Ὄλυμπον,
Ὃν Βριάρεων καλέουσι Θεοὶ, ἄνδρες δέ τε πάντες
Αἰγαίων· ὁ γὰρ αὖτε βίη οὗ πατρὸς ἀμείνων,
Ὅς ῥα παρὰ Κρονίωνι καθέζετο, κύδεϊ γαίων·
Τὸν ϗ ὑπέδδεισαν μάκαρες Θεοὶ, οὐδέ τ' ἔδησαν.
Τῶν νῦν μιν μνήσασα παρέζεο, ϗ λαβὲ γούνων,
Αἴ κέν πως ἐθέλῃσιν ἐπὶ Τρώεσσιν ἀρῆξαι,
Τοὺς δὲ κατὰ πρύμνας τε ϗ ἀμφ' ἅλα ἔλσαι Ἀχαιοὺς
Κτεινομένους, ἵνα πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος,
Γνῷ δὲ ϗ Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων

" Junoque & Neptunus, & Pallas Minerva:
" Sed tu eum, quum venisses, Dea, liberâsti à vinculis,
" Statim Centimanum vocans in excelsum Olympum,
" Quem Briareum vocant Dii, homines autem omnes
" Ægæonem: is enim viribus suo patre præstantior,
" Qui porrò apud Saturnium sedebat, gloriâ lætus.
" Hunc utique exhorruerunt immortales Dii, neque *Jovem* ampliùs ligaverunt.
" His nunc illi in memoriam revocatis assiđe, & prehende genua,
" Si quo modo velit Trojanis auxiliari,
" Ad puppes verò usque ad mare concludere Achivos
" Cæsos, ut omnes fruantur rege;
" Sentiat autem & Atrides latè-dominans Agamemnon

Ver. 400. Ἥρη τ', ἠδὲ Ποσειδάων, ϗ Παλλὰς Ἀθήνη·] *Al.* ϗ Φοῖβος Ἀπόλλων. Cæterùm optimo artificio Jovi hîc ii memorantur fuisse inimici, qui à partibus jam stabant *Achivorum*, qui ut plectantur oratum mittitur Thetis.

Ver. 402. Ὦχ' Ἑκατόγχειρον]

Et centum-geminus Briareus.——
Æn. VI. 287.

Ægæon qualis, centum cui brachia dicunt,
Centenasque manus.—— *Æn.* X. 567.

Ver. 403. Ὃν Βριάρεων] Pronuntiabatur Βριάρων. Vide infrà ad β, 811.

ibid.—Βριάρεων καλέουσι θεοὶ, ἄνδρες δέ τε πάντες Αἰγαίων·] Similis loquendi ratio; β', 813; ύ, 74, ξ', 291. item *Odyss.* κ', 305. Quâ de re, lepidè admodum *Dio Chrysost. Orat.* 11. Οὐ μόνον ἐξὸν Ὁμήρῳ τὰς ἄλλας γλώττας μιγνύειν τὰς τῶν Ἑλλήνων, ϗ ποτὲ μὲν Αἰολίζειν, ποτὲ δὲ Δωρίζειν, ποτὲ δὲ Ἰάζειν, ἀλλὰ ϗ Διαστὶ διαλέγεσθαι. Cæterùm de hâc loquendi ratione, *Eustathius* sic; Τὸ μὲν ὅλως κρεῖττον τῶν ὀνομάτων, θεοῖς δίδωσιν ἡ ποίησις, ὡς θειότερον. *Scholiastes* autem sic; Τῶν διωνύμων, τὸ μὲν πρεσβύτερον ὄνομα εἰς θεοὺς ἀναφέρει ὁ Ποιητὴς, τὸ δὲ μεταγενέστερον εἰς ἀνθρώπους. *Camerarius* similiter: " *Quod ad* " *Deorum appellationem nomen refertur*, an- " tiquius *putandum*; recentius *autem, quod* " *ad Hominum.*" Mihi *sic* videtur: quæ *Eruditioribus* usitata fuerint nomina, *Diis* tributa; quæ *Vulgo* magis trita, *Hominibus*. Vide infrà ad ζ, 402.

Ver. 404.—ὁ γὰρ αὖτε βίη οὗ πατρὸς ἀμείνων,] Patre suo *Neptuno* fortior. Cæterùm hunc locum olim ita legerunt nonnulli;—ὁ γὰρ αὖτε βίη πολὺ φέρτερος ἦε Πάντων, οἳ ναίουσ' ὑπὸ Τάρταρον εὐρώεντα. Vide *Eustath.* & *Henr. Stephanum.*

Ver. 405.—παρὰ Κρονίωνι] De analogiâ τοῦ Κρονίων & Κρονίονος, vide suprà ad *ver.* 397; & infrà ad β', 81.

Ver. 406.—οὐδέ τ' ἔδησαν.] Neque ad Jovem ligandum ampliùs aggressi sunt. *Al.* οὐδ' ἔτ' ἔδησαν. Quod eòdem redit.

Ver. 410.——ἵνα πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος,]

—τῷ κέν μιν ἐπαυρήσεσθαι ὀΐω. ζ, 353.
—εἰ αὖτε κακορραφίης ἀλεγεινῆς
Πρώτη ἐπαύρηαι—— —— ό, 16.

Ἣν ἄτην, ὅτ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισε.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Θέτις, κατὰ δάκρυ χέουσα·
Ὤ μοι, τέκνον ἐμὸν, τί νύ σ' ἔτρεφον αἰνὰ τεκοῦσα;
Αἴθ' ὄφελες παρὰ νηυσὶν ἀδάκρυτος καὶ ἀπήμων
Ἧσθαι· ἐπεί νύ τοι αἶσα μίνυνθά περ, οὔτι μάλα δήν·
Νῦν δ' ἅμα τ' ὠκύμορος καὶ ὀϊζυρὸς περὶ πάντων
Ἔπλεο· τῷ σε κακῇ αἴσῃ τέκον ἐν μεγάροισι.
Τοῦτο δέ τοι ἐρέουσα ἔπος Διῒ τερπικεραύνῳ
Εἶμ' αὐτὴ πρὸς Ὄλυμπον ἀγάννιφον, αἴ κε πίθηται.
Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν, νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι,
Μήνι' Ἀχαιοῖσιν, πολέμου δ' ἀποπαύεο πάμπαν.
Ζεὺς γὰρ ἐπ' Ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας
Χθιζὸς ἔβη μετὰ δαῖτα· θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἕποντο·
Δωδεκάτη δέ τοι αὖθις ἐλεύσεται Οὔλυμπόνδε·

" Suam culpam; quòd fortissimum Achivorum nihil honorârit.
Huic autem respondit deinde Thetis, lachrymas-effundens;
" Heu! fili mi, cur te enutrivi, quem malo fato peperi?
" O utinam apud naves sine lachrymis & illæsus
" Sederes; quoniam tibi ævum breve, neque valdè diuturnum!
" Nunc autem simul & citò-moriturus, & ærumnosus supra omnes
" Es; idcirco te malo fato peperi in ædibus.
" Hoc tamen dictura verbum Jovi gaudenti-fulmine
" Vado ipsa in Olympum valdè-nivosum, si persuadebitur.
" Sed tu quidem nunc, navibus assidens velocibus,
" Irascere Achivis, bello autem abstine omnino.
" Jupiter enim in Oceanum ad inculpatos Æthiopas
" Hesternus abiit ad convivium: Diique simul omnes sequuti sunt;
Duodecimâ autem rursus veniet in cœlum;

Ver. 416.——ὅτι μάλα δήν·] Quâ ratione μάλα hîc ultimam producat; item ἐπὶ, *ver.* 437; vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 422.——πολέμου δ' ἀποπαύεο πάμπαν.]

Cætera parce, puer, bello.———
Æn. IX. 656.

Ver. 423. Ζεὺς γὰρ ἐπ' Ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας]

Ἀλλ' ὁ μὲν Αἰθίοπας μετεκίαθε τηλόθ' ἐόντας,
Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται, ἔσχατοι ἀνδρῶν.
Odyss. ά, 22.

Oceani finem juxta, Solemque cadentem,
Ultimus Æthiopum locus est.——
Æn. IV. 480.

Oceanum hîc intelligit *Strabo*, τὸν ὠκεανὸν τὸν καθ' ὅλον τὸ μεσημβρινὸν κλίμα τεταγμένον· *lib.* 1. Scholiastes autem, ὁ δὲ Ὠκεανὸς, inquit, ποταμός ἐστι, καθ' Ὅμηρον. Item *Diodorus Siculus*: Τὴν εἰς Αἰθιοπίαν ἐκδημίαν ἐκεῖθεν [ἐκ τῶν Αἰγυπτίων Θηβῶν] αὐτὸν μυθολογεῖν· κατ' ἐνιαυτὸν γὰρ παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις τὸν νεὼν τοῦ Διὸς περαιοῦσθαι τὸν ποταμὸν εἰς τὴν Λιβύην, καὶ μεθ' ἡμέρας τινὰς πάλιν ἐπιστρέφειν, ὡς ἐξ Αἰθιοπίας τοῦ θεοῦ παρόντος. *Lib.* 1. *sub finem.* Et paullò superiùs: Τοὺς Αἰγυπτίους κατὰ τὴν ἰδίαν διάλεκτον Ὠκεανὸν λέγειν τὸν Νεῖλον, *p.* 86 & 88. Cæterùm, ἀμύμονας, hîc *pios* significat, & *vivendi ratione simplices.* Quanquam alii, ut testatur *Eustathius*, legunt, κατὰ Μέμνονος Αἰθιοπῆας.

Ver. 425. Δωδεκάτη δέ τοι αὖθις] *Macrobius*, Jovis appellatione *Solem* intelligens, ad *Horarum* hoc numerum refert, quæ Hemisphærii superioris exortum metiuntur; vel ad *duodecim Signa. Lib.* 1. *c.* 23. Sed multò satius est, *Festum* hoc *aliquod* intelligi *Æthiopum*, per *duodecim dies* celebratum. Quod quidem *Festum* si, *quâ parte anni* inciderit, ex antiquâ aliquâ historiâ colligi posset; ut

adeò

Καὶ τότ᾽ ἔπειτά τοι εἶμι Διὸς ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ,
Καί μιν γουνάσομαι, καί μιν πείσεσθαι ὀΐω.
Ὣς ἄρα φωνήσασ᾽ ἀπεβήσατο· τὸν δ᾽ ἔλιπ᾽ αὐτοῦ
Χωόμενον κατὰ θυμὸν, εὐζώνοιο γυναικὸς,
Τήν ῥα βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρων· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἐς Χρύσην ἵκανεν, ἄγων ἱερὴν ἑκατόμβην.
Οἱ δ᾽ ὅτε δὴ λιμένος πολυβενθέος ἐντὸς ἵκοντο,
Ἱστία μὲν στείλαντο, θέσαν δ᾽ ἐν νηῒ μελαίνῃ·
Ἱστὸν δ᾽ ἱστοδόκῃ πέλασαν, προτόνοισιν ὑφέντες
Καρπαλίμως· τὴν δ᾽ εἰς ὅρμον προέρυσσαν ἐρετμοῖς,
Ἐκ δ᾽ εὐνὰς ἔβαλον, κατὰ δὲ πρυμνήσι᾽ ἔδησαν·
Ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βαῖνον ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης·
Ἐκ δ᾽ ἑκατόμβην βῆσαν ἑκηβόλῳ Ἀπόλλωνι.
Ἐκ δὲ Χρυσηῒς νηὸς βῆ ποντοπόροιο.

“ Et tunc postea vadam Jovis ad ære fundatam domum,
“ Et ipsius genibus advolvar, & eum persuasum iri puto.
Sic utique locuta abiit: illum autem reliquit ibi
Iratum in animo, *propter* mulierem eleganter cinctam,
Quam utique vi ab invito abstulerant. Sed Ulysses
In Chrysen pervenit, ducens sacram hecatomben.
Hi autem quando portum valdè profundum intraverant,
Vela quidem legerunt, posueruntque in navi nigrâ;
Malum autem receptaculo suo admoverunt rudentibus demissum
Statim; ipsámque in stationem protraxerunt remis,
Anchorásque jecerunt, ac retinacula alligaverunt:
Et ipsi autem exierunt in littus maris;
Et hecatomben exposuerunt longè-jaculanti Apollini.
Dein & Chryseïs navi exivit pontigradâ.

adeò *quâ parte* anni, quæ in *Iliade* narrantur, contigerint, *certò ac præfinitò* posset exponi; inde Lucis fortè plurimum, ad hujus Poëmatis partes quasdam illustrandas, afferri posse arbitratur *Popius*. De toto certè liquet, & in universum tempore *verno* hæc omnia narrari gesta. Liber enim decimus quartus, *ver*. 153—348, *Veris* omninò intelligenda est descriptio.

Ver. 426.—χαλκοβατὲς δῶ,] *Stabilem* utique, non *solidam*: Ut rectè annotavit *Domina Dacier*. Quanquam & *solidum* credebant Veteres *cælum*.

Ver. 427. Καί μιν γουνάσομαι,] Vide suprà ad *ver*. 140.

Ver. 428. Ὣς ἄρα φωνήσασ᾽ ἀπεβήσατο·]
—Sic fatus, nocti se immiscuit atræ.
Æn IV. 570.

Ver. 434.—πέλασαν,] Vide suprà ad *ver*. 140.

Ver. 435.—τὴν δ᾽ εἰς ὅρμον] Ὅρμος, non rectè vertitur *Portus*, sed *statio* in Portu. Nam & jampridem, *ver*. 432, erat navis in *Portu*; λιμένος ἐντός.

Ver. 436. Ἐκ δ᾽ εὐνὰς ἔβαλον, κατὰ δὲ πρυμνήσι᾽ ἔδησαν·]
Anchora de prorâ jacitur, stant Littore puppes. *Æn*. III. 277.

Ver. 436—439. Ἐκ δ᾽ εὐνὰς ἔβαλον——.
Ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ——.
Ἐκ δ᾽ ἑκατόμβην——.
Ἐκ δὲ Χρυσηῒς——]
Mirando admodum artificio Poëta, in rebus *minutis* narrandis, & hîc & aliàs, sententias singulas singulis versibus absolvit. Quod semper in narratione *sublimiori* longè aliter fit. Vide infrà ad β, 102; & ad ι, 210, 589.

Ver. 439. Ἐκ δὲ Χρυσηῒς νηὸς βῆ ποντοπόροιο.] Et in hoc versu *numeri ipsi* mulierem tardè cautéque incedentem depingunt.

Τὴν μὲν ἔπειτ' ἐπὶ βωμὸν ἄγων πολύμητις Ὀδυσσεὺς
Πατρὶ φίλῳ ἐν χερσὶ τίθει, καί μιν προσέειπεν·
Ὦ Χρύση, πρό μ' ἔπεμψεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
Παῖδά τε σοὶ ἀγέμεν, Φοίβῳ θ' ἱερὴν ἑκατόμβην
Ῥέξαι ὑπὲρ Δαναῶν, ὄφρ' ἱλασσώμεθ' ἄνακτα,
Ὃς νῦν Ἀργείοισι πολύστονα κήδε' ἐφῆκεν.
Ὣς εἰπὼν ἐν χερσὶ τίθει· ὁ δ' ἐδέξατο χαίρων
Παῖδα φίλην· τοὶ δ' ὦκα Θεῷ κλειτὴν ἑκατόμβην
Ἑξείης ἔστησαν ἐΰδμητον περὶ βωμόν.
Χερνίψαντο δ' ἔπειτα, καὶ οὐλοχύτας ἀνέλοντο.
Τοῖσιν δὲ Χρύσης μεγάλ' εὔχετο, χεῖρας ἀνασχών·
Κλῦθί μευ, Ἀργυρότοξ', ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας,
Κίλλαν τε ζαθέην, Τενέδοιό τε ἶφι ἀνάσσεις.
Ἤδη μέν ποτ' ἐμεῦ πάρος ἔκλυες εὐξαμένοιο·
Τίμησας μὲν ἐμὲ, μέγα δ' ἴψαο λαὸν Ἀχαιῶν·
Ἠδ' ἔτι καὶ νῦν μοι τόδ' ἐπικρήηνον ἐέλδωρ,

Hanc quidem posteà ad altare ducens sapiens Ulysses
Patri charo in manibus posuit, & ipsum allocutus est;
" O Chryse, protinus misit me rex virorum Agamemnon,
" Filiamque tibi ut ducerem, Phœbóque sacram hecatomben
" Sacrificarem pro Danais, ut placemus Deum,
" Qui modò Argivis acerbissimos dolores immisit.
Sic locutus in manibus posuit. Ille autem accepit gaudens
Filiam dilectam: hi verò confestim Deo splendidam hecatombam
Ordine statuerunt ritè ædificatum circa altare.
Manusque deinde lavârunt, & molas sustulerunt.
His autem Chryses altâ voce precabatur, manibus sublatis;
" Audi me, argenteum arcum habens, qui Chrysen tueris,
" Cillamque eximiam, Tenedóque potenter imperas:
" Jam quidem aliquando me anteà exaudîsti precantem;
" Honorâsti quidem me, valdè autem læsisti populum Achivorum:
" Itidem & nunc mihi hoc perfice votum,

Ver. 442. — πρό μ' ἔπεμψεν] Istud πρό, non est nihili. Respondet propè Latino, *protinùs.*

Ver. 444. Ῥέξαι ὑπὲρ Δαναῶν,] Sic *Virgilius*:

Cùm *faciam* vitulâ pro frugibus,——
Eclog. III. 77.

" *Cùm faciam*" nimirum, est. *cùm Sacra faciam*, Ut planè ineptissimi sint, qui voces, *facere* & ποιεῖν, *sacrificales* esse contendant etiam tùm, cùm & *alium* habent sibi conjunctum *Accusativum*; ut Τοῦτο ποιεῖτε, *Hoc facite*, & similia.

Ver. 449. Χερνίψαντο δ' ἔπειτα, &c.] Ταῦτα δὲ Ῥωμαίους ἔτι καὶ εἰς ἐμὲ πράττοντας ἐπὶ ταῖς θυσίαις ἰδὼν ἐπίσταμαι· καὶ μιᾷ πίστει τῇδε ἀρκούμενος, οὐ βαρβάρους ἐπείσθην εἶναι τοὺς οἰκιστὰς τῆς Ῥώμης, ἀλλ' ἐκ πολλῶν τόπων συνεληλυθότας Ἕλληνας. *Dion. Hal. Antiq. Roman. lib.* 7.

Ibid. —— οὐλοχύτας] *Molâ salsâ.* Horat. Serm. lib. 2. Ecl. 3.

Ver. 450. — μεγάλ' εὔχετο, χεῖρας ἀνασχών·]
—duplices tendens ad sidera palmas.
Æn. I. 97.
Et duplices cum voce manus ad sidera tendit. *Æn.* X. 667.

Ver. 451. — ἀμφιβέβηκας,] Vide suprà ad *ver.* 37.

Ver. 454. — ἐμὲ, μέγα] Quâ ratione ἐμὲ ultimam hic producat, vide suprà ad *ver.* 51.

Ver.

Ἤδη νῦν Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἄμυνον.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' εὔξαντο, καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο,
Αὐ ἔρυσαν μὲν πρῶτα, καὶ ἔσφαξαν, καὶ ἔδειραν,
Μηρούς τ' ἐξέταμον, κατά τε κνίσσῃ ἐκάλυψαν,
Δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν.
Καῖε δ' ἐπὶ σχίζῃς ὁ γέρων, ἐπὶ δ' αἴθοπα οἶνον
Λεῖβε· νέοι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον πεμπώβολα χερσίν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη, καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
Μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν,
Ὤπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα·

" Jam nunc à Danais indignam pestem remove.
Sic dixit orans; hunc verò exaudivit Phœbus Apollo.
Cæterùm postquam precati sunt, & molas projecerunt,
Cervicem retrò egerunt quidem primùm, & jugulârunt, & excoriârunt,
Femoráque exsecuerunt, adipeque cooperuerunt,
Postquam duplicaverant; super ipsius autem frusta cruda posuerunt.
Adolebat autem in lignis fissis senex, & insuper nigrum vinum
Libabat: juvenésque secus illum tenebant verua in 5 mucrones fissa manibus.
Tum postquam femora exusta erant, & viscera gustârant,
Minutatim dein secuerunt cætera, & verubus transfixerunt,
Assâruntque scitè, detraxerúntque omnia.

Ver. 458.—καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο,] *Al.* οὐλοχύτας ἀνέλοντο, ex *ver.* 449, suprà.

Ver. 459. Αὐ ἔρυσαν] *Resupinârunt*. Vide infrà, Θ, 325. Εἰς τ' ὀπίσω ἀνέκλασαν τὸν τράχηλον. *Schol. Brev.* Ἀνέστρεψαν τὸν τράχηλον τοῦ ἱερείου, ἵνα ἡ κεφαλὴ ἄνω ἀφορᾷ. *Schol. Mosc.hopuli.*

Ἄνω τρέψαντ' ἔσφαζεν.———— *Sophoc.*

Ibid.——καὶ ἔσφαξαν, καὶ ἔδειραν,]
Illi se prædæ accingunt, dapibusque futuris:
Tergora diripiunt costis, & viscera nudant:
Pars in frusta secant, verubusque trementia figunt.
Littore ahena locant alii, flammasque ministrant.
Tum victu revocant vires.—*Æn.* I. 214.

Ver. 460. Μηρούς τ' ἐξέταμον,] *Prosecuerunt.* Unde *Prosecta*, vox sacrificalis.

Ver. 461.——ὠμοθέτησαν.] Ἔκοψαν μικρὸν ἀπὸ παντὸς μέρους, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ μηρία. *Schol.*

Ver. 462.——αἴθοπα οἶνον] " *Conjectare* " *me, vinum, quòd semina quædam Caloris* " *in sese haberet, essetque natura ignitius; ob* " *eam rem dictum esse ab Homero* αἴθοπα οἶνον; " *non, ut alii putarunt, propter Colorem.*" Gell. lib. 17. c. 8. " *Num quia Vinum semina quædam in se Caloris habet, & ob eam* " *rem* Homerus *dixit* αἴθοπα οἶνον; *non, ut* " *quidam putant, propter Colorem?*" Macrob. lib. 7. c. 12. *Generosum* Vinum.

Ver. 463.—πεμπώβολα] *Schol.* Πέντε ὀβελοὺς ἔχοντα ἐκ μιᾶς λαβῆς κρατουμένης τριαινοειδῶς. *Quincuplex veru, craticulæ simile.*

Ver. 464. Αὐτὰρ ἐπεὶ] Αὐτὰρ, quod est αὖτ' ἄρ, eandem ferè vim habet, ac Latinum " *autem*," seu " *tum deinceps*:" Et proinde longè aliud est quàm ἀλλά. Nempe αὐτὰρ, ordine disposita atque sequentia connectit; ἀλλὰ, inter se opposita disjungit. Quod cùm non intelligeret *Barnesius*; sententiam infrà Ξ, 101, penitùs jugulavit, inserciendo αὐτὰρ pro ἀλλά. Vide ad locum.

Ver. 465. Μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα,] Haud scio facetúsne sit magis, an ridiculus, quem hinc arripuit *Martialis* jocum:

Si tibi *Mistyllus* coquus, Æmiliane, vocatur;
Dicetur quare non *Taratalla* mihi?
Lib. 1. 51.

Ver. 466. Ὤπτησάν τε] Καὶ παρ' Ὁμήρου τά γε τοιαῦτα μάθοι ἄν τις. Οἶσθα γὰρ ὅτι ἐπὶ στρατιᾶς ἐν ταῖς τῶν ἡρώων ἑστιάσεσιν, οὔτε ἰχθύσιν αὐτοὺς ἑστιᾷ, καὶ ταῦτα ἐπὶ θαλάττῃ ἐν Ἑλλησπόντῳ ὄντας, οὔτε ἑφθοῖς κρέασιν, ἀλλὰ μόνον ὀπτοῖς——Οὐδὲ μὴν ἡδυσμάτων, ὡς ἐγῷμαι, Ὅμηρος πώποτε ἐμνήσθη. *Plat. de Republ. l.* 3.

Ver.

Αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόνου, τετύκοντό τε δαῖτα,
Δαίνυντ᾽· οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Κοῦροι μὲν κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο·
Νώμησαν δ᾽ ἄρα πᾶσιν, ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν.
Οἱ δὲ πανημέριοι μολπῇ Θεὸν ἱλάσκοντο,
Καλὸν ἀείδοντες παιήονα, κοῦροι Ἀχαιῶν,
Μέλποντες Ἑκάεργον· ὁ δὲ φρένα τέρπετ᾽ ἀκούων.
Ἦμος δ᾽ ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
Δὴ τότε κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια νηός.

Atque ubi cessârunt ab opere, apparârantque convivium,
Convivati sunt: neque quicquam animus indiguit cibo æquali.
Porrò postquam potûs & cibi desiderium exemerant,
Pueri quidem crateras coronabant vino;
Distribuebantque omnibus, auspicantes poculis.
Illi igitur totum diem cantu Deum placabant,
Lætum canentes pæana, juvenes Achivorum,
Cantu celebrantes longè-jaculantem *Apollinem*: ille autem animo delectabatur audiens.
Quando verò sol occidit, & tenebræ supervenerunt,
Utique tunc dormiverunt juxta retinacula navis.

Ver. 468.—οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο] *Nec non abundè erant contenti.* Henr. Stephanus legendum contendit, οὐδ᾽ ἔτι. Cui tamen non assentior.

Ibid.—δαιτὸς ἐΐσης.] Ἰσομοίρου καὶ μεριστῆς. *Schol. Brev.* Τῆς ἐν κοινῇ τραπέζῃ· αὕτη γὰρ κυρίως τὸ ἴσον, πᾶσιν ὁμοῦ προκειμένη ἰσοτίμως, *Schol. Moschopuli.* Καὶ τῶν κρεῶν δὲ μοῖραι ἐνέμοντο· ὅθεν ἐΐσας φησὶ τὰς δαῖτας, ἀπὸ τῆς ἰσότητος.—Ἐπείσθη δὲ Ζηνόδοτος, δαῖτα ἐΐσην, τὴν ἀγαθὴν λέγεσθαι. *Athenæus, lib.* 1. *c.* 10.

Ver. 469. Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,]

Postquam exempta fames epulis, mensæque remotæ. *Æn.* I. 220.
Postquam prima quies epulis, mensæque remotæ. *Ibid.* 727.
Postquam exempta fames, & amor compressus edendi. *Æn.* VIII. 184.
—— dapes, & plenæ pocula mensæ. *Æn.* XI. 738.

Ver. 470. Κοῦροι μὲν κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο·]

——& Socii cratera coronant. *Georgic.* II. 528.
Crateras magnos statuunt, ac vina coronant. *Æn.* I. 728.

Ἐπεστέφοντο δὲ ποτοῦ οἱ κρατῆρες, ἤτοι ὑπερχειλεῖς οἱ κρατῆρες ἐποιοῦντο, ὥστε διὰ τοῦ ποτοῦ [*leg.* ποτοῦ] ἐπιστεφανοῦσθαι. *Athenæus, lib.* I. *c.* 11. Τὸ δὲ στέφειν, πλήρωσίν τινα σημαίνει. *Id. lib.* 15. *c.* 5. Sunt tamen qui hoc aliter interpretentur;

—Συνάψας καρπίμοις κισσοῦ κλάδοις
Ἔστεψα.—*Alexis* Poëta apud *Athenæum, lib.* 11. *c.* 6; de cratere *Thericleo*. Sed hoc recentius.

Ver. 471. Νώμησαν δ᾽ ἄρα πᾶσιν, ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν.] Vide *Odyss.* η΄, 183. σ΄, 417. φ΄, 263. Τὸ "πᾶσιν," οὐ τοῖς ποτηρίοις, ἀλλὰ τοῖς ἀνδράσιν. *Athenæus, lib.* 1. *c.* 11.

Ver. 472. Οἱ δὲ πανημέριοι μολπῇ Θεὸν ἱλάσκοντο,] Θαλήταν τὸν Κρῆτά φασι——διὰ μουσικῆς ἰάσασθαι, ἀπαλλάξαι τε τοῦ κατασχόντος λοιμοῦ, τὴν Σπάρτην.——Ἀλλὰ καὶ Ὅμηρος τὸν κατασχόντα λοιμὸν τοὺς Ἕλληνας παύσασθαι λέγει διὰ μουσικῆς,—ἐπεὶ φθάσας σοῦ τὴν μουσικὴν δύναμιν διὰ τούτων ["Οἱ δὲ "πανημέριοι—"] προαπέφηνας ἡμῖν. *Plutarch. de Musicâ, sub finem.*

Ver. 473. Καλὸν ἀείδοντες] Vide infrà ad β΄, 43.

Ibid.——ἀείδοντες παιήονα,]
—lætum pæana secuti. *Æn.* X. 738.

Ver. 474. Μέλποντες Ἑκάεργον·] Vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 476.—παρὰ πρυμνήσια] Juxta *Palum*, quem Romani *Tonsillum* appellant.

Ver.

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Καὶ τότ' ἔπειτ' ἀνάγοντο μετὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν.
Τοῖσιν δ' ἴκμενον οὖρον ἵει ἑκάεργος Ἀπόλλων.
Οἱ δ' ἱστὸν στήσαντ', ἀνά θ' ἱστία λευκὰ πέτασσαν·
Ἐν δ' ἄνεμος πρῆσεν μέσον ἱστίον, ἀμφὶ δὲ κῦμα
Στείρῃ πορφύρεον μεγάλ' ἴαχε, νηὸς ἰούσης·
Ἡ δ' ἔθεεν κατὰ κῦμα διαπρήσσουσα κέλευθα.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἵκοντο κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν,
Νῆα μὲν οἵγε μέλαιναν ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν
Ὑψοῦ ἐπὶ ψαμάθοις, ὑπὸ δ' ἕρματα μακρὰ τάνυσσαν.

Quando autem mane-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Tunc deinde revehebantur ad amplum exercitum Achivorum.
His porrò secundum ventum misit longè-jaculans Apollo:
Illi verò malum erexerunt, veláque alba panderunt:
Ventus autem flatu-implevit medium velum, circúmque fluctus
Carinam ater valdè resonabat, navi eunte:
Hæc itaque currebat per fluctum conficiens vias.
Ac postquam venerunt ad exercitum latum Achivorum,
Navem quidem hi nigram in continentem subduxerunt
Altè super arenas, palangasque longas subtenderunt:

Ver. 477. Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,]
Postera Phœbeâ lustrabat lampade terras,
Humentemque Aurora polo dimoverat umbram. *Æn.* IV. 6.
Oceanum interea surgens Aurora relinquit:
It portis jubare exorto—— *Ibid.* 129.
Et jam prima novo spargebat lumine terras
Tithoni *croceum* linquens Aurora cubile. *Ibid.* 584.
Jamque *rubescebat* radiis mare, & æthere ab alto
Aurora in *roseis* fulgebat *lutea* bigis. *Æn.* VII. 25.
Aurora intereà miseris mortalibus almam
Extulerat lucem, referens opera atque labores. *Æn.* XI. 182.
——cùm primùm crastina cœlo
Puniceis invecta rotis Aurora *rubebit*. *Æn.* XII. 76.
Pulcherrima hæc; nec tamen vocis, ῥοδοδάκτυλος, Vim attingunt, Ἀπὸ τοῦ σχήματος τῶν τῆς χειρὸς δακτύλων, παρίστησι τὸ τῶν ἀκτίνων σχῆμα. *Schol.* Ἔστι γὰρ ἄλλο ἄλλου κυριώτερον, καὶ ὡμοιωμένον μᾶλλον, καὶ οἰκειότερον, τῷ ποιεῖν τὸ πρᾶγμα πρὸ ὀμμάτων——. Διαφέρει δ' εἰπεῖν· οἷον, ῥοδοδάκτυλος ἠώς, μᾶλλον ἢ φοινικοδάκτυλος, ἢ ἔτι φαυλότερον, ἐρυθροδάκτυλος. *Arist. Rhetoric. lib.* 3. c. 1. Vide suprà ad *ver.* 43, & infrà ad *ver.* 528.

Ver. 479. Τοῖσιν δ' ἴκμενον οὖρον ἵει]
Prosequitur surgens à puppi ventus euntes. *Æn.* III. 130.
Vide infrà ad *Odyss.* λ', 6.

Ver. 480. Οἱ δ' ἱστὸν στήσαντ',] *Al.* στῆσαν τ'.

Ver. 481. Ἐν δ' ἄνεμος πρῆσεν μέσον ἱστίον,]
————— & auræ
Vela vocant, tumidoque inflatur carbasus Austro. *Æn.* III. 357.
Vela facit tamen, & plenis subit ostia velis *Æn.* V. 281.

Ver. 482.——κῦμα——πορφύρεον]
—mare purpureum—*Georgic.* IV 373.
Cæterùm, quâ *analogiâ* à πορφύρω deducatur πορφύρεος; à φαίνω, φανερὸς; à κρίνω, κριτὸς; à κλίνω, κλιτὸς· à μαρτύρομαι, μαρτύρος; & similia: Vide suprà ad *ver.* 309, 314, 338. *Barnesius* hîc legendum velit, πορφῦρον: sed nihil opus.

Ver. 483. Ἡ δ' ἔθεεν κατὰ κῦμα διαπρήσσουσα κέλευθα.]
—maris æquor arandum. *Æn.* II. 780.
————vastumque cavâ trabe currimus æquor. *Æn.* III. 191.
Currit iter tutum non seciùs æquore classis. *Æn.* V. 862.
Odyss. β', 429, scriptum est, διαπρήσσουσα κέλευθον. Quod auribus magis placet.

Ver. 484.—κατὰ στρατὸν] *Al.* μετὰ στρατόν.

Ver. 486.——ἐπὶ ψαμάθοις,] *Al.* ἐπὶ ψαμάθῳ.

Ver.

Αὐτοὶ δ' ἐσκίδναντο κατὰ κλισίας τε νέας τε.
Αὐτὰρ ὁ μήνιε, νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι,
Διογενὴς Πηλέως υἱὸς πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς,
Οὔτε ποτ' εἰς ἀγορὴν πωλέσκετο κυδιάνειραν,
Οὔτε ποτ' ἐς πόλεμόν γ'· ἀλλὰ φθινύθεσκε φίλον κῆρ,
Αὖθι μένων, ποθέεσκε δ' ἀϋτήν τε πτόλεμόν τε.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐκ τοῖο δυωδεκάτη γένετ' ἠώς,
Καὶ τότε δὴ πρὸς Ὄλυμπον ἴσαν Θεοὶ αἰὲν ἐόντες
Πάντες ἅμα, Ζεὺς δ' ἦρχε· Θέτις δ' οὐ λήθετ' ἐφετμέων
Παιδὸς ἑοῦ, ἀλλ' ἥγ' ἀνεδύσατο κῦμα θαλάσσης,
Ἠερίη δ' ἀνέβη μέγαν οὐρανὸν, Οὔλυμπόν τε·
Εὗρεν δ' εὐρύοπα Κρονίδην ἄτερ ἥμενον ἄλλων
Ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος Οὐλύμποιο.
Καί ῥα πάροιθ' αὐτοῖο καθέζετο, καὶ λάβε γούνων
Σκαιῇ· δεξιτερῇ δ' ἄρ' ὑπ' ἀνθερεῶνος ἑλοῦσα,
Λισσομένη προσέειπε Δία Κρονίωνα ἄνακτα·

Ipsi autem sparsi sunt per tentoriaque navésque.
Verùm iram fovit, navibus assidens velocibus,
Generosus Pelei filius pedibus velox Achilles,
Neque unquam in concione versabatur illustres viros habente,
Neque unquam in prælio; sed macerabat suum cor,
Illic manens; desiderabat autem clamorémque pugnámque.
At quando jam ex illo duodecimus erat dies,
Tum utique ad Olympum ibant Dii semper existentes
Omnes simul, Jupiterque præibat: Thetis autem non oblita est mandatorum
Filii sui, sed emersit ex undâ maris.
Matutináque conscendit in magnum cœlum, Olympúmque:
Invenit autem latè-sonantem Saturnium seorsùm sedentem ab aliis
In summo vertice multa cacumina habentis Olympi.
Et ante ipsum sedit, & prehendit genua
Sinistrâ; dexterâque mento prehenso,
Supplicans allocuta est Jovem Saturnium regem:

Ver. 488. Αὐτὰρ ὁ μήνιε, νηυσὶ] Quoniam μήνιω secundam producit, verisimillimum est (licèt id non necessariò sequatur,) pronuntiatum fuisse contractè, Αὐτὰρ ὁ μήνι, νηυσὶ—. Vide Β', 769, 772.

Ver. 489. Διογενὴς Πηλέως υἱὸς] Pronuntiabatur Πηλῶς. Alii scribunt, Πηλέος: Quod ferri quoque potest, & pronuntiabatur Πηλοῦς. *Barnesius* edidit Πηλῆος: Et ipsum quoque non malè; cùm υἱὸς priorem & aliàs corripiat, & Πηλῆος præsertim sit dictio *Ionica*.

Ver. 491.—φθινύθεσκε] οὐκ ἔφερε τὴν Σχολὴν, ἀλλὰ "φθινύθεσκε" *&c.* Plutarch. in Pyrrho. Ἐκεῖνον οὐδὲν ἤρεσκε τῶν μαλθακῶν, ἀλλὰ "φθινύθεσκε" *&c.* Id. in *Agide & Cleomene*. Ἐνίους δὲ καὶ μὴ πράσσειν, αὐτὸ πολλάκις εἰς ἀθυμίαν καθίστησιν· ὡς——— "ἀλλὰ φθινύθεσκε" *&c.* Id. de *Tranquill. animi*; sub initio. Cæterùm de hujus vocis prosodiâ, vide infrà ad Β', 43.

Ver. 498.—εὐρύοπα] Alii exponunt, *latè prospicientem*: Alii, *voce latè sonantem*, *latè sonantem*.

Ver. 500. Καί ῥα πάροιθ' αὐτοῖο καθέζετο, καὶ λάβε γούνων]

———genua amplexus, genibusque volutans
Hærebat——— *Æn.* III. 607.

Ζεῦ πάτερ, εἴ ποτε δή σε μετ' ἀθανάτοισιν ὄνησα,
Ἢ ἔπει, ἢ ἔργῳ, τόδε μοι κρήηνον ἐέλδωρ·
Τίμησόν μοι υἱὸν, ὃς ὠκυμορώτατος ἄλλων
Ἔπλετ'· ἀτάρ μιν νῦν γε ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Ἠτίμησεν· ἑλὼν γὰρ ἔχει γέρας, αὐτὸς ἀπούρας.
Ἀλλὰ σύ πέρ μιν τῖσον, Ὀλύμπιε, μητίετα Ζεῦ·
Τόφρα δ' ἐπὶ Τρώεσσι τίθει κράτος, ὄφρ' ἂν Ἀχαιοὶ
Υἱὸν ἐμὸν τίσωσιν, ὀφέλλωσίν τέ ἑ τιμῇ.
Ὣς φάτο· τὴν δ' ὔτι προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς,
Ἀλλ' ἀκέων δὴν ἧσο· Θέτις δ' ὡς ἥψατο γούνων,
Ὣς ἔχετ' ἐμπεφυυῖα, καὶ ἤρετο δεύτερον αὖθις·
Νημερτὲς μὲν δή μοι ὑπόσχεο, καὶ κατάνευσον,
Ἢ ἀπόειπ'· ἐπεὶ ὔ τοι ἔπι δέος· ὄφρ' εὖ εἰδῶ,
Ὅσσον ἐγὼ μετὰ πᾶσιν ἀτιμοτάτη θεός εἰμι.
Τὴν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἦ δὴ λοίγια ἔργ', ὅτ' ἔμ' ἐχθοδοπῆσαι ἐφήσεις
Ἥρῃ, ὅταν μ' ἐρέθῃσιν ὀνειδείοις ἐπέεσσιν.

" Jupiter pater, si unquam reverà te inter immortales juvi,
" Vel verbo, vel opere; hoc mihi perfice votum:
" Honora mihi filium, qui brevissimæ vitæ præ cæteris
" Est: sed ipsum nunc rex virorum Agamemnon
" Contumeliâ affecit: Ereptum enim habet præmium, ipse abripiens,
" At tu ipsum honora, Olympie, sapientissime Jupiter;
" Tamdiu autem Trojanis adjice victoriam, donec Achivi
" Filium meum honorent, augeántque eum honore.
Sic dixit. Hanc autem nihil allocutus est nubes-cogens Jupiter,
Sed tacitus diu sedit, Thetis verò, ità ut apprehenderat genua,
Sic tenebat inhærens, & rogabat secundò iterum;
" Verè jam mihi promitte, & annue,
" Vel abnue; quoniam non tibi inest timor: ut benè sciam,
" Quanto ego inter omnes inhonoratissima Dea sim.
Hanc autem graviter suspirans allocutus est nubes-cogens Jupiter;
" Sanè perniciosum facinus, quum me in offensionem impellis
" Junonis, quando me irritet contumeliosis verbis.

Ver. 503.—εἴ ποτε δή σε μετ' ἀθανάτοισιν ὄνησα,
Ἢ ἔπει, ἢ ἔργῳ,] Vide suprà *ver.* 395, 398, 399, *&c.* Τὸ μὲν ὀνειδίζειν ἀφῖσι, τὸ δὲ ὑπομιμνήσκειν ἐπιμελῶς πραγματεύεται. Τὸ μὲν ἔρδον ὐκ εἶπε, (vide *ver.* 399, *&c.*) τὴν δὲ ἀνάμνησιν εὐπρεπῶς ἐποιήσατο.———Καὶ τὰ μέτρα τῶν ἐσχηματισμένων λόγων παιδεύει ἡμᾶς ὁ Ὅμηρος, ὅτι ὐ τῆς εὐπρεπείας δεῖται, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν χρείᾳ συντομίας.] Legendum fortasse, ὐ μόνον τῆς εὐπρεπείας, *&c.*] *Dionys. Halicarnas. lib. qui inscribitur* Τέχνη, c. 9.

Ver. 508. Ἀλλὰ σύ πέρ μιν τῖσον,] *Si alii eum contumeliâ afficiunt, at Tu eum honora.* Istam scilicet vim habet vocula, πέρ.

Ver. 510.———ὀφέλλωσίν τέ ἑ τιμῇ.] *Al.* ὀφέλλωσίν τέ ἑ τιμήν.

Ver. 514. Νημερτὲς μὲν δή μοι] *Verè jam mihi, quæso, &c.* Non enim hîc vacat istud, δή.

Ver. 515.—ἔπι δέος.] Vide suprà ad *ver.* 51.

Ver 517.—νεφεληγερέτα] Vide suprà ad *ver.* 175.

Ver. 518. Ἦ δὴ λοίγια ἔργ',] *Al.* Ἤδη λοίγια ἔργ'.

Ver. 519.—ὀνειδείοις ἐπέεσσιν.] *Al.* ὀνειδίοις ἐπέεσσιν. Magis arridet, ὀνειδείοις· quia ὀνειδίοις penultimam corripit.

Ver.

Ἡ δὲ καὶ αὔτως μ' αἰεὶ ἐν ἀθανάτοισι Θεοῖσι
Νεικεῖ, καί τέ με φησὶ μάχῃ Τρώεσσιν ἀρήγειν.
Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν αὖθις ἀπόστιχε, μή σε νοήσῃ
Ἥρη· ἐμοὶ δέ κε ταῦτα μελήσεται, ὄφρα τελέσσω.
Εἰ δ' ἄγε, τοι κεφαλῇ κατανεύσομαι, ὄφρα πεποίθῃς.
Τοῦτο γὰρ ἐξ ἐμέθεν γε μετ' ἀθανάτοισι μέγιστον
Τέκμωρ· οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον, οὐδ' ἀπατηλὸν,
Οὐδ' ἀτελεύτητόν γ', ὅ, τι κεν κεφαλῇ κατανεύσω.
Ἦ, καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων·

" Hæc autem & temerè mecum semper inter immortales Deos
" Contendit; atque me dicit in pugnâ Trojanis auxiliari.
" Sed tu quidem nunc recede, ne te videat
" Juno: mihi autem hæc erunt curæ, ut perficiam.
" Verùm age, *jam* tibi capite annuam, ut fidem habeas.
" Hoc enim à me inter immortales maximum
" Signum: non enim *Promissum* meum revocabile, neque fallax,
" Neque infectum, quodcunque capite annuero.
Dixit, & nigris superciliis annuit Saturnius:

Ver. 520.——ἀθανάτοισι] Vide suprà ad *ver.* 398.

Ver. 522. Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν αὖθις ἀπόστιχε, ——ἐμοὶ δέ κε ταῦτα μελήσεται,]

Cede locis; ego, siqua super——,
Ipsa regam—— *Æn.* VII. 559.

Ver. 524. Εἰ δ' ἄγε,] *Sin dubitas; ecce,* &c.

Ver. 526.—οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον, οὐδ' ἀπατηλὸν,
Οὐδ' ἀτελεύτητον] Promissum meum, neque per *levitatem*, neque per *fraudem*, neque per *impotentiam* irritum erit. Ut rectè observavit *Eustathius*, aliique.

Ver. 528.——κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι] Quia *Cœli* nimirum color cæruleus. Simili de causâ *Neptunus* itidem, κυανοχαίτης. Vide suprà ad *ver.* 43 & 477.

Ibid.——ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων·
Ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπεῤῥώσαντο ἄνακτος,
Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο· μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὄλυμπον.]

Ambrosiæque comæ.—— *Æn.* I. 407.
Annuit, & totum nutu tremefecit Olympum. *Æn.* X. 115.
Terrificam capitis concussit terque quaterque
Cæsariem: *cum quâ* terram, mare, sidera movit. *Ovid. Metam.* I. 179.

Ἀπομνημονεύουσι δὲ τοῦ Φειδίου, διότι πρὸς τὸν Πάναινον εἶπε πυνθανόμενον, πρὸς τί παράδειγμα μέλλει ποιήσειν τὴν εἰκόνα τοῦ Διὸς, ὅτι πρὸς τὴν Ὁμήρου, δι' ἐπῶν ἐκτεθεῖσαν τούτων· " Ἦ, καὶ κυανέῃσιν" &c. εἰρῆσθαι γὰρ μάλα δοκεῖ καλῶς. *Strabo, lib.* 8. *p.* 543. *Edit. Amst.* 1707. " Phidias, cùm Jovem " Olympium fingeret, interrogatus de quo " exemplo divinam mutuaretur effigiem, " respondit, archetypum Jovis in his se tri- " bus *Homeri* versibus invenisse." *Macrob. lib.* 5. *c.* 13.

Porrò, libet hîc obiter annotare, quàm fœdè corruperit linguam Romanam *Sanctius*; qui [*de causis linguæ latinæ, lib.* 4. *cap.* 6.] ex loco *Ovidii* jam citato, & similibus quibusdam, arreptâ occasione; *ablativum* (quem appellant) *Instrumenti*, cum præpositione [*Cum*] conjungi posse contendit: cùm, è contrario, ex plurimis manifestum sit exemplis, præpositionem, à quâ (*plerumquè suppressâ*) pendet iste Ablativus, utique non esse, *cum*; sed, *ab*. Citat ipse ex *Ovidio*: " *Pectora——trajectus* " *ab ense*," hoc est, *ense trajectus*: " *De-* " *fendar ab armis*," hoc est, *armis defendar*: " *Fallere ab arte viros*," hoc est, *arte fallere*: Quibus adde, " *Tunicâque amicitur ab albâ*;" hoc est, *albâ tunicâ amicitur*. Quæ in *alteram partem* exempla adduxit *Sanctius*, inseruitve deinceps *Scioppius*, vel in Notis suis tandem addidit *Perizonius*; eorum omnium exemplorum, nè unum quidem rem attingit. " *Cæsariem* cum quâ *terram movit*;" non est, *quâ terram movit*; sed, *simul cum qua terram movit*. " *Ipse dedit letho* cum quibus " *ante feras*;" non de *instrumento* dictum est,

Ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπεῤῥώσαντο ἄνακτος
Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο· μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὄλυμπον.
Τώ γ' ὣς βουλεύσαντε διέτμαγεν· ἡ μὲν ἔπειτα
Εἰς ἅλα ἆλτο βαθεῖαν, ἀπ' αἰγλήεντος Ὀλύμπου·
Ζεὺς δὲ ἑὸν πρὸς δῶμα. Θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἀνέσταν
Ἐξ ἑδέων, σφοῦ πατρὸς ἐναντίον· οὐδέ τις ἔτλη
Μεῖναι ἐπερχόμενον, ἀλλ' ἀντίοι ἔσταν ἅπαντες.
Ὣς ὁ μὲν ἔνθα καθέζετ' ἐπὶ θρόνου· οὐδέ μιν Ἥρη
Ἠγνοίησεν, ἰδοῦσ' ὅτι οἱ συμφράσσατο βουλὰς
Ἀργυρόπεζα Θέτις, θυγάτηρ ἁλίοιο γέροντος·
Αὐτίκα κερτομίοισι Δία Κρονίωνα προσηύδα·

Ambrosiæ verò comæ concussæ sunt regis
A capite immortali; ac magnum tremefecit Olympum.
Illi utique re sic deliberatâ discesserunt: hæc quidem deinde
In mare desiliit profundum è splendido Olympo;
Jupiter autem *rediit* in suam domum. Dii verò simul omnes assurrexerunt
Ex sedibus, sui patris in occursum: neque quisquam sustinuit
Expectare venientem, sed obvii steterunt omnes.
Sic hic quidem illic resedit in solio; neque ipsum Juno
Ignoravit, conspicata quòd contulerat cum eo consilia
Argenteos pedes-habens Thetis, filia marini senis:
Statim *itaque* convitiis Jovem Saturnium allocuta est;

est, sed de *sociis*. "*Verrebat* rarò cum pectine "*pratum*," &, "*cirri* cum quibus *venantur*;" utrumque & ipse agnoscit aliter esse scriptum; &, vera si sit ista lectio, possit tamen utrobique Ablativus iste non *instrumenti* esse, sed *Adjuncti*. "*Imperator* cum sagittâ *saucius*;" non est, *sagittâ sauciatus*; sed, *Imperator cum sagittâ infixâ*. "*Gladium* "quîcum *se percusserat*;" nuperi est Auctoris, non Latini. "*Sufficit fruges* cum "vomere *tellus*;" est, *tellus cum agriculturâ*. "Cum *armis confligere*;" non est, *armis confligere*, sed, *armatos confligere*. "*Istâ* "cum linguâ *lingere*;" non est, *linguâ lingere*; sed sarcasticè, *Tu cum istâ linguâ*, &c. "*Pacem* cum precibus *petere*:" "Cum *maximo labore expugnare*:" "*Facere* cum *tantis* "*minis*:" "*Investigare* cum *animo*:" "*Juvare* cum *fide*:" "*Benevolentiâ* cum *singulari*:" "*Vestro* cum *Beneficio*:" non utique *Instrumentum* denotant, sed *Adjunctum*. "*Instructus cum conjuratorum manu*:" "*Vexavi* cum *omnibus meis copiis*:" "*Quibus* "*cum* [*scilicet quorum operâ*] *filiam inveni*:" itidem non *instrumentum* significant, sed *socios*. Denique, "*aggrediuntur* cum *funibus*;" non est, *funibus aggrediuntur*; sed, *manibus aggrediuntur, funibus armati*. Et, "*Macedonum animos sibi conciliavit cum Heraclide*," (eo quod Heraclidem scilicet in vincula conjecerat;) non utique Ablativus est *Instrumenti*, sed *Adjuncti*.

Ver. 531.—διέτμαγεν·] *Al.* διέτμαγον.

Ver. 533.—Θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἀνέσταν]
—viro Phœbi chorus assurrexerit omnis.
Virg. Eclog. VI. 66.

Ver. 535.—ἐπερχόμενον, ἀλλ'] Quâ ratione hîc ἐπερχόμενον, & τέτληκας, infrà *ver.* 543, ultimam producant; vide suprà ad *ver.* 51.

Ibid.—ἔσταν ἅπαντες.] Ἔσταν, ultimâ brevi, ex ἔστησαν vel ἔστασαν· simili analogiâ, ac τύπεν, τράφεν, & similia, ex ἐτύπησαν, ἐτράφησαν, &c.

Ver. 536.—οὐδέ μιν Ἥρη Ἠγνοίησεν,]
Nec latuêre doli fratrem—. *Æn.* I. 134.

Ver. 537.—ἰδοῦσ', ὅτι] Quamvis, "*neque* "*ignoravit quòd contulerat*," vel, "*conspicata quòd contulerat*," non dicatur latinè; quod est utique, "*conspicata conferentem*," aut, "*sentiens contulisse*;" tamen, nè verbum verbo non responderet, versionem hîc non mutavi. Sunt qui legant, ἰδοῦσ' ὅτε.

Ver. 538. Ἀργυρόπεζα Θέτις,] Vide suprà ad *ver.* 43, 477, & 528.

Ver. 539. Αὐτίκα—προσηύδα·] De hujusmodi Asyndeto, vide suprà ad *ver.* 105.

Ver.

Τίς δ᾽ αὖ τοι, δολομῆτα, Θεῶν συμφράσσατο βυλάς;
Αἰεί τοι φίλον ἐςὶν ἐμεῦ ἀπὸ νόσφιν ἐόντα,
Κρυπτάδια φρονέοντα δικαζέμεν· ὐδέ τι πώ μοι
Πρόφρων τέτληκας εἰπεῖν ἔπος, ὅ, ττι νοήσεις.
Τὴν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα πατὴρ ἀνδρῶν τε Θεῶν τε·
Ἥρη, μὴ δὴ πάντας ἐμὺς ἐπιέλπεο μύθυς
Εἰδήσειν· χαλεποί τοι ἔσοντ᾽, ἀλόχῳ περ ἐύσῃ.
Ἀλλ᾽ ὃν μέν κ᾽ ἐπιεικὲς ἀκυέμεν, ὔτις ἔπειτα
Οὔτε Θεῶν πρότερος τόνγ᾽ εἴσεται, ὔτ᾽ ἀνθρώπων·
Ὃν δ᾽ ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε Θεῶν ἐθέλοιμι νοῆσαι,
Μήτι σὺ ταῦτα ἕκαςα διείρεο, μηδὲ μετάλλα.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα βοῶπις πότνια Ἥρη·
Αἰνότατε Κρονίδη, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπας;
Καὶ λίην σε πάρος γ᾽ ὔτ᾽ εἴρομαι, ὔτε μεταλλῶ·
Ἀλλὰ μάλ᾽ εὔκηλος τὰ φράζεαι, ἅσσ᾽ ἐθέλησθα.
Νῦν δ᾽ αἰνῶς δείδοικα κατα φρένα, μή σε παρείπῃ
Ἀργυρόπεζα Θέτις, θυγάτηρ ἁλίοιο γέροντος.

« Quis verò tecum, dolose, Deorum contulit consilia?
« Semper tibi gratum est, à me seorsùm existenti,
« Clandestina *consilia* incuntem statuere: neque unquam mihi quicquam
« Lubens sustines dicere verbum, quod cogitaveris.
Huic autem respondit deinde pater hominúmque Deorúmque;
« Juno, ne (quæso) omnia mea sperato consilia
« *Te* scituram: difficilia tibi erunt, uxor quamvis *mea* sis:
« Sed quod quidem par *fuerit* audire, nullus utique
« Neque Deorum prior hoc sciet, neque hominum:
« Quod autem ego seorsùm à Diis voluero animo concipere,
« Nè tu hæc singula interroga, neque perscrutare.
Huic autem respondit postea magnos oculos habens veneranda Juno:
« Severissime Saturnie, quale verbum dixisti?
« Et omninò te antea neque interrogavi, neque perscrutor:
« Sed valdè quietus ea consultas, quæcunque vis.
« Nunc autem valdè timeo animo, nè te seduxerit
« Argenteos pedes-habens Thetis, filia marini senis:

Ver. 542.—ὐδέ τι πώ μοι Πρόφρων τέτληκας εἰπεῖν] *Nunquam mihi lubens dicis.* Conjunctum est enim τέτληκας, cum præcedente, φίλον ἐςίν, tempore *præsenti*. Vide suprà ad *ver.* 37.

Ver. 543.—ὅττι νοήσεις.] *Al.* ὅττι νοήσῃς.

Ver. 544.—πατὴρ ἀνδρῶν τε Θεῶν τε·]
Divûm pater atque hominum Rex.
Æn. I. 69.
——hominum sator atque Deorum.
Æn. XI. 725.

Ver. 549. Ὃν δ᾽ ἂν ἐγὼν,] *Al.* Ὃν δέ κ᾽ ἐγὼν.

Ver. 551.—βοῶπις πότνια Ἥρη·] Oris majestatem indicat. Vide suprà ad *ver.* 43, 58, 477, & 528. Ὅμηρος ἐνδείξασθαι βυλόμενος, ὡς εἶησαν ὀφθαλμοὶ τῇ Ἥρᾳ καλοί τε μεγάλοι τε, "βοῶπιν" αὐτὴν ἐκάλεσε. *Liban. Progym.* Vide *Moschopuli* Scholia; & *Grævium* ad *Hesiodi* Θεογονίαν, *ver.* 355.

Ver. 555.—μή σε παρείπῃ] *Nè te blanditiis persuaserit.*

Ver.

Ἠερίη γάρ σοί γε παρέζετο, καὶ λάβε γούνων.
Τῇ σ' ὀΐω κατανεῦσαι ἐτήτυμον, ὡς Ἀχιλῆα
Τιμήσῃς, ὀλέσῃς δὲ πολέας ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Δαιμονίη, αἰεὶ μὲν ὀΐεαι, οὐδέ σε λήθω·
Πρῆξαι δ' ἔμπης οὔτι δυνήσεαι, ἀλλ' ἀπὸ θυμοῦ
Μᾶλλον ἐμοὶ ἔσεαι· τὸ δέ τοι καὶ ῥίγιον ἔσται.
Εἰ δ' οὕτω τοῦτ' ἐστὶν, ἐμοὶ μέλλει φίλον εἶναι.
Ἀλλ' ἀκέουσα κάθησο, ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο μύθῳ·
Μή νύ τοι οὐ χραίσμωσιν, ὅσοι Θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ,

" Matutina enim tibi assedit, & prehendit genua.
" Cui te suspicor annuisse certè, fore ut Achillem
" Honores, perdas autem multos ad naves Achivorum.
Huic autem respondens dixit nubes-cogens Jupiter;
" Improba, semper quidem suspicaris, nec te lateo:
" Proficere tamen nihil poteris, sed animo ingrata
" Magis eris meo: hoc autem tibi acerbius erit.
" Si verò ità hoc est, mihi gratum erit.
" Verùm tacita sede, meoque obedi verbo;
Nè tibi non depellant, quotquot Dii sunt in Olympo,

Ver. 559.—ὀλέσῃς δὲ πολέας] Enuntiabatur ac si scriptum fuisset πολεῖς. Vide infrà ad β', 811.

Ver. 560.—νεφεληγερέτα] Vide suprà ad *ver.* 175.

Ver. 565. Ἀλλ' ἀκέουσα κάθησο,] Τὸ [Κάθισον] τοῦ [Κάθησο] διαφέρειν φημί· τῷ, τὸ μὲν πρὸς τὸν ἑστῶτα λέγεσθαι, τὸ Κάθισον· τὸ δὲ πρὸς τὸν καθεζόμενον. Ἧσο,—ἀντὶ τοῦ, Μένε καθεζόμενος. *Lucian. Pseudolog. sub finem.* Vide infrà ad β', 191.

Ver. 566. Μή νύ τοι οὐ χραίσμωσιν, ὅσοι Θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ,
Ἆσσον ἰόνθ', ὅτε κέν τοι ἀάπτους χεῖρας ἐφείω.

Editores quos viderim omnes, ἆσσον ἰόνθ', intelligunt ἆσσον ἰόντα, *propiùs accedentes*. Quod mihi quidem ferri non posse videtur. Quamvis enim verum sit, quod ait *Eustathius*, *pag.* 35. ἰστέον, ὅτι ἔθος Ὁμήρῳ ἀδιαφορεῖν ἐν τοῖς Δυϊκοῖς καὶ τοῖς Πληθυντικοῖς· καὶ ποτὲ μὲν Πληθύνειν τὰ Δυϊκὰ, ποτὲ δὲ Δυάζειν τὸ πλῆθος· at *Utrumque* tamen ità esse verum existimo, si de *Duobus* sit sermo. Omni nimirùm Substantivo *duali*, rectè adjungi potest Adjectivum *plurale*; quia omne *Duale* est necessariò *Plurale*. Substantivo itidem *plurali*, rectè adjungi potest Adjectivum *duale*; non quidem omni, sed ita si de *Duobus* sermo sit. Nam *Plurale* non utique omne est *Duale*; sed tum, quum sermo sit de *Duobus*. Quare istud, ἆσσον ἰόνθ', cum illo, ὅσοι Θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ, malè mihi videtur cohærere. Vide infrà ad β', 228; & ad ι, 487. De *Enallage* (quam vocant) numeri, personæ, temporis, sive (quæ *Antiptosis* dicitur) casuum; equidem hoc *Portenti* quid sibi velit, minimè intelligo. Nam siquis usquam gentium, in linguâ suâ *vernaculâ*, simile quid unquam tentaverit; quam sit id planè *absurdum*, statim sentiet. Meliùs igitur *Eustathius*, de hoc loco: δύναται (inquit) καὶ κυρίως εἶναι δυϊκὸν, διὰ τὸ διγενὲς τῶν τε θεαινῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἀῤῥένων. Quod tamen & ipsum in hujusmodi sententiâ, ubi de *sexu* nihil videtur interesse, sátis est insicetum. Siquid mutare ausim, legerem equidem isto modo:

Μή νύ τοι οὐ χραίσμωσιν, ὅσοι Θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ,
Ἆσσον ἰὼν ὅτε κέν τοι ἀάπτους χεῖρας ἐφείω.

Quin &, sine ullâ mutatione, istud ἰόνθ', (scilicet ἰόντα,) ad Jovem ipsum quominùs referri possit, nihil video. Ut adeò sententia sit: "*Nè te nihil juvent quotquot in cælo sunt* "*Dii adversus* Me *propiùs accedentem, quando tibi invictus manus injiciam.*" Judicet Lector eruditus. Certè aliis in locis, & istud ἆσσον ἰὼν, *minitantis* est; & illud χραίσμωσιν, similem sibi adjunctum habet *Accusativum*:

Ἦ ἔτι μιν μέμαμεν καταπαυσέμεν, ἆσσον ἰόντες. ι, 105.
Ἀλλ' ὅγε μίμν' Ἀχιλῆα πελώριον, ἆσσον ἰόντα. χ', 92.
Τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα κατὰ μεγαλήτορα θυμὸν,

Μειδήσασα δὲ, παιδὸς ἐδέξατο χειρὶ κύπελλον.
Αὐτὰρ ὁ τοῖς ἄλλοισι Θεοῖς ἐνδέξια πᾶσιν
Ὠινοχόει, γλυκὺ νέκταρ ἀπὸ κρητῆρος ἀφύσσων.
Ἄσβεστος δ᾽ ἄρ᾽ ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι Θεοῖσιν,
Ὡς ἴδον Ἥφαιστον διὰ δώματα ποιπνύοντα.
Ὡς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
Δαίνυντ᾽· οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς εἴσης,
Οὐ μὲν φόρμιγγος περικαλλέος, ἣν ἔχ᾽ Ἀπόλλων,
Μουσάων θ᾽, αἳ ἄειδον ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατέδυ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο,
Οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἶκόνδε ἕκαστος,
Ἧχι ἑκάστῳ δῶμα περικλυτὸς ἀμφιγυήεις
Ἥφαιστος ποίησ᾽ εἰδυίῃσι πραπίδεσσι·
Ζεὺς δὲ πρὸς ὃν λέχος ἤϊ᾽ Ὀλύμπιος ἀστεροπητὴς,
Ἔνθα πάρος κοιμᾶθ᾽, ὅτε μιν γλυκὺς ὕπνος ἱκάνοι·
Ἔνθα κάθευδ᾽ ἀναβάς· παρὰ δὲ, χρυσόθρονος Ἥρη·

Subridénsque à filio accepit manu poculum.
At ille cæteris Diis à dextrâ exorsus omnibus
Fundebat dulce nectar a cratere hauriens.
Immensus autem excitatus est risus beatis Diis,
Ut viderunt Vulcanum per ædes ministrantem.
Sic tunc totum diem usque ad solem occidentem
Convivabantur; neque quicquam animus indiguit dapibus æqualibus,
Nec citharâ perpulchrâ, quam tenebat Apollo,
Musisque, quæ canebant alternantes voce pulchrâ.
Cæterùm postquam occidit splendida lux solis,
Hi quidem decubituri abierunt domum unusquisque,
Ubi singulis domum inclytus utroque pede-claudus
Vulcanus fecerat solertibus præcordiis:
Jupiter autem ad suum lectum abiit Olympius fulgurator:
Ubi antea dormiebat, quando ipsum dulcis somnus invaderet:
Illic dormivit cum ascendisset; juxtáque, aureum solium habens Juno.

Ver. 599. Ἄσβεστος δ᾽ ἄρ᾽ ἐνῶρτο γέλως] Vituperat hîc *Plato*, non locutionem Poëticam, quæ est pulcherrima; sed Rem ipsam. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ φιλογέλωτας γε δεῖ εἶναι — Οὔτε ἄρα ἀνθρώπους ἀξίους λόγου, κρατουμένους ὑπὸ γέλωτος ἄν τις ποιῇ, ἀποδεκτέον· πολὺ δὲ ἧττον, ἐὰν θεούς. —— Οὐκοῦν Ὁμήρου οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἀποδεξόμεθα περὶ θεῶν, "Ἄσβεστος δ᾽ ἄρ᾽ ἐνῶρτο γέλως." *De Republ. lib.* 3.

Ver. 600.—ποιπνύοντα.] *Pincernam agentem*, sed & *claudè*. Mirifici sunt hujus versûs numeri, ad rem ipsam quasi depingendam. Vide infrà ad γ, 563.

Ver. 602. —— οὐδέ τι θυμὸς] *Al.* οὐδ᾽ ἔτι θυμός.

Ibid. —— δαιτὸς εἴσης,] Vide suprà ad *ver.* 468.

Ver. 604.—καλῇ.] Vide infrà ad β, 43.

Ver. 606.—— ἔβαν οἶκονδε] Quâ ratione, ἔβαν, hîc ultimam producat; vide suprà ad *ver.* 51; & infrà ad θ, 220.

Ver. 608 — ποίησ᾽ εἰδυίῃσι πραπίδεσσι·] *Eustathius* testatur, Antiquos hoc modo scripsisse: —— ποίησεν ἰδυίῃσι πραπίδεσσι.

Ver. 611. Ἔνθα καθεῦδ᾽] *Eustathius* & *Scholiastes* scribunt, Ἔνθα καθεῦδ᾽. Nè scilicet, *Modi* esse *Imperfectivi* videretur. Quod sanè nihil opus.

Ibid.] Notat Scholiastes, Poëtam in toto hoc primo libro nè unam quidem inseruisse *Similitudinem*. Quod itidem doctissima *Domina Dacier*, & de primo *Odysseæ* libro observavit. Narrationem nimirùm inchoantem, paullò simplicior decuit & minùs sublimis oratio.

THE

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΙΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Β.

Ὑπόθεσις τῆς Β. ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

Ζεὺς Ὄνειρον ἐπιπέμψας Ἀγαμέμνονι παρακελεύεται τοὺς Ἕλληνας ἐξάγειν ἐπὶ τὸν πόλεμον· ὁ δέ, πρότερον μὲν τῶν ἀρίστων συνέδριον συνήγαγεν· ἔπειτα δὲ ἐκκλησίαν ποιησάμενος, ἀποπειρᾶται αὐτῶν, παρακελευσάμενος φεύγειν εἰς τὰς πατρίδας. Κατέχει δὲ αὐτοὺς Ὀδυσσεὺς Ἀθηνᾶς προνοίᾳ, καὶ Νέστωρ βεβαιοῖ δημηγορήσας. Εἶτα τροφὴν ἀνελόμενοι ἐξοπλίζονται αὐτοί τε, καὶ οἱ ἡγεμόνες· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ Τρῶες, Ἴριδος αὐτοῖς ἀπαγγειλάσης. Κατάλογον δὲ ὁ Ποιητὴς ἐποίησε τῶν στρατευμάτων, καὶ τῶν νεῶν.

Α Λ Λ Ω Σ.

Ζεύς, ἐμέμνητο γὰρ τῆς Θέτιδος ἱκεσίας, τῶν ἄλλων Θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων ὕπνῳ σχολαζόντων, πρὸ ὀφθαλμῶν ποιούμενος τιμῆσαι τὸν τοῦ Πηλέως, Ὄνειρον Ἀγαμέμνονι πέμπει, κελεύων αὐτῷ ἐκβάλλειν πάντας τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν μάχην, συμβουλεύων αὐτῷ δηλαδὴ καὶ τὸν Ἀχιλλέα παρακαλέσαι· ὁ δέ, ὡς συνιεὶς τὸ ὄναρ, τοῖς ἀριστεῦσιν αὐτὸ διηγεῖται· καὶ μετὰ τοῦτο εἰς ἐκκλησίαν ἀθροίσας πάντας Ἕλληνας, ὑπόπτως πρὸς αὐτοὺς διακείμενος, διὰ τὸ ἡγεῖσθαι, τὸν Ἀχιλλέα ἐπιτιθέμενον αὐτοῦ τῇ ἀρχῇ, προσωκειῶσθαι τὸ πᾶν πλῆθος, πειράζων, φεύγειν αὐτοὺς εἰς τὰς πατρίδας κελεύει· οἱ δὲ οὐ συνιέντες, ἐπὶ τὸ καθέλκειν τὰς ναῦς, καὶ εἰς τὰς πατρίδας ἀπαλλάττεσθαι χωροῦσιν. Ὀδυσσεὺς δέ, ὑποθεμένης αὐτῷ Ἀθηνᾶς, τοὺς μὲν ἀρίστους πειθοῖ κατέχει, τῶν δὲ στρατιωτῶν πικρῶς καθάπτεται· παύει δὲ καὶ Θερσίτην, ἀμέσως πρὸς τὸν βασιλέα στασιάζοντα· καὶ τοὺς Ἕλληνας μεῖναι, καὶ τὴν Ἴλιον ἑλεῖν προτρέπει. Συμβουλεύσαντος δὲ καὶ Νέστορος τὰ αὐτά, Ἀγαμέμνων θύσας τῷ Διῒ τοὺς γέροντας ἑστιᾷ· καὶ προτρεψάμενος τοὺς Ἕλληνας, ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐξάγει πάντας. Ἑξῆς ἐστιν ὁ κατάλογος τῶν νεῶν, ἐφ' ὧν ἦλθον οἱ Ἕλληνες, καὶ τῶν ἡγεμόνων αὐτῶν, καὶ τῶν Τρώων, καὶ τῶν ἐπικούρων.

Ἐπιγραφαί.

Ὄνειρος, καὶ Κατάλογος, ἢ Βοιωτία.

Ἄλλως.

Βῆτα δ' Ὄνειρον ἔχει, ἀγορὴν, καὶ νῆας ἀριθμεῖ.

ΑΛΛΟΙ μέν ῥα Θεοί τε καὶ ἀνέρες ἱπποκορυσαὶ
Εὗδον παννύχιοι· Δία δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος,
Ἀλλ' ὅγε μερμήριζε κατὰ φρένα, ὡς Ἀχιλῆα
Τιμήσῃ, ὀλέσῃ δὲ πολέας ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Ἥδε δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλὴ,
Πέμψαι ἐπ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι οὖλον Ὄνειρον·
Καί μιν φωνήσας, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

CÆTERI quidem Diique & homines bellatores equestres
Dormiebant totam noctem; Jovem autem non tenebat dulcis somnus,
Verùm is anxiè cogitabat animo, ut Achillem
Honoraret, perderétque multos ad naves Achivorum.
Hoc autem ei in animo optimum visum est consilium,
Mittere ad Atridem Agamemnonem perniciosum Somnium:
Et id compellans, verbis alatis allocutus est:

Ver. 1. ΑΛΛΟΙ μέν ῥα] *Zenodotus* legit, Ὦλλοι· Quod est, Οἱ ἄλλοι. Istud autem, ῥα, vim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit, ά, 606, Οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν.

Ibid.—ἱπποκορυσταὶ] Γελοίως ὁ Ἀπίων ἱπποκορυστὰς ἀπέδωκε, τοὺς κόρυθας ἔχοντας ἱππείαις θριξὶ κεκοσμημένας. Εἰ γὰρ παρὰ τὴν κόρυν συνέκειτο, ἱπποκόρυθος ἂν ἐλέγετο. Νῦν δὲ σημαίνει τὸν ἔφιππον ὁπλίτην· κορυστὴς γὰρ ἀπὸ μέρους ὁ ὁπλίτης καὶ μαχητής.——"Ἄνδρα "κορυστήν." *Porphyr. Quæstion. Homeric* §. 35.

Ver. 2. Εὗδον παννύχιοι, Δία δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος,]

——Somno positæ sub nocte silenti
Lenibant curas, & corda oblita laborum;
At non infelix animi Phœnissa; neque unquam
Solvitur in somnos, oculisve aut pectore noctem
Accipit.—— *Æn.* IV. 527.

Fuerunt inter Veteres, teste *Eustathio*, qui hîc legerent, ἔχεν ἥδυμος ὕπνος. Fuerunt porrò, qui hoc, Δία δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος, cum isto, ἔνθα καθεῦδ' ἀναβὰς, in fine præcedentis libri, pugnare existimarent. Ineptè admodum. Nam & istic (quod observavit *Eustathius*) καθεύδειν rectè dicitur is, qui ad somnum captandum decumbit; & hîc (quod annotavit *Scholiastes*) de eo qui parùm admodum dormierit, non minùs rectè dicitur, Δία δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος.

Ver. 3. Ἀλλ' ὅγε μερμήριζε κατὰ φρένα,]

——animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc;
In partesque rapit varias, perque omnia versat. *Æn.* IV. 285.

Ver. 4.——ὀλέσῃ δὲ πολέας] Enuntiabatur, ac si scriptum fuisset πολεῖς. Vide infrà ad *ver.* 811.

Ver. 5. Ἥδε δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλὴ,]

Hæc alternanti potior sententia visa est,
Æn. IV. 287.

Ver. 6. Πέμψαι ἐπ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι οὖλον Ὄνειρον·] *Al.* ἐπ' Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα. Porrò & hîc vituperat *Homerum* Plato: Δεῖ περὶ θεῶν καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν, ὡς μήτε αὐτοὺς γόητας τοῦ μεταβάλλειν ἑαυτοὺς, μήτε ἡμᾶς ψεύδεσι παράγειν ἐν λόγῳ ἢ ἔργῳ.——Πολλὰ ἄρα Ὁμήρου ἐπαινοῦντες ἄλλα, τοῦτο οὐκ ἐπαινεσόμεθα, τὴν τοῦ ἐνυπνίου πομπὴν ὑπὸ Διὸς τῷ Ἀγαμέμνονι. *De Repub. lib.* 2. *sub finem.* Sed vide infrà ad *ver.* 12.

Ver.

Βάσκ' ἴθι, οὖλε Ὄνειρε, θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν·
Ἐλθὼν ἐς κλισίην Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο,
Πάντα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορευέμεν, ὡς ἐπιτέλλω·
Θωρῆξαί ἑ κέλευε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς
Πανσυδίῃ· νῦν γάρ κεν ἕλοι πόλιν εὐρυάγυιαν
Τρώων· οὐ γὰρ ἔτ' ἀμφὶς Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
Ἀθάνατοι φράζονται· ἐπέγναμψεν γὰρ ἅπαντας
Ἥρη λισσομένη· Τρώεσσι δὲ κήδε' ἐφῆπται.
Ὣς φάτο· βῆ δ' ἄρ' Ὄνειρος, ἐπεὶ τὸν μῦθον ἄκουσε·
Καρπαλίμως δ' ἵκανε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν·
Βῆ δ' ἄρ' ἐπ' Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα· τὸν δ' ἐκίχανεν
Εὕδοντ' ἐν κλισίῃ, περὶ δ' ἀμβρόσιος κέχυθ' ὕπνος.
Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, Νηληΐῳ υἷι ἐοικώς,

" Vade, agè, perniciosum Somnium, celeres ad naves Achivorum:
" Ingressum in tentorium Agamemnonis Atridæ,
" Omnia valdè accuratè nuncia, sicut mando:
" Armare ipsum jube comatos Achivos
" Cum omnibus copiis: Nunc enim capiat urbem latas-vias habentem
" Trojanorum; non enim ampliùs diversè cœlestes domos habentes
" Immortales sentiunt: inflexit enim omnes
" Juno supplicans: Trojanis autem mala impendent.
Sic dixit: Ivit autem Somnium, postquam sermonem audivit:
Protinúsque pervenit celeres ad naves Achivorum:
Ivit utique ad Atridem Agamemnonem: hunc verò deprehendit
Dormientem in tentorio; circúmque dulcis fusus erat somnus.
Stetit autem supra caput, Neleïo filio similis,

Ver. 8. Βάσκ' ἴθι,]

Vade, age, nate;—— *Æn.* IV. 223.

" Cæterùm, quis tam obtuso ingenio est, " quin intelligat, βάσκ', ἴθι, verba duo idem " significantia, non frustrà posita esse ἐκ " παραλλήλου, ut quidam putant; sed hor- " tamentum esse acre imperatæ celeritatis?" *Gell. lib.* 13. *cap.* 23.

Ver. 10.——ἀτρεκέως ἀγορευέμεν,] *Verè*; non ad narrationis sententiam, sed ad verborum narrationem: Ut rectè annotavit *Spondanus*. Quare meliùs latinè vertitur, *accuratè*, quàm *verè*.

Ver. 11.——καρηκομόωντας] Crinitos.

——*Crinitus* Iopas. *Æn.* I. 744.

Ver. 12. Πανσυδίῃ·, νῦν γάρ κεν ἕλοι πόλιν] *Al.* πασσυδίῃ. Cæterùm quas hîc minutias *Macrobius* (in *Somn. Scip. l.* 1. *c.* 7.) aliique commenti sunt, quo minùs in errorem *necessariò* inductus fuerit hoc somnio *Agamemnon*; meræ sunt nugæ. Tota hæc Poëtica machinatio id unum narrat; Agamemnonem, postquam discessisset Achilles, sibi tamen assentatum, sibi somniâsse, sibi temerè finxisse; urbem se Trojam, illo absente, posse nihilominus expugnare. Infrà *ver.* 37. Φῆ γὰρ ὅγ' αἱρήσειν Πριάμου πόλιν ἤματι κείνῳ, Νήπιος.

Ver. 13.——οὐ γὰρ ἔτ' ἀμφὶς] " Quid est " quod dicit, consensisse in excidium Trojæ " omnes Deos, precibus motos Junonis? " quod sequens historia manifestè refellit: " Hoc igitur satis liquidè & planè falsum & " fictum est." Ita Vir Doctissimus, *Camerarius*. Verùm, quàm supervacanea sit hæc annotatio, vide suprà ad *ver.* 12.

Ver. 15.——Τρώεσσι δὲ κήδε' ἐφῆπται.] Hemistichium hoc desumptum videtur ex sequente *ver.* 32. Olim hoc in loco legebatur, δίδομεν δέ οἱ εὖχος ἀρέσθαι, vel, ut alii maluerunt, δίδομεν δέ οἱ εὖχος ἀρέσθαι. *Arist. Poëtic. c.* 23. & alibi. Cæterùm, quibus de causis factæ fuerint hæ mutationes, meræ sunt ineptiæ: Vide suprà ad *ver.* 12.

Ver. 20. Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς,]

Devolat, & supra caput astitit.——
Æn. IV. 702.

Ibid.——Νηληΐῳ υἷι ἐοικώς,]

Omnia Mercurio similis, vocemque coloremque. *Æn.* IV. 558.

Νέϛορι, τόν ῥα μάλιϛα γερόντων τῖ' Ἀγαμέμνων·
Τῷ μιν ἐεισάμενος προσεφώνεε θεῖος Ὄνειρος·
   Εὕδεις, Ἀτρέος υἱὲ δαΐφρονος, ἱπποδάμοιο;
Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα,
Ὧι λαοί τ' ἐπιτετράφαται, καὶ τόσσα μέμηλε.
Νῦν δ' ἐμέθεν ξύνες ὦκα· Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι,
Ὅς σευ, ἄνευθεν ἐὼν, μέγα κήδεται, ἠδ' ἐλεαίρει·
Θωρῆξαί σε κέλευσε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς
Πανσυδίῃ· νῦν γάρ κεν ἕλοις πόλιν εὐρυάγυιαν
Τρώων· οὐ γὰρ ἔτ' ἀμφὶς ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
Ἀθάνατοι φράζονται· ἐπέγναμψεν γὰρ ἅπαντας
Ἥρη λισσομένη· Τρώεσσι δὲ κήδε' ἐφῆπται
Ἐκ Διός· ἀλλὰ σὺ σῇσιν ἔχε φρεσὶ, μηδέ σε λήθη
Αἱρείτω, εὖτ' ἄν σε μελίφρων ὕπνος ἀνήῃ.
   Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπεβήσατο· τὸν δ' ἔλιπ' αὐτοῦ
Τὰ φρονέοντ' ἀνὰ θυμὸν, ἅ ῥ' οὐ τελέεσθαι ἔμελλε·

Nestori, quem maximè senum honorabat Agamemnon.
Huic se cum assimilavisset, cum *ita* alloquebatur divinum Somnium;
   " Dormis, Atrei fili bellicosi, equûm domitoris ?
" Non oportet per totam noctem dormire consiliarium virum,
" Cui populique sunt commissi, & tanta curæ sunt.
" Nunc verò mihi mentem adhibe ocyùs; Jovis enim tibi nuncius sum,
" Qui de te, *quanquam* distans, valde sollicitus est, & miseratur:
" Armare te jussit comantes Achivos
" Cum omnibus copiis, nunc enim capias urbem latas-vias habentem
" Trojanorum: non enim ampliùs diversè cœlestes domos habentes
" Immortales sentiunt: inflexit enim omnes
" Juno supplicans: Trojanis autem mala impendent
" A Jove. Sed tu tuo tene animo, neque te oblivio
" Capiat, quando te dulcis somnus dimiserit.
   Sic quum dixisset, abiit; illúmque reliquit ibi
Ea cogitantem animo, quæ non perfecta erant futura:

Ver. 22. Τῷ μιν ἐεισάμενος] Vide infrà ad γ', 389.

Ver. 23. Εὕδεις, Ἀτρέος υἱὲ]
——potes hoc sub casu ducere somnos?
Æn. IV. 560.

Ibid.——— ἱπποδάμοιο;]
Picus, equûm domitor,—*Æn.* VII. 189.
Lausus, equûm domitor, ————651.
At Messapus equûm domitor, ——691.

Ver. 24. Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν] Quâ ratione, παννύχιον; hîc ultimam producat; item γὰρ, *ver.* 39; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 25. —— ἐπιτετράφαται,—— μέμηλε.] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 27. Ὅς σευ, ἄνευθεν ἐὼν, μέγα κήδεται, ἠδ' ἐλεαίρει·]
Imperio Jovis huc venio, qui———
——cœlo tandem miseratus ab alto est.
Æn. V. 726.

Ver. 29. Πανσυδίῃ·] *Al.* Πασσυδίη.

Ver. 35.——— ἀπεβήσατο·] Sic infrà *ver.* 48. προσεβήσατο. Editi hîc plurimi habent, ἀπεβήσετο; A verbo ficto, βήσομαι. Vide infrà ad ί, 109.

Ibid. Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπεβήσατο·]
——Sic fatus, nocti se immiscuit atræ.
Æn. IV. 570.

Ver.

Φῆ γὰρ ὅγ' αἱρήσειν Πριάμου πόλιν ἤματι κείνῳ,
Νήπιος· οὐδὲ τὰ ᾔδη, ἅ ῥα Ζεὺς μήδετο ἔργα.
Θήσειν γὰρ ἔτ' ἔμελλεν ἐπ' ἄλγεά τε στοναχάς τε
Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι διὰ κρατερὰς ὑσμίνας.
Ἔγρετο δ' ἐξ ὕπνου· θείη δέ μιν ἀμφέχυτ' ὀμφή·
Ἕζετο δ' ὀρθωθείς· μαλακὸν δ' ἔνδυνε χιτῶνα,
Καλὸν, νηγάτεον· περὶ δ' αὖ μέγα βάλλετο φᾶρος·

Putavit enim capturum *se* Priami urbem die illo,
Stultus; neque ea sciebat, quæ Jupiter scilicet moliebatur opera.
Erat enim insuper impositurus doloresque suspiriaque
Trojanisque & Danais per acres pugnas.
Experrectus igitur est somno; divinaque ei *adhuc* circumfusa erat vox;
Sedit autem arrectus, mollemque induit tunicam,
Pulchram, novam; circaque magnum *sibi* jecit pallium:

Ver. 37. Φῆ γὰρ ὅγ'] Vide suprà ad *ver.* 12.

Ver. 38, Νήπιος·]
Demens, qui——— *Æn.* IX. 728: Et alibi.

Ibid:——ἅ ῥα Ζεὺς] Vide suprà ad *á*, *ver.* 56.

Ver. 41. Ἔγρετο δ' ἐξ ὕπνου·]
Tum verò Æneas———
Corripit è somno corpus—*Æn.* IV. 571.

Ibid.———θείη δέ μιν ἀμφέχυτ' ὀμφή·] Qui hoc in alium sermonem convertere volet, is demum, quæ sit horum vocabulorum Vis & ἐνέργεια, sentiet. *Domina Dacier* non male: "*Il lui sembla que la voix divine répanduë tout autour de lui, rétentissoit encore à ses oreilles.*"

Ver. 42. Ἕζετο δ' ὀρθωθείς· μαλακὸν δ' ἔνδυνε χιτῶνα,]
Consurgit senior, tunicâque inducitur artus. *Æn.* VIII. 457.

Ver. 43. Καλὸν, νηγάτεον·] Occurrit hæc vox, καλὸς, in Iliade & Odysseâ, ampliùs *ducenties & septuagies*: Et his *omnibus* in locis priorem *semper* producit. Unde sequentes mihi videor Observationes colligere, à nemine, quod sciam, occupatas.

Primò; Poëticam, quam appellant, *Licentiam*, non utique eam esse, quæ vulgò existimatur. Nam casu & fortuitò evenire omninò non potuit, ut vox toties usurpata, syllabam priorem nè SEMEL quidem corriperet. Vide suprà ad *á*, *ver.* 51. *Pauca* admodum, imò *paucissima* sunt vocabula, quæ penultimam habent ancipitem; ut ὕδωρ, &c.

Secundò; *Homerum* non *Dialectis* omnibus promiscuè & ἀλόγως, sed eâ solummodò usum esse, quæ inter Suos erat *Ionico-Poëtica*: Ex variis quidem illa Dialectis existens, non communiter & universè, sed certâ quâdam & constanti ratione, Poëtis *Ionicis* (ut credere æquum est) usitatâ. In Sermone *Attico*, vox καλὸς, *Sophocli*, *Euripidi* & *Aristophani*, *innumeris* in locis (nescio annon in Omnibus) *corripitur*. Atque hæc quidem loquendi ratio, ignota erat *Homero*; Quemadmodum ista *Ionica-Poëtica*, καλήεν, ἤμεναι, ἀγορευέμεν, & similia, scriptoribus *Atticis*, Tragicis Comicisque non erant licita. In linguâ *Doricâ*, vox καλὸς itidem *corripitur*: Ideóque apud *Theocritum*, qui dialecto *Ionicâ* & *Doricâ* promiscuè usus est, sæpè legitur *correpta*, sæpè *producta*; nonnunquam etiam uno eodemque in versu; ut, ———ὦ Πολύφαμε, τὰ μὴ καλὰ καλὰ πέφανται. Quâ licentiâ *Homerus* nusquam est usus; sicuti nec τᾶς, αὐτᾶς, βωλᾶς, μωσᾶς, & similibus.

Tertiò: Hinc mihi videor colligere, *Hymnum* istum *in Venerem*, & *Epigrammata* quædam, *Homero* vulgò ascripta; non utique *Homeri* esse, sed recentioris cujusdam Poëtæ. Legitur nimirum, *Hymn. in Venerem*, *ver.* 29;

Τῇ δὲ πατὴρ Ζεὺς δῶκε ΚΑΛ'ΟΝ γέρας, ἀντὶ γάμοιο. Et *ver.* 622. Καί τε μετ' ἀθανάτῃσι ΚΑΛΟ'Ν χόρον ἐῤῥώσαντο. (Licet posterior iste versus sanari quidem possit, si legas, ἀθανάτῃς.) Similiter, *Epigramm.* 47. *ver.* 4;

Φρυχθῆναί τε ΚΑΛΩ͂Σ, καὶ τιμῆς ὦνον ἀρέσθαι. Certè hæc ab *Homero* profecta nemo crediderit, qui vocem istam in *Iliade & Odysseâ* propè *trecenties* productam legerit, correptam nè SEMEL quidem.

Quartò; Hinc mihi novo argumento confirmari videtur, *Hesiodum* non *æqualem* fuisse *Homeri*, (nisi si fortè per longa *regionum* intervalla linguis loquebantur planè diversis,) sed *recentiorem* multò: (Quod & aliundè censuit

Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον·
Εἵλετο δὲ σκῆπτρον πατρώϊον ἄφθιτον αἰεὶ,
Σὺν τῷ ἔβη κατὰ νῆας Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
Ἠὼς μέν ῥα θεὰ προσεβήσατο μακρὸν Ὄλυμπον,
Ζηνὶ φόως ἐρέουσα καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισιν·
Αὐτὰρ ὁ κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κέλευε,
Κηρύσσειν ἀγορήνδε καρηκομόωντας Ἀχαιούς·

Pedibus item sub nitidis ligavit pulchra calceamenta:
Circumque humeros suspendit ensem argenteis clavis:
Accepit autem sceptrum paternum incorruptum semper,
Cum quo ivit ad naves Achivorum ære loricatorum.
Aurora quidem Dea conscendit magnum Olympum,
Jovi lumen nunciatura & aliis immortalibus;
Sed is præcones argutis vocibus jussit
Convocare ad concilium comantes Achivos:

censuit Cicero: "*Homerus*, inquit, *multis*, "*ut mihi videtur, antè sæculis fuit.*" lib. de Senectute.) *Hesiodus* nimirum, ut priorem in voce καλὸς sæpè *producit*, [Ἔργ. καὶ Ἡμερ. *lib.* 1. *ver.* 196. *Theogon. ver.* 8, 17, 22, & alibi;] ita eandem sæpè quoque *corripit*; [Ἔργ. καὶ Ἡμερ. *lib.* 1. *ver.* 63. *Theogon. ver.* 585, & 903.] Neque hoc solum; verùm etiam, more Dorico, *ultimam* in vocibus τροπὰς, δεινὰς, κούρας, Ἁρπυίας, μεταναιέτας, βουλὰς, (quinetiam & λαγὸς in accusativo plurali) corripuit: [Ἔργ. καὶ Ἡμερ. *lib.* 2. *ver.* 182, 281, 293. Ἀσπὶς Ἡρακλ. *ver.* 302. Theogon. *ver.* 60, 267, 401, 534, 654:] Cujusmodi Exempla apud *Homerum* neutiquam occurrunt. Similiter vocem ὀπωρινὸς, cujus penultimam *Homerus* semper producit, *Hesiodus* recentiore pronuntiandi more corripuit: Ἔργ. καὶ Ἡμερ. *lib.* 2. *ver.* 33.

Quintò. Itaque rem minùs attigerunt Prosodiæ Scriptores, qui vocem, καλὸς, priorem habere *communem* universè docent. "Καλὸς "*primam habet ancipitem, sicque passim occur*"*rit.*" Phil. Labbe, *Thesaur. Prosod. pag.* 81. Similem & in aliis vocibus errorem errârunt. Τίνω apud *Homerum*, linguâ *Ionicâ* scilicet, priorem producit: Hinc idem vir doctus; "Τίνω (inquit) *primam producere* "*debet, quamvis Euripides alicubi videatur* "*corripuisse:*" Prosod. pag. 127. Immo verò non *videtur* corripuisse, sed (*Attico* videlicet ore proloquens) manifestò *corripuit*;

Δίκας τίνοντα τῆς ἐν Αὐλίδι σφαγῆς. *Iphig. in Taur. ver.* 339: & alibi. Similiter φθίνω, φθάνω, & similia quædam, apud *Homerum* semper producuntur; quæ Tragici Scriptores *Attici* corripuerunt:

Νέων φθινόντων, μεῖζον ἄρνυμαι κλέος.
Eurip. Alcest. ver. 56.

Κλαίουσι· φθίνει γὰρ καὶ μαραίνεται νόσῳ.
Ibid. 203.

Τοὶ γὰρ φυτεύσαντ' αὐτὰς ἐπ' ἴσ' ἂν φθάνοις.
Ibid. 662.

Χωρεῖ τρέμουσα κῶλα, καὶ μόλις φθάνει.
Medea, 1169.

Nihilo tamen minus, & apud *Homerum*, in linguâ utique *Ionicâ*, semper corripiuntur, [φθῐτὸς,] ἄφθῐτος, φθῐνύθειν, à φθίνω; φθᾰμενος, à φθάνω; & similia: Eâdem nimirum analogiâ, quâ ex φαίνω deducitur ἔφᾰνεν, φᾰνερὸς, φᾰνερῶμαι; ex μαρτῦρομαι, μαρτῠρέομαι; ex κυρω, κῠρέω; ex κρῖνω, κρῐτὸς, ἄκρῐτος, &c. Vide suprà ad ά, 309, 314, 338; & infrà ad ζ, 434.

Ver. 44. Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον.]

Et Tyrrhena pedum circumdat vincula plantis:
Tum lateri atque humeris Tegeæum subligat ensem. *Æn.* VIII. 458.

Ver. 48. Ἠὼς μὲν ῥα θεὰ] Vide suprà ad ά, 477.

Ver. 49.——ἀθανάτοισιν·] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 51. Κηρύσσειν ἀγορήνδε——, ἠγείροντο μάλ' ὦκα.]

Ergo concilium magnum, primosque suorum
Imperio accitos, alta intra limina cogit.
Olli convenêre, fluuntque ad regia plenis
Tecta viis.———— *Æn.* XI. 234.

Ver.

Οἱ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα.
Βουλὴν δὲ πρῶτον μεγαθύμων ἷζε γερόντων,
Νεστορέῃ παρὰ νηῒ Πυληγενέος βασιλῆος·
Τοὺς ὅγε συγκαλέσας, πυκινὴν ἠρτύνετο βουλήν·
Κλῦτε, φίλοι, θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν Ὄνειρος,
Ἀμβροσίην διὰ νύκτα· μάλιστα δὲ Νέστορι δίῳ,
Εἶδός τε, μέγεθός τε, φυήν τ', ἄγχιστα ἐῴκει.
Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί με πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Εὕδεις, Ἀτρέος υἱὲ δαΐφρονος, ἱπποδάμοιο;
Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα,
Ὧι λαοί τ' ἐπιτετράφαται, καὶ τόσσα μέμηλε.
Νῦν δ' ἐμέθεν ξύνες ὦκα· Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι,
Ὅς σευ, ἄνευθεν ἐὼν, μέγα κήδεται, ἠδ' ἐλεαίρει.
Θωρῆξαί σε κέλευσε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς
Πανσυδίῃ· νῦν γάρ κεν ἕλοις πόλιν εὐρυάγυιαν
Τρώων· οὐ γὰρ ἔτ' ἀμφὶς Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
Ἀθάνατοι φράζονται· ἐπέγναμψεν γὰρ ἅπαντας

Hi quidem convocârunt, illi autem frequentes affuerunt valdè celeritér.
Consultationem verò primùm magnanimorum sedere jussit Senatorum,
Nestoream apud navem Pylo-nati regis:
Quos ille cum coëgisset, prudentem struebat consultationem;
« Audite, amici, divinum mihi in somnis venit Somnium,
« Dulcem per noctem: maximè verò Nestori nobili,
« Formâque, staturâque, corporisque habitu, simillimus erat.
« Stetit autem supra caput, & ad me verba fecit;
« Dormis, Atrei fili bellicosi, equûm-domitoris?
« Non oportet totam noctem dormire consiliarium virum;
« Cui populique commissi sunt, & tanta curæ sunt.
« Nunc verò mihi mentem adhibe ocyùs: Jovis enim tibi nuncius sum,
« Qui de te, *quanquam* distans, valde sollicitus est, & miseratur.
« Armare te jussit comantes Achivos
« Cum omnibus copiis, nunc enim capias urbem latas-vias habentem
« Trojanorum: non enim ampliùs diversè cœlestes domos habentes
« Immortales sentiunt; inflexit enim omnes

Ver. 53. Βουλὴν——ἷζε] Veterum nonnulli legebant; Βουλὴ——ἷζε.

Ver. 57.——μάλιστα δὲ Νέστορι δίῳ, Εἶδός τε, μέγεθός τε,] De isto, τέ, vide ad α, 51.

Omnia Mercurio similis, vocemque coloremque,
Et crines flavos, & membra decora juventæ. *Æn.* IV. 557.
Omnia longævo similis, vocemque coloremque,
Et crines albos, & sæva sonoribus arma. *Æn.* IX. 650.

Ver. 65—70. Θωρῆξαί σε κέλευσε, &c.—Ὣς ὁ μὲν εἰπών.] *Zenodotus*, teste *Eustathio*, ad evitandam ταυτολογίαν, versus hosce (id quod Veteres tamen non approbârunt) hoc modo contraxit:

Ἠνώγει σε πατὴρ ὑψίζυγος, αἰθέρι ναίων,
Τρωσὶ μαχήσασθαι προτὶ Ἴλιον· Ὣς ὁ μὲν εἰπών, &c.

Ver. 66. Πανσυδίῃ] *Al.* Πασσυδίῃ.

Ver.

2

Ἥρη λισσομένη· Τρώεσσι δὲ κήδε' ἐφῆπται
Ἐκ Διός· ἀλλὰ σὺ σῇσιν ἔχε φρεσίν. Ὣς ὁ μὲν εἰπὼν
Ὤιχετ' ἀποπτάμενος· ἐμὲ δὲ γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκεν.
Ἀλλ' ἄγετ', αἴ κέν πως θωρήξομεν υἷας Ἀχαιῶν·
Πρῶτα δ' ἐγὼν ἔπεσιν πειρήσομαι, ἣ θέμις ἐςὶ,
Καὶ φεύγειν σὺν νηυσὶ πολυκλήϊσι κελεύσω·
Ὑμεῖς δ' ἄλλοθεν ἄλλος ἐρητύειν ἐπέεσσιν.
Ἤτοι ὅγ' ὣς εἰπὼν, κατ' ἄρ' ἕζετο· τοῖσι δ' ἀνέςη
Νέςωρ, ὅς ῥα Πύλοιο ἄναξ ἦν ἠμαθόεντος,
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ὦ φίλοι, Ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,
Εἰ μέν τις τὸν ὄνειρον Ἀχαιῶν ἄλλος ἔνισπε,
Ψεῦδός κεν φαῖμεν, καὶ νοσφιζοίμεθα μᾶλλον·
Νῦν δ' ἴδεν, ὃς μέγ' ἄριςος ἐνὶ ςρατῷ εὔχεται εἶναι.
Ἀλλ' ἄγετ', αἴ κέν πως θωρήξομεν υἷας Ἀχαιῶν.
Ὣς ἄρα φωνήσας, βουλῆς ἐξῆρχε νέεσθαι.
Οἱ δ' ἐπανέςησαν, πείθοντό τε ποιμένι λαῶν,
Σκηπτοῦχοι βασιλῆες· ἐπεσσεύοντο δὲ λαοί.
Ἠΰτε ἔθνεα εἶσι μελισσάων ἀδινάων,

" Juno supplicans: Trojanis verò mala impendent
" Ab Jove: Sed tu tuo tene animo. Sic illud locutum
" Abiit avolans; neque jucundus somnus reliquit.
" Verùm agite, si quo modo armemus filios Achivorum.
" Primùm autem ego verbis tentabo, quatenus fas est,
" Et fugere cum navibus multorum-transtrorum jubebo:
" Vos autem aliunde alius cohibete verbis.
Ille quidem sic locutus, consedit. His autem surrexit
Nestor, qui Pyli rex erat arenosæ,
Qui ipsis prudens concionatus est, & dixit;
" O amici, Argivorum ductores & principes,
" Siquidem aliquis somnium Achivorum alius dixisset,
" Mendacium diceremus, & aversaremur magis:
" Nunc autem vidit *is*, qui *se* longè præstantissimum in exercitu gloriatur esse.
" Verùm agite, si quo modo armemus filios Achivorum.
Sic locutus, concilio incepit excedere.
Hi autem surrexerunt, paruerúntque pastori populorum,
Sceptrigeri reges: accurrebant autem *interea* populi,
Sicut gentes eunt apum confertarum,

Ver. 71.——ἀποπτάμενος· ἐμὲ δὲ] Vide suprà ad *á*, *ver.* 51.

Ver. 73. Πρῶτα δ' ἐγὼν ἔπεσιν πειρήσομαι,] Ἵνα πεῖραν τῆς ὁρμῆς αὐτῶν λάβῃ, καὶ μὴ ἐπαχθὴς ᾖ, πολεμεῖν ἀναγκάζων ὑπὲρ ἑαυτοῦ. *Dion. Hal.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, *cap.* 30. Veritus nimirùm nè, discessu *Achillis*, militum à se voluntates alienâsset. *Vide infrà ad ver.* 110.

Ver. 87.——93. Ἠΰτε ἔθνεα εἶσι μελισσάων,—. Ὣς τῶν ἔθνεα—ἰλαδὸν εἰς ἀγορήν.]
Qualis apes æstate novâ per florea rura
Exercet sub sole labor, cùm gentis adultos
Educunt fœtus, aut cùm liquentia mella
Stipant,

Πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομενάων,
Βοτρυδὸν δὲ πέτονται ἐπ' ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν,
Αἱ μέν τ' ἔνθα ἅλις πεποτήαται, αἱ δέ τε ἔνθα·
Ὣς τῶν ἔθνεα πολλὰ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων
Ἠϊόνος προπάροιθε βαθείης ἐστιχόωντο
Ἰλαδὸν εἰς ἀγορήν· μετὰ δέ σφισιν Ὄσσα δεδήει,
Ὀτρύνουσ' ἰέναι, Διὸς ἄγγελος· οἱ δ' ἀγέροντο·
Τετρήχει δ' ἀγορή, ὑπὸ δ' ἐστοναχίζετο γαῖα,
Λαῶν ἱζόντων, ὅμαδος δ' ἦν· ἐννέα δέ σφεας
Κήρυκες βοόωντες ἐρήτυον, εἴποτ' ἀϋτῆς

E petrâ cavâ semper recens venientium,
In modum racemi autem volant super floribus vernis,
Et aliæ hâc affatim volant, aliæ illâc:
Sic horum gentes multæ à navibus & tentoriis
Littus ante immensum procedebant ordine
Turmatim ad concionem; interque ipsos Fama accendebatur,
Incitans ire, Jovis nuncia: Hi itaque congregati erant:
Tumultuabatur autem concio, subtusque gemebat terra,
Populis sedentibus; clamorque inconditus erat: novem autem ipsos
Præcones vociferantes cohibebant, si quando à clamore

Stipant, & dulci distendunt nectare cellas,
Aut onera accipiunt venientum, aut agmine facto
Ignavum fucos pecus à præsepibus arcent:
Fervet opus, redolentque thymo fragrantia mella. *Æn.* I. 433.
Ac veluti in pratis, ubi apes æstate serenâ
Floribus insidunt variis, & candida circum
Lilia funduntur; strepit omnis murmure campus. *Æn.* VI. 707.

In hâc Similitudine, *suam* habet Pulchritudinem *sua* utriusque Poëtæ loquendi ratio. Τὴν ἀθροισμὲν, καὶ τὴν πολυπλήθειαν μετ' εὐταξίας, ἀπείκασε μελίσσαις. *Dionys. Halic.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, *cap.* 10. Atque eâ quidem tenùs, comparatio Utrique communis. *Macrobius* (lib. 5. c. 11.) *Virgilium* hoc in loco præfert: "*Vides descriptas apes* "*à* Virgilio *Opifices, ab* Homero *vagas?* "*alter discursum, & solam volatûs varietatem, alter exprimit nativæ Artis officium.*" Pulcherrimè quidem hoc *Virgilius*, & appositè ad rem: Etenim *Apum* comparationem cum *Operariis* instituebat, urbem condentibus. At *Homero* alia res agebatur. Exercitum nimirum è navibus atque tentoriis *egredientem* describit. Atque hanc quidem rem pulcherrimè depingit illud, ἀδινάων; &, ἐκ πέτρης γλαφυρῆς: &, αἰεὶ νέον ἐρχομενάων, & βοτρυδὸν; &, αἱ μέν τ' ἔνθα, αἱ δέ τε ἔνθα. Ut mirè admodum cæcutierit *Spondanus*, (rectè notante *Popio*;) qui totam hujus comparationis ἀπόδοσιν in *solâ* voce, ἰλαδὸν, consistere existimavit.

Ver. 89. Βοτρυδὸν δὲ πέτονται]
———jamque arbore summâ
Confluere & lentis *uvam* demittere ramis.
Georgic. IV. 557.

Ver. 90.—πεποτήαται,] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 93 Μετὰ δέ σφισιν Ὄσσα δεδήει, Ὀτρύνουσ' ἰέναι, Διὸς ἄγγελος] Mirâ cum sublimitate atque ἐνεργείᾳ exhibet *ista Imago*, quàm celeriter, quámque *ardenti studio*, per universum Exercitum delata fuerint Imperatoris mandata. Cæterùm de voce, δεδήει, hoc in loco; & τετρήχει, *ver.* 95; observandum, si δέδηεν & τετρήχεν dixisset, jam non utique constitisse *Temporum* rationem. Simile enim est, ac siquis Anglicè dicat, is in a Commotion, pro eo quod est, was in a Commotion. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 95.——ὑπὸ δ' ἐστοναχίζετο γαῖα,]
—pulsuque pedum tremit excita tellus.
Æn. VII. 722.

Al. ὑπὸ δὲ στοναχίζετο Quod & auribus magis placet, & aliis in locis ità scriptum occurrit.

Ver. 97. Κήρυκες βοόωντες] De Sono vocis istius, βοόωντες, rectè Scholia *Moschopuli*; Ἐνταῦθα τὴν ἐπὶ πολὺ παράτασιν τῆς βοῆς ἐμφαίνειν βούλεται.

Ver.

Σχοίατ', ἀκούσειαν δὲ διοτρεφέων βασιλήων.
Σπουδῇ δ' ἕζετο λαός, ἐρήτυθεν δὲ καθέδρας,
Παυσάμενοι κλαγγῆς· ἀνὰ δὲ κρείων Ἀγαμέμνων
Ἔστη, σκῆπτρον ἔχων· τὸ μὲν Ἥφαιστος κάμε τεύχων.
Ἥφαιστος μὲν δῶκε Διῒ Κρονίωνι ἄνακτι·
Αὐτὰρ ἄρα Ζεὺς δῶκε διακτόρῳ Ἀργειφόντῃ·
Ἑρμείας δὲ ἄναξ δῶκεν Πέλοπι πληξίππῳ·
Αὐτὰρ ὁ αὖτε Πέλοψ δῶκ' Ἀτρέϊ, ποιμένι λαῶν·
Ἀτρεὺς δὲ θνήσκων ἔλιπε πολύαρνι Θυέστῃ·
Αὐτὰρ ὁ αὖτε Θυέστ' Ἀγαμέμνονι λεῖπε φορῆναι,
Πολλῇσι νήσοισι καὶ Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν·
Τῷ ὅγ' ἐρεισάμενος, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ φίλοι, ἥρωες Δαναοί, θεράποντες Ἄρηος,
Ζεύς με μέγα Κρονίδης ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ·

Desisterent, & Jovis alumnos reges audirent.
Vix tandem resedit populus, tenebantque sedes,
Cessantes à clamore: quùm rex Agamemnon
Surrexit, sceptrum tenens; quod Vulcanus labore fabricaverat.
Vulcanus quidem dedit Jovi Saturnio Regi:
Sed Jupiter dedit internuntio Argicidæ:
Mercurius autem rex dedit Pelopi equiti:
Ac rursus Pelops dedit Atreo pastori populorum;
Atreusque moriens reliquit diviti pecorum Thyestæ;
Ac rursus Thyestes Agamemnoni reliquit gestandum,
Ut multis insulis & Argo omni imperaret;
Hoc ille nixus, verba alata dixit;
"O amici, heroës Danai, famuli Martis,
"Jupiter me valde Saturnius detrimento irretivit gravi;

Ver. 101.—Σκῆπτρον ἔχων· τὸ μὲν Ἥφαιστος] Ὁ ποιητής, ἐπαινεῖν ἐθέλων τῆς τῶν Πελοπιδῶν οἰκίας τὴν ἀρχαιότητα, καὶ τὸ μέγεθος ἡγεμονίας ἐνδείξασθαι,——. Αὕτη σοι τῆς Πελοπιδῶν οἰκίας ἡ γενεαλογία, εἰς τρεῖς οὐδὲ ὅλας μείνασα γενεάς. Τά γε μὴν τῆς ἡμετέρας, &c. Juliani *Orat.* 3.

Ver. 102. Ἥφαιστος μὲν δῶκε] Aptè admodum & ad rem congruenter Poëta, in his quinque versibus *Agamemnonis* stemma describens, singulis versibus sententias singulas absolvit. "*Homerum nemo in magnis* "*sublimitate, in parvis proprietate superave-* "*rit.*" *Quintilian. lib.* 10. *cap.* 1. Vide suprà ad ά, 436.

Ver. 106.—ἔλιπε πολύαρνι] Quâ ratione, ἔλιπε, hîc ultimam producat; item ἐρεισάμενος, *ver.* 109; & ἐπερμενέει, *ver.* 116; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 107. Αὐτὰρ ὁ αὖτε Θυέστ'] Θυέστα, Nominativus; non Vocativus pro Nominativo; quod est ineptissimum. Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 108. Πολλῇσι νήσοισι] Quidam, πολλῆσιν. Sed nihil opus. Vide infrà ad *ver.* 612.

Ver. 109.—ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·] *Al.* ἔπε' Ἀργείοισι μετηύδα.

Ver. 110. Ὦ φίλοι, ἥρωες] Totum hujus orationis artificium, in quâ aliud dicit Agamemnon, aliud reverà persuadere cupit; pulchrè & fusè enarrat *Dionys. Halicarn. lib. qui inscribitur* τεχνὴ, *cap.* 8 & 9. Ἐπάγει τὴν τέχνην, ἐν τῇ δημηγορίᾳ ἀσθενεῖς προτάσεις προτείνων·——τὸ δὲ ἐφεξῆς, θαυμασίως στρεφόμενόν ἐστιν, "Αἰσχρὸν γὰρ τό δε" &c.—τὸ δὲ τέλος τῶν λόγων, ἰσχυρῶς ἐναντία βουλομένου ἐστὶν, οἷς λέγει· "Φεύγωμεν," &c.

Ver. 111. Ζεύς με μέγα] Ἐπιπροσθεῖ ὁ τύφος, "Ὦ μάκαρ Ἀτρείδη."——Αἱ δὲ τῶν παθῶν φωναί, πρὸς τὴν κενὴν δόξαν Ἔνδοθεν ἀντιμαρτυροῦσι, "Ζεύς με μέγα Κρονίδης ἄτῃ" &c. *Plutarch. de Anim. Tranquillit.*

Ibid.

Σχέτλιος, ὃς πρὶν μέν μοι ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν,
Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι·
Νῦν δὲ κακὴν ἀπάτην βουλεύσατο, καί με κελεύει
Δυσκλέα Ἄργος ἱκέσθαι, ἐπεὶ πολὺν ὤλεσα λαόν.
Οὕτω που Διῒ μέλλει ὑπερμενέϊ φίλον εἶναι,
Ὃς δὴ πολλάων πολίων κατέλυσε κάρηνα,
Ἠδ' ἔτι καὶ λύσει· τοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ μέγιστον.
Αἰσχρὸν γὰρ τόδε γ' ἐστὶ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι,
Μὰψ οὕτω τοιόνδε τοσόνδε τε λαὸν Ἀχαιῶν
Ἄπρηκτον πόλεμον πολεμίζειν, ἠδὲ μάχεσθαι
Ἀνδράσι παυροτέροισι· τέλος δ' οὔπω τι πέφανται.
Εἴπερ γάρ κ' ἐθέλοιμεν Ἀχαιοί τε Τρῶές τε,
Ὅρκια πιστὰ ταμόντες, ἀριθμηθήμεναι ἄμφω·
Τρῶας μὲν λέξασθαι, ἐφέστιοι ὅσσοι ἔασιν·
Ἡμεῖς δ' ἐς δεκάδας διακοσμηθεῖμεν Ἀχαιοί,

" Durus, qui antea quidem mihi promifit & annuit,
" Ilio exciſo bene munito, *me* rediturum;
" Nunc vero malam fraudem ſtruxit, & me jubet
" Inglorium Argos redire; poſtquam multum perdidi populum.
" Ita ſcilicet Jovi erit præpotenti placitum,
" Qui jam multarum urbium demolitus eſt vertices,
" Et adhuc etiam demolietur: ejus enim potentia eſt maxima.
" Turpe enim hoc eſt etiam poſteris auditu,
" Incaſſum adeò talem tantúmque populum Achivorum
" Irritum bellum gerere, & pugnare
" Cum viris paucioribus: exitus autem nondum ullus apparuit.
" Si enim velimus Achivique Trojanique,
" Fœderibus fidelibus percuſſis, numerari utrique;
" Trojanos quidem legere, civis quotquot ſunt;
" Nos autem in decurias diſponamur Achivi,

Ibid ——ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ·] Hinc apud *Antoninum, lib.* X. §. 28. Ὁ οἰμώζων—τὴν Ἔνδεσιν ἡμῶν, " *deplorans vitæ hujus miſe-" ,ias, & quaſi* Illigationem."

Ver. 113.——ἀπονέεσθαι·] Vide ſuprà ad ά, 398.

Ver. 115. Δυσκλέα, Ἄργος ἱκέσθαι,]
—patriam remeabo inglorius urbem.
Æn. XI. 793.

Ver. 118. Ἠδ' ἔτι καὶ λύσει·] *Barneſius* legendum exiſtimat, καλλύσει; quod eſt, καταλύσει. Sed nihil opus

Ibid.——τοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ μέγιστον.]
——rerum cui ſumma poteſtas.
Æn. X. 100.

Ver. 122. Ἀνδράσι παυροτέροισι·]
Vix hoſtem, alterni ſi congrediamur, habemus. *Æn.* XII. 233.

Ver. 123. Εἴπερ γάρ κ' ἐθέλοιμεν,——
Ὅρκια πιστὰ ταμόντες, ἀριθμηθήμεναι ἄμφω·
Τρῶας μὲν λέξασθαι,]
Τὸ " Ἀριθμηθήμεναι," οὐ πρὸς τὸ, " Ἐθέλοιμεν," ἀποδίδοται· ἀλλὰ πρὸς τὸ, " Ὅρκια " πιστά."——Τὸ δὲ, " Ἐθέλοιμεν," πρὸς " τὸ, Τρῶας μὲν λέξασθαι."——Καὶ ἔχει ὁ λόγος [nempe *conſtructio* iſta, " ἐθέλοιμεν " Τρῶας μὲν λέξασθαι, ἡμεῖς δὲ διακοσμη-" θεῖμεν,"] ὁμοίως τῷ, (ά, 133.) " Ἦ ἐθέ-" λεις ὄφρ' αὐτὸς ἔχῃς γέρας, αὐτὰρ ἔμ' αὔ-" τως ἧσθαι δευόμενον; *Schol. Moſchopuli.* Eòdem tamen redit, ſi Ἀριθμηθήμεναι referatur ad Ἐθέλοιμεν; & iſtud, λέξασθαι, accipiatur ἐλλειπτικῶς.

Ver. 124. Ὅρκια πιστὰ ταμόντες,]
——Fœduſque *ferit.*— *Æn.* X. 154.

Ver. 125. Τρῶας μὲν] Alii legunt, Τρῶες μὲν· ut reſpondeat τῷ Ἡμεῖς δὲ, in ſequenti verſu. Sed perinde eſt.

Ver.

Τρώων δ' ἄνδρα ἕκαστον ἑλοίμεθα οἰνοχοεύειν,
Πολλαί κεν δεκάδες δευοίατο οἰνοχόοιο.
Τόσσον ἐγώ φημι πλέας ἔμμεναι υἷας Ἀχαιῶν
Τρώων, οἳ ναίουσι κατὰ πτόλιν· ἀλλ' ἐπίκουροι
Πολλέων ἐκ πολίων ἐγχέσπαλοι ἄνδρες ἔασιν,
Οἵ με μέγα πλάζουσι, καὶ οὐκ εἰῶσ' ἐθέλοντα
Ἰλίου ἐκπέρσαι εὖ ναιόμενον πτολίεθρον.
Ἐννέα δὴ βεβάασι Διὸς μεγάλου ἐνιαυτοὶ,
Καὶ δὴ δοῦρα σέσηπε νεῶν, καὶ σπάρτα λέλυνται·
Αἱ δέ που ἡμέτεραί τ' ἄλοχοι, καὶ νήπια τέκνα,
Εἵατ' ἐν μεγάροις ποτιδέγμεναι· ἄμμι δὲ ἔργον
Αὔτως ἀκράαντον, οὗ εἵνεκα δεῦρ' ἱκόμεσθα.
Ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες·
Φεύγωμεν σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν·
Οὐ γὰρ ἔτι Τροίην αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν.

" Trojanorumque viros singulos accipiamus, qui vinum fundant;
" Multæ utique decuriæ indigerent pocillatore.
" *In* tantum ego aio plures esse filios Achivorum
" Trojanis, qui habitant in urbe. Sed auxiliares
" Multis ex civitatibus hastas-vibrantes viri sunt,
" Qui me valdè impediunt, & non sinunt volentem
" Trojæ expugnare benè habitatum oppidum.
" Novem utique prætierunt Jovis magni anni,
" Et jam ligna computruerunt navium, & funes dissoluti sunt:
" Et nostræ utique uxores, & infantes liberi,
" Sedent in ædibus expectantes: nobis autem opus
" Frustrà infectum, cujus gratiâ huc venimus:
" Sed agite, ut ego dixero, pareamus omnes:
" Fugiamus cum navibus dilectam in patriam terram:
" Non enim jam Trojam capiemus latas-vias habentem.

Ver. 129. Τόσσον ἐγώ φημι πλέας] Mirè hîc erravit *Scholiastes*. Οἱ μὲν Τρῶες, χωρὶς τῶν ἐπικούρων, ἦσαν ἀριθμῷ μυριάδες πέντε. *Schol. ad ver.* 122. Recensentur quidem (Θ, 562, 563.) Trojanorum *myriades quinque*: At non, isto in loco, "*sine Auxiliis.*" Rectè enim (ad Θ, 562.) annotavit *Eustathius*; τούτους [πεντακισμυρίους] μὴ τοὺς ἐφεστίους εἶναι μόνους Τρῶας, κατά τινας, ὡς τῶν ἐπικούρων καθευδόντων. —— ἀλλὰ πάντας, ἤγουν τούς τε αὐτόχθονας Τρῶας, τούς τε ἐπικούρους.

Ver. 131. Πολλέων] Pronuntiabatur, Πολλῶν.

Ver. 135. Καὶ σπάρτα λέλυνται·] "Non *rudentes*, sed *funiculi* vel *lora*, quibus naves *consuebantur*: τὰ ῥάμματα τῶν νεῶν." *Salmas.* "Liburni *plerasque naves loris suebant*; Græci *magis cannabo & stupâ cæterisque sativis rebus, à quibus* σπάρτα *appellabant.*" Varro *apud* Gellium, *lib.* 17. *c.* 3.

Ver. 137. Εἵατ' ἐν μεγάροις ποτιδέγμεναι·] *Al.* Εἴατ' ἐνὶ μεγάροις. Quod & ipsum scilicet εἴαται, non εἴατο, intelligendum est: Conjunctum est enim cum præcedentibus, βεβάασι, σέσηπε, λέλυνται, quæ omnia de *præsenti* dicta sunt tempore: Vide suprà ad α, 37.

Ver. 139. —— ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες·]

Ne qua meis esto dictis mora. ——

Æn. XII. 565.

Ver.

Ὣς φάτο· τοῖσι δὲ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε
Πᾶσι μετὰ πληθὺν, ὅσοι ἐ βουλῆς ἐπάκουσαν.
Κινήθη δ' ἀγορὴ, ὡς κύματα μακρὰ θαλάσσης
Πόντου Ἰκαρίοιο, τὰ μέν τ' Εὖρός τε Νότος τε
Ὤρορ', ἐπαΐξας πατρὸς Διὸς ἐκ νεφελάων.
Ὡς δ' ὅτε κινήσει Ζέφυρος βαθὺ λήϊον ἐλθὼν,
Λάβρος, ἐπαιγίζων, ἐπί τ' ἠμύει ἀσταχύεσσιν·
Ὣς τῶν πᾶσ' ἀγορὴ κινήθη· τοὶ δ' ἀλαλητῷ
Νῆας ἐπεσσεύοντο· ποδῶν δ' ὑπένερθε κονίη
Ἵστατ' ἀειρομένη· τοὶ δ' ἀλλήλοισι κέλευον
Ἅπτεσθαι νηῶν, ἠδ' ἑλκέμεν εἰς ἅλα δῖαν,
Οὐρούς τ' ἐξεκάθαιρον· ἀϋτὴ δ' οὐρανὸν ἷκεν
Οἴκαδε ἱεμένων, ὑπὸ δ' ᾕρεον ἕρματα νηῶν.
Ἔνθά κεν Ἀργείοισιν ὑπέρμορα νόστος ἐτύχθη,
Εἰ μὴ Ἀθηναίην Ἥρη πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ὢ πόποι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος ἀτρυτώνη,

Sic dixit: His autem animum in pectoribus commovit
Omnibus inter multitudinem, quicunque non consilium audiverant.
Mota est verò concio, ut fluctus ingentes maris
Pelagi Icarii, quos quidem Eurúsque Notúsque
Commovit, cùm irruerit patris Jovis ex nubibus.
Sicutque quum moverit Zephyrus ingentem segetum campum veniens,
Rapidus, supernè ingruens, & incumbens-inclinat spicas;
Sic horum tota concio mota est: hi autem fremitu-militari
Ad naves ruebant: à pedibus verò subter pulvis
Stabat excitatus: Alii autem alios adhortabantur,
Ut prehenderent naves, & traherent in mare vastum;
Alveosque expurgabant. Clamor autem in cœlum ivit
Domum properantium; subtrahebantque palangas navibus,
Tunc sanè Argivis præter fatum reditus contigisset,
Nisi Minervam Juno sermone affata fuisset;
" Papæ, Ægiochi Jovis filia indomita,

Ver. 144. Κινήθη δ' ἀγορὴ, ὡς κύματα]
——variusque per ora cucurrit
Ausonidum turbata fremor; ceu, saxa morantur
Cùm rapidos amnes; clauso fit gurgite murmur,
Vicinæque fremunt ripæ crepitantibus undis. *Æn.* XI. 296.

Ver. 150. ——ποδῶν δ' ὑπένερθε κονίη
Ἵστατ' ἀειρομένη·]
——jam pulvere cœlum
Stare vident.—— *Æn.* XII. 407.

Ver. 153. Οὐρούς] Ταφροειδῆ ὀρύγματα, δι' ὧν αἱ νῆες καθέλκονται εἰς τὴν θάλασσαν. *Schol.*

Ver. 155. ——ὑπέρμορα] Quicquid *inopinatum*, præter expectationem; quicquid *violentum*, præter naturam; quicquid *ex stultitiâ natum*, præter rationem; ea omnia ὑπὲρ μοῖραν γενέσθαι dicuntur:
Μὴ καὶ ὑπὲρ μοῖραν δόμον Ἄϊδος εἰσαφίκηαι. υ, 336.
Σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν. *Odyss.* ά, 34.
—nec *Fato*, meritâ nec morte peribat,
Sed misera *ante diem.*— *Æn.* [illegible]. 696.

Ver. 157. ——ἀτρυτώνη,] Ἀκαταπόνητος, ἀκοπίαστος, ἄτρυτος ἐν μάχῃ. *Hesych.* Λέγεται δὲ Ἀτρυτώνη, ὡσανεὶ ἐ τριβομένη ὑπ' οὐδενὸς πόνου. *Phurnutus de naturâ Deor. cap.* 20.

Οὕτω δὴ οἶκόνδε, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Ἀργεῖοι φεύξονται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης;
Καδδέ κεν εὐχωλὴν Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ λίποιεν
Ἀργείην Ἑλένην, ἧς εἵνεκα πολλοὶ Ἀχαιῶν
Ἐν Τροίῃ ἀπόλοντο, φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης;
Ἀλλ' ἴθι νῦν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
Σοῖς δ' ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρήτυε φῶτα ἕκαστον,
Μηδὲ ἔα νῆας ἅλαδ' ἑλκέμεν ἀμφιελίσσας.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα·
Καρπαλίμως δ' ἵκανε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν·
Εὗρεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντον

" Siccine verò domum, dilectam in patriam terram,
" Argivi fugient super lata dorsa maris?
" Gloriam autem Priamo & Trojanis reliquerint
" Argivam Helenam; cujus gratiâ multi Achivorum
" Ad Trojam perierunt, dilectâ procul à patriâ terrâ?
" Verùm abi nunc ad populum Achivorum ære loricatorum,
" Tuisque lenibus verbis cohibe virum quemque,
" Nec sine naves in mare trahere, quæ hinc & inde impelluntur remis.
Sic dixit: nec non paruit Dea cæsiis oculis Minerva,
Descendit itaque ab Olympi verticibus concitata,
Raptímque venit veloces ad naves Achivorum:
Invenit deinde Ulyssem Jovi consilio parem

Ver. 158. Οὕτω δὴ οἶκόνδε,] Τοῖς παραπληρωματικοῖς Συνδέσμοις χρηστέον, οὐχ ὡς προσθήκαις κεναῖς,——ὥσπερ τινὲς τοῦ " Δὴ" χρῶνται πρὸς οὐδέν·——ἀλλ' ἐὰν συμβάλλωνταί τι τῷ μεγέθει τοῦ λόγου. Καθάπερ παρὰ Πλάτωνι· " Ὁ μὲν δὴ μέγας ἡγεμὼν ἐν οὐρανῷ " Ζεύς." Καὶ παρ' Ὁμήρῳ, " Ἀλλ' ὅτε δὴ, " &c." *Demetr. Phaler.* περὶ Ἑρμηνείας, §. 55, 56. Λαμβάνεται δὲ καὶ ἐν παθητικοῖς πολλάκις ὁ Σύνδεσμος οὗτος· ὥσπερ,—— " Οὕτω δὴ οἶκόνδε"——; Εἰ γοῦν τὸν Σύνδεσμον ἐξέλοις, συνεξαιρήσεις καὶ τὸ πάθος. *Ibid.* §. 57. Vide suprà ad ά, 56.

Ver. 165. Μηδὲ ἔα νῆας ἅλαδ' ἑλκέμεν] Quâ ratione, vide, hîc & *ver.* 181, ultimam producant; & similiter Διῒ & μῆτιν, *ver.* 169; & ἴα, *ver.* 184; & κακὸν, *ver.* 190; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 166.——γλαυκῶπις] Vide suprà ad ά, 206.

Ver. 167. Βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα]
Illa viam celerans——
Nulli visa cito decurrit tramite virgo.
Æn. V. 609.

Ver. 168. Fuerunt apud Antiquos, qui hunc versum expungerent; At nullâ idoneâ de causâ.

Ver. 169. Εὗρεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα,] Ὀδυσσεῖ παρέστηκεν οὐκ ἄλλη τις ἀλήθεια ἢ φρόνησις. *Heraclid. Pontic.* Vide suprà ad ά, 194. Cæterùm quæri potest, *quidnam* hîc extiterit *Sapientiæ* singularis; cùm nihil aliud hâc in re egerit *Ulysses*, quàm quod priùs, in concilio *Seniorum*, communi fuerat consensu constitutum, *ver.* 53, 73, 75, 77, &c. Mihi quidem videtur totâ hâc machinatione id indicare Poëtam, utique concilio isti *Seniorum*, ut Duces & βασιλῆας alios *ver.* 188, 194, ita & ipsum quoque *Ulyssem* non interfuisse; sed *suâ sapientiâ* intellexisse, *quid propositi* sibi haberet *Agamemnon*. Ξυνέηκε θεᾶς ὄπα φωνησάσης·——οἷος νόος Ἀτρείωνος·——οὐ γὰρ εἶπε· *ver.* 182, 192, 194. Judicet tamen Lector eruditus. Neque enim à quoquam hoc, quod meminerim, observatum reperi: Ex *alterâ parte* stare videtur, quòd infrà *ver.* 407, inter septem γέροντας ἀριστῆας Παναχαιῶν, *Ulysses* nomine appelletur.

Ver.

Ἑσταότ᾽· οὐδ᾽ ὅγε νηὸς ἐϋσσέλμοιο μελαίνης
Ἅπτετ᾽, ἐπεί μιν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἵκανεν.
Ἀγχοῦ δ᾽ ἱσταμένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν᾽ Ὀδυσσεῦ,
Οὕτω δὴ οἶκόνδε, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Φεύξεσθ᾽, ἐν νήεσσι πολυκλήϊσι πεσόντες;
Καδδέ κεν εὐχωλὴν Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ λίποιτε
Ἀργείην Ἑλένην, ἧς εἵνεκα πολλοὶ Ἀχαιῶν
Ἐν Τροίῃ ἀπόλοντο, φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης;
Ἀλλ᾽ ἴθι νῦν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν, μηδ᾽ ἔτ᾽ ἐρώει·
Σοῖς δ᾽ ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρήτυε φῶτα ἕκαστον,
Μηδὲ ἔα νῆας ἅλαδ᾽ ἑλκέμεν ἀμφιελίσσας.
Ὣς φάθ᾽· ὁ δὲ ξυνέηκε θεᾶς ὄπα φωνησάσης·
Βῆ δὲ θέειν, ἀπὸ δὲ χλαῖναν βάλε· τὴν δ᾽ ἐκόμισσε
Κῆρυξ Εὐρυβάτης Ἰθακήσιος, ὅς οἱ ὀπήδει.
Αὐτὸς δ᾽ Ἀτρείδεω Ἀγαμέμνονος ἀντίος ἐλθὼν
Δέξατό οἱ σκῆπτρον πατρώϊον ἄφθιτον αἰεί·
Σὺν τῷ ἔβη κατὰ νῆας Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
Ὅντινα μὲν βασιλῆα καὶ ἔξοχον ἄνδρα κιχείη,

Stantem: neque hic navem bonis-transtris-instructam nigram
Tangebat, quia ipsum dolor corde & animo invaserat.
« Propè igitur stans allocuta est cæsiis oculis Minerva;
« Generose Laërtiade, solertissime Ulysse,
« Siccine verò domum, dilectam in patriam terram,
« Fugietis, naves multa transtra habentes ingressi?
« Gloriam autem Priamo & Trojanis reliqueritis
« Argivam Helenam, cujus gratiâ multi Achivorum
« Ad Trojam perierunt, dilectâ procul à patriâ terrâ?
« Verùm abi nunc ad populum Achivorum, neque cesses;
« Tuisque blandis verbis cohibe virum quemque,
« Neque sinas naves in mare trahere, quæ-utrinque-impelluntur-remis.
Sic dixit: hic autem intellexit Deæ vocem loquentis;
Tendebatque currere, lænámque abjecit: illam verò sustulit
Præco Eurybates Ithacensis, qui eum sequebatur.
Ipse autem Atridæ Agamemnoni obvius veniens
Accepit ab eo sceptrum paternum incorruptum semper:
Cum quo ivit per naves Achivorum ære-loricatorum.
Quemcunque quidem, seu regem, seu primarium virum inveniret,

Ver. 182. —— ὁ δὲ ξυνέηκε θεᾶς ὄπα φωνησάσης·]
Ὦ φθέγμ᾽ Ἀθάνας φιλτάτης ἐμοὶ θεῶν
Ὡς εὐμαθές σου, κἂν ἄποπτος ᾖς, ὅμως
Φώνημ᾽ ἀκούω, καὶ ξυναρπάζω φρενί.
Sophocl. Aj. v. 16.

Ver. 183. —— τὴν δ᾽ ἐκόμισσε] Rectè. Nam κομίσσω, ἐκόμισσα, penultimam *corripiunt*. Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 188. Ὅντινα μὲν βασιλῆα] Vide suprà ad ά, 265.

Τὸν δ' ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρητύσασκε παραστάς·
  Δαιμόνι', οὔ σε ἔοικε, κακὸν ὥς, δειδίσσεσθαι·
Ἀλλ' αὐτός τε κάθησο καὶ ἄλλους ἵδρυε λαούς.
Οὐ γάρ πω σάφα οἶσθ', οἷος νόος Ἀτρείδαο·
Νῦν μὲν πειρᾶται, τάχα δ' ἴψεται υἷας Ἀχαιῶν.
Ἐν βουλῇ δ' οὐ πάντες ἀκούσαμεν, οἷον ἔειπε·
Μή τι χολωσάμενος ῥέξῃ κακὸν υἷας Ἀχαιῶν.
Θυμὸς δὲ μέγας ἐστὶ διοτρεφέος βασιλῆος·
Τιμὴ δ' ἐκ Διός ἐστι, φιλεῖ δέ ἑ μητίετα Ζεύς.
  Ὃν δ' αὖ δήμου τ' ἄνδρα ἴδοι, βοόωντά τ' ἐφεύροι,
Τὸν σκήπτρῳ ἐλάσασκεν, ὁμοκλήσασκέ τε μύθῳ·
  Δαιμόνι', ἀτρέμας ἧσο, καὶ ἄλλων μῦθον ἄκουε,
Οἳ σέο φέρτεροί εἰσι· σὺ δ' ἀπτόλεμος καὶ ἄναλκις,
Οὔτε ποτ' ἐν πολέμῳ ἐναρίθμιος, οὔτ' ἐνὶ βουλῇ.
Οὐ μέν πως πάντες βασιλεύσομεν ἐνθάδ' Ἀχαιοί·

Hunc blandis verbis detinebat astans;
  "Vir optime, non te decet, timidum uti, trepidare;
"Quin ipse & sede, & alios sedere fac populos.
"Nondum enim certò scis, quis animus Atridæ:
"Nunc quidem tentat, mox autem pœnâ afficiet filios Achivorum.
"In concilio enim non omnes audivimus, quid dixerit:
"*Cavendum igitur*, nè iratus afficiat aliquo malo filios Achivorum.
"Ira enim magna est Jovis-alumni regis.
"Honor autem ab Jove est, diligitque ipsum providus Jupiter.
  Quemcunque verò plebeium virum videret, vociferantemque offenderet,
Hunc sceptro percutiebat, increpitabátque voce;
  "Improbe, quietè sede, & aliorum verba audi,
"Qui te præstantiores sunt: tu autem imbellis & invalidus,
"Neque unquam in bello æstimatus, neque in concilio.
"Non quidem ullo pacto omnes regnabimus hîc Achivi;

Ver. 190. Δαιμόνι',] Habet hæc vox apud *Homerum* semper aliquam *Increpationis* significationem, sed non semper acerbam. *Camerarius*.

Ver. 191. Ἀλλ' αὐτός τε κάθησο] Quid *vulgò* inter κάθισον & κάθησο intersit, vide suprà ad ά, 565. Mihi tamen ità potiùs distinguendum videtur, ut vox κάθισον, *Homeri* utique temporibus, ejus fuerit, qui *simpliciter* ut *sedeat* aliquis, aliosve *sedere faciat*, jubet; ἧσο autem, vel κάθησο, ejus qui, sive *stantem*, sive *sedentem* alloquatur, & *sedere* & *quietum permanere* jubeat.

Ver. 196. Θυμὸς δὲ μέγας ἐστὶ] Apud *Aristotelem*, *Rhetor.* *lib.* 2. *c.* 2. legitur Θυμὸς δὲ. Quod & in uno MS. reppérit *Barnesius*. Sed vera lectio est, δὲ. Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 197.——μητίετα Ζεύς.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 200. Δαιμόνι', ἀτρέμας ἧσο,] Accusatum narrat *Socratem* Xenophon, quod, hos versus sæpiùs repetendo, ad *Ignaviam* scilicet hortatus sit plebem. Τὸ δὲ Ὁμήρου, ἔφη ὁ κατήγορος, πολλάκις αὐτὸν λέγειν, *&c.* Ἀπομνημον. lib. 1.

Ver. 203. Οὐ μέν πως πάντες βασιλεύσομεν] Artificium & εὐπρέπειαν harum duarum orationum rectè explicat *Dionys. Halicarnassæus*: in quibus *Ulysses*, dum *Plebem* alloquitur, *Duces* increpat; dum *Duces*, *Plebem*. Quod enim ad *Duces* ait, Οὐ γάρ πω σάφα οἶσθ', &c, νῦν μὲν πειρᾶται, &c, ἐν βουλῇ δ' οὐ πάντες ἀκούσαμεν, in hoc *Milites* scilicet objurgat: Quod autem ad *Milites* ait, Οὐ μέν πως πάντες βασιλεύσομεν, &c, ὑπ ἀγαθῶν,

Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἷς κοίρανος ἔστω,
Εἷς βασιλεὺς, ᾧ ἔδωκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω
Σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας, ἵνα σφίσιν ἐμβασιλεύῃ.
Ὣς ὅγε κοιρανέων δίεπε στρατόν· οἱ δ' ἀγορήνδε
Αὖτις ἐπεσσεύοντο, νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων,
Ἠχῇ· ὡς ὅτε κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
Αἰγιαλῷ μεγάλῳ βρέμεται, σμαραγεῖ δέ τε πόντος·
Ἄλλοι μέν ῥ' ἕζοντο, ἐρήτυθεν δὲ καθέδρας.
Θερσίτης δ' ἔτι μοῦνος ἀμετροεπὴς ἐκολῴα,
Ὃς ῥ' ἔπεα φρεσὶν ᾗσιν ἄκοσμά τε πολλά τε ᾔδη
Μὰψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον, ἐριζέμεναι βασιλεῦσιν,

" Non bonum, multorum principatus: unus princeps esto;
" Unus rex, cui dedit filius Saturni versuti
" Sceptrumque & jura, ut ipsis dominetur.
Sic ille imperatorem-agens dirigebat exercitum. Illi autem ad concilium
Rursus ruebant, à navibus & tentoriis,
Cum tumultu: sicut quum fluctus multum-strepentis maris
Littore magno fremit, resonátque pontus.
At cæteri quidem sedebant; tenebantque sedes.
Thersites autem adhuc solus blaterans tumultuabatur;
Qui verbis animo suo & scurrilibus & multis nôrat
Temerè, ac non prout decebat, contendere regibus;

δὸν πολυκοιρανίη, hoc verò *Ducibus* esse reprehensioni voluit. Ἃ γὰρ ἐβούλετο καθάψασθαι τῶν βασιλέων, τῷ δήμῳ διελέγετο· ἃ δ' ἐβούλετο ἐπιτιμῆσαι τῷ δήμῳ, τοῖς βασιλεῦσι διελέγετο. Lib. qui inscribitur Τέχνη, c. 9.

Ver. 204. Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη·] Aliud hoc, quàm si dixisset, οὐκ ἀγαθὴ, *&c.* Sic *Virgilius*:

Triste lupus stabulis: ———
Dulce satis humor:— *Eclog.* III. 80, 82.

Ver. 205. ——— ᾧ ἔδωκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω
Σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας, ἵνα σφίσιν ἐμβασιλεύῃ.]

Πάνυ καλῶς Ὅμηρος, ἐμοὶ δοκεῖν, καὶ τοῦτο ἔφη, ὡς οὐχ ἅπαντας παρὰ τοῦ Διὸς ἔχοντας τὸ σκῆπτρον καὶ τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἀλλὰ μόνους τοὺς ἀγαθούς. *Dio. Chrysost. Orat.* 1. Cæterùm totus *hic versus* 206. (teste *Spondano*) *pro spurio est annotatus in codice Didymi, ubi ad marginem scribitur* νόθος. Et in *Scholiis* quæ appellantur *Didymi*, nulla ejus fit mentio: Quin & in *Mori* MS (teste *Barnesio*) deest iste versus. Et sine sententiæ detrimento (quantumvis eum *necessarium* existimet *Barnesius*) posset sanè abesse. Rectè enim explicat *Eustathius*: ᾧ ἔδωκε (τὸ βασιλεύειν δηλαδὴ) Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω: Ut adeò versum istum 206 nec *Eustathius* videatur agnovisse. Porrò vox ista, σφίσιν, hoc in loco, vix habet quò referatur: Nam in libro ἐννεά, ubi versus similis legitur, (Σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας, ἵνα σφίσι βουλεύησθα,) vox σφίσι rectè refertur ad præcedentem, λαῶν. Denique cùm versus iste *dubius* antè editus fuisset, ——— ἵνα σφίσιν βασιλεύῃ; *Barnesius* ex *Dione Chrysostomo*, & ex uno MS. non malè edidit, ——— ἵνα σφίσιν ἐμβασιλεύῃ: Nam alioqui scribendum esset σφίσσιν, quod est valdè durum.

Ver. 210. Αἰγιαλῷ μεγάλῳ βρέμεται, σμαραγεῖ δέ τε πόντος.] Citat hunc versum *Dionys. Halicarn.* ad demonstrandum quædam esse οἰκεῖα καὶ δηλωτικὰ τῶν ὑποκειμένων τὰ ὀνόματα, καὶ ——— μιμητικώτατα τῶν πραγμάτων. Περὶ συνθέσεως, §. 16. De cujusmodi vocabulis *Demetr. Phalereus*, Τὰ δὲ πεποιημένα ὀνόματα (inquit) ——— ποιεῖ μάλιστα μεγαλοπρέπειαν, διὰ τὸ οἷον ψόφοις ἐοικέναι. Περὶ Ἑρμηνείας, §. 94, 95. Vide infrà ad γ', 363; & ad δ', 455.

Ver. 212. ——— ἀμετροεπὴς ἐκολῴα,] " *Verba illius multa &* ἄκοσμα, *strepentium sine* " *modo* Graculorum *similia.*" Gell. lib. 1. c. 15.

Ἀλλ', ὅ, τι οἱ εἴσαιτο γελοίϊον Ἀργείοισιν
Ἔμμεναι· αἴσχιστος δὲ ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε·
Φολκὸς ἔην, χωλὸς δ' ἕτερον πόδα· τὼ δέ οἱ ὤμω
Κυρτὼ, ἐπὶ στῆθος συνοχωκότε· αὐτὰρ ὕπερθε
Φοξὸς ἔην κεφαλὴν, ψεδνὴ δ' ἐπενήνοθε λάχνη.
Ἔχθιστος δ' Ἀχιλῆϊ μάλιστ' ἦν, ἠδ' Ὀδυσῆϊ·
Τὼ γὰρ νεικείεσκε. Τότ' αὖτ' Ἀγαμέμνονι δίῳ
Ὀξέα κεκληγὼς λέγ' ὀνείδεα· τῷ δ' ἄρ' Ἀχαιοὶ
Ἐκπάγλως κοτέοντο, νεμέσσηθέν τ' ἐνὶ θυμῷ·
Αὐτὰρ ὁ μακρὰ βοῶν Ἀγαμέμνονα νείκεε μύθῳ·
Ἀτρείδη, τέο δ' αὖτ' ἐπιμέμφεαι, ἠδὲ χατίζεις;
Πλεῖαί τοι χαλκοῦ κλισίαι, πολλαὶ δὲ γυναῖκες
Εἰσὶν ἐνὶ κλισίῃς ἐξαίρετοι, ἅς τοι Ἀχαιοὶ

Verùm quodcunque ei videretur ridiculum Argivis
Fore: Turpissimus autem vir ad Ilium venit:
Strabo erat, claudúsque altero pede; & ipsius humeri
Gibbi, in pectus contracti: at supernè
Acutus erat capite, rarum verò suprà sparsum erat capillamentum.
Inimicissimus autem Achilli maximè erat, & Ulyssi;
His enim *præcipuè* convitiari solebat. Tum verò Agamemnoni nobili
Stridulè clamans dicebat probra: huic itaque Achivi
Vehementer irati erant, & indignabantur animo:
At hic altè vociferans Agamemnonem increpabat sermone;
" Atrida, quam ob rem quereris, aut *quâ re* indiges?
" Plena tibi ære tentoria, multæ & mulieres
" Sunt in tentoriis selectæ, quas tibi Achivi

Ver. 215. Ἀλλ', ὅ, τι οἱ εἴσαιτο] Fuerunt inter Veteres qui hoc ita acciperent, ut fuerit illud ridiculum ab Achivis existimatum, quodcunque dixisset *Thersites*. Atque hoc modo explicat *Scholiastes*. Mihi multò simplicius aptiusque videtur, tum ad *verborum* tum ad *sententiæ* constructionem; ut *Thersites* ad contentionem ea sit locutus, quæcunque Achivis risum movere posse arbitraretur. Quomodo plerique hodiè interpretantur.

Ver. 216. —αἴσχιστος δὲ ἀνὴρ] Pulcherrima hæc viri, & ad deformitatem animi & ad corporis pravitatem insignis, descriptio. Γεγραμμένον——Θερσίτου πρόσωπον ἰδόντες ἡδόμεθα καὶ θαυμάζομεν, οὐχ ὡς καλὸν, ἀλλ' ὡς ὅμοιον——ἡ δὲ μίμησις, ἄν τε περὶ φαῦλον, ἄν τε περὶ χρηστὸν ἐφίκηται τῆς ὁμοιότητος, ἐπαινεῖται. *Plutarch. de audiend. Poëtis.* Porrò, lepidè admodum de hâc descriptione *Lucianus*: Ἦν τις γραφὴ κατ' αὐτοῦ [καθ' Ὁμήρου] ἀπενηνεγμένη ὕβρεως ὑπὸ Θερσίτου, ἐφ' οἷς αὐτὸν ἐν τῇ ποιήσει ἔσκωψε· καὶ ἐνίκησεν Ὅμηρος, Ὀδυσσέως συνηγοροῦντος. *Var. Histor. lib.* 2. Nec denique ad artificium Poëmatis, nihili est, quod hîc annotârunt nonnulli; utique unum omnium formosissimum *Nirea*, itidemque omnium maximè deformem *Thersiten*, semel depictos, nunquam deinceps in toto Poëmate memoratos.

Ver. 219. ——ἐπενήνοθε] Non, ut Lexicographi, ex *præterito* ἐπενήνοθα: sed ex *aoristo* ἐπενήνοθον. Aliàs enim non constaret *Temporum* ratio. Vide suprà ad ά, 37; & infrà ad γ', 492.

Ver. 220. Ἔχθιστος δ' Ἀχιλῆϊ]

——semperque odiis & crimine Drances
Infensus juveni Turno.— *Æn.* XI. 122.

Τὴν δὲ τοῦ ἤθους μοχθηρίαν συλλαμβάνων καὶ δι' ἑνὸς ἔφρασεν· " Ἔχθιστος δ' Ἀχιλῆϊ μάλιστ' " ἦν, ἠδ' Ὀδυσῆϊ." Ὑπερβολὴ γάρ τις φαυλότητος, τὸ τοῖς κρατίστοις ἐχθρὸν εἶναι. *Plutarch.* περὶ φθόνου καὶ μίσους, *sub initio*.

Ver. 221. Τὼ γὰρ νεικείεσκε.] *Convitiari solitus erat.* De vi hujus *temporis imperfecti*, vide suprà ad ά, 37.

Ver. 222. Ὀξέα κεκληγὼς] A κλάζω, κεκληγὼς; eâdem analogiâ, atque à φαίνω, πέφηνα; à κράζω, κέκραγα; & similia. Vide infrà ad *ver.* 314.

Πρωτίςῳ δίδομεν, εὖτ' ἂν πτολίεθρον ἕλωμεν.
Ἦ ἔτι καὶ χρυσοῦ ἐπιδεύεαι, ὅν κέ τις οἴσει
Τρώων ἱπποδάμων ἐξ Ἰλίου υἷος ἄποινα,
Ὅν κεν ἐγὼ δήσας ἀγάγω, ἢ ἄλλος Ἀχαιῶν;
Ἠὲ γυναῖκα νέην, ἵνα μίσγεαι ἐν φιλότητι,
Ἥν τ' αὐτὸς ἀπονόσφι κατίσχεαι; Οὐ μὲν ἔοικεν,
Ἀρχὸν ἐόντα, κακῶν ἐπιβασκέμεν υἷας Ἀχαιῶν.
Ὦ πέπονες, κάκ' ἐλέγχε', Ἀχαιΐδες, οὐκ ἔτ' Ἀχαιοὶ,
Οἴκαδέ περ σὺν νηυσὶ νεώμεθα· τόνδε δ' ἐῶμεν
Αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ γέρα πεσσέμεν, ὄφρα ἴδηται
Ἤ ῥά τι οἱ χ' ἡμεῖς προσαμύνομεν, ἦε καὶ οὐκί·
Ὃς καὶ νῦν Ἀχιλῆα, ἕο μέγ' ἀμείνονα φῶτα,
Ἠτίμησεν· ἑλὼν γὰρ ἔχει γέρας αὐτὸς ἀπούρας.

" Omnium primò damus, cùm urbem ceperimus.
" An adhuc & auro indiges, quod quis afferat
" Trojanorum equûm domitorum ex Ilio pro filio redemptionis pretium,
" Quem ego vinctum duxero, vel alius Achivorum?
" Aut mulierem juvenem, cui miscearis amore,
" Quámque ipse seorsum detineas? Minimè quidem decet
" Principem existentem, in mala inducere filios Achivorum.
" O imbelles, ignava probra, Achaeides, non amplius Achivi,
" Domum cum navibus redeamus; hunc verò finamus
" Isthic ad Trojam præmia concoquere; ut sciat,
" An in aliquo ei & nos adjumento simus, an non:
" Qui etiam nunc Achillem, se multò fortiorem virum,
" Contumeliâ affecit: Ereptum enim habet ejus præmium, quod ipse vi abstulit.

Ver. 228. Πρωτίςῳ δίδομεν,——πτολίεθρον ἕλωμεν,——Ὅν κεν ἐγὼ δήσας ἀγάγω,] Pulcherrimè hîc *Personæ* servit Poëta, dum virum omnium ignavissimum gloriosiùs *de se* inducit jactantem, quàm ipsum *Achillem* omnium fortissimum, etiam ferocientem insuper illum & iratum. Vide infrà ad δ', 401. Ἃς [πράξεις] ὁ ποιητὴς ἑκατέρῳ [προσώπῳ] προσηκόντως ἀποδίδωσιν. Οἷον ὁ Ἀχιλλεὺς πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα λέγει, καίπερ λέγων μετ' ὀργῆς,

Οὐ μὲν σοί ποτε ἶσον ἔχω γέρας, ὁππότ' Ἀχαιοὶ
Τρώων ἐκπέρσωσ' εὖ ναιόμενον πτολίεθρον·

ὁ δὲ Θερσίτης τῷ αὐτῷ λοιδορούμενος λέγει,

————————ἅς τοι Ἀχαιοὶ
Πρωτίςῳ δίδομεν, εὖτ' ἂν πτολίεθρον ἕλωμεν.

καὶ πάλιν ὁ Ἀχιλλεὺς,

————————αἴ κέ ποθι Ζεὺς
Δῷσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι.

ὁ δὲ Θερσίτης,

Ὅν κεν ἐγὼ δήσας ἀγάγω————.

Plutarch. de audiend. Poëtis.

Ver. 233. Ἥν τ' αὐτὸς ἀπο] Quâ ratione hîc αὐτὸς; & δίδομεν, suprà *ver.* 288; & ἕο, infrà *ver.* 239; ultimam producat; vide suprà ad ά, 51. *Barnesius* hîc legi posse auguratur, "Ἣν αὐτός τ' ἄπο; *longè meliùs*:" Immò verò, ad *vim* particulæ τὲ, *longè pejus*.

Ver. 235. Ὦ πέπονες,——Ἀχαιΐδες, οὐκ ἔτ' Ἀχαιοὶ,]

O verè Phrygiæ, neque enim Phryges!
Æn. IX. 617.

Ver. 238. Ἤ ῥά τι οἱ χ' ἡμεῖς προσαμύνομεν,] Vide suprà ad *ver.* 228.

Ver. 239. Ὃς καὶ νῦν Ἀχιλῆα,] Τοῦτο καὶ ἡ Ὁμήρου τέχνη. Ἐπειδὴ γὰρ ἑώρα τὸ στρατόπεδον ἀγανακτοῦντας ὑπὲρ Ἀχιλλέως πρὸς Ἀγαμέμνονα, ———— ἀνέστησεν αὐτῷ συνήγορον ἐπίφθονον, γελοῖον, ἵν' ἐν τῇ τοῦ συνηγόρου κακίᾳ ἀφανισθῇ τὸ δίκαιον τοῦ πράγματος. ————Εἰ μὴ γελοῖος καὶ ἄξιος μίσους ἦν, ἰσχυρὰ τὰ λεγόμενα ὑπὲρ Ἀχιλλέως. Διὰ τοῦτο καὶ γέλως τοῖς Ἕλλησι γίνεται, καὶ ἐκ τοῦ γέλωτος διάλυσις τῆς σπουδῆς τῆς εἰς τὰς πατρίδας. *Dion. Halic.* Τέχν. *c.* 12. Tantum utique intereſt, quis quid dicat.

Ἀλλὰ μάλ' ὐκ Ἀχιλῆϊ χόλος φρεσὶν, ἀλλὰ μεθήμων·
Ἦ γὰρ ἂν, Ἀτρείδη, νῦν ὕςατα λωϐήσαιο.
Ὣς φάτο, νεικείων Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν,
Θερσίτης· τῷ δ' ὦκα παρίςατο δῖος Ὀδυσσεύς,
Καί μιν ὑπόδρα ἰδὼν χαλεπῷ ἠνίπαπε μύθῳ·
Θερσῖτ' ἀκριτόμυθε, λιγύς περ ἐὼν ἀγορητὴς,
Ἴσχεο, μηδ' ἔθελ' οἶος ἐριζέμεναι βασιλεῦσιν.
Οὐ γὰρ ἐγὼ σέο φημὶ χερειότερον βροτὸν ἄλλον
Ἔμμεναι, ὅσσοι ἅμ' Ἀτρείδῃσ' ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον·
Τῷ ὐκ ἂν βασιλῆας ἀνὰ ςόμ' ἔχων ἀγορεύοις,
Καί σφιν ὀνείδεά τε προφέροις, νόςον τε φυλάσσοις.
Οὐδέ τί πω σάφα ἴδμεν, ὅπως ἔςαι τάδε ἔργα·
Ἤ εὖ, ἦε κακῶς, νοςήσομεν υἷες Ἀχαιῶν.
Τῷ νῦν Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν,
Ἧσαι ὀνειδίζων, ὅτι οἱ μάλα πολλὰ διδῦσιν
Ἥρωες Δαναοί· σὺ δὲ κερτομέων ἀγορεύεις.
Ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔςαι·
Εἴ κ' ἔτι σ' ἀφραίνοντα κιχήσομαι, ὥς νύ περ ὧδε,
Μηκέτ' ἔπειτ' Ὀδυσῆϊ κάρη ὤμοισιν ἐπείη,

" Veruntamen non Achilli bilis est in præcordiis, verùm socors est;
" Alioqui enim, Atrida, nunc postremùm injurius fuisses.
Sic dixit, convitians Agamemnoni, pastori populorum,
Thersites: huic autem citò astitit nobilis Ulysses,
Et ipsum torvè intuitus duro increpavit sermone;
" Thersite loquacissime, vocalis quanquam sis concionator,
" Desine, neque velis solus contendere cum regibus:
" Non enim ego, quàm tu sis, censeo pejorem mortalem alium
" Esse, quotquot cum Atrides ad Ilium venerunt.
" Quare nè reges in ore habens concioneris,
" Neu ipsis probra objicias, & reditionem observes.
" Nondum planè scimus quomodo futura sint hæc facta;
" Utrum benè, an malè, redituri simus filii Achivorum.
" Propterea nunc Atridæ Agamemnoni, pastori populorum,
" Sedes jaciens convicia; quia ei valde multa dant
" Heroës Danai: tu verò maledictis irritans concionaris.
" Sed tibi edico, quod & perfectum erit:
" Sicubi iterum te insanientem deprehendero, sicut jam hîc;
" Ne ampliùs deinceps Ulyssi caput super humeros sit,

Ver. 246. Θερσῖτ' ἀκριτόμυθε.] Pulcherrima super hâc re *Plutarchi* observatio. Ὁ Θερσίτης ὑπὸ τῦ Ὀδυσσέως, ὐ χωλὸς, ὐ φαλακρὸς, ὐ κυρτὸς, ἀλλ' ἀκριτόμυθος λοιδορεῖται. Τὸν δ' Ἥφαιςον ἡ τεκῦσα καὶ φιλοφρονυμένη προσηγόρευσεν ἀπὸ τῆς χωλότητος, " Ὄρσεο Κυλλοπόδιον, ἐμὸν τέκος." —— *De audiend. Poëtis.*

Ver. 257. —— τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔςαι·] Vir doctissimus *Henr. Stephanus* legendum conjecit. quomodo & *Barnesius* deinceps edidit, τόδε καί. Sed, ut opinor, minùs rectè.

Ver.

Μηδ' ἔτι Τηλεμάχοιο πατὴρ κεκλημένος εἴην,
Εἰ μὴ ἐγώ σε λαβὼν, ἀπὸ μὲν φίλα εἵματα δύσω,
Χλαῖνάν τ' ἠδὲ χιτῶνα, τά τ' αἰδῶ ἀμφικαλύπτει,
Αὐτὸν δὲ κλαίοντα θοὰς ἐπὶ νῆας ἀφήσω,
Πεπληγὼς ἀγορῆθεν ἀεικέσσι πληγῇσιν.
Ὣς ἄρ' ἔφη· σκήπτρῳ δὲ μετάφρενον ἠδὲ καὶ ὤμω
Πλῆξεν· ὁ δ' ἰδνώθη· θαλερὸν δέ οἱ ἔκπεσε δάκρυ.
Σμῶδιξ δ' αἱματόεσσα μεταφρένου ἐξυπανέστη.

" Neque posthac Telemachi pater vocer,
" Si non ego, te comprehenso, tuas quidem vestes exuero,
" Lænamque & tunicam, quæque pudenda contegunt;
" Ipsum autem flentem veloces ad naves demisero
" Cæsum è concione duris verberibus.
Sic dixit; sceptróque tergum atque humeros
Percussit; ille verò intorquebat se; uberes autem ei exciderunt lachrymæ;
Vibexque cruenta in dorso exorta est.

Ver. 262.——τά σ' αἰδῶ ἀμφικαλύπτει,] *Subligaculum, fascias femorales.*

Ver. 267. Σμῶδιξ] De hoc vocabulo, quæstio existit duplex; ad *orthographiam* altera, altera ad *Accentum*.

De *orthographiâ*; contendit *Barnesius*, "legendum omninò σμῶδιγξ, *Homeri* ipsius "auctoritate, ψ', 716, Πυκναὶ δὲ σμώδιγγες." Et eâdem sanè analogiâ scribi potest σμῶδιγξ, quâ φάλαγξ, &c. Attamen γ' istud jamdudum habemus, in literâ ξ' inclusum. *Est* nimirum σμῶδιξ, (&, ante inventum ξ', verisimillimum est *scriptum* fuisse,) σμῶδιγς, (vix autem σμώδιγγς;) quod haud advertit *Barnesius*. Similiter φλὲψ, quod est φλὲβς; & φλὸξ, quod est φλόγς; & σάρξ, quod est σάρκς: Et similia. Qua tamen de re, vide & *Athenæum* aliter disputantem, (*lib.* 9. *c.* 10. *sub finem*,) propositâ quæstione de vocibus ὄρτυξ, ὄρτυγος; ὄνυξ, ὄνυχος; κήρυξ, κήρυκος; &c. Similiter & duplex ista litera ζ, in principia sua non uno modo resolvitur. Vox φράζω, enuntiabatur (&, ante inventam ζ', verisimile est *exaratam* fuisse) φράδσω; unde ἔφραδον, πέφραδε, & (in linguâ *Doricâ*) φράσδω. At κράζω, ἁρπάζω, τρίζω, τρίζω; cùm & in linguâ *Doricâ* literam ζ servent, & in *Aoristo* ac *præterito medio* non utique δ, sed γ assumant; in his verisimile est ipsam ζ sonum compositum habuisse, qui ad γς vel κς propiùs quàm ad δς accederet. Item λεῖψαι, æquè est λεῖβσαι ex λείβω, ac λεῖπσαι ex λείπω.

De *Accentuum* ratione qui scripserunt, regulam uno ore hanc tradunt; *ubi Ultima sit longa*, (diphthongis nimirum οι & αι pro *brevibus* semper habitis,) *penultimam circumflecti non posse*. Excipiunt tamen αὖλαξ, χοῖνιξ, καλαῦροψ, & similia. At verò *Excipi* hæc omnino non debent. Nam, ratione accentuum, syllaba longa est ea, quæ *naturâ*, (Vocali nimirùm longâ existente,) non utique quæ *positione solâ* producitur. Nam οἶκόν μου, οἶκόν σου, & similia, *semper* circumflectunt. Pari igitur ratione, circumflecti itidem debent αὖλαξ, χοῖνιξ, καλαῦροψ; ut quæ ultimam, Vocali *brevi* constantem, *positione solâ* producunt. De voce, καλαῦροψ, res per se manifesta est: Ex genitivis αὔλακος, χοίνικος, *aliquo modo* colligi videtur, αὖλαξ & χοῖνιξ vocalem *brevem* in ultima habere, ideóque circumflecti debere. Ex genitivis κήρυκος, φοίνικος [nam quæ *Homero* scripta sunt φοινικόεσσαι & φοινικόεσσαν *enuntiabantur* φοινικοῦσσαι & φοινικοῦσσαν, quomodo & *scribi* deinceps cœpta sunt;] veri admodum simile est κήρυξ & φοίνιξ vocalem *longam* in ultimâ habere, ideóque circumflecti omninò non debere. Κατῆλιψ, quâ parte versûs apud *Aristophanem* usurpatur, penultimámne corripiat, non liquet; nec proinde scribendúmne sit κατῆλιψ, an κατήλιψ. Καλαῖρυξ, in obliquis casibus nusquam mihi occurrit. Denique σμώδιγγος vocalem ι, brevémne habeat an longam, quandoquidem è vivis jam olim periit linguæ Græcæ pronuntiatio, sciri nullo modo potest; nec proinde scribendumnè sit σμῶδιξ an σμώδιξ. Levicula fortè hæc. Semel tamen annotare non piguit, cùm vulgò observata non fuerint; & *Analogia* nunquam sit nihili.

Ver.

Σκήπτρου ὕπο χρυσέου· ὁ δ' ἄρ' ἕζετο, τάρβησέν τε·
Ἀλγήσας δ', ἀχρεῖον ἰδὼν, ἀπεμόρξατο δάκρυ.

Sceptro ab aureo; ipse autem sedit, timuitque:
Dolensque, vultu fœdo, absterfit lachrymas.

Ver. 268. Σκήπτρου ὕπο χρυσέου·] Pronuntiabatur χρυσοῦ, quomodò & scribi posteà cœptum est. Nam prima necessariò producitur; neque in his ulla est licentia. Sic apud *Virgilium*,

" Aureâ composuit spondâ,"——— *Æn.* I. 702.

" Aureâ percussum virgâ"——— *Æn.* VII. 190.

" Uno eodemque igni"——— *Eclog.* VIII. 80.

" Unâ eâdemque viâ"——— *Æn.* X. 487.

Vide infrà ad *ver.* 811. Porrò Σκῆπτρον χρυσοῦν, non semper est *sceptrum aureum*, sed *clavis aureis distinctum*, χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον, lib. α. ver. 246.

Ver. 269. Ἀλγήσας δ', ἀχρεῖον ἰδὼν, ἀπεμόρξατο δάκρυ.] *Moschopulus* in *Scholiis* legendum contendit, ἀπομόρξατο: Quod perinde est: Scribitur enim, teste *Eustathio*, & μόργνυμι & ὀμόργνυμι. Idem *Moschopulus* vocem, ἀχρεῖον, refert ad δάκρυ: Sed hoc, minùs rectè. Nam ἀχρεῖον ἰδὼν, elegantissimè dictum est, & tam significanter, ut nil possit suprà. Latinè dicas, *inutile tuens*; sicuti, *torvum intuens*, & similia.

——*acerba tuens*—— *Æn.* IX. 794.

Ἀχρεῖον δ' ἐγέλασσε,—— *Odyss.* σ'. 162.

——βλέπων ὑπότριμμα. Aristoph. *Eccles.* 291.

Κἄβλεψε νάπυ,—— *Equit.* 628.

Καὶ βλέποντ' ὀρίγανον. *Ran.* 616.

Idem in *Vespis*, Ὦ μιαρὸς οὗτος, ὡς δὲ καὶ κλεπτὸν βλέπει. Et alibi,——βλέπει γέ τοι μανικὸν καὶ τραγῳδικόν. Observandum autem ἀχρεῖος apud *Græcos*, (quum de *homine malo* dicitur,) non utique eum exhibere qui simpliciter sit *non utilis*, sed qui sit *maximè nequam*. Sic apud *Euripidem*, *Med. ver.* 296, ἀργία significat, non *ignaviam* (ut vulgò vertunt,) sed quicquid *maximè est detrimentosum*. Similiter apud optimos linguæ *Romanæ* Auctores, *Augusti* temporibus; *inutile* legitur id, non quod *non utile* modò, sed quicquid *utili* maximè est *contrarium*. Nempe *Exemplum inutile* est id, non quod *non utile*, sed quod *perniciosum* est: & *Servus inutilis* is, non qui *non utilis*, sed qui *omnium nequissimus*. " *Seditiosum & INUTILEM civem*:" Cic. de Offic. lib. 2. " *Hæc tot*" [viz. fallax, malitiosus, &c.] " *& alia plura, nonne INUTILE*" [viz. calamitosissimum] " *est, vitiorum subire nomina?*" Id. ibid. lib. 3.——" *Per ignem Excoquitur vitium, atque exudat INUTILIS*" [id est, noxius] " *humor:*" Virg. Georg. I. 88.——" *Solertior isto, Sed sibi INUTILIOR,*" [sibi nimirum perniciem afferens;] *Ovid. Metam. lib.* 13. *ver.* 37. Sic apud *Hirtium*, " *multa Romæ male & INUTILITER*" [hoc est, perniciosè] " *administrari.*" Et apud *Livium*, lib. 3, 33. " *privatis inutilis,*" id est, perniciosus. Et *lib.* 5. c. 5. " *Videte quae res quam inutiles* (*i. e.* perniciosæ) *sequantur illam viam consilii.*" Et apud *Ovidium*, l. 2. Pont. Ep. 8. " *inutile fatum,*" id est, detrimentum. Simili ratione, *impiger, improbus, inimicus, immitis, impius, iniquus, infamis, infelix, infestus, impudens*, &c. non eum exhibent, qui sit solummodò *non piger, non probus, non amicus, non mitis*, &c. sed qui sit quicquid *pigro*, quicquid *probo*, quicquid *amico*, quicquid *miti*, &c. omnium maximè sit *contrarium*. Errârunt itaque Grammatici isti à *Gellio* memorati, qui, de verbis *quasi incuriosè & abjectè positis* disputantes, istud *Virgilii* reprehenderunt, " *Aut illaudati nescit Busiridis aras?*" illaudati, *parùm idoneum esse verbum dicentes; neque id satis esse, ad faciendam scelerati hominis detestationem*. Nam, ut rectè respondet *Gellius*; " *qui omni in re, atque omni tempore, laude omni vacat, is illaudatus est; isque omnium pessimus, deterrimusque est.*——Inculpatus, *instar est absolutæ virtutis: Illaudatus igitur quoque finis est extremæ malitiæ.*——*Eâdem ratione idem Virgilius inamabilem dixit Stygiam paludem.*" Gell. lib. 2. c. 6. Eadem reperias, & penè eisdem verbis, apud *Macrobium*, *lib.* 6. *c.* 7. Quod hâc de re affert *Baylius*, (in voce, *Busiris*,) planè *Stultissimum* est: " *Je ne trouverois pas un fort grand inconvenient à supposer que cet endroit de Virgile*" [Aut *illaudati* nescit Busiridis aras,] " *est un de ces vers, où la necessité des syllabes breves & longues engage les Poëtes à se servir de paroles inutiles, ou même prejudiciables au sens. La quantité des syllabes demande bien des sacrifices aux Poëtes dans les langues mortes, comme la rime leur en demande beaucoup dans les vivantes.*" Quasi verò non satis esset verborum, ut *execrandus*, *detestandus*, & similia innumera, quibus *Versus* (si Diis placet) consarcinari potuisset.

Οἱ δὲ, καὶ ἀχνύμενοί περ, ἐπ' αὐτῷ ἡδὺ γέλασσαν.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Ὢ πόποι, ἦ δὴ μυρί' Ὀδυσσεὺς ἐσθλὰ ἔοργε,
Βουλάς τ' ἐξάρχων ἀγαθὰς, πόλεμόν τε κορύσσων·
Νῦν δὲ τὸ δὴ μέγ' ἄριστον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν,
Ὃς τὸν λωβητῆρα ἐπεσβόλον ἔσχ' ἀγοράων.
Οὐ θήν μιν πάλιν αὖθις ἀνήσει θυμὸς ἀγήνωρ
Νεικείειν βασιλῆας ὀνειδείοις ἐπέεσσιν.
Ὣς φάσαν ἡ πληθύς· ἀνὰ δ' ὁ πτολίπορθος Ὀδυσσεὺς
Ἔστη, σκῆπτρον ἔχων· παρὰ δὲ, γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Εἰδομένη κήρυκι, σιωπᾷν λαὸν ἀνώγει·
Ὡς ἅμα θ' οἱ πρῶτοί τε καὶ ὕστατοι υἷες Ἀχαιῶν
Μῦθον ἀκούσειαν, καὶ ἐπιφρασσαίατο βουλήν·
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·

Illi autem, quamvis mœsti, super ipso suaviter riserunt;
Sic autem aliquis dicebat, intuens propinquum alium;
« Dii boni, certè plurima Ulysses bona fecit,
« Consiliaque inchoans bona, bellúmque adornans:
« Nunc verò hoc sanè multò optimum inter Argivos fecit,
« Qui hunc conviciatorem contumeliosum coërcuit à garrulitate.
« Nequaquam certè ipsum iterum stimulabit animus præferox
« Objurgare reges contumeliosis verbis.
Sic dixerunt multitudo. Sed urbium vastator Ulysses
Surrexit sceptrum tenens: (juxtàque cæsiis oculis Minerva,
Assimulata præconi, silere populum jussit;
Ut simul primique & postremi filii Achivorum
Sermonem audirent, & expenderent consilium:)
Qui ipsis prudens concionatus est, & dixit;

Ver. 270. Οἱ δὲ, καὶ ἀχνύμενοί περ.] *Theon* Sophista ambiguum ait, tristésne quia *Thersiten* cædi viderint, an quia naves cuperent deduci: Annotante *Giphanio*. Sed ineptè admodum Sophista. Quòd enim *Thersiten* cæsum viderint, ob id verò ut dolerent tantum abfuit, ut è contrario statim dixerint, *ver.* 274. Νῦν δὲ τὸ δὴ μέγ' ἄριστον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν.

Ver. 271. Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 273. Βουλάς τ' ἐξάρχων ἀγαθὰς, πόλεμόν τε κορύσσων,]

Sive fide, seu quis bello est expertus & armis. *Æn.* VII. 235.

Ver. 274. Νῦν δὲ τὸ δὴ μέγ' ἄριστον] *Al.* Νῦν δὲ τόδ' αὖ μέγ' ἄριστον.

Ver. 277.—ὀνειδείοις ἐπέεσσιν.] Vide suprà ad ά, 519.

Ver. 278.——ὁ δὲ πτολίπορθος Ὀδυσσεὺς] Quanquam & *Achillem* appellat Homerus πτολίπορθον, *Iliad.* θ', 372; & φ', 550; *Ulyssi* tamen plerunque & κατ' ἐξοχὴν tribuitur hoc epitheton, ὅτι διὰ τῆς αὐτοῦ μηχανῆς ἑάλω τὸ Ἴλιον. *Moschopul. Schol.*

Σῇ δ' ἥλω βουλῇ Πριάμου πόλις εὐρυάγυια.
Odyss. X. 230.

Pergama tum vici, cùm vinci posse coëgi.
Ovid. Metam. lib. 13. *ver.* 349.

" Qui M. Antonium oppresserit, is bellum " confecerit: Itaque *Homerus* non *Ajacem*, " nec *Achillem*, sed *Ulyssem* appellavit πτολίπορθον." *Cic. epist. ad Famil. lib.* 10. *ep.* 13.

Ver. 279.——παρὰ δὲ, γλαυκῶπις Ἀθήνη,] Vide suprà ad ά, 194.

Ver. 282.——καὶ ἐπιφρασσαίατο βουλὴν] Ità omninò scribendum cum duplici σ; ut rectè *Barnesius*. Vide suprà ad ά, 140.

Ver.

Ἀτρείδη, νῦν δή σε, ἄναξ, ἐθέλουσιν Ἀχαιοὶ
Πᾶσιν ἐλέγχιστον θέμεναι μερόπεσσι βροτοῖσιν·
Οὐδέ τοι ἐκτελέουσιν ὑπόσχεσιν, ἥνπερ ὑπέσταν,
Ἐνθάδε τοι στείχοντες ἀπ' Ἄργεος ἱπποβότοιο,
Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι·
Ὥστε γὰρ ἢ παῖδες νεαροὶ, χῆραί τε γυναῖκες,
Ἀλλήλοισιν ὀδύρονται οἶκόνδε νέεσθαι.
Ἦ μὴν καὶ πόνος ἐστὶν ἀνιηθέντα νέεσθαι.
Καὶ γάρ τίς θ' ἕνα μῆνα μένων ἀπὸ ἧς ἀλόχοιο
Ἀσχαλάᾳ παρὰ νηῒ πολυζύγῳ, ἥνπερ ἄελλαι
Χειμέριαι εἰλέωσιν, ὀρινομένη τε θάλασσα·

" Atrida, nunc te, rex, volunt Achivi
" Omnibus probrosissimum facere articulate-loquentibus mortalibus:
" Neque tibi perficiunt promissionem, quam polliciti sunt,
" Huc venientes ex Argo equis apto,
" Ilio exciso benè munito *te* rediturum.
" Tanquam enim vel pueri tenelli, viduæve mulieres,
" Inter se comploratione factâ desiderant domum redire.
" Enimverò certè durum est afflictum & *re infectâ aliquem* redire:
" Etenim quispiam vel unum mensem manens *procul* à suâ uxore
" Ægre fert apud navem multa-transtra-habentem, quam procellæ
" Hybernæ detinent, commotúmque mare:

Ver. 284. Ἀτρείδη, νῦν δή σε,] " Admirabilis oratio *Ulyssis*, & omni virtute eloquentiæ perfecta." *Camerar.* " Nonne vel dictæ in *secundo* libro sententiæ, omnes litium ac consiliorum explicant artes? Affectus quidem vel illos mites, vel hos concitatos, nemo erit tam indoctus, qui non in suâ potestate hunc autorem habuisse fateatur." *Quintilian. lib.* X. *cap.* 1. Vide suprà ad *ver.* 202. Dionys. Halicarn. hîc legit; Ἀτρείδη, μάλα δή σε.

Ver. 287. Ἐνθάδε τοι στείχοντες] *Al.* Ἐνθάδ' ἔτι στείχοντες. *Al.* Ἐνθάδ' ἐπιστείχοντες.

Ver. 288. Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι·] Fefellit quos viderim Editores versionum loci hujus Syntaxis; ac si Poëta constructione prorsus inexplicabili ad ἐκπέρσαντε dixisset, quod erat dicendum ἐκπέρσαντας. Barnesius; Δυϊκὸν, inquit, ἀντὶ πληθυντικοῦ: Ac si, quoniam omne Duale est Plurale, ideò & omne Plurale posset itidem esse Duale: Quâ de re, vide suprà ad ά, 566. Etiam doctissimus *Camerarius* hoc in loco ad *Enallagen numeri* confugit. At quæ (malùm) ista *Enallage?* quæ, siqua erit, omnem omnis linguæ rationem penitùs everterit; quamque in linguâ suâ vernaculâ siquis usquam gentium experiri velit, nunquam eam non sentiet absurdissimam. Quorsum igitur hîc *nodum in scirpo* quærere? Utique ἐκπέρσαντ' non hoc in loco ἐκπέρσαντε est, sed ἐκπέρσαντα. Quid evidentius? Spoponderunt nimirum Achivi, *Agamemnonem* Trojam ἐκπέρσαντα, domum cum gloriâ rediturum. Quin &, quo magis mirere, *tribus aliis in locis* repetitur idem iste versiculus; quorum in *duobus* vox ista ἐκπέρσαντ' necessariò ad unum *Agamemnonem* refertur, in *tertio* ad *Menelaum*; β', 113; έ, 716; & ί, 20.

Ibid.———ἀπονέεσθαι·] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 291.——ἀνιηθέντα νέεσθαι.] *Post diuturnum laborem, re infectâ redire.*——δηρόν τε μένειν, κενεόν τε νέεσθαι, *ver.* 298. Ut mirum sit doctissimam *Dominam Dacier* de hoc versu dixisse, " *le vers Grec est assez difficile.*" Sunt qui hîc legendum conjiciant, πόνος ἐστὶν ἀνιηθέντα νέεσθαι.

Ver. 294. Χειμέριαι εἰλέωσιν,] Enuntiabatur, χειμέριαι εἰλῶσιν. Quidam habent, Χειμέριοι.

Ver.

Ἡμῖν δ' εἴνατός ἐστι περιτροπέων ἐνιαυτὸς
Ἐνθάδε μιμνόντεσσι· τῷ οὐ νεμεσίζομ' Ἀχαιοὺς
Ἀσχαλάαν παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν· ἀλλὰ καὶ ἔμπης
Αἰσχρόν τοι δηρόν τε μένειν, κενεόν τε νέεσθαι.
Τλῆτε, φίλοι, καὶ μείνατ' ἐπὶ χρόνον, ὄφρα δαῶμεν,
Εἰ ἐτεὸν Κάλχας μαντεύεται, ἠὲ καὶ οὐκί.
Εὖ γὰρ δὴ τόγε ἴδμεν ἐνὶ φρεσίν, ἐστὲ δὲ πάντες
Μάρτυροι, οὓς μὴ κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσαι·

« Nobis verò nonus est, qui circumvolvitur, annus
« Hîc manentibus: quâ de causâ non succenseo, Achivos
« Ægrè ferre apud naves recurvas; Veruntamen
« Turpe diúque manere, inanemque redire,
« Tolerate, amici, & manete aliquandiù; ut sciamus,
« An verum Calchas vaticinetur, an & non.
« Probe enim hoc scimus animo; estis autem omnes
« Testes, quos non Parcæ incesserunt mortis auferentes; [*quos mors non eripuit.*]

Ver. 298. Αἰσχρόν τοι δηρόν τε μένειν, κενεόν τε νέεσθαι.]

Quidve domum fertis decimo nisi dedecus anno? *Ovid. Metam. l.* 13.

Ver. 299. Τλῆτε, φίλοι,] *Cicero*, de *Divinat. lib.* 2. locum hunc ita vertit, numeris non admodùm Poëticis.

Ferte viri, & duros animo tolerate labores;
Auguris ut nostri Chalcantis fata queamus
Scire, ratosne habeant, an vanos pectoris orsus.
Namque omnes memori portentum mente retentant,
Qui non funestis liquerunt lumina fatis.
Argolicis primùm ut vestita est classibus *Aulis*
Quæ Priamo cladem, & Trojæ, pestemque ferebant;
Nos circum latices gelidos, fumantibus aris,
Aurigeris Divûm placantes numina tauris,
Sub platano umbriferâ, fons unde emanat aquaï,
Vidimus immani specie tortuque draconem
Terribilem, Jovis ut pulsu * penetrabat ab arâ;
Qui platani in ramo foliorum tegmine septos
Corripuit pullos: Quos quum consumeret octo,
Nona super tremulo genitrix clangore volabat:
Cui ferus immani laniavit viscera morsu.
Hunc, ubi † jam teneros volucres matremque peremit,
Qui luci ediderat genitor Saturnius idem
Abdidit, & ‡ duro formavit tegmina saxi:
Nos autem timidi stantes mirabile monstrum
Vidimus in mediis Divûm vorsarier aris.
Tum Calchas hæc est fidenti voce locutus;
Quidnam torpentes subitò obstupuistis, Achivi?
Nobis hæc portenta Deûm dedit ipse creator,
Tarda & sera nimis, sed famâ ac laude perenni.
Nam quot aves tetro mactatas dente videtis,
Tot nos ad Trojam belli exantlabimus annos,
Quæ decimo cadet & pœnâ satiabit Achivos.
Edidit hæc Calchas; quæ jam matura videtis.

Ver. 301. —— τόγε] *Al.* τόδε.

Ver. 302. Μάρτυροι,] Vide suprà ad α, 338.

Ibid. —— οὓς μὴ κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσαι·] Ὅσους μὴ προκαθαρπάσας ὁ θάνατος ἀπῆλθεν. *Schol.* Similiter apud *Virgilium*:

—— postquam te fata tulerunt.
Eclog. V. 34.

* Ita *Davisius* ex MSS. & editis vetustioribus. *Al.* penetraret. *Neutrum malè.*
† Ita *Davisius*: Al. *tam teneros.*
‡ Ita *Davisius*: Al. *duro formavit tegmine saxi.* Al. *duro firmavit tegmina saxo.*

Ver.

Χθιζά τε καὶ πρώϊζ', ὅτ' ἐς Αὐλίδα νῆες Ἀχαιῶν
Ἠγερέθοντο, κακὰ Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ φέρουσαι·
Ἡμεῖς δ' ἀμφὶ περὶ κρήνην, ἱεροὺς κατὰ βωμοὺς
Ἕρδομεν ἀθανάτοισι τεληέσσας ἑκατόμβας,
Καλῇ ὑπὸ πλατανίςῳ, ὅθεν ῥέεν ἀγλαὸν ὕδωρ·
Ἔνθ' ἐφάνη μέγα σῆμα· δράκων ἐπὶ νῶτα δαφοινὸς,
Σμερδαλέος, τόν ῥ' αὐτὸς Ὀλύμπιος ἧκε φόωσδε,
Βωμοῦ ὑπαΐξας πρός ῥα πλατάνισον ὄρουσεν·
Ἔνθα δ' ἔσαν ϛρουθοῖο νεοσσοὶ, νήπια τέκνα,
Ὄζῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ, πετάλοις ὑποπεπτηῶτες,
Ὀκτώ· ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν, ἣ τέκε τέκνα·
Ἔνθ' ὅγε τοὺς ἐλεεινὰ κατήσθιε τετριγῶτας·
Μήτηρ δ' ἀμφεποτᾶτο ὀδυρομένη φίλα τέκνα·

" Herique & nudius tertius, quandò in Aulidem naves Achivorum
" Congregabantur, mala Priamo & Trojanis ferentes:
" Nos autem circum*jecti* circa fontem, sacris in altaribus
" Faciebamus immortalibus perfectas hecatombas,
" Pulchrâ sub platano; unde fluebat limpida aqua:
" Illic apparuit magnum signum: Draco rubris maculis dorso distinctus,
" Horribilis, quem ipse Olympius misit in lucem,
" Ex *imo* altari prolapsus, ad platanum concitatus perrexit;
" Ibi erant passeris pulli, pusilli nati,
" Ramum super summum, sub foliis latentes,
" Octo; verùm mater nona erat, quæ pepererat natos:
" Ibi ille hos miserabilitèr voravit stridentes:
" Mater verò circumvolabat lugens dilectos natos;

Ver. 303. Χθιζά τε καὶ πρώϊζ',] Rectè hìc Scholiastes: Κατεσμίκρυνε τὸν ἐνναετῆ χρόνον, ἵνα μὴ, διὰ τῆς ἀναμνήσεως, πλέον ποιήσῃ ἀγωνιάσαι τοὺς Ἕλληνας.

Ver. 307. Καλῇ] Vide suprà ad *ver.* 43.

Ibid.——ὅθεν] *Al.* ὅθι.

Ver. 308.——δράκων ἐπὶ νῶτα δαφοινὸς, Σμερδαλέος,]

—adytis cùm lubricus anguis ab imis:
Cæruleæ cui terga notæ, maculosus & auro
Squamam incendebat fulgor;——
Æn. V. 84.

Ver. 310.——πρός ῥα πλατάνισον] Potuisset dicere, πρὸς τὴν πλατάνισον· sed languidiùs. Vide suprà ad ά, 56.

Ver. 311. Ἔνθα δ' ἔ] *Al.* Ἔνθάδ'.

Ver. 314.——κατήσθιε τετριγῶτας·] Notandum hìc (quod Grammatici vix observârunt) *Præterita Media* non *unam* habere *omnia* formandi rationem. Alia enim *Aoristi secundi* sequuntur analogiam; ut τύπτω, ἔτυπον, τέτυπα; λέγω, ἔλεγον, λέλογα; φράζω, ἔφραδον, πέφραδα. Alia autem vel ex *Aoristo primo*, vel ex *Præsenti*, retinent vel *diphthongum*, ut φαίνω, ἔφηνα, ἔφανον, πέφηνα; πείθω, ἔπιθον, πέποιθα; ϛαίρω, ἔϛαρον, ἔϛορα; φεύγω, ἔφυγον, πέφευγα; vel syllabam *positione longam*, ut δέρκω, ἔδρακον, δέδορκα; πέρθω, ἔπραθον, πέπορθα; vel *Vocalem longam*, ut τρίζω, ἔτριγον, τέτριγα; ῥίγω, ἔῤῥιγον, ἔῤῥιγα; κρίζω, ἔκριγον, κέκριγα; βρίθω, ἔβριθον, βέβριθα; μυκάω, ἔμυκον, μέμυκα; πράττω, ἔπραγον, πέπραγα; (unde non modò πρᾶγος, sed & πρᾶγμα, πρᾶξαι, πρᾶξις, circumflectuntur, id quod syllabis *positione solâ* longis nullo modo convenit; itemque ά istud Ionibus in ή migrat, πρῆγμα, πρῆξαι, πρῆξις, πρηκτὴρ, id quod in ά *brevi* non itidem locum habet;) κράζω, ἔκραγον, κέκραγα; κλάζω, ἔκλαγον, κέκλαγα; φρίττω, ἔφρικον; πέφρικα; &c.

Ὡς εὐτυχεῖσθ', ὡς μακαρίως πεπράγατε.
Aristoph. Plut. ver. 629.

Ὁ δεσπότης πέπραγεν εὐτυχέςατα.
Id. ibid. 633.

Πόρναισι

Τὴν δ' ἐλελιξάμενος πτέρυγος λάβεν ἀμφιαχυῖαν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ τέκν' ἔφαγε ϛρυθοῖο καὶ αὐτὴν,
Τὸν μὲν ἀρίζηλον θῆκεν θεὸς, ὅσπερ ἔφηνε·
Λᾶαν γάρ μιν ἔθηκε Κρόνυ παῖς ἀγκυλομήτεω·
Ἡμεῖς δ' ἑϛαότες θαυμάζομεν, οἷον ἐτύχθη.
Ὡς ἂν δεινὰ πέλωρα θεῶν εἰσῆλθ' ἑκατόμβας.
Κάλχας δ' αὐτίκ' ἔπειτα θεοπροπέων ἀγόρευε·
Τίπτ' ἄνεῳ ἐγένεσθε, καρηκομόωντες Ἀχαιοί;
Ἡμῖν μὲν τόδ' ἔφηνε τέρας μέγα μητίετα Ζεὺς,
Ὄψιμον, ὀψιτέλεϛον, ὅυ κλέος ὔποτ' ὀλεῖται.
Ὡς ὗτος κατὰ τέκν' ἔφαγε ϛρυθοῖο, καὶ αὐτὴν,
Ὀκτὼ, ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν, ἣ τέκε τέκνα·
Ὡς ἡμεῖς τοσσαῦτ' ἔτεα πτολεμίξομεν αὖθι,
Τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν.
Κεῖνός θ' ὣς ἀγόρευε· τὰ δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
Ἀλλ' ἄγε, μίμνετε πάντες, ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ,
Αὐτῦ, εἰσόκεν ἄϛυ μέγα Πριάμοιο ἕλωμεν.
Ὣς ἔφατ'· Ἀργεῖοι δὲ μέγ' ἴαχον, (ἀμφὶ δὲ νῆες

" Hanc autem implicans alâ prehendit valdè clamitantem.
" Verùm postquam natos devoraverat passeris, & ipsam,
" Hunc quidem mirabilem fecit Deus, qui ostenderat:
" Lapidem enim ipsum fecit Saturni filius versuti:
" Nos autem stantes admirabamur, quale factum esset.
" Sic igitur terribilia portenta Deorum subière hecatombas:
" Calchas verò statim deinde vaticinans *hoc modo* concionabatur:
" Cur muti facti estis, comantes Achivi?
" Nobis quidem hoc ostendit signum magnum providus Jupiter,
" Serum, seri exitûs: cujus gloria nunquam peribit.
" *Utique*, ut hic natos devoravit passeris, & ipsam,
" Octo, ac mater nona erat, quæ pepererat natos:
" Sic nos tot annos bellabimus ibi;
" Decimo autem urbem capiemus latas-vias habentem.
" Et ille *quidem* sic concionatus est: quæ utique nunc omnia complentur.
" Verùm age, manete omnes, bene ocreati Achivi,
" Hîc, quousque urbem magnam Priami ceperimus.
Sic dixit: Argivi verò altùm clamabant (circumcircaque naves

Πύργοισι καὶ βαλανεῦσι διακεκραγέναι.
Equit. 1400.
Οὓς ἐγὼ βόσκω κεκραγὼς καὶ δίκαια κἄδικα.
Id. ibid. 256.
Πεινῶντες ὥσπερ Ἰλλύριοι κεκριγότες.
Id. Avib. 1524.
Reliqua apud ipsum *Homerum* occurrunt.

Ver. 321, 322. Ὡς ἂν—ἑκατόμβας. Κάλχας δ' αὐτίκ'] *Al.* Ὡς ἂν—ἑκατόμβας, Κάλχας αὐτίκ'.

Ver. 324.——μητίετα Ζεὺς,] Et similiter infrà, *ver.* 336, ἱππότα Νέϛωρ. Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 329.——πόλιν αἱρήσομεν] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 330.——τὰ δὴ νῦν πάντα τελεῖται.] Cic. " *quæ jam matura videtis*:" Quæ jam propè est ut perficiantur.

Ver.

Σμερδαλέον κονάβησαν ἀϋσάντων ὑπ' Ἀχαιῶν,)
Μῦθον ἐπαινήσαντες Ὀδυσσῆος θείοιο.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ὦ πόποι, ἦ δὴ παισὶν ἐοικότες ἀγοράασθε
Νηπιάχοις, οἷς οὔτι μέλει πολεμήϊα ἔργα.
Πῆ δὴ συνθεσίαι τε καὶ ὅρκια βήσεται ἡμῖν;
Ἐν πυρὶ δὴ βουλαί τε γενοίατο, μήδεά τ' ἀνδρῶν,
Σπονδαί τ' ἄκρητοι, καὶ δεξιαὶ, ᾗς ἐπέπιθμεν·
Αὔτως γάρ ῥ' ἐπέεσσ' ἐριδαίνομεν, οὐδέ τι μῆχος
Εὑρέμεναι δυνάμεσθα, πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἐόντες.
Ἀτρείδη, σὺ δ' ἔθ', ὡς πρὶν, ἔχων ἀστεμφέα βουλὴν,
Ἄρχευ' Ἀργείοισι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
Τούσδε δ' ἔα φθινύθειν, ἕνα καὶ δύο, τοί κεν Ἀχαιῶν

Terribiliter sonitum reddebant, clamantibus Achivis,)
Sermonem collaudantes Ulyssis divini.
Inter hos autem dein dixit Gerenius eques Nestor;
" Dii boni, reverâ pueris similes loquimini
" Parvis, quibus non sunt curæ bellica opera.
" Quò, obsecro, pactaque & juramenta ibunt nobis?
" In ignem nempè consiliaque abierint, curæque virorum,
" Fœderaque vini-libatione sancita, & dextræ, quibus confisi sumus.
" Frustrà enim verbis contendimus, neque ullam rationem
" Invenire possumus, etsi multum tempus hîc moremur.
" Atrida, tu verò etiamnum, sicut prius, habens firmum consilium,
" Impera Argivis in duris præliis;
" Hos autem sine tabescere, unum & alterum, qui ab Achivis

Ver. 337. Ὦ πόποι,] In hâc oratione, "*omnia* (inquit Camerarius) *facta & composita sunt præclaro artificio, & ratione rhetoricâ.*" Vide infrà ad *ver.* 344.

Ibid.———ἀγοράασθε] Ἐπὶ παρατατικοῦ λέγεται· εἰ γὰρ ἦν ἐπὶ ἐνεστῶτος, εἶχεν ἂν τὸ ᾶ βραχύ. (Nec tamen hoc necessarium, *vide suprà ad* Α, 398.)———Ἰστέον δὲ, ὅτι τὸ ᾶ ἀμετάβλητον μὲν ἐπὶ τῶν παρεληλυθότων ἐστὶ παρ' Ἴωσιν· οὐκέτι δ' ἀναύξητον μένει, εἰ βραχὺ ἐπὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἐστί. *Schol Moschopuli.*

Ver. 339. Πῦ δὴ] *Al.* Πῆ δή.

Ver. 341.———καὶ δεξιαὶ,]

Jungimus hospitio dextras,———
Æn. III. 83.

———en dextra fidesque.
Æn. IV. 597.

Ver. 342. Αὔτως γάρ ῥ' ἐπέεσσ' ἐριδαίνομεν,] Solerter admodùm & occultè *Agamemnonem* ipsum hîc perstringit, λεαίνων τὴν τραχύτητα, (ut rectè annotat *Eustathius*) πληθυντικοῦ καὶ κοινοῦ σχήματι.

Ver. 344.———ἔχων ἀστεμφέα βουλὴν, Ἄρχευ' Ἀργείοισι] Hujus orationis artificium pulchrè enarrat *Dionys. Halicarn.* Τόδε ἦν ἄρα τέχνη·———Ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς καταισχεῖν βούλεται τοὺς Ἕλληνας ὡρμημένους ἀπιέναι· ὁ δὲ Νέστωρ, κατεσχημένους ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως καὶ μένοντας, ἐκστρατεῦσαι βούλεται &c. Lib. qui inscribitur Τέχνη, *cap.* 8 & 9. Cæterùm vocem, ἄρχευ, plerique ita scribunt, ut sit scilicet, ἄρχεο. *Henr. Stephanus* autem existimat scribendum esse ἄρχευ': quâ ratione infrà dictum est, Ι, 200. Ἀρχεύειν Τρώεσσι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας.

Ver. 346. Τούσδε δ' ἔα φθινύθειν,] Ità rectè edidit *Barnesius* hoc in loco, licèt aliàs in eodem vocabulo sæpiùs peccaverit. *Al.* τοὺς δὲ δ' ἔα: Quod erat valdè inficetum. De voce, φθινύθειν, priorem corripiente, vide suprà ad *ver.* 43.

Ibid.———ἕνα καὶ δύο,] Videtur hîc solerter, ut apud milites *Agamemnonem* in gratiam ponat, *Achillem* perstringere, Ἀπειθοῦντας

Νόσφιν βυλεύωσ', (ἄνυσις δ' ὐκ ἔσσεται αὐτῶν,)
Πρὶν Ἄργοσδ' ἰέναι, πρὶν καὶ Διὸς αἰγιόχοιο
Γνώμεναι, εἴτε ψεῦδος ὑπόσχεσις, ἠὲ καὶ ὐκί.
Φημὶ γὰρ ὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα
Ἤματι τῷ, ὅτε νηυσὶν ἐπ' ὠκυπόροισιν ἔβαινον
Ἀργεῖοι, Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες·
Ἀστράπτων ἐπιδέξι', ἐναίσιμα σήματα φαίνων·
Τῷ, μή τις πρὶν ἐπειγέσθω οἶκονδε νέεσθαι,
Πρίν τινα πὰρ Τρώων ἀλόχῳ καταχοιμηθῆναι,
Τίσασθαι δ' Ἑλένης ὁρμήματά τε στοναχάς τε.
Εἰ δέ τις ἐκπάγλως ἐθέλει οἶκόνδε νέεσθαι,
Ἁπτέσθω ἧς νηὸς ἐϋσσέλμοιο μελαίνης,
Ὄφρα πρόσθ' ἄλλων θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπῃ.
Ἀλλά, ἄναξ, αὐτός τ' εὖ μήδεο, πείθεό τ' ἄλλῳ·

" Seorsum consultant, (perfectio autem non erit ipsorum *propositi*)
" Ut priùs Argos redeamus, quàm & Jovis Ægiochi
" Cognoscamus, an falsa *sit* promissio, an & non.
" Dico enim annuisse præpotentem Saturnium
" Die illo, quandò naves citas conscenderunt
" Argivi, Trojanis cædem ac fatum ferentes;
" Quum fulgurabat ad dextram, fausta signa ostendens:
" Quare, nemo priùs festinet domum redire,
" Quàm quisque apud Trojanorum uxorem dormiverit,
" Ultusque fuerit Helenæ raptum gemitúsque.
" Sin autem quis vehementer volet domum redire,
" Tangat suam navem, habentem bona transtra-nigram;
" Ut ante alios mortem & fatum assequatur.
" Sed, rex, tuque ipse bene consulito, & ausculta alteri:

ὄντας (inquit *Eustathius*) ἐξευτελίζει διά τε τῆς ὀλιγότητος, καὶ μηδὲ ὀνομάζων αὐτύς· Ἔστι δὲ εἷς μὲν ὁ Θερσίτης· δεύτερος δὲ, ἢ ὐδεὶς,—ἢ καὶ ἕτερός τις, ὃν ὁ ποιητὴς ἐσιώπησεν.——Καὶ μὴν τινες περὶ τῦ Ἀχιλλεὼς νοῦσι τὸ, δύο: Quanquam ipse aliter sentit.

Ver. 348. Πρὶν Ἄργοσδ' ἰέναι,] Possit hoc vel ad βυλεύωσι referri, ut adeo Parenthesi includatur ἄνυσις δ' ὐκ ἔσσεται αὐτῶν· vel, demptâ Parenthesi, possit " πρὶν Ἄργοσδ' " ἰέναι" referri ad ἄνυσις δ' ὐκ ἔσσεται. Prior constructio aptior. Quod autem vertit Barnesius, " *PRIUSQUAM Argos* " *redeamus*;" planè absurdissimum est.

Ver. 353. Ἀστράπτων ἐπιδέξι', ἐναίσιμα σήματα φαίνων·]

Prospera Jupiter his, dextris fulgoribus, edit. *Cic. de Divinat.* 2.

Cæterùm de *Syntaxi* in hâc sententiâ ἀνακόλυθον, rectè *Eustathius*: Ὡς ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ἀσυνδέτως ἀρχόμενος φησὶν, " Ἀστράπτων·—" ἵνα λέγῃ, ὅτι Ἀστράπτων ἦν.——Καὶ ὅρα ὅπως ——τὸ καινοπρεπὲς τῦτο Σχῆμα εἰς δέον τέθεικεν ὁ ποιητής· ἢ ἵνα, ὥσπερ τὸ νόημα, ὕτω καὶ τὸ Σχῆμα ξενίσῃ τὸν ἀκροατὴν·——ἢ καὶ μιμύμενος ῥήτορα ἐναγώνιον, νοήμασιν ἑαυτὸν ἀπασχολῦντα, καὶ τῦ καταλλήλυ τῆς Συντάξεως μὴ διόλυ φροντίσαντα, καὶ διὰ τῦτο κινδυνεύσαντα εἰπεῖν τι καὶ Σολοικοφανέστερον· ὐ μὴν Σολοικίσαντα· ὅτι μηδὲ ἄκων περιπέπτωκε τῇ καινότητι τῆς Συντάξεως, ἀλλ' ἐπίτηδες ἐτεχνάσατο. Vide infrà ad *ver.* 681. Item ad γ', 211; & ad ζ', 510; & ad κ', 224; & ad *Odyss.* μ', 73.

Ver. 356.———Ἑλένης ὁρμήματά τε στοναχάς τε.] *Helenæ Profectionem*, vel Ἁρπαγὴν; vel etiam *Nostros labores, Helenæ causâ*

Οὔτοι ἀπόβλητον ἔπος ἔσσεται, ὅ, ττι κεν εἴπω.
Κρῖν' ἄνδρας κατὰ φῦλα, κατὰ φρήτρας, Ἀγάμεμνον,
Ὡς φρήτρη φρήτρηφιν ἀρήγῃ, φῦλα δὲ φύλοις·
Εἰ δέ κεν ὣς ἔρξῃς, καί τοι πείθωνται Ἀχαιοὶ,
Γνώσῃ ἔπειθ', ὅς θ' ἡγεμόνων κακὸς, ὅς τέ νυ λαῶν,
Ἠδ' ὅσκ' ἐσθλὸς ἔησι· κατὰ σφέας γὰρ μαχέσονται·
Γνώσεαι δ' εἰ καὶ θεσπεσίῃ πόλιν οὐκ ἀλαπάξεις,
Ἢ ἀνδρῶν κακότητι, καὶ ἀφραδίῃ πολέμοιο.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Ἦ μὰν αὖτ' ἀγορῇ νικᾷς, γέρον, υἷας Ἀχαιῶν·
Αἲ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν·

" Non rejectaneum consilium erit, quod dixero,
" Secerne viros per tribus, per curias, Agamemnon,
" Ut curiæ curiis opem ferant, & Tribus Tribubus.
" Quod si sic feceris, & tibi paruerint Achivi,
" Cognosces dehinc, quique Ducum ignavus, quique militum,
" Et quis fortis fuerit; per seipsos enim pugnabunt:
" Cognosces etiam utrum Diis obstantibus urbem non sis expugnaturus,
" An virorum ignaviâ, & imperitiâ belli.
Hunc autem respondens allocutus est rex Agamemnon;
" Reverà concione vincis, ô senex, filios Achivorum:
" Utinam enim, Jupitérque pater, & Pallas, & Apollo,
" Tales decem mihi consultores essent Achivorum!

Ver. 361.——ἀπόβλητον ἔπος] Quâ ratione vox, ἀπόβλητον, ultimam hîc producat; item πρὶν, *ver.* 348; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 362. Κρῖν' ἄνδρας κατὰ φῦλα,] Quærenti qui factum sit, ut consilium hoc utilissimum *non anteà* dederit Nestor; rectè respondet Scholiastes, vel, ante ultimum istum annum, Græcos Trojanosque nunquam acie directâ pugnam conseruisse, sed incursionibus solummodò dimicâsse; vel, ante *Achillis* secessionem, res Græcorum in angustias nunquam fuisse adductas.

Ver. 363. Ὡς φρήτρη φρήτρηφιν ἀρήγῃ.] Καὶ Παμμένης ἀπομνημονεύεται τι μετὰ παιδιᾶς εἰρημένον· οὐ γὰρ ἔφη τακτικὸν εἶναι τὸν Ὁμήρου Νέστορα, κελεύοντα κατὰ φῦλα καὶ φρήτρας συλλογίζεσθαι τοὺς Ἕλληνας,—— δεῖν ἐραστὴν παρ' ἐρώμενον τάττειν. *Plutarch. in Pelopid.* Δοκεῖ γάρ μοι καὶ τὸν Ὅμηρον οὐκ ἀδίκως ὁ Θηβαῖος αἰτιάσασθαι Παμμένης, ὡς τῶν ἐρωτικῶν ἄπειρον, ὅτι φῦλα φύλοις συνέταξε, καὶ φρατρίας φρατρίαις συνέμιξε· δέον ἐραστὴν μετὰ ἐρωμένου παρεμβάλλειν, ἵνα ᾖ σύμπνους ἡ φάλαγξ, δι' ὅλης ἔμψυχον ἔχουσα δεσμόν. *Id. Sympos. lib.* 1. *Probl.* 2. Atque hîc lautus admodùm est *Spondanus*; qui adversus istud μετὰ παιδιᾶς εἰρημένον, Homerum *seriò* scilicet defendit: Utique "*TEMERE à Pammene reprehensum Nestorem,*" & "*Nestoris institutum suâ ETIAM ratione non carere.*"

Ver. 366.——κατὰ σφέας γὰρ μαχέσονται.] Vide suprà ad ά, 271.

Ver. 367.——Γνώσεαι δ' εἰ] Contendit *Barnesius*, legendum γνώσεαι εἰ, vel, γνώσῃ δ' εἰ. Quod posterius, idem planè est ac quod habent Vulgati. Nam γνώσεαι δ' εἰ, enuntiabatur primùm, (quomodò deinceps & scribi cœptum est,) γνώσῃ δ' εἰ.

Ver. 370. Ἦ μὰν αὖτ'] Vide infrà ad *ver.* 377.

Ver. 372. Τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες] "*Nullis——corporis viribus: Et tamen ille dux Græciæ nunquam optat ut Ajacis similes decem habeat, at ut Nestoris. Quod si acciderit, non dubitat quin brevi Troja sit peritura.*" Cic. de Senectute. Vide suprà ad ά, 249 & 260.

Ver.

Τῶ κε τάχ' ἠμύσειε πόλις Πριάμοιο ἄνακτος,
Χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσιν ἁλοῦσά τε περθομένη τε.
Ἀλλά μοι αἰγίοχος Κρονίδης Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκεν,
Ὅς με μετ' ἀπρήκτους ἔριδας καὶ νείκεα βάλλει.
Καὶ γὰρ ἐγὼν Ἀχιλεύς τε μαχεσσάμεθ', εἵνεκα κούρης,
Ἀντιβίοις ἐπέεσσιν· ἐγὼ δ' ἦρχον χαλεπαίνων.
Εἰ δέ ποτ' ἔς γε μίαν βουλεύσομεν, οὐκ ἔτ' ἔπειτα
Τρωσὶν ἀνάβλησις κακοῦ ἔσσεται, οὐδ' ἠβαιόν.
Νῦν δ' ἔρχεσθ' ἐπὶ δεῖπνον, ἵνα ξυνάγωμεν ἄρηα·
Εὖ μέν τις δόρυ θηξάσθω, εὖ δ' ἀσπίδα θέσθω,
Εὖ δέ τις ἵπποισιν δεῖπνον δότω ὠκυπόδεσσιν,
Εὖ δέ τις ἅρματος ἀμφὶς ἰδὼν, πολέμοιο μεδέσθω·
Ὥς κε πανημέριοι στυγερῷ κρινώμεθ' ἄρηϊ.
Οὐ γὰρ παυσωλή γε μετέσσεται, οὐδ' ἠβαιὸν,

« Sic citò caderet urbs Priami regis,
« Manibus noſtris captaque exciſaque.
« Sed mihi Ægiochus Saturnius Jupiter dolores dedit,
« Qui me in vanes lites & contentiones conjicit.
« Etenim ego Achilléſque certavimus, gratiâ puellæ,
« Inter-ſe-adverſantibus verbis : ego autem primus cœpi eſſe infenſus,
« Sin autem unquam in unum conſultabimus, non amplius poſteà
« Trojanis dilatio mali erit, ne tantillum quidem.
« Nunc autem abite pranſum, ut conſeramus pugnam :
« Benè quidem quiſque haſtam acuat, benè & ſcutum paret,
« Benè verò quiſque equis prandium det veloces-pedes habentibus,
« Benè verò quiſque currum undique explorans, bellum meditetur :
« Ut per totum diem horrendo cernamus Marte.
« Nulla enim ceſſatio poſteà erit, ne tantillum quidem,

Ver. 375.——αἰγίοχος.] Vide ſuprà ad ά, 202.

Ver. 377. Καὶ γὰρ ἐγὼν Ἀχιλεύς τε] De hujus orationis artificio, ità *Dionyſ. Halicarn.* Ἔνθα δὴ καὶ παραμυθούμενος, τοὺς Ἕλληνας ὑπὲρ Ἀχιλλέως ἀγανακτοῦντας, ὁμολογίαν ἤδη ποιεῖται τοῦ ἁμαρτήματος, ἐπάγων τάδε τὰ ἔπη, " Καὶ γὰρ ἐγὼν Ἀχιλεύς τε" &c. Lib. qui inſcribitur Τέχνη, *cap.* 8. Παραμυθεῖται τὴν ὀργὴν αὐτῶν ὁ Ἀγαμέμνων ὁμολογῶν ἡμαρτηκέναι, καὶ μέμνηται τοῦ Ἀχιλλέως, ἵνα μαλάξῃ αὐτῶν τὸν θυμὸν ἐπ' αὐτῷ.——Ἐποίησεν αὐτοὺς οἰκτεῖραι, εἰ ὁμολογεῖ τὸ ἁμάρτημα, καὶ ἀπεπλήρωσεν αὐτῶν τὸν θυμόν· εἶτα——ἐπὶ τὸ οἰκειότατον ἔρχεται, ἐπί τὸν βασιλέα·——ἐπάγει καὶ τὴν ἀπειλὴν,——(*ver.* 391) " ὃν δέ " κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης"——. Παραμυθεῖται τὸν θυμὸν, ὁμολογῶν ἡμαρτηκέναι· εἶτα κελεύει καὶ ἀπειλεῖ βασιλικῶς. Αὕτη οὖν ἡ τέχνη τίς ἐστι ;———Ταύτην τὴν τέχνην τίς ἐμιμήσατο, καὶ τίς ἐξηγήσατο ; *Ibid. cap.* 9.

Ver. 381. Νῦν δ' ἔρχεσθ' ἐπὶ δεῖπνον, ἵνα ξυνάγωμεν ἄρηα·]

Quod ſupereſt, læti benè geſtis corpora rebus
Procurate, viri ; & pugnam ſperate parati,
Æn. IX. 157.

" Breviùs & expreſſiùs *Homerus* ;" Ut rectè annotavit *Macrobius*, *lib.* 7. *c.* 1.

Ver. 385.——κρινώμεθ' ἄρηϊ.] De ſyllabâ κρι hîc productâ, infrà autem *ver.* 387. correptâ ; vide ſuprà ad ά, 309.

Ver. 386. Οὐ γὰρ παυσωλή——. Εἰ μὴ νὺξ ἐλθοῦσα]

Continuò pugnas ineant, & prælia tentent,
Ni roſeus feſſos jam gurgite Phœbus Ibero
Tingat equos, noctemque die labente reducat.
Æn. XI. 912.

Εἰ μὴ νὺξ ἐλθοῦσα διακρινέει μένος ἀνδρῶν.
Ἱδρώσει μέν τευ τελαμὼν ἀμφὶ στήθεσσιν
Ἀσπίδος ἀμφιβρότης, περὶ δ' ἔγχεϊ χεῖρα καμεῖται·
Ἱδρώσει δέ τευ ἵππος, ἐΰξοον ἅρμα τιταίνων.
Ὃν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης ἐθέλοντα νοήσω
Μιμνάζειν παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν, οὔ οἱ ἔπειτα
Ἄρκιον ἐσσεῖται φυγέειν κύνας ἠδ' οἰωνούς.
Ὣς ἔφατ'· Ἀργεῖοι δὲ μέγ' ἴαχον, ὡς ὅτε κῦμα
Ἀκτῇ ἐφ' ὑψηλῇ, ὅτε κινήσει Νότος ἐλθὼν
Προβλῆτι σκοπέλῳ· τὸν δ' οὔποτε κύματα λείπει
Παντοίων ἀνέμων, ὅταν ἔνθ' ἢ ἔνθα γένωνται.
Ἀνστάντες δ' ὀρέοντο, κεδασθέντες κατὰ νῆας,
Κάπνισσάν τε κατὰ κλισίας, καὶ δεῖπνον ἕλοντο.

" Nisi nox veniens diremerit ardorem virorum.
" Sudabit quidem cujusque lorum circum pectora
" Scuti circum tegentis hominem, circum autem lanceam *quisque* manum fatigabitur:
" Sudabit & cujusque equus, politum currum trahens.
" Quem autem ego seorsum à pugnâ volentem videro
" Manere apud naves recurvas, non ei postea
" Possibile erit fugere canes alitesque.
Sic dixit: Argivi vero altùm clamabant, sicut quando fluctus
Ad littus altum, cùm *eum* admoverit Notus ingruens
Procurrenti scopulo; quem nunquam fluctus relinquunt
Quibusvis ventis *flantibus*, quando hinc vel illinc oriantur.
Surgentes autem ruebant, sparsi per naves,
Fumumque excitabant per tentoria, & prandium sumebant.

Ver. 388. Ἱδρώσει μέν τευ τελαμὼν ἀμφὶ στήθεσσιν] Numeris ipsis depingitur homo pondere laborans. Vide infrà ad γ', 363.

Ver. 391. Ὃν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης] Leguntur apud *Aristotelem* hi versus, isto modo. Ἀναγκάζουσι γὰρ, *inquit*, οἱ κύριοι· ὥσπερ ὁ Ἕκτωρ,

Ὃν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης πτώσσοντα νοήσω,
Οὔ οἱ ἄρκιον ἐσσεῖται φυγέειν κύνας,———

Ethic. lib. 3. c. 11.

Creditur memoriâ lapsum *Aristotelem*, *Hectori* hæc, quæ sunt *Agamemnonis*, tribuisse. Fortè tamen *Aristoteles* non hunc, sed alterum illum locum, quæ reverà *Hectoris* sunt verba citaverit; *Iliad.* ό, 348. Ὃν δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε, *&c.* quæque deinceps sequuntur verba, à Librariis minùs peritis è loco alieno fuerint descripta. Aliàs enim *Aristoteles* nos versus rectè, ut *Agamemnonis*, adducit: Ὁ γὰρ Ἀγαμέμνων, κακῶς μὲν ἀκούων, ἠνείχετο ἐν ταῖς ἐκκλησίαις· ἐξελθόντων δὲ, καὶ κτεῖναι κύριος ἦν. Λέγει γοῦν,

Ὃν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης——, οὔ οἱ
Ἄρκιον ἐσσεῖται φυγέειν κύνας ἠδ' οἰωνούς·
Πὰρ γὰρ ἐμοὶ θάνατος.———

De Republ. lib. 3. *c.* 14.

Ver. 396. Προβλῆτι σκοπέλῳ·]

———*projectaque* saxa Pachyni.

Æn. III. 699.

Cæterùm pulcherrimus totus est hic locus, & insigne exemplum τῆς ἐν τῷ διηγεῖσθαι ἐξεργασίας. Videas eum fusè & enucleatè enarratum à *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, *c.* 10.

Ver. 399. Κάπνισσάν τε] Ita rectè omnino edidit *Barnesius*. Nam ἐκάπνισαν penultimam corripit. *Vulg.* malè, Κάπνισάν τε. Vide supra ad ά, 140.

Ver.

Ἄλλος δ' ἄλλῳ ἔρεζε θεῶν αἰειγενετάων,
Εὐχόμενος θάνατόν γε φυγεῖν καὶ μῶλον ἄρηος.
Αὐτὰρ ὁ βοῦν ἱέρευσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Πίονα, πενταέτηρον, ὑπερμενέϊ Κρονίωνι.
Κίκλησκεν δὲ γέροντας ἀριστῆας παναχαιῶν·
Νέστορα μὲν πρώτιστα, καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα,
Αὐτὰρ ἔπειτ' Αἴαντε δύω, καὶ Τυδέος υἱόν·
Ἕκτον δ' αὖτ' Ὀδυσῆα, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντον.
Αὐτόματος δέ οἱ ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
Ἤδεε γὰρ κατὰ θυμὸν ἀδελφεὸν, ὡς ἐπονεῖτο.
Βοῦν δὲ περιστήσαντο, καὶ οὐλοχύτας ἀνέλοντο.
Τοῖσι δ' ἐπευχόμενος μετέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε, κελαινεφὲς, αἰθέρι ναίων,
Μὴ πρὶν ἐπ' ἠέλιον δῦναι, καὶ ἐπὶ κνέφας ἐλθεῖν,

Alius autem alii sacrificabat deorum semper-existentium,
Orans *ut* mortem fugeret, & discrimen belli.
Atque *ipse* bovem sacrificavit rex virorum Agamemnon
Pinguem, quinquennem, præpotenti Saturnio.
Vocavitque Senes optimates omnium Græcorum:
Nestorem quidem primùm, & Idomeneum regem,
Ac deinde Ajaces duos, & Tydei filium;
Sextum autem Ulyssem, Jovi consilio æqualem.
Spontaneus verò ei venit bello strenuus Menelaus:
Nôrat enim in animo fratrem, quomodo laboraret.
Bovem itaque circumsteterunt, & molas sustulerunt.
Inter hos autem orans dixit rex Agamemnon;
" Jupiter gloriosissime, maxime, atras nubes cogens, in æthere habitans,
" Nè prius sol occidat, & tenebræ adveniant,

Ver. 400.——ἔρεζε] *Al.* ἔρεξε. Vide suprà ad ά, 444.

Ver. 401.——θάνατόν γε] *Al.* θάνατόν τε.

Ver. 403.——Κρονίωνι.] De prosodiâ vocis, κρονίονος & κρονίωνος, vide suprà ad ά, 397 & 265.

Ver. 407.——Διῒ μῆτιν ἀτάλαντον.] Quâ ratione & Διῒ, & μῆτιν, hîc ultimam producant; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 408. Αὐτόματος δέ οἱ ἦλθε] Ineptire hîc mihi videntur viri aliàs doctissimi, cùm molestè quærant, rectène an secùs fecerit *Menelaus*, quòd ad cœnam venerit non vocatus. Poëta certè *amicitiam* inter fratres *fraternam*, hoc modo depingere voluit.

Ibid.——βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·] *Homerum* viros *fortissimos* hoc epitheto insignire solitum, docet *Athenæus*; καλέντων τῶν παλαιῶν τὸν πόλεμον, βοήν. Indéque *Platonem* reprehendit, quòd, citato hoc ipso versu, τὸν Μενέλεων, μαλθακὸν αἰχμητὴν, [*imbellem pugnatorem*,] ἄκλητον ἐλθόντα repræsentaverit. Confer *Platon. Conviv. sub initio*; & *Athenæi lib.* 4. *c.* 26, 27.

Ver. 409. Ἤδεε γὰρ κατὰ θυμὸν ἀδελφεὸν, ὡς ἐπονεῖτο.] Sunt qui hunc Versum *suppositum* existiment; sed rationibus, ut mihi quidem videtur, minùs firmis: Neque enim μικρολόγος est, sed apertus & simplex. Porrò; alii voces istas, κατὰ θυμὸν, cum ἐπονεῖτο conjungunt, ut dicatur scilicet Agamemnon *animo cruciari*. Alii autem κατὰ θυμὸν cum ἤδεε conjungunt, ut dicatur Menelaus *animo intelligere* scilicet, quomodo Agamemnon *laboraret*, τυτέστιν ἐνήργει (ut ait *Eustathius*) περὶ θυσίαν. Quod & rectius videtur. Sic enim infrà, *ver.* 430,—ἐπεὶ παύσαντο Πόνε.

Πρίν με κατὰ πρηνὲς βαλέειν Πριάμοιο μέλαθρον
Αἰθαλόεν, πρῆσαι δὲ πυρὸς δηΐοιο θύρετρα·
Ἑκτόρεον δὲ χιτῶνα περὶ στήθεσσι δαΐξαι
Χαλκῷ ῥωγαλέον· πολέες δ᾽ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἑταῖροι
Πρηνέες ἐν κονίῃσιν ὀδὰξ λαζοίατο γαῖαν.
Ὣς ἔφατ᾽· οὐδ᾽ ἄρα πώ οἱ ἐπεκραίαινε Κρονίων.
Ἀλλ᾽ ὅγε δέκτο μὲν ἱρὰ, πόνον δ᾽ ἀμέγαρτον ὄφελλεν.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ᾽ εὔξαντο, καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο,
Αὖ ἔρυσαν μὲν πρῶτα, καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν,
Μηρούς τ᾽ ἐξέταμον, κατά τε κνίσσῃ ἐκάλυψαν,
Δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ᾽ αὐτῶν δ᾽ ὠμοθέτησαν·
Καὶ τὰ μὲν ἂρ σχίζῃσιν ἀφύλλοισιν κατέκαιον·
Σπλάγχνα δ᾽ ἄρ᾽ ἐμπείραντες, ὑπείρεχον ἡφαίστοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ᾽ ἐκάη, καὶ σπλάγχν᾽ ἐπάσαντο,
Μίστυλλόν τ᾽ ἄρα τ᾽ ἄλλα, καὶ ἀμφ᾽ ὀβελοῖσιν ἔπειραν,
Ὤπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.
Αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόνου, τετύκοντό τε δαῖτα,

"Quàm ego pronum dejecero Priami palatium
"Ardens, exussero que igni infesto portas:
"Hectoream verò loricam circa pectora discidero
"Ferro ruptam; multique circa ipsum socii
"Proni in pulveribus mordicùs prehendant terram.
Sic dixit; nec dum ei annuebat Saturnius.
Verùm hic accepit quidem sacrificia, laborem verò magnum augebat.
Cæterùm postquam precati sunt, & molas projecerunt,
Cervicem retrò egerunt quidem primùm, & jugulârunt, & excoriârunt,
Femoraque exsecuerunt, adipeque cooperuerunt,
Postquam duplicaverant, super ipsis autem frusta cruda posuerunt.
Et hæc quidem lignis fissis sine foliis adurebant;
Viscera autem *verubus* fixa tenebant super ignem.
Tum postquàm femora exusta erant, & viscera gustârant,
In frusta parva utique conciderunt cætera, & verubus transfixerunt,
Assaveruntque scite, detraxerúntque omnia.
Atque ubi cessârant ab opere, apparaverantque convivium,

Ver. 414. Πρίν με κατὰ πρηνὲς βαλέειν] *Quàm ego funditus evertero.*

Ver. 418. Πρηνέες ἐν κονίῃσιν ὀδὰξ λαζοίατο γαῖαν.]

Corruit in vulnus——————,
Et terram hostilem moriens petit ore cruento. *Æn.* X. 488.
Procubuit moriens, & humum semel ore momordit. *Æn.* XI. 418.
——————————cruentam
Mandit humum, moriensque suo se in vulnere versat. *Ibid.* 669.

Ver. 422, *&c.*] Vide suprà ad ά, 459, *&c.*

Ver. 426.———ἐμπείραντες,] Legebant Veterum nonnulli, ἀμπείραντες.

Ibid.——ὑπείρεχον] Ex *Ionicis* istis, ὑπείρεχον, ὑπείροχος, & similibus, *Homero* usitatis; irrepsit in *Sophoclem* dialecto alienâ, & versu etiam contrucidato, vox ὑπείροχος, *Trachin. vers.* 1103.

Θηρῶν, ὑβριστὴν, ἄνομον, ὑπείροχον βίαν.

Legendum necessariò, ὑπέροχον. (Quod & ipsum ore celerrimo pronuntiandum, ferè ac si scriptum fuisset ὑπρόχον.) Anapæstus enim

Δαίνυντ', οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
  Ἀτρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγαμέμνων,
Μηκέτι νῦν δήθ' αὖθι λεγώμεθα, μηδέ τι δηρὸν
Ἀμβαλλώμεθα ἔργον, ὃ δὴ θεὸς ἐγγυαλίζει.
Ἀλλ' ἄγε, κήρυκες μὲν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
Λαὸν κηρύσσοντες ἀγειρόντων κατὰ νῆας·
Ἡμεῖς δ' ἀθρόοι ὧδε κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν
Ἴομεν, ὄφρα κε θᾶσσον ἐγείρομεν ὀξὺν Ἄρηα.
  Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Αὐτίκα κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κέλευσε
Κηρύσσειν πόλεμόνδε καρηκομόωντας Ἀχαιούς.
Οἱ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα.
Οἱ δ' ἀμφ' Ἀτρείωνα διοτρεφέες βασιλῆες
Θῦνον κρίνοντες· μετὰ δὲ, γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Αἰγίδ' ἔχουσ' ἐρίτιμον, ἀγήραον, ἀθανάτην τέ,
Τῆς ἑκατὸν θύσανοι παγχρύσεοι ἠερέθοντο,

Epulati sunt, nec quicquam animus indiguit epuli æqualis.
Porrò, postquam potûs & cibi appetentiam exemerant,
His loqui incipiebat Gerenius eques Nestor;
  " Atrida gloriosissime, rex virorum, Agamemnon,
" Nè nunc diutiùs hîc tempus teramus, neque diù
" Differamus opus, quod deus in manus dabit.
" Sed age, præcones quidem Achivorum æreas-loricas-habentium
" Populum præconio congregent ad naves:
" Nos autem conferti ità per exercitum amplum Achivorum
" Eamus, ut ocyùs cieamus acrem Martem.
  Sic dixit: neque renuit rex virorum Agamemnon;
Statim præconibus argutis imperavit
Convocare ad pugnam comantes Achivos.
Hi quidem convocârunt, illi autem congregati sunt valdè celeriter.
Qui porro circum Atridem *erant* reges Jovis alumni
Properabant *ordines* distinguentes: inter *eos* vero, cæsiis-oculis Minerva,
Ægidem habens valde pretiosam, senii expertem, immortalémque,
Ex quâ centum fimbriæ totæ-aureæ suspensæ erant,

enim in pede quarto locum non habet, & apud *Tragicos* Scriptores licentia haud ferè est ulla. Vide autem infrà ad *ver.* 811.

Ver. 433.——ἱππότα Νέστωρ·] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 434.——Ἀγαμέμνων,] *Al.* Ἀγάμεμνον.

Ver. 435.——λεγώμεθα,] *Tempus colloquendo teramus:* Alii vertunt, *hîc accubemus.* Vide infrà ad *ver.* 515.

Ver. 446.——κρίνοντες·] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 447.——ἀθανάτην τέ,] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 448. Τῆς ἑκατὸν θύσανοι] Δοκεῖ δέ μοι καὶ Ὅμηρος οὐχ ἁπλῶς οὐδὲ ἀργῶς ἐν τοῖς ἔπεσι τὴν ἑκατονταθύσανον αἰγίδα τῷ Διῒ περιθεῖναι, ἀλλά τινι κρείττονι καὶ ἀποῤῥήτῳ λόγῳ τοῦτο αἰνίττεται λέγων, &c. *Julian. epist. ad Sarapion. sub finem.*

Πάντες ἐϋπλεκέες· ἑκατόμβοιος δὲ ἕκαστος·
Σὺν τῇ παιφάσσουσα διέσσυτο λαὸν Ἀχαιῶν,
Ὀτρύνουσ᾽ ἰέναι· ἐν δὲ σθένος ὦρσεν ἑκάστῳ
Καρδίῃ, ἄλληκτον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι.
Τοῖσι δ᾽ ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ᾽, ἠὲ νέεσθαι
Ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ἠΰτε πῦρ ἀΐδηλον ἐπιφλέγει ἄσπετον ὕλην
Οὔρεος ἐν κορυφῇς· ἕκαθεν δέ τε φαίνεται αὐγή·
Ὣς, τῶν ἐρχομένων, ἀπὸ χαλκοῦ θεσπεσίοιο
Αἴγλη παμφανόωσα δι᾽ αἰθέρος οὐρανὸν ἷκε.
Τῶν δ᾽, ὥς ὀρνίθων πετεηνῶν ἔθνεα πολλά,

Omnes bene contextæ, centum-boum *nummorum* unaquæque:
Cum hac impetum faciens percurrebat populum Achivorum,
Concitans ad eundum: robur autem excitavit uniuscujusque
In corde, ut indefinenter bellarent & pugnarent.
His itaque statim bellum dulcius factum est, quàm redire
In navibus cavis, dilectam in patriam terram.
Velut ignis edax comburit immensam sylvam
Montis in verticibus; proculque apparet splendor:
Sic, his gradientibus, ab ære admirando
Fulgor undique collucens per aërem cœlum ascendit.
Horum porrò, sicut avium volatilium gentes multæ,

Ibid.——ἠερέθοντο,] *Al.* ἠερέθονται. Atque utróvis modo, hoc quidem in loco, constabit temporum ratio.

Ver. 449.——ἐϋπλεκέες· ἑκατόμβοιος] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 451. Ὀτρύνουσ᾽ ἰέναι· ἐν δὲ σθένος]

——animum viresque Latinis
Addidit, & stimulos acres sub pectore vertit.
Æn. IX. 717.

————in prœlia sæva
Suscitat, & stimulis haud mollibus incitat iras.
Æn. XI. 727.

Ver. 453.——ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ᾽,]

Qui sibi jam requiem pugnæ, rebusque salutem
Sperabant; nunc arma volunt.——
Æn. XII. 241.

Ver. 455. Ἠΰτε πῦρ ἀΐδηλον]

————ignis,
Qui furtim pingui primùm sub cortice tectus
Robora comprendit, frondesque elapsus in altas
Ingentem cœlo sonitum dedit; inde secutus
Per ramos victor, perque alta cacumina regnat,
Et totum involvit flammis nemus, & ruit atram
Ad cœlum piceâ crassus caligine nubem.
Georgic. II. 304.

In segetem veluti cùm flamma furentibus Austris
Incidit.————
Æn. II. 304.

Collucent flammis.——
Æn. V. 4.

Porrò, rectè hîc annotat *Domina Dacier*, Poëtam hoc in loco, interea dum tantus exercitus in ordinem collocatur, satis sibi *spatii* habere, ut *quinque continuis Similitudinibus* neque lectorem obruat, neque ullam ei molestiam creet. Pulchrè igitur & summo cum judicio, *Ignis* similitudine, (quod & notavit *Eustathius*,) *armorum* depingit *Fulgorem*, ver. 455: *Anserum Gruúm*ve huc illuc gregatim *convolantium* motu, *militum* undique *convenientium* Incessus, ver. 459. *Floreorum* Florumque *multitudine*, militum *Numerum*, ver. 468: *Muscarum* circumvolitantium *murmure*, militum *ardorem & aviditatem pugnandi*, ver. 469: *Pastorumque* in gregibus suis *dispertiendis* scientia, militum *exercitationem*, *ordinem*, ac *disciplinam*, ver. 474.

Ibid.——ὕλην,] Vide infrà ad γ', 151.

Ver. 459.——πετεηνῶν ἔθνεα πολλά,
Χηνῶν, ἢ γεράνων, ἢ κύκνων δουλιχοδείρων,

Ἀσίῳ

Χηνῶν, ἢ γεράνων, ἢ κύκνων δουλιχοδείρων,
Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι, Καϋστρίου ἀμφὶ ῥέεθρα,
Ἔνθα καὶ ἔνθα ποτῶνται ἀγαλλόμεναι πτερύγεσσι,
Κλαγγηδὸν προκαθιζόντων, σμαραγεῖ δέ τε λειμών·
Ὣς τῶν ἔθνεα πολλὰ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων
Ἐς πεδίον προχέοντο Σκαμάνδριον· αὐτὰρ ὑπὸ χθὼν
Σμερδαλέον κονάβιζε ποδῶν αὐτῶν τε καὶ ἵππων.
Ἔσταν δ' ἐν λειμῶνι Σκαμανδρίῳ ἀνθεμόεντι
Μυρίοι, ὅσσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ.
Ἠΰτε μυιάων ἀδινάων ἔθνεα πολλὰ,

Anserum, vel gruum, vel cygnorum longa-colla-habentium,
Asio in prato, Caystri circa fluenta,
Huc & illuc volitant exultantes alis,
Cum clangore aliorum ante alios considentium, resonat autem & pratum;
Sic horum gentes multæ à navibus & tentoriis
In planitiem profundebantur Scamandriam: ac terra
Terribiliter resonabat sub pedibus ipsorúmque & equorum.
Steterunt autem in prato Scamandrio florido
Infiniti, quot folia & flores nascuntur tempore-verno.
Veluti muscarum frequentium gentes multæ,

Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι, Καϋστρίου ἀμφὶ ῥέεθρα,]
Jam varias pelagi volucres, & quæ Asia circum
Dulcibus in stagnis rimantur prata Caystri.
Georgic. I. 383.
Ceu quondam nivei liquida inter nubila cycni
Cùm sese è pastu referunt, & longa canoros
Dant per colla modos; sonat amnis, & Asia longè
Pulsa palus. —— *Æn.* VII. 699.

Ver. 461. Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι,] Sive scribatur Ἀσίῳ, ut sit nomen Adjectivum; sive Ἀσίω, ut sit genitivus Substantivi; perinde est. Pratum certè dicit *Homerus* non *Asiaticum*, sed *Asium*, sive *Asii*. Quod ignorâsse *Virgilium*, nescio quo errore adducta credidit doctissima *Domina Dacier*: Contrà planè, quàm res ipsa clamat. Nam in utroque locorum è *Virgilio* jam citatorum, vox [*Asius*,] ut rectè annotavit *Popius*, priorem producit; cùm *Asia*, quæ est Terræ pars quarta, apud eundem corripiatur. Nec quicquam video, quominus id *Asium pratum* dicere potuerit *Virgilius*; quod à rege scilicet *Asio*, vel *Asia*, nomen fuisset adeptum.

Ver. 462. —— ἀγαλλόμεναι] *Al.* ἀγαλλόμενα. Quod perinde est.

Ver. 464. —— νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων] Rectè hic reprehendit *Popius Scaligerum*; qui in hâc similitudine *Homero* id vitio verterat, quòd exercitum in ordinem collocatum, cum avibus huc illuc nullo ordine circumvolantibus minùs aptè comparâsset. At enim milites in ordinem collocatos, aliâ jam deinceps similitudine, *ver.* 474, 475, 476, describit. Hoc certè in loco milites adhuc incompositos, è navibus tentoriisque effusos, atque accurrentes depingit.

Ver. 465. —— αὐτὰρ ὑπὸ χθὼν
Σμερδαλέον κονάβιζε ποδῶν αὐτῶν τε καὶ ἵππων.]
Mirificâ hîc ὀνοματοποιΐα rem ipsam auribus exhibere videtur verborum sonitus. Idem præstitit *Virgilius* in isto versu, *Æn.* VIII. 596.
Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum.
Vide infrà ad γ', 363.

Ver. 468. Μυρίοι, ὅσσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ.]
Quàm multa in sylvis Autumni frigore primo
Lapsa cadunt folia. —— *Æn.* VI. 309.
Barnesius ex *Luciano* citat, —— γίγνεται ἦρι;
Quod est interpretamentum. *G. J. Vossius*, *Institut. Poëtic. lib.* 3. c. 3. citat ex *Tzetze*, vocabulo μυρίοι omisso.
Ὅσσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίνεται εἴαρος ὥρῃ.
Qui est versus valdè inficetus.

Ver.

Αἵτε κατὰ σαθμὸν ποιμνήϊον ἠλάσκυσιν
Ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τε γλάγος ἄγγεα δεύει·
Τόσσοι ἐπὶ Τρώεσσι καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Ἐν πεδίῳ ἵσαντο, διαῤῥαῖσαι μεμαῶτες.
Τὺς δ', ὥς' αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν αἰπόλοι ἄνδρες
Ῥεῖα διακρινέωσιν, ἐπεί κε νομῷ μιγέωσιν·
Ὣς τὺς ἡγεμόνες διεκόσμεον ἔνθα καὶ ἔνθα
Ὑσμίνηνδ' ἰέναι· μετὰ δὲ κρείων Ἀγαμέμνων
Ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διῒ τερπικεραύνῳ,
Ἄρεϊ δὲ ζώνην, σέρνον δὲ Ποσειδάωνι.
Ἠΰτε βῦς ἀγέληφι μέγ' ἔξοχος ἔπλετο πάντων
Ταῦρος· ὁ γάρ τε βόεσσι μεταπρέπει ἀγρομένῃσι·
Τοῖον ἄρ' Ἀτρείδην θῆκε Ζεὺς ἤματι κείνῳ

Quæ per caulam pastoralem errant
Tempore verno, quando lac vasa rigat:
Tot contra Trojanos comantes Achivi
In campo stabant, perdere *eos* vehementer cupientes.
Hos autem, ut greges magnos caprarum caprarii
Facilè distinguunt, postquam in pascuis commixti sunt:
Sic hos ductores *sui* in ordines redigebant huc & illuc,
Ut ad prælium irent: inter *eos* autem rex Agamemnon
Oculis & capite similis Jovi gaudenti-fulmine,
Marti autem balteo, pectore autem Neptuno.
Velut bos in armento longè eximius existit inter omnes
Taurus; (hic enim boves inter excellit congregatas;)
Talem Atridem fecit Jupiter die illo

Ver. 475. Ῥεῖα διακρινέωσιν,] Pronuntiabitur διακρίνωσιν, siquidem de *Præsenti* accipiatur. Nam syllaba κρι in *Præsenti* corripi non potest. Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 478. Ὄμματα καὶ κεφαλὴν, &c.] Sublimem hanc descriptionem omninò sine causâ elevat *Plutarchus:* Ὅμηρος μὲν γὰρ ὁ πρεπόντως ὐδὲ πιθανῶς τὸ Ἀγαμέμνονος κάλλος ἐκ τριῶν συνήρμοσεν εἰκόνων.——Ἄρα δὲ ἂν εἴποιμεν [Ἀλέξανδρον] ἔχειν φρόνημα μὲν τὸ Κύρυ, σωφροσύνην δὲ τὴν Ἀγησιλάυ, σύνεσιν δὲ τὴν Θεμισοκλέυς, ἐμπειρίαν δὲ τὴν Φιλίππυ; &c. Περὶ τῆς Ἀλεξάνδρυ ἀρετῆς, λόγ. β.

Ver. 479. Ἄρεϊ δὲ ζώνην,] Τὸ δὲ ἐνδῦναι τὰ ὅπλα, ἐκάλυν οἱ παλαιοὶ, Ζώσασθαι. Καὶ διὰ Ὅμηρον Ἄρει τὸν Ἀγαμέμνονα ποιήσαντα ἐοικέναι τὴν Ζώνην, τῶν Ὅπλων τὴν σκευὴν φάσιν εἰκάζειν. *Pausan. lib.* 9. *c.* 17. Sic infrà, *Iliad.* λ', *ver.* 15.
Ἀτρείδης δ' ἐβόησεν, ἰδὲ ζώννυσθαι ἄνωγεν.

Ver. 480. Ἠΰτε βῦς] Ineptiunt planè, qui Poëtæ hîc illud vitio vertunt, quod, ordine minùs apto, humiliter ac demissè Agamemnonem, postquam *Jovi* ac *Marti* & *Neptuno* contulisset, cum *Bove* deinceps statim comparet. Etenim priori similitudine *Virum* ipsum depingit, *consilio* & *virtute* eximium: Posteriori, *actionem* solummodò atque *eminentiam præeuntis* exercitui *Ductoris*.

Ibid. ——μέγ' ἔξοχος ἔπλετο πάντων Ταῦρος.]
Viribus editior cedebat, ut in grege taurus.
Horat. Sermon. lib. 1. *Sat.* 3. *ver.* 110.
——& toto vertice suprà est.
Æn. VII. 784.

Ver. 481.——ἀγρομένῃσι·] *MS. Barocc. Oxon.* ἀγρομένοισι. "*Rectè* (inquit Barnesius) *ut patet ex præcedenti versu.*" Atqui nihil impedit istud πάντων, quominùs ἀγρομένῃσι vera sit Lectio.

Ἐκπρεπέ' ἐν πολλοῖσι καὶ ἔξοχον ἡρώεσσιν.
Ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι, ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι·
Ὑμεῖς γὰρ θεαί ἐστε, πάρεστέ τε, ἴστε τε πάντα,
Ἡμεῖς δὲ κλέος οἶον ἀκούομεν, οὐδέ τι ἴδμεν·
Οἵτινες ἡγεμόνες Δαναῶν καὶ κοίρανοι ἦσαν.
Πληθὺν δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω,
Οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ στόματ' εἶεν,
Φωνὴ δ' ἄῤῥηκτος, χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη·
Εἰ μὴ Ὀλυμπιάδες Μοῦσαι, Διὸς αἰγιόχοιο
Θυγατέρες, μνησαίαθ' ὅσοι ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον·
Ἀρχοὺς αὖ νηῶν ἐρέω, νῆάς τε προπάσας.

Insignem inter multos & eximium heroas.
Dicite nunc mihi, Musæ, cœlestes domos tenentes,
(Vos enim deæ estis, adestisque, scitisque omnia;
Nos vero tantùm solùm audimus, neque quicquam scimus:)
Qui duces Danaorum & Principes fuerint.
Multitudinem autem *militum* non ego dixero, neque nominavero;
Nè si mihi decem quidem linguæ, decémque ora sint,
Vox autem frangi nescia, æreúmque mihi cor insit;
Nisi cœlestes Musæ, Jovis Ægiochi
Filiæ, commemorent quot sub Ilium venerint:
Principes utique navium dicam, navesque universas.

Ver. 484, &c. Ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι, —— οὐδέ τι ἴδμεν·]

Pandite nunc Helicona, Deæ, cantusque movete:
Qui bello exciti reges, quæ quemque secutæ
Complêrint campos acies.——
Et meministis enim, Divæ, & memorare potestis:
Ad nos vix tenuis famæ perlabitur aura.
Æn. VII. 641.

Pulcherrima *utriusque Poëtæ* in *utroque Sermone* elocutio. *Scaliger, Poëtic. lib.* 5. *c.* 3. multò *magnificentiorem* toto hoc in loco esse *Virgilium* contendit: *Macrobius* è contrario, in isto versu,

Ὑμεῖς γὰρ θεαί ἐστε, πάρεστέ τε, ἴστε τε πάντα.
Et meministis enim, Divæ, & memorare potestis,

multò *graciliorem* Homero Virgilium existimat, *lib.* 5. *cap.* 13.

Ver. 488. Πληθὺν δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω,
Οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ στόματ' εἶεν,
Φωνὴ δ' ἄῤῥηκτος, χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη·]

"*Ferream vocem illam*" (inquit *Scaliger*, Poëtic. lib. 5. c. 3.) "*noluit* Virgilius in "suo Catalogo *optare, sed ad rem potiùs atrocem transtulit, de tartareis suppliciis*:"

Non, mihi si linguæ centum sint, oraque centum,
Ferrea vox, omnes scelerum comprendere formas,
Omnia pœnarum percurrere nomina possim.
Æn. VI. 625.

Atque hâc equidem in parte cum *Scaligero* censeo, summo cum judicio id à *Virgilio* factum, ut sublimem istam dicendi rationem alio transtulerit; ad rem videlicet, quæ & ad numeros esset major, & ad dicendum aliquid haberet atrocitatis. Alibi tamen & ipse, etiam in re *tenuiori*, eâdem fere loquendi utitur ratione:

Non ego cuncta meis amplecti versibus opto;
Non, mihi si linguæ centum sint, oraque centum,
Ferrea vox.—— *Georgic.* II. 42.

Ver. 490.——χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη·] Enuntiabatur χαλκοῦν; quomodò & *scribi* deinceps cœptum est.

Ver. 492. Θυγατέρες,] Vide suprà ad á, 398.

Ver.

Βοιωτῶν μὲν Πηνέλεως ϗ Λήϊτος ἦρχον,
Ἀρκεσίλαός τε, Προθοήνωρ τε, Κλονίος τε·
Οἵ θ' Ὑρίην ἐνέμοντο, ϗ Αὐλίδα πετρήεσσαν,
Σχοῖνόν τε, Σκῶλόν τε, πολύκνημόν τ' Ἐτεωνὸν,
Θέσπειαν, Γραῖάν τε, ϗ εὐρύχορον Μυκαλησσόν·

Boeotiis quidem Peneleus & Leitus imperabant,
Arcesiliusque, Prothenorque, Cloniusque:
Quique Hyrien colebant, & Aulidem petrosam,
Schœnúmque, Scolúmque, jugosamque Eteonum,
Thespiam, Græamque, & spatiosam Mycalessum:

Ver. 494. Βοιωτῶν μὲν, &c.] In hoc Catalogo, seculorum id omnium laudem in primis meruit, quòd *seriem Geographicam*, ab ipso etiam *Virgilio* neglectam, sequutus sit *Homerus*. Τὸ δ' ὅλον οὐκ εὖ, τὸ τὴν Ὁμήρου ποίησιν εἰς ἓν συνάγειν ϗ τὴν τῶν ἄλλων ποιητῶν, εἴς τε τἆλλα, ϗ εἰς —— τὰ τῆς Γεωγραφίας, ϗ μηδὲν αὐτῷ πρεσβεῖον ἀπονέμειν. Καὶ γὰρ —— παραβαλόντα τὴν Ὁμήρου περὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιμέλειαν, ῥᾴδιον εἶναι θέσθαι —— τὴν διαφοράν. Ὅπου γὰρ χρεία τάξεως, ὧν μέμνηται τόπων, φυλάττει τὴν τάξιν, ὁμοίως μὲν τῶν Ἑλληνικῶν, ὁμοίως δὲ τῶν ἄπωθεν. —— Καὶ ἐν τῷ Καταλόγῳ, τὰς μὲν πόλεις οὐκ ἐφεξῆς λέγει· οὐ γὰρ ἀναγκαῖον· τὰ δὲ ἔθνη ἐφεξῆς· —— Κἀν τοῖς κλίμασι δὲ, κἀν τοῖς ἀνέμοις διαφαίνει τὸ πολυμαθὲς τὸ περὶ τὴν Γεωγραφίαν Ὅμηρος. *Strab. Geograph. lib.* 1. "Ubi vero enumerantur auxi-"lia, quem Græci *Catalogum* vocant, —— "*Homerus* prætermissis *Athenis* ac *Lacedæ-*"*mone*, vel ipsis *Mycenis*, unde erat *Rector* "exercitûs; *Bœotiam* in catalogi sui capite "locavit, non ob loci aliquam dignitatem, "sed notissimum promontorium ad exordium "sibi enumerationis elegit. Unde progre-"diens, modò mediterranea, modò mari-"tima, juncta describit. Inde rursus ad "utrumque situm cohærentium locorum, "disciplina describentis, velut iter agentis, "accedit. Nec ullo saltu cohærentiam re-"gionum in libro suo hiare permittit. Sed "obviandi more procedens, redit unde di-"gressus est; & ita finitur quicquid enu-"meratio ejus amplectitur. Contrà *Virgi-*"*lius* nullum in commemorandis regionibus "ordinem servat, sed locorum seriem salti-"bus lacerat. —— Sed nec in catalogo auxi-"liorum *Turni*, si velis situm locorum mente "percurrere, invenies illum continentiam "regionum secutum." *Macrob. lib* 5. *cap.* 15.

Deinde; "Homerus *Omnes*, quos in *ca-*"*talogo* numerat, etiam *pugnantes* vel pro-"sperâ vel sinistrâ sorte commemorat. Et "cùm vult dicere occisos, quos catalogo "non inseruit; non Hominis, sed Multi-"tudinis nomen inducit; —— nulli cer-"tum nomen facilè extra catalogum vel "addens in acie, vel detrahens. Sed *Maro* "noster anxietatem hujus observationis "omisit. Nam & in catalogo nominatos "præterit in Bello, & alios nominat ante "non dictos." *Ibid.*

Denique; cùm (quod *Homero* plerique vitio verterunt,) istud, μέλαιναι νῆες ἕποντο, in hoc catalogo totidem verbis *sæpiùs repetitum* legatur: Quamvis *Virgilio* majori quidem in laude posita sit incredibilis illa sententiarum varietas, quâ res vel maximè vulgares etiam ornatè distinxerit; suo tamen in loco neque *hæc ipsa repetitio* arte caret, neque enumerationis simplicitatem in narrando dedecuit. Est enim hoc ex eorum genere, quæ ideò simplicissimè & sine ornatu dici convenit, ut raptim ac velut in transitu legendi percurrantur. Vide suprà ad ά, 84. Quamobrem, ut rectè observavit *Macrobius*, "mera "nomina relaturus, non incurvavit se, neque "minutè torsit deducendo stylum per singu-"lorum varietates: sed statim consuetudine "percensentium, tanquam per aciem dispo-"sito enumerans." *Lib.* 5. *cap.* 15.

Ver. 496. Οἵ θ' Ὑρίην ἐνέμοντο,] Εἴ τις ἔροιτο ὁντινοῦν τῶν Ποιητῶν ἢ Ῥητόρων, τίνα σεμνότητα ἢ καλλιλογίαν ταῦτα ἔχει τὰ ὀνόματα, ἃ ταῖς Βοιωτίαις κεῖται πόλεσιν, Ὑρία ϗ Μυκαλησσὸς, —— ϗ τἆλλα ἑξῆς, ὧν ὁ ποιητὴς μέμνηται· οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν οὐδ' ἡντινοῦν ἔχοι. Ἀλλ' οὕτως αὐτὰ καλῶς Ἐκεῖνος συνύφανεν, ϗ παραπληρώμασιν εὐφώνοις διείληφεν, ὥστε μεγαλοπρεπέστατα φαίνεσθαι τούτων ὀνόματα. Dionys. Halicarn. περὶ συνθέσεως, §. 16.

Ver. 497. Σχοῖνόν τε, Σκῶλόν τε,] Πολλάκις μέντοι τεθέντες πως ἐφεξῆς σύνδεσμοι, ϗ τὰ μικρὰ μεγάλα ποιοῦσιν. Ὡς παρ' Ὁμήρῳ τῶν Βοιωτικῶν πόλεων τὰ ὀνόματα εὐτελῆ ὄντα ϗ μικρὰ, ὄγκον τινὰ ἔχει ϗ μέγεθος, διὰ τοὺς συνδέσμους ἐφεξῆς τοσούτους τεθέντας· Οἷον ἐν τῷ, "Σχοῖνόν τε, Σκῶλόν τε," ——. Demetr. Phaler. περὶ ἑρμηνείας, §. 54.

Ver.

Οἵτ' ἀμφ' Ἅρμ' ἐνέμοντο, καὶ Εἰλέσιον, καὶ Ἐρυθράς,
Οἵ τ' Ἐλεῶν' εἶχον, ἠδ' Ὕλην, καὶ Πετεῶνα,
Ὠκαλέην, Μεδεῶνά τ', ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Κώπας, Εὔτρησίν τε, πολυτρήρωνά τε Θίσβην·
Οἵ τε Κορώνειαν, καὶ ποιήενθ' Ἁλίαρτον,
Οἵ τε Πλάταιαν ἔχον, ἠδ' οἳ Γλίσσαντ' ἐνέμοντο,
Οἵ θ' Ὑποθήβας εἶχον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Ὀγχηστόν θ', ἱερὸν Ποσιδήϊον, ἀγλαὸν ἄλσος·
Οἵ τε πολυστάφυλον Ἄρνην ἔχον, οἵ τε Μίδειαν,
Νίσσαν τε ζαθέην, Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατόωσαν·
Τῶν μὲν πεντήκοντα νέες κίον· ἐν δὲ ἑκάστῃ
Κοῦροι Βοιωτῶν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι βαῖνον·
Οἳ δ' Ἀσπληδόνα ναῖον, ἰδ' Ὀρχομενὸν Μινύειον·
Τῶν ἦρχ' Ἀσκάλαφος καὶ Ἰάλμενος, υἷες Ἄρηος,
Οὓς τέκεν Ἀστυόχη δόμῳ Ἄκτορος Ἀζείδαο,
Παρθένος αἰδοίη, ὑπερώϊον εἰσαναβᾶσα
Ἄρηϊ κρατερῷ· ὁ δέ οἱ παρελέξατο λάθρῃ.

Quique circum Harma habitabant, & Ilesium, & Erythras,
Quique Eleona tenebant, & Hylen, & Peteona,
Ocaleam, Medeonaque benè ædificatam urbem,
Copas, Eutresinque, columbisque abundantem Thisben:
Quique Coroneam, & herbosam Haliartum,
Quique Platæam tenebant, & qui Glissanta incolebant,
Quique Hypothebas habitabant, benè ædificatam urbem,
Onchestumque, sacrum Neptunium, pulchrum lucum;
Quique uvis abundantem Arnen habitabant, quique Mideam,
Nissamque eximiam, Anthedonáque ultimam;
Horum quidem quinquaginta naves ibant, in quarum unamquamque
Juvenes Bœotii centum & viginti conscenderant.
Qui verò Aspledona habitabant, & Orchomenum Minyeum,
His imperabat Ascalaphus & Ialmenus, filii Martis,
Quos peperit Astyoche *in* domo Actoris Azidæ,
Virgo verecunda, superiorem partem domûs cum ascendisset
Marti forti: hic autem ipsi accubuit furtim.

Ver. 500. Οἵ τ' Ἐλεῶν' εἶχον, ἠδ'] Quâ ratione vox εἶχον hîc ultimam producat; & similiter ἔχον, *ver.* 504; & πολυστάφυλον *ver.* 507; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 506.——ἱερὸν Ποσιδήϊον,] Ita edidit *Barnesius*. Vulgò, Ποσειδήϊον. Quod ferri non potest. Vir doctissimus *Henr. Stephanus*, nimis modestè; "*Vix ausim* (inquit) "ποσιδήϊον *scribere*." Vide *Odyss.* ζ, 266; ubi vulgati habent, Ποσιδήϊον.

Ver. 513. Οὓς τέκεν Ἀστυόχη,——λάθρῃ·] Ita *Virgilius*:

——Quem Rhea sacerdos
Furtivum partu sub luminis edidit auras.
Æn. VII. 659.
Mæonio regi quem serva Lycimnia *furtim*
Sustulerat.———— *Æn.* IX. 546.

Ver. 515.——παρελέξατο] Cùm istud παρελέξατο possit ex æquo esse vel παρελέγσατο, vel παρελέκσατο, vel παρελέχσατο; (vide suprà ad *ver.* 267;) equidem vix me contineo, quin, quâ analogiâ factum sit λέγος, λέλογα, ex λέγομαι; eâdem factum credam λέχος, λόχος, λέλοχα, non ex λέγομαι, sed ex *inusitato* λέχομαι. Judicet Lector eruditus.

Ver.

Τῶν δὲ τριήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.
  Αὐτὰρ Φωκήων Σχεδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον,
Υἱέες Ἰφίτου μεγαθύμου Ναυβολίδαο·
Οἳ Κυπάρισσον ἔχον, Πυθῶνά τε πετρήεσσαν,
Κρίσσαν τε ζαθέην, καὶ Δαυλίδα, καὶ Πανοπῆα,
Οἵ τ᾽ Ἀνεμώρειαν, καὶ Ὑάμπολιν ἀμφενέμοντο,
Οἵ τ᾽ ἄρα πὰρ ποταμὸν Κηφισσὸν δῖον ἔναιον,
Οἵ τε Λίλαιαν ἔχον, πηγῆς ἔπι Κηφισσοῖο·
Τοῖς δ᾽ ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οἱ μὲν Φωκήων στίχας ἵστασαν ἀμφιέποντες,
Βοιωτῶν δ᾽ ἔμπλην ἐπ᾽ ἀριστερὰ θωρήσσοντο.
  Λοκρῶν δ᾽ ἡγεμόνευεν Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας,
Μείων, οὔτι τόσος γε, ὅσος Τελαμώνιος Αἴας,

Horum autem triginta cavæ naves ibant ordine.
  Porrò, Phocenſibus Schedius & Epiſtrophus imperabant,
Filii Iphiti magnanimi Naubolidæ:
Qui Cypariſſum tenebant, Pythonaque petroſam,
Criſſamque eximiam, & Daulida, & Panopea,
Quique Anemoriam, & Hyampolin circumhabitabant,
Quique apud fluvium Cephiſſum nobilem habitabant,
Quique Lilæam tenebant, fontem ad Cephiſſi:
Hos autem ſimul quadraginta nigræ naves ſequebantur.
Hi quidem Phocenſium ordines conſtituebant circumeuntes;
Bœotios autem prope, ad lævam armabantur.
  Locrenſibus autem erat dux, Oïlei *filius*, velox Ajax,
(Minor, nequaquam tantus, quantus Telamonius Ajax,

Ver. 518. Υἱέες Ἰφίτου μεγαθύμου] Ἴφιτος alibi ſecundam corripit, μεγαθύμου Ἰφίτου υἱόν, *Iliad.* έ, 306. Item, Ἴφιτος Εὐρυτίδης——*Odyſſ.* φ΄, 14 & 37. Et, Ἴφιτος αὖθ᾽ ἵππους——*ibid. ver.* 22. Utrùm igitur hoc nomen, diverſis in urbibus, diverſam haberet pronuntiandi rationem; an hoc in loco ità legeretur, ac ſi ſcriptum eſſet Ἰφίττου, non conſtat. Nam de Proſodiæ in nominibus propriis *analogiâ* judicium ferre, difficillimum eſt. Certè quod affert *Euſtathius*, [τὸ Ἴφιτος ἐνταῦθα, διὰ Μέτρον, ἐξέτεινε τὴν μέσην Συλλαβὴν,] planè *nihili* eſt. Facillimè enim innumeris modis ita variari potuit verſus, ut vox [Ἰφίτου] ſecundam corriperet.

Ver. 525.——ἵστασαν] Vide infrà ad μ΄, 55.

Ver. 528, 529, 530. Μείων——Ἀχαιούς.] Veterum nonnulli tres iſtos verſus repudiârunt. *Primò*, inquit Scholiaſtes, ὅτι οὐκ ἦν μικρότερος ὁ Οἰλέως Αἴας τοῦ Τελαμῶνος· φησὶ γὰρ ἐν ἑτέροις τῆς ποιήσεως——"Ἴσον θυμὸν "ἔχοντε." *Secundò*, ὅτι οὐκ οἶδεν λινοῖς θώραξι χρωμένους τοὺς Ἕλληνας ὁ ποιητής. *Tertiò*, ψεῦδος καὶ τὸ, Ἐγχείῃ δ᾽ ἐκέκαστο Πανέλληνας. Verùm hæ omnes rationes, admodùm ſunt futiles. *Primò* enim, iſtud, ἴσον θυμὸν ἔχοντε, nihil impedit quominus *Staturâ* fuerit Alter Altero minor. *Secundò*; Quamvis Græcos *in univerſum* appellet Poëta χαλκοχίτωνας, tamen nihil intercedit quominus *Ajax iſte* fuerit λινοθώρηξ, quemadmodum *Adraſtus & Amphius* inter Trojanos, *infrà, ver.* 830. Præcipuè cùm &, notante Scholiaſte, οἱ τοξόται λινοῦς θώρακας φοροῦσιν. *Tertiò*; Iſtud, ἐγχείῃ δ᾽ ἐκέκαστο Πανέλληνας, non neceſſariò indicat, hunc planè & omninò Omnibus ſuperiorem fuiſſe, ſed Haſtæ mittendæ peritiâ inter Omnes eximium: Certè Scholiaſtes in *Thucydidem, lib.* 1. *ſub initio*, videtur legiſſe,——ἐκέκαστο ἐν Ἕλληνας καὶ Ἀχαιούς. Multo majoris momenti eſt, quod ex *Zenodoto* affert *Euſtathius*:

Οὐ

Ἀλλὰ πολὺ μείων· ὀλίγος μὲν ἔην, λινοθώρηξ,
Ἐγχείῃ δ᾽ ἐκέκασο πανέλληνας καὶ Ἀχαιούς.
Οἳ Κῦνόν τ᾽ ἐνέμοντ᾽, Ὀπόεντά τε, Καλλίαρόν τε,
Βῆσσάν τε, Σκάρφην τε, καὶ Αὐγειὰς ἐρατεινὰς,
Τάρφην τε, Θρόνιόν τε, Βοαγρίου ἀμφὶ ῥέεθρα·
Τῷ δ᾽ ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο
Λοκρῶν, οἳ ναίουσι πέρην ἱερῆς Εὐβοίης.
Οἳ δ᾽ Εὔβοιαν ἔχον μένεα πνείοντες Ἄβαντες,
Χαλκίδα τ᾽, Εἰρέτριάν τε, πολυστάφυλόν θ᾽ Ἱστίαιαν,

Sed multo minor: Parvus quidem erat, lineum thoracem gestans,
Hastæ autem peritiâ eximius erat inter omnes Græcos & Achivos.)
Qui Cynumque colebant, Opoentáque, Calliarúmque,
Bessánque, Scarphenque, & Augias amœnas,
Tarphénque, Throniumque, Boagrii circa fluenta:
Hunc autem simul quadraginta nigræ naves sequebantur
Locrensium, qui habitant ultra sacram Eubœam.
Qui autem Eubœam tenebant, robur spirantes Abantes,
Chalcidaque, Eretriamque, abundantemque uvis Histiæam,

Οὐ λέγει, φησὶν, Ἕλληνας ὁ Ποιητὴς· ἀλλ᾽ Ἀργείους, Δαναοὺς, Ἀχαιούς· διότι οὐδὲ Ἑλλάδα φησὶν τὴν οἰκουμένην ὑπὸ Ἑλλήνων χώραν, ἀλλὰ μίαν τινὰ πόλιν Θετταλικὴν, καὶ τοὺς ἐντεῦθεν Ἕλληνας. Et ex *Thucydide Barnesius*: Ὅμηρος οὐδαμοῦ τοὺς ξύμπαντας ὠνόμασεν Ἕλληνας, οὐδ᾽ ἄλλους ἢ τοὺς μετ᾽ Ἀχιλλέως ἐκ τῆς Φθιώτιδος, οἵπερ καὶ πρῶτοι Ἕλληνες ἦσαν. Δαναοὺς δὲ ἐν τοῖς ἔπεσι, καὶ Ἀργείους, καὶ Ἀχαιοὺς ἀνακαλεῖ. *Lib.* 1. *sub init.* Hæc quantum habeant ponderis, judicet Lector eruditus.

Ver. 529. Ἀλλὰ πολύ μείων·] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 537. —— πολυστάφυλον θ᾽ Ἱστίαιαν,] Fuerunt qui legerent, Ἱστίαιαν. Sed nihil opus. Nihil enim usitatius, quàm syllabam Vocali *brevi* constantem, sequentibus duabus consonantibus à quibus syllaba inchoari possit, corripi. Ut Αἰγύπτιος, Ἠλέκτρύωνος, ἀμφέκτυλλιδες, ἄγρυπνος, ῥυθμὸς, πυκνοὶ, τρύχνος, ξηρὸν, δάφνη, ἀρίθμητοι, μάστυων, κάπνος, δάκνει, ἴχνος, τέκνον, τέκμαρ, δυσέκμαρτον, κύκνος, ἴκνῦμαι, στάθμὸς, προσπίτνω, ἀκμὴ, ἀκμὴ, ἐρετμὸς, τέχνη, πότμος, ὕπνος, λίχνος, λίτρον, &c. *Iliad.* ί, 382. *Odyss.* γ, 83, 127, 229; ξ, 263, 286. *Hesiod. Asp.* 3, 16, 35, 82, 86. *Theocrit.* 4, 52. 24, 104. 26, 23. 22, 126. 10, 37. 24, 35. 1, 113. 14, 48. *Euripid. Phœniss.* 419. *Hippolyt.* 954. *Sophocl. Philoctet.* 1351. Et *passim*. Notandum tamen, in Poëmate *Epico*, ubi oratio grandis & sublimis esse debet, & à sermone vulgari quàm maximè distare; hujusmodi syllabas multò rariùs *correptas* occurrere, quàm apud alios Poëtas.

Similiter apud Latinos, *Quintilianus* docet, "*Agrĕstem*," syllabam mediam corripere, nisi quatenùs propter positionem produci potest. *Lib.* 4. *c.* 9. Item *Gellius*, vocem "*dĭctito*" primam corripere; &, "*quĭesco*," apud nonnullos, corripere secundam. *Lib.* 9. *c.* 16; & *Lib.* 6. *c.* 15. Quin & apud *Comicos* scriptores, (qui celerem loquendi rationem vulgo in sermonis consuetudine usitatam exhibent; "*ĭste, ĭstie, ĭstæc*," & similia, syllabam priorem persæpè corripiunt.

Quinimò &, quod magis mirandum, vocalem *brevem* observârunt veteres, sequentibus etiam istiusmodi consonantibus duabus, à quibus syllaba inchoari non possit; tamen raptim enuntiari, & (ut ex scriptoribus Comicis liquet) nonnunquam syllabam efficere correptam. "Indoctus" *dicimus, brevi primâ literâ*; "insanus," *productâ*; "inhumanus" *brevi*, "infelix" *longâ*. *Et, ne multis: Quibus in verbis eæ primæ literæ sunt, quæ in* "Sapiente" *atque* "Felice," *producte dicuntur*; *in cæteris verò omnibus breviter*, Cicero apud Gellium, *lib.* 2. *cap.* 17.

Cæterùm hæc omnia (ut dixi) ita sunt intelligenda, si Vocalis sit *brevis*. Nam quibus in syllabis *Vocalis* naturâ sit *Longa*, (nisi si fortè *Comicorum* excipiendæ erunt *festivitates* nonnullæ, quæ non sunt hujus loci;) hæ ut corriperentur syllabæ, si vel una sequatur Consonans, (ut *arāre, simulāre*;

Κήρινθόν τ' ἔφαλον, Δίου τ' αἰπὺ πτολίεθρον,
Οἵ τε Κάρυστον ἔχον, ἠδ' οἳ Στύρα ναιετάασκον·
Τῶν δ' αὖθ' ἡγεμόνευ' Ἐλεφήνωρ, ὄζος Ἄρηος,
Χαλκωδοντιάδης, μεγαθύμων ἀρχὸς Ἀβάντων·
Τῷ δ' ἅμ' Ἄβαντες ἕποντο θοοὶ, ὄπιθεν κομόωντες,
Αἰχμηταὶ, μεμαῶτες ὀρεκτῇσι μελίῃσι
Θώρηκας ῥήξειν δηΐων ἀμφὶ στήθεσσι·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οἳ δ' ἄρ' Ἀθήνας εἶχον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,

Cerinthumque maritimam, Diique altam urbem,
Quique Caryſtum tenebant, & qui Styra habitabant:
Horum utique dux erat Elephenor, ramus Martis,
Chalcodontiades, magnanimorum princeps Abantum:
Hunc autem ſimul Abantes ſequebantur veloces, occipite comantes,
Bellatores, docti porrectis haſtis fraxineis
Thoraces diſrumpere hoſtium circa pectora:
Hunc autem ſimul quadraginta nigræ naves ſequebantur.
Qui porro Athenas tenebant, benè-ædificatam urbem,

τῑμὴ, νίκη, ψῡχὴ; *μαρτῡρομαι, κρῑνομαι*, in *præſentibus* ſcilicet & *imperfectis*;) multò magis ſi binæ ſequantur Conſonantes, (ut arātrum, ſimulāchrum, ἰᾱτρὸς, θεᾱτρον, & *ſimilia*;) Hæ, inquam, ſyllabæ ut corriperentur, nullâ unquam licuit Licentiâ.

Peſſimè igitur Vir doctiſſimus, *Phil. Labbeus*, (Dialect. Ling. Græc. cap. 9. §. 2.) "*Vocales LONGÆ* (inquit) *corripi poſſunt* "*in Carmine, per ſolam Syſtolam puramque* "*Licentiam; cùm palam & apertè LONGA* "*breviatur; ut ſecunda in λιγύφθογγος*." Peſſimè (inquam) hallucinatus eſt Vir doctiſſimus. Non enim *Longa* eſt Vocalis iſta, ſed *Brevis*; ut liquet in vocibus, λιγὺς, λιγύφωνος, *Odyſſ.* γ', 176; *Iliad.* τ', 350. Et quòd λιγύφθογγος ſecundam nonnunquam producat, *poſitioni ſoli* debetur; ſicuti *tenebræ, volucris*, & ſimilia, apud Latinos.

Denique hinc intelligi poteſt, quâ ratione de ſententiâ iſtâ *Demoſthenis*, [Τοῦτο τὸ ψήφισμα τὸν τότε τῇ πόλει περιστάντα κίνδυνον παρελθεῖν ἐποίησεν ὥσπερ νέφος,] dixerit *Longinus*, §. 38. Ὅλον τε γὰρ ἐπὶ τῶν δακτυλικῶν εἴρηται ῥυθμῶν. Rectè enim diſpertitis ſyllabis, [Τοῦτο τὸ | ψήφισμα | τὸν τότε | τῇ πόλει | περιστάν | τα κίνδυ | νον παρελ | θεῖν ἐποί | ησεν ὥς | περ νέφος,] liquet totam ſententiam ex *Dactylis* conſtare *ſeptem*, *Anapæſtis* (qui & ipſi ſunt ῥυθμοὶ dactylici) *Duobus* & *Cretico* (qui & ipſe generis eſt dactylici,) *uno* tantùm. Nempe ψήφισμα dactylus eſt, ut liquet ex futuro ψηφίσω. Τῇ πόλει, pro dactylo haberi poteſt; quia diphthongus ει ex Vocalibus brevibus compoſita, quaſi *Poſitione ſolâ* (quæ in *oratione proſaicâ* raptim pronuntianti quodammodò evaneſcit) producitur. Τὰ κίνδυ, *Anapæſtus eſt*: Nam ſyllaba δυ producitur, & κιν (*poſitione tantùm* longa) pronuntiabatur correpta.——— Νον παρελ, Dactylus eſt, quomodo ſuprà eſt explicatum. Et, θεῖν ἐποι, Dactylus eſt propter ſequentem Vocalem. Et, ησεν ὡς, *Unicus* eſt *Creticus* ſive *Amphimacer*.

Ver. 539.——ναιετάασκον·] Non à verbo, ναιεταάσκω; quod nullum eſt, ut rectè annotavit Scholiaſtes: Sed à ναιετάω.

Ver. 543.——μεμαῶτες ὀρεκτῇσι μελίῃσι] Οἱ μὲν τηλεβόλοις χρῶνται, καθάπερ οἱ τοξόται καὶ οἱ σφενδονῆται, καὶ ἀκοντισταί· οἱ δ' ἀγχεμάχοις, καθάπερ οἱ ξίφει καὶ δόρατι τῷ ὀρεκτῷ χρώμενοι. ∴ Διττὴ γὰρ ἡ τῶν δοράτων χρῆσις.———καὶ γὰρ συστάδην χρώμεθα, καὶ κατοβολοῦντες.———Οἱ δ' Εὐβοεῖς ἀγαθοὶ ὑπῆρξαν πρὸς μάχην τὴν σταδίαν, ἣ καὶ συστάδην λέγεται, καὶ ἐκ χειρός. Δόρασι δὲ χρῶνται τοῖς ὀρεκτοῖς, ὥς φασιν ὁ ποιητὴς, "Αἰχμηταὶ "μεμαῶτες ὀρεκτῇσι μελίῃσι." *Strab. lib.* 10. Alii legunt ὀρεκτῇσιν. Sed perinde eſt: Vide ſuprà ad ά, 51. De voce, μεμαῶτες, vide ſuprà ad *ver.* 818.

Ver. 544.——δηΐων] Veteres, ut teſtatur *Euſtathius*, legebant δηῶν.

Ver. 545.——μέλαιναι νῆες ἕποντο.] Vide ſuprà ad *ver.* 494.

Ver. 546. Οἳ δ' ἄρ' Ἀθήνας εἶχον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,] Quàm abſurdi ſint, qui Ἀθήνας hîc in genitivo, ſemidoricè ſcilicet, ab *Homero* poſitum eſſe poſſe exiſtimârint; videas in *Actis Erudit. Lipſienſ. ad Jun.* 1712. *pag.* 311.

Ver.

Δῆμον Ἐρεχθῆος μεγαλήτορος, ὅν ποτ' Ἀθήνη
Θρέψε, Διὸς θυγάτηρ, τέκε δὲ ζείδωρος Ἄρουρα,
Κὰδ δ' ἐν Ἀθήνῃσ' εἷσεν ἑῷ ἐνὶ πίονι νηῷ·
Ἔνθαδέ μιν ταύροισι καὶ ἀρνειοῖς ἱλάονται
Κοῦροι Ἀθηναίων, περιτελλομένων ἐνιαυτῶν·
Τῶν αὖθ' ἡγεμόνευ' υἱὸς Πετεῶο Μενεσθεύς.
Τῷ δ' οὔπως τις ὁμοῖος ἐπιχθονίων γένετ' ἀνὴρ
Κοσμῆσαι ἵππους τε καὶ ἀνέρας ἀσπιδιώτας·
Νέστωρ οἶος ἔριζεν· ὁ γὰρ προγενέστερος ἦεν·
Τῷ δ' ἅμα πεντήκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας,
Στῆσε δ' ἄγων, ἵν' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες.

Civitatem Erechthei magnanimi, quem olim Minerva
Nutrivit, Jovis filia, (peperit verò alma Tellus,)
Et Athenis collocavit suo in pingui templo:
Illic ipsam tauris & agnis placant
Filii Atheniensium, circumvolutis annis:
His utique præerat filius Petei Menestheus.
Huic haud quisquam similis inter terrestres fuit vir
In instruendis equis & viris scutatis:
Nestor solus contendebat; hic enim ætate grandior erat;
Hunc autem simul quinquaginta nigræ naves sequebantur.
Ajax autem ex Salamine ducebat duodecim naves,
Constituitque decens, ubi Atheniensium stabant phalanges.

Ver. 547. Δῆμον Ἐρεχθῆος] Δῆμος, hoc in loco, idem ferè est quod latinè *Civitas*. Quo de vocabulo *Gellius*, ex *Verrio Flacco*; (lib. 18. c. 7.) "*civitatem* dici & pro *loco*, "& pro *oppido*, & pro *jure* quoque *omnium*, "& pro *hominum multitudine*." Inter Recentiores itidem Vir doctissimus *Joann. Davisius*, in *Curis secundis* ad *Cæsaris lib.* 3. 13. *de Bello Civili*, *pag.* 474. (citatis verbis istis ex *lib.* 3. 20. [*al.* 21.] *de Bello Gallico*; "*Tolosâ, Carcasone, & Narbone, quæ sunt* "*Civitates Galliæ Provinciæ finitimæ*;") *Per Civitates*, inquit, *necessariò denotantur Urbes*. Reprehenditque quæ nos alicubi de vocabulorum istorum usu *Cæsareano* annotâramus. Atqui *Tolosa, Carcaso, & Narbo*, quidni tam & *civitates* esse potuerant, quàm *Urbes*? Certè, quòd & è *lib.* 1. *c.* 22. [*al.* 21.] *de Bello civili* affert, "*ex civitate expulsos*;" significat, non ex *Urbe* modò, sed & ex *civitate* expulsos. Quodque ibidem *lib.* 1. *c.* 1. dicitur, *Referunt Consules de Rep.* "*in Civitate*;" & ipse à Librario arbitratur insertum.

Ver. 548.——τέκε δὲ ζείδωρος Ἄρουρα,] Erat nimirùm *αὐτόχθων*, non advena.

Ver. 549.——ἐνὶ πίονι νηῷ·] Vide suprà ad ά, 40.

Ver. 550. Ἔνθαδέ μιν——ἱλάονται] Αὐτὸν, τὸν Ἐρεχθέα· *Schol.* Quod est mirum valdè. *Eustathius*, τὴν Ἀθηνᾶν ἱλάσκονται. Cæterùm Alii hîc, pro ἔνθαδε, legunt ἔνθα δέ.

Ver. 551.——περιτελλομένων ἐνιαυτῶν·] Κατὰ πενταετηρίδα. *Eustath.*

——volventibus annis. *Æn.* I. 233.

Ver. 553. Τῷ δ' οὔπως τις ὁμοῖος ἐπιχθονίων γένετ' ἀνὴρ]

——quo non præstantior alter,
Ære ciere viros.—— *Æn.* VI. 164.

Cæterùm Alii hîc legunt, ὅπω. Item Alii, ἐπιχθονίων γένετ' ἀνδρῶν, &, ἐπιχθόνιος γένετ' ἀνήρ. Quæ omnia eòdem redeunt.

Ver. 556.——μέλαιναι νῆες ἕποντο.] Vide suprà ad *ver.* 494.

Ver. 558. Στῆσε δ' ἄγων, ἵν' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες.] Refert *Demosthenes*, cùm *Salamis* ab *Atheniensibus* descivisset, *Solonem*, compositis (etiam cum capitis sui periculo) *elegiacis* versibus, populares suos commovisse vehementer, &, ut provincia ista reciperetur, effecisse. Ἐκείνου μέν γε, ἀφεστηκυίας Σαλαμῖνος Ἀθηναίων, καὶ θάνατον ζημίαν

Οἳ δ' Ἄργος τ' εἶχον, Τίρυνθά τε τειχιόεσσαν,
Ἑρμιόνην, Ἀσίνην τε, βαθὺν κατὰ κόλπον ἐχούσας,
Τροιζῆν', Ἠϊόνας τε, καὶ ἀμπελόεντ' Ἐπίδαυρον,
Οἵ τ' ἔχον Αἴγιναν, Μάσητά τε, κοῦροι Ἀχαιῶν·
Τῶνδ' αὖθ' ἡγεμόνευε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης,
Καὶ Σθένελος, Καπανῆος ἀγακλειτοῦ φίλος υἱός·
Τοῖσι δ' ἅμ' Εὐρύαλος τρίτατος κίεν ἰσόθεος φὼς,
Μηκιστέως υἱὸς Ταλαϊονίδαο ἄνακτος.
Συμπάντων δ' ἡγεῖτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Τοῖσι δ' ἅμ' ὀγδώκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οἳ δὲ Μυκήνας εἶχον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Ἀφνειόν τε Κόρινθον, ἐϋκτιμένας τε Κλεωνὰς,

Qui autem Argosque tenebant, Tirynthaque bene-munitam,
Hermionem, Afinémque, profundum finum habentes,
Trœzena, Eionásque, & vitibus confitam Epidaurum,
Quique tenebant Æginam, Mafetáque, juvenes Achivorum;
His porro præerat bello ftrenuus Diomedes,
Et Sthenelus, Capanei inclyti dilectus filius:
Cum his verò fimul Euryalus tertius ibat fimilis deo vir,
Mecistei filius Talaïonidæ regis:
Univerfis autem præerat bello ftrenuus Diomedes:
Hofque fimul octoginta nigræ naves fequebantur.
Qui autem Mycenas tenebant, bene-ædificatam urbem,
Opulentámque Corinthum, benéque ftructas Cleonas,

ψηφισαμένων, αὖθις εἴπη κομίζεσθαι· τὸν ἴδιον κίνδυνον ὑποθεὶς, ἐλεγεῖα ποιήσας ᾖδε· καὶ τὴν μὲν χώραν ἔσωσε τῇ πόλει, τὴν δ' ὑπάρχουσαν αἰσχύνην ἀπήλλαξεν. *De falsâ legatione, pag.* 332. *edit. Francofurt.* 1604. Alii Scriptores ferè omnes, *Homeri* infuper auctoritate ufum *Solonem* teftantur; citatis duobus hifce verfibus, Αἴας δ' ἐκ, &c.

Ἀθηναῖοι Ὁμήρῳ μάρτυρι ἐχρήσαντο περὶ Σαλαμῖνος.

Aristot. Rhetor. lib. 1. *cap. ult.*

Ἔνιοι δέ φασι καὶ ἐγγράψαι αὐτὸν [Σόλωνα] εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Ὁμήρου (μετὰ τὸν, "Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας,") Στῆσε δ' ἄγων ἵν' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες. *Laërt.* in vitâ *Solonis*. Quem locum Latinus Interpres, quoniam παρενθέσεως figna adjecta non effent, minimè intellexit. Verba *Laërtii* aliter emendant *If. Cafaubonus* & *Menagius*, ex conjecturâ: Sed fententia eadem eft.

Καὶ νῦν μὲν ἔχουσιν Ἀθηναῖοι τὴν νῆσον. Τὸ δὲ παλαιὸν πρὸς Μεγαρέας ὑπῆρξεν αὐτοῖς ἔρις περὶ αὐτῆς· καί φασιν οἱ μὲν Πεισίστρατον, οἱ δὲ Σόλωνα παρεγγράψαντα ἐν τῷ νεῶν καταλόγῳ, —— Στῆσε δ' ἄγων, &c. *Strabo, lib.* 9.

Addit idem Scriptor, *Megareos* è contrario, verfus *Homeri* ifto modo legiffe;

Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν νέας, ἔκ τε Πολίχνης,
Ἔκ τ' Αἰγειρούσσης, Νισαίης τε, Τριπόδων τε·

ἃ ἐστι χωρία Μεγαρικά. *Ibid.*

"Neque eft ignobile exemplum, *Megareos* ab *Athenienfibus*, cùm de *Salamine* contenderent, victos *Homeri* verfu; qui tamen ipfe non in omnî editione reperitur, fignificans *Ajacem* naves fuas *Athenienfibus* junxiffe." *Quintilian. lib.* 5. *c.* 11.

Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τῷ Σόλωνι συναγωνίσασθαι λέγουσι τὴν Ὁμήρου δόξαν· ἐμβαλόντα γὰρ αὐτὸν ἔπος εἰς νεῶν κατάλογον, &c. —— Αὐτοὶ δ' Ἀθηναῖοι ταῦτα μὲν οἴονται φλυαρίαν εἶναι, &c. Plutarch. in vitâ *Solonis*.

Eadem videas apud *Ulpianum*, in Enarratione Orationis *Demofthenis* de falsâ Legatione: Et apud *Euftathium*, pag. 199, & 215.

Ver. 561. —— Ἠϊόνας τε,] *Al.* Ἠϊόνην τε, &, Ἠϊόνα τε.

Ver. 562. —— Οἵ τ' ἔχον Αἴγιναν,] Γράφουσι τινὲς, Νῆσόν τ' Αἴγιναν. *Strabo*, lib. 8.

Ver. 568. —— μέλαιναι νῆες ἕποντο.] Vide fuprà ad *ver.* 494.

Ver.

Ὀρνειάς τ' ἐνέμοντο, Ἀραιθυρέην τ' ἐρατεινὴν,
Καὶ Σικυῶν', ὅθ' ἄρ' Ἄδρηστος πρῶτ' ἐμβασίλευεν·
Οἵ θ' Ὑπερησίην τε καὶ αἰπεινὴν Γονόεσσαν,
Πελλήνην τ' εἶχον, ἠδ' Αἴγιον ἀμφενέμοντο,
Αἰγιαλόν τ' ἀνὰ πάντα, καὶ ἀμφ' Ἑλίκην εὐρεῖαν·
Τῶν ἑκατὸν νηῶν ἦρχε κρείων Ἀγαμέμνων
Ἀτρείδης· ἅμα τῷ γε πολὺ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι
Λαοὶ ἕποντ'· ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσατο νώροπα χαλκὸν,
Κυδιόων, ὅτι πᾶσι μετέπρεπεν ἡρώεσσιν·
Οὕνεκ' ἄριστος ἔην, πολὺ δὲ πλείστους ἄγε λαούς.
Οἳ δ' εἶχον κοίλην Λακεδαίμονα κητώεσσαν,
Φᾶρίν τε, Σπάρτην τε, πολυτρήρωνά τε Μέσσην,
Βρυσειάς τ' ἐνέμοντο, καὶ Αὐγειὰς ἐρατεινάς,
Οἵ τ' ἄρ' Ἀμύκλας εἶχον, Ἕλος τ' ἔφαλον πτολίεθρον,
Οἵ τε Λάαν εἶχον, ἠδ' Οἴτυλον ἀμφενέμοντο·

Orniasque colebant, Aræthyreamque amœnam,
Et Sicyona, ubi Adrastus primùm regnavit;
Quique Hyperesiamque & excelsam Gonoëssam,
Pellenamque tenebant, & Ægium incolebant,
Et per omnem oram maritimam, & circa Helicen spatiosam:
Horum centum navibus imperabat rex Agamemnon
Atrides: simul hunc longè plurimæ & præstantissimæ
Copiæ sequebantur: atque ipse induebat splendidum æs,
Gloriâ exultans, quòd omnes inter elucebat heroas:
Quoniam maximus erat, longéque plurimas ducebat copias.
Qui autem tenebant montibus clausam Lacedæmona magnam,
Pharemque, Spartamque, abundantemque columbis Messam,
Brysiasque habitabant, & Augias amœnas,
Quique Amyclas tenebant, Helósque maritimam urbem,
Quique Laan tenebant, & Oetylum circumhabitabant:

Ver. 573. —— Γονόεσσαν,] Pausanias, *lib.* 7. *c.* 26, scribit Δονόεσσαν. Ipse tamen alibi habet, Γονόεσσης & Γονόεσσης; *lib.* 2. *c.* 4. Et *lib.* 5. *c.* 18.

Ver. 574 —— εἶχον, ἠδ'] Vide ad ά, 51.

Ver. 578. —— ἐδύσατο] *Al.* ἐδύσσατο. Sed nihil opus. Nam ἐδύσατο antepenultimam naturâ producit.

Ibid. —— νώροπα χαλκὸν,] Mira sunt, (nè dicam planè ridicula, ad *Homerum*, quidem explicandum) quæ hîc affert *Plutarchus*, *Symposiac. lib.* 3. *sub finem.* Καὶ τοὺς γε διατρίβοντας ἐν τοῖς χαλκωρυχίοις ἰσορῦσιν ὠφελεῖσθαι τὰ ὄμματα, *&c.* Quæ Latinè sic vertit *Macrobius*; "Qui in Metallo æris morantur, semper oculorum sanitate pollent; & quibus antè palpebræ nudatæ fuerant, illic convestiuntur. Aura enim quæ ex ære procedit, in oculos incidens, haurit & exsiccat quod malè influit. Unde & *Homerus* modò εὐήνορα, modò νώροπα χαλκὸν, has causas secutus appellat." *Lib.* 7. *cap.* 16.

Ver. 581. —— Λακεδαίμονα κητώεσσαν,] Γραφόντων δὲ τῶν μὲν, Λακεδαίμονα κητώεσσαν· τῶν δὲ, καιετάεσσαν· ζητοῦσι τὴν κητώεσσαν τινα δέχεσθαι χρὴ, εἴτε ἀπὸ τῶν κητῶν, εἴτε μεγάλην, ὅπερ δοκεῖ πιθανώτερον εἶναι. Τήν τε καιετάεσσαν, οἱ μὲν καλαμινθώδη δέχονται, οἱ δὲ ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν σεισμῶν ῥωχμοὶ Καιετοὶ λέγονται. Καὶ Καιάδας [*Al.* ὁ Καιέτας] τὸ δεσμωτήριον ἐντεῦθεν, τὸ παρὰ Λακεδαιμονίοις σπήλαιόν τι. *Strabo*, *lib.* 8.

Ver. 585. —— εἶχον, ἠδ'] Vide suprà ad ά, 51.

Τῶν οἱ ἀδελφεὸς ἦρχε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
Ἑξήκοντα νεῶν, ἀπάτερθε δὲ θωρήσσοντο.
Ἐν δ' αὐτὸς κίεν ᾗσι προθυμίῃσι πεποιθὼς,
Ὀτρύνων πόλεμόνδε· μάλιστα δὲ ἵετο θυμῷ
Τίσασθαι Ἑλένης ὁρμήματά τε στοναχάς τε.
Οἳ δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο, καὶ Ἀρήνην ἐρατεινὴν,
Καὶ Θρύον Ἀλφειοῖο πόρον, καὶ ἐΰκτιτον Αἰπὺ,
Καὶ Κυπαρισσήεντα, καὶ Ἀμφιγένειαν ἔναιον,
Καὶ Πτελεὸν, καὶ Ἕλος, καὶ Δώριον· ἔνθα τε Μοῦσαι
Ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν Θρήϊκα παῦσαν ἀοιδῆς,
Οἰχαλίηθεν ἰόντα παρ' Εὐρύτου Οἰχαλιῆος.
Στεῦτο γὰρ εὐχόμενος νικησέμεν, εἴπερ ἂν αὐταὶ
Μοῦσαι ἀείδοιεν, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο·
Αἱ δὲ χολωσάμεναι πηρὸν θέσαν· αὐτὰρ ἀοιδὴν
Θεσπεσίην ἀφέλοντο, καὶ ἐκλέλαθον κιθαριστύν.

Horum ejus frater præerat prælio strenuus Menelaus
Sexaginta navibus; seorsùm verò armabantur:
Inter *eas* & ipse ibat suâ animosâ virtute fretus,
Adhortans ad bellum; maximè verò cupiebat animo
Ulcisci Helenæ raptumque gemitusque.
Qui autem Pylumque colebant, & Arenen amœnam,
Et Thryum Alphæi vadum, & benè ædificatum Æpy,
Et Cyparisseenta, & Amphigeniam habitabant,
Et Pteleum, & Helos, & Dorion: ubi etiam Musæ
Occurrentes Thamyrim Threïcium spoliârunt cantu,
Ex Oechaliâ venientem ab Euryto Oechaliensi:
Afferebat enim gloriabundus se relaturum victoriam, si vel ipsæ
Musæ canerent, filiæ Jovis Ægiochi:
At illæ iratæ cæcum fecerunt, sed & cantum
Divinum ademerunt, & oblivisci fecerunt artem pulsandi citharam.

Ver. 586.——βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad *ver.* 408.

Ver. 587.————ἀπάτερθε] Vide suprà ad ά, 349.

Ver. 589.————μάλιστα δὲ ἵετο θυμῷ] Ipse enim *Sui*, cæteri *Ipsius* causâ, bellum inferebant.

Ver. 590.————Ἑλένης ὁρμήματα] Vide suprà ad *ver.* 356.

Ver. 597. Στεῦτο γὰρ εὐχόμενος]

Non me carminibus vincet, nec Thracius
 Orpheus,
Nec Linus.——————
Pan etiam, Arcadiâ mecum si judice
 certet;
Pan etiam, Arcadiâ dicat se judice vic-
 tum. *Eclg.* IV. 55.
——cavâ dum personat æquora conchâ
Demens, & cantu vocat in certamina Di-
 vos. *Æn.* VI. 172.

Cæterùm de hoc *Episodio*, ita *Macrobius*. "Uterque [*Homerus* & *Virgilius*] in *Catalogo* suo, post difficillium rerum vel nominum narrationem, infert fabulam cum versibus amœnioribus, ut Lectoris animus recreetur. *Homerus*, inter enumeranda regionum & urbium nomina, facit locum fabulis quæ horrorem satietatis excludant. "————ἔνθα τε Μοῦσαι Ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν Θρήϊκα παῦσαν ἀοιδῆς——Στεῦτο γὰρ εὐχόμενος νικήσεμεν,——& reliqua quibus protraxit jucunditatem. *Virgilius* in hoc secutus auctorem;—& sic amœnitas intertexta fastidio narrationum medetur." *Lib.* 5. *c.* 16.

Ver.

Τῶν αὖθ' ἡγεμόνευε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
Τῷ δ' ἐνενήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.
Οἳ δ' ἔχον Ἀρκαδίην, ὑπὸ Κυλλήνης ὄρος αἰπὺ,
Αἰπύτιον παρὰ τύμβον, ἵν' ἀνέρες ἀγχιμαχηταί·
Οἳ Φενεόν τ' ἐνέμοντο καὶ Ὀρχομενὸν πολύμηλον,
Ῥίπην τε, Στρατίην τε, καὶ ἠνεμόεσσαν Ἐνίσπην,
Καὶ Τεγέην εἶχον, καὶ Μαντινέην ἐρατεινὴν,
Στύμφηλόν τ' εἶχον, καὶ Παῤῥασίην ἐνέμοντο,
Τῶν ἦρχ' Ἀγκαίοιο πάϊς κρείων Ἀγαπήνωρ
Ἑξήκοντα νεῶν· πολέες δ' ἐν νηῒ ἑκάστῃ
Ἀρκάδες ἄνδρες ἔβαινον ἐπιστάμενοι πολέμοιο.
Αὐτὸς γάρ σφιν δῶκεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Νῆας ἐϋσσέλμους περάαν ἐπὶ οἴνοπα πόντον
Ἀτρείδης· ἐπεὶ οὐ σφι θαλάσσια ἔργα μεμήλει.
Οἳ δ' ἄρα Βουπράσιόν τε καὶ Ἤλιδα δῖαν ἔναιον,

His porrò præerat Gerenius eques Nestor;
Cum eo autem nonaginta cavæ naves ordine profeiscebantur.
Qui autem tenebant Arcadiam, sub Cyllenes montem altum,
Æpytium prope monumentum, ubi viri cominus pugnantes:
Qui Pheneumque incolebant, & Orchomenum pecorosum,
Ripénque, Stratiënque, & ventosam Enispen,
Et Tegeam tenebant, & Mantineam amœnam,
Stymphalumque tenebant, & Parasien colebant,
Horum imperabat Ancæi filius rex Agapenor
Sexaginta navibus: multi autem in navem unamquamque
Arcades viri conscenderant, periti rei militaris.
Ipse enim eis dederat rex virorum Agamemnon
Naves bene transtratas, ut transfretarent super nigrum pontum,
Atrides: quoniam non ipsis marina opera erant curæ.
Qui autem Buprasiúmque & Elida nobilem habitabant,

Ver. 601.———ἱππότα Νέστωρ,] Et *ver.* 628. ἱππότα Φυλεύς. Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 611.——ἐπιστάμενοι πολέμοιο.] *Al.* ἐπιστάμενοι πολεμίζειν.

Ver. 612. Αὐτὸς γάρ σφιν δῶκεν——— Νῆας] Ἀγαμέμνων———ναυτικῷ———ἐπὶ πλέον τῶν ἄλλων ἰσχύσας, τὴν στρατιὰν——— ξυναγαγών.———Φαίνεται γὰρ ναυσί τε πλείσταις αὐτὸς ἀφικόμενος, καὶ Ἀρκάσι προσπαρασχὼν, ὡς Ὅμηρος τοῦτο δεδήλωκεν. Καὶ ἐν τοῦ σκήπτρου ἅμα τῇ παραδόσει, εἴρηκεν αὐτὸν "Πολλῇσι νήσοισι καὶ Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν." Οὐκ ἂν οὖν νήσων, ἔξω τῶν περιοικίδων (αὗται δὲ οὐκ ἂν πολλαὶ εἴησαν,) ἠπειρώτης ὤν, ἐκράτει, εἰ μή τι καὶ ναυτικὸν εἶχεν. *Thucydid.* *lib.* 1. *p.* 7.

Ver. 614.——ἐπεὶ οὐ σφι θαλάσσια ἔργα μεμήλει.] Livius, lib. 35. c. 26. *de* Philopœmene: "*Prætor Achæorum, sicut terrestrium certaminum arte quemvis clarorum Imperatorum vel usu vel ingenio æquabat, ita rudis in re navali erat: Arcas, mediterraneus homo, &c.*" Similiter *Pausanias*: Ὁ Φιλοποίμην,———ἅτε ἐς ἅπαν ἀπείρως θαλάσσης ἔχων, τριήρους ἔλαθεν ἐπιβὰς ῥεούσης. Ὥστε καὶ ἐσῆλθε Ῥωμαίους——— μνήμη τῶν ἐπῶν, ὧν ἐν Καταλόγῳ πεποίηκεν Ὅμηρος ἐπὶ τῇ Ἀρκάδων ἀμαθίᾳ τῇ ἐς θάλασσαν. *Lib.* 8. *cap* 50.

Ibid.——μεμήλει.] Si μέμηλε, dixisset; jam non constitisset Temporum ratio. Simile enim esset, ac siquis Anglicè dicat, They have no skill; pro eo quod est, They hav no skill. Vide suprà ad ά, 37.

Ὅσσον ἐφ' Ὑρμίνη καὶ Μύρσινος ἐσχατόωσα,
Πέτρη τ' Ὠλενίη, καὶ Ἀλείσιον ἐντὸς ἐέργει,
Τῶν αὖ τέσσαρες ἀρχοὶ ἔσαν, δέκα δ' ἀνδρὶ ἑκάστῳ
Νῆες ἕποντο θοαὶ, πολέες δ' ἔμβαινον Ἐπειοί.
Τῶν μὲν ἄρ' Ἀμφίμαχος καὶ Θάλπιος ἡγησάσθην,
Υἷες, ὁ μὲν Κτεάτου, ὁ δὲ Εὐρύτου Ἀκτορίωνος·
Τῶν δ' Ἀμαρυγκείδης ἦρχε κρατερὸς Διώρης·
Τῶν δὲ τετάρτων ἦρχε Πολύξεινος θεοειδὴς,
Υἱὸς Ἀγασθένεος Αὐγηϊάδαο ἄνακτος.
Οἳ δ' ἐκ Δουλιχίοιο, Ἐχινάων θ' ἱεράων
Νήσων, αἳ ναίουσι πέρην ἁλὸς Ἤλιδος ἄντα,
Τῶν αὖθ' ἡγεμόνευε Μέγης, ἀτάλαντος Ἄρηϊ,
Φυλείδης, ὃν τίκτε Διῒ φίλος ἱππότα Φυλεὺς,
Ὅς ποτε Δουλίχιόνδ' ἀπενάσσατο πατρὶ χολωθείς·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.

Quantum *agri* Hyrmine & Myrsinus extrema,
Petraque Olenia, & Alisium intus continet,
Horum utique quatuor duces erant, decem verò virum unumquemque
Naves sequebantur veloces, multique *eas* conscenderant Epei.
His quidem Amphimachus & Thalpius præerant,
Filii, alter quidem Cteati, alter autem Euryti Actorionis:
Istis verò Amaryncides imperabat fortis Diores:
Quartisque præerat Polyxenus deo similis,
Filius Agasthenis, Augeiadæ regis.
Qui autem *venerunt* ex Dulichio, Echinadibusque sacris
Insulis, quæ sitæ sunt trans mare, Elidis è regione;
His utique præerat Meges, æqualis Marti,
Phylides, quem genuit Jovi dilectus eques Phyleus,
Qui olim in Dulichium migraverat patri invisus:
Hunc autem simul quadraginta nigræ naves sequebantur.

Ver. 621.——ὁ μὲν Κτεάτου, ὁ δὲ Εὐρύτου] Simplicissima videtur hæc emendatio. *Vulgg.* ὁ μὲν Κτεάτου, ὁ δ' Εὐρύτου: Quæ est Licentia *Homero* non usitata. *Barnesius* edidit, ex conjecturâ, neque id quidem malè, ὁ μὲν Κτεάτοιο, ὁ δ' Εὐρύτου.

Ver. 623.——θεοειδὴς,] Ἀποβλέποιεν πρός τε τὸ φύσει δίκαιον καὶ καλὸν καὶ σώφρον, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ πρὸς ἐκεῖνο αὖ ὃ ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιοῖεν, ξυμμιγνύντες τε καὶ κεραννύντες ἐκ τῶν ἐπιτηδευμάτων, τὸ "Ἀνδρείκελον" ἀπ' ἐκείνου τεκμαιρόμενοι, ὃ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐκάλεσεν, ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγγιγνόμενον, "Θεοειδὲς" τε καὶ "Θεοείκελον." *Plato de Republ. lib.* 6.

Ver. 626. Νήσων, αἳ ναίουσι] Ita *Sophocles* in *Ajace, ver.* 602.

Ὦ κλεινὰ Σαλαμὶς, σὺ μέν που
Ναίεις ἁλίπλαγκτος εὐδαίμων,
Πᾶσιν περίφαντος αἰεί.

Ver. 627.——ἀτάλαντος Ἄρηϊ,]——χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε Τάλαντα, θ', *ver.* 69. ——Ἰσάζουσα [τάλαντα,]——μ', *ver.* 435. Ἀτάλαντος ὤν, ὁ ἴσος, καὶ μὴ ταλαντεύων. *Porphyr. Quæstion. Homeric.* 25.

Ver. 628.——ὃν τίκτε Διῒ φίλος] *Barnesius*, cùm in γ', *ver.* 449. (nè Cæsura scilicet interiret, & inficetè admodum hiaret versus,) rectè emendâsset ἐφοίτα, quod antè scriptum fuerat φοίτα; & hîc similiter ἔτικτε, pro τίκτε, scribendum contendit: Minùs rectè, cùm utrumque sit æquè "*rotundum.*" Cæterùm quâ ratione hîc, Διῒ, ultimam producat; & similiter, *ver.* 636. Διῒ μῆτιν ἀτάλαντος; item Ἀγασθένεος, *ver.* 624; & ἔχον, *ver.* 634, 635; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 630, 644, & 652.——μέλαιναι νῆες ἕποντο.] Vide suprà ad *ver.* 494.

Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἦγε Κεφαλλῆνας μεγαθύμους,
Οἵ ῥ' Ἰθάκην εἶχον καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον,
Καὶ Κροκύλει' ἐνέμοντο, καὶ Αἰγίλιπα τρηχεῖαν,
Οἵ τε Ζάκυνθον ἔχον, ἠδ' οἱ Σάμον ἀμφενέμοντο,
Οἵ τ' Ἤπειρον ἔχον, ἠδ' ἀντιπέραι' ἐνέμοντο·
Τῶν μὲν Ὀδυσσεὺς ἦρχε, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντος·
Τῷ δ' ἅμα νῆες ἕποντο δυώδεκα μιλτοπάρηοι.
Αἰτωλῶν δ' ἡγεῖτο Θόας, Ἀνδραίμονος υἱός·
Οἳ Πλευρῶν' ἐνέμοντο, καὶ Ὤλενον, ἠδὲ Πυλήνην,
Χαλκίδα τ' ἀγχίαλον, Καλυδῶνά τε πετρήεσσαν.
Οὐ γὰρ ἔτ' Οἰνῆος μεγαλήτορος υἱέες ἦσαν,
Οὐδ' ἄρ' ἔτ' αὐτὸς ἔην, θάνε δὲ ξανθὸς Μελέαγρος·
Τῷ δ' ἐπὶ πάντ' ἐτέταλτο ἀνασσέμεν Αἰτωλοῖσι·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Κρητῶν δ' Ἰδομενεὺς δουρικλυτὸς ἡγεμόνευεν,
Οἳ Κνωσσόν τ' εἶχον, Γόρτυνά τε τειχιόεσσαν,
Λύκτον, Μίλητόν τε, καὶ ἀργινόεντα Λύκαστον,

Porro Ulysses ducebat Cephallenses magnanimos,
Qui Ithacam tenebant, & Neritum frondosum,
Et Crocylea colebant, & Ægilipa asperam,
Quique Zacynthum tenebant, & qui Samum incolebant,
Quique Epirum [*vel* continentem] tenebant, & objacentia incolebant,
His quidem Ulysses imperabat, Jovi consilio par:
Hunc autem simul naves sequebantur duodecim proras rubras habentes.
Ætolis autem imperabat Thoas, Andræmonis filius;
Qui Pleurona colebant, & Olenum, & Pylenen,
Chalcidaque maritimam, Calydonaque petrosam.
Non enim amplius Oenei magnanimi filii supererant,
Neque item amplius ipse supererat, mortuus autem erat flavus Meleager.
Huic igitur summa rerum erat commissa, ut imperaret Ætolis:
Et hunc simul quadraginta nigræ naves sequebantur.
Cretensibus autem Idomeneus hastâ clarus præerat,
Qui Cnossumque tenebant, Gortynaque bene cinctam mœnibus,
Lyctum, Miletumque, & albicantem Lycastum,

Ver. 632.——εἰνοσίφυλλον,] *Virgilio*, nemorosum.

Ver. 633.——τρηχεῖαν,] Malè Vir doctissimus *H. Stephanus*: "Τρηχεῖα est apud "Homerum, metri causâ." *Loc. à Cicerone interpretati, p.* 190. Quasi verò aliter potuit scriptor Ionicus: aut quasi ipsa scilicet τραχεῖα, priorem non produceret necessariò. Nunquam enim ά, nisi quæ naturâ producta sit, enuntiabatur ή. Vide ad *ver.* 314.

Ver. 637.——μιλτοπάρηοι.]
——pictasque innare carinas.
Æn. VIII. 93.

Ver. 640.——Καλυδῶνά τε] Cùm *Ætoli* & *Æoles* de *Calydone* contenderent, cessit ea *Ætolis*, quia *Homerus* hoc in loco mentionem ejus fecerat in *Ætolorum* catalogo. Vide *Eustathium*, p. 199, lin. 36. Vide & suprà ad *ver.* 558.

Φαιςόν τε, Ῥύτιόν τε, πόλεις εὖ ναιετάωσας,
Ἄλλοι θ', οἳ Κρήτην ἑκατόμπολιν ἀμφενέμοντο.
Τῶν μὲν ἄρ' Ἰδομενεὺς δουρικλυτὸς ἡγεμόνευε,
Μηριόνης τ' ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ·
Τοῖσι δ' ἅμ' ὀγδώκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Τληπόλεμος δ' Ἡρακλείδης ἠΰς τε μέγας τε
Ἐκ Ῥόδου ἐννέα νῆας ἄγεν Ῥοδίων ἀγερώχων·
Οἳ Ῥόδον ἀμφενέμοντο διάτριχα κοσμηθέντες,
Λίνδον, Ἰηλυσσόν τε, καὶ ἀργινόεντα Κάμειρον·
Τῶν μὲν Τληπόλεμος δουρικλυτὸς ἡγεμόνευεν,
Ὃν τέκεν Ἀςυόχεια βίῃ Ἡρακληείῃ,
Τὴν ἄγετ' ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος,
Πέρσας ἄςεα πολλὰ διοτρεφέων αἰζηῶν.
Τληπόλεμος δ', ἐπεὶ οὖν τράφη ἐν μεγάρῳ εὐπήκτῳ,
Αὐτίκα πατρὸς ἑοῖο φίλον μήτρωα κατέκτα

Phæstumque Rhytiumque, urbes bene-habitatas,
Cæterique, qui Cretam centum-urbium incolebant,
His utique Idomeneus hastâ-clarus pærat,
Merionesque par Matri homicidæ:
Hos autem simul octoginta nigræ naves sequebantur.
Tlepolemus autem Heraclides fortisque magnusque
Ex Rhodo novem naves ducebat Rhodiorum magnanimorum,
Qui Rhodum incolebant trifariam instructi,
Lindum, Ialyssúmque, & albicantem Camirum:
Horum quidem Tlepolemus hastâ clarus dux erat,
Quem peperit Astyochea fortitudini Herculeæ,
Quam *uxorem* duxerat [*Hercules*] ex Ephryâ, fluvio à Sellente,
Depopulatus urbes multas Jovis alumnorum juvenum.
Tlepolemus autem, postquam utique nutritus fuerat in domo bene extructâ,
Illicò patris sui dilectum avunculum interfecit

Ver. 648. ——— εὖ ναιετάωσας,] *Benè sitas.* Ità apud *Sophoclem*, loco jam suprà citato:

Ω κλεινὰ Σαλαμὶς, σὺ μέν που
Ναίεις ἁλίπλακτος, εὐδαίμων,
Πᾶσιν περίφαντος αἰεί. *Ajac.* 601.

Ver. 649. —— Κρήτην ἑκατόμπολιν]

Centum urbes habitant magnas, ——
Æn. III. 106.

Aliter *Odyss.* τ', 174, —— καὶ ἐννήκοντα πόληες. Quâ de re vide *Scholia*; & *Strabonem*, *lib.* 10. *pag.* 735, *al.* 479.

Ver. 651. ——— ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ·] "Notandum" (inquit *Barnesius*) "duas *posteriores* syllabas per *Συνίζησιν* coalescere; ut, (ά, 15.) χρυσέῳ ἀνὰ *Σκήπτρῳ.*" Sed aliud est —— έῳ, aliud —— ίῳ. Mihi rectiùs videntur ϋα (ά brevi in ύ productam absorptâ) in unam coalescere. Cæterùm, si cui displicet istud, ει; cùm *Eustathius* (ad ή, 166.) scribat ἀνδρειφόντῃ; poterit is legere, ἀνδρειφόντῃ. Quanquam ἀνδρειφόντας non multùm abludit ab analogiâ τοῦ, Ἀργειφόντης.

Ver. 658, (& infrà 666.) ——— Βίη Ἡρακληείη,] Simili planè loquendi ratione, ac, in linguis Recentioribus, *regia majestas* ipse scilicet *Rex* est, & *divinitas* ipse *Deus.*

Ver. 659. Τὴν ἄγετ' ἐξ] Vide suprà ad *ver.* 597. Laudatur enim à *Macrobio* & hoc ἐπεισόδιον, in loco ibi citato.

Ver. 661. ——— τράφη ἐν] Ita edidit *Barnesius* ex conjecturâ. Olim τράφ' ἐνὶ: Quod est durum, nec *Homero* usitatum. Repperit Idem in duobus MSS, τράφετ' ἐν, & τρέφετ' ἐν.

Ver. 662. Αὐτίκα —— κατέκτα] *Casu &* *fortuitò*, si Historiæ fides.

Ver.

Ἤδη γηράσκοντα Λικύμνιον, ὄζον Ἄρηος·
Αἶψα δὲ νῆας ἔπηξε· πολὺν δ' ὅγε λαὸν ἀγείρας,
Βῆ φεύγων ἐπὶ πόντον· ἀπείλησαν γάρ οἱ ἄλλοι
Υἱέες, υἱωνοί τε βίης Ἡρακληείης.
Αὐτὰρ ὅγ' ἐς Ῥόδον ἷξεν ἀλώμενος, ἄλγεα πάσχων.
Τριχθὰ δὲ ᾤκηθεν καταφυλαδὸν, ἠδ' ἐφίληθεν
Ἐκ Διὸς, ὅστε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσει·
Καί σφιν θεσπέσιον πλοῦτον κατέχευε Κρονίων.
    Νιρεὺς δ' αὖ Σύμηθεν ἄγεν τρεῖς νῆας ἐΐσας,
Νιρεὺς Ἀγλαΐης θ' υἱὸς, Χαρόποιό τ' ἄνακτος·
Νιρεὺς, ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε

Jam senescentem Licymnium, ramum Martis:
Statim autem naves compegit: multasque copias cùm coegisset,
Abiit fugiens per mare; minati enim ei fuerant alii
Filii, nepotesque fortitudinis Herculeæ.
Atque hic Rhodum venit errans, ærumnas perpessus.
Trifariam autem *distincti* habitabant tributim, & dilecti fuerunt
A Jove, qui diis & hominibus imperat;
Et ipsis ingentes divitias impluerat Saturnius.
    Nireus porrò ex Symâ ducebat tres naves æquales;
Nireus, Aglaiæque filius, Charopique regis;
Nireus, qui formosissimus vir ad Ilium venit

Ver. 664.———ὅγε] Vide infrà ad γ', 409.

Ver. 669.———ὅστε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσει·]

———hominum Divûmque æterna potestas. *Æn.* X. 18.

Ver. 670. Καί σφιν θεσπέσιον πλοῦτον κατέχευε Κρονίων.] *Al.* Καί σφισι. Cæterùm vox, κατέχευε, singularem hic vim habet:

———ἔνθα ποτὲ
βρέχε θεῶν βασιλεὺς ὁ μέγας
χρυσαῖς νιφάδεσσι πόλιν.
Pindar. Olymp. Ode 7.

Et paullo infrà———κείνοισι μὲν ξανθὰν ἀγαγὼν νεφέλαν,
πολὺν ὗσε χρυσόν.———

Ad quorum locorum priorem, *Scholiastes* hunc versum Homeri, σίχον ἀθετούμενον appellat.

Ver. 671. Νιρεὺς δ' αὖ Σύμηθεν———
Νιρεὺς Ἀγλαΐης———
Νιρεὺς, ὃς κάλλιστος ἀνὴρ———.]

Miro artificio Poëta virum nullius pretii, & nunquam aliàs memoratum, (vide suprà ad *ver.* 216.) ad memoriam tamen *mero orationis Schemate* nescio quomodo notabilem effecit. Quoniam enim quod est reverà præclarum, dignissimum est quod sæpiùs repetatur; hinc utique & *ter repetitum*, quod reverà nullius est pretii, διὰ τὸν παραλογισμὸν videtur quodammodo præclarum. Περὶ οὗ πολλὰ εἴρηται, ἀνάγκη καὶ πολλάκις εἰρῆσθαι· εἰ οὖν καὶ πολλάκις, καὶ πολλὰ δοκεῖ· ὥστε ηὔξησεν ἅπαξ μνησθεὶς διὰ τὸν παραλογισμὸν, καὶ μνήμην πεποίηκεν, οὐδαμοῦ ὕστερον αὐτοῦ [Νιρέως] λόγον ποιησάμενος. *Aristot. Rhetoric. lib.* 3. *cap.* 12. Τὸν δὲ Νιρέα, αὐτόν τε ὄντα μικρὸν, καὶ τὰ πράγματα αὐτοῦ μικρότερα, τρεῖς ναῦς καὶ ὀλίγους ἄνδρας, μέγαν καὶ μεγάλα ἐποίησεν ἀντ' ὀλίγων, τῷ Σχήματι. *Demetr. Phaler.* περὶ Ἑρμηνείας, §. 61.

Ibid.———νῆας ἐΐσας,] Vide suprà ad ά, 306.

Ver. 673.———ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε,
Τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα·]

———quo pulchrior alter
Non fuit, excepto Laurentis corpore Turni.
Æn. VII. 649.

Monendum hîc *primò*, quanto cum artificio, ut Poëma unum sit à capitè ad calcem, *ubique* spectetur & inseratur *Achilles*. Observandum *deinde*, vocem ἀμύμονα non utique *omni laude* ornatum virum denotare, (οὐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν, ἀλλ' ἀγανόφρων,) sed

Una

Τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα·
Ἀλλ' ἀλαπαδνὸς ἔην, παῦρος δέ οἱ εἵπετο λαός.
Οἳ δ' ἄρα Νίσυρόν τ' εἶχον, Κράπαθόν τε, Κάσον τε,
Καὶ Κῶν Εὐρυπύλοιο πόλιν, νήσους τε Καλύδνας,
Τῶν αὖ Φείδιππός τε καὶ Ἄντιφος ἡγησάσθην,
Θεσσαλοῦ υἷε δύω, Ἡρακλείδαο ἄνακτος·
Τῶν δὲ τριήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.
Νῦν δ' αὖ τοὺς ὅσσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔναιον,
Οἵ τ' Ἄλον, οἵ τ' Ἀλόπην, οἵ τε Τρηχῖν' ἐνέμοντο,
Οἵ τ' εἶχον Φθίην, ἠδ' Ἑλλάδα καλλιγύναικα,
Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο, καὶ Ἕλληνες, καὶ Ἀχαιοί·
Τῶν αὖ πεντήκοντα νεῶν ἦν ἀρχὸς Ἀχιλλεύς.
Ἀλλ' οἵγ' οὐ πολέμοιο δυσηχέος ἐμνώοντο·
Οὐ γὰρ ἔην, ὅστις σφιν ἐπὶ στίχας ἡγήσαιτο·

Cæterorum Danaorum, post laudatissimum Pelidem:
Sed imbellis erat, paucæque eum sequebantur copiæ.
Qui vero Nisyrumque tenebant, Crapathumque, Casumque,
Et Coon, Eurypyli urbem, insulasque Calydnas,
His Phidippusque & Antiphus præerant,
Thessali filii duo, Herculis filii regis:
Horum autem triginta cavæ naves ordine ibant.
Nunc vero istos quotquot Pelasgicum Argos habitabant,
Quique Alon, quique Alopen, quique Trachina colebant,
Quique tenebant Phthiam, & Hellada pulchras mulieres habentem,
Myrmidones autem vocabantur, & Hellenes, & Achæi:
Horum utique quinquaginta navibus erat Dux Achilles.
Verùm hi non belli horrisoni recordabantur:
Non enim erat, qui ipsos in ordines duceret;

Unâ quâvis animi corporisve dote eximium; ut, hoc in loco, *Specie ac Formâ* Corporis. *Denique*, notandum hîc *Amplificationis* genus id, quod à *Quintiliano* appellatum est *Incrementum:* Quod "*est potentissimum, cùm* "*magna videntur etiam quæ Inferiora sunt.* "*——Per id venitur non modò ad summum,* "*sed interim quodammodo supra summum.* "*——Ut*, Quo pulchrior alter Non fuit, "excepto Laurentis corpore Turni. *Sum*"*mum est enim, quo pulchrior alter non fuit;* "*huic deinde aliquid suprà positum est.*" Lib. 8. cap. 4.

Ver. 681. Νῦν δ' αὖ τοὺς——τῶν ἦν ἀρχὸς Ἀχιλλεύς.] Species hæc constructionis ἀνακόλουθος, quâ sententia, sub alio inchoata exordio, mutatâ derepente loquendi ratione, in aliam quasi inopinatò syntaxin definit; optimis Auctoribus tum Græcis, tum Latinis, non est inusitata. Vide suprà ad *ver.* 353; & infrà ad γ', 211; & ad ζ, 510; & ad κ', 224, 437; & ad *Odyss.* μ', 73. Verùm hoc in loco peculiaris id artificii inest, ut, de *Achille* dicturus, (vide infrà ad ί, 788.) quo attentiorem sibi Lectorem faciat, nescio quid *sublime præfari* videatur Poëta; &, exordio tanquam ex novâ re desumpto, iterum Νῦν δ' αὖ τοὺς——eodem ferè modò hîc dicat, quomodo suprà dixerat, Ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι, *ver.* 484. Neque dissimulandum, hanc observationem à doctissimâ *Domina Dacier* priùs occupatam. Porrò, olim "*latebat hîc error*" (inquit doctissimus Henr. Stephanus) "*à nemine* "*antea, quod sciam, deprehensus;* αὐτοὺς, "pro αὖ τούς."

Ver. 684.——καλεῦντο,] *Al.* καλεῦντο.

Ibid.——καὶ Ἕλληνες,] Vide locum suprà ex *Thucydide* allatum, ad *ver.* 528, 529, 530.

Ver.

Κεῖτο γὰρ ἐν νήεσσι ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς,
Κούρης χωόμενος Βρισηΐδος ἠϋκόμοιο,
Τὴν ἐκ Λυρνησσοῦ ἐξείλετο πολλὰ μογήσας,
Λυρνησσὸν διαπορθήσας, καὶ τείχεα Θήβης·
Κὰδ δὲ Μύνητ' ἔβαλεν καὶ Ἐπίστροφον ἐγχεσιμώρους,
Υἱέας Εὐηνοῖο, Σεληπιάδαο ἄνακτος·
Τῆς ὅγε κεῖτ' ἀχέων, τάχα δ' ἀνστήσεσθαι ἔμελλεν.
Οἳ δ' εἶχον Φυλάκην, καὶ Πύῤῥασον ἀνθεμόεντα,
Δήμητρος τέμενος, Ἴτωνά τε μητέρα μήλων,
Ἀγχίαλόν τ' Ἀντρῶν', ἠδὲ Πτελεὸν λεχεποίην·
Τῶν αὖ Πρωτεσίλαος ἀρήϊος ἡγεμόνευε,
Ζωὸς ἐών· τότε δ' ἤδη ἔχεν κατὰ γαῖα μέλαινα.
Τοῦ δὲ καὶ ἀμφιδρυφὴς ἄλοχος Φυλάκῃ ἐλέλειπτο,
Καὶ δόμος ἡμιτελής· τὸν δ' ἔκτανε Δάρδανος ἀνὴρ,
Νηὸς ἀποθρώσκοντα πολὺ πρώτιστον Ἀχαιῶν.
Οὐδὲ μὲν οὐδ' οἱ ἄναρχοι ἔσαν, πόθεόν γε μὲν ἀρχὸν,
Ἀλλὰ σφέας κόσμησε Ποδάρκης, ὄζος Ἄρηος,
Ἰφίκλου υἱὸς πολυμήλου Φυλακίδαο,
Αὐτοκασίγνητος μεγαθύμου Πρωτεσιλάου,

Jacebat enim ad naves pedibus velox nobilis Achilles,
Ob puellam iratus Briseïda bene comatam,
Quam ex Lyrnesso ceperat multos perpessus *labores*,
Lyrnessum depopulatus, & muros Thebarum:
Quin & Myneta dejecit & Epistrophum bellicosos,
Filios Eueni, Selepiadæ regis:
Ob istam is jacebat mœrens, citò autem surrecturus erat.
Quique tenebant Phylacen, & Pyrrhasum floridam,
Cereris sacrum-locum, Itonaque matrem ovium,
Maritimamque Antrona, & Pteleum herbosam:
Horum utique Protesilaus bellicosus dux erat,
Dum viveret; tunc verò jam detinebat *eum* terra nigra.
Ejus autem ambas-lacerata genas uxor in Phylace relicta erat,
Et domus semiperfecta: eum enim interfecit Dardanus vir,
De navi desilientem longe primum Achivorum.
Et tamen ne isti quidem sine duce erant, desiderabant tamen ducem *suum*,
Sed ipsos ordinabat Podarces, ramus Martis,
Iphicli filius divitis pecore Phylacidæ,
Frater germanus magnanimi Protesilai,

Ver. 696.——τέμενος, Ἴτωνά τε] Quâ ratione τέμενος hîc ultimam producat; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 701. Καὶ δόμος ἡμιτελής·] Ἤτοι ἄτεκνος——— ἢ ἀτελείωτος. ——Βέλτιον δὲ, εἰρῆσθαι ἡμιτελῆ, διὰ τὸ μὴ γεγεννηκότα παῖδας τελευτῆσαι. *Schol.*

Ibid.——ἔκτανε Δάρδανος ἀνὴρ,] Quoniam *Euphorbus* infrà, π', 807, appellatur Δάρδανος ἀνὴρ, ideo & hîc, Δάρδανος ἀνὴρ, *Eustathio* intelligitur *Euphorbus*. Satis incertè.

Ver. 704. Ἀλλὰ σφέας] Primus hujus versiculi pes, non *dactylus*, sed *spondæus*. Vox enim σφέας, ut ex multis locis liquet, pronuntiabatur μονοσύλλαβος.

Ὁπλότερος γενεῇ· ὁ δ' ἄρα πρότερος καὶ ἀρείων,
Ἥρως Πρωτεσίλαος ἀρήϊος· οὐδέ τι λαοὶ
Δεύονθ' ἡγεμόνος, πόθεον δέ μιν ἐσθλὸν ἐόντα·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οἳ δὲ Φεράς ἐνέμοντο παραὶ Βοιβηΐδα λίμνην,
Βοίβην, καὶ Γλαφυρὰς, καὶ ἐϋκτιμένην Ἰαωλκὸν,
Τῶν ἦρχ' Ἀδμήτοιο φίλος πάϊς ἕνδεκα νηῶν·
Εὔμηλος, τὸν ὑπ' Ἀδμήτῳ τέκε δῖα γυναικῶν
Ἄλκηστις, Πελίαο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστη.
Οἳ δ' ἄρα Μηθώνην καὶ Θαυμακίην ἐνέμοντο,
Καὶ Μελίβοιαν ἔχον, καὶ Ὀλιζῶνα τρηχεῖαν,
Τῶνδε Φιλοκτήτης ἦρχεν, τόξων εὖ εἰδὼς,
Ἑπτὰ νεῶν· ἐρέται δ' ἐν ἑκάστῃ πεντήκοντα
Ἐμβέβασαν, τόξων εὖ εἰδότες ἶφι μάχεσθαι.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήσῳ κεῖτο κρατέρ' ἄλγεα πάσχων
Λήμνῳ ἐν ἠγαθέῃ, ὅθι μιν λίπον υἷες Ἀχαιῶν,
Ἕλκεϊ μοχθίζοντα κακῷ ὀλοόφρονος ὕδρου.
Ἔνθ' ὅγε κεῖτ' ἀχέων· τάχα δὲ μνήσεσθαι ἔμελλον
Ἀργεῖοι παρὰ νηυσὶ Φιλοκτήταο ἄνακτος.
Οὐδὲ μὲν οὐδ' οἱ ἄναρχοι ἔσαν, πόθεόν γε μὲν ἀρχόν,
Ἀλλὰ Μέδων κόσμησεν, Ὀϊλῆος νόθος υἱὸς,

Minor natu: *erat* utique major & præstantior,
Heros Protesilaus bellicosus: *at* neutiquam copiæ *ejus*
Indigebant duce, desiderabant tamen ipsum strenuum existentem:
Hunc autem simul quadraginta nigræ naves sequebantur.
Qui verò Pheras colebant apud Bœbeida lacum;
Bœben, & Glaphyras, & bene ædificatam Iaolcum;
Horum imperabat Admeti dilectus filius undecim navibus
Eumelus, quem ex Admeto peperit præstantissima mulierum
Alcestis, Peliæ filiarum formâ præstantissima.
Qui autem Methonem & Thaumaciam colebant,
Et Melibœam tenebant, & Olizona asperam,
Horum Philoctetes præerat, arcu peritus,
Septem navibus; remigesque in unamquamque quinquaginta
Conscenderant, arcu periti ad fortiter pugnandum.
Cæterùm ille in insulâ jacebat ingentes dolores perferens
Lemno in divinâ, ubi ipsum reliquerant filii Achivorum,
Ulcere laborantem tetro perniciosi colubri.
Ibi ille jacebat mœrens: citò autem recordaturi erant
Argivi apud naves Philoctetæ regis.
Et tamen ne isti quidem fine duce erant, desiderabant tamen ducem *suum*,
Sed Medon ordinabat, Oïlei spurius filius,

Ver. 710.——μέλαιναι νῆες ἕποντο.] Vide suprà ad *ver.* 494.

Ver. 718.——τόξων εὖ εἰδὼς,] Insignis jaculo, & longè fallente sagittâ. *Æn.* X. 754.

Ver. 723.——κακῷ.] *Al.* κακοῦ.

Ver.

Τόν ῥ' ἔτεκεν Ῥήνη ὑπ' Ὀϊλῆϊ πτολιπόρθῳ.
Οἱ δ' εἶχον Τρίκκην, καὶ Ἰθώμην κλωμακόεσσαν,
Οἵ τ' ἔχον Οἰχαλίην, πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος,
Τῶν αὖθ' ἡγείσθην Ἀσκληπιοῦ δύο παῖδε,
Ἰητῆρ' ἀγαθώ, Ποδαλείριος ἠδὲ Μαχάων·
Τοῖς δὲ τριήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.
Οἵ τ' ἔχον Ὀρμένιον, οἵ τε κρήνην Ὑπέρειαν,
Οἵ τ' ἔχον Ἀστέριον, Τιτάνοιό τε λευκὰ κάρηνα,
Τῶν ἦρχ' Εὐρύπυλος, Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οἳ δ' Ἄργισσαν ἔχον, καὶ Γυρτώνην ἐνέμοντο,
Ὄρθην, Ἠλώνην τε, πόλιν τ' Ὀλοοσσόνα λευκήν·
Τῶν αὖθ' ἡγεμόνευε μενεπτόλεμος Πολυποίτης,
Υἱὸς Πειριθόοιο, τὸν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς·
Τόν ῥ' ὑπὸ Πειριθόῳ τέκετο κλυτὸς Ἱπποδάμεια
Ἤματι τῷ, ὅτε Φῆρας ἐτίσατο λαχνήεντας·
Τοὺς δ' ἐκ Πηλίου ὦσε, καὶ Αἰθίκεσσι πέλασσεν·
Οὐκ οἷος· ἅμα τῷγε Λεοντεύς, ὄζος Ἄρηος,

Quem peperit Rhena ex Oïleo urbium eversore.
Qui autem tenebant Triccam, & Ithomen montosam,
Quique tenebant Oechaliam, urbem Euryti Oechaliensis,
Horum duces erant Æsculapii duo filii,
Medici boni, Podalirius & Machaon:
Cum his autem triginta cavæ naves ordine ibant.
Qui verò tenebant Ormenium, quique fontem Hypeream,
Et qui tenebant Asterium, Titanique albos vertices,
Horum dux erat Eurypylus, Evæmonis præclarus filius:
Hunc autem simul quadraginta nigræ naves sequebantur.
Qui verò Argissam tenebant, & Gyrtonem colebant,
Orthen, Elonémque, urbémque Oloossona albam:
His itidem præerat firmus bellator Polypœtes,
Filius Pirithoi, quem immortalis genuit Jupiter:
Hunc utique ex Pirithoo peperit inclyta Hippodamia
Eo die, quo centauros ultus est hispidos;
Eosque ex Pelio pepulit, & ad Æthicas *usque* abegit:
Non solus; unà cum eo Leonteus, ramus Martis,

Ver. 734.——Ὀρμένιον, οἵ] Quâ ratione hic, Ὀρμένιον; & infrà, *ver.* 736. Εὐρύπυλος; &, *ver.* 745, οἷος, ultimam producant: Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 737 & 747.——μέλαιναι νῆες ἕποντο.] Vide suprà ad *ver.* 494.

Ver. 741.——ἀθάνατος] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 742.——κλυτὸς Ἱπποδάμεια,] Σύνηθες ἦν τοῖς παλαιοῖς, χρῆσθαι τοῖς ἀρσενικοῖς ἀντὶ τῶν θηλυκῶν, ὡς κρείττοσι καὶ δυνατωτέροις· οὐκ ἀμέτρως μέντοι, οὐδ' ἀλόγως· ἀλλ' ὅταν δέῃ χρῆσθαι ὀνόματι ἐπιθέτῳ ἐκτὸς ὄντι τοῦ Σώματος.——Ἐκεῖνο μὲν γάρ ἐστι περὶ τὸ Σῶμα, "ὁ Μέγας, ἡ Μεγάλη, ὁ Καλὸς, ἡ Καλὴ," καὶ τὰ τοιαῦτα· ἐκτὸς δὲ, οἷον "Ἔνδοξος, Εὐτυχής," &c. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, §. 8. Notandum autem hoc in versu particulam, ῥα nequaquam supervacaneam esse; sed vim habere in connectendâ sententiâ elegantem: Τόν ῥα, *Hunc utique.*

Ver.

Υἱὸς ὑπερθύμοιο Κορώνου Καινεΐδαο·
Τοῖς δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Γουνεὺς δ' ἐκ Κύφου ἦγε δύω κ) εἴκοσι νῆας·
Τῷ δ' Ἐνιῆνες ἕποντο, μενεπτόλεμοί τε Περαιβοὶ,
Οἳ περὶ Δωδώνην δυσχείμερον οἰκί' ἔθεντο,
Οἵ τ' ἀμφ' ἱμερτὸν Τιταρήσιον ἔργ' ἐνέμοντο,
Ὅς ῥ' ἐς Πηνειὸν προΐει καλλίῤῥοον ὕδωρ,
Οὐδ' ὅγε Πηνειῷ συμμίσγεται ἀργυροδίνῃ,
Ἀλλά τέ μιν καθύπερθεν ἐπιῤῥέει, ἠΰτ' ἔλαιον·
Ὅρκου γὰρ δεινοῦ Στυγός ὕδατος ἐστιν ἀποῤῥώξ.
Μαγνήτων δ' ἦρχε Πρόθοος, Τενθρηδόνος υἱὸς,
Οἳ περὶ Πηνειὸν κ) Πήλιον εἰνοσίφυλλον
Ναίεσκον· τῶν μὲν Πρόθοος θοὸς ἡγεμόνευε·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οὗτοι ἄρ' ἡγεμόνες Δαναῶν κ) κοίρανοι ἦσαν.
Τίς τ' ἂρ τῶν ὄχ' ἄριστος ἔην, σύ μοι ἔννεπε, Μοῦσα,
Αὐτῶν, ἠδ' ἵππων, οἳ ἅμ' Ἀτρείδῃσιν ἕποντο;

Filius magnanimi Coroni Cænidæ:
Hos autem ſimul quadraginta nigræ naves ſequebantur.
Guneus verò ex Cypho ducebat duas & viginti naves:
Hunc autem Enienes ſequebantur, firmique bellatores Peræbi,
Qui circa Dodonam valde frigidam domicilia poſuerant,
Quique circa amœnum Titareſium arva colebant,
Qui in Penëum immittit pulchrè fluentem aquam,
Nec ille Peneo commiſcetur argenteos vortices habenti,
Sed ipſum in ſummo ſupernatat, veluti oleum:
Juramenti enim gravis Stygis aquæ eſt rivus.
Magnetibus verò præerat Prothous Tenthredonis filius,
Qui circa Penëum & Pelion frondoſum
Habitabant; his quidem Prothous velox dux erat;
Hunc autem ſimul quadraginta nigræ naves ſequebantur.
Hi utique duces Danaorum & principes erant.
Quis jam horum præſtantiſſimus fuerit, tu mihi dic, Muſa,
Ipſorum, & equorum, qui ſimul Atridas ſequebantur?

Ver. 751. Οἵ τ' ἀμφ' ἱμερτὸν Τιταρήσιον] Cùm hunc amnem ex aquâ *Stygiá* derivatum dicat Poëta; quam aquam, *Strabo*, *lib.* 8. *ſub finem*, ὕδωρ ὀλέθριον appellat; quærit hîc Doctiſſima *Domina Dacier*, quâ ratione idem amnis appellari poſſit ἱμερτός. Reſpondetque, *religioſè* id fieri, & *per timorem*; eodem ferè modo, ac *Furiæ* olim appellabantur Εὐμενίδες. Mihi id potiùs ſibi voluiſſe videtur *Homerus*, ut *Titareſium*, non ad aquarum ſalubritatem, ſed ad amœnitatem loci, diceret ἱμερτόν.

Ver. 753. Οὐδ' ὅγε Πηνειῷ συμμίσγεται] Sic tibi, cùm fluctus ſubterlabere Sicanos,
Doris amara ſuam non intermiſceat undam. *Virg. Eclog.* X. 4.

Similem ex *Plinio* citat hiſtoriam *Barneſius*: "Accipit amnem *Euroton Peneus*, nec recipit tamen; ſed, Olei modo, ſupernatantem (ut dictum eſt *Homero*) brevi ſpatio portatum abdicat; pœnales aquas, Dirisque genitas, argenteis ſuis miſceri recuſans." *Lib.* 4. *c.* 8.

Ver. 755.——Στυγὸς ὕδατος] Vide infrà ad Θ', 369.

Ver. 759.——μέλαιναι νῆες ἕποντο.] Vide ſuprà ad *ver.* 494.

Ver.

Ἵπποι μὲν μέγ' ἄρισται ἔσαν Φηρητιάδαο,
Τὰς Εὔμηλος ἔλαυνε, ποδώκεας, ὄρνιθας ὥς,
Ὄτριχας, οἰέτεας, σταφύλῃ ἐπὶ νῶτον ἐΐσας·
Τὰς ἐν Πιερίῃ θρέψ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων,
Ἄμφω θηλείας, φόβον Ἄρηος φορεούσας.
Ἀνδρῶν δ' αὖ μέγ' ἄριστος ἔην Τελαμώνιος Αἴας,
Ὄφρ' Ἀχιλεὺς μήνιεν· ὁ γὰρ πολὺ φέρτατος ἦεν,
Ἵπποι θ', οἳ φορέεσκον ἀμύμονα Πηλείωνα.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήεσσι κορωνίσι ποντοπόροισι
Κεῖτ', ἀπομηνίσας Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν,
Ἀτρείδῃ· λαοὶ δὲ παρὰ ῥηγμῖνι θαλάσσης
Δίσκοισιν τέρποντο καὶ αἰγανέῃσιν ἱέντες,
Τόξοισίν θ'· ἵπποι δὲ παρ' ἅρμασιν οἷσιν ἕκαστος

Equæ quidem multo præstantissimæ erant Pheretiadæ,
Quas Eumelus agitabat, pedibus veloces, aves veluti,
Ejusdem pili, ejusdem ætatis, *quasi* ad perpendiculum dorso pares:
Quas in Pieriâ aluit-argenteum-arcum-gestans Apollo,
Ambas fœminas, terrorem belli ferentes.
Virorum autem longè præstantissimus erat Telamonius Ajax,
Tamdiu dum Achilles in odio permanebat: is enim multo fortissimus erat,
Et equi, qui ferebant laudatissimum Pelidem.
Sed hic quidem in navibus recurvis per-pontum-transeuntibus
Jacebat, iram fovens *adversus* Agamemnonem, pastorem populorum,
Atridam: copiæ verò ad littus maris
Discis delectabantur & hastilibus jaculantes,
Arcubúsque: equi vero apud currus suos singuli

Ver. 763.——Φηρητιάδαο,] *Admeti*.

Ver. 764. Τὰς Εὔμηλος ἔλαυνε, ποδώκεας, ὄρνιθας ὥς,] De ultima vocis, ὄρνιθας; vide suprà ad ά, 51. Potuisset dicere, ὡς ὄρνιθας. Sed multò *majorem* habet *Vim*, altera illa verborum positio. Quin & in toto hoc versu Numeri ipsi, equi currentis motum in propinquo velocissimum, è longinquo deinceps sensim & placidè quasi æquabiliorem visum exhibet. Vide infrà ad γ', 363.

Ver. 766. Τὰς ἐν Πιερίῃ——Ἀπόλλων,] "Sol pascit omnia, quæ Terra progenerat: "Unde non unius generis, sed omnium pecorum Pastor canitur. Ut apud *Homerum*, "——Τὰς ἐν Πιερίῃ, &c." *Macrob. Saturnal. lib.* 1. *cap.* 17. Cæterùm pro Πιερίῃ, Veterum nonnulli hîc legerunt Πυρίῃ, & Πιερίῃ.

Ver 767.——φόβον Ἄρηος φορεούσας.] Productio primæ in Ἄρηος, ut quasi geminatâ ῥ sonus durior terrorem specie augeat, omninò arte non caret.

Ver. 768.——ἄριστος ἔην Τελαμώνιος Αἴας, Ὄφρ' Ἀχιλεὺς μήνιεν·——] Miro artificio *Achillem* ubique ob oculos ponit; in quo omnia, (non quidem quæ ad *Mores*, sed ad *Pulchritudinem* aut *Fortitudinem* quæcunque spectant,) incomparabilia erant ad præstantiam. Vide suprà ad *ver.* 673 & 681. *Sophocles* similiter de *Ajace*:

Ἐν' ἄνδρ' ἰδεῖν ἄριστον Ἀργείων ὅσοι
Τροίαν ἀφικόμεσθα, πλὴν Ἀχιλλέως.

Ajac. ver. 1358.

Ver. 769.——ὁ γὰρ πολὺ φέρτατος ἦεν,] Hæc verba *Parenthesi* pessimè inclusit doctissimus *H. Stephanus*, aliique. Quod sententiam planè enecat.

Ver. 772. Κεῖτ', ἀπομηνίσας] Producitur penultima, quoniam à *Præsente* est μηνίω, *ver.* 769; non μηνίζω. Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 773.——παρὰ ῥηγμῖνι θαλάσσης] Quâ ratione vox, παρὰ, hic ultimam producat; item, δίσκοισι, quemadmodum à quibusdam scripta est, *ver.* 774; & ἴσαν, *ver.* 780; & Διὶ, *ver.* 781; & ὁμηγερέες, *ver.* 789: Vide suprà ad ά, 51.

Ver.

Λωτὸν ἐρεπτόμενοι, ἐλεόθρεπτόν τε σέλινον,
Ἕστασαν· ἅρματα δ' εὖ πεπυκασμένα κεῖτο ἀνάκτων
Ἐν κλισίῃς· οἱ δ' ἀρχὸν ἀρηΐφιλον ποθέοντες
Φοίτων ἔνθα καὶ ἔνθα κατὰ στρατὸν, οὐδ' ἐμάχοντο.
Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν, ὡσεί τε πυρὶ χθὼν πᾶσα νέμοιτο·
Γαῖα δ' ὑπεστονάχιζε, Διῒ ὣς τερπικεραύνῳ
Χωομένῳ, ὅτε τ' ἀμφὶ Τυφωέϊ γαῖαν ἱμάσσῃ
Εἰν Ἀρίμοις, ὅθι φασὶ Τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς·
Ὣς ἄρα τῶν ὑπὸ ποσσὶ μέγα στοναχίζετο γαῖα

Lotum depascentes, palustreque apium,
Stabant: currus autem benè tecti jacebant dominorum
In tentoriis; illi verò ducem bellicosum desiderantes
Vagabantur huc & illuc per castra, neque pugnabant.
Hi verò ibant, veluti si igni terra tota depasceretur:
Terra autem subtus gemiscebat, Jove sicuti fulminibus gaudente
Irato, quandò circa Typhoëa terram verberat
In Arimis, ubi dicunt Typhoëi esse cubilia:
Sic utique horum sub pedibus multùm gemiscebat terra

Ver. 776.——σέλινον,] Οὐκ ἀλόγως, ἀλλ' ὅτι βλάπτονται μὲν οἱ σχολάζοντες ἀσυνήθως ἵπποι τοὺς πόδας· ἔστι δὲ τούτου μάλιστα ἴαμα τὸ σέλινον. Ἄλλοις γοῦν οὐκ ἂν εὕροις παραβαλλόμενον ἵπποις ἐν Ἰλιάδι σέλινον·——ἀλλ' ἰατρὸς ὢν Ἀχιλλεὺς, &c. *Plutarch. Sympos. lib.* 5. *Prob.* 4.

Ver. 777. Ἕστασαν·] Vide infrà ad μ', 55.

Ver. 778.————οἱ δ'] Οἱ ἄνακτες, non οἱ λαοί. Ut rectè annotavit *Domina Dacier*, (contrà *Eustathium*, ut Ipsa ait; mihi autem neque ipse *Eustathius* videtur aliter sensisse.) Porrò, summâ hîc cum venustate & condecentiâ, (uti *Eadem* observavit,) dum *Milites* lusibus se militaribus oblectarent, *Duces* Myrmidonum, ut qui Gloriæ magis studerent, mœstè obambulantes, & Imperatoris sui discessum è bello dolentes, depinguntur.

Ver. 780. Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν,] Exercitus Græcorum universus, excepto *Achille* cum suis. Nam eò jam revertitur Poëta, unde, ad copiarum enumerationem faciendam, digressus erat, *ver.* 484.

Ibid.——ὡσεί τε πυρὶ χθὼν πᾶσα νέμοιτο·] *Ignis* similitudine, simul armorum splendor, militumque ingruentium terror, vis, & rapiditas, pulcherrimè ob oculos ponitur.

Ver. 781.—ὑπεστονάχιζε,] *Al.* ὑπεστενάχιζε.

Ver. 783. Εἰν Ἀρίμοις, ὅθι φασὶ Τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς·]

——————durumque cubile
Inarime Jovis imperiis imposta Typhœo.
Æn. IX. 716.

Mirè torsit hic locus viros eruditos. *Fulvius Ursinus*: "Cur (*inquit*) Virgilius, & "eum secuti, Ovidius, Lucanus, Valerius "Flaccus, Statius, Silius, Claudianus, & "Plinius, de εἰν Ἀρίμοις, fecerint *Inarimen*: "ego certè fateor me nescire." Quicquid sit, omninò in istiusmodi re errare non potuit Virgilius. *Adrian. Turnebus, Adversarior, lib.* 20. *cap.* 8. Virgilium eo defendit, quod *Typhæum non in Ciliciâ, ut Homerus, sed in insula Pithecusâ cubilia habere dicat, quæ appellatur Inarime.* At *Strabo*, & *Ciliciam*, & *Syriam*, & *Pithecusas*, & *Sardes*, & *Mysiam* memorans; his diversis in locis à diversis Auctoribus positos, *uno* tamen semper nomine appellat, τοὺς Ἀρίμους: Et adjectum à nonnullis testatur versiculum istum, Χώρῳ ἐνὶ δρυόεντι, Ὕδης ἐν πίονι δήμῳ. *Strab. lib.* 13. *p.* 929. Equidem, siquid ego judico, vix dubitaverim quin, quocunque id casu evenerit, qui locus *Homeri* temporibus Οἱ Ἄριμοι (ut *Strabo*,) vel Τὰ Ἄριμα (ut Scholiastes effert) vocaretur, is *Virgilii* temporibus, usu & sermone vulgari, (quem penes arbitrium est & vis & norma loquendi,) appellatus sit *Inarime*. Necnon fieri potuit, ut ex hoc ipso fortè *Homeri* versu, in ore Omnium versato, orta sit ista nominis mutatio. Accidit, haud ferè dissimili ratione, in voce κἄτεροι, ut Romani, *conjunctione* in ipsam nomen penitùs absorptâ, "*cæteri*," dicerent.

Ver. 784.——ὑπὸ ποσσὶ μέγα στοναχίζετο γαῖα]

——pulsuque pedum tremit excita tellus.
Æn. VII. 722. XII. 445.

I

Ver.

Ἐρχομένων· μάλα δ' ὦκα διέπρησσον πεδίοιο.
Τρωσὶν δ' ἄγγελος ἦλθε ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις
Πὰρ Διὸς αἰγιόχοιο, σὺν ἀγγελίῃ ἀλεγεινῇ.
Οἱ δ' ἀγορὰς ἀγόρευον ἐπὶ Πριάμοιο θύρῃσι
Πάντες ὁμηγερέες, ἠμὲν νέοι, ἠδὲ γέροντες·
Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προσέφη πόδας ὠκέα Ἶρις
Εἴσατο δὲ φθογγὴν υἷι Πριάμοιο Πολίτῃ,
Ὃς Τρώων σκοπὸς ἶζε, ποδωκείῃσι πεποιθὼς,
Τύμβῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ Αἰσυήταο γέροντος,
Δέγμενος ὁππότε ναῦφιν ἀφορμηθεῖεν Ἀχαιοί·
Τῷ μιν εεισαμένη μετέφη πόδας ὠκέα Ἶρις·
Ὦ γέρον, αἰεί τοι μῦθοι φίλοι ἄκριτοί εἰσιν,
Ὥς ποτ' ἐπ' εἰρήνης· πόλεμος δ' ἀλίαστος ὄρωρεν.
Ἦ μὲν δὴ μάλα πολλὰ μάχας εἰσήλυθον ἀνδρῶν,
Ἀλλ' οὔπω τοιόνδε τοσόνδε τε λαὸν ὄπωπα·
Λίην γὰρ φύλλοισιν ἐοικότες, ἢ ψαμάθοισιν,

Gradientium: valde verò velociter pertransibant campum.
Trojanis autem nuncia venit pedibus ventos æquans velox Iris
A Jove Ægiocho, cum nuncio tristi.
Illi verò conciones habebant in Priami vestibulis
Omnes simul congregati, tam juvenes, quàm senes:
Prope autem stans allocuta est pedibus velox Iris,
Assimulavit autem se voce filio Priami Politæ,
Qui Trojanorum speculator sedebat, pedum velocitate fretus,
Tumulo in summo Æsyetæ senis,
Observans quando à navibus impetum facerent Achivi:
Huic se cum assimulâsset, allocuta est pedibus velox Iris;
" O senex, semper tibi sermones placent multi,
" Sicut olim, quum pax esset: bellum autem *nunc* inevitabile ortum est.
" Equidem persæpe præliis interfui virorum,
" Sed nunquam tales tantásque copias vidi:
" Prorsus enim foliis similes, vel arenis,

Ver. 791.——υἷι Πριάμοιο Πολίτῃ,]
—————— ——Polites,
Unus natorum Priami.— *Æn.* II. 526.

Ver. 794.——ἀφορμηθεῖεν.] *Al.* ἐφορμηθεῖεν.

Ver. 795. Τῷ μιν ἐεισαμένη] Vide infrà ad γ', 389.

Ver. 796.——αἰεί τοι μῦθοι φίλοι ἄκριτοί εἰσιν,
Ὥς ποτ' ἐπ' εἰρήνης· πόλεμος δ' ἀλίαστος ὄρωρεν.]
Larga quidem, Drance, tibi semper copia fandi,
Tunc cùm bella manus poscunt.——
Æn. XI. 378.

Ver. 799.—ὄπωπα·] Vide infrà ad ζ, 124.

Ver. 800. Λίην γὰρ φύλλοισιν ἐοικότες, ἢ ψαμάθοισιν,]
Est numerus,———————;
Quem qui scire velit, Libyci velit æquoris idem
Discere quàm multæ Zephyro turbentur arenæ:
Aut ubi navigiis violentior incidit Eurus,
Nôsse quot Ionii veniant ad littora fluctus.
Georgic. II. 105.
Quàm multa in sylvis Autumni frigore primo
Lapsa cadunt folia.——*Æn.* VI. 309.

Ἔρχονται πεδίοιο, μαχησόμενοι περὶ ἄστυ.
Ἕκτορ, σοὶ δὲ μάλιστ' ἐπιτέλλομαι ὧδέ γε ῥέξαι·
Πολλοὶ γὰρ κατὰ ἄστυ μέγα Πριάμου ἐπίκουροι,
Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα πολυσπερέων ἀνθρώπων·
Τοῖσιν ἕκαστος ἀνὴρ σημαινέτω, οἷσί περ ἄρχει·
Τῶν δ' ἐξηγείσθω κοσμησάμενος πολιήτας.
Ὣς ἔφαθ'· Ἕκτωρ δ' οὔτι θεᾶς ἔπος ἠγνοίησεν,
Αἶψα δ' ἔλυσ' ἀγορήν· ἐπὶ τεύχεα δ' ἐσσεύοντο.
Πᾶσαι δ' ὠΐγνυντο πύλαι, ἐκ δ' ἔσσυτο λαὸς,
Πεζοί θ', ἱππῆές τε· πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
Ἔστι δέ τις προπάροιθε πόλεως αἰπεῖα κολώνη,

" Gradiuntur *per* campum, præliaturi circa urbem.
" Hector, tibi vero potissimùm mando hoc modo facere:
" (Multi enim per urbem magnam Priami auxiliares *sunt*,
" Aliaque aliorum lingua late dispersorum hominum:)
" His unusquisque vir imperet, quibus princeps est;
" Eorúmque dux fit ordinans *suos* cives.
Sic dixit: Hector autem minimè deæ orationem ignoravit,
Statimque dimisit concionem; ad arma vero ruebant.
Totæ autem aperiebantur portæ, & foras ruebant copiæ,
Pedestres pariter, & equestres: multusque tumultus coortus est.
Est vero quidam ante urbem collis editus,

Ver. 802. Ἕκτορ,] Vide suprà ad ά, 242.

Ver. 803. Πολλοὶ γὰρ] Refertur istud γὰρ, ad id quod elegantiùs reticetur. " *Cave ne* " *qua oriatur confusio*; *NAM multi*, &c." Vide infrà ad ί, 22.

Ver. 808. Αἶψα δ' ἔλυσ' ἀγορήν· ἐπὶ τεύχεα δ' ἐσσεύοντο.]

Ilicet in muros totâ discurritur urbe;
Concilium ipse pater & magna incepta Latinus
Deserit.—————— *Æn*. XI. 468.

Ver. 810.———ὀρώρει.] Quamvis hoc in loco vox ὀρώρει, &, *ver*. 797. vox ὄρωρε, Latinè uno eodemque vocabulo, [*ortum est*,] rectè verti possint; ipsæ tamen inter se quomodo significatione differant, & promiscuè usurpari nequeant, vide suprà ad ά, 57. Sicubi vox ὀρώρει occurrat, de re *non Præsenti*; non erit utique à *Præterito* (ut vulgò appellant) ὄρωρα, sed ab *Aoristo* ὀρώρον. Vide infrà ad δ, 110.

Ver. 811. Ἔστι δέ τις προπάροιθε πόλεως] *Al.* πόληος, vel πόλιος, vel πόλεος. Quæ omnia eódem redeunt; non utique ut *Anapæstus* positus sit pro *Dactylo*, vel *Amphimacer* pro *Spondæo*; Sed ita nimirum enuntiabatur, ac si scriptum fuisset πόλως, πόλος, vel πόλευς. Usitatissima hujusmodi contractio. Sic suprà, *ver*. 268,

Σκήπτρου ὕπο χρυσέου·————

enuntiabatur χρυσοῦ: Prima enim corripi non potest. Similiter, *ver*. 96,

————ἐννέα δὲ σφέας,

& persæpè in isto vocabulo. Sed & in hâc ipsa voce, πόλεως· φ', 567,

Εἰ δέ κεν οἱ προπάροιθε πόλεως [*Al.* πόλιος] κατεναντίον ἔλθω.

Similiter apud *Virgilium*,

Uno eodemque igni.——— *Eclog*. VIII. 80.
Unâ eâdemque viâ.—— *Æn*. X. 487.
———à flumine rejice capellas. *Eclog*. III. 96.

Euripides item, *Phœniss*. *ver* 1258.

Ἐτεοκλέα δ' αὖ, νῦν πόλεως ὑπερμαχεῖς·

ubi πόλεως necessariò pronuntiatur δισύλλαβος, quia in *Iambico Tragico*, ubi licentia haud ferè est ulla, *anapæstum* non recipit pes quartus. Similiter apud Scriptores Tragicos, σφῶϊ & σφῶϊν ferè semper monosyllabæ sunt: Ut legentibus passim apparebit. Sed in *Nominibus propriis* multò omnium sæpissimè, celerrimè nimirum pronuntiari solitis, fit hujusmodi contractio.

Ἐν πεδίῳ ἀπάνευθε, περίδρομος ἔνθα καὶ ἔνθα·
Τὴν ἤτοι ἄνδρες Βατίειαν κικλήσκουσιν,
Ἀθάνατοι δέ τε σῆμα πολυσκάρθμοιο Μυρίννης·
Ἔνθα τότε Τρῶές τε διέκριθεν ἠδ' ἐπίκουροι.
Τρωσὶ μὲν ἡγεμόνευε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ
Πριαμίδης· ἅμα τῷ γε πολὺ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι
Λαοὶ θωρήσσοντο μεμαότες ἐγχείῃσι.

In planitie seorsum, circumvius undequaque;
Quem quidem homines Batiêam vocant,
Immortales autem sepulchrum agillimæ Myrinnes:
Illic tunc Trojanique in ordines distincti sunt & auxiliares.
Trojanis quidem dux erat magnus expedite pugnam ciens Hector
Priamides: cum hoc quàm plurimæ & fortissimæ
Copiæ armabantur promptæ hastis.

Γάμους τ' ἀδελφῆς Ἀντιγόνης, παῖδας τε σῶ.
Eurip. Phœniss. 764.
Μενέλαος ἀγαγὼν Ἑρμιόνην Σπάρτης ἄπο.
Orest. 65, & *passim.*
Ἡ Σπαρτιᾶτις Ἑρμιόνη, τηλουρὰ γὰρ.
Androm 889.
Ῥιφθέντα πύργων Ἀστυάνακτ' ἀπ' ὀρθίων.
Ibid. 10.
Φρῦδος, μετ' αὐτοῦ τ' Ἀνδρομάχη πολλῶν ἐμοί.
Troad. 1130.
Αὐτὸς δ' ἀνῆκται Νεοπτόλεμος, καινάς τινας.
Ibid. 1126.
Τῷ νησιώτῃ Νεοπτολέμῳ δορὸς γέρας.
Androm. 14.

Quibus omnibus in locis, cùm *Iambicus tragicus* in quarto pede *Anapæstum*, ut dixi, utpote *Dactylo* aut *Spondæo* ἰσόχρονον, non recipiat; sed *Iambum* solummodò, vel (ei æqualem) *Tribrachyn*; manifestum est *Nomina* ista *propria*, hoc ferè modo fuisse enuntiata: Ἀντῖγνη, Ἑρμιόνη, Ἀστύναξ, Ἀνδρόμχη, Νέπτλεμος.

Atque ex hoc raptim *Vocales breves* pronuntiandi modo, ut id in transcursu moneam, videor mihi colligere; quoties Scriptores *Comici* (qui *Vulgi* celerrimam exhibere solent pronuntiandi rationem,) vocabula quorum prior syllaba brevis est & posterior naturâ longa, (ut "*Bonos, Malos, Sedens, Boves,*") ità usurpabant, ut voces istæ dissyllabæ (sequente insuper & *Consonante*) locum syllabarum vel *binarum brevium* vel *longarum singularum* in versu occuparent; hoc utique ita esse intelligendum, non ut syllaba quæ & *Vocali* constaret naturâ *longâ*, & positione insuper producta esset, corriperetur; legereturque "*Bonŏs, Malŏs, Sedĕns. Bovĕs;*" sed ut *Brevis* potiùs eliderentur Vocalis, legereturque compendio, "*bnos, mlos, sdens,* Bœs, "*bœufs.*" Similiterque, cùm ["*res est,*"] contraheretur in monosyllabam ["*res—'st;*"] factum id utique, non quòd ex vocabulorum istorum priore *Vocalis longa* extrita esset, sed quòd ex posteriori *Brevis*. Quin & in vocibus polysyllabis, ut "*optimè, servitutem, neutiquam, senectutem, voluntatem, vererentur,*" & similibus, parem fuisse, apud eosdem Scriptores, contrahendi rationem crediderim; lectumque potiùs "*optmè, servtutem, neutquam, snectutem, vluntatem, vrerentur;*" quàm "*ŏptimè, sĕrvitutem, neŭtiquam, senĕctutem, volŭntatem, verĕrentur.*" Item cùm, "*sive ista uxor sit,*" διπόδιον constituat; pronuntiatum fuisse potiùs, "*siv' 'st' uxor sit,*" quàm "*sīv, ist' uxor sit.*" Et similiter in similibus.

Ver. 813.—ἄνδρες Βατίειαν κικλήσκουσιν, Ἀθάνατοι δέ] Vide suprà ad ά, 403; & infrà ad ζ, 402.

Ver. 816.——μέγας——Ἕκτωρ]
Æneæ magni.——— *Æn.* X. 830.

Ibid. ——κορυθαίολος] Τὸ, αἴολον, οὐκ οἶδ' ὅθεν τῶν Γραμματικῶν τινες ἐπὶ τοῦ Ποικίλου παρ' Ὁμήρῳ ἀκούειν ἀξιοῦσιν·——Οὐκ ἔστι δὲ, ἀλλὰ σημαίνει τὸν Ταχύν· γενόμενον ἀπὸ τῆς Ἀέλλης, ἥτις ἀπὸ τοῦ Ἄειν καὶ Εἰλεῖν πεποίηται——Κορυθαίολος οὖν, ὁ συνεχῶς κινῶν τὴν κόρυθα. *Porphyrii Quæst. Homeric.* 3. ——διὰ τὰς ἐν πολέμῳ συνεχεῖς καὶ σφοδρὰς ἐνεργείας. *Schol.*

Ver. 817. Πριαμίδης·] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 818.———μεμαότες ἐγχείῃσι.] Non "pro μεμαῶτες, *antepenultima productâ,* & "*penultimâ correptâ, Metri causâ;*" ut ineptè admodùm *Barnesius*: Sed è contrariò, quâ analogiâ factum est, ex βασιλῆος, βασιλέως; ex βασιλῆα, βασιλέα; ex τεθνηότες, τεθνεῶτες; ex κρηνίον, κρονίωνος; ex μετήορος, μετέωρος; ex λαός, λεώς; eâdem factum est, ex μεμάοτες, μεμαῶτες. Vide suprà ad ά, 265.

Δαρδανίων αὖτ' ἦρχεν ἐῢς παῖς Ἀγχίσαο
Αἰνείας· τὸν ὑπ' Ἀγχίσῃ τέκε δῖ' Ἀφροδίτη
Ἴδης ἐν κνημοῖσι, θεὰ βροτῷ εὐνηθεῖσα·
Οὐκ οἶος· ἅμα τῷγε δύω Ἀντήνορος υἷε,
Ἀρχίλοχός τ' Ἀκάμας τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης.
Οἳ δὲ Ζέλειαν ἔναιον ὑπαὶ πόδα νείατον Ἴδης,
Ἀφνειοὶ, πίνοντες ὕδωρ μέλαν Αἰσήποιο,
Τρῶες, τῶν αὖτ ἦρχε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς
Πάνδαρος, ᾧ καὶ τόξον Ἀπόλλων αὐτὸς ἔδωκεν.
Οἳ δ' Ἀδρήστειάν τ' εἶχον καὶ δῆμον Ἀπαισοῦ,
Καὶ Πιτύειαν ἔχον, καὶ Τηρείης ὄρος αἰπὺ,
Τῶν ἦρχ' Ἄδρηστός τε καὶ Ἄμφιος λινοθώρηξ,
Υἷε δύω Μέροπος Περκωσίου, ὃς περὶ πάντων
Ἤιδεε μαντοσύνας, οὐδὲ οὓς παῖδας ἔασκε
Στείχειν ἐς πόλεμον φθισήνορα· τὼ δέ οἱ οὔτι

Dardaniis porrò imperabat, strenuus filius Anchisæ
Æneas; quem ex Anchisâ peperit diva Venus
Idæ in jugis, dea *cum* mortali cubans:
Non solus; cum eo duo Antenoris filii,
Archilochúsque Acamásque, pugnæ periti omnigenæ.
Qui verò Zeleäm habitabant sub pedem imum Idæ,
Divites, bibentes aquam profundam Æsepi,
Trojani; his porrò præerat Lycaonis clarus filius
Pandarus, cui etiam arcum Apollo ipse dederat.
Qui autem Adrasteamque tenebant & civitatem Apæsi,
Et Pityéam tenebant, & Tereæ montem altum;
His imperabat Adrastusque & Amphius lineum thoracem gestans,
Filii duo Meropis Percosii, qui supra omnes
Noverat vaticinia, neque suos filios sinebat
Proficisci in bellum homines perdens: ipsi verò ei non

Ver. 820. Αἰνείας· τὸν ὑπ' Ἀγχίσῃ τέκε δῖ' Ἀφροδίτη,
Ἴδης ἐν κνημοῖσι,]
——Æneas, quem Dardanio Anchisæ
Alma Venus Phrygii genuit Simöentis ad undam. *Æn.* I. 621.

Porrò rectè hîc restituit *Barnesius*, τὸν ὑπ', ex *MS Barocc.* cum olim male editum fuisset, τὸν δ' ὑπ'.

Ver. 822. Οὐκ οἶος. ἅμα] Quâ ratione, οἶος, hîc ultimam producat; & similiter, οὐδὲ, *ver.* 832; & Λάρισσαν, *ver.* 841; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 827. ——ᾧ καὶ τόξον Ἀπόλλων αὐτὸς ἔδωκεν.]
Ipse suas artes, sua munera lætus Apollo
——dabat, celeresque sagittas. *Æn.* XII. 393.

Τόξον, inquit Scholiastes, τὴν τοξικὴν ἐμπειρίαν: Rectè. Rationem verò ineptissimam adjungit; τὸ ΓΑ'Ρ τόξον αὐτὸς χαλκεύει. Quasi id scilicet Poëtam fugisset: aut, Lectorem nè fugeret, periculum esset.

Ver. 832. Ἤιδεε μαντοσύνας, οὐδὲ οὓς παῖδας ἔασκε
Στείχειν ἐς πόλεμον——
—— κῆρες ἄγον μέλανος θανάτοιο.]
Fata canens sylvis genitor celarat —.
Injecere manum Parcæ ——
Æn. X. 417, 419.

Cæterùm de vocibus οὐδὲ οὓς, Vide infrà ad λ, 330; item γ', 172.

Ver. 833. —— ἐς πόλεμον φθισήνορα] Al. φθεισήνορα. Sed nihil opus. Syllaba enim φθι, non ex φθίσις desumpta est, sed ex φθίνω. Quæ, apud Homerum, etiam & in

Futuris

Πειθέσθην· κῆρες γὰρ ἄγον μέλανος θανάτοιο.
Οἳ δ' ἄρα Περκώτην καὶ Πράκτιον ἀμφενέμοντο,
Καὶ Σηστὸν καὶ Ἄβυδον ἔχον, καὶ δῖαν Ἀρίσβην,
Τῶν αὖθ' Ὑρτακίδης ἦρχ' Ἄσιος ὄρχαμος ἀνδρῶν,
Ἄσιος Ὑρτακίδης, ὃν Ἀρίσβηθεν φέρον ἵπποι
Αἴθωνες, μεγάλοι, ποταμοῦ ἀπὸ Σελλήεντος.
Ἱππόθοος δ' ἄγε φῦλα Πελασγῶν ἐγχεσιμώρων,
Τῶν οἳ Λάρισσαν ἐριβώλακα ναιετάασκον·
Τῶν ἦρχ' Ἱππόθοός τε, Πύλαιός τ' ὄζος Ἄρηος,
Υἷε δύω Λήθοιο Πελασγοῦ Τευταμίδαο.
Αὐτὰρ Θρήϊκας ἦγ' Ἀκάμας, καὶ Πείρως ἥρως,
Ὅσσους Ἑλλήσποντος ἀγάῤῥοος ἐντὸς ἐέργει.
Εὔφημος δ' ἀρχὸς Κικόνων ἦν αἰχμητάων,
Υἱὸς Τροιζήνοιο διοτρεφέος Κεάδαο.
Αὐτὰρ Πυραίχμης ἄγε Παίονας ἀγκυλοτόξους,
Τηλόθεν ἐξ Ἀμυδῶνος ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρὺ ῥέοντος,

Paruerunt: Fata enim eos agebant atræ mortis.
Qui verò Percoten & Practium incolebant,
Et Sestum & Abydum tenebant, & nobilem Arisben,
His porrò Hyrtacides præfectus erat Asius princeps virorum,
Asius Hyrtacides, quem ex Arisbâ ferebant equi
Splendidi, magni, fluvio à Selleente.
Hippothous verò ducebat gentes Pelasgorum hastis exercitatorum,
Eorum qui Larissam glebosam habitabant:
His præerat Hippothoúsque, Pylæúsque ramus Martis,
Filii duo Lethi Pelasgi Teutamidæ.
Cæterùm Thracas ducebat Acamas, & Pirous heros,
Quotquot Hellespontus æstuosus intus continet.
Euphemus verò dux Ciconum erat bellicosorum,
Filius Trœzeni Jovis alumni Ceadæ. [i. e. Ceadæ filii.]
Porrò Pyræchmes ducebat Pæonas curvis arcubus utentes,
Procul ex Amydone ab Axio latè fluente,

Futuris φθίσειν & φθίσεσθαι, semper producitur. At φθίσις, φθῖτος, & similia, sunt ex Aoristo ἔφθινον. Vide suprà ad *ver.* 43; & ad ά, *ver.* 309, 314, 338.

Ver. 836. Καὶ Σηστὸν καὶ Ἄβυδον ἔχον,] Ἄβυδον καὶ Σηστὸν παρ' Ἀθηναίων ἐκομίσαντο, διὰ τοῦτο τὸ ἔπος. *Eustath. pag.* 199.

Ver. 843. Υἷε δύω Λήθοιο] Edit. *H. Stephani* & *Wetsten.* aliique; Λίθοιο. Malè. Quippè, ut rectè annotavit *Barnesius*, in *lib.* ξ', *ver.* 288. habent & iidem Editi, Λήθοιο.

Ver. 844.—Πείρως ἥρως,] *Al.* Πείροος ἥρως.

Ver. 848.————Παίονας ἀγκυλοτόξους,] Εἶδος ἀκοντίου, ἡ ἀγκύλη. *Eustath.* "Qui se "servent de dards attachez à une courroie. "C'est ce que signifie proprement le mot "ἀγκυλότοξοι. Les Latins l'ont appellè "*amentatum jaculum*; On le lançoit, & on "le retiroit avec la courroie qu'on ne lâ-"choit jamais de la main." *Dacier.* Fuerunt qui, post hunc versum, adderent; Πηλεγόνος θ' υἱὸς περιδέξιος Ἀστεροπαῖος. Malè; Nam, ut rectè annotavit *Barnesius* ex φ', 156; nondum venerat *Asteropæus*.

Ἀξιοῦ, οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἶαν.
Παφλαγόνων δ' ἡγεῖτο Πυλαιμένεος λάσιον κῆρ,
Ἐξ Ἐνετῶν, ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτεράων,
Οἵ ῥα Κύτωρον ἔχον, καὶ Σήσαμον ἀμφενέμοντο,
Ἀμφί τε Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώματ' ἔναιον,
Κρῶμνάν τ', Αἰγιαλόν τε, καὶ ὑψηλοὺς Ἐρυθίνους.
Αὐτὰρ Ἁλιζώνων Ὀδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον,
Τηλόθεν ἐξ Ἀλύβης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.
Μυσῶν δὲ Χρόμις ἦρχε, καὶ Ἔννομος οἰωνιστής·
Ἀλλ' οὐκ οἰωνοῖσιν ἐρύσσατο κῆρα μέλαιναν,
Ἀλλ' ἐδάμη ὑπὸ χερσὶ ποδώκεος Αἰακίδαο
Ἐν ποταμῷ, ὅθι περ Τρῶας κεράϊζε καὶ ἄλλους.
Φόρκυς αὖ Φρύγας ἦγε καὶ Ἀσκάνιος θεοειδὴς,
Τῆλ' ἐξ Ἀσκανίης· μέμασαν δ' ὑσμῖνι μάχεσθαι.

Axio, cujus limpidissima aqua diffunditur *super* terram.
Paphlagonibus verò præerat Pylæmenis animosum cor,
Ex Enetis, unde mularum genus agrestium,
Qui Cytorum tenebant, & Sesamum incolebant,
Circáque Parthenium fluvium inclytas domos habitabant,
Cromnámque, Ægialúmque, & excelsos Erythinos.
At Halizonibus Hodius & Epistrophus imperabant,
Procul ex Alybe, unde argenti est origo.
Mysis vero Chromis præerat, & Ennomus augur:
Sed non auguriis effugit mortem nigram,
Verùm stratus est sub manibus velocis Æacidæ
In fluvio, ubi quidem Trojanos contrucidabat & alios.
Phorcys porrò Phrygios ducebat & Ascanius Deo imilis,
Procul ex Ascaniâ: ardebant verò prœlio pugnare.

Ver. 850. Ἀξιοῦ, οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἶαν.] *Al.* αἶαν. Cæterùm cùm *Axii* aquæ, *Strabonis* temporibus, limpidæ non essent; in propinquo autem ex *Amydone* fons quidam aquas limpidissimas in *Axium* turbidum emitteret; hinc nonnulli versum *Homeri* isto modo emendabant: Ἀξιοῦ, ᾧ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται Αἴης, vel Αἴη. Infeliciter tamen; ut rectè annotavit *Barnesius*: Quippe & alibi *Homerus*, φ', 158. Ἀξιοῦ ὃς κάλλιστον ὕδωρ ἐπὶ γαῖαν ἵησιν. Fortassè tempestate quadam pluviosâ Notam & Colorem hujus fluvii acceperit *Strabo*.

Ver. 854. Ἀμφί τε Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώματ' ἔναιον,
Κρῶμνάν τ' Αἰγίαλον τε,] *Al.* Κρῶμναν, Κωβίαλόντε.
Al. Κρῶμναν τ', Αἰγιαλόν τε, καὶ ὑψηλοὺς Ἐρυθίνους.
Καύκωνας αὖτ' ἦγε Πολυκλέος υἱὸς ἀμύμων, [*Al.* Ἀμφίος.]
Οἳ περὶ Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώματ' ἔναιον.
Al. κλυτὰ δώματα ναῖον. *Al.* κατὰ δώματ' ἔναιον. *Strabo*, *lib.* 12. *p.* 817.

Ver. 856. Αὐτὰρ Ἁλιζώνων Ὀδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον,
Τηλόθεν ἐξ Ἀλύβης, ὅθεν ἀργύρου ἐστί γενέθλη.]
Al. Ἀλύβων, Χαλύβων, Καλύβης.
Al. Αὐτὰρ Ἀμαζώνων Ὀδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον,
Ἐλθόντ' ἐξ Ἀλόπης, ὅθ' Ἀμαζονίδων γένος ἐστί.
Sed lectionem istam appellat *Strabo*, παρὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων τῶν ἀρχαίων πίστιν, καινοτομουμένην, *Lib.* 12. *p.* 827. Porrò in Editt. *H. Stephani* & *Wetsten.* aliisque, scriptum est ὁ Διός: Perperàm: Nam, ut rectè annotavit *Barnesius*, occurrit idem Nomen iterum, ί, *ver.* 39. Ἀρχὸν Ἁλιζώνων Ὀδίον ———.

Ver. 858. ——— οἰωνιστής·
Ἀλλ' οὐκ οἰωνοῖσιν ἐρύσσατο κῆρα μέλαιναν.]
——— augur,

Μήοσιν αὖ Μέσθλης τε καὶ Ἄντιφος ἡγησάσθην,
Υἷε Πυλαιμένεος, τὼ Γυγαίη τέκε λίμνη,
Οἳ καὶ Μήονας ἦγον ὑπὸ Τμώλῳ γεγαῶτας.
Νάςης; αὖ Καρῶν ἡγήσατο βαρβαροφώνων,
Οἳ Μίλητον ἔχον, Φθειρῶν τ' ὄρος ἀκριτόφυλλον,
Μαιάνδρε τε ῥοὰς, Μυκάλης τ' αἰπεινὰ κάρηνα·
Τῶν μὲν ἄρ' Ἀμφίμαχος καὶ Νάςης ἡγησάσθην,
Νάςης, Ἀμφίμαχός τε, Νομίονος ἀγλαὰ τέκνα,
Ὃς καὶ χρυσὸν ἔχων πόλεμόνδ' ἴεν ἠΰτε κέρη,
Νήπιος· ἐδέ τί οἱ τόγ' ἐπήρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον,
Ἀλλ' ἐδάμη ὑπὸ χερσὶ ποδώκεος Αἰακίδαο
Ἐν ποταμῷ· χρυσὸν δ' Ἀχιλεὺς ἐκόμισσε δαΐφρων.

Mæoniis porrò Mesthlésque & Antiphus duces erant,
Filii Pylæmenis, quos Gygæa peperit palus;
Qui etiam Mœonios ducebant sub Tmolo natos.
Nastes porrò Caribus præerat barbare loquentibus,
Qui Miletum tenebant, Phthirorúmque montem frondosum,
Mæandrique fluenta, Mycaléſque alta cacumina.
His utique Amphimachus & Nastes præerant,
Nastes, Amphimachúsque, Nomionis clari filii,
Qui & aurum gestans ad bellum ibat velut puella,
Stultus: neque omnino ipsi hoc depulit acerbum interitum;
Sed stratus est sub manibus velocis Æacidæ
In fluvio: aurum verò Achilles abstulit belli peritus.

———————augur,
Sed non augurio potuit depellere pestem.
Æn. IX. 327.

Ver. 866. Οἳ καὶ Μήονας ἦγον ὑπὸ Τμώλῳ γεγαῶτας.] Fuerunt qui hîc adderent; Τμώλῳ ὑπὸ νιφόεντι, Ὕδης ἐν πίονι δήμῳ. *Strab. lib.* 13. & *Eustath.*

Ver. 867.———Καρῶν ἡγήσατο βαρβαροφώνων,] Negat *Thucydides* gentes non Græcas, universo nomine *Barbaras*, uti posteà factum est, ab *Homero* appellatas. Ὅμηρος——ὀδαμῦ τὺς ξύμπαντας [Ἕλληνας] ὠνόμασεν. ——Οὐ μὴν ὐδὲ Βαρβάρυς εἴρηκε, διὰ τὸ μηδὲ Ἕλληνάς πω (ὡς ἐμοὶ δοκεῖ) ἀντίπαλον εἰς ἓν ὄνομα ἀποκεκρίσθαι. *Thucyd. lib.* 1. *sub initio.* Quam sententiam Thucydidis, "*hic* "*ipse locus*" (inquit Barnesius) "*refutat.*" Atqui eam nullo modo refutat. Non enim ait *Homerus* Cares, "*Barbarorum more,*" sed *barbarè*, locutos: Quod verum esse potuit, etsi nondum à Græcis *Barbarorum* nomine appellatæ essent reliquæ gentes universæ. *Strabo*, qui & ipse cum *Thucydide* non sensit, hanc tamen rem rectè explicat. Οἶμαι δὲ τὸ βάρβαρον κατ' ἀρχὰς ἐκπεφωνῆσθαι ὕτως κατ' ὀνοματοποιΐαν, ἐπὶ τῶν δυσεκφόρως καὶ σκληρῶς καὶ τραχέως λαλύντων, ὡς τὸ βατταρίζειν καὶ τραυλίζειν καὶ ψελλίζειν. ————Ἄλλη δέ τις ἐν τῇ ἡμετέρᾳ διαλέκτῳ ἀνεφάνη κακοςομία, καὶ οἷον βαρβαροςομία, εἴ τις ἑλληνίζων μὴ κατορθοίη.————Τῦτο δὲ μάλιςα συνέβη τοῖς Καρσί.———Ἀπὸ δὴ τῆς αὐτῆς αἰτίας, καὶ τὸ Βαρβαρίζειν λέγεται· καὶ γὰρ τῦτο ἐπὶ τῶν κακῶς Ἑλληνιζόντων εἰώθαμεν λέγειν, ὐκ ἐπὶ τῶν Καριςὶ λαλύντων. Οὕτως ὖν καὶ τὸ βαρβαροφωνεῖν, καὶ τὺς βαρβαροφώνυς δεκτέον, τὺς κακῶς Ἑλληνίζοντας. Ἀπὸ δὲ τῦ Καρίζειν, καὶ τὸ Βαρβαρίζειν μετήνεγκαν εἰς τὰς περὶ Ἑλληνισμῦ τέχνας· καὶ τὸ Σολοικίζειν, εἴτ' ἀπὸ Σόλων, εἴτ' ἄλλως τῦ ὀνόματος τύτυ πεπλασμένυ. *Strab. lib.* 14. *p.* 977, 978.

Ver. 869.———Μυκάλης τ' αἰπεινὰ κάρηνα·] Μιλησίοις δὲ πρὸς Πριηνεῖς ὑπὲρ Μυκάλης διαφερομένοις, εἰς νίκην ἐπήρκεσε τὰ ἔπη ταῦτα. *Eustath. p.* 199.

Ver. 872. Ὃς καὶ χρυσὸν ἔχων πόλεμόνδ' ἴεν] Πορφύρᾳ μόνον ἐκόσμησε τὸν Ἀγαμέμ-

Σαρπηδὼν δ' ἦρχεν Λυκίων, ϗ Γλαῦκος ἀμύμων,
Τηλόθεν ἐκ Λυκίης, Ξάνθυ ἄπο δινήεντος.

Sarpedon autem præerat Lyciis, & Glaucus laudatissimus,
Procul ex Lyciâ, Xantho à vorticoso.

γοια, ϗ τὸν Ὀδυσσέα δὲ μιᾷ χλαίνῃ τῇ οἴκοθεν.——Τὸν γοῦν Κᾶρα τὸν χρυσῷ καλλωπιζόμενον εἰς τὸν πόλεμον, μάλα ὑβριστικῶς ἐλοιδόρησεν. *Dion. Orat.* 2.

ΤΗΣ

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩιΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Γ΄.

Ὑπόθεσις τῆς Γ΄ ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

Ἀλεξάνδρου προκαλεσαμένου Μενέλαον εἰς μονομαχίαν ἐπὶ τῇ τῶν ὅλων διαλύσει, ὅρκοι γίγνονται· ἐφ᾽ ᾧ, τὸν νικήσαντα τὴν Ἑλένην λαβεῖν, καὶ τὰ χρήματα αὐτῆς. Ἡττηθέντα δὲ Ἀλέξανδρον Ἀφροδίτη ἁρπάζει, καὶ εἰς τὸν ἴδιον θάλαμον ἀπαγαγοῦσα, μετακαλεῖται ἀπὸ τοῦ τείχους τὴν Ἑλένην. Οἱ δὲ συνομιλήσαντες εἰς ὕπνον τρέπονται.

ΑΛΛΗ.

ΤΩΝ ἡρώων οὐκ ἰδίᾳ μόνον ἑκάστου τὸ ἦθος, ἀλλὰ καὶ κοινῇ, παρίστησιν ἡμῖν ὁ Ποιητὴς ἔν τε τοῖς ἄλλοις πᾶσι, καὶ ἐπὶ ταύτης δὲ μάλιστα τῆς ῥαψῳδίας. Εἰκάζει γοῦν τοὺς μὲν Τρῶας τοῖς θορυβωδεστάτοις ζώοις γεράνοις, ἄκοσμον φύσει εἰς τὸν πόλεμον αὐτῶν πρόοδον ἀφηγούμενος· τοὺς δὲ Ἕλληνας μετὰ σιωπῆς τὰς προόδους ποιεῖσθαι, ἐν λόγοις τὴν πρὸς ἀλλήλους εὔνοιαν ἐπιδεικνυμένους. Καὶ ἡνίκα μὲν προῆλθον ἐπὶ τὸν πόλεμον, τὸν Ἀλέξανδρον προάγει τῶν Τρώων προμαχοῦντα, καὶ γαῦρον ἐρώμενον, ἐπειδὴ εἶδε τὸν πολέμιον, εἰς τὸ τῶν ἑταίρων πλῆθος ἀναχωροῦντα· Αἰτιώμενον δὲ αὐτὸν Ἕκτορα, καὶ ἐπιπλήσσοντα αὐτῷ, τὸν δὲ ὑπισχνέμενον μαχέσεσθαι τῷ Μενελάῳ, περὶ τῆς Ἑλένης καὶ τῶν κλημάτων· ἐφ᾽ ᾧ τὸν πόλεμον ἐν τῇ τῶν δύο σωμάτων μάχῃ τέλος λαβεῖν. Δηλώσαντος δὲ ταῦτα ἀμφοτέροις τοῖς στρατεύμασιν Ἕκτορος, ὑφίσταται καὶ ὁ Μενέλαος. Μεταπεμψάμενοι δὲ Πρίαμον, ὅρκους καὶ εὐχὰς ποιοῦνται. Καὶ ἡ Ἑλένη Πριάμῳ, καὶ τοῖς περὶ Ἀντήνορα δημογέρουσι, περὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἀρίστων διηγεῖται. Μαχεσαμένων δὲ αὐτῶν, καὶ ἡττηθέντα Ἀλέξανδρον ἐξαρπάσασα Ἀφροδίτη, εἰς τὸν θάλαμον ἄγει, καὶ μικρὸν ὕστερον καὶ τὴν Ἑλένην. Ἡ δὲ ἀνανδρίαν ὀνειδίζει τῷ Ἀλεξάνδρῳ. Καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τὴν κοίτην τρέπονται. Ἀγαμέμνων δὲ, κατὰ τοὺς ὅρκους, ἀπαιτεῖ τὴν Ἑλένην, καὶ τὰ ἅμα αὐτῇ ἁρπαγέντα χρήματα· σὺν αὐτῇ δὲ καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀδικήματος τιμωρίαν.

Ἐπιγραφαί.

Ἐπιγραφαί.

Ὅρκοι· Τειχοσκοπία· Μονομαχία Ἀλεξάνδρου καὶ Μενελάου.

Ἄλλως.

Γάμμα δ' ἄρ' ἀμφ' Ἑλένης οἴοις μόθος ἐστὶν ἀκοίταις.

ΑΥΤΑΡ ἐπεὶ κόσμηθεν ἅμ' ἡγεμόνεσσιν ἕκαστοι,
Τρῶες μὲν κλαγγῇ τ' ἐνοπῇ τ' ἴσαν, ὄρνιθες ὥς·
Ἠΰτε περ κλαγγὴ γεράνων πέλει οὐρανόθι πρό,
Αἵτ' ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον καὶ ἀθέσφατον ὄμβρον,
Κλαγγῇ ταίγε πέτονται ἐπ' Ὠκεανοῖο ῥοάων,
Ἀνδράσι Πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι·
Ἠέριαι δ' ἄρα ταίγε κακὴν ἔριδα προφέρονται.
Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ μένεα πνείοντες Ἀχαιοί,

AT postquam instructi fuerunt unà cum ducibus quique,
Trojani quidem *cum* clangoréque clamoréque incedebant, aves veluti:
Sicut clangor gruum est in aëre,
Quæ postquam scilicet hyemem effugerunt & immensum imbrem,
Cum clangore eædem volant supra Oceani fluenta,
Hominibus Pygmæis cædem & mortem ferentes:
Aeriæ quippe eæ noxium conflictum adferunt.
At proficiscebantur *cum* silentio robur spirantes Achivi,

Ver. 2. Τρῶες μὲν κλαγγῇ]
Οὐ γὰρ πάντων ἦεν ὁμὸς θρόος, οὐδ' ἴα γῆρυς,
Ἀλλὰ γλῶσσ' ἐμέμικτο, πολύκλητοι δ' ἔσαν ἄνδρες. δ, 437.
Vide infrà ad *ver.* 8; & ad δ, 431.

Ibid.——ὄρνιθες ὥς·] Potuisset & hîc & alibi dicere, ὡς ὄρνιθες. Sed altera illa verborum positio majorem habet emphasin: Vide γ, 482. Cæterùm quâ ratione ὄρνιθες hîc ultimam producat; itemque κεραὸν, *ver.* 24; & ἀνεχώρησεν, *ver.* 55; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 3. Ἠΰτε περ κλαγγὴ γεράνων] Φωναὶ παμμιγεῖς. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως. §. 10.

——Quales sub nubibus atris
Strymoniæ dant signa grues, atque æthera tranant
Cum sonitu, fugiuntque Notos clamore secundo. *Æn.* X. 264.

Ver. 4.——ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον]
——aves, ubi frigidus annus
Trans pontum fugat, & terris immittit apricis. *Æn.* VI. 311.

Ver. 5.——πέτονται ἐπ' Ὠκεανοῖο ῥοάων,] *Al.* ποτῶνται.
——Oceani——amnes. *Georgic.* IV. 233.

Ver. 6. Ἀνδράσι Πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι·] Ἔστι δὲ ἔθνος γεωργικὸν ἀνθρώπων μικρῶν, κατοικούντων εἰς τὰ ἀνωτάτω μέρη τῆς Αἰγυπτιακῆς γῆς, πλησίον τοῦ Ὠκεανοῦ, ὅπερ πολεμεῖ ταῖς γεράνοις (φασὶ) βλαπτούσαις αὐτῶν τὰ σπέρματα, καὶ λιμὸν ποιούσαις τῇ χώρᾳ. *Schol.*

Ver. 8. Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ] "Sed enim "*Achæos* Homerus pugnam indipisci ait, "non fidicularum tibiarumque concentu, "sed *mentium animorumque conspiratu tacito* "nitibundos: Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ μένεα "πνείοντες Ἀχαιοί, Ἐν θυμῷ μεμαῶτες, "&c." *Gell. lib.* 1. *cap.* 11. Ubi videtur *Gellius* istud, ἐν θυμῷ, ita intellexisse, ut idem ferè significaret, ac σιγῇ; opponereturque videlicet τῷ, κλαγγῇ τ' ἐνοπῇ τε, *ver.* 2. Vide infrà ad δ', 431.

Ver.

Ἐν θυμῷ μεμαῶτες ἀλεξέμεν ἀλλήλοισιν.
Εὖτ' ὄρεος κορυφῇσι Νότος κατέχευεν ὀμίχλην,
Ποιμέσιν οὔτι φίλην, κλέπτῃ δέ τε νυκτὸς ἀμείνω,
Τόσσον τίς τ' ἐπιλεύσσει, ὅσον τ' ἐπὶ λᾶαν ἵησιν·
Ὣς ἄρα τῶν ὑπὸ ποσσὶ κονίσσαλος ὤρνυτ' ἀελλὴς
Ἐρχομένων· μάλα δ' ὦκα διέπρησσον πεδίοιο.
Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Τρωσὶν μὲν προμάχιζεν Ἀλέξανδρος θεοειδής,
Παρδαλέην ὤμοισιν ἔχων καὶ καμπύλα τόξα,
Καὶ ξίφος· αὐτὰρ ὁ δοῦρε δύω κεκορυθμένα χαλκῷ
Πάλλων, Ἀργείων προκαλίζετο πάντας ἀρίστους
Ἀντίβιον μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.
Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησεν ἀρηΐφιλος Μενέλαος
Ἐρχόμενον προπάροιθεν ὁμίλου, μακρὰ βιβῶντα,
Ὥστε λέων ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ σώματι κύρσας,

In animo gestientes opem ferre sibi invicem.
Quemadmodum montis verticibus Notus offudit nebulam,
Pastoribus nequaquam gratam, furi autem etiam nocte commodiorem,
Et eousque quis *tum* prospicit, quousque lapidem jacit:
Sic horum sub pedibus pulvis excitabatur turbidus
Euntium; valde enim celeriter pertransibant campum.
Hi verò quum jam prope erant se invicem invasuri,
Trojanis quidem in prima acie erat Alexander divinâ formâ præditus,
Pardi pelliem humeris gestans & incurvos arcus,
Et ensem: is verò hastilia duo præfixa ære
Vibrans Græcorum provocabat quosque fortissimos,
Ut contra *se* dimicarent in sævâ pugnâ.
Hunc autem postquam animadvertit bellicosus Menelaus
Incedentem ante agmen, magnis passibus gradientem,
Sicut leo gavisus est, qui magnum in corpus inciderit,

Ver. 9. ——μεμαῶτες] Vide suprà ad β', 818.

Ver. 11. ——κλέπτῃ δέ τε νυκτὸς ἀμείνω,] *Ovium* scilicet *prædatoribus* nebula, quàm ipsa nox, commodior.

Ver. 16. ——θεοειδὴς] Specie ac pulchritudine *Corporis*, non virtutibus, insignis.

Ver. 18. ———— δοῦρε δύω κεκορυθμένα χαλκῷ]

————duo fortè gerebat
————præfixa hastilia ferro.
Æn. XII. 488.

Ver. 19. —— προκαλίζετο πάντας ἀρίστους] Pulcherrimè describit Poeta virum non prorsus ignavum, nec tamen fortem satis; nequitiæ sibi conscium; cujus solius tamen causâ bellum esset susceptum; fortissimos statim, etiam priùs quàm *Hector* se ostenderet, provocantem ad certamen; ferocientem, jactabundum, μακρὰ βιβῶντα, *ver.* 22. simul autem primùm ut Hostis, cui injuriam intulisset, contrà incederet, retrò cedentem, *ver.* 32.

Ver. 22. ———μακρὰ βιβῶντα,] Pessimè hæc verba vertit Barnesius, "*longè gradientem.*" Quæ verba apud *Virgilium*, *Æn.* X. 572, non *magnis incedentem passibus*, sed *è longinquo venientem* significant.

Ver. 23. Ὥστε λέων ἐχάρη, &c.]

Impastus stabula alta Leo ceu sæpè peragrans,
(Suadet enim vesana fames,) si fortè fugacem

Conspexit

Εὑρὼν ἢ ἔλαφον κεραὸν, ἢ ἄγριον αἶγα,
Πεινάων· μάλα γάρ τε κατεσθίει, εἴπερ ἂν αὐτὸν
Σεύωνται ταχέες τε κύνες θαλεροί τ' αἰζηοί·
Ὡς ἐχάρη Μενέλαος Ἀλέξανδρον θεοειδέα
Ὀφθαλμοῖσιν ἰδών· φάτο γὰρ τίσασθαι ἀλείτην·
Αὐτίκα δ' ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.
Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησεν Ἀλέξανδρος θεοειδὴς
Ἐν προμάχοισι φανέντα, κατεπλήγη φίλον ἦτορ·
Ἂψ δ' ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο κῆρ' ἀλεείνων.
Ὡς δ' ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν παλίνορσος ἀπέστη
Οὔρεος ἐν βήσσῃς, ὑπό τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα,

Nactus aut cervum corputum, aut agrestem capram,
Esuriens; avidè enim devorat, etiamsi ipsum
Insequantur velocésque canes florentésque juvenes:
Sic gavisus est Menelaus Alexandrum divinâ formâ præditum
Oculis conspicatus; cogitabat enim ulturum se virum sceleratum:
Statim itaque de curru cum armis desiliit humi.
Illum autem postquam animadvertit Alexander divinâ formâ præditus
In primâ acie apparentem, perculsus est suo corde;
Retróque sociorum in agmen recessit mortem evitans.
Ut scilicet cum quis draconem conspicatus resiliens fugit
Montis in saltibus, subtùsque tremor occupavit artus,

Conspexit capream, aut surgentem in cornua cervum,
Gaudet hians immane, comasque arrexit, & hæret
Visceribus super accumbens; lavit improba teter
Ora cruor—————— *Æn.* X. 723.

Ver. 23, 24, 25.——κύρσας, Εὑρὼν,——Πεινάων·] Non sine artificio ἀσυνδέτως ponuntur tria hæc Participia, (præterquam quod pedibus dactylicis versus iste, ὥστε λέων ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ σώματι κύρσας, totus incedit;) συνεπιτρέχοντος οἷον τοῦ ποιητοῦ, τῇ σπουδῇ τοῦ λέοντος· ut, ex *Eustathio, pag.* 289. *lin.* 4. rectè annotavit *Barnesius*.

Ver. 27.———θεοειδέα] Pronuntiabatur, θεειδῆ. Quomodo & scribi deinceps cœptum est.

Ver. 28.——τίσασθαι] "Malim τίσεσθαι," inquit Vir doctissimus H. Stephanus: "Fateor tamen τίσασθαι haberi hîc "in meo etiam codice vetustissimo; & eo"dem modo legi, *Odyss.* ύ, 121.——φάτο "γὰρ τίσασθαι ἀλείτας. Sed his oppono "locum illum hujus tertii libri, *ver.* 366. "Ἦ τ' ἐφάμην τίσεσθαι Ἀλέξανδρον κακότητος. Nam ibi meus ille codex, τίσεσθαι "habet." *Quàm eruditè & modestè!*

Ver. 29.] Αὐτίκα δ' ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.]

Sistit equos bijuges, & curru desilit.——
Æn. XII. 355.
——& è curru saltum dedit ocyus arvis.
Ibid. 681.

Simpliciùs dictum est χαμᾶζε, quàm *arvis*; & illud, σὺν τεύχεσιν, vim habet insuper singularem.

Ver. 31.———κατεπλήγη] Singulare ferè huic verbo est, quod in linguâ Ionicâ *Aoristi secundi penultimam* producat. Hinc & in linguâ Doricâ apud *Theocritum, Idyll.* 22, 105.———αὐτὰρ ὁ πλήγεις. In linguâ Atticâ autem dicitur πλἄγεὶς·

Ἔρωτι θυμὸν ἐκπλαγεὶς Ἰάσονος.
Eurip. Med. ver. 8.

Ver. 33. Ὡς δ' ὅτε τίς τε δράκοντα] Pulcherrimè *Virgilius*:

Improvisum aspris veluti qui sentibus anguem
Pressit humi nitens, trepidusque repentè refugit
Attollentem iras, & cærula colla tumentem:
Had secùs Androgeos visu tremefactus abibat. *Æn.* II. 379.

Ver.

Ἂψ τ' ἀνεχώρησεν, ὦχρός τέ μιν εἷλε παρειάς·
Ὡς αὖθις καθ' ὅμιλον ἔδυ Τρώων ἀγερώχων
Δείσας Ἀτρέος υἱὸν Ἀλέξανδρος θεοειδής.
Τὸν δ' Ἕκτωρ νείκεσσεν ἰδὼν αἰσχροῖς ἐπέεσσι.
Δύσπαρι, εἶδος ἄριςε, γυναιμανὲς, ἠπεροπευτὰ,
Αἴθ' ὄφελές τ' ἄγονός τ' ἔμεναι, ἄγαμός τ' ἀπολέσθαι.
Καί κε τὸ βȣλοίμην, κὴ κεν πολὺ κέρδιον ἦεν,
Ἢ ὕτω λώβην τ' ἔμεναι κὴ ἐπόψιον ἄλλων.
Ἦπȣ καγχαλόωσι καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ,
Φάντες ἀριςῆα πρόμον ἔμμεναι, ὕνεκα καλὸν
Εἶδος ἔπ'· ἀλλ' ὐκ ἔςι βίη φρεσὶν, ὐδέ τις ἀλκή.

Retroque recessit, pallórque ejus cepit genas:
Sic retrò in agmen subrepsit Trojanorum superborum
Metuens Atrei filium Alexander divinâ formâ præditus.
Hunc autem Hector objurgavit conspicatus probrosis verbis;
" Infelix Pari, formâ præstantissime, mulierose, deceptor,
" Utinam non natus fuisses, aut nuptiarum expers periisses.
" Sanè illud mallem, & quidem multo utilius esset,
" Quàm sic dedecus esse & turpi spectaculo omnibus.
" Certè cachinnantur comantes Achivi,
" Suspicati egregium propugnatorem esse, quoniam venusta
" Species *tibi* inest: sed non est vis animo, neque ullum robur.

Ver. 39. Δύσπαρι,] *Euripides* similiter δυσελέναν dixit *Helenam*; Orest. *ver.* 1391. Porrò, hinc istud *Ovidii*, in epistolâ *Laodamiæ* ad *Protesilaum*, *ver.* 43.

Dux Pari, Priamide, damno formose tuorum;

pulcherrimè emendavit *Nic. Heinsius*:

Dyspari Priamide, damno formose tuorum.

Et quoniam *Ovidii Epistolarum* incidit mentio, lubet hîc emendationem quandam apponere, quæ *Nobis* olim in hâc materiâ ludentibus in mentem venit. In epistolâ *Acontii* ad *Cydippen*: versus 227, 228, hujusmodi sunt:

Appeteres tamen vel non jurata maritum;
Juratæ, vel non, talis habendus erat.

Quàm enervis sit hæc sententia, & ταυτολόγος, nemo non videt. *Nic. Heinsius* legendum conjecit,——" talis *emendus* erat:" Nullo profectu. Distingue solummodò, quâ distinctum oportet; jamque rectè procedet sententia, nec sine magno acumine:

Appeteres *talem* vel *non jurata* maritum;
Juratæ, vel *non talis* habendus erat.

Simili ratione & alium ejusdem Auctoris locum, *Metamorphos. lib.* 4. *ver.* 60, de *Pyramo* & *Thisbe*;

——tedæ quoque jure coïssent,
Sed vetuere patres quod non potuere vetare:
Ex æquo captis ardebant mentibus ambo:

mutatâ solummodò distinctione, nitori suo restituit Amicus quidam noster;

——Tedæ quoque jure coïssent,
Sed vetuere patres. Quod non potuere vetare,
Ex æquo captis ardebant mentibus ambo.

Ver. 40. Αἴθ' ὄφελές τ' ἄγονός τ' ἔμεναι, ἄγαμός τ' ἀπολέσθαι.] *Barnesius* in *MS Baroc. Oxon.* repperit, Αἴθ' ὄφελες ἄγονός τ' ἔμεναι. Quam & *veram* fortè Lectionem esse suspicatus fuerim. Nam & *Eustathium* ità legisse, licèt in Textu aliter jam editum sit, liquet ex Commentario. Quem autem hic à *Dionysio quodam* insertum Versum narrat *Eustathius*, (Μηδέ τι γύνασιν οἶσιν ἐφέσσασθαι φίλον υἱὸν Δάρδανον,) sine dubio suppositus est.

Ver. 41. Καί κε τὸ βȣλοίμην,] *Sanè ego, istic si essem, mallem id & ipse*, &c.

Ver. 42.——ἐπόψιον] *Al.* ὑπόψιον.

Ver. 44.——καλὸν] Vide suprà ad β', 43.

Ver.

Ἦ τοιόσδε ἐὼν, ἐν ποντοπόροισι νέεσσι
Πόντον ἐπιπλώσας, ἑτάρυς ἐρίηρας ἀγείρας,
Μιχθεὶς ἀλλοδαποῖσι, γυναῖκ' εὐειδέ' ἀνῆγες
Ἐξ Ἀπίης γαίης, νυὸν ἀνδρῶν αἰχμητάων;
Πατρί τε σῷ μέγα πῆμα πόληΐτε, παντί τε δήμῳ,
Δυσμενέσιν μὲν χάρμα, κατηφείην δέ σοι αὐτῷ;
Οὐκ ἂν δὴ μείνειας ἀρηΐφιλον Μενέλαον;
Γνοίης χ', οἵε φωτὸς ἔχεις θαλερὴν παράκοιτιν.
Οὐκ ἄν τοι χραίσμη κίθαρις, τά τε δῶρ' Ἀφροδίτης,
Ἥ τε κόμη, τό, τε εἶδος, ὅτ' ἐν κονίῃσι μιγείης.
Ἀλλὰ μάλα Τρῶες δειδήμονες· ἦ τέ κεν ἤδη
Λάϊνον ἕσσο χιτῶνα, κακῶν ἕνεχ', ὅσσα ἔοργας.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
Ἕκτορ, ἐπεί με κατ' αἶσαν ἐνείκεσας, ὐδ' ὑπὲρ αἶσαν·
Αἰεί τοι κραδίη, πέλεκυς ὥς, ἐςὶν ἀτειρής,
Ὅς εἶσιν διὰ δυρὸς, ὑπ' ἀνέρος, ὅς ῥά τε τέχνῃ

" Num talis existens, in pontum transeuntibus navibus
" Mare emensus, sociis charis coactis,
" Permistus alienigenis, mulierem formosam abduxisti
" Ex Apiâ terrâ, sponsam virorum bellicosorum?
" Patrique tuo magnum detrimentum, civitatique, totique populo,
" Inimicis quidem gaudium, dedecus autem tibi ipsi?
" Nonne verò sustinueris bellicosum Menelaum?
" Nôsses utique qualis viri teneas florentem uxorem.
" Non tibi profuerit cithara, & dona Veneris,
" Et coma & species; cum in pulveribus immixtus fueris!
" Sed valdè Trojani *sunt* timidi: *aliàs* certè jam
" Lapideam indutus fuisses tunicam, *tot* malorum gratiâ, quæ patrâsti.
Hunc autem vicissim allocutus est Alexander divinâ formâ præditus;
" Hector, quoniam me jure increpasti, non injuriâ:
" (Semper tibi cor, securis veluti, est indomitum,
" Quæ penetrat lignum, à viro *acta*, qui arte

Ver. 46, &c. ——— ἐὼν, ——— ἐπιπλώσας, ——— ἀγείρας, ——— μιχθεὶς] Ὅρα τὸ ἀσύνδετον Σχῆμα, θυμοῦ καὶ ἀγωνίᾳ πρέπον, καὶ πάνυ σφοδρόν. ——— τέσσαρας γὰρ ἀσυνδέτυς ἔφη [*legendum fortè*, ἔθη] μετοχὰς, γοργῶς τον λόγον μεταχειρισάμενος. *Eustath.*

Ver. 47. ——— ἑτάρυς ἐρίηρας] Ἄγαν εὐαρμόςυς, ἢ ἐπεράςυς φίλυς, τυτέςιν, αὐτῷ ὁμοίυς φίλυς, καὶ ἄξπαςας. *Schol.*

Ver. 52. Οὐκ ἂν δὴ μείνειας] Καὶ συχνὰ τὰ πολλά δὲ καὶ κατὰ κόμμα μεταβαίνει ἀπὸ νοήματος ἄλλυ εἰς ἄλλο, διά τε ὀργὴν, καὶ ὅτι ὐδὲ ἔχει καιρὸν ἀποτάδην λαλεῖν. ——— σφοδρὸν, κατά τε τὰς ἐννοίας, καὶ τὰ κομματικὰ Σχήματα, καὶ τὸν τῆς ἐρωτήσεως ἔλεγχον, *Eustath.*

Ver. 54. Οὐκ ἄν τοι χραίσμη κίθαρις, ——— Ἥ τε κόμη, ——— ὅτ' ἐν κονίῃσι μιγείης.]

Nequicquam Veneris præsidio ferox
Pectes cæsariem, grataque fœminis
Imbelli citharâ carmina divides:
——— ——— ——— adulteros
Crines pulvere collines. *Horat. Carm.* I. 15.

Ibid. ——— τά τε δῶρ' Ἀφροδίτης.]
——— Veneris præmia ———. *Æn.* IV. 33.

Ver. 57. Λάϊνον ἕσσο χιτῶνα,] *Lapidatus*, lapidibus obrutus fuisses; vel fortè, simpliciter, *sepultus*.

Ver.

Νήϊον ἐκτάμνῃσιν, ὀφέλλει δ' ἀνδρὸς ἐρωήν·
Ὣς τοι ἐνὶ στήθεσσιν ἀτάρβητος νόος ἐστί.
Μή μοι δῶρ' ἐρατὰ πρόφερε χρυσέης Ἀφροδίτης.
Οὔτοι ἀπόβλητ' ἐστὶ θεῶν ἐρικυδέα δῶρα,
Ὅσσα κεν αὐτοὶ δῶσιν, ἑκὼν δ' οὐκ ἄν τις ἕλοιτο.
Νῦν δ' αὖτ', εἴ μ' ἐθέλεις πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι,
Ἄλλους μὲν κάθισον Τρῶας καὶ πάντας Ἀχαιούς,
Αὐτὰρ ἔμ' ἐν μέσσῳ καὶ ἀρηΐφιλον Μενέλαον
Συμβάλετ' ἀμφ' Ἑλένῃ καὶ κτήμασι πᾶσι μάχεσθαι·
Ὁππότερος δέ κε νικήσῃ, κρείσσων τε γένηται,
Κτήμαθ' ἑλὼν εὖ πάντα, γυναῖκά τε, οἴκαδ' ἀγέσθω·
Οἱ δ' ἄλλοι, φιλότητα καὶ ὅρκια πιστὰ ταμόντες,
Ναίοιτε Τροίην ἐριβώλακα· τοὶ δὲ νεέσθων
Ἄργος ἐς ἱππόβοτον καὶ Ἀχαιΐδα καλλιγύναικα.
Ὣς ἔφαθ'· Ἕκτωρ δ' αὖτ' ἐχάρη μέγα, μῦθον ἀκούσας·
Καί ῥ' ἐς μέσσον ἰὼν Τρώων ἀνέεργε φάλαγγας,
Μέσσου δουρὸς ἑλών· τοὶ δ' ἱδρύνθησαν ἅπαντες.

" *Lignum* navale exscindat, augétque viri impetum:
" Sic tibi in præcordiis intrepidus animus est.)
" Nè mihi dona amabilia exprobra aureæ Veneris:
" Neutiquam rejicienda sunt deorum præclara dona,
" Quæcunque ipsi dederint: suo arbitrio autem non quivis ceperit.
" Nunc verò, si me vis bellare & pugnare,
" Cæteros quidem sedere facias Trojanos & omnes Achivos,
" Sed me in medio & bellicosum Menelaum
" Committite de Helenâ & opibus omnibus pugnaturos:
" Uter autem vicerit, superiórque fuerit,
" Opes acceptas penitùs omnes, mulieremque, domum abducat:
" *Vos* autem cæteri, amicitiâ & fœderibus firmis percussis,
" Habitetis Trojam glebosam: Illi verò redeant
" Ad Argos equis aptum, & Achaiam pulchras mulieres habentem.
Sic dixit: Hector verò gavisus est valdè, sermone audito:
Et in medium progressus Trojanorum cohibuit phalanges,
Mediâ hastâ prehensâ: illi autem resederunt omnes.

Ver. 64.——χρυσέης Ἀφροδίτης.]
——Venus aurea—— *Æn.* X. 16.
Pronuntiabatur autem, χρυσῆς. Vide suprà ad β', 268, & 811.

Ver. 66.——ἑκὼν δ' οὐκ ἄν τις ἕλοιτο.]
Vox, ἑκών, hoc in loco, non significat, *volens* aut *lubens*; sed, quod Latinè dicitur, *suo arbitrio*.

Ver. 67. Νῦν δ' αὖτ', εἴ μ' ἐθέλεις]
Quod si Me solùm Teucri in certamina poscunt,
Idque placet;——
Æn. XI. 434.

Ver. 68. Ἄλλους μὲν κάθισον——Αὐτὰρ ἔμ' ἐν μέσσῳ]
——Teucrûm arma quiescant,
Et Rutulûm: Nostro dirimatur sanguine bellum. *Æn.* XII. 78.
Cæterùm de voce κάθισον, vide suprà ad α, 567; & ad β', 191

Ver. 70. Συμβάλετ' ἀμφ' Ἑλένῃ] Edidit *Barnesius*, Σύμβαλέ τ' ἀμφ' Ἑλένῃ. Minùs rectè. Oporteret enim istud τε aliter positum; Σύμβαλε ἀμφί τ' Ἑλένῃ καὶ, &c.

Ver. 73.——ὅρκια πιστὰ ταμόντες,]
——fœdusque ferit.—— *Æn.* X. 154.

Ver.

Τῷ δ' ἐπετοξάζοντο καρηκομόωντες Ἀχαιοί,
Ἰοῖσίν τε τιτυσκόμενοι λάεσσί τ' ἔβαλλον·
Αὐτὰρ ὁ μακρὸν ἄυσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ἴσχεσθ', Ἀργεῖοι, μὴ βάλλετε, κοῦροι Ἀχαιῶν·
Στεῦται γάρ τι ἔπος ἐρέειν κορυθαίολος Ἕκτωρ.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἔσχοντο μάχης, ἄνεῴ τ' ἐγένοντο
Ἐσσυμένως· Ἕκτωρ δὲ μετ' ἀμφοτέροισιν ἔειπε·
Κέκλυτέ μευ, Τρῶες ϗ ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί,
Μῦθον Ἀλεξάνδροιο, τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρεν.
Ἄλλους μὲν κέλεται Τρῶας ϗ πάντας Ἀχαιοὺς
Τεύχεα καλ' ἀποθέσθαι ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ·
Αὐτὸν δ' ἐν μέσσῳ ϗ ἀρηΐφιλον Μενέλαον
Οἴους ἀμφ' Ἑλένῃ ϗ κτήμασι πᾶσι μάχεσθαι·
Ὁππότερος δέ κε νικήσῃ, κρείσσων τε γένηται,
Κτήμαθ' ἑλὼν εὖ πάντα, γυναῖκά τε, οἴκαδ' ἀγέσθω·
Οἱ δ' ἄλλοι φιλότητα ϗ ὅρκια πιστὰ τάμωμεν.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.

In hunc autem sagittas dirigebant comantes Achivi,
Missilibusque collineantes lapidibusque petebant:
Sed altè clamavit Rex virorum Agamemnon;
" Continete vos, Argivi, ne jaculemini, filii Achivorum:
" Pollicetur enim se aliquid dicturum expeditè pugnam ciens Hector.
Sic dixit. Illi verò abstinuerunt à pugnâ, tacitique facti sunt
Confestim: Hector verò inter utrosque locutus est;
" Audite ex me, Trojani & bene ocreati Achivi,
" Sermonem Alexandri, cujus causâ bellum ortum est.
" Cæteros quidem jubet Trojanos & omnes Achivos
" Arma pulchra deponere super terram almam:
" Se verò in medio & bellicosum Menelaum
" Solos de Helenâ & opibus omnibus pugnare:
" Uter autem vicerit, superiorque fuerit,
" Opes acceptas penitùs omnes, mulieremque, domum abducat;
" Cæteri autem amicitiam & fœdera firma feriamus.
Sic dixit; illi autem omnes taciti facti sunt silentio.

Ver. 81. —— μακρὸν ἄυσεν, —— Ἴσχεσθ', Ἀργεῖοι, μὴ βάλλετε,]

Significatque manu, & magno simul incipit ore:

Parcite jam, Rutuli; & vos, tela inhibete, Latini. *Æn.* XII. 692.

Ver. 83. —— ἔπος ἐρέειν] Quâ ratione hic, ἔπος; & infrà, *ver.* 103, λευκὸν ultimam producant; Vide suprà ad ά, 51.

Ibid. —— κορυθαίολος] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 86. Κέκλυτέ μευ, ——] Post hunc, versum ex MSS quibusdam inserit *Barnesius*.

Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει auctoribus non satis idoneis.

Ver. 87. —— ὄρωρεν.] Vide suprà ad ά, 37; & infrà ad δ', 110.

Ver. 89. —— καλ'] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 95. Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.]

Dixerat Æneas; olli obstupuere silentes,
Conversique oculos inter se atque ora tenebant. *Æn.* XI. 120.

Ver.

Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
  Κέκλυτε νῦν καὶ ἐμεῖο· μάλιστα γὰρ ἄλγος ἱκάνει
Θυμὸν ἐμόν, φρονέω δὲ διακρινθήμεναι ἤδη
Ἀργείους καὶ Τρῶας, ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέποσθε
Εἵνεκ' ἐμῆς ἔριδος, καὶ Ἀλεξάνδρου ἕνεκ' ἀρχῆς·
Ἡμέων δ' ὁπποτέρῳ θάνατος καὶ μοῖρα τέτυκται,
Τεθναίη· ἄλλοι δὲ διακρινθεῖτε τάχιστα.
Οἴσετε δ' ἄρν', ἕτερον λευκόν, ἑτέρην δὲ μέλαιναν,
Γῇ τε, καὶ Ἠελίῳ· Διῒ δ' ἡμεῖς οἴσομεν ἄλλον.
Ἄξετε δὲ Πριάμοιο βίην, ὄφρ' ὅρκια τάμνῃ
Αὐτός, ἐπεί οἱ παῖδες ὑπερφίαλοι καὶ ἄπιστοι,
Μή τις ὑπερβασίῃ Διὸς ὅρκια δηλήσηται.
Αἰεὶ δ' ὁπλοτέρων ἀνδρῶν φρένες ἠερέθονται·
Οἷς δ' ὁ γέρων μετέῃσιν, ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω
Λεύσσει, ὅπως ὄχ' ἄριστα μετ' ἀμφοτέροισι γένηται.
  Ὣς ἔφαθ'. οἱ δ' ἐχάρησαν Ἀχαιοί τε Τρῶές τε,
Ἐλπόμενοι παύσεσθαι ὀϊζυροῦ πολέμοιο.

Inter illos verò itidem locutus est bello strenuus Menelaus;
  "Audite nunc & me: maxime enim *hæc* molestia incessit
" Animum meum, censeo autem diremptum iri jam
" Argivos & Trojanos; quoniam mala multa passi estis,
" Propter meam contentionem, & Alexandri propter inceptum:
" Nostrûm verò utri mors & fatum paratum est,
" Moriatur: cæteri autem dirimamini citissimè.
" Adferte verò agnos, alterum album, alteram verò nigram,
" Terræque, & Soli: Jovique nos adferemus alium.
" Adducite autem Priami vim, [*Priamum*,] ut fœdus feriat
" Ipse, quoniam ei filii fœdifragi *sunt* & infidi,
" Ne quis transgressione Jovis fœdera violet.
" Semper utique juniorum virorum animi instabiles sunt;
" Quibus verò senex interfuerit, simul præterita & futura
" Prospicit; ut quàm optimè inter utrosque transigatur.
  Sic dixit: at gavisi sunt Achivique Trojanique,
Sperantes *se* finem facturos ærumnosi belli.

Ver. 96.——— μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·] Aptissima hæc oratione personæ *Menelai*, qui

——— ἐπιτροχάδην ἀγόρευε,
Παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως· ἐπεὶ οὐ πολύμυθος,
Οὐδ' ἀφαμαρτοεπής ——— *ver.* 213.

Ver. 100. ——— Ἀλεξάνδρου ἕνεκ' ἀρχῆς·] Præfinitò id hîc significat vox ἀρχὴ, quod Latinè dicitur *Cœptum*, *Inceptum*, vel *Susceptum*.

Ver. 103. ——— ἕτερον λευκὸν, ἑτέρην δὲ μέλαιναν,]

Nigram Hyemi pecudem, Zephyris felicibus albam. *Æn.* III. 120.

Ver. 105.——Πριάμοιο βίην,] Vide suprà ad β, 658.

Ver. 112. Ἐλπόμενοι παύσεσθαι]

Qui sibi jam requiem pugnæ, rebusque salutem
Sperabant: ——— *Æn.* XII. 241.

Καί ῥ' ἵππους μὲν ἔρυξαν ἐπὶ στίχας, ἐκ δ' ἔϐαν αὐτοί,
Τεύχεά τ' ἐξεδύοντο, τὰ μὲν κατέθεντ' ἐπὶ γαίῃ
Πλησίον ἀλλήλων· ὀλίγη δ' ἦν ἀμφὶς ἄρουρα.
Ἕκτωρ δὲ προτὶ ἄστυ δύω κήρυκας ἔπεμπε
Καρπαλίμως, ἄρνας τε φέρειν, Πρίαμόν τε καλέσσαι·
Αὐτὰρ ὁ Ταλθύϐιον προΐει κρείων Ἀγαμέμνων
Νῆας ἔπι γλαφυρὰς ἰέναι, ἠδ' ἄρν' ἐκέλευεν
Οἰσέμεναι· ὁ δ' ἄρ' οὐκ ἀπίθησ' Ἀγαμέμνονι δίῳ.
Ἶρις δ' αὖθ' Ἑλένῃ λευκωλένῳ ἄγγελος ἦλθεν,
Εἰδομένη γαλόῳ Ἀντηνορίδαο δάμαρτι,
Τὴν Ἀντηνορίδης εἶχε κρείων Ἑλικάων,
Λαοδίκην, Πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην·
Τὴν δ' εὗρ' ἐν μεγάρῳ· ἡ δὲ μέγαν ἱστὸν ὕφαινε,
Δίπλακα, μαρμαρέην· πολέας δ' ἐνέπασσεν ἀέθλους
Τρώων θ' ἱπποδάμων, καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
Οὓς ἕθεν εἵνεκ' ἔπασχον ὑπ' Ἄρηος παλαμάων.
Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προσέφη πόδας ὠκέα Ἶρις·
Δεῦρ' ἴθι, νύμφα φίλη, ἵνα θέσκελα ἔργα ἴδηαι
Τρώων θ' ἱπποδάμων, καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων·
Οἳ πρὶν ἐπ' ἀλλήλοισι φέρον πολύδακρυν Ἄρηα

Et equos quidem coërcuerunt in ordines, descenderunt autem ipsi,
Armaque exuerunt, quæ quidem deposuerunt in terrâ
Prope se invicem: exiguum autem erat hinc inde terræ spatium.
Hector verò ad urbem duos præcones misit
Festinanter, *qui* agnósque adferrent, Priamúmque vocarent:
At Talthybium misit Rex Agamemnon,
Naves ad cavas ut iret, & agnum jussit
Adferre: ille verò haud immorigerus fuit Agamemnoni nobili.
Iris autem Helenæ candidas ulnas habenti nuncia venit,
Assimilata glori Antenoridæ uxori,
Quam Antenorides habebat Rex Helicaon,
Laodicen, Priami filiarum formâ præstantissimam:
Eamque invenit in domo: ea verò magnam telam texebat,
Duplicem, splendidam: multosque intexebat labores
Trojanorumque equûm domitorum, & Achivorum ære loricatorum,
Quos sui causâ sustinebant à Martis manibus.
Propè autem stans allocuta est pedibus velox Iris;
" Hûc veni, nympha cara, ut admiranda facta spectes
" Trojanorumque equûm domitorum, & Achivorum ære loricatorum:
" Qui priùs sibi invicem inferebant lachrymosum bellum

Ver. 113.——ἐκ δ' ἔϐαν αὐτοί,] *E curribus descenderunt, & in medium exibant.* Fit autem ex ἔϐησαν, ἔϐαν· simili analogiâ atque ex ἐτράφησαν, τράφεν.

Ver. 115.——ὀλίγη δ' ἦν ἀμφὶς ἄρουρα.]
Discessere omnes medii, spatiumque dedere. *Æn.* XII. 696.

De voce ἄρουρα, vide infrà ad ζ, 142.

Ver. 125.——ἡ δὲ μέγαν ἱστὸν ὕφαινε,] Quâ ratione vox, δὲ, hîc producatur; item ἰδὼν, infrà, *ver.* 154; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 126.——μαρμαρέην] *Al.* πορφυρέην.

Ver. 132.——πολύδακρυν Ἄρηα]
—lachrymabile bellum. *Æn.* VII. 604.

Ver.

Ἐν πεδίῳ, ὀλοοῖο λιλαιόμενοι πολέμοιο·
Οἳ δὴ νῦν ἕαται σιγῇ, πόλεμος δὲ πέπαυται,
Ἀσπίσι κεκλιμένοι, παρὰ δ' ἔγχεα μακρὰ πέπηγεν·
Αὐτὰρ Ἀλέξανδρος καὶ ἀρηΐφιλος Μενέλαος
Μακρῇς ἐγχείῃσι μαχήσονται περὶ σεῖο·
Τῷ δέ κε νικήσαντι φίλη κεκλήσῃ ἄκοιτις.
Ὣς εἰποῦσα θεὰ, γλυκὺν ἵμερον ἔμβαλε θυμῷ
Ἀνδρός τε προτέροιο, καὶ ἄστεος, ἠδὲ τοκήων.
Αὐτίκα δ' ἀργεννῇσι καλυψαμένη ὀθόνῃσιν
Ὡρμᾶτ' ἐκ θαλάμοιο, τέρεν κατὰ δάκρυ χέουσα·
Οὐκ οἴη, ἅμα τῇγε καὶ ἀμφίπολοι δύ' ἕποντο,
Αἴθρη Πιτθῆος θυγάτηρ, Κλυμένη τε βοῶπις.
Αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκανον, ὅθι Σκαιαὶ πύλαι ἦσαν.
Οἱ δ' ἀμφὶ Πρίαμον καὶ Πάνθοον, ἠδὲ Θυμοίτην,

" In campo, perniciosæ cupidi pugnæ:
" Jam verò sedent taciti, (bellumque cessat,)
" Scutis innixi, juxtaque hastæ longæ fixæ sunt:
" At Alexander & bellicosus Menelaus
" Longis hastis pugnabunt de te:
" Ei verò, qui vicerit, chara vocaberis uxor.
Sic locuta dea, dulce desiderium injecit animo
Virique prioris, & urbis, atque parentum.
Protinùs autem candidis operta velis
Properavit ex gynæceo, teneram lachrymam effundens;
Non sola, simul eam & famulæ duæ sequebantur,
Æthra Pitthei filia, Clymenéque magnis oculis.
Confestim deinde pervenerunt, ubi Scææ portæ erant.
At Priamus & Panthous & Thymœtes,

Ver. 134. ——— πέπαυται, ——— πέπηγεν] Vide suprà ad ά, 137.

Ver. 135. Ἀσπίσι κεκλιμένοι, παρὰ δ' ἔγχεα μακρὰ πέπηγεν·]

Stant terrâ defixæ hastæ: ———
Æn VI. 652.

Stant longis adnixi hastis, & scuta tenentes.
Æn. IX. 229.

Defigunt tellure hastas, & scuta reclinant.
Æn. XII. 130.

Aristophanes, ad hunc locum alludens,

Καὶ τὸν θυμὸν κατάθου, κύψας
Παρὰ τὴν ὀργὴν, ὥσπερ ὁπλίτης. *Av.* 401.

Cæterùm de voce κεκλιμένοι, vide suprà ad ή, 309, 314, & 338.

Ver. 141. ——— καλυψαμένη ὀθόνῃσιν] Notandus hîc *primigenius* Vocis *Mediæ* Usus: Καλυψαμένη, *cùm seipsam cooperuisset*. Sic rursùm, *Iliad.* ξ', 184. κρηδέμνῳ δ' ἐφύπερθε καλύψατο δῖα θεάων. Et *Odyss.* ί, 491. Ὣς Ὀδυσσεὺς φύλλοισι καλύψατο. Et *Iliad.* θ', 199. Σείσατο δ' εἰνὶ θρόνῳ, *commovit se in solio*. Similiter, κείρειν, propriè est, *tondere*; κείρεσθαι, *tonderi*; κείρασθαι, *se tondere*. Item, τιμήσομαι, *honorabilem me præstabo*; μισήσομαι, *odiosum me reddam*; κόψομαι, *cædam me ipse*, id est, *plangam* seu *lamentabor*. Primigenius, inquam, hic *Vocis mediæ* Usus. Paulatim autem, vulgari loquendi consuetudine, cœpta sunt *alia* hujus vocis *Tempora* significatu *activo* usurpari, alia *passivo*. Nec tamen hoc ipsum sine ullo delectu: Quod quidem explicatu difficillimum, attentè autem legentibus observatu persæpè est facillimum. Exempli gratiâ: Ὁ διακονούμενος, idem est ac ὁ διάκονος, *Minister*, *Famulus*; ὁ διακονῶν autem, is qui *jam tum*, eo ipso temporis articulo, *ministrat*.

Ver. 144. Αἴθρη Πιτθῆος θυγάτηρ,] Οἱ δὲ καὶ τοῦτο τὸ ἔπος διαβάλλουσι. *Plutarch. in Theseo. sub finem.*

Ibid. ——— βοῶπις.] Vide suprà ad ά, 551.

Ver. 146. Οἱ δ' ἀμφὶ Πρίαμον] Quemadmodum Πριάμοιο βίη, est *Priamus ipse*; vide suprà

Λάμπον τε, Κλυτίον θ', Ἱκετάονά τ', ὄζον Ἄρηος,
Οὐκαλέγων τε καὶ Ἀντήνωρ, πεπνυμένω ἄμφω,
Εἵατο δημογέροντες ἐπὶ Σκαιῇσι πύλῃσι,
Γήραϊ δὴ πολέμοιο πεπαυμένοι· ἀλλ' ἀγορηταὶ
Ἐσθλοὶ, τεττίγεσσιν ἐοικότες, οἵτε καθ' ὕλην
Δενδρέῳ ἐφεζόμενοι ὄπα λειριόεσσαν ἱεῖσι·
Τοῖοι ἄρα Τρώων ἡγήτορες ἧντ' ἐπὶ πύργῳ.
Οἱ δ' ὡς οὖν εἴδον Ἑλένην ἐπὶ πύργον ἰοῦσαν,
Ἦκα πρὸς ἀλλήλους ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευον·
Οὐ νέμεσις Τρῶας καὶ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς
Τοιῇδ' ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν·

Lampusque, Clytiusque, Hicetaónque, ramus Martis,
Ucalegónque & Antenor, prudentes ambo,
Sedebant populi seniores in Scæis portis,
Ob senectutem scilicet à bello cessantes; sed erant concionatores
Boni, cicadis similes, quæ in sylvâ
Arbori insidentes vocem suavem emittunt:
Tales utique Trojanorum proceres sedebant in turri.
Hi autem ut viderunt Helenam ad turrim venientem,
Submissè inter se verbis alatis dixerunt;
"Non *est* indignè ferendum Trojanos & bene ocreatos Achivos
"Tali de muliere longum tempus dolores pati:

suprà ad *ver.* 105; & ad β', *ver.* 658: Ita οἱ ἀμφὶ Πρίαμον, *Priami asseclæ & pedisequi*, *Priami comitatus*, idem sonat ac *ipse Priamus*.

Ver. 147. Λάμπον τε, Κλυτίον θ',] Vide suprà ad β', 497.

Ver. 151.——οἵ τε καθ' ὕλην] Ex græco, ὕλη, ortum est Latinum, *silva*; & Poëtis trisyllabum, *silüa*. Quo de vocabulo, Eruditissimus *Bentleius*: "Silüa, *inquit*, etiam "per diæresin in tres syllabas dissoluta, "primam tamen *longam* retinebit; siquidem certum est à Græco ὕλη, vel per digamma Æolicum Ϝύλη, latinum *silva* profluxisse. Nam ὕλη quidem apud Græcos "syllabam primam semper *productam* habet.———Sed eo tantùm hæc notamus, "ut acuamus eruditorum judicia; non ut "Poëtam [*Horatium, qui primam in* silüa "*corripuit*,] culpæ insimulemus, qui sine "dubio ex usu Sermonis & Eruditorum consuetudine scire meliùs faciliúsque hæc potuit, quàm quivis hodiè mortalium ex incertis Analogiæ rationibus tanto post intervallo hariolari." *Not. ad Horat. Carm. lib.* I. 23. Si quis, post *ingentis Eruditionis Virum*, conjecturæ locus sit; crediderim equidem Vocalium *brevium duarum*, ex unius *longæ* dissolutione naturam, alterâ transposita, ab ὕλη naturaliter oriri *sylo*, *syüla*, *syüa*. Lectoris judicium esto.

Ver. 152. Δενδρέῳ ἐφεζόμενοι] Vide suprà ad β', 268 & 811.

Ibid.——ὄπα λειριόεσσαν] Vocem *suavem*; vel, ut alii, *gracilem*. Οἱ δὲ γέροντες, τέττιξιν ἐοικότες, ζώοις Ὀξυφώνοις ἐικάζονται. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως. §. 18.

Ver. 155. Ἦκα] *Al.* Ὦκα.

Ver. 156. Οὐ νέμεσις——Τοιῇδ' ἀμφὶ γυναικὶ] "Illud quoque est ex relatione ad "aliquid, quod non ejus rei gratiâ dictum "videtur, *amplificationis* genus. Non putant indignum Trojani principes, Graios "Trojanosque propter Helenæ speciem tot "mala tanto temporis spatio sustinere: "*Quænam* igitur *illa Forma* credenda est! "Non enim hoc dicit *Paris*, qui rapuit; "non aliquis *Juvenis*; non unus è *Vulgo*; "sed *Senes*, & *prudentissimi*, & *Priamo assidentes*. Verùm & *ipse Rex*, decenni bello "exhaustus, amissis tot liberis, imminente "summo discrimine; cui faciem illam, ex "quâ tot lachrymarum origo fluxisset, invisam atque abominandam esse oportebat; "& audit hæc, & eam *Filiam* appellans juxta se locat, & excusat etiam, atque sibi "esse malorum causam negat." *Quintilian. lib.* 8. *c.* 4.

Ver.

Αἰνῶς ἀθανάτῃσι θεῇς εἰς ὦπα ἔοικεν.
Ἀλλὰ καὶ ὥς, τοίη περ ἐῦσ', ἐν νηυσὶ νεέσθω,
Μηδ' ἡμῖν τεκέεσσί τ' ὀπίσσω πῆμα λίποιτο.
Ὣς ἄρ' ἔφαν· Πρίαμος δ' Ἑλένην ἐκαλέσσατο φωνῇ·
Δεῦρο πάροιθ' ἐλθοῦσα, φίλον τέκος, ἵζευ ἐμεῖο,
Ὄφρα ἴδῃς πρότερόν τε πόσιν, πηούς τε, φίλους τε·
Οὔτι μοι αἰτίη ἐσσί, θεοί νύ μοι αἴτιοί εἰσιν,
Οἵ μοι ἐφώρμησαν πόλεμον πολύδακρυν Ἀχαιῶν·
Ὥς μοι καὶ τόνδ' ἄνδρα πελώριον ἐξονομήνῃς,
Ὅστις ὅδ' ἐστὶν Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε.
Ἤτοι μὲν κεφαλῇ καὶ μείζονες ἄλλοι ἔασι·
Καλὸν δ' οὕτω ἐγὼν οὔπω ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
Οὐδ' οὕτω γεραρόν· βασιλῆϊ γὰρ ἀνδρὶ ἔοικε.
Τὸν δ' Ἑλένη μύθοισιν ἀμείβετο, δῖα γυναικῶν·
Αἰδοῖός τέ μοι ἐσσί, φίλε ἑκυρέ, δεινός τε·

" Omnino immortalibus deabus ad vultum similis est.
" Sed & sic, talis quamvis sit, in navibus redeat,
" Neque nobis liberísque in posterum detrimentum relinquatur.
Sic dixerunt: Priamus autem Helenam vocavit voce;
" Huc coram veniens, cara filia, asside mihi,
" Ut videas priorémque maritum, affinésque, amicósque:
" (Non mihi tu in causâ es; dii utique mihi in causâ sunt,
" Qui mihi immiserunt bellum lachrymosum Achivorum:)
" Ut mihi & istum virum ingentem nomines,
" Quisnam iste sit Achivus vir amplusque magnusque.
" Certè quidem capite etiam altiores alii sunt:
" Pulchrum autem adeò ego nondum vidi oculis,
" Nec adeò venerabilem: regi enim viro similis est.
Huic autem Helena verbis respondit, nobilissima mulierum;
" Reverendusque mihi es, dilecte socer, timendusque:

Ver. 160.——λίποιτο,] *Al.* λίπηται.

Ver. 163.——ἴδῃς] *Al.* ἴδῃ. Quod perinde est.

Ver. 164. Οὔτι μοι αἰτίη ἐσσι, θεοί νυ μοι αἴτιοί εἰσιν,]

Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacænæ,
Culpatusve Paris; verùm inclementia Divûm
Has evertit opes, sternitque à culmine Trojam. *Æn.* II. 601.

Vide suprà ad *ver.* 156.

Ver. 166. Ὡς μοι καὶ τόνδ' ἄνδρα πελώριον ἐξονομήνῃς,

Ὅστις ὅδ' ἐστὶν] Ἐζήτηται δὲ, πῶς ὁ Πρίαμος τῷ δεκάτῳ ἔτει πυνθάνεται περὶ τῶν ἀρίστων; Λέγουσιν οἱ παλαιοί, Ἐπειδὴ πρότερον περὶ τὰς ἀστυγείτονας πόλεις ἐπλανῶντο· ὡς που καὶ ὁ Ποιητής φησι, " Πλαζόμενοι κατὰ " ληΐδ', ὅπῃ ἄρξειεν Ἀχιλλεύς·" νῦν δὲ προσκάθηνται τῇ Ἰλίῳ.——Πρότερον δὲ οὐκ ἐτεθέατο οὕτω πάντας ἀόπλους (*ver.* 114) ὡς νῦν. *Schol. ad ver.* 170.

Ver. 169. Καλὸν] Vide suprà ad β', 43.

Ibid.——οὕτω ἐγὼν οὔπω] *Al.* οὔπω ἐγὼν οὕτως.

Ver. 172. Αἰδοῖός τέ μοι ἐσσί, φίλε ἑκυρέ, δεινός τε·] Οἱ δειλότατοι πρὸς τοὺς νόμους, θαρσαλεώτατοι πρὸς τοὺς πολεμίους εἰσί·——διὸ καὶ καλῶς——Ὅμηρος, " Αἰδοῖός τέ μοι ἐσσί, " φίλε ἑκυρὲ, δεινός τε," *Plutarch. in Agid. & Cleomene.* Cæterùm de prosodiâ vocabulorum, φίλε ἑκυρὲ, vide suprà ad α', 51.

Ὡς ὄφελεν θάνατός μοι ἁδεῖν κακὸς, ὁππότε δεῦρο
Υἱέϊ σῷ ἑπόμην, θάλαμον γνωτούς τε λιποῦσα,
Παῖδά τε τηλυγέτην, καὶ ὁμηλικίην ἐρατεινήν.
Ἀλλὰ τά γ' οὐκ ἐγένοντο· τὸ καὶ κλαίουσα τέτηκα.
Τοῦτο δέ τοι ἐρέω, ὅ μ' ἀνείρεαι, ἠδὲ μεταλλᾷς·
Οὗτός γ' Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων,
Ἀμφότερον, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς, κρατερός τ' αἰχμητής·
Δαὴρ αὖτ' ἐμὸς ἔσκε κυνώπιδος, εἴ ποτ' ἔην γέ.
Ὣς φάτο· τὸν δ' ὁ γέρων ἠγάσσατο, φώνησέν τε·
Ὦ μάκαρ Ἀτρείδη, μοιρηγενὲς, ὀλβιόδαιμον,
Ἦ ῥα νύ τοι πολλοὶ δεδμήατο κοῦροι Ἀχαιῶν.

" Utinam mors mihi placuisset mala, quando huc
" Filium tuum secuta sum, thalamo fratribusque relictis,
" Filiâque charissimâ, & cœtu æqualium amabili,
" Sed hæc non facta sunt: quamobrem & lachrymis liquesco.
" Illud autem tibi dicam, quod *ex* me quæris atque percontaris:
" Hic quidem Atrides *est* latè imperans Agamemnon;
" Utrumque, Rexque bonus, fortisque bellator.
" Levir utique meus erat inverecundæ, siquidem fuit.
Sic dixit: hunc verò senex admiratus est, dixitque:
" O beate Atrida, læto fato nate, fortunate,
" Certè tibi multi sub imperio sunt juvenes Achivorum.

Ver. 173. Ὡς ὄφελεν θάνατός μοι] Pulcherrimè, & singulari planè cum condecentiâ, atque ad personam convenientissimè, dedecus suum hîc in exordio orationis præfatur *Helena*; ὡς ὄφελεν θάνατός μοι, &c. & eódem tandem desinit,———ἐμὸς ἔσκε κυνώπιδος, εἴ ποτ' ἔην γε.

Ver. 176. Ἀλλὰ τά γ' οὐκ ἐγένοντο·] *Quod optaverim, quodque factum oportebat; non evênit.*

Ibid.————τέτηκα.] Vide suprà ad *ά*, 37.

Ver. 179. Ἀμφότερον βασιλεύς τ' ἀγαθὸς, κρατερός τ' αἰχμητής·]

Εἴποτε γένοιτο τῶν Ὁμήρου σύγκρισις τ' ἐπῶν ἐν ταῖς διατριβαῖς, ἢ παρὰ τὰ συμπόσια, ἄλλον ἄλλου στίχον προκρίνοντος, αὐτὸς [Ἀλέξανδρος] ὡς διαφέροντα πάντων ἐνέκρινε τοῦτον, " Ἀμφότερον βασιλεύς τ' ἀγαθὸς, κρατερός τ' " αἰχμητής." *Plutarch. de Alexandri Magni fortunâ sive virtute, orat.* 1. Ἆρα ὅτι αἰχμητής τε καὶ κρατερὸς ἂν εἴη, οὐκ εἰ μόνος αὐτὸς εὖ ἀγωνίζοιτο πρὸς τοὺς πολεμίους· ἀλλ' εἰ καὶ παντὶ τῷ στρατοπέδῳ τούτου αἴτιος εἴη; καὶ βασιλεὺς ἀγαθὸς, οὐκ εἰ μόνον τὸν ἑαυτοῦ βίον καλῶς προεστήκοι, ἀλλ' εἰ καὶ, ὧν βασιλεύοι, τούτοις εὐδαιμονίας αἴτιος εἴη. *Xenoph.* Ἀπομνημονευμ. *lib.* 3.

Ver. 180.———εἴποτ' ἔην γέ.] *Siquidem id meminisse fas sit: Si unquam digna eram, quæ isto nomine memorarer.* Vide suprà ad *ver.* 173. *Eustathius* hæc ità explicat: Τὸ δὲ, εἴποτ' ἔην γε παραίνει τὸν ἐπὶ τῇ μνείᾳ τοῦ ἀνδρὸς λυπούμενον ἴσως κατ' αὐτῆς· οἱονεὶ λέγουσα, ὡς οὐ νῦν ἐστὶν, ἀλλά ποτε ἦν. *Domina Dacier* hoc modo vertit: " *Il étoit mon* " *beau-frere. Helas! malheureuse puis je* " *vivre, & penser que je ne puis plus lui* " *donner ce nom?*"

Ver. 182. Ὦ μάκαρ Ἀτρείδη, μοιρηγενὲς, ὀλβιόδαιμον,] Ἔξωθεν οὗτος ὁ μακαρισμὸς, ὅπλων καὶ ἵππων καὶ στρατείας περικεχυμένης· αἱ δὲ τῶν παθῶν φωναὶ πρὸς τὴν κενὴν δόξαν ἔνδοθεν ἀντιμαρτυροῦσι, " Ζεύς με μέγα Κρονίδης ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ." *Plutarch. de Animi Tranquillit.* Quod autem annotat *Eustathius*, laudatum hunc versum eò, quòd vocem *monosyllabam dissyllaba*, deinceps *trisyllaba*, *quadrisyllaba*, & *quinquesyllaba*, ordine & κλιμακηδὸν excipiant; meræ sunt ineptiæ.

Ver. 183.———δεδμήατο κοῦροι Ἀχαιῶν] Scholiastes legit δεδμήαται; rectéque explicat, ὑποτεταγμένοι εἰσίν. At δεδμήαται hoc in versu locum habere non potest; nisi cum *Barnesio*, pro κοῦροι, legas υἷες Ἀχαιῶν, contra Codicum fidem. *Eustathius*, (ut ex commentario ejus colligo, *pag.* 303. *lin.* 40.) legit

Ἤδη καὶ Φρυγίην εἰσήλυθον ἀμπελόεσσαν,
Ἔνθα ἴδον πλείστους Φρύγας, ἀνέρας αἰολοπώλους,
Λαοὺς Ὀτρῆος καὶ Μύγδονος ἀντιθέοιο,
Οἵ ῥα τότ' ἐστρατόωντο παρ' ὄχθας Σαγγαρίοιο.
Καὶ γὰρ ἐγὼν ἐπίκουρος ἐὼν μετὰ τοῖσιν ἐλέχθην
Ἤματι τῷ, ὅτε ἦλθον Ἀμαζόνες ἀντιάνειραι·
Ἀλλ' οὐδ' οἱ τόσοι ἦσαν, ὅσοι ἑλίκωπες Ἀχαιοί.
Δεύτερον αὖτ', Ὀδυσῆα ἰδών, ἐρέειν' ὁ γεραιός·
Εἴπ' ἄγε μοι καὶ τόνδε, φίλον τέκος, ὅστις ὅδ' ἐστί·
Μείων μὲν κεφαλῇ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο,
Εὐρύτερος δ' ὤμοισιν, ἰδὲ στέρνοισιν ἰδέσθαι.
Τεύχεα μέν οἱ κεῖται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
Αὐτὸς δὲ κτίλος ὣς ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν·
Ἀρνειῷ μιν ἔγωγε ἐΐσκω πηγεσιμάλλῳ,
Ὅς τ' οἰῶν μέγα πῶϋ διέρχεται ἀργεννάων.

" Olim etiam Phrygiam ingressus sum vitiferam,
" Ubi vidi plurimos Phrygas, viros equos agitandi peritos,
" Copias Otrei & Mygdonis deo similis,
" Qui quidem tunc castra habebant apud ripas Sangarii.
" Etenim ego auxiliaris existens cum illis numerabar
" Die illo, quando venerunt Amazones viragines.
" Sed neque isti tot erant, quot nigris oculis Achivi.
Secundò dein, Ulyssem conspicatus, interrogavit senex;
" Dic age mihi & istum, dilecta filia, quisnam is sit:
" Minor quidem capite Agamemnone Atridâ,
" Latior verò humeris & pectoribus visu.
" Arma quidem ei jacent super terram almam;
" Ipse verò, aries veluti, obit ordines virorum:
" Arieti ipsum ego assimilo densi velleris,
" Qui ovium magnum gregem oberrat candidarum.

legit δίδμηνται. Atque hanc equidem *veram* esse Lectionem existimo: Exigit enim *Temporum* ratio, ut δίδμηνται potiùs, quàm δέδμηντο, legatur. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 184. Ἤδη καὶ Φρυγίην εἰσήλυθον]

Nam memini Hesiones visentem regna sororis
Laomedontiadem Priamum.
Æn. VIII. 157.

Ver. 185. Ἔνθα ἴδον πλείστους] *Narratio*, senibus ferè perpetua, etiam in hâc brevi oratione mirè condecet.

Ibid. ——αἰολοπώλους,] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 187. ———παρ' ὄχθας] *Al.* παρ' ὄχθαις.

Ver. 188. ——ἐγὼν ἐπίκουρος ἐὼν] Ἐπικούρους λέγονται, οἱ τοῖς πολεμουμένοις βοηθοῦντες· Σύμμαχοι δὲ, οἱ τῶν πολεμούντων. *Schol.*

Ver. 191. Δεύτερον αὖτ', Ὀδυσῆα ἰδὼν, ἐρέειν' ὁ γεραιός·] Πῶς οὐκ ἔγνω αὐτὸν ὁ Πρίαμος, ὃς πρότερον ἅμα Μενέλεῳ εἰς Τροίαν ἐληλύθει; Ἅπαξ μόνον ἐντυχὼν, καὶ μετὰ δεκαετῆ χρόνον, εὐλόγως ὁ γεραιὸς ἀπὸ μνήμης εἶχεν· Ἴσως μὲν, οὐκ ὀξὺ βλέπων, διὰ τὸ βαθὺ γῆρας· τυχὸν δὲ, καὶ ἐξελάθετο· ἢ οὐδὲ τότε ἠκριβώσατο. *Schol.* apud *Barnesium*, & *Eustath.* Cæterùm Δεύτερον hîc intelligendum τὸ δεύτερον, sicut (infrà, *ver.* 225.) Τὸ τρίτον.

Ver. 195. Τεύχεα μέν οἱ] Quâ ratione, μὲν, hîc producatur; item μάλα, *ver.* 214; & τε, *ver.* 221; & ἔπεα, *ver.* 222; Vide suprà ad ά, 51.

Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειθ' Ἑλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα·
Οὗτος δ' αὖ Λαερτιάδης πολύμητις Ὀδυσσεὺς,
Ὃς τράφη ἐν δήμῳ Ἰθάκης, κραναῆς περ ἐούσης,
Εἰδὼς παντοίους τε δόλους καὶ μήδεα πυκνά.
Τὴν δ' αὖτ' Ἀντήνωρ πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ὦ γύναι, ἦ μάλα τοῦτο ἔπος νημερτὲς ἔειπες.
Ἤδη γὰρ καὶ δεῦρό ποτ' ἤλυθε δῖος Ὀδυσσεὺς,
Σεῦ ἕνεκ' ἀγγελίης, σὺν ἀρηϊφίλῳ Μενελάῳ·
Τοὺς δ' ἐγὼ ἐξείνισσα, καὶ ἐν μεγάροισι φίλησα·
Ἀμφοτέρων δὲ φυὴν ἐδάην καὶ μήδεα πυκνά·
Ἀλλ' ὅτε δὴ Τρώεσσιν ἀγειρομένοισιν ἔμιχθεν,
Στάντων μὲν, Μενέλαος ὑπείρεχεν εὐρέας ὤμους,

Huic autem respondit deinde Helena Jove nata;
Iste porrò Laërtiades solers Ulysses,
" Qui nutritus est in populo Ithacæ, asperæ licet existentis,
" Sciens omnimodosque dolos & consilia prudentia.
Hanc autem Antenor prudens contra locutus est;
" O mulier, profectè valdè hoc verbum verum es locuta;
" Jam enim & huc olim venit nobilis Ulysses,
" Tui causâ legatus, cum bellicoso Menelao:
" Hos autem ego hospitio accepi, & in ædibus humaniter tractavi:
" Amborum verò indolem perspexi & consilia prudentia:
" At cùm jam Trojanis congregatis misti essent,
" Stantibus quidem, Menelaus eminebat latis humeris,

Ver. 200. Οὗτος δ' αὖ] Pessimè hîc Scholiastes interpolatus; καὶ Οὗτός δε λέγεται, καθάπερ Τοιόσδε. Quem malo omine secutus est *Barnesius*, & hîc, & *ver.* 229, & alibi. Vide infrà ad Γ', 160.

Ibid. —— πολύμητις Ὀδυσσεὺς,]
—— pellacis Ulyssei. *Æn.* II. 90.

Ver. 201. —— Ἰθάκης, κραναῆς περ ἐούσης,]
—— Scopulos Ithacæ, Laërtia regna.
Æn. III. 272.

" *Ithacam illam in asperrimis saxulis tanquam* " *nidulum affixam.*" Cic. de Orat. I. Atque hinc liquet istud χθαμαλὴ, *Odyss.* ί, 25. ab Interpretibus minùs rectè fuisse acceptum. Insula enim *Ithaca*, non erat *humilis* ac *depressa*: Sed hoc (ut opinor) ibi ait Poëta, non modò montem istum, *ver.* 21. sed totam insulam, etiam χθαμαλὴν, etiam quibus in partibus *depressior* esset, comparatè tamen cum circumjacentibus insulis, πανυπερτάτην εἰν ἁλὶ κεῖσθαι.

Ver. 203. ἀντίον ηὔδα·]
Æolus hæc contra: —— *Æn.* I. 80.
Æneas contrà cui talia reddit.
Æn. X. 530.

Ver. 204. —— ἔειπες.] *Al.* ἔειπας. Quod perinde est.

Ver. 205. —— ποτ' ἤλυθε] Postulat temporum ratio, ut sit ἤλυθε ab Aoristo ἤλυθον, non à præterito (ut vocant) ἤλυθα. Vide suprà ad έ, 37.

Ver. 206. Σεῦ ἕνεκ' ἀγγελίης,] Vertunt Recentiores, " *Tui causâ Legatus.*" At *Eustathius*: Ἕνεκ' ἀγγελίης τῆς κατὰ τὴν Ἑλένην

Ibid. —— σὺν ἀρηϊφίλῳ Μενελάῳ·] Cùm *Menelaus*, & vir Princeps, & singulare certamen jam initurus, nequaquam hoc in loco prætereundus esset; nec tamen de ejus charactere *Helenam* verba facere deceret; pulcherrimo artificio (ut rectè notavit *Popius*) *Antenorem* inducit Poëta, formam atque ingenium *Menelai* hîc describentem.

Ver. 207. —— ἐξείνισσα,] Rectè cum duplici σ. Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 209. —— Τρώεσσιν ἀγειρομένοισιν] *Al.* Τρώεσσιν ἐν ἀγρομένοισιν.

Ver. 210. —— ὑπείρεχεν] Vide suprà ad β', 426.

Ver.

Ἄμφω δ᾽ ἑζομένω, γεραρώτερος ἦεν Ὀδυσσεύς.
Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ μύθους καὶ μήδεα πᾶσιν ὕφαινον,
Ἤ τοι μὲν Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε,
Παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως· ἐπεὶ οὐ πολύμυθος,
Οὐδ᾽ ἀφαμαρτοεπὴς, εἰ καὶ γένει ὕστερος ἦεν·
Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ πολύμητις ἀναΐξειεν Ὀδυσσεὺς,
Στάσκεν, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκε κατὰ χθονὸς ὄμματα πήξας,
Σκῆπτρον δ᾽ οὔτ᾽ ὀπίσω, οὔτε προπρηνὲς, ἐνώμα,
Ἀλλ᾽ ἀστεμφὲς ἔχεσκεν, ἀΐδρει φωτὶ ἐοικώς·

" Ambobus autem sedentibus, augustior erat Ulysses.
" Sed cum jam verba & consilia omnibus texebant,
" Certè quidem Menelaus succinctè concionabatur,
" Pauca quidem, sed valde argutè; quoniam non multiloquus *erat*,
" Neque verbis errans, quamvis ætate posterior erat.
" Sed cum jam solers surrexisset Ulysses,
" Stabat, deorsumque despiciebat in terram oculis defixis,
" Sceptrum verò neque retrorsum, neque in anteriorem partem movebat,
" Sed immotum tenebat, imperito viro similis:

Ver. 211. Ἄμφω δ᾽ ἑζομένω, γεραρώτερος ἦεν Ὀδυσσεύς.] Convenit in hunc locum, quod de *Odyss.* μ', *ver.* 73. observavit *Demetrius Phalereus* περὶ ἑρμηνείας, §. 60. Τῷ Μεγαλοπρεπεῖ μὲν——τὴν ἀνθυπαλλαγὴν, ὡς Ὅμηρος· " Οἱ δὲ δύω σκόπελοι, ὁ μὲν οὐρα-" νὸν——" Πολὺ γὰρ οὕτω μεγαλειότερον, " ἐναλλαγείσης πτώσεως, ἢ εἴπερ οὕτως ἔφη, " Τῶν δὲ δύω σκοπέλων, ὁ μὲν οὐρανὸν——" Cæterùm de hujusmodi Syntaxeos *ratione*, (cui nihil est commune cum absurdâ illâ, quam vocant *Antiptosi*;) vide suprà ad β', 353 & 681; Item infrà ad ζ, 510; & κ', 224; & *Odyss.* μ', 73.

Ver. 213—224. Ἤτοι μὲν Μενέλαος—— Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ.——Ὀδυσσῆος——.] *Menelaus* concionabatur ἐπιτροχάδην, συντόμως, ἐπιτευγμένως, Παῦρα μέν· *Ulysses* verò, πολλὰ καὶ πυκνά. *Schol.* Οὐκ ἠμέλησε δὲ, οὐδὲ χαρακτηρίσαι τοὺς ῥήτορας. Τὸν μὲν γὰρ Νέστορα, ἡδὺν καὶ προσηνῆ τοῖς ἀκούουσιν εἰσάγει· τὸν δὲ Μενέλαον, Βραχυλόγον καὶ εὔχαριν, καὶ τοῦ προκειμένου τυγχάνοντα· τὸν δὲ Ὀδυσσέα, πολλῇ καὶ πυκνῇ τῇ δεινότητι τῶν λόγων κεχρημένον. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, §. 20.

" *Menelaum* ipsum, dulcem illum quidem " tradit *Homerus*; sed pauca loquentem." *Cic. de clar. Orat.*

" Itaque oratio illa [*Ulyssis*] apud *Home-* " *rum* concitata, & sine intermissione in " *morem nivis* superveniens, oratori data est." *Senec. Epist.* 40.

" *Homerus* brevem quidem cum animi " jucunditate, & propriam, (id enim est, " *non errare verbis*,) & carentem superva- " cuis eloquentiam, *Menelao* dedit; quæ " sunt virtutes generis illius primi. Et ex " ore *Nestoris* dixit *dulciorem melle* profluere " sermonem; quâ certè delectatione nihil " fingi majus potest. Sed summam ag- " gressus, ut in *Ulysse*, faciundam; magni- " tudinem illi junxit; cui orationem *Nivi-* " *bus hybernis*, & copiâ verborum, atque " impetu, parem tribuit. Cum hoc igitur, " nemo mortalium contendet." *Quintilian. lib.* 12. *cap.* 10.

" Sed ea ipse genera dicendi, jam anti- " quitùs tradita ab *Homero* sunt tria in tri- " bus: Magnificum in *Ulyxe*, & ubertum; " Subtile in *Menelao*, & cohibitum; mix- " tum moderatumque, in *Nestore*." *Gell. lib.* 7. *cap.* 14.

Ver. 217. Στάσκεν, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκε κατὰ χθονὸς ὄμματα πήξας, Σκῆπτρον δ᾽ οὔτ᾽ ὀπίσω——.]

——————defixa Latinus
Obtutu tenet ora, soloque immobilis hæ-
ret,
Intentos volvens oculos:— *Æn.* VII. 249.

" Mirè auditurum dicturi cura delectat—. " Hoc præcipit *Homerus*, *Ulyssis* exemplo; " quem stetisse *oculis in terram defixis*, *im-* " *motoque sceptro*, priusquam illam eloquen- " tiæ *procellam* effunderet, dicit." *Quintilian. lib.* XI. *cap.* 3. Ludum facit hunc locum *Aristophanes*, *Nub. ver.* 187 & 191:

Ἀτὰρ τί ποτ᾽ ἐς τὴν γῆν βλέπουσιν οὑτοιί;
Τί γὰρ οἵδε δρῶσιν, οἱ σφόδρ᾽ ἐγκεκυφότες;

Ver. 219.——ἀΐδρει] *Al.* ἀΐδρι.

Ver.

Φαίης κεν ζάκοτόν τινα ἔμμεναι, ἄφρονά θ' αὔτως·
Ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ὄπα τε μεγάλην ἐκ ςήθεος ἵει,
Καὶ ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερίῃσιν,
Οὐκ ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆΐ γ' ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος·
Οὐ τότε γ' ὧδ' Ὀδυσῆος ἀγασσάμεθ' εἶδος ἰδόντες.
Τὸ τρίτον αὖτ' Αἴαντα ἰδὼν ἐρέειν' ὁ γεραιός·
Τίς τ' ἄρ' ὅδ' ἄλλος Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε,
Ἔξοχος Ἀργείων κεφαλὴν ἠδ' εὐρέας ὤμυς;
Τὸν δ' Ἑλένη τανύπεπλος ἀμείβετο, δῖα γυναικῶν·
Οὗτος δ' Αἴας ἐςὶ πελώριος, ἕρκος Ἀχαιῶν·
Ἰδομενεὺς δ' ἑτέρωθεν ἐνὶ Κρήτεσσι, θεὸς ὥς,
Ἕςηκ'· ἀμφὶ δέ μιν Κρητῶν ἀγοὶ ἠγερέθονται·
Πολλάκι μιν ξείνισσεν ἀρηΐφιλος Μενέλαος
Οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ, ὁπότε Κρήτηθεν ἵκοιτο.

" Dixisses iracundum aliquem esse, stultumque itidem.
" At cum jam vocemque magnam ex pectore mitteret,
" Et verba imbribus nivalibus similia hybernis;
" Non deinde cum Ulysse contendisset mortalis alius:
" Non *autem* tunc adeò Ulyssis mirabamur speciem intuentes.
" Tertiò rursus Ajacem conspicatus interrogabat senex;
" Quisnam item iste alius Achivus vir, latúsque magnúsque,
" Procerissimus Argivorum *tum* capite tum latis humeris?
Huic autem Helena sinuoso peplo induta respondit, nobilissima mulierum;
" Hic verò Ajax est ingens, propugnaculum Achivorum:
" Idomeneus autem illinc inter Cretenses, deus veluti,
" Stat: circum verò ipsum Cretensium duces congregati sunt.
" Sæpe eum hospitio excepit bellicosus Menelaus
" Domo in nostrâ, quum ex Cretâ venisset.

Ver. 220.——ζάκοτόν τινα ἔμμεναι,] *Al.* ζάκοτόν τέ τιν' ἔμμεναι.

Ver. 222.———ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα] Vide suprà ad *ver.* 213.

Ver. 223.——ἐρίσσειε] Ità edidit *Barnesius*, ex tribus MSS. Rectissimè. *Alii* malè; ἐρίσειε. Quod secundam necessariò corripit. ά, *ver.* 6.——διαςήτην ἐρίσαντε. Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 226.——ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε, Ἔξοχος Ἀργείων κεφαλὴν ἠδ' εὐρέας ὤμυς;]
——latos humeros—. *Æn.* XI. 679.
——sed cunctis altior ibat
Anchises———. *Æn.* VIII. 162.
Ipse inter primos præstanti corpore Turnus
Vertitur, arma tenens, & toto vertice supra est. *Æn.* VII. 783.
Musæum antè omnes: medium nam plurima turba
Hunc habet, atque humeris extantem suspicit altis. *Æn.* VI. 667.
Ubi notandum, *Musæum*, non *Homerum*, inter omnes tum eminere visum; quòd *Homerus*, quo tempore quæ ibi narrantur gesta sunt, nondum natus esset.

Ver. 230.————θεὸς ὥς,] Quâ ratione, θεὸς, hic ultimam producat; item δῶρα, *ver.* 240; & Ἰδαῖος, *ver.* 248; & περάσμενος, *ver.* 249; Vide suprà ad ά, 57.

Ver. 231.——ἠγερέθονται·] Edidit *Barnesius*, & legendum contendit, ἠγερέθοντο. Nimitum, non vidit temporum rationem isto modo non constare: " *Stat, & circum ipsum Duces congregabantur.*" Vide suprà ad ά, 37; & ad γ', 183; & infrà ad δ, 434. Omninò aut retinendum, ἠγερέθονται; aut legendum ἠγερέονται, ut infrà, κ', 127.

Ver. 232.——ξείνισσεν] Rectè, cum duplici σ. Vide suprà ά, 140.

Ver.

Νῦν δ' ἄλλους μὲν πάντας ὁρῶ ἑλίκωπας Ἀχαιοὺς,
Οὕς κεν ἐῢ γνοίην, καὶ τοὔνομα μυθησαίμην·
Δοιὼ δ' οὐδύναμαι ἰδέειν κοσμήτορε λαῶν,
Κάστορά θ' ἱππόδαμον, καὶ πὺξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα,
Αὐτοκασιγνήτω, τώ μοι μία γείνατο μήτηρ.
Ἢ οὐχ ἑσπέσθην Λακεδαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς;
Ἦ δεῦρο μὲν ἕποντο νέεσσ' ἐνὶ ποντοπόροισι,
Νῦν δ' αὖτ' οὐκ ἐθέλουσι μάχην καταδύμεναι ἀνδρῶν,
Αἴσχεα δειδιότες καὶ ὀνείδεα πόλλ', ἅ μοι ἐστίν;
Ὣς φάτο· τοὺς δ' ἤδη κατέχεν φυσίζοος αἶα
Ἐν Λακεδαίμονι αὖθι, φίλῃ ἐνὶ πατρίδι γαίῃ.
Κήρυκες δ' ἀνὰ ἄστυ θεῶν φέρον ὅρκια πιστὰ,
Ἄρνε δύω, καὶ οἶνον εὔφρονα, καρπὸν ἀρούρης,
Ἀσκῷ ἐν αἰγείῳ· φέρε δὲ κρητῆρα φαεινὸν
Κῆρυξ Ἰδαῖος, ἠδὲ χρύσεια κύπελλα·
Ὤτρυνεν δὲ γέροντα παριστάμενος ἐπέεσσιν·

" Nunc verò alios quidem omnes video nigris oculis Achivos,
" Quos facilè cognoverim, noménque proferrem:
" Duos verò non possum conspicere principes populorum,
" Castorémque equorum domitorem, & pugilatu strenuum Pollucem,
" Germanos fratres, quos mihi una peperit mater.
" An non secuti sunt Lacedæmone ex amœnâ?
" An huc *illi* quidem secuti sunt navibus in pontigradis;
" Nunc verò nolunt pugnam inire virorum,
" Dedecora veriti & probra multa, quæ mihi sunt?
Sic dixit: hos autem jam continebat alma tellus
In Lacedæmone istic, dilectâ in patriâ terrâ.
Præcones autem per urbem deorum ferebant fœdera firma,
Agnos duos, & vinum lætum, fructum telluris,
Utre in caprino: ferebat etiam cratera splendidum
Præco Idæus, & aurea pocula:
Excitabatque senem astans *his* verbis;

Ver. 235. Οὓς κεν ἐῢ γνοίην,] Ita Editi. Nec tamen opus: Cùm, ὥς κεν εὖ γνοίην, rectè dici posset. Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 237. Κάστορά θ' ἱππόδαμον,]
Picus, equûm domitor; ———
Æn. VII. 189.

Ibid. ——πὺξ ἀγαθὸν]
Seu crudo fidit pugnam committere cestu.
Æn. V. 69.

Ver. 240. ———δεῦρο μὲν] Mallet *Barnesius*, " δεῦρ' οἱ μὲν, *ob Emphasin, siqua faverent exemplaria:*" Vide ad *ver.* 409. Sed & δεῦρο, ferri potest: Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 241. ——μάχην] *Al.* πόνον.

Ver. 242. ——ὀνείδεα πόλλ', ἅ μοι ἐστίν;] Vide suprà ad *ver.* 173. Pulchrè admodùm, unde primùm exorsa est, eódem infelix definit.

Ver. 246. ——καρπὸν ἀρούρης,] Vide infrà ad ζ, 142.

Ver. 247. ——κρητῆρα φαεινὸν] *Cratera argenteum.*

Ver. 248. Κῆρυξ Ἰδαῖος, ἠδὲ] Vide suprà ad ά, 51. Nam licèt " *aliàs legi posset,* " Ἰδαῖος κῆρυξ," ut conjecit *Barnesius*; at languidum id valdè fuisset, & invenustum.

Ver.

Ὄρσεο, Λαομεδοντιάδη· καλέουσιν ἄριστοι
Τρώων θ' ἱπποδάμων, καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
Ἐς πεδίον καταβῆναι, ἵν' ὅρκια πιστὰ τάμηται·
Αὐτὰρ Ἀλέξανδρος καὶ ἀρηΐφιλος Μενέλαος
Μακρῇς ἐγχείῃσι μαχήσοντ' ἀμφὶ γυναικί·
Τῷ δέ κε νικήσαντι γυνὴ καὶ κτήμαθ' ἕποιτο·
Οἱ δ' ἄλλοι, φιλότητα καὶ ὅρκια πιστὰ ταμόντες,
Ναίοιμεν Τροίην ἐριβώλακα· τοὶ δὲ νέωνται
Ἄργος ἐς ἱππόβοτον καὶ Ἀχαιΐδα καλλιγύναικα.
Ὣς φάτο· ῥίγησεν δ' ὁ γέρων, ἐκέλευσε δ' ἑταίρους
Ἵππους ζευγνύμεναι· τοὶ δ' ὀτραλέως ἐπίθοντο.
Ἂν δ' ἄρ' ἔβη Πρίαμος, κατὰ δ' ἡνία τεῖνεν ὀπίσσω·
Πὰρ δέ οἱ Ἀντήνωρ περικαλλέα βήσατο δίφρον.
Τὼ δὲ διὰ Σκαιῶν πεδίονδ' ἔχον ὠκέας ἵππους.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵκοντο μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιοὺς,
Ἐξ ἵππων ἀποβάντες ἐπὶ χθόνα πουλυβότειραν,
Ἐς μέσσον Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἐστιχόωντο.
Ὤρνυτο δ' αὐτίκ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,

" Surge, Laomedontiade: vocant optimates
" Trojanorumque equûm domitorum, & Achivorum ære loricatorum,
" In campum descendere, ut fœdera firma feriantur:
" Quippe Alexander & bellicosus Menelaus
" Longis hastis dimicabunt de muliere;
" Victorem autem mulier & opes sequentur:
" Cæteri verò, amicitiâ & fœderibus firmis percussis,
" Incolemus *nos* Trojam glebosam; illi autem revertentur
" In Argos aptum equis & *in* Achaiam pulchras mulieres habentem.
Sic dixit: cohorruit autem senex; jussitque socios
Equos jungere; Illi verò impigrè paruerunt.
Ascendit itaque Priamus, ac lora traxit retrorsum;
Juxtaque eum Antenor perpulchrum ascendit currum.
Illi utique per Scæas *portas* in campum dirigebant veloces equos.
At ubi jam venerunt ad Trojanos & Achivos;
Ex equis descendentes in terram almam,
In medium Trojanorum & Achivorum processerunt.
Surrexit autem statim deinde rex virorum Agamemnon,

Ver. 252.——τάμηται·] *Al.* τάμωμεν.

Ver. 259.——ῥίγησεν δ' ὁ γέρων,] Cohorruit, præ metu & de filio dimicaturo, & de rerum summâ.

Ver. 260. Ἵππους ζευγνύμεναι·] Quâ analogiâ fit δίδωμι, δίδως, δίδωσι, δίδομεν, δίδομαι, δίδω, διδόναι, δόμεναι; eâdem fit ζεύγνυμι, ζευγνῦς, ζευγνῦσι, ζεύγνυμεν, ζεύγνυμαι, ζευγνῦ, ζευγνῦναι, ζευγνύμεναι. Et similiter in Verbis, istius formæ, omnibus! Ut Poëtas attentè legentibus facilè apparebit. Neque in His licentiæ locus est ullus. Vide infrà ad *l*, 70.

Ver. 261. Ἂν δ' ἄρ' ἔβη Πρίαμος, κατὰ δ' ἡνία τεῖνεν ὀπίσσω·]

Interea Reges, ingenti mole Latinus
Quadrijugo vehitur curru:

Æn. XII. 161.

Ἂν δ' Ὀδυσεὺς πολύμητις· ἀτὰρ κήρυκες ἀγαυοὶ
Ὅρκια πιστὰ θεῶν σύναγον, κρητῆρι δὲ οἶνον
Μίσγον· ἀτὰρ βασιλεῦσιν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν.
Ἀτρείδης δὲ ἐρυσσάμενος χείρεσσι μάχαιραν,
Ἥ οἱ πὰρ ξίφεος μέγα κυλεὸν αἰὲν ἄορτο,
Ἀρνῶν ἐκ κεφαλέων τάμνε τρίχας· αὐτὰρ ἔπειτα
Κήρυκες Τρώων καὶ Ἀχαιῶν νεῖμαν ἀρίστοις·
Τοῖσιν δ' Ἀτρείδης μεγάλ' εὔχετο, χεῖρας ἀνασχών·
Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν μεδέων, κύδιστε, μέγιστε,
Ἠέλιός θ', ὃς πάντ' ἐφορᾷς, καὶ πάντ' ἐπακούεις,
Καὶ Ποταμοὶ, καὶ Γαῖα, καὶ οἱ ὑπένερθε καμόντας
Ἀνθρώπους τίννυσθον, ὅ, τίς κ' ἐπίορκον ὀμόσσῃ,
Ὑμεῖς μάρτυροι ἔστε, φυλάσσετε δ' ὅρκια πιστά·

Surrexit etiam Ulysses solers: at præcones conspicui
Res necessarias ad fœdera fida Deorum cogebant, cratere autem vinum
Miscebant; ac regibus aquam supra manus fuderunt:
Atrides verò, districto manibus cultro,
Qui ei ad ensis magnam vaginam semper pendebat,
Agnorum ex capitibus abscidit pilos: at *eos* postea
Præcones Trojanorum & Achivorum distribuerunt principibus.
Inter eos verò Atrides altâ voce precabatur, manibus sublatis;
« Jupiter Pater, qui ab Idâ imperas, augustissime, maxime,
« Solque, qui omnia adspicis, & omnia audis,
« Et Flumina, & Tellus, & qui sub *terrâ* mortuos
« Homines punitis quicunque perjurium juraverit,
« Vos testes sitis, conservate verò fœdera fida:

Ver. 272.———ἄορτο,] *Al.* ἄωρτο.

Ver. 273. Ἀρνῶν ἐκ κεφαλέων τάμνε τρίχας·]

Et summas carpens media inter cornua setas. *Æn.* VI. 245.

———& tempora ferro
Summa notant pecudum.——— *Æn.* XII. 173.

Ver. 276. Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν μεδέων, κύδιστε, μέγιστε,] *Heraclides Ponticus* citat: Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε, κελαινεφὲς, αἰθέρι ναίων.

Ver. 277—284.——Ἠέλιός θ',————καὶ Ποταμοὶ, καὶ Γαῖα———. Ὑμεῖς μάρτυροι ἔστε,——· Εἰ μέν κεν Μενέλαον——· Εἰ δέ κ' Ἀλέξανδρον————.]

Sol, qui terrarum flammis opera omnia lustras;
——Et Diræ ultrices—. *Æn.* IV. 607.
Esto nunc Sol testis, & hæc mihi Terra precanti,
——Et Pater Omnipotens, & tu Saturnia Juno.
——Fontesque Fluviosque voco.———
Cesserit Ausonio si fors victoria Turno,
Convenit Evandri victos discedere ad urbem:
Cedet Iülus agris: nec post arma ulla rebelles
Æneadæ referent, ferróve hæc regna lacessent.
Sin nostrum annuerit nobis victoria martem,
———paribus se legibus ambæ
Invictæ gentes æterna in fœdera mittant. *Æn.* XII. 176, &c.

Ver. 278.———καμόντας] Optimè & significanter exprimit id hæc vox, quod Latinè dicitur, vitâ *functos*; pari ratione ac, Officio *functos*, Honore *functos*, Labore *functos*; & similia siqua sint.

Ver. 279.———τίννυσθον,] Si scribatur, τίνυσθον, perinde erit. Nam τίνω, (unde τίννυμι) in linguâ *Ionicâ* priorem producit; licet in linguâ *Atticâ* corripiatur: Vide suprà ad β', 43. Δυϊκῷ δὲ ἀριθμῷ κέχρηται, εἰπών, Τίννυσθον· ἔστι γὰρ ὁ λόγος πρὸς Πλούτωνα καὶ Περσεφόνην. *Schol.*

Ver. 280.——μάρτυροι] Vide suprà ad ά, 338.

Ver.

Εἰ μέν κεν Μενέλαον Ἀλέξανδρος καταπέφνῃ,
Αὐτὸς ἔπειθ' Ἑλένην ἐχέτω καὶ κτήματα πάντα,
Ἡμεῖς δ' ἐν νήεσσι νεώμεθα ποντοπόροισιν·
Εἰ δέ κ' Ἀλέξανδρον κτείνῃ ξανθὸς Μενέλαος,
Τρῶας ἔπειθ' Ἑλένην καὶ κτήματα πάντ' ἀποδοῦναι,
Τιμὴν δ' Ἀργείοις ἀποτινέμεν, ἥντιν' ἔοικεν,
Ἥ τε καὶ ἐσσομένοισι μετ' ἀνθρώποισι πέληται.
Εἰ δ' ἂν ἐμοὶ τιμὴν Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες
Τίνειν οὐκ ἐθέλωσιν, Ἀλεξάνδροιο πεσόντος,
Αὐτὰρ ἐγὼ καὶ ἔπειτα μαχέσσομαι, εἵνεκα ποινῆς,
Αὖθι μένων, εἵως κε τέλος πολέμοιο κιχείω.
Ἦ, καὶ ἀπὸ στομάχους ἀρνῶν τάμε νηλέϊ χαλκῷ·
Καὶ τοὺς μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὸς ἀσπαίροντας,
Θυμοῦ δευομένους· ἀπὸ γὰρ μένος εἵλετο χαλκός·
Οἶνον δ' ἐκ κρητῆρος ἀφυσσάμενοι δεπάεσσιν
Ἔκχεον, ἠδ' εὔχοντο θεοῖς αἰειγενέτῃσιν·
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε·

« Si quidem Menelaum Alexander interfecerit,
« Ipse deinceps Helenam retineat & opes omnes;
« Nos verò in navibus redeamus pontum transeuntibus:
« Sin autem Alexandrum interfecerit flavus Menelaus,
« Trojani exinde Helenam & opes omnes reddunto,
« Mulctam verò Argivis pendunto, quam convenit,
« Quæque etiam posteros inter homines sit *memorata*.
« Sin autem mihi mulctam Priamus Priamique filii
« Pendere noluerint, Alexandro prostrato;
« Tum ego etiam deinde pugnabo, gratiâ mulctæ,
« Hîc manens, usque dum finem belli invenero.
Dixit, & fauces agnorum abscidit sævo ferro:
Et hos quidem deposuit super terram palpitantes,
Animâ carentes: nam vires ademerat ferrum;
Vinum insuper ex cratere haustum poculis
Effundebant, & vota faciebant diis immortalibus.
Sic autem aliquis dicebat Achivorumque Trojanorumque;

Ver. 282.——ἐχέτω] ἀγέτω. *Plutarch. Symposiac. lib.* 9.

Ver. 286.——ἀποτινέμεν,] Vide suprà ad *ver.* 279; & ad β', 43.

Ver. 287. Ἥ τε καὶ ἐσσομένοισι μετ' ἀνθρώποισι πέληται.] Malè hæc reddidit doctissima *Dacier*; "*payeront aux Grecs & à leurs* "*descendans à jamais un tribut.*" Ut rectè observavit *Popius*.

Ver. 289. Τίνειν] Vide suprà ad *ver.* 279; & ad β', 43.

Ver. 292. Ἦ, καὶ ἀπὸ στομάχους ἀρνῶν τάμε]

Talibus inter se firmabant fœdera dictis,
Conspectu in medio procerum; tum ritè sacratas
In flammam jugulant pecudes.——
Æn. XII. 212.

Ver. 293.——ἐπὶ χθονὸς ἀσπαίροντας, θυμοῦ δευομένους·]

————exanimisque tremens procumbit humi——. *Æn.* V. 481.

Ver. 297. Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν] Quâ ratione, τις, hoc in loco producatur, & infrà, *ver.* 319; item δίφρον, *ver.* 310; & Ἀλέξανδρος, *ver.* 329; vide suprà ad ά, 51.

Ver-

Ζεῦ κύδιςε, μέγιςε, καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
Ὁπ πότεροι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια πημήνειαν,
Ὧδέ σφ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέοι, ὡς ὅδε οἶνος,
Αὐτῶν, καὶ τεκέων· ἄλοχοι δ' ἄλλοισι μιγεῖεν.
Ὣς ἔφαν· ἐδ' ἄρα πώ σφιν ἐπεκραίαινε Κρονίων.
Τοῖσι δὲ Δαρδανίδης Πρίαμος μετὰ μῦθον ἔειπε·
Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί·
Ἤτοι ἐγὼν εἶμι προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν
Ἄψ, ἐπεὶ ἔπως τλήσομ' ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶσθαι
Μαρνάμενον φίλον υἱὸν ἀρηϊφίλῳ Μενελάῳ.
Ζεύς μέν πε τόγε οἶδε, καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
Ὁπποτέρῳ θανάτοιο τέλος πεπρωμένον ἐςίν.
Ἦ ῥα, καὶ ἐς δίφρον ἄρνας θέτο ἰσόθεος φώς·
Ἂν δ' ἄρ ἔβαιν' αὐτὸς, κατὰ δ' ἡνία τεῖνεν ὀπίσσω·
Πὰρ δέ οἱ Ἀντήνωρ περικαλλέα βήσατο δίφρον·
Τὼ μὲν ἄρ' ἄψοῤῥοι προτὶ Ἴλιον ἀπονέοντο.
Ἕκτωρ δὲ Πριάμοιο πάϊς καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς

« Jupiter auguſtiſſime, maxime, & immortales dii cæteri;
« Utri priores præter fœdera offenderint,
« Sic ipſis cerebrum humi fluat, ſicut hoc vinum,
« Ipſorum, & liberorum: uxores verò aliis cedant.
Sic dicebant; necdum ipſis *votum* ratum faciebat Saturnius.
Inter eos autem Dardanides Priamus verba fecit;
« Audite me, Trojani, & bene ocreati Achivi:
« Equidem ego abeo ad Ilium ventoſum
« Retrò; quia nullo modo ſuſtinebo oculis videre
« Pugnantem dilectum filium cum bellicoſo Menelao.
« Jupiter nimirum hoc ſcit, & immortales dii reliqui,
« Utri mortis finis fato deſtinatus ſit.
Dixit, & in currum agnos poſuit diis par vir;
Et aſcendit ipſe, ac lora traxit retrorſum;
Juxtaque eum Antenor perpulchrum aſcendit currum:
Hi quidem itaque reverſi ad Ilium abibant.
Hector verò Priami filius & nobilis Ulyſſes

Ver. 298.——ἀθάνατοι] Vide ſuprà ad ά, 398.

Ver. 302.——Κρονίων] De proſodiâ vocis Κρονίων, Κρονίωνος, Κρονίωνος, vide ſuprà ad ά, 397 & 265.

Ver. 303. Τοῖσι δὲ] Malè hîc & aliàs edidit *Barneſius*, Τοῖσιδε. Quod eſt hiulcum. Utique, ſi quid opus, ſcribendum ei fuiſſet, non Τοῖσιδε, ſed Τοῖσδε δέ.

Ver. 306.——ἐπεὶ ὕπως τλήσομ' ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶσθαι]

Non pugnam aſpicere hanc oculis, non fœdera poſſum. *Æn.* XII. 151.

Ver. 313. Τὼ μὲν ἄρ' ἄψοῤῥοι προτὶ Ἴλιον ἀπονέοντο.] De ἀπονέοντο, vide ſuprà ad ά, 398. Cæterùm ineptè admodùm nodum hîc in ſcirpo quærit Scholiaſtes: Διατὶ χωρίζεται ὁ Πρίαμος; καὶ οἱ μὲν φασιν, ὅτι ἵνα ἀφ' ὕψους κρεῖσσον θεωρήσῃ ἀπὸ τῆς πόλεως τὴν μονομαχίαν. Οἱ δὲ, ἵνα φυλάξῃ τὰ τείχη· Ἄλλοι δὲ τὴν Ὁμηρικὴν λύσιν παρίσχονται τὸ, « Οὔπως τλήσομ' ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶσθαι. » Ὅπερ ἄμεινον.

Ver.

Χῶρον μὲν πρῶτον διεμέτρεον, αὐτὰρ ἔπειτα
Κλήρȣς ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλον ἑλόντες,
Ὁππότερος δὴ πρόσθεν ἀφείη χάλκεον ἔγχος.
Λαοὶ δ' ἠρήσαντο, θεοῖσι δὲ χεῖρας ἀνέσχον·
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε·
Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν μεδέων, κύδιςε, μέγιςε·
Ὁππότερος τάδε ἔργα μετ' ἀμφοτέροισιν ἔθηκε,
Τὸν δὸς ἀποφθίμενον δῦναι δόμον Ἄϊδος εἴσω,
Ἡμῖν δ' αὖ φιλότητα καὶ ὅρκια πιςὰ γενέσθαι.
Ὣς ἄρ' ἔφαν· πάλλεν δὲ μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ,
Ἄψ ὁρόων· Πάριος δὲ θοῶς ἐκ κλῆρος ὄρȣσεν.
Οἱ μὲν ἔπειθ' ἵζοντο κατὰ ςίχας, ἧχι ἑκάςῳ
Ἵπποι ἀερσίποδες, καὶ ποικίλα τεύχε' ἔκειτο.
Αὐτὰρ ὅγ' ἀμφ' ὤμοισιν ἐδύσατο τεύχεα καλὰ
Δῖος Ἀλέξανδρος, Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο.
Κνημῖδας μὲν πρῶτα περὶ κνήμῃσιν ἔθηκε
Καλὰς, ἀργυρέοισιν ἐπισφυρίοις ἀραρυίας·

Locum quidem primùm dimensi sunt: ac deinde
Sortes in galeâ æreâ quatiebant prehensas,
Uter prior emitteret æream hastam.
Populi interim supplicabant, diisque manus elevabant;
Sic autem aliquis dicebat Achivorumque Trojanorumque;
« Jupiter pater, qui ab Idâ imperas, augustissime, maxime:
« Uter horum facinorum inter utrósque author fuerit,
« Hunc da interemptum subire domum Orci:
« Nobis verò rursus amicitiam & fœdera rata fieri.
Sic quidem dixerunt: concutiebat verò ingens expeditè pugnam ciens Hector,
Retrò aspiciens. Paridis autem illico sors exiliit.
Illi deinde consederunt secundum ordines, ubi unicuique
Equi veloces, & varia arma jacebant,
At circa humeros induit arma pulchra
Nobilis Alexander, Helenæ maritus pulchras comas habentis.
Ocreas quidem primùm circa tibias posuit
Pulchras, argenteis fibulis aptè junctas:

Ver. 315. Χῶρον μὲν πρῶτον διεμέτρεον,] Campum ad certamen, magnæ sub mœnibus urbis,
Dimensi Rutulique viri Teucrique parabant. *Æn.* XII. 116.

Ver. 316. Κλήρȣς ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ] Convenere viri, dejectamque ærea sortem
Accepit galea.———— *Æn.* V. 490.

Ver. 318. Λαοὶ δ' ἠρήσαντο, θεοῖσι δὲ χεῖρας ἀνέσχον·] *Al.* Λαοὶ δ' ἠρήσαντο θεοῖς, ἰδὲ χεῖρας ἀνέσχον.

Ver. 322.———ἀποφθίμενον] De syllabâ φθι correptâ, vide suprà ad β', 43; & ad ά, 309, & 314.

Ver. 324.———κορυθαίολος] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 328, 331.———καλὰ.———καλὰς.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 330. Κνημῖδας μὲν πρῶτα, &c.] ———Rutulum thoraca indutus ahenis
Horrebat squamis, surasque incluserat auro;
———laterique accinxerat ensem.
Æn. XI. 487.

Ver.

8

Δεύτερον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνεν
Οἷο κασιγνήτοιο Λυκάονος· ἥρμοσε δ' αὐτῷ·
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον,
Χάλκεον· αὐτὰρ ἔπειτα σάκος μέγα τε στιβαρόν τε·
Κρατὶ δ' ἐπ' ἰφθίμῳ κυνέην εὔτυκτον ἔθηκεν,
Ἵππουριν· δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν·
Εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ὅ οἱ παλάμηφιν ἀρήρει.
Ὣς δ' αὔτως Μενέλαος ἀρήϊος ἔντε' ἔδυνεν.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἑκάτερθεν ὁμίλου θωρήχθησαν,
Ἐς μέσσον Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἐστιχόωντο,
Δεινὸν δερκόμενοι· θάμβος δ' ἔχεν εἰσορόωντας
Τρῶάς θ' ἱπποδάμους, καὶ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.
Καί ῥ' ἐγγὺς στήτην, διαμετρητῷ ἐνὶ χώρῳ,
Σείοντ' ἐγχείας, ἀλλήλοισιν κοτέοντε.
Πρόσθε δ' Ἀλέξανδρος προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλεν Ἀτρεΐδαο κατ' ἀσπίδα πάντοσε ἴσην,

Tum postea thoracem circa pectora induebat
Sui fratris Lycaonis; habilis enim erat ipsi:
Circa autem humeros suspendit ensem argenteis clavis distinctum,
Æreum; ac postea scutum magnumque solidumque:
Capiti verò forti galeam affabrè factam imposuit,
Setis equinis comantem; terribiliter verò crista desuper nutabat:
Sumpsitque robustam hastam, quæ ipsius manibus apta erat.
Pari autem modo & Menelaus Mavortius arma induebat.
Hi postquam igitur ex utrâque acie armati erant,
In medium Trojanorum & Achivorum processerunt,
Torvùm intuentes: stupor autem occupabat aspicientes
Trojanosque equorum domitores, & benè ocreatos Achivos.
At hi propiùs steterunt dimenso in loco,
Quassantes hastas, sibi invicem irati.
Prior autem Alexander emisit longam hastam,
Et feriit Atridæ scutum undique æquale,

Ver. 333.——ἥρμοσε δ' αὐτῷ·]
——habilis lateri clypeus, loricaque tergo est. *Æn.* XII. 432.

Ver. 334.——βάλετο] Vide suprà ad ver. 141.

Ver. 337. Ἵππουριν· δεινὸν δὲ λόφος·]
Ære caput fulgens, cristâque hirsutus equinâ. *Æn.* X. 689.

Ver. 338.——ἄλκιμον ἔγχος·]
——validam hastam. *Æn.* X. 401.

Ver. 345. Σείοντ' ἐγχείας,] Legendum existimat *H. Stephanus*, Σεῖον τ' ἐγχείας. Sed perinde est, tum ad Sententiam, tum ad Syntaxin. Nam quòd locum hic minùs aptum habere arbitratur τὸ ἀσύνδετον, in eo verò mirè fallitur Vir doctissimus. Non enim rectiùs, sed omninò pessimè, & languide admodùm diceretur, Σείοντε ΚΑΙ κοτέοντε.

Ibid.——κοτέοντε.] *Al.* κοτέοντες. Quod, hoc quidem in loco, non utique omni in loco, *idem* est. Vide suprà ad α, 566; & β, 288.

Ver. 347. Καὶ βάλεν Ἀτρεΐδαο κατ' ἀσπίδα,——οὐδ' ἔῤῥηξεν χαλκὸν,]
——rauco quod protinus ære repulsum,
Et summo clypei nequicquam umbone pependit. *Æn.* II. 545.

Οὐδ' ἔῤῥηξεν χαλκὸν, ἀνεγνάμφθη δέ οἱ αἰχμὴ
Ἀσπίδι ἐν κρατερῇ· ὁ δὲ δεύτερος ὤρνυτο χαλκῷ
Ἀτρείδης Μενέλαος, ἐπευξάμενος Διῒ πατρί·
Ζεῦ ἄνα, δὸς τίσασθαι, ὅ με πρότερος κάκ' ἔοργε,
Δῖον Ἀλέξανδρον, καὶ ἐμῆς ὑπὸ χερσὶ δάμασσον·
Ὄφρα τις ἐῤῥίγησι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων
Ξεινοδόκον κακὰ ῥέξαι, ὅ κεν φιλότητα παράσχῃ.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλε Πριαμίδαο κατ' ἀσπίδα πάντοσε ἴσην.
Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε φαεινῆς ὄμβριμον ἔγχος,
Καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρήρειστο·
Ἀντικρὺ δὲ παραὶ λαπάρην διάμησε χιτῶνα
Ἔγχος· ὁ δ' ἐκλίνθη, καὶ ἀλεύατο κῆρα μέλαιναν·
Ἀτρείδης δὲ, ἐρυσσάμενος ξίφος ἀργυρόηλον,

Neque perrupit æs, inflexa est enim ei cuspis
Scuto in valido: At secundus impetum fecit ferro
Atrides Menelaus, precatus Jovem patrem;
" Jupiter rex, da ulcisci, qui me prior injuriâ affecit,
" Scelestum Alexandrum, & meis sub manibus doma;
" Ut quisque horrescat etiam posterorum hominum
" Hospitem injuriâ afficere, qui benignitatem exhibuerit.
Dixit, & vibratam emisit longam hastam,
Et feriit Priamidæ scutum undique æquale.
Per scutum sanè penetravit fulgidum rapida hasta,
Et per thoracem affabrè factum infixa est:
E regione autem juxta ile discidit tunicam
Hasta: ille verò inclinatus est, & evitavit mortem atram.
Atrides autem, educto ense argenteis clavis distincto,

Ver. 348. Οὐδ' ἔῤῥηξεν χαλκὸν,] *Al.* Οὐδ' ἔῤῥηξεν χαλκός.

Ver. 349. Ἀσπίδι ἐν κρατερῇ·] *Al.* Ἀσπίδ' ἐνὶ κρατερῇ.

Ver. 352. Δῖον Ἀλέξανδρον,] Cùm vox, δῖος, propriè id denotet, quod latinè dicitur, *insignis*; vulgò hîc vertunt, δῖον Ἀλέξανδρον, *scelestum Alexandrum*, nequitiâ scilicet *insignem*. *Eustathius* tamen & hîc bonam in partem accipit; παιδεύοντος Ὁμήρου, δεῖν τὸν σπουδαῖον ἄνδρα, εἰ χρηστὸν εἶναι ὡς τὰ πολλὰ, καὶ μὴ συμπλακῆν ἐν οἷς οὐ χρή.

Ver. 353. —ἐῤῥίγησι] Vide suprà ad β', 314.

Ver. 355. —προΐει δολιχόσκιον ἔγχος—. Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε,—καὶ διὰ θώρηκος]

—hastam jacit: illa per orbem
Ære cavum triplici, per linea terga, tribusque
Transit intextum tauris opus.
Æn. X. 783.

Ver. 356. —Πριαμίδαο] Vide suprà ad ά, 393.

Ver. 357. Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε] Rapidissimum hastæ Transitum pulcherrimè & ζωγραφικῶς depingit Versus, à brevibus statim exorsus syllabis tribus. Quod cùm *Barnesium* non fugeret; idem tamen eodem in loco vocem, διὰ, syllabam priorem ex "*Necessitate*," si Diis placet, producere comminiscitur. Quo nihil fingi potuit ineptius. Nam in quibusdam quidem vocabulis, ubi *breves syllabæ Tres* concurrunt; nec in iis tamen omnibus, (vide suprà ad ά, 398:) conceditur istiusmodi ex *necessitate* licentia. Atqui ut è voce διὰ, è *Duabus* syllabis brevibus constante, inchoetur versus; quæ (malùm) illa demùm *Necessitas*? Vide infra ad vers. 363.

Ibid. —ὄμβριμον] *Al.* ὄβριμον.

Ver. 359. —Ἀντικρὺ δὲ] Vide suprà ad ά, 51.

Πλῆξεν ἀνασχόμενος κόρυθος φάλον· ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ
Τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διατρυφὲν ἔκπεσε χειρός·

Percussit attollens galeæ conum: super eo verò
In triaque & quatuor frusta disruptus excidit manu:

Ver. 363. Τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διατρυφὲν ἔκπεσε χειρός.]
———Perfidus ensis
Frangitur, in medioque ardentem deserit ictu.
———mucro, glacies seu futilis, ictu
Dissiluit; fulvâ resplendent fragmina arenâ.
Æn. XII. 731, 740.
Non assecutus est, hoc in loco, *Homeri* artem *Virgilius*. Nam, ut ait *Eustathius*, in hoc versu εἴποις ἂν ξίφους θραυομένου ἀκούειν· τοιοῦτον γάρ τινα ἦχον ὁ τῶν λέξεων ὑπηχεῖ τραχύτης, ἐκδηλὸς ἀπὸ φράζοντος τοῦ ποιητοῦ, ὀνοματοποιίας τρόπου. Sunt qui hoc in versu, pro διατρυφὲν, legant διαθρυφθέν. Cæterùm innumeris in locis Poëtam versûs sui Numeros, verborumque ipsorum Sonum (vide jam suprà ad *ver.* 357.) ad rei dicendæ naturam quasi ζωγραφικῶς ἐκτυπουμένην exegisse, notissimum est.
Hominis omnibus nervis connitentis, lapidemque ingentem adversus montis devexitatem sublevantis labor, quàm pulchrè depictus & quasi ob oculos positus est, *Odyss.* λ. 594!
———Σκηριπτόμενος χερσίν τε, ποσίν τε,
Λᾶαν ἄνω ὤθεσκε,———
E contrario, lapidis pondere suo de monte devoluti impetus, *ver.* 596.
———τότ' ἀποστρέψασκε κραταιΐς·
Αὖτις, ἔπειτα πέδονδε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής.
Similiter apud *Virgilium* pulcherrimè exhibetur Temporis prætereuntis celeritas, pedibus dactylicis;
" Sed fugit intereà, fugit irreparabile Tem-
" pus." *Georgic.* III. 284.
Item Equi cursus;
" Quadrupedante putrem sonitu quatit
" ungula campum." *Æn.* VIII. 596.
Junonis dignitas, pedibus spondaicis;
" ——quæ Divûm incedo regina.——
Æn. I. 50.
Deorum majestas, Spondæo in quinto pede;
" ———penatibus, & Magnis Diis."
Æn. VIII. 679.
" magnum Jovis incrementum."
Ecl. IV. 49.
Similiter, cauta prudentia & circumspectio;
" ——oculis Phrygia agmina circum-
" spexit." *Æn.* II. 68.
Et à tergo longè sequentis distantia;
" ———longo sed proximus intervallo."
Æn. V. 320.

Saxi cadentis Motus ab initio tardior, deinde accaleratus;
" ——jamjam lapsura, cadentique
" Imminet assimilis." — *Æn.* VI. 602.
Motus Senilis, labascens & impeditus;
" Sed tarda trementi
" Genua labant." ——— *Æn.* V. 432.
Ictus validi, & in numerum, incude accepti;
" Illi inter sese multâ vi brachia tollunt
" In numerum." ——— *Æn.* VIII. 452.
Sonus continuus & productior, Vocalium longarum non elisarum hiatu;
" ——gemituque & fœmineo ululatu."
Æn. IV. 667.
" Et longum, formose, vale, vale, inquit,
" Iola." *Eclog.* III. 79.
Item ingens nisus & molimen;
" Ter sunt conati imponere Pelio Ossam."
Georg. I. 281.
Prærupti siquid dicendum sit, versu in μονοσύλλαβον desinente;
" ——insequitur cumulo præruptus aquæ
" mons." *Æn.* I. 109.
" —procumbit humi bos."
Æn. V. 481.
Vel, minutuli siquid & contemnendi;
" —Sæpe exiguus mus." *Georg.* I. 181.
Et è contrario nonnunquam, siquid singulariter emineat;
" ———Divûm Pater, atque hominum
" Rex." *Æn.* I. 69.
Portenti amplificatio, verborum asperitate;
" Monstrum horrendum informe ingens."
Æn. III. 658.
Belli civilis horror, consultâ verborum κακοφωνίᾳ;
" Neu patriæ validas in viscera vertite
" vires." *Æn.* VI. 833.
Terror repentinus, insolitâ vocis prosodiâ;
" ——steteruntque comæ, & vox fauci-
" bus hæsit. *Æn.* II. 774.
Deliquium animi, insuetatâ cæsuræ dispositione;
" Et cùm frigida mors animâ seduxerit
" artus." *Æn.* IV. 385.
Fulcimenti mollitudo, pede quinto à syllabâ brevi inchoante;
" —molli fultus hyacintho."
Eclog. VI. 53.
Liquor inter fervefaciendum excaperans atque effluens, syllabâ ad finem versûs exuberante;
" Aut dulcis musti Vulcano decoquit hu-
" morem." *Georg.* I. 295.

Ἀτρείδης δ' ᾤμωξεν, ἰδὼν εἰς ὐρανὸν εὐρύν·
Ζεῦ πάτερ, ὔτις σεῖο θεῶν ὀλοώτερος ἄλλος·
Ἦ τ' ἐφάμην τίσεσθαι Ἀλέξανδρον κακότητος·
Νῦν δέ μοι ἐν χείρεσσ' ἐάγη ξίφος· ἐκ δέ μοι ἔγχος
Ἠΐχθη παλάμηφιν ἐτώσιον, ὐδ' ἔβαλόν μιν.
Ἦ, καὶ ἐπαΐξας, κόρυθος λάβεν ἱπποδασείης,
Ἕλκε δ' ἐπιςρέψας μετ' ἐϋκνήμιδας Ἀχαιύς·
Ἄγχε δέ μιν πολύκεςος ἱμὰς ἁπαλὴν ὑπὸ δειρὴν,
Ὅς οἱ ὑπ' ἀνθερεῶνος ὀχεὺς τέτατο τρυφαλείης.
Καί νύ κεν εἴρυσσέν τε, καὶ ἄσπετον ἤρατο κῦδος,
Εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη,
Ἥ οἱ ῥῆξεν ἱμάντα βοὸς ἶφι κταμένοιο·
Κεινὴ δὲ τρυφάλεια ἅμ' ἕσπετο χειρὶ παχείη.
Τὴν μὲν ἔπειθ' ἥρως μετ' ἐϋκνήμιδας Ἀχαιὺς
Ρίψ' ἐπιδινήσας, κόμισαν δ' ἐρίηρες ἑταῖροι.
Αὐτὰρ ὁ ἂψ ἐπόρυσε κατακτάμεναι μενεαίνων

Atrides autem ejulavit, suspiciens in latum cœlum;
"Jupiter pater, nullus te deorum perniciosior alius;
"Certè speraveram *me* ulturum Alexandrum de injuriâ:
"Nunc autem mihi in manibus fractus est ensis; mihique hasta
"Emissa est manibus irrita, neque sum assecutus ipsum.
Dixit, & irruens galeâ *eum* prehendit setis equinis densâ,
Trahebâtque conversus ad benè ocreatos Achivos:
Præfocabat autem eum acu pictum ligamen tenero sub jugulo,
Quod ipsi sub mento retinaculum adstringebatur galeæ.
Et pertraxisset utique, & immensam tulisset gloriam,
Nisi citò sensisset Jovis filia Venus,
Quæ ipsi rupit lorum bovis vi occisi:
Inanis autem galea simul sequebatur manum robustam.
Eam quidem tum heros ad bene ocreatos Achivos
Projecit contorquens, sustuleruntque dilecti socii.
At ille interum irruit interficere cupiens

Ver. 366.——τίσεσθαι] *Al.* τίσασθαι. Ex versu 28, ut videtur; φάτο γὰρ τίσασθαι ἀλείτην.

Ver. 367.——ἐν χείρεσσ' ἐάγη] *Plutarch. Symposiac. lib.* 9. *Prob.* 13. & MSS nonnulli; ἐν χείρεσσιν ἄγη.

Ver. 369.——κόρυθος λάβεν] Quærit hîc ineptissimè Scholiastes, quare *Ensem* potiùs non arripuerit *Paridis*. Quasi verò, inter pugnandum, omnia essent æquè factu facilia.

Ver. 371.——πολύκεςος ἱμὰς ἁπαλὴν ὑπὸ δειρὴν,] Ad personam quàm convenientissimè!

Ver. 372. Ὅς οἱ] Quâ ratione, ὅς, hîc producatur; item βοὸς, infrà, *ver.* 375; & θεὸς, *ver.* 381; & μιν, *ver.* 386; Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 375.——ἱμάντα βοὸς ἶφι κταμένοιο:] Τῶν γὰρ μὴ νόσῳ μηδὲ γήρᾳ διαλυομένων, ἀλλ' ὑπὸ σφαγῆς, τύτων τὸ δέρμα καὶ ςριφνὸν [fortè ςιφρὸν] γίνεσθαι· τὰ δὲ ὑπὸ θηρίων δηχθέντα,————καὶ τοῖς δέρμασι φλιδᾶν καὶ ῥακῦσθαι. *Plutarch. Symposiac. Lib.* II. *Probl.* 9.

Ver. 378.——κόμισαν] Vide suprà ad ά, 140.

Ver

Ἔγχεϊ χαλκείῳ· τὸν δ' ἐξήρπαξ' Ἀφροδίτη
Ῥεῖα μάλ', ὥστε θεός· ἐκάλυψε δ' ἄρ' ἠέρι πολλῇ,
Κὰδ δ' εἷσ' ἐν θαλάμῳ εὐώδεϊ, κηώεντι.
Αὐτὴ δ' αὖθ' Ἑλένην καλέουσ' ἴε· τὴν δ' ἐκίχανε
Πύργῳ ἐφ' ὑψηλῷ· περὶ δὲ Τρῳαὶ ἅλις ἦσαν·
Χειρὶ δὲ νεκταρέου ἑανοῦ ἐτίναξε λαβοῦσα·
Γρηῒ δέ μιν εἰκυῖα παλαιγενέϊ προσέειπεν·
Εἰροκόμῳ, ἥ οἱ Λακεδαίμονι ναιεταώσῃ
Ἤσκειν εἴρια καλὰ, μάλιστα δέ μιν φιλέεσκε·
Τῇ μιν ἐεισαμένη προσεφώνεε δῖ' Ἀφροδίτη·

Hastâ æreâ: hunc autem eripuit Venus
Facilè valdè, utpote dea: cooperuitque caligine multâ,
Collocavitque in thalamo suaveolenti, fragrante suffimentis,
Ipsa autem Helenam vocatura abiit: hanc autem invenit
Turri in altâ, circumque Troädes abunde erant:
Manu verò odorâ veste concussit prehensam:
Anui autem eam similis facta grandævæ allocuta est
Lanificæ, quæ ipsi Lacedæmone habitanti
Carpebat lanas pulchras, maximéque ipsam diligebat;
Huic se cum assimilâsset, allocuta est Diva Venus;

Ver. 380. Ἔγχεϊ χαλκείῳ·] Ὅτι δὲ ἐπὶ τῶν ἡρώων τὰ ὅπλα ὁμοίως χαλκᾶ ἦν πάντα, μαρτυρεῖ μοι καὶ Ὁμήρου ———. Βεβαιοῖ δὲ καὶ ἄλλως μοι τὸν λόγον, ἐν Φασηλίδι ἀνακείμενον, ἐν Ἀθηνᾶς ἱερῷ, τὸ δόρυ Ἀχιλλέως· καὶ Νικομηδεῦσιν, Ἀσκληπιοῦ ναῷ, μάχαιρα ἡ Μέμνονος. Καὶ τοῦ μὲν ἥ τε αἰχμὴ καὶ ὁ σαυρωτὴρ, ἡ μάχαιρα δὲ καὶ διὰ πάσης, χαλκοῦ πεποίηται. Ταῦτα μὲν δὴ ἴσμεν ἔχοντα οὕτως. *Pausan. Laconic. lib.* 3. *c.* 3.

Ibid. —— τὸν δ' ἐξήρπαξ' Ἀφροδίτη] Itaque fœdus deinceps fractum eo prætextu, quòd *evaserit* scilicet, nec *interfectus* fuerit *Paris.*

Ver. 385. ——— νεκταρέου ἑανοῦ] "Ἑανὸς "*Peplum*" (inquit vir doctissimus *Phil. Labbe,*) "mediam habet *Ancipitem*; quod, "ut pleraque alia, omiserunt observare vulgares Prosodiographi. Corripitur, *Iliad.* "γ', *ver.* 419: Producitur verò, *Iliad.* ψ', "*ver.* 254, & alibi." *Thesaur. Prosod. pag.* 48. At, siquid ego judico, totâ viâ erravit Vir doctissimus. Qui enim loca omnia, in quibus hæc vox occurrit, contulerit; *viz.* Iliad. γ', 385, 419; ε', 374: θ', 385; ξ', 178; π', 9; σ', 352, 612; φ', 507; & ψ', 254; inveniet, (id quod à nemine occupatum memini) nomen substantivum, ἑανὸς *Peplum,* quod est à verbo ἕννυμι, mediam *Semper corripere*; at nomen adjectivum, ἑανὸς *subtilis,* quod equidem ab aliâ esse origine crediderim, mediam *Semper producere.* Atque hinc iterum in transcursu, (quod ex prosodiâ vocis, καλὸς, suprà observaveram, ad β', *ver.* 43,) videor mihi colligere, Hymnum illum in *Venerem,* (ubi Adjectivum ἑανὸς mediam corripit, *ver.* 63,) non utique *Homeri* esse, sed Scriptoris cujusdam longè recentioris. Induxit autem, ut opinor, in errorem virum doctissimum *Phil. Labbeum* versio quorundam latina; qui in versu isto, *Iliad.* ψ', 254, (nomen id Adjectivum arbitrati, quod erat Substantivum; & Substantivum contrà, quod erat Adjectivum;) vocabulum ἑανῷ, quod erat vertendum [*Tenui,*] voce [*Peplo*] reddiderunt; & λιτὶ quod erat [*Linteo*] vertendum, id contrà [*Subtili*] verterunt.

Ver. 388. ——— καλὰ,] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 389. Τῇ μιν ἐεισαμένη προσεφώνει] Cùm vocula μιν, duriusculè hîc referatur ad προσεφώνεε; (quanquam similis ferè verborum collocatio jam suprà occurrit, *ver.* 386;) itemque alibi, ut β', 795, præter ἐεισαμένη, quò referatur, nihil habeat: verbum autem, ἐεισαμένη, in *Voce Mediâ,* jam plenè id exprimat, quòd latinè dicitur, "*quum SE* "*assimilâsset,*" (vide suprà ad γ', 141;) ut supervacanea adeò videri possit vocula ista, μιν: propè fuit ut crederem, Poëtam scripsisse, τῇ Μὲν ἐεισαμένη. Veruntamen, quoniam pluribus in locis eadem occurrit loquendi ratio, istisque in locis omnibus scriptum sit μιν; nihil ausim mutare.

Δεῦρ' ἴθ'· Ἀλέξανδρός σε καλεῖ οἶκόνδε νέεσθαι·
Κεῖνος ὅγ' ἐν θαλάμῳ καὶ δινωτοῖσι λέχεσσι,
Κάλλεΐ τε στίλβων καὶ εἵμασιν, οὐδέ κε φαίης
Ἀνδρὶ μαχεσσάμενον τόνγ' ἐλθεῖν, ἀλλὰ χορόνδε
Ἔρχεσθ', ἠὲ χοροῖο νέον λήγοντα καθίζειν.
Ὣς φάτο· τῇ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε·
Καί ῥ' ὡς οὖν ἐνόησε θεᾶς περικαλλέα δειρὴν,
Στήθεά θ' ἱμερόεντα, καὶ ὄμματα μαρμαίροντα,
Θάμβησέν τ' ἄρ' ἔπειτα, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Δαιμονίη, τί με ταῦτα λιλαίεαι ἠπεροπεύειν;
Ἦ πῃ με προτέρω πολίων εὖ ναιομενάων
Ἄξεις, ἢ Φρυγίης, ἢ Μῃονίης ἐρατεινῆς,
Εἴ τις τοι καὶ κεῖθι φίλος μερόπων ἀνθρώπων;
Οὕνεκα δὴ νῦν δῖον Ἀλέξανδρον Μενέλαος
Νικήσας ἐθέλει στυγερὴν ἐμὲ οἴκαδ' ἄγεσθαι,
Τοὔνεκα δὴ νῦν δεῦρο δολοφρονέουσα παρέστης;

" Huc veni : Alexander te vocat domum redire :
" Ille ipse in thalamo & tornatis lectis,
" Tum pulchritudine splendens, tum vestibus : neque dixeris
" Cum viro congressum armis illum rediisse, sed ad choream
" Ire, vel à choreâ modò cessantem sedere.
Sic dixit : huic autem animum in pectoribus commovit :
Atque ut vidit deæ perpulchrum collum,
Pectoráque desiderabilia, & oculos vibranti splendore coruscantes,
Expavit deinde, verbaque fecit, dixitque ;
" Improba, quid me his cupis decipere ?
" An in aliquam me ulteriùs urbium bene habitatarum
" Abduces, vel Phrygiæ, vel Mæoniæ amœnæ,
" Si quis tibi & illic amicus articulatè loquentium hominum ?
" Num, quia nunc nobili Alexandro Menelaus
" Victo, vult odiosam me, domum abducere ;
" Ideò jam nunc huc dolos struens advenisti ?

Ver. 390. Δεῦρ' ἴθ'·] Ita restituit *Barnesius.* Rectè, ut mihi quidem videtur. *H. Stephanus* aliique ediderant, Δεῦρ' ἴτ'.

Ver. 391. Κεῖνος ὅγ'——, κάλλεΐ τε στίλβων καὶ εἵμασιν,]

Et nunc ille Paris————
Mæoniâ mentum mitrâ crinemque madentem
Subnexus.———— *Æn.* IV. 215.

Ibid.——καὶ δινωτοῖσι λέχεσσι,] *Al.* καὶ δινωτοῖς λεχέεσσι.

Ver. 392. Κάλλεΐ τε στίλβων] *Athenæus* interpretatur, Μύροις ἀλειφόμενος. *Lib.* 1. *cap.* 15.

Ver. 396——θεᾶς περικαλλέα δειρὴν,]
————avertens, roseâ cervice refulsit.
Æn. I. 406.

Ver. 398.————ἔκ τ' ὀνόμαζε]
——nomine clamat. *Æn.* IV. 674.

Ver. 400. Ἦ πῃ με] Vulgg. Ἦ πῆ με. Minùs rectè. Non enim interrogativum est istud πῃ, istud Ἦ.

Ver. 403. Οὕνεκα δὴ νῦν ——;] Verti hunc versum, *Num quia*, &c. non, ut vulgò, *An quia*, &c. nè in Versione appareret *Disjunctio* (ver. 400 & 403.) quæ in ipsis Poetæ verbis Nulla est.

Ver. 404.——στυγερὴν ἐμὲ] Optimo artificio *Helenam* semper inducit dedecus suum profitentem.

Ver. 405.————δολοφρονέουσα]
————simulatâ mente locutum.
Æn. IV. 105.

Ver.

"Ἧσο παρ' αὐτὸν ἰοῦσα· θεῶν δ' ἀπόειπε κελεύθους·
Μηδ' ἔτι σοῖσι πόδεσσιν ὑποστρέψειας Ὄλυμπον,
Ἀλλ' αἰεὶ περὶ κεῖνον ὀΐζυε, καὶ ἑ φύλασσε,
Εἰσόκε σ' ἢ ἄλοχον ποιήσεται, ἢ ὅγε δούλην.
Κεῖσε δ' ἐγὼν οὐκ εἶμι, νεμεσσητὸν δέ κεν εἴη,
Κείνου πορσυνέουσα λέχος· Τρωαὶ δέ μ' ὀπίσσω
Πᾶσαι μωμήσονται· ἔχω δ' ἄχε' ἄκριτα θυμῷ·
Τὴν δὲ χολωσαμένη προσεφώνεε δῖ' Ἀφροδίτη·
Μή μ' ἔρεθε, σχετλίη· μὴ χωσαμένη σε μεθείω,
Τὼς δέ σ' ἀπεχθήρω, ὡς νῦν ἔκπαγλ' ἐφίλησα·
Μέσσῳ δ' ἀμφοτέρων μητίσσομαι ἔχθεα λυγρὰ
Τρώων καὶ Δαναῶν· σὺ δέ κεν κακὸν οἶτον ὄληαι.
Ὣς ἔφατ'· ἔδδεισεν δ' Ἑλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα·
Βῆ δὲ κατασχομένη ἑανῷ ἀργῆτι φαεινῷ,
Σιγῇ· πάσας δὲ Τρῳὰς λάθεν· ἦρχε δὲ δαίμων.

" Sede apud ipsum profecta; deorum verò abrenuncia vias:
" Neque unquam tuis pedibus revertaris in Cœlum,
" Sed semper juxta illum ærumnas perfer, & ipsum serva,
" Donec te vel uxorem fecerit, vel ille ancillam.
" Illuc autem ego non ibo, reprehensu dignum utique esset,
" Illius ornatura lectum: Troades sanè me postea
" Omnes vituperabunt: sustineo verò dolores immensos animo.
Hanc autem irata allocuta est diva Venus;
" Ne me irrites, misera; nè irata te deseram,
" Tantumque te odio habeam, quantum jam mirificè amavi:
" In medio autem utrorumque struam odia perniciosa
" Trojanorum & Danaorum: tu verò malo fato pereas.
Sic dixit: timuit verò Helena Jove prognata;
Ivitque cooperta peplo candido splendido,
Tacitè; omnésque Troadas latuit: præibat autem Dea.

Ver. 407. Μηδ' ἔτι] Ita *H. Stephanus* rectè legendum existimavit. *Vulgg.* Μηδέ τι.

Ver. 409. Εἰσόκε σ' ἢ ἄλοχον ποιήσεται, ἢ ὅγε δούλην.] Vox, ὅγε, nequaquam hîc supervacanea est, sed elegantissimam tum in Græco tum in Latino sermone emphasin habet, quam Linguæ Recentiores prorsùs ignorant. *Odyss.* β', 326.

Ἤ τινας ἐκ Πύλου ἄξει ἀμύντορας ἠμαθόεντος,
Ἢ ὅγε καὶ Σπάρτηθεν.

Item *Hesiodus*, Ἔργ. καὶ Ἡμερ. l. 244;

Ἢ τῶνγε στρατὸν εὐρὺν ἀπώλεσεν, ἢ ὅγε τεῖχος.

& 320. Εἰ γάρ τις καὶ χερσὶ βίῃ μέγαν ὄλβον ἕληται,
Ἢ ὅγ' ἀπὸ γλώσσης ληΐσσεται.

Similiter *Virgilius*:

Præcipitemque Daren ardens agit æquore toto,
Nunc dextrâ ingeminans ictus, nunc *ille* sinistrâ. *Æn.* V. 456.

Item *Horatius*:

————nec dulces amores
Sperne puer, neque *Tu* choreas.
Carm. lib. I. *Od.* 9.

Et *Seneca*:

————sive me altorem vocas,
Seu *Tu* parentem.————
Herc. Fur. ver. 1248.

Non hæc versûs gratiâ intrusa; sed singularem habent in Græcâ linguâ, & in Romanâ, elegantiam.

Ver. 411. Κείνου πορσυνέουσα] De hujus vocis & similium prosodiâ, vide suprà ad ά, 309, 314, 338; & infrà ad ζ', 434.

Ver. 419. ——ἑανῷ] Vide suprà ad *ver.* 315.

Αἱ δ᾽ ὅτ᾽ Ἀλεξάνδροιο δόμον περικαλλέ᾽ ἵκοντο,
Ἀμφίπολοι μὲν ἔπειτα θοῶς ἐπὶ ἔργα τράποντο,
Ἡ δ᾽ εἰς ὑψόροφον θάλαμον κίε δῖα γυναικῶν·
Τῇ δ᾽ ἄρα δίφρον ἑλοῦσα φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη,
Ἀντί᾽ Ἀλεξάνδροιο θεὰ κατέθηκε φέρουσα·
Ἔνθα κάθιζ᾽ Ἑλένη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο,
Ὄσσε πάλιν κλίνασα· πόσιν δ᾽ ἠνίπαπε μύθῳ·
Ἤλυθες ἐκ πολέμου· ὡς ὤφελες αὐτόθ᾽ ὀλέσθαι,
Ἀνδρὶ δαμεὶς κρατερῷ, ὃς ἐμὸς πρότερος πόσις ἦεν.
Ἦ μὲν δὴ πρίν γ᾽ εὔχε᾽ ἀρηϊφίλου Μενελάου,
Σῇ τε βίῃ, καὶ χερσὶ, καὶ ἔγχεϊ, φέρτερος εἶναι·
Ἀλλ᾽ ἴθι νῦν προκάλεσσαι ἀρηΐφιλον Μενέλαον
Ἐξαῦτις μαχέσασθαι ἐναντίον· ἀλλά σ᾽ ἔγωγε
Παύσασθαι κέλομαι, μηδὲ ξανθῷ Μενελάῳ
Ἀντίβιον πόλεμον πολεμίζειν, ἠδὲ μάχεσθαι
Ἀφραδέως, μήπως τάχ᾽ ὑπ᾽ αὐτοῦ δουρὶ δαμείης.
Τὴν δὲ Πάρις μύθοισιν ἀμειβόμενος προσέειπε·

Hæ verò ubi *in* Alexandri domum pulchram venerunt,
Ancillæ quidem deindè velocitèr ad munera *sua* convertebantur,
Ipsa autem in altum thalamum ascendit nobilissima mulierum;
Ei autem sellam prehensam amans-risum Venus,
Ex adverso Alexandri dea deposuit ferens:
Ibi sedet Helena, filia Jovis Ægiochi,
Oculis aversis; virúmque objurgavit *hâc* oratione:
" Venisti ex bello: utinam illic periisses,
" A viro interfectus forti, qui meus prior maritus erat.
" Certè quidem antea gloriabaris bellicoso Menelao,
" Tuisque viribus & manibus, & hastâ, *te* præstantiorem esse:
" Sed vade nunc provoca bellicosum Menelaum
" Rursus pugnare contrà: At te ego
" Cessare moneo, neque flavum Menelaum
" Contrà bellum bellare, & pugnare
" Temère; nè forte ab ipso hastâ interficiaris.
Hanc autem Paris verbis respondens est allocutus;

Ver. 422.——τράποντο,] Vide suprà ad ά, 199; & ad γ', 141.

Ver. 427.——πάλιν κλίνασα·] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 429.—— πρότερος] *Al.* πρότερον. Quod perinde est.

Ver. 432.—— ἴθι νῦν προκάλεσσαι] Sic apud *Martialem*;

I, fuge: sed poteris tutior esse domi.

Ver. 433.——ἀλλά σ᾽ ἔγωγε Παύσασθαι] Προσποιεῖται δὲ καὶ κήδεσθαι αὐτοῦ, κολακευτικώτερον διὰ φόβον δηλαδὴ, ἐν οἷς φησιν, "Ἀλλά σε κέλομαι παύσασθαι," inquit *Eustathius*. Videtur tamen hoc mihi, non assentandi, sed ignaviam exprobrandi causâ dictum. Hoc enim est quod respondet Paris, *ver.* 438, Μή με χαλεποῖσιν ὀνείδεσι θυμὸν ἔνιπτε.

Ver. 434. Παύσασθαι κέλομαι, μηδὲ—— πολεμίζειν,]

——desiste manum committere Teucris.
Æn. XII. 60.

Μή με, γύναι, χαλεποῖσιν ὀνείδεσι θυμὸν ἔνιπτε.
Νῦν μὲν γὰρ Μενέλαος ἐνίκησεν σὺν Ἀθήνῃ·
Κεῖνον δ' αὖτις ἐγώ· παρὰ γὰρ θεοί εἰσι καὶ ἡμῖν·
Ἀλλ' ἄγε δὴ φιλότητι τραπείομεν εὐνηθέντε·
Οὐ γάρ πώ ποτέ μ' ὧδε ἔρως φρένας ἀμφεκάλυψεν,
Οὐδ' ὅτε σε πρότερον Λακεδαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς
Ἔπλεον ἁρπάξας ἐν ποντοπόροισι νέεσσι,
Νήσῳ δ' ἐν Κρανάῃ ἐμίγην φιλότητι καὶ εὐνῇ·
Ὥς σέο νῦν ἔραμαι, καί με γλυκὺς ἵμερος αἱρεῖ.
Ἦ ῥα, καὶ ἄρχε λέχοσδε κιών, ἅμα δ' εἵπετ' ἄκοιτις·
Τὼ μὲν ἄρ' ἐν τρητοῖσι κατεύνασθεν λεχέεσσιν.
Ἀτρείδης δ' ἀν' ὅμιλον ἐφοίτα, θηρὶ ἐοικώς,
Εἴ που ἐσαθρήσειεν Ἀλέξανδρον θεοειδέα.
Ἀλλ' οὔτις δύνατο Τρώων κλειτῶν τ' ἐπικούρων
Δεῖξαι Ἀλέξανδρον τότ' ἀρηϊφίλῳ Μενελάῳ·

" Nè mihi, mulier, acerbis opprobriis animum incessas.
" Nunc quidem enim Menelaus vicit cum Minervâ:
" Illum vicissim ego *fortè aliàs vincam*; nam Dii adsunt & nobis.
" Sed age in gratiam redeamus concumbentes;
" Non enim unquam me sic amor mentem complexus est,
" Nè *tunc quidem*, quando te pridem Lacedæmone ex amœnâ
" Navigabam raptâ in transeuntibus pontum navibus,
" Insulâ verò in Cranaë junctus sum amore & concubitu;
" Sicut te nunc amo, & me dulce desiderium capit.
Dixit, & præibat in lectum ascendens, simulque sequebatur uxor:
Hi quidem igitur in perforatis cubuerunt lectis.
Atrides verò [*Menelaus*] per turbam vagabatur, feræ similis,
Sicubi conspicaretur Alexandrum divinâ formâ præditum.
Verùm nullus poterat Trojanorum inclytorúmque auxiliatorum
Ostendere Alexandrum tunc bellicoso Menelao:

Ver. 438.———ἔνιπτε.] *Al.* ἔνισπε. Ut *Eustathius* in textu. Sed ex commentario liquet eum legisse; ἔνιπτε.

Ver. 439.———ἐνίκησεν σὺν Ἀθήνῃ·] *Al.* ἐνίκησε ξὺν Ἀθήνῃ.

Ver. 442.———ἔρως φρένας ἀμφεκάλυψεν,] Veterum nonnulli legebant; φρένας ἔρος ἀμφεκάλυψεν voce, φρένας, in cæsurâ ultimam producente.

Ver. 443.———πρότερον] *Al.* πρῶτον.

Ver. 447.———ἄρχε] Edidit *Barnesius*, ἦρχε· Ex conjecturâ. Quod tamen nihil quicquam immutat.

Ver. 449. Ἀτρείδης δ' ἀν' ὅμιλον ἐφοίτα, θηρὶ ἐοικώς,] Ità primus edidit *Barnesius*, ex *Eustathio* & *Scholiis*, & MSS, & ex libro i, *ver.* 528. Alii legunt, ἀν' ὅμιλον φοίτα· Quod est hiulcum. Attamen, cùm perturbationem hîc *Menelai* maximam, motumque turbidum valdè, inconditumque ac concitatum, describat Poëta; aitque *Eustathius*, Συντομωτάτη δὲ ἐπιτηδὲς καὶ Ἀντιπεξέρχεται καὶ αὕτη ἡ παραβολή, συντροχάζοντος οἷον τοῦ ποιητικοῦ λόγου τῷ Μενελάῳ ἰχνηλατοῦντι τὸν φυγάδα Πάριν καὶ σπεύδοντι· subit mihi nonnihil quidem dubitationis, annon hiulcum illud, ἀν' ὅμιλον φοίτα, & legerit *Eustathius*, & consultò fortasse scripserit *Homerus*.

Ver. 450. Εἴ που ἐσαθρήσειεν]
———solum densâ in caligine Turnum
Vestigat lustrans, solum in certamina poscit. *Æn.* XII. 466.

Ibid.———Ἀλέξανδρον θεοειδέα.] Pronuntiabatur

Οὐ μὲν γὰρ φιλότητί γ' ἐκεύθανον, εἴ τις ἴδοιτο·
Ἶσον γάρ σφιν πᾶσιν ἀπήχθετο κηρὶ μελαίνῃ.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ Δάρδανοι, ἠδ' ἐπίκουροι·
Νίκη μὲν δὴ φαίνετ' ἀρηϊφίλου Μενελάου·
Ὑμεῖς δ' Ἀργείην Ἑλένην καὶ κτήμαθ' ἅμ' αὐτῇ
Ἔκδοτε, καὶ τιμὴν ἀποτινέμεν, ἥντιν' ἔοικεν,
Ἥ τε καὶ ἐσσομένοισι μετ' ἀνθρώποισι πέληται.
Ὣς ἔφατ' Ἀτρείδης, ἐπὶ δ' ᾔνεον ἄλλοι Ἀχαιοί.

Nec enim propter amicitiam abscondissent, si quis vidisset:
Æquè enim ipsis omnibus odio erat, atque mors atra.
Inter hos autem locutus est rex virorum Agamemnon;
" Audite me, Trojani, & Dardani, & auxiliatores;
" Victoria quidem manifesta est bellicosi Menelai;
" Vos igitur Argivam Helenam & opes cum ipsâ
" Reddite, & mulctam persolvite, quam oportet,
" Quæque & posteris hominibus memoretur.
Sic dixit Atrides: comprobabant autem cæteri Achivi.

tiabatur [illegible]. Quomodo & posteà scribi cœptum est.

Ver. 459. ——ἀποτινέμεν] Vide suprà ad β, 43.

ΤΗΣ

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Δ΄.

Ὑπόθεσις τῆς Δ΄ ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψωδίας.

ἜΔΟΞΕ τοῖς θεοῖς τὴν Ἴλιον ἁλῶναι. Διὸ Ἀθηνᾶ μὲν Μενέλαον τοξευθῆναι ὑπὸ Πανδάρου παρασκευάσει. Καὶ οὕτω συγχυθέντων τῶν ὅρκων, Μαχάων μὲν ἰᾶται Μενέλαον· Ἀγαμέμνων δὲ ἀπελθὼν τὴν στρατιὰν παρορμᾷ εἰς τὸν πόλεμον. Συμβολῆς δὲ γενομένης, πολλοὶ ἑκατέρωθεν ἀναιροῦνται.

ΑΛΛΗ.

ΤΟΥ Ἀλεξάνδρου ἐνδεθέντος, καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀπαιτοῦντος κατὰ τὰς συνθήκας τήν τε Ἑλένην, καὶ τὰ σὺν αὐτῇ ἁρπαγέντα κτήματα, καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀδικήματος τιμωρίαν, ἐν Διὸς οἱ θεοὶ βουλεύονται περὶ τῆς Ἰλίου. Καὶ Ζεὺς προτραπεὶς ὑπὸ τῆς Ἥρας ἀποστέλλει τὴν Ἀθηνᾶν εἰς τὸ τῶν Τρώων στράτευμα, σύγχυσιν τῶν ὅρκων ἐργασομένην. Ἡ δὲ παραγενομένη, πείθει Πάνδαρον τὸν Ζελείτην τοξεῦσαι τὸν Μενέλαον. Καὶ βληθέντος αὐτοῦ, Ἀγαμέμνων ὀδύρεται, καὶ Μαχάονα τὸν ἰατρὸν μεταπέμπεται. Καὶ ἔτι περὶ τὴν θεραπείαν Μενελάου ἀσχολουμένων τῶν ἀρίστων, ἐπίασιν οἱ Τρῶες σὺν ὅπλοις. Ἀγαμέμνων δὲ ἐπιὼν τὸ στρατόπεδον, τοὺς μὲν ἤδη παρατασσομένους παρακαλεῖ καὶ ἐπαινεῖ· τοῖς δὲ ἀργοῦσι τὴν ἔφοδον τῶν Τρώων, ἐπιπλήσσει· καὶ οὕτως συμπεσόντων αὐτῶν εἰς τὴν μάχην, ἑκατέρωθεν πίπτουσι πολλοί.

Ἐπιγραφαί.

Ὁρκίων σύγχυσις, Ἐπιπώλησις Ἀγαμέμνονος.

Ἄλλως.

* Ἐπιπώλησις.

* Vide ver. 231 & 250.

Ἄλλως.

Δέλτα, θεῶν ἀγορή, ὅρκων χύσις, ἄρεος ἀρχή.

ΟΙ δὲ θεοὶ πὰρ Ζηνὶ καθήμενοι ἠγορόωντο
Χρυσέῳ ἐν δαπέδῳ, μετὰ δέ σφισι πότνια Ἥβη

DII interim apud Jovem sedentes consultabant
Aureo in pavimento; interque hos veneranda Hebe

Ver. 1, Οἱ δὲ θεοὶ πὰρ Ζηνὶ] Panditur intereà domus Omnipotentis Olympi,
Conciliumque vocat Divûm Pater atque hominum Rex
Sideream in sedem.—— Æn. X. 1.

Ver.

Νέκταρ ἐωνοχόει· τοὶ δὲ χρυσέοις δεπάεσσι
Δειδέχατ' ἀλλήλους, Τρώων πόλιν εἰσορόωντες.
Αὐτίκ' ἐπειρᾶτο Κρονίδης ἐρεθιζέμεν Ἥρην,
Κερτομίοις ἐπέεσσι παραβλήδην ἀγορεύων·
Δοιαὶ μὲν Μενελάῳ ἀρηγόνες εἰσὶ θεάων,
Ἥρη τ' Ἀργείη, καὶ ἀλαλκομενηῒς Ἀθήνη·
Ἀλλ' ἤτοι ταὶ νόσφι καθήμεναι εἰσορόωσαι
Τέρπεσθον· τῷ δ' αὖτε φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη
Αἰεὶ παρμέμβλωκε, καὶ αὐτοῦ κῆρας ἀμύνει·
Καὶ νῦν ἐξεσάωσεν ὀϊόμενον θανέεσθαι.
Ἀλλ' ἤτοι νίκη μὲν, ἀρηϊφίλου Μενελάου·
Ἡμεῖς δὲ φραζώμεθ', ὅπως ἔσαι τάδε ἔργα·

Nectar miniſtrabat; illi autem aureis poculis
Excipiebant alter alterum, Trojanorum urbem aſpicientes.
Tum continuò conabatur Saturnius irritare Junonem,
Mordacibus verbis *ſubdolè* & per comparationem loquens:
" Duæ quidem Menelao adjutrices ſunt dearum,
" Junoque Argiva, & auxiliatrix-potens Minerva:
" At enim ipſæ ſeorſum ſedentes, aſpicientes
" Oblectantur; huic verò [*Paridi*] riſum amans Venus
" Semper adeſt, & ab ipſo fata repellit:
" Et nunc conſervavit putantem *ſe* moriturum.
" Sed victoria quidem bellicoſi Menelai;
" Nos igitur conſultemus, quem exitum habituræ ſint hæ res:

Ver. 3.——τοὶ δὲ χρυσέοις] Pronuntiabatur χρυσεῖς· Prima enim corripi non poteſt. Vide ſuprà ad β', 268.

Ver. 4. Δειδέχατ' ἀλλήλους,] Ἤτοι ἐδεξιοῦντο, προπίνοντες ἑαυτοῖς ταῖς δεξιαῖς——τῇ δεξιᾷ διδοὺς τὸ ποτήριον. *Athenæus, lib.* 1. *cap.* 11. Προέπινον δ' ἀλλήλοις οὐχ ὥσπερ ἡμεῖς, (τοῦτο γὰρ προεκπιεῖν ἐστιν,) ἀλλὰ μεστὸν τὸν σκύφον· " Πλησάμενος δ' οἴνοιο δέ-" πας δείδεκτ' Ἀχιλῆα." *Id. lib.* 5. *cap.* 4. Κυρίως ἐστὶ τοῦτο, [προπίνειν,] τὸ ἑτέρῳ πρὸ ἑαυτοῦ δοῦναι πιεῖν·———" Πλησάμενος δ' " οἴνοιο δέπας δείδεκτ' Ἀχιλῆα." Πληροῦντες γὰρ προέπινον ἀλλήλοις, μετὰ προσαγορεύσεως, *Id. lib.* 11. *cap.* 14.

Primaque libato, ſummo tenus attigit ore;
Tum Bitiæ dedit;——ille impiger hauſit
Spumantem pateram.—— *Æn.* I. 741.

Ver. 6. Κερτομίοις ἐπέεσσι παραβλήδην] Ὀρθῶς προεῖπεν, ὅτι ἐρεθιστικὸς ὁ λόγος ἔσται καὶ χλευαστικὸς, καὶ παραβλητικός. Et paullò ſuperius: Οὐκ ἔστιν ἁπλῶς παραβολὴ καὶ ἀντεξέτασις, ἀλλ' οὕτως ἐρεθιστικὴ καὶ κέρτομος, ὡς προεῖπεν. Δύο μὲν Μενελάῳ, μία δ' Ἀλεξάνδρῳ. Καὶ ἡ μὲν Ἥρα, ὡς Ἀργεία, τῷ Μενελάῳ ἐπαρκεῖν ὀφείλουσα· ἡ δὲ Ἀθηνᾶ, ὡς Ἀλαλκομενηΐς. Ἡ δὲ Ἀφροδίτη, φιλομειδὴς, οὐκ ἀπ' Ἰλίου. Καὶ ὅμως αἱ μὲν νόσφι τοῦ Μενελάου κάθηνται· ἡ δὲ ἀεὶ παρμέμβλωκε. Καὶ αἱ μὲν, θεωροὶ εἰς τέρψιν τῶν ἀγώνων, ἡ δὲ αὐτοῦ " κῆρας ἀμύνει" συμπαραμένουσα, " καὶ νῦν ἐξεσάωσεν." *Porphyr. Quæſt. Homeric.* 16. *Ariſtophanes* voce, διαβάλλεσθαι, (*Avibus, ver.* 1647,) in eandem ferè ſententiam utitur, (ſi Scholiaſti in *Ariſtophanem* fides ſit,) ac *Homerus* hoc in loco voce παραβλήδην; ſiquidem παραβλήδην *ſubdole*, ſive ἀπατηλικῶς, interpreteris. Denique, quidni παραβλήδην ita accipiatur, quomodo Latini dicunt, *limis oculis intuens*?

Ver. 8.——ἀλαλκομενηῒς] Quoniam præceſſit Ἥρη τ' Ἀργείη, in eam ſententiam propendeo, ut legatur Ἀλαλκομενηῒς Ἀθήνη, ad conſervandam analogiam. Ἡ ἐν Ἀλαλκομεναῖς, πόλει τῆς Βοιωτίας, τιμωμένη. *Schol.*

Ver. 10. Τέρπεσθον·] *Porphyrius* loco jam citato, videtur hanc vocem in *ſecundâ perſonâ* accepiſſe; ut ſit, *Oblectamini*; Αἱ μὲν νόσφι τοῦ Μενελάου κάθησθε.

Ibid.——φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη]

——Venus, (nec te ſententia fallit,)
Trojanas ſuſtentat opes.— *Æn.* X. 608.

Ver. 12. Καὶ νῦν ἐξεσάωσεν] Itaque fœdus deinceps fractum eo prætextu, quòd *evaſerit* ſcilicet, nec *interfectus* fuerit *Paris*.

Ver.

Ἦ ῥ' αὖτις πόλεμόν τε κακὸν καὶ φύλοπιν αἰνὴν
Ὄρσομεν, ἢ φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι βάλωμεν.
Εἰ δ' αὔτως τόδε πᾶσι φίλον καὶ ἡδὺ γένοιτο,
Ἤ τοι μὲν οἰκέοιτο πόλις Πριάμοιο ἄνακτος,
Αὖτις δ' Ἀργείην Ἑλένην Μενέλαος ἄγοιτο.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἐπέμυξαν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη·
Πλησίαι αἵγ' ἥσθην, κακὰ δὲ Τρώεσσι μεδέσθην.
Ἤ τοι Ἀθηναίη ἀκέων ἦν, οὐδέ τι εἶπε,
Σκυζομένη Διῒ πατρί, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει·
Ἥρῃ δ' οὐκ ἔχαδε στῆθος χόλον, ἀλλὰ προσηύδα·
Αἰνότατε Κρονίδη, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες;
Πῶς ἐθέλεις ἅλιον θεῖναι πόνον, ἠδ' ἀτέλεστον
Ἱδρῶθ', ὃν ἵδρωσα μόγῳ; καμέτην δέ μοι ἵπποι
Λαὸν ἀγειρούσῃ, Πριάμῳ κακά, τοῖό τε παισίν.
Ἕρδ'· ἀτὰρ οὔ τοι πάντες ἐπαινέομεν θεοὶ ἄλλοι.
Τὴν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Δαιμονίη, τί νύ σε Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες

" Utrum rursus bellumque perniciosum & certamen grave
" Excitemus, an amicitiam inter utrosque conciliemus.
" Quòd si ita hoc omnibus gratum & jucundum sit,
" Omninò utique habitetur urbs Priami Regis,
" Retrò autem Argivam Helenam Menelaus abducat.
Sic dixit: Compressis verò labris gemebant Minervaque & Juno:
Propinquæ hæ utique sedebant, malaque Trojanis cogitabant.
Ac Minerva quidem tacita erat, neque quicquam dixit,
Irata Jovi patri, ira enim ipsam sæva tenebat:
Juno verò non continuit *in* pectore iram, sed respondit;
" Gravissime Saturnie, quale verbum dixisti?
" Quomodo vis vanum reddere laborem, & sine fructu
" Sudorem, quem sudavi præ labore? defatigati sunt mihi & equi
" Copias cogenti, Primo mala, ejusque filiis.
" Fac; at nequaquam omnes comprobamus dii cæteri.
Huic autem valdè indignatus respondit nubes cogens Jupiter;
" Improba, quid tibi Priamus Priamique filii

Ver. 18. Ἤ τοι μὲν οἰκέοιτο] Pronuntiabatur, οἰκεῖτο. Cæterùm *Barnesius* hìc edidit, μὲν. Quod tamen nihil opus: Vide ad ά, 51. Optiméque respondet μὲν, sequenti ἰστι δὴ.

Ver. 21. Πλησίαι αἵγ' ἥσθην,] Qui istud γε omiserit, sentiet tandem quàm *ad sententiam* planè non sit supervacaneum.

Ver. 24. Ἥρῃ δ' οὐκ ἔχαδε]
——Tum regia Juno
Acta furore gravi; Quid me alta silentia cogis
Rumpere?—— *Æn.* X. 62.

Alii hìc legunt, Ἥρῃ δ' οὐκ ἔχαδε. Quod perinde est.

Ver. 27. Ἱδρῶθ', ὃν ἵδρωσα] Quâ ratione, ὃν, hìc producatur; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 30.——νεφεληγερέτα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 31. Δαιμονίη,] Vide suprà ad β', 190

Ibid.——τί νύ σε Πρίαμος]
Quid meus Æneas in te committere tantum,
Quid Troës potuere?——
Æn. I. 235.

Ver.

Τόσσα κακὰ ῥέζουσιν, ὅτ' ἀσπερχὲς μενεαίνεις
Ἰλίου ἐξαλαπάξαι ἐϋκτίμενον πτολίεθρον;
Εἰ δὲ σύ γ', εἰσελθοῦσα πύλας καὶ τείχεα μακρὰ,
Ὠμὸν βεβρώθοις Πρίαμον Πριάμοιό τε παῖδας,
Ἄλλους τε Τρῶας, τότε κεν χόλον ἐξακέσαιο.
Ἔρξον, ὅπως ἐθέλεις, μὴ τοῦτό γε νεῖκος ὀπίσσω
Σοὶ καὶ ἐμοὶ μέγ' ἔρισμα μετ' ἀμφοτέροισι γένηται.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
Ὁππότε κεν καὶ ἐγὼ μεμαὼς πόλιν ἐξαλαπάξαι
Τὴν ἐθέλω, ὅθι τοὶ φίλοι ἀνέρες ἐκγεγάασι,
Μήτι διατρίβειν τὸν ἐμὸν χόλον, ἀλλά μ' ἐᾶσαι·

" Tanta mala faciunt, quòd indesinenter cupis
" Illi evertere bene ædificatam urbem?
" Quod si tu, ingressa portas & muros altos,
" Crudum voraveris Priamum Priamique filios,
" Cæterosque Trojanos; tunc fortasse iram saturaveris.
" Fac, quomodo vis; ne hæc contentio posthac
" Tibi & mihi magna concertatio inter utrosque fit.
" Aliud autem tibi dicam, tu verò in præcordiis repone tuis;
" Si quando & ego ardens urbem excindere
" Aliquam voluero, ubi tibi dilecti homines nati sunt,
" Ne remoreris meam iram, sed me permittas:

Ver. 35. Ὠμὸν βεβρώθοις] Hinc apud *Xenophontem*: Τούτους, ἤν πως δυνώμεθα, καὶ ὠμοὺς δεῖ καταφαγεῖν. Κύρου Ἀναβάσ. *lib.* 4. *sub finem.* Et, —— τὸ μὴ οὐχ ἡδέως ἂν καὶ ὠμῶν ἐσθίειν αὐτῶν. Ἑλληνικ. *lib.* 3.

Ver. 39. —— σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν] Vide suprà ad ά, 297.

Ver. 41. Τὴν ἐθέλω,] Videntur mihi hoc minùs rectè accepisse ii, qui vertunt; *Quam volo.* Constructio enim hujusmodi est: *Si quando & ego vehementer urbem excindere istam* (scil. *aliquam* istarum) *voluero*, &c.

Ibid. —— ἐκγεγάασι,] *Al.* ἐγγεγάασι.

Ver. 42. —— διατρίβειν] Vide suprà ad ά, 309.

Ibid. —— ἀλλά μ' ἐᾶσαι·] Fœdissimè in hoc vocabulo *Homerum* permultis in locis deturpavit *Barnesius*, scribendo ἐάσσαι, ἐάσσω, & similia; quæ erant omninò scribenda, ἐᾶσαι, ἐάσω, &c. Ignoravit nimirum Vir eruditus, vocem ἐάω, (aliasque item omnes in άω purum desinentes,) secundam & in Futuro & in Aoristo primo *Semper* producere. Liquet hoc ex Scriptoribus scenicis, quorum elocutio *Sermoni* propior est, & quibus proinde poëtica illa literarum geminatio rariùs est licita.

Οὐ φημ' ἐᾶσειν τόνδε τὸν νεκρὸν ταφῆς.
Sophocl. Ajac. v. 1344.
Οὔκουν ἐάσεις οὐδ' ὑπ' εὐφήμου βοῆς.
Id. Electr. v. 631.
Οὔκουν σ' ἐάσω τήνδε γῆν οἰκεῖν ἔτι.
Eurip. Phœniss. ver. 1593.
Ἀκόλαστ' ἐάσας μακρὰν θεοστυγῆ κόρην.
Ibid. v. 975.
Μίαν με μεῖναι τήνδ' ἔασον ἡμέραν.
Id. Medea, v. 340.
Καί μ' οὐκ ἀπαιδ' ἔθηκεν, οὐδ' εἴασε ζῆν.
Id. Alcest. v. 621.
Χαμαί μ' ἔασον αὐτὰ ταῦτ' ἐκφροντίσαι.
Aristoph. Nub. v. 607.
Τὰ δ' ἄλλ' ἐάσω, ταῦτα κἂν πείθησθέ μοι.
Id. Ἐκκλησιαζ. v. 239.
Οἴνῳ δὲ πίνειν οὐκ ἐάσω Πραμνίῳ.
Id. apud Athenæum. lib. 1. *c.* 23.

Quæ Virum doctum hic in errorem induxerunt, hujusmodi sunt:

1mò. "*Certissimum*, inquit, τὸ ἐάσω, *mediam corripere, vel ex unico hoc loco*," Odyss. φ', 233.

Οὐκ ἐάσουσιν ἐμοὶ δόμεναι βιὸν ἠδὲ φαρέτρην.

At non advertit Vir eruditus, syllabas εα hic in unam coalescere; & pronuntiatum fuisse, Οὐκ ἄσουσιν ἐμοί: Eâdem ratione scilicet, ac in sequentibus:

Καὶ γὰρ ἐγὼ σοὶ δῶκα ἑκὼν ἀέκοντί γε θυμῷ.
Αἳ γὰρ ὑπ' ἠελίῳ τε καὶ οὐρανῷ ἀστερόεντι,
Ναιετάουσι πόληες ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
Τάων μοι περὶ κῆρι τιέσκετο Ἴλιος ἱρή,
Καὶ Πρίαμος, καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.
Οὐ γάρ μοί ποτε βωμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης,
Λοιβῆς τε, κνίσσης τε· τὸ γὰρ λάχομεν γέρας ἡμεῖς.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα βοῶπις πότνια Ἥρη·

" Etenim ego tibi *urbem hanc* dedi volens invito animo.
" Quæ enim sub soleque & cœlo stellifero
" Habitantur urbes terrestrium hominum,
" Harum à me maximè ex animo honorabatur Ilium sacrum,
" Et Priamus & populus hastæ fraxineæ periti Priami.
" Non enim mihi unquam ara carebat epulis convenientibus,
" Libationéque, nidoréque: hunc enim fortiti sumus honorem nos.
Huic autem respondit deinde magnis oculis veneranda Juno;

Ἀντίον εἶμ' αὐτῶν· τρεῖν μ' οὐκ ἐᾷ Παλλὰς Ἀθήνη. *Iliad.* ε', 256.
Ἀλλ' ἐᾶμέν μιν πρῶτα παρεξελθεῖν στάδιοιο. *Ibid.* κ', 344.
Αἶψ Δαναῶν ἐς ὅμιλον, ἐπεὶ χ' ἑῶμεν πολέμοιο. *Ibid.* τ', 402.

Similiter apud Latinos,

Uno eôdemque igni,—— *Virg. Eclog.* VIII. 81.
Unâ eâdemque viâ,—— *Æn.* X. 487.
Uno eôdemque tulit partu,—— *Æn.* XII. 487.

2*do*. Quâ ratione Vir eruditus suprà, in γ', *ver.* 223, rectè edidit ἐρίσσειε, quod olim scriptum fuerat ἐρίσειε; eadem ratione & hîc ἰάσσεαι restituendum existimavit, quod olim scriptum fuerat ἰάσεαι. At horum duorum vocabulorum longè diversa est ratio. Nam innumera sunt verba in ίζω & άζω, quæ penultimam & Futuri & Aoristi primi semper corripiunt; *nonnulla* etiam in άω *impurum* desinentia, ut γελάω, γελάσω. At quæ in άω *purum* desinunt, ut ἐάω, βοάω, ἰάομαι, θεάομαι; ea omnia & Futurum & Aoristum semper producunt. Vide suprà ad α', 67.

3*tio*. Fraudem (ut opinor) Viro erudito fecit versiculus iste, *Iliad.* κ', 299;

Οὐδὲ μὲν οὐδὲ Τρῶας ἀγήνορας εἴασεν Ἕκτωρ·

ubi, ex suprà dictis, manifestò legendum,

Οὐδὲ μὲν οὐδὲ Τρῶας ἀγήνορας εἴασ' Ἕκτωρ.

Similis error irrepserat, ex ignoratâ prosodiâ, *Odyss.* λ', 303;

Τιμὴν, τιμὴν δὲ λελόγχασιν ἶσα θεοῖσι·

quo in loco ipse *Barnesius* rectè restituit,

——τιμὴν δὲ λελόγχασ' ἶσα θεοῖσι.

Denique similis error etiamnum insedit, *Iliad.* ω', 124.

——καὶ ἐντύνοντο ἄριστον,

& *Odyss.* π', 2.

Ἐντύνοντο ἄριστον ἅμ' ἠοῖ——

quibus in locis necessariò legendum est,

——καὶ ἐντύνοντ' ἄριστον. Et

Ἐντύνοντ' ἄριστον ἅμ' ἠοῖ.

Nam ἄριστον, *prandium*, primam producit:

Ὥρα ὅμως κ' εἰς οἶκον· ἀνάριστος Διοκλείδας. *Theocrit. Idyll* XV. 146.

* Καὶ πρὸς τούτοις ἀριστῶν τὸν Πειραιᾶ προσέμαξεν. *Aristoph. Equit.* 812.

——ὁπότ' ἄριστον παραθήσει. *Id. Vesp.* 611.

Ἐπὶ τοῖσδε τοὺς πρέσβεις ἐπ' ἄριστον καλῶ. *Id. Avib.* 1601.

Ἄριστον προτίθεντο καὶ αὖθ' ἥδιστα μάχεσθαι. *Id. Pac.* 1280.

Δεῦρ' ταῦτ' ἦν ἀριστᾶτε.—— *Id.* Ἐκκλησιαζ. 408.

Et apud *Athenæum*, *lib.* 1. *c.* 9. rectè scriptus occurrit Versus ipse *Homericus*,

Ἐντύνοντ' ἄριστον—— *Odyss.* π', 2.

Ver. 43. ——δῶκα ἑκὼν ἀέκοντί γε θυμῷ.] Δοκεῖ δὲ πως ἐναντίον εἶναι τὸ ἑκὼν, τῷ, ἀέκοντί γε θυμῷ· inquit Scholiastes. Διὸ καλῶς [immò verò *ineptissimè*] ὁ Τρύφων, Συναλείψας· καὶ ἀποστρέφων τὸ α ἐν τῷ " δῶκα." Συνάπτει τὸ ἀέκων, ἵν' ᾖ, δῶκ' ἀέκων ἀέκοντί " γε θυμῷ."

Ver. 44. ——οὐρανῷ ἀστερόεντι,]
——stellantis regia cœli. *Æn.* VII. 210.
——cœlum stellis fulgentibus aptum. *Æn.* XI. 202.

Ver. 45. Ναιετάουσι] Vide suprà ad β', 648.

Ver. 48. Οὐ γάρ μοί ποτε]
——evertere gentem
Immeritam visum superis.—— *Æn.* III. 2.

Ibid.——δαιτὸς ἐΐσης,] Vide suprà ad α', 468.

* Vide infrà ad ζ', 146.

Ἤτοι ἐμοὶ τρεῖς μὲν πολὺ φίλταταί εἰσι πόληες,
Ἄργος τε, Σπάρτη τε, καὶ εὐρυάγυια Μυκήνη·
Τὰς διαπέρσαι, ὅταν τοι ἀπέχθωνται περὶ κῆρι·
Τάων οὔτι ἐγὼ πρόσθ' ἵσταμαι, οὐδὲ μεγαίρω.
Εἴπερ γὰρ φθονέω τε, καὶ οὐκ εἰῶ διαπέρσαι,
Οὐκ ἀνύω φθονέουσ'· ἐπειὴ πολὺ φέρτερός ἐσσι.
Ἀλλὰ χρὴ καὶ ἐμὸν θέμεναι πόνον οὐκ ἀτέλεστον·
Καὶ γὰρ ἐγὼ θεός εἰμι, γένος δέ μοι ἔνθεν, ὅθεν σοί.
Καί με πρεσβυτάτην τέκετο Κρόνος ἀγκυλομήτης,
Ἀμφότερον, γενεῇ τε, καὶ οὕνεκα σὴ παράκοιτις
Κέκλημαι· σὺ δὲ πᾶσι μετ' ἀθανάτοισιν ἀνάσσεις.
Ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦθ' ὑποείξομεν ἀλλήλοισι,
Σοὶ μὲν ἐγὼ, σὺ δ' ἐμοί· ἐπὶ σὺ δ' ἕψονται θεοὶ ἄλλοι
Ἀθάνατοι· σὺ δὲ θᾶσσον Ἀθηναίῃ ἐπιτεῖλαι,
Ἐλθεῖν ἐς Τρώων καὶ Ἀχαιῶν φύλοπιν αἰνὴν,
Πειρᾶν θ', ὥς κεν Τρῶες ὑπερκύδαντας Ἀχαιοὺς
Ἄρξωσι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσασθαι.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
Αὐτίκ' Ἀθηναίην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

« Certè mihi tres quidem multò dilectissimæ sunt urbes,
« Argósque, Spartáque, & latas vias habens Mycene:
« Has excinde, quando tibi invisæ fuerint animo.
« Has non ego propugno, nec invideo *tibi*.
« Quamvis enim inviderem & non finerem excindere,
« Nihil profecerim invidendo: quoniam multò potentior es.
« Sed oportet & meum facere laborem non irritum:
« Nam & ego dea sum, genus autem mihi inde, unde tibi:
« Et me maxime venerandam genuit Saturnus versutus,
« Utrumque, tum quod ad genus, tum quod tua conjunx
« Vocor: tu autem omnes inter immortales regnas.
« Verum enimvero in his quidem concedemus *nos* inter nos,
« Tibi quidem ego, tu autem mihi: sequentur autem dii ceteri
« Immortales. Tu verò ocyùs Minervæ manda,
« Ire in Trojanorum & Achivorum pugnam gravem,
« Conarique, ut Trojani gloriâ elatos Achivos
« Incipiant priores præter fœdera lædere.
Sic dixit; neque non paruit pater hominumque & deorum:
Protinùs Minervam verbis alatis allocutus est;

Ver. 53. Τὰς διαπέρσαι,] Verbum, διαπέρσαι, in hoc versu; & ἐπιτεῖλαι, infrà in versu 64; infinitivum accipiunt, loco imperativi. Ἀπαρέμφατον, inquit in utroque loco Scholiastes, ἀντὶ προστακτικοῦ. Equidem, quare utrobique non legatur imperativum, διάπερσαι & ἐπίτειλαι, nihil video.

Ver. 61. Κέκλημαι·] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 66. Πειρᾶν θ', ὥς κεν] Aut tu bella cie, conceptumque excute fœdus. *Æn.* XII. 158.

Ver. 68. ——— οὐδ' ἀπίθησε πατὴρ] Vituperat hoc *Plato, de Republ. lib.* 2. Vide autem suprà ad *ver.* 12; & ad γ', 380.

Ver. 69. ——— ἔπεα πτερόεντα] Vide suprà ad ά, 201.

Ver.

Αἶψα μάλ' ἐς στρατὸν ἐλθὲ μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιούς,
Πειρᾶν δ', ὥς κεν Τρῶες ὑπερκύδαντας Ἀχαιοὺς
Ἄρξωσι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσασθαι.
Ὣς εἰπὼν ὤτρυνε πάρος μεμαυῖαν Ἀθήνην·
Βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα.
Οἷον δ' ἀστέρα ἧκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω,
Ἢ ναύτῃσι τέρας, ἠὲ στρατῷ εὐρέϊ λαῶν,
Λαμπρόν· τοῦ δέ τε πολλοὶ ἀπὸ σπινθῆρες ἵενται·
Τῷ εἰκυῖ' ἤϊξεν ἐπὶ χθόνα Παλλὰς Ἀθήνη,
Κὰδ δ' ἔθορ' ἐς μέσσον· θάμβος δ' ἔχεν εἰσορόωντας
Τρῶάς θ' ἱπποδάμους, καὶ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Ἢ ῥ' αὖτις πόλεμός τε κακὸς καὶ φύλοπις αἰνὴ
Ἔσσεται, ἢ φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι τίθησι
Ζεύς, ὅς ἀνθρώπων ταμίης πολέμοιο τέτυκται.

" Citò admodum ad exercitum vade, ad Trojanos et Achivos,
" Et conare, ut Trojani gloriâ elatos Achivos
" Incipiant priores præter fœdera lædere.
Sic fatus, instigavit anteà propensam Minervam:
Descendit verò ab Olympi verticibus festinans.
Qualem autem stellam mittit Saturni filius versuti,
Aut nautis portentum, aut exercitui lato populorum,
Splendidam, ex eâ autem multæ scintillæ emittuntur:
Huic similis impetu ferebatur in terram Pallas Minerva,
Desiliitque in medium: stupor autem tenebat aspicientes
Trojanosque equorum domitores, & benè ocreatos Achivos.
Sic verò aliquis loquebatur intuitus in propinquum alium;
" Sane rursus bellumque perniciosum & pugna gravis
" Erit, vel amicitiam inter utrosque statuit
" Jupiter, qui inter homines arbiter belli est.

Ver. 74.———— ἀΐξασα.]
Illa viam celerans————
——cito decurrit tramite virgo.
Æn. V. 609.

Ver. 75. Οἷον δ' ἀστέρα] Non τὸν λεγόμενον Κομήτην, ut Scholiastes malè; sed *Stellæ trajectionem.*

Quæ si non cecidit, potuit cecidisse videri.

Porrò, ridiculus planè hoc in loco Scriptor Gallicus *Terrasson*: " Voilà, *inquit*, un Phenomene absolument inconnu *sous le Nom d'Astre*, tel que le donne Homére; mais je veux qu'il ait parû quelquefois comme *Meteore*, quoique je n' en aye aucune connoissance." *Differt. Critiq. sur l'Iliade, Part.* 4. *Chap.* 5.

Ver. 78. Τῷ εἰκυῖ'] Legit Scholiastes, Τῷ ἰκέλη. Ex versu 86, ut videtur.

Ver. 81. Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν] Quâ ratione vox, τις, hîc producatur; & ipsa, ver. 85; itemque ultima, in voce ἀνδρὶ, *ver.* 86; vide suprà ad Α, 51.

Ver. 82.——φύλοπις αἰνὴ Ἔσσεται, ἢ φιλότητα] " Un presage ridicule, cet astre, " qui promet la guerre *ou* la paix; car il " vaudroit autant, qu'il n' eût point parû." *Terrasson Differt. Critiq. sur l'Iliade, Part.* 4. *chap.* 6. Sed erravit hîc ingenium nimis acutum. Hoc enim aiunt milites; *rem non ampliùs in incerto fore; quippe signum dedisse Jovem, aliquid jam apud se statutum atque decretum; statim intellecturos, Paxne futura sit an bellum.*

Ver. 84.——ἀνθρώπων] Conjecit Domina *Dacier*, scribendum ἀνθρώπους. De τέτυκται, vide suprà ad Α, 37.

Ὣς ἄρα τις εἴπεσκεν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε.
Ἡ δ' ἀνδρὶ ἰκέλη Τρώων κατεδύσαθ' ὅμιλον
Λαοδόκῳ Ἀντηνορίδῃ, κρατερῷ αἰχμητῇ,
Πάνδαρον ἀντίθεον διζημένη, εἴ που ἐφεύροι·
Εὗρε Λυκάονος υἱὸν ἀμύμονά τε, κρατερόν τε,
Ἑςαότ'· ἀμφὶ δέ μιν κρατεραὶ ςίχες ἀσπιςάων
Λαῶν, οἵ οἱ ἕποντο ἀπ' Αἰσήποιο ῥοάων·
Ἀγχοῦ δ' ἱςαμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἦ ῥά νύ μοί τι πίθοιο, Λυκάονος υἱὲ δαΐφρον;
Τλαίης κεν Μενελάῳ ἐπιπροέμεν ταχὺν ἰόν
Πᾶσι δέ κε Τρώεσσι χάριν καὶ κῦδος ἄροιο,
Ἐκ πάντων δὲ μάλιςα Ἀλεξάνδρῳ βασιλῆϊ·
Τοῦ κεν δὴ πάμπρωτα παρ' ἀγλαὰ δῶρα φέροιο,
Αἴ κεν ἴδῃ Μενέλαον ἀρήϊον, Ἀτρέος υἱὸν,
Σῷ βέλει δμηθέντα, πυρῆς ἐπιβάντ' ἀλεγεινῆς.

Sic utique aliquis dicebat Achivorumque Trojanorumque.
Illa verò viro similis Trojanorum subiit multitudinem
Laodoco Antenoridæ, forti bellatori,
Pandarum deo similem quærens, sicubi inveniret.
Invenit Lycaonis filium laudatúmque fortémque,
Stantem: circaque ipsum fortes ordines clypeatorum
Militum, qui ipsum secuti fuerant ab Æsepi fluentis:
Propè autem stans verbis alatis allocuta est;
"Nunquid mihi parueris, Lycaonis fili bellicose?
"Auderes sanè Menelao immittere velocem sagittam.
"Ab omnibus utique Trojanis gratiam & gloriam reportares,
"Inter omnes verò maximè ab Alexandro rege:
"A quo profectò imprimis luculenta dona ferres,
"Si viderit Menelaum Mavortium, Atrei filium,
"Tuo telo domitum, rogum conscendentem tristem.

Ver. 86. Ἡ δ' ἀνδρὶ ἰκέλη]
——formam assimulata Camerti,
In medias dat sese acies.——
Æn. XII. 224.

Ibid.——κατεδύσαθ'] Sic infrà κ', 517. Alii κατεδύσεθ' & κατεδύσετο. A verbo δύσομαι: Quod & alibi usurpatur.

Ver. 88. Πάνδαρον ἀντίθεον,—— ἀμύμονά τε;] Non, *omni virtute præcellentem*; erat enim *perfidus*: sed, τοξικῆς *scientiâ singulari peritum*.

Ver. 89. Εὗρε] Orationis τὸ ἀσύνδετον, celeritatem indicat Minervæ.

Ver. 92. Ἀγχοῦ δ' ἱςαμένη—— προσηύδα·] Non malè hîc Scholiastes: Ἀθηνᾶν δὲ νῦν ἐπαινοῦσιν τὸν λῃςρικὸν αὐτοῦ Πανδάρου. Αὐτὸς γὰρ πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα διελογίζετο· ἄπιςοι γὰρ Λυκάονες, ὡς ἡ Ἀριςοτέλους μαρτυρεῖ. Vide suprà ad έ, 194. Rectè itaque & Plutarchus: Ἢ γὰρ οὐχ ὁρᾷς——τὴν Ἀθηνᾶν, ὅτε πεῖσαι βούλεται τοὺς Ἀχαιοὺς, τὸν Ὀδυσσέα παρακαλοῦσαν; ὅτε συγχέαι τὰ ὅρκια, τὸν Πάνδαρον ζητοῦσαν; ὅτε τρέψασθαι τοὺς Τρῶας, ἐπὶ τὸν Διομήδην βαδίζουσαν; Ὁ μὲν γὰρ, εὔρωςος καὶ μάχιμος· ὁ δὲ, τοξικὸς, καὶ ἀνόητος· ὁ δὲ, δεινὸς εἰπεῖν, καὶ φρόνιμος. *De Pythiæ Oraculis.*

Ver. 94. Τλαίης κεν] Nonnulli hoc itì accipiunt, ut sit *interrogatio*: Nec malè. Vir doctissimus *Henric. Stephanus*, sine interrogatione legere malit. Quòd rectè fieri poterit, nec tamen quicquam opus sit ut in præcedenti versu scribatur, Εἰ γάρ τί μοι, &c.

Ver.

Ἀλλ᾽ ἄγ᾽ ὀΐστευσον Μενελάου κυδαλίμοιο·
Εὔχεο δ᾽ Ἀπόλλωνι Λυκηγενέϊ, κλυτοτόξῳ,
Ἀρνῶν πρωτογόνων ῥέξειν κλειτὴν ἑκατόμβην,
Οἴκαδε νοστήσας ἱερῆς εἰς ἄστυ Ζελείης.
Ὣς φάτ᾽ Ἀθηναίη· τῷ δὲ φρένας ἄφρονι πεῖθεν.
Αὐτίκ᾽ ἐσύλα τόξον ἐΰξοον, ἰξάλου αἰγὸς
Ἀγρίου, ὅν ῥά ποτ᾽ αὐτὸς, ὑπὸ στέρνοιο τυχήσας,
Πέτρης ἐκβαίνοντα δεδεγμένος ἐν προδοκῇσι,
Βεβλήκει πρὸς στῆθος· ὁ δ᾽ ὕπτιος ἔμπεσε πέτρῃ.
Τοῦ κέρα ἐκ κεφαλῆς ἑκκαιδεκάδωρα πεφύκει·
Καὶ τὰ μὲν ἀσκήσας κεραοξόος ἤραρε τέκτων,
Πᾶν δ᾽ εὖ λειήνας, χρυσέην ἐπέθηκε κορώνην·
Καὶ τὸ μὲν εὖ κατέθηκε τανυσσάμενος, ποτὶ γαίῃ

" Quin age, sagittâ pete Menelaum gloriâ sublimem:
" Vove autem Apollini in Lyciâ genito, arcu inclyto,
" Agnorum primogenitorum *te* sacrificaturum inclytam hecatomben,
" Domum reversum sacræ in urbem Zeleæ.
Sic dixit Minerva, huic autem animum dementi flectebat.
Statim eduxit arcum perpolitum, *factum ex* salaci capro
Agresti, quem quondam ipse, sub pectore consecutus,
E rupe exeuntem excipiens in insidiis,
Percusserat in pectus: hic autem supinus cecidit in petram.
Hujus cornua ex capite sexdecim palmorum nata erant:
Atque hæc quidem elaborans cornuum politor aptaverat faber,
Totumque cùm rectè levigâsset, aureum imposuit apicem:
Et hunc quidem *arcum Pandarus* scitè disposuit, cùm tetendisset, ad terram

Ver. 101.——Ἀπόλλωνι Λυκηγενέϊ,] Τὸν γὰρ θεὸν τοῦτον τεχθῆναί φασι τῆς Λητοῦς μεταβαλούσης τὸ εἶδος εἰς λύκαιναν.——Ταύτῃ τοι καὶ ἐν Δελφοῖς ἀνακεῖσθαι λύκον σύμπυσμα χαλκοῦν, τὴν τῆς Λητοῦς ὠδῖνα αἰνιττόμενον. *Ælian. de Animalib. lib.* X. *cap.* 26. Alii deductum existimant à λύκη: *Heraclid. Pontic. de Homeri Allegor.* §. 6. " Prisci Græ-" corum, primam lucem, quæ præcedit So-" lis exortus, λύκην appellaverunt:——ἀμ-" φιλύκη νύξ, &——Ἀπόλλωνι λυκηγενέϊ, " quod significat τῷ γεννῶντι τὴν λύκην." *Macrob. Saturnal. lib.* I. *cap.* 17.

Ibid.——κλυτοτόξῳ,] Arcitenens. *Æn.* III. 75.

Ver. 102.——ῥέξειν] Vide suprà ad ά, 444.

Ver. 104.——τῷ δὲ φρένας ἄφρονι πεῖθεν.]

Pandare, qui quondam, jussus confundere fœdus,
In medios telum torsisti primus Achivos.
Æn. V 496.

Vide suprà ad *ver.* 92, & ad *ver.* 12.

Ibid.——ἄφρονι] Εὖ δὲ καὶ ταῖς ἐπιῤῥήσεσι χρῆται Ὅμηρος, καθάπερ τινὰ ψῆφον ἰδίαν ἐπιφέρων τοῖς πραττομένοις ἢ λεγομένοις·——" τῷ δὲ φρένας ἄφρονι πεῖθεν." *Plutarch. de audiend. Poëtis.*

Ver. 105.——ἐσύλα] Eduxit è *thecâ*; quæ appellabatur γωρυτὸς, *Odyss.* φ', 54.

Ver. 107. Πέτρης ἐκβαίνοντα]

Ecce feræ saxi dejectæ vertice capræ.
Æn. IV. 152.

Ver. 109.——ἑκκαιδεκάδωρα] Contendit *Popius*, binorum hîc, non singulorum cornuum, longitudinem denotari. Ne scilicet longior esset Arcus, quàm qui manibus tractari posset. At quid opus, obsecro, ut cornu ipsum, quàm esset longum, longitudine adæquaret Arcus?

Ver. 110.——ἤραρε] Non à præterito medio ἤραρα, sed ab aoristo ἤραρον. Vide suprà ad ά, 37; & ad β', 810.

Ver. 111.——χρυσέην] Pronuntiabatur χρυσῆν. Vide suprà ad β', 268.

Ver. 112. Καὶ τὸ μὲν] τόξον.

Ibid.——ποτὶ γαίῃ] *Al.* προτὶ γαίῃ.

Ἀγκλίνας· πρόσθεν δὲ σάκεα ζχέθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι,
Μὴ πρὶν ἀναΐξειαν ἀρήϊοι υἷες Ἀχαιῶν
Πρὶν βλῆσθαι Μενέλαον ἀρήϊον, ἀρχὸν Ἀχαιῶν.
Αὐτὰρ ὁ σύλα πῶμα φαρέτρης· ἐκ δ' ἕλετ' ἰὸν
Ἀβλῆτα, πτερόεντα, μελαινῶν ἕρμ' ὀδυνάων·
Αἶψα δ' ἐπὶ νευρῇ κατεκόσμει πικρὸν ὀϊςὸν,
Εὔχετο δ' Ἀπόλλωνι Λυκηγενέϊ, κλυτοτόξῳ,
Ἀρνῶν πρωτογόνων ῥέξειν κλειτὴν ἑκατόμβην,
Οἴκαδε νοςήσας ἱερῆς εἰς ἄςυ Ζελείης.
Ἕλκε δ' ὁμοῦ γλυφίδας τε λαβὼν, καὶ νεῦρα βόεια·
Νευρὴν μὲν μαζῷ πέλασεν, τόξῳ δὲ σίδηρον.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ κυκλοτερὲς μέγα τόξον ἔτεινε,
Λίγξε βιὸς, νευρὴ δὲ μέγ' ἴαχεν, ἆλτο δ' ὀϊςὸς

Inclinans; antè autem ſcuta tenebant ſtrenui ſocii,
Nè prius conſurgerent *in eum* Mavortii filii Achivorum,
Quàm percuſſus eſſet Menelaus Mavortius, propugnator Achivorum.
Porrò ille detraxit operculum pharetræ, exemitque ſagittam
Nondum in quenquam conjectâ, pennatam, profundorum cauſam *validam* dolorum;
Statimque ad nervum aptavit acerbam ſagittam,
Vovitque Apollini in Lycia genito, arcu inclyto,
Agnorum primogenitorum *ſe* ſacrificaturum inclytam hecatomben,
Domum reverſum ſacræ in urbem Zeleæ.
Traxit autem ſimul crenaſque *ſagittæ* prehenſas, & nervos bubulos:
Nervum quidem mammæ admovit, arcui autem ferrum.
Porro poſtquam rotundum magnum arcum tetenderat,
Striduit arcus, nervus autem valde ſonuit, ſaliitque ſagitta

Ver. 113. Ἀγκλίνας·] Vide ſuprà ad ά, 309.

Ibid. ——— πρόσθεν δὲ ζάκεα] *Al.* ζάκη. Quod pronuntiatu idem eſt. At ζάκεα videtur antiquior eſſe ſcriptio.

Ver. 116. Αὐτὰρ ὁ ζύλα πῶμα φαρέτρης·]
——— auratâ volucrem Threïſſa ſagittam
Depromſit pharetrâ, cornuque infenſa tetendit. *Æn.* XI. 858.

Ver. 117. ——— μελαινῶν ἕρμ' ὀδυνάων·] *Barneſius* novè edidit, μελαινέων. Sed ſcribendum exiſtimo, μελαινῶν. Quod enim olim ſcriptum erat, μελαινάων, vix ac ne vix quidem ullâ cum analogiâ (abſorptâ ά longâ) poterat enuntiari μελαινῶν.

Ver. 118. Αἶψα δ' ἐπὶ νευρῇ] Quâ ratione vox, ἐπὶ, hîc ultimam producat; item βέλος, *ver.* 129: Vide ſuprà ad ά, 51.

Ver. 119. Εὔχετο δ' ——— Ἀρνῶν πρωτογόνων]
——— Audacibus annue cœptis:
Ipſe tibi ad tua templa feram ſolemnia dona,
Et ſtatuam ante aras auratâ fronte juvencum. *Æn.* IX. 625.

Ibid. — Λυκηγενέϊ,] Vide ſuprà ad *ver.* 101.

Ver. 122. Ἕλκε δ' ὁμοῦ γλυφίδας]
——— nervoque obverſus equino
Contendit telum; diverſaque brachia ducens
Conſtitit ——— *Æn.* IX. 622.
Et duxit longè; donec curvata coirent
Inter ſe capita, & manibus jam tangeret æquis
Lævâ aciem ferri, dextrâ nervoque papillam. *Æn.* XI. 860.

Ver. 123. Νευρὴν μὲν μαζῷ πέλασεν, τόξῳ δὲ ζίδηρον.] *Macrobius* verſum hunc cum verſibus tribus jam noviſſimè è *Virgilio* citatis comparans; "*totam*, inquit, *rem quanto compendio lingua ditior explicavit! noſter, licèt periodo uſus, idem tamen dixit.*" Lib. 5. cap. 3. Cæterùm de proſodiâ vocis πέλασεν, vide ſuprà ad ά, 140.

Ibid. ——— ζίδηρον.] Virgilio, *acies ferri*; Livio, *aculeus ſagittæ*.

Ver. 124. Αὐτὰρ ἐπειδὴ] Vel, Αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ ad numeros, rotundiùs.

Ver. 125. Λίγξε βιὸς, νευρὴ δὲ μέγ' ἴαχεν,]
——— ſonat unà letifer arcus,

Et

Ὀξυβελής, καθ᾽ ὅμιλον ἐπιπτέσθαι μενεαίνων·
Οὐδὲ σέθεν, Μενέλαε, θεοὶ μάκαρες λελάθοντο
Ἀθάνατοι, πρώτη δὲ Διὸς θυγάτηρ ἀγελείη,
Ἥ τοι πρόσθεν στᾶσα βέλος ἐχεπευκὲς ἄμυνεν.
Ἡ δὲ τόσον μὲν ἔεργεν ἀπὸ χροὸς, ὡς ὅτε μήτηρ
Παιδὸς ἐέργει μυῖαν, ὅθ᾽ ἡδέϊ λέξατο ὕπνῳ.
Αὐτὴ δ᾽ αὖτ᾽ ἴθυνεν, ὅθι ζωστῆρος ὀχῆες
Χρύσειοι σύνεχον, καὶ διπλόος ἤντετο θώρηξ.
Ἐν δ᾽ ἔπεσε ζωστῆρι ἀρηρότι πικρὸς ὀϊστός.
Διὰ μὲν ἂρ ζωστῆρος ἐλήλατο δαιδαλέοιο,
Καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρήρειστο,

Acutam habens cuspidem, in turbam advolare cupiens.
Neque tui, Menelaë, dii beati obliti sunt
Immortales, prima autem Jovis filia prædatrix,
Quæ ante te stans sagittam mortiferam depulit:
Hæc verò tantum inhibuit à corpore, ut cùm mater
A filio arcet muscam, quando dulci sopitus est somno,
Ipsa verò eò direxit, ubi baltei annuli
Aurei constringebant id, & duplex obtendebatur thorax:
Incidit itaque in balteum benè aptatum acerba sagitta:
Et per balteum quidem adacta est affabrè factum,
Et per thoracem artificiosè factum infixa est,

Et fugit horrendùm stridens elapsa sagitta.
Æn. IX. 631.

Exemplò teli stridorem, aurasque sonantes
Audiit unà.———— Æn. XI. 863.

Cæterùm de voce istâ, λίγξε, quàm singularem habeat vim, ità *Quintilianus*: "*Minimè*, inquit, *Nobis concessa est ὀνοματοποιΐα*; "*Quis enim ferat, siquid simile illis meritò* "*laudatis*, λίγξε βιὸς, & σίζει ὀφθαλμὸς, "*fingere audeamus?*" Lib. I. cap. 5. Vide infrà ad *ver.* 455.

Ver. 126.———*μενεαίνων*·] De hâc voce, *Aristoteles*: Κέχρηται Ὅμηρος πολλαχοῦ τῷ, τὰ ἄψυχα ἔμψυχα λέγειν, διὰ τῆς μεταφορᾶς· Ἐν πᾶσι δὲ, τὸ Ἐνέργειαν ποιεῖν, εὐδοκιμεῖ· οἷον ἐν τοῖσδε,——"ἐπιπτέσθαι μενεαίνων." ———Ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις, διὰ τὸ ἔμψυχα εἶναι, Ἐνεργοῦντα φαίνεται. *Rhetoric. lib.* 3. *cap.* 11. Indèque *Demetrius Phalereus*: Ἀρίστη δὲ δοκεῖ μεταφορὰ τῷ Ἀριστοτέλει, ἡ κατ᾽ ἐνέργειαν καλουμένη, ὅταν τα ἄψυχα ἐνεργοῦντα εἰσάγηται καθάπερ ἔμψυχα· ὡς τὸ ἐπὶ βέλους.——"ἐπιπτέσθαι μενεαίνων."——Πάντα γὰρ ταῦτα——ζωτικαῖς ἐνεργείαις ἔοικεν. Περὶ Ἑρμηνείας, §. 81. Vide infrà ad λ, 573.

Ver. 127. Οὐδὲ σέθεν——λελάθοντο]
Non tamen Euryali, non ille oblitus amorum.
Æn. V. 334.

Ver. 128.———ἀγελείη,] Ita restituit *Barnesius* ex *Eustathio* & *Scholiis* & MSS. *Vulgg.* ἀγελαίη.

Ver. 130. Ἡ δὲ τόσον μὲν ἔεργεν ἀπὸ χροὸς,]
———deflexit partim stringentia corpus
Alma Venus———. Æn. X. 331.

Ver. 131.———λέξατο,] *Al.* λέξεται. Vide autem suprà ad β´. 515.

Ver. 132.———ὅθι ζωστῆρος ὀχῆες]
———teritur quà sutilis alvo
Balteus, & laterum juncturas fibula mordet.
Æn. XII. 273.

Ver. 135. Διὰ μὲν ἂρ ζωστῆρος———ἠρήρειστο,] Pulcherrimè Motum Sagittæ describunt hi duo versiculi; in quibus sententia à pede tribrachi & dactylicis pluribus inchoatâ, in duplicem demùm Spondæum desinit. Vide suprà ad γ´, 357.

Ver. 136. Καὶ διὰ θώρηκος———ἐπέγραψε χρόα φωτός.]
Illa volans, humeris surgunt quà tegmina summa,
Incidit; atque viam clypei molita per oras,
Tandem etiam magno *strinxit* de corpore Turni.
Æn. X. 476.
———rumpitque infixa bilicem
Loricam, & summum degustat vulnere corpus.
Æn. XII. 375.

Μίτρης θ', ἣν ἐφόρει ἔρυμα χροὸς, ἕρκος ἀκόντων,
Ἣ οἱ πλεῖστον ἔρυτο, διὰ πρὸ δὲ εἴσατο ϗ τῆς·
Ἀκρότατον δ' ἄρ' ὀϊστὸς ἐπέγραψε χρόα φωτός·
Αὐτίκα δ' ἔῤῥεεν αἷμα κελαινεφὲς ἐξ ὠτειλῆς.
Ὡς δ' ὅτε τίς τ' ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μιήνῃ
Μηονὶς, ἠὲ Κάειρα, παρήϊον ἔμμεναι ἵππων·
Κεῖται δ' ἐν θαλάμῳ, πολέες τέ μιν ἠρήσαντο
Ἱππῆες φορέειν· βασιλῆϊ δὲ κεῖται ἄγαλμα,
Ἀμφότερον, κόσμος θ' ἵππῳ, ἐλατῆρί τε κῦδος·
Τοῖοί τοι, Μενέλαε, μιάνθην αἵματι μηροὶ
Εὐφυέες, κνῆμαί τ', ἠδὲ σφυρὰ κάλ' ὑπένερθε.
Ῥίγησεν δ' ἄρ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
Ὡς εἶδεν μέλαν αἷμα καταῤῥέον ἐξ ὠτειλῆς·
Ῥίγησεν δὲ ϗ αὐτὸς ἀρηΐφιλος Μενέλαος.
Ὡς δ' εἶδεν νεῦρόν τε ϗ ὄγκους ἐκτὸς ἐόντας,

Laminámque, quam portabat tutamen corporis, septum telorum,
Quæ ipsum plurimum juvit, perforavit tamen & ipsam;
Summamque sagitta perstrinxit cutem viri:
Statim autem fluxit sanguis purpureus ex vulnere.
Ac veluti quando aliqua ebur mulier purpurâ tinxerit
Mæonia, vel Caria, maxillare ut fit equorum:
Jacet autem in thalamo, multique ipsum optârunt
Equites gestare; Regi verò est repositum ornamento,
Utrumque, ornatúsque equo, equitique gloria:
Talia tibi, Menelaë, fœdata sunt cruore femora
Formosa, suræque, & malleoli pulchri inferius.
Cohorruit autem deinde rex virorum Agamemnon,
Ut vidit atrum sanguinem defluentem ex vulnere:
Cohorruit autem & ipse bellicosus Menelaus.
Quum verò vidit nervumque & *sagittæ* hamos extra existentes,

Ver. 137. Μίτρης] Μίτρα δὲ ἐλέγετο τὸ ἐσώτερον τῆς λαγόνος εἴλημα ἐρεοῦν, χαλκῷ ἔξωθεν περιειλημμένον. *Schol.*

Ver. 139.——ἐπέγραψε] Catullo, *conscribillavit.*

Ver. 141.] Ὡς δ' ὅτε τίς τ' ἐλέφαντα]
Indum sanguineo veluti violaverit ostro
Siquis ebur:———— *Æn.* XII. 67.

Quem locum *Macrobius* inter eos recenset, in quibus Poëtarum "*par penè splendor amborum est.*" Lib. 5. cap. 12. *Lucianus* jocosè, *Pictorum* hinc *optimum* nuncupat *Homerum:* Μᾶλλον δὲ τὸν ἄριστον τῶν Γραφέων Ὅμηρον, παρόντος Εὐφράνορος ϗ Ἀπελλοῦ δεδέγμεθα. Οἷον γάρ τι τοῖς Μενελάου μηροῖς τὸ χρῶμα ἐκεῖνος ἐπέβαλλεν ἐλέφαντι εἰκάσας ἠρέμα πεφοινιγμένῳ, &c. *Dialog. qui appellatur* Εἰκόνες. Notatu dignius est, quod ait *Pausanias:* Ἐλέφαντα, ὅσος μὲν ἐς ἔργα ϗ ἀνδρῶν χεῖρας, εἰσὶν ἐκ παλαιοῦ δῆλοι πάντες εἰδότες· αὐτὰ δὲ τὰ θηρία, πρὶν ἢ διαβῆναι Μακεδόνας ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, οὐδὲ ἑωράκεσαν ἀρχὴν, πλὴν Ἰνδῶν τε αὐτῶν, ϗ Λιβύων, καὶ ὅσοι πλησιόχωροι τούτοις. Δηλοῖ δὲ ϗ Ὅμηρος, ὃς βασιλεῦσι κλίνας μὲν ϗ οἰκίας τοῖς εὐδαιμονεστέροις αὐτῶν, ἐλέφαντι ἐποίησε κεκοσμημένας, θηρίου δὲ ἐλέφαντος μνήμην οὐδεμίαν ἐποιήσατο. *Attic. lib.* I. *cap.* 12.

Ver. 146.——μηροὶ Εὐφυέες, κνῆμαί τ', ἠδὲ σφυρὰ κάλ' ὑπένερθε.] Pulcherrimè sanguinis lentè delabentis *tramitem* quasi ob oculos ponunt hæc verba.

Ibid.——κάλ'] Vide suprà ad Β', 43.

Ver. 151.——ἐκτὸς ἐόντας,] *Carni non infixos.*

Ver.

Ἄψορρόν οἱ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀγέρθη.
Τοῖς δὲ βαρυστενάχων μετέφη κρείων Ἀγαμέμνων,
Χειρὸς ἔχων Μενέλαον· ἐπεστενάχοντο δ' ἑταῖροι.
Φίλε κασίγνητε, θάνατόν νύ τοι ὅρκι' ἔταμνον,
Οἶον προστήσας πρὸ Ἀχαιῶν Τρωσὶ μάχεσθαι·
Ὥς σ' ἔβαλον Τρῶες, κατὰ δ' ὅρκια πιστὰ πάτησαν.
Οὐ μέν πως ἅλιον πέλει ὅρκιον, αἷμά τε ἀρνῶν,
Σπονδαί τ' ἄκρητοι, καὶ δεξιαί, ᾗς ἐπέπιθμεν.
Εἴπερ γάρ τε καὶ αὐτίκ' Ὀλύμπιος οὐκ ἐτέλεσσεν,
Ἔκ τε καὶ ὀψὲ τελεῖ· σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν
Σὺν σφῇσι κεφαλῇσι, γυναιξί τε, καὶ τεκέεσσιν.
Εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
Ἔσσεται ἦμαρ, ὅταν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρή,
Καὶ Πρίαμος, καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο·
Ζεὺς δέ σφιν Κρονίδης, ὑψίζυγος, αἰθέρι ναίων,
Αὐτὸς ἐπισσείῃσιν ἐρεμνὴν αἰγίδα πᾶσι,
Τῆσδ' ἀπάτης κοτέων· τὰ μὲν ἔσσεται οὐκ ἀτέλεστα·

Iterum ei animus in pectoribus collectus est.
Inter hos autem graviter suspirans locutus est rex Agamemnon,
Manu tenens Menelaum; adgemebantque socii.
« Chare frater, in mortem ergo tibi fœdera percussi,
« Solum cùm objeci pro Achivis cum Trojanis pugnare:
« Quandoquidem ita te vulnerârunt Trojani, & fœdera firma conculcârunt.
« Non tamen ullo modo irritum erit fœdus sanguisque agnorum,
« Libamináque mero facta, & dextræ, quibus fisi sumus.
« Etiamsi enim protinus Olympius non perfecerit,
« Attamen tandem aliquando perficiet; & magno luerint
« Cum propriis capitibus, uxoribusque & liberis.
« Benè enim ego hoc scio mente & animo;
« Erit dies, quando pereat Ilium sacrum,
« Et Priamus, & populus hastæ fraxineæ periti Priami.
« Jupiter utique ipsis Saturnius, in excelso sedens, in æthere habitans,
« Ipse incutiet terrificam Ægida omnibus,
« Ob hanc fraudem iratus. Hæc sanè erunt non irrita:

Ver. 152. Ἄψορρόν οἱ θυμὸς] Quâ ratione, ἄψορρον, hîc ultimam producat; itemque κασίγνητε, *ver.* 155; & τε, *ver.* 161; & σφῇσι, *ver.* 162; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 155. Φίλε] Vide infrà ad έ, 61.

Ver. 161.——ἀπέτισαν] Ità edidit *Barnesius*; Rectè, ut mihi quidem videtur. *Vulgg.* ἀπέτισσαν.

Ver. 163. Εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα] Vide ζ, 447: Εὖ μὲν γὰρ τόδε οἶδα, &c.

Ver. 164. Ἔσσεται ἦμαρ, ὅταν]
Scilicet & tempus veniet, cum——
Georgic. I. 493.
——tempus erit, magno cùm optaverit emptum
Intactum Pallanta,—— *Æn.* X. 503.

Ver. 166.——ὑψίζυγος,]
————ἐπὶ ζυγοῖς
Καθίζετ' ἀρχῆς.—*Eurip.* *Phœniss.* *ver.* 74.

Ver. 167. Αὐτὸς ἐπισσείῃσιν ἐρεμνὴν Αἰγίδα]
————————ipsum
Credunt se vidisse Jovem, cùm sæpè nigrantem
Ægida concuteret dextrâ.——
Æn. VIII. 354.

Ἀλλά μοι αἰνὸν ἄχος σέθεν ἔσσεται, ὦ Μενέλαε,
Αἴ κε θάνῃς, καὶ μοῖραν ἀναπλήσῃς βιότοιο·
Καί κεν ἐλέγχιστος πολυδίψιον Ἄργος ἱκοίμην.
Αὐτίκα γὰρ μνήσονται Ἀχαιοὶ πατρίδος αἴης,
Καδ δέ κεν εὐχωλὴν Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ λίποιμεν,
Ἀργείην Ἑλένην· σέο δ' ὀστέα πύσει ἄρουρα
Κειμένου ἐν Τροίῃ, ἀτελευτήτῳ ἐπὶ ἔργῳ·
Καί κέ τις ὧδ' ἐρέει Τρώων ὑπερηνορεόντων,
Τύμβῳ ἐπιθρώσκων Μενελάου κυδαλίμοιο·
Αἴθ' οὕτως ἐπὶ πᾶσι χόλον τελέσει' Ἀγαμέμνων,
Ὡς καὶ νῦν ἅλιον στρατὸν ἤγαγεν ἐνθάδ' Ἀχαιῶν·
Καὶ δὴ ἔβη οἶκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Σὺν κεινῇσιν νηυσὶ, λιπὼν ἀγαθὸν Μενέλαον·
Ὥς ποτέ τις ἐρέει· τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών.
Τὸν δ' ἐπιθαρσύνων προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Θάρσει, μηδέ τί πω δειδίσσεο λαὸν Ἀχαιῶν·
Οὐκ ἐν καιρίῳ ὀξὺ πάγη βέλος, ἀλλὰ πάροιθεν

" Sed mihi gravis dolor tui causâ erit, O Menelae,
" Si moriaris, & fatum adimpleveris vitæ:
" Utique summâ tum ignominiâ notatus charum Argos repetam.
" Statim enim recordabuntur Achivi patriæ terræ,
" Gloriam verò Priamo & Trojanis relinquemus,
" Argivam Helenam: tuî autem ossa putrefaciet terra
" Jacentis in Trojâ, non ad finem perducto super bello.
" Et aliquis sic dicet Trojanorum ferocientium,
" Sepulchro insultans Menelai gloriosi;
" Utinam sic in omnibus iram expleat Agamemnon,
" Sicut & nunc incassùm exercitum duxit huc Achivorum:
" Ac scilicet rediit domum, dilectam in patriam terram,
" Cum vacuis navibus, relicto strenuo Menelao:
" Sic aliquando aliquis dicet,; tunc mihi dehiscat lata terra.
Hunc autem confirmans allocutus est flavus Menelaus;
" Bono sis animo, neque quicquam terrefacias copias Achivorum:
" Non in lethali *loco* acuta fixa est sagitta, sed ante

Ver. 171. —— πολυδίψιον Ἄργος.] Πολυπόθητον, *Athenæus. lib.* 10. *cap.* 9; & *Strab. lib.* 8. Ubi & πολυΐψιον & πολὺ δ' ἴψιον à nonnullis scriptum memorat.

Ver. 174. —— πύσει] Nonnulli, minùs rectè, πύσσει.

Ver. 178. —— τελέσει'] Ita edidit *Barnesius*; Rectè, ut mihi quidem videtur. Scholiastes itidem, τελέσειε. *Vulgg.* τελέσει.

Ver. 181. Σὺν κεινῇσιν νηυσὶ] Tam sine *Helenâ* & spoliis, quàm sine *Menelao*.

Ver. 182. Ὥς ποτέ τις ἐρέει·] Quâ ratione, τις, hic producatur; item ultima in ἱστάμενος, *ver.* 203; & in πάλιν, *ver.* 214; vide suprà ad ά, 51.

Ibid. —— τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών.] Hoc ita accipit Scholiastes, ut vertendum sit, non, *tum mihi dehiscat lata terra*; sed, *tum mihi dehiscat latum terra*.

Sed mihi vel tellus optem priùs ima dehiscat. *Æn.* IV. 24.

Ver. 185. —— πάγη] Ex hoc aoristo fit πάγος, *collis*: Unde *Areopăgus*, penultimâ brevi. Vox latina, *pāgus*, ab aliâ est origine.

Ver.

Εἰρύσατο ζωστήρ τε παναίολος, ἠδ' ὑπένερθεν
Ζῶμά τε, καὶ μίτρη, τὴν χαλκῆες κάμον ἄνδρες.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Αἲ γὰρ δὴ οὕτως εἴη, φίλος ὦ Μενέλαε·
Ἕλκος δ' ἰητὴρ ἐπιμάσσεται, ἠδ' ἐπιθήσει
Φάρμαχ', ἅ κεν παύσῃσι μελαινάων ὀδυνάων.
Ἦ, καὶ Ταλθύβιον, θεῖον κήρυκα, προσηύδα·
Ταλθύβι', ὅττι τάχιστα Μαχάονα δεῦρο κάλεσσον
Φῶτ', Ἀσκληπιοῦ υἱὸν ἀμύμονος ἰητῆρος,
Ὄφρα ἴδῃ Μενέλαον ἀρήϊον, ἀρχὸν Ἀχαιῶν,
Ὅν τις ὀϊστεύσας ἔβαλεν, τόξων εὖ εἰδὼς,
Τρώων, ἢ Λυκίων· τῷ μὲν κλέος, ἄμμι δὲ πένθος.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἄρα οἱ κῆρυξ ἀπίθησεν ἀκούσας·
Βῆ δ' ἰέναι κατὰ λαὸν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
Παπταίνων ἥρωα Μαχάονα· τὸν δ' ἐνόησεν
Ἑσταότ'· ἀμφὶ δέ μιν κρατεραὶ στίχες ἀσπιστάων
Λαῶν, οἵ οἱ ἕποντο Τρίκης ἐξ ἱπποβότοιο.

"Tutatus est balteusque varius, & subtùs
"Cinctusque, & lamina, quam ærarii cuderant fabri.
Hunc autem respondens allocutus est rex Agamemnon;
"Utinam sanè ita sit, dilecte ô Menelae:
"Vulnus autem medicus tractabit, & adhibebit
"Medicamina, quæ sedent tetros dolores.
Dixit; & Talthybium, divinum præconem, allocutus est;
"Talthybi, quàm citissimè Machaonem huc accerse
"Virum, Æsculapii filium laudatissimi medici,
"Ut videat Menelaum mavortium, ducem Achivorum,
"Quem aliquis missâ sagittâ vulneravit, arcuum peritus,
"E Trojanis, vel Lyciis; quod illi quidem gloria, nobis verò luctus.
Sic dixit; neque ei præco immorigerus fuit, quum audivisset:
Perrexit autem ire per copias Achivorum ære loricatorum,
Circumspiciendo quærens heroem Machaonem: illum verò vidit
Stantem; circumque ipsum fortes ordines clypeatorum
Militum, qui ipsum secuti sunt Triccâ ex equorum altrice.

Ver. 186.——παναίολος,] *Mobilis*, Porphyrio. Vide suprà ad β', 816.

Ver. 192.———θεῖον κήρυκα,] Vide suprà ad έ, 334.

Ver. 194. Φῶτ', Ἀσκληπιοῦ υἱὸν] Vox, φῶτα, non hîc παρέλκει; Quod est ridiculum, & Poëtâ omninò indignum: Sed aut *virum inclytum* denotat, aut (quod ait *Pausanias, lib.* 2. *cap.* 26) "φῶτ', Ἀσκληπιοῦ "υἱὸν," ὡς ἂν εἰ λέγοι, "θεοῦ παῖδ' ἄν"θρωπον."

Ver. 202.——οἵ οἱ ἕποντο Τρίκης ἐξ] Cum hoc nomen alibi scriptum sit, Τρίκκη; & verbo ἕπον utatur Homerus, λ', 483, Τρῶες ἕπον πολλοί; edidit hoc in loco *Barnesius*, & omninò legendum contendit, οἵ οἱ ἕπον Τρίκκης ἐξ. Sed eruditè respondet Auctor Anonymus, in his rebus apprimè sagax, interque paucos (ut opinor) facilè dignoscendus, (in *Actis Erudit. Lipsiens. ad Februar.* 1712:) "Pessimè posuit *Barnesius* ἕπον, "ut, *secuti sunt*, significet; pro, ἕποντο. "Semper Græcis, ἕπεσθαι *sequi*, non ἕ"πειν. Fallitur etiam vehementer, dum "hanc

Ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
  Ὄρσ', Ἀσκληπιάδη· καλέει κρείων Ἀγαμέμνων,
Ὄφρα ἴδῃς Μενέλαον ἀρήϊον, Ἀτρέος υἱὸν,
Ὅν τις ὀϊστεύσας ἔβαλεν, τόξων εὖ εἰδὼς,
Τρώων, ἢ Λυκίων· τῷ μὲν κλέος, ἄμμι δὲ πένθος.
  Ὣς φάτο· τῷ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε·
Βὰν δ' ἰέναι καθ' ὅμιλον ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵκανον, ὅθι ξανθὸς Μενέλαος
Βλήμενος ἦν, περὶ δ' αὐτὸν ἀγηγέραθ' ὅσσοι ἄριστοι,
Κυκλόσ', ὁ δ' ἐν μέσσοισι παρίστατο ἰσόθεος φὼς·
Αὐτίκα δ' ἐκ ζωστῆρος ἀρηρότος εἷλκεν ὀϊστόν·
Τοῦ δ' ἐξελκομένοιο, πάλιν ἄγεν ὀξέες ὄγκοι·
Λῦσε δέ οἱ ζωστῆρα παναίολον, ἠδ' ὑπένερθε
Ζῶμά τε, καὶ μίτρην, τὴν χαλκῆες κάμον ἄνδρες.
Αὐτὰρ ἐπεὶ ἴδεν ἕλκος, ὅθ' ἔμπεσε πικρὸς ὀϊστὸς,
Αἷμ' ἐκμυζήσας, ἐπ' ἄρ' ἤπια φάρμακα εἰδὼς

Propè autem ſtans verbis alatis allocutus eſt;
  "Veni ocyùs, Æſculapiade; vocat rex Agamemnon,
"Ut videas Menelaum mavortium, Atrei filium,
"Quem aliquis ſagittâ miſſâ vulneravit, arcuum peritus,
"E Trojanis, vel Lyciis: *quod* illi quidem gloria, nobis autem luctus.
  Sic dixit; huic verò animum in pectoribus commovit:
Perrexerunt autem ire per turbam, per exercitum latum Achivorum.
Ac quum jam perveniſſent, ubi flavus Menelaus
Vulneratus fuerat, circumque ipſum congregati erant quique præſtantiſſimi,
Coronâ factâ, ille verò in mediis ſtabat divinus vir;
Protinus utique è balteo benè aptato extraxit ſagittam:
Ea verò dum extraheretur, retrò curvati ſunt acuti hami:
Solvit porrò ipſi balteum variegatum, & ſubtùs
Cinctumque, & laminam, quam ærarii cuderant fabri.
Atque ubi inſpexerat vulnus, quò inciderat acerba ſagitta;
Sanguine exucto, lenia medicamenta peritus

" hanc ſuam ſcriptionem defendit ex *Iliad.* " λ', 483, Τρῶες ἕποντ πολλοί. Nam ibi ἕποντ " divulſum eſt ab ἀμφὶ; ut ſit ἀμφεῖπον, " (ut rectè *Euſtathius*,) id eſt, περιεῖπον, ut " minora Scholia exponunt. Ἀμφέπειν au- " tem & περιέπειν, longè aliud ſignificant " quàm ἕπεσθαι. Reſpondent illis latina " verba, *excipere, tractare, & habere.*—— " Nec eſt ut putet, in præſenti etiam loco, " ἕποντ referri debere ad ἀμφὶ, quod hîc iti- " dem eſt in verſu antecedente: Nam hîc " ad ἀμφὶ, adſciſcendum ἀπὸ κοινοῦ eſt εἱστή- " κεσαν: ut ſit,—— τὸν δ' ἐνόησεν Ἐςαότ'· " ἀμφὶ δέ μιν κρατεραὶ στίχες (εἱστήκεσαν) " ἀσπιστάων λαῶν, οἵ οἱ ἕποντο Τρίκης ἔξ. " Poteſt etiam tantùm ſubaudiri ἦσαν." *Hæc ille.* Planè, ſi Τρίκη ſcribi nequiviſſet, fa-cillimè potuiſſet dicere Poëta,

Λαῶν οἵ οἱ ἕποντ' ἐκ Τρίκκης ἱπποβότοιο.

Ver. 210, 213. Ἀλλ' ὅτε δὴ——, Αὐτίκα δ' ἐκ] De iſtò δὴ, (& ſimiliter τόφρα δ', *ver.* 221.) vide ſuprà ad ά, 57.

Ver. 211.—— περὶ δ' αὐτὸν ἀγηγέραθ' ὅσσοι ἄριστοι,]

Stant lecti circùm juvenes; ipſe æger——
Æn. X. 837.

Ver. 215.——παναίολον,] Vide ſupra ad β', 816.

Ver. 218.——ἤπια φάρμακα εἰδὼς Πάσσε,]

Scire poteſtates herbarum, uſumque medendi. *Æn.* XII. 396.

Ver.

Πάσσε, τά οἵ ποτε πατρὶ φίλα φρονέων πόρε Χείρων.
Ὄφρα τοὶ ἀμφεπένοντο βοὴν ἀγαθὸν Μενέλαον,
Τόφρα δ' ἐπὶ Τρώων στίχες ἤλυθον ἀσπιστάων·
Οἱ δ' αὖτις κατὰ τεύχε' ἔδυν, μνήσαντο δὲ χάρμης.
Ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις Ἀγαμέμνονα δῖον,
Οὐδὲ καταπτώσσοντ', οὐδ' οὐκ ἐθέλοντα μάχεσθαι·
Ἀλλὰ μάλα σπεύδοντα μάχην ἐς κυδιάνειραν.
Ἵππους μὲν γὰρ ἔασε καὶ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ·
Καὶ τοὺς μὲν θεράπων ἀπάνευθ' ἔχε φυσιόωντας
Εὐρυμέδων, υἱὸς Πτολεμαίου Πειραΐδαο.
Τῷ μάλα πόλλ' ἐπέτελλε παρισχέμεν, ὁππότε κέν μιν
Γυῖα λάβῃ κάματος πολέας διακοιρανέοντα·
Αὐτὰρ ὁ πεζὸς ἐὼν ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν·
Καί ῥ' οὓς μὲν σπεύδοντας ἴδοι Δαναῶν ταχυπώλων,
Τοὺς μάλα θαρσύνεσκε παριστάμενος ἐπέεσσιν·
Ἀργεῖοι, μήπω τι μεθίετε θούριδος ἀλκῆς·
Οὐ γὰρ ἐπὶ ψευδέσσι πατὴρ Ζεὺς ἔσσετ' ἀρωγός·

Inspersit, quæ ejus quondam patri amicus præbuit Chiron.
Dum hi occupati erant circa bello strenuum Menelaum,
Interim Trojanorum ordines admovebantur clypeatorum:
Atque hi rursus arma induerunt, & recordati sunt pugnæ.
Tunc non dormitantem vidisses Agamemnona nobilem,
Neque trepidantem, neque detrectantem pugnare;
Sed valde properantem pugnam in gloriosam.
Equos quidem enim dimisit, & currus varios ære:
Et hos quidem minister seorsum tenebat anhelantes
Eurymedon, filius Ptolemæi Piraïdæ:
Huic plurimùm mandavit prope se *currus* tenere, si quando ipsum
Per membra occuparet defatigatio multos *obeuntem* & imperitantem:
At ipse pedester existens [*pedes*] obibat *lustrans* ordines virorum:
Et quos quidem properantes videret Danaorum velocium equitum,
His magnoperè animum addebat astans verbis;
« Argivi, ne quid remittatis de acri fortitudine:
« Non enim mendaciis pater Jupiter erit auxiliator:

Ver. 220.——βοὴν ἀγαθὸν Μενέλαον,] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 223. Ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις] Tum verò Teucri incumbunt,——
Migrantes cernas,—. *Æn.* IV. 397, 401.

Ver. 226.—ἔασε] Vide suprà ad *ver.* 42.

Ver. 229.——παρισχέμεν,] *Al.* περισχέμεν, & παρασχέμεν.

Ver. 231.——ἐπεπωλεῖτο] Hinc inscriptus hic liber, Ἐπιπώλησις· ut rectè notavit *Barnesius*.

Ver. 233.——παριστάμενος ἐπέεσσιν·] Qua ratione, παριστάμενος, hic ultimam producat; item χολωθεῖσιν, *ver.* 241; & δὲ, *ver.* 274; vide suprà ad α', 51.

Ver. 235.——ἐπὶ ψευδέσσι] Ambiguum est, scripseritne *Homerus*, ἐπὶ ψευδέσσι: ut dicat, interprete *Eustathio*, ὅτι οὐ ψεύσεται τὴν βοήθειαν an, ἐπὶ ψευδέσσι: ut dicat, ὅτι οὐκ ἔσται βοηθὸς τοῖς ψεύσταις Τρωσίν.

Ver.

Ἀλλ' οἵπερ πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσαντο,
Τῶν ἤτοι αὐτῶν τέρενα χρόα γῦπες ἔδονται·
Ἡμεῖς δ' αὖτ' ἀλόχους τε φίλας, καὶ νήπια τέκνα,
Ἄξομεν ἐν νήεσσιν, ἐπὴν πτολίεθρον ἕλωμεν.
Οὕστινας αὖ μεθιέντας ἴδοι στυγεροῦ πολέμοιο,
Τοὺς μάλα νεικείεσκε χολωτοῖσιν ἐπέεσσιν·
Ἀργεῖοι, ἰόμωροι, ἐλεγχέες, οὔ νυ σέβεσθε;
Τίφθ' οὕτως ἔστητε τεθηπότες, ἠΰτε νεβροί;
Αἵ τ' ἐπεὶ οὖν ἔκαμον πολέος πεδίοιο θέουσαι,
Ἑστᾶσ', οὐδ' ἄρα τίς σφι μετὰ φρεσὶ γίγνεται ἀλκή·
Ὣς ὑμεῖς ἔστητε τεθηπότες, οὐδὲ μάχεσθε.
Ἦ μένετε Τρῶας σχεδὸν ἐλθέμεν, ἔνθα τε νῆες
Εἰρύατ' εὔπρυμνοι πολιῆς ἐπὶ θινὶ θαλάσσης,
Ὄφρα ἴδητ' αἴκ' ὔμμιν ὑπέρσχῃ χεῖρα Κρονίων;
Ὣς ὅ γε κοιρανέων ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν·
Ἦλθε δ' ἐπὶ Κρήτεσσι, κιὼν ἀνὰ οὐλαμὸν ἀνδρῶν.
Οἱ δ' ἀμφ' Ἰδομενῆα δαΐφρονα θωρήσσοντο·

« Sed qui priores præter fœdera injuriam intulerunt,
« Horum certè ipsorum tenera corpora vultures vorabunt:
« Nos verò uxoresque dilectas, & infantes liberos,
« Abducemus in navibus, postquam urbem ceperimus.
Quos *autem* è contrario detrectantes viderit triste bellum,
Eos valdè objurgabat iracundis verbis:
« Argivi, sagittas addicti, probro digni, nonne vos pudet?
« Cur nam sic statis stupidi, sicut hinnuli?
« Qui utique postquam fessi sunt per magnum campum currentes,
« Stant, nec ullum ipsis in præcordiis est robur:
« Sic vos statis stupidi, neque pugnatis.
« Anne expectatis Trojanos *dum* propiùs veniant, ubi naves
« Subductæ sunt pulchras puppes habentes cani in littore maris,
« Ut cognoscatis, an vos protegat manu Saturnius?
Sic is imperitans obibat ordines virorum;
Venitque ad Cretenses, iens per catervas virorum.
Hi autem circum Idomeneum bellicosum armabantur:

Ver. 242.——ἰόμωροι,] Vulgò explicant, οἱ περὶ ἰοὺς μεμορημένοι. Sicuti ἐγχεσίμωροι, & similia. Quod si verum est; nec ab aliâ, jam fortè ignotâ, deducta sunt hæc origine; videbitùr istud μῶροι, contractum ex prioribus syllabis τοῦ, μέμορα vel μεμόρημαι; simili ferè ratione ac, apud Latinos, *lēgi*, *sēdi*, & similia, & inusitatis *lĕlĕgi*, *sĕsĕdi*, &c.

Ibid.—— οὔ νυ σέβεσθε;] Verbum, σέβεσθαι, propriè *Hominum* est; *Rerum*, non nisi καταχρηστικῶς. Unde in transcursu emendandus apud *Euripidem*, *Electræ* versus 1273;

Σεμνὸν βροτοῖσιν εὐσεβὲς χρηστήριον.

Ubi, primò, vox εὐσεβὲς, cum, χρηστήριον conjuncta, nihili est. Deinde istud Σεμνὸν εὐσεβὲς, quàm hiulcum & inconcinnum! Legendum,

Σεμνὸν βροτοῖσιν εὐσεβέσι χρηστήριον·

Videturque ex rythmo, ita pronuntiatum fuisse, ac si scriptum esset εὔσεβσι. Quod & in similibus locum habet.

Ver. 249.——Κρονίων;] De prosodiâ vocis Κρονίων, Κρονίονος, Κρονίωνος, vide suprà ad ά, 397 & 265.

Ver.

Ἰδομενεὺς μὲν ἐνὶ προμάχοις, συῒ εἴκελος ἀλκὴν,
Μηριόνης δ᾽ ἄρα οἱ πυμάτας ὤτρυνε φάλαγγας.
Τοὺς δὲ ἰδὼν γήθησεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
Αὐτίκα δ᾽ Ἰδομενῆα προσηύδα μειλιχίοισιν·
Ἰδομενεῦ, περὶ μέν σε τίω Δαναῶν ταχυπώλων,
Ἠμὲν ἐνὶ πτολέμῳ, ἠδ᾽ ἀλλοίῳ ἐπὶ ἔργῳ,
Ἠδ᾽ ἐν δαίθ᾽, ὅτε πέρ τε γερούσιον αἴθοπα οἶνον
Ἀργείων οἱ ἄριστοι ἐνὶ κρητῆρσι κέρωνται.
Εἴπερ γάρ τ᾽ ἄλλοι γε καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Δαιτρὸν πίνωσιν, σὸν δὲ πλεῖον δέπας αἰεὶ
Ἕστηχ᾽, ὥσπερ ἐμοὶ, πιέειν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι.
Ἀλλ᾽ ὄρσευ πόλεμόνδ᾽, οἷος πάρος εὔχεο εἶναι.
Τὸν δ᾽ αὖ Ἰδομενεὺς, Κρητῶν ἀγὸς, ἀντίον ηὔδα·
Ἀτρείδη, μάλα μέν τοι ἐγὼν ἐρίηρος ἑταῖρος
Ἔσσομαι, ὡς τοπρῶτον ὑπέστην καὶ κατένευσα·
Ἀλλ᾽ ἄλλους ὄτρυνε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς,
Ὄφρα τάχιστα μαχώμεθ᾽· ἐπεὶ σύν γ᾽ ὅρκι᾽ ἔχευαν
Τρῶες· τοῖσιν δ᾽ αὖ θάνατος καὶ κήδε᾽ ὀπίσσω

Idomeneus quidem in primâ acie *erat* apro similis robore;
Meriones autem ei extremas incitabat phalangas.
Hos ergo conspicatus lætatus est rex virorum Agamemnon,
Protinúsque Idomeneum allocutus est blandis *verbis*;
" Idomeneu, equidem te honoro præ Danais pernicibus equitibus,
" Tum in bello, tum alio *quolibet* in opere,
" Tum etiam in convivio, quando honorarium nigrum vinum
" Argivorum proceres in crateribus miscent.
" Etsi enim cæteri comantes Achivi
" Portionibus certis bibunt, tuum sanè plenum poculum semper
" Stat, sicut mihi *meum*; ut bibas, quando animus jusserit.
" Sed propera in bellum, qualis anteà gloriabaris esse.
Hunc autem Idomeneus, Cretensium dux, contrà *sic* est allocutus;
" Atrida; valde quidem tibi ego concors socius
" Ero, sicut primùm promisi & annui:
" Verùm alios hortare comantes Achivos,
" Ut quamprimùm pugnemus: quoniam fœdera confuderunt
" Trojani; his utique mors & dolores postmodùm

Ver. 253.——εἴκελος ἀλκὴν,] Ita *Barnesius* ex MS. *Al.* ἴκελος.

Ver. 257.——περὶ μέν σε τίω] Ineptè admodùm hîc annotat *Barnesius*; "*vel hinc* "*potest, priorem τοῦ τίω communem.*" Nam in τίω, τίεσθαι, & similibus, ubi duæ Vocales non concurrunt, prior *Homero* nunquam corripitur.

Ver. 259.——αἴθοπα οἶνον] Vide suprà ad α, 462.

Ver. 262. ———— σὸν δὲ πλεῖον δέπας αἰεὶ] Οἱ κρατῆρες αὐτοῖς, ὥσπερ ἔχει καὶ τοὔνομα, κεκραμένοι παρεστήκεσαν· ἐξ ὧν οἱ κοῦροι διακονούμενοι, τοῖς μὲν ἐντιμοτάτοις ἀεὶ πλήρες παρεῖχον τὸ ποτήριον· τοῖς δ᾽ ἄλλοις ἐξ ἴσου διένεμον· Ὁ γοῦν Ἀγαμέμνων πρὸς τὸν Ἰδομενέα φησὶ, "Σὸν δὲ πλεῖον δέπας "αἰεί." *Athenæus, lib.* 5. *cap.* 4. Vide suprà ad *ver.* 4.

Ver.

Ἔσσετ', ἐπεὶ πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσαντο.
Ὣς ἔφατ'· Ἀτρείδης δὲ παρώχετο, γηθόσυνος κῆρ.
Ἦλθε δ' ἐπ' Αἰάντεσσι, κιὼν ἀνὰ οὐλαμὸν ἀνδρῶν·
Τὼ δὲ κορυσσέσθην· ἅμα δὲ νέφος εἵπετο πεζῶν.
Ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδεν νέφος αἰπόλος ἀνήρ,
Ἐρχόμενον κατὰ πόντον ὑπὸ Ζεφύροιο ἰωῆς,
Τῷ δέ τ', ἄνευθεν ἐόντι, μελάντερον, ἠΰτε πίσσα,
Φαίνετ' ἰὸν κατὰ πόντον, ἄγει δέ τε λαίλαπα πολλήν·
Ῥίγησέν τε ἰδών, ὑπό τε σπέος ἤλασε μῆλα·
Τοῖαι ἅμ' Αἰάντεσσιν ἀρηϊθόων αἰζηῶν
Δήϊον ἐς πόλεμον πυκιναὶ κίνυντο φάλαγγες
Κυάνεαι, σάκεσίν τε καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖαι.
Καὶ τοὺς μὲν γήθησεν ἰδὼν κρείων Ἀγαμέμνων,
Καί σφεας φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

Erunt, quoniam priores contra fœdera injuriam intulerunt.
Sic dixit; Atrides verò præteribat lætus corde:
Ventique ad Ajaces iens per catervas virorum:
Hi verò armabantur; simulque nimbus sequebatur peditum.
Sicut autem quando à speculâ vidit nubem pastor vir [*pastor aliquis*]
Venientem per mare à Zephyri flatu;
Eique, procul stanti, nigra, ceu pix,
Apparet veniens per mare, ducitque turbinem multum;
Cohorrétque videns, subque speluncam cogit pecudes:
Tales simul cum Ajacibus velocium in bello juvenum
Hostile in prælium densæ movebantur phalanges
Fuscæ, scutisque & hastis horrentes.
Et his quidem lætatus est visis rex Agamemnon,
Et ipsos compellans verbis alatis est allocutus;

Ver. 272.——παρώχετο, γηθόσυνος κῆρ.]
——gaudens incedit. *Æn.* I. 694.
Ver. 274.——ἅμα δὲ νέφος εἵπετο πεζῶν.]
Insequitur nimbus peditum——
Æn. VII. 793.
Ver. 275. Ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ σκοπιῆς
—campoque atrum rapit agmen aperto.
Qualis ubi ad terras abrupto sidere nimbus
It mare per medium; miseris heu præscia longè
Horrescunt corda agricolis; dabit ille ruinam
Arboribus, stragemque satis, ruet omnia latè:
Antevolant, sonitumque ferunt ad littora venti:
Talis in adversos ductor Rhœteius hostes
Agmen agit; densi cuneis se quisque coactis
Agglomerant.—— *Æn.* XII. 450.

Ibid.——εἶδεν] Notat *Henr. Stephanus*, *Porphyrium* legisse ἴδε.

Ver. 277.——ἄνευθεν] Notat idem *Henr. Stephanus*, *Porphyrium* hîc legisse, ἄπωθεν.

Ibid.——ἐόντι,] *Al.* ἰόντι. Sed malè; Propter id quod sequenti versu legitur, φαίνετ' ἰόν.

Ver. 280.——Αἰάντεσσιν ἀρηϊθόων] *Al.* Αἰάντεσσι διοτρεφέων.

Ver. 282. Κυάνεαι——πεφρικυῖαι.] Ὃ ἐκ τῶν κατὰ φύσιν ὀνομάτων οὐκ ἂν ἐνεδείξατο, τοῦτο διὰ τῶν μεταφορικῶν σημαινομένων ἐδήλωσε. Τό, τε γὰρ μέλαν,——τό, τε τῆς φρικὸς ὄνομα, διὰ τὸ φοβερόν, τὴν ἐν τῷ πολέμῳ διαδέξεσθαι ἀγωνίαν. *Aristid. Quintil. de Musicâ, lib.* II. *p.* 82. Cæterùm de prosodiâ vocis, πεφρικυῖα, & similium; vide suprà ad *B*, 314.

Ver.

Αἴαντ', Ἀργείων ἡγήτορε χαλκοχιτώνων,
Σφῶϊ μὲν, οὐ γὰρ ἔοικ', ὀτρυνέμεν οὔ τι κελεύω·
Αὐτὼ γὰρ μάλα λαὸν ἀνώγετον ἶφι μάχεσθαι.
Αἲ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Τοῖος πᾶσιν θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι γένοιτο·
Τῷ κε τάχ' ἠμύσειε πόλις Πριάμοιο ἄνακτος,
Χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσιν ἁλοῦσά τε, περθομένη τε.
Ὣς εἰπὼν, τοὺς μὲν λίπεν αὐτοῦ, βῆ δὲ μετ' ἄλλους·
Ἔνθ' ὅγε Νέστορ' ἔτετμε, λιγὺν Πυλίων ἀγορητὴν,
Οὓς ἑτάρους στέλλοντα, καὶ ὀτρύνοντα μάχεσθαι,
Ἀμφὶ μέγαν Πελάγοντα, Ἀλάστορά τε, Χρόμιόν τε,
Αἵμονά τε κρείοντα, Βίαντά τε, ποιμένα λαῶν:
Ἱππῆας μὲν πρῶτα σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφι,
Πεζοὺς δ' ἐξόπιθεν στῆσεν πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς,
Ἕρκος ἔμεν πολέμοιο· κακοὺς δ' ἐς μέσσον ἔλασσεν,
Ὄφρα καὶ οὐκ ἐθέλων τις ἀναγκαίῃ πολεμίζῃ.
Ἱππεῦσιν μὲν πρῶτ' ἐπετέλλετο· τοὺς γὰρ ἀνώγει
Σφοὺς ἵππους ἐχέμεν, μηδὲ κλονέεσθαι ὁμίλῳ.

" Ajaces, Argivorum duces ære loricatorum,
" Vobis equidem, nec enim convenit, *milites* incitare non præcipio;
" Vos enim ipsi valde populum instigatis ad fortitèr pugnandum.
" Utinam enim, ô Jupiterque pater, & Minerva, & Apollo,
" Talis omnibus animus in pectoribus esset:
" Sic citò caderet urbs Priami regis,
" Manibus nostris captáque, excisaque.
Sic fatus, hos quidem reliquit illic, ivit autem ad alios;
Ubi is Nestorem invenit, argutum Pyliorum oratorem,
Suos socios ordinantem, & hortantem ad pugnandum;
Circa magnum [*Nempe magnum*] Pelagonta, Alastoraque, Chromiumque,
Hæmonáque principem, Biantémque pastorem populorum.
Equites quidem primùm cum equis & curribus,
Pedites autem à tergo constituit multosque & strenuos,
Vallum ut essent belli: ignavos verò in medium coëgit,
Ut etiam non volens quis necessitate pugnaret.
Equitibus quidem primùm mandata dabat: hos enim jussit
Suos equos continere, neque turbatis ordinibus versari in turba.

Ver. 290.——ἠμύσειε] *Al.* ἠμύσσειε. minùs rectè: Uti notavit *Barnesius*.

Ver. 295.——Πελάγοντα,] *Al.* Πελάγοντι. Nec malè.

Ver. 297. Ἱππῆας μὲν πρῶτα]
Messapus *primas* acies, *postrema* coërcent
Tyrrheidæ juvenes, *medio* dux agmine Turnus. Æn. IX. 27.

Pulchrior *Homerica* dispositio. Ad quam facetè alludens *Quintilianus*; " Quæsitum, *inquit*, potentissima argumenta primóne ponenda sint loco,——an summo,——an partita primo summóque, ut *Homericâ* dispositione in medio sint infirma." *Lib.* V. *cap.* 12.

Ver.

Μηδέ τις ἱπποσύνῃ τε κ̀ ἠνορέηφι πεποιθὼς,
Οἶος πρόσθ' ἄλλων μεμάτω Τρώεσσι μάχεσθαι,
Μηδ' ἀναχωρείτω· ἀλαπαδνότεροι γὰρ ἔσεσθε.
Ὃς δέ κ' ἀνὴρ ἀπὸ ὧν ὀχέων ἕτερ' ἅρμαθ' ἵκηται,
Ἔγχει ὀρεξάσθω· ἐπειὴ πολὺ φέρτερον οὕτως.

" Neve quis equitandi peritiâque & robore fretus,
" Solus ante alios sit nimis cupidus cum Trojanis pugnandi,
" Neque retrocedat; imbecilliores enim eritis.
" Quicunque autem vir à suo curru ad alium currum venerit,
" Hastam porrectam extendat: quoniam multo melius sic.

Ver. 303. Μηδέ τις] De hujusmodi Transitione, (cujus & aliud occurrit exemplum, *Iliad.* ζ, 348.) ità *Dion. Halicarn.* Ἀπὸ τοῦ διηγηματικοῦ μετέβαλεν εἰς τὸ μιμητικόν.——τῷ δὲ μιμητικῷ κινεῖ κ̀ ἄγει τὸν ἀκροώμενον. Περὶ τῆς Ὁμήρου Ποιήσ. §. 7. Et *Longinus*: Ἔτι γε μὴν ἔσθ' ὅτε περὶ προσώπου διηγούμενος,——ἐξαίφνης παρενεχθεὶς, εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἀντιμεθίσταται· κ̀ ἔστι τὸ τοιοῦτον εἶδος, ἐμβολή τις πάθους.——Ἐψύχετο γὰρ, εἰ παρενετίθει, "Ἔλεξε δὲ τοιά τινα."——Νυνὶ δὲ ἔφθακεν ἄφνω τὸν μεταβαίνοντα, ἡ τοῦ λόγου μετάβασις. Διὸ κ̀ ἡ πρόσχρησις τοῦ Σχήματος τότε, ἡνίκα ὀξὺς ὁ καιρὸς ὢν, διαμέλλειν. [*Al.* διαμένειν] τῷ γράφοντι μὴ διδῷ, ἀλλ' εὐθὺς ἐπαναγκάζῃ μεταβαίνειν ἐκ προσώπων εἰς πρόσωπα, §. 27. "Hæc schemata "——& convertunt in se auditorem, nec "languere patiuntur, subinde aliquâ nota- "bili figurâ excitatum." *Quintil. lib.* 9. *cap.* 3. Imitatus est hoc Schema *Virgilius*, *Æn.* IX. 634:

——————& cava tempora ferro
Trajicit. I, verbis virtutem illude superbis.

Ubi (ut rectè notavit *Tollius*) si, quod reticetur, "*& subjicit*," adjeceris; totus ille indignantis animi impetus, velut injectis pedicis retinebitur infringeturque, omnisque decor sententiæ corrumpetur.

Ver. 307. Ἔγχει ὀρεξάσθω·] Sententia hæc (notante *Eustathio*) quadruplici modo diversa accipi potest:

1mo. Ut jubeat *Nestor*, siquis currum hostilem bello ceperit, nè tempus in eo terat, ut quod ceperit spolium abducat; sed hostes pergat oppugnare. *Vel*

2do. Siquis, de curru suo fortè excussus, commilitonum alicujus currum conscenderit; equos ibi alienos sibique minùs cognitos regere ne velit, sed hastâ pugnet. *Vel*

3tio. Ut jubeat, siquis, de curru suo fortè excussus, commilitonum alicujus currum conscendere velit; commilitonem istum hastâ eum porrectâ excipere, & ad conscendendum adjuvare. *Vel* denique

4to. Ut jubeat è contrariò, siquis de curru suo fortè excussus commilitonum alicujus currum conscendere velit; commilitonem istum hastâ eum porrectâ *depellere* nè conscendat, néve ipse ideò ad pugnandum impediatur.

Atque hanc quidem ambiguitatem, tanquam exquisitam, laudi dat *Homero Eustathius*, eumque secuta Domina *Dacier*. Ego cum *Popio* potiùs sentio, ambiguitatem istam omnem non Poëtæ, sed Nobis jam græcè minùs scientibus omnino tribuendam. Etenim *Homericæ* eloquentiæ & perpetua & singularis virtus est *perspicuitas* in carminibus ornatissimis tanta, quantam ne in soluto quidem scribendi genere unquam assecutus est quisquam.

Primam igitur horum duorum versuum explicandi rationem, quominùs probem, facit, tum quòd è curru non ὀρεκτῇσι μελίῃσι, quod erat utique *Σταδίην* congredientium, sed teli *missilibus* κοντοβόλουντες pugnare soliti essent; tum quòd ratio ista, *nè tempus in eo terat, ut quod ceperit spolium abducat*, omninò tam perspicuo Scriptori non erat reticenda.

Secunda explicandi ratio, (quam secuti sunt plerique;) & eandem ob causam mihi minùs placet, quòd ὀρεκτῇσι μελίῃσιν è curru non pugnarent; itemque quòd ratio ista, *equos ibi alienos sibique minùs cognitos regere nè velit*, reticeri omninò non debuisset; & præterea, quòd istud [ἐπειὴ πολὺ φέρτερον οὕτως,] ad hanc sententiam parùm aptè congruat.

Tertiam quominùs amplectar, facit, tum quòd istud [ἐπειὴ πολὺ φέρτερον οὕτως,] ad eam sententiam adhuc minùs congruat; tum quod ἔγχει ὀρέξασθαι, non *Amici* est, sed *Hostis*:

Πρόσθεν Ἄρης ὠρέξαθ'——Ἔγχεϊ χαλκείῳ.
Iliad. ε, 851.
——μεμαῶτες ὀρεκτῇσι μελίῃσι.
Iliad. β, 543.

Citat hunc locum *Eustathius*, *p.* 362. *lin.* 27; ὀρεκτὰς ἔφη ἐν τῇ Βιωτίᾳ (legendum Βοιωτίᾳ, hoc est, *Catalogo*;) μελίας. Similiter, *Iliad.* ψ', 314;

Ἔφη

"Ωδε καὶ οἱ πρότεροι πόλιας καὶ τείχε' ἐπόρθουν,
Τόνδε νόον καὶ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔχοντες.
Ὣς ὁ γέρων ὤτρυνε, πάλαι πολέμων εὖ εἰδώς·
Καὶ τὸν μὲν γήθησεν ἰδὼν κρείων Ἀγαμέμνων,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
"Ὦ γέρον, εἴθ', ὡς θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν,
"Ὥς τοι γοῦναθ' ἕποιτο, βίη δέ τοι ἔμπεδος εἴη.
Ἀλλά σε γῆρας τείρει ὁμοίϊον· ὡς ὄφελέν τις
Ἀνδρῶν ἄλλος ἔχειν, σὺ δὲ κουροτέροισι μετεῖναι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἀτρείδη, μάλα μέν κεν ἐγὼν ἐθέλοιμι, καὶ αὐτὸς
"Ὣς ἔμεν, ὡς ὅτε δῖον Ἐρευθαλίωνα κατέκταν·
Ἀλλ' οὔπως ἅμα πάντα θεοὶ δόσαν ἀνθρώποισιν·
Εἰ τότε κοῦρος ἔα, νῦν αὖτέ με γῆρας ἱκάνει·
Ἀλλὰ καὶ ὡς ἱππεῦσι μετέσσομαι, ἠδὲ κελεύσω
Βουλῇ καὶ μύθοισι· τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ γερόντων.

" Sic & veteres urbes & muros evertebant,
" Hanc mentem & animum in pectoribus habentes.
Ita senex adhortabatur, dudum rei militaris benè peritus:
Et eum quidem, lætatus est, cùm vidisset, rex Agamemnon;
Et ipsum compellans verbis alatis est allocutus;
" O senex, utinam, sicut animus *est* in pectoribus tuis,
" Sic te genua sequerentur, robúrque tibi firmum esset.
" Verum te senectus atterit omnibus æque molesta: utinam quis
" Virorum alius *eam* haberet, tuque in numero juvenum esses.
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor;
" Atrida, valde quidem ego vellem & ipse
" Sic esse, ut quando nobilem Ereuthalionem interfeci:
" Verum nunquam simul omnia dii dederunt hominibus:
" Si tunc juvenis eram, nunc vice versâ me senectus invadit.
" Verumtamen & sic equitibus interero, & adhortabor
" Consilio & verbis: hoc enim munus est senum.

"Εφθη ὀρεξάμενος στρυμνὸν ζεῖλος——. *Et*,
"Εφθη ὀρεξάμενος πρὶν οὐτάσαι,——

Ibid. 322. *Et*,

"Ὁππότερός κε φθῇσιν ὀρεξάμενος χρόα καλόν.

Ψ', 805.

Quare, si cum Amico res fuisset, dixisset utique, non ἔγχει, sed χειρὶ ὀρεξάσθω, vel χειρὸς ὀρεξάσθω.

In eam itaque partem propendeo, ut *Quarta* demùm vera explicandi sit ratio: "Ἔγχει ὀρεξάσθω, *hastâ porrectâ repellat.* Hoc nimirùm & *propriè* est, ἔγχει ὀρεξάσθαι; Et, ad disciplinam militarem, optimè cum hoc congruit id, quod sequitur, ἐπεὶ πολὺ φέρτερον οὕτως. *Satius est ut pereat, qui de curru suo excussus fuerit; quàm ut commilitones in pugnando interturbet.* Judicet Lector eruditus.

Ver. 310.—— πολέμων εὖ εἰδώς·] *Sciens pugnæ.* Horat. Carm. I. 15. ver. 24.

Ver. 315.——ὁμοίϊον] Ἰστέον, ὅτι ὁ Ποιητὴς πανταχοῦ τὸ Ὁμοίϊον ἐπὶ τοῦ φαύλου λαμβάνει· οἷον, —— γῆρας ὁμοίϊον, ——— θάνατον ὁμοίϊον, &c. Schol.

Ver. 317.——ἱππότα Νέστωρ·] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 319.——ὡς ὅτε δῖον Ἐρευθαλίωνα κατέκταν] Vide suprà ad ά, 249, 260; & β', 372.

Αἰχμὰς δ' αἰχμάσσουσι νεώτεροι, οἵπερ ἐμεῖο
Ὁπλότεροι γεγάασι, πεποίθασίν τε βίηφιν.
Ὣς ἔφατ'· Ἀτρείδης δὲ παρῴχετο, γηθόσυνος κῆρ.
Εὗρ' υἱὸν Πετεῶο, Μενεσθῆα πλήξιππον,
Ἑσταότ'· ἀμφὶ δ' Ἀθηναῖοι μήστωρες ἀϋτῆς·
Αὐτὰρ ὁ πλησίον εἱστήκει πολύμητις Ὀδυσσεύς,
Πὰρ δὲ, Κεφαλλήνων ἀμφὶ στίχες οὐκ ἀλαπαδναὶ
Ἕστασαν· οὐ γάρ πω σφιν ἀκούετο λαὸς ἀϋτῆς,
Ἀλλὰ νέον συνορινόμεναι κίνυντο φάλαγγες
Τρώων θ' ἱπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν· οἱ δὲ μένοντες
Ἕστασαν, ὁππότε πύργος Ἀχαιῶν ἄλλος ἐπελθὼν
Τρώων ὁρμήσειε, καὶ ἄρξειαν πολέμοιο.
Τοὺς δὲ ἰδὼν νείκεσσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
Καί σφεας φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ υἱὲ Πετεῶο, διοτρεφέος βασιλῆος,
Καὶ σὺ, κακοῖσι δόλοισι κεκασμένε, κερδαλεόφρον,
Τίπτε καταπτώσσοντες ἀφέστατε, μίμνετε δ' ἄλλους;
Σφῶϊν μέν τ' ἐπέοικε μετὰ πρώτοισιν ἐόντας

" Hastas autem vibrabunt juniores, qui me
" Minores natu sunt, confiduntque robore.
Sic dixit: Atrides verò præteribat, lætus corde.
Invenit *deinceps* filium Petei Menestheum equitandi peritum
Stantem; circumque *erant* Athenienses, periti belli:
Cæterùm propè stabat solers Ulysses;
Juxtàque, Cephallenûm circùm ordines non imbecilli
Stabant: nondum enim horum audierant copiæ clamorem *belli*,
Sed recens concitatæ movebantur phalanges
Trojanorumque equûm domitorum & Achivorum: hi vero expectantes
Stabant, quando phalanx Achivorum alia invadens,
In Trojanos impetum faceret, & inciperent prœlium.
Hos itaque conspicatus objurgavit rex virorum Agamemnon,
Et ipsos compellans verbis alatis est allocutus;
" O fili Petei, Jovis alumni regis;
" Et tu, malis dolis instructe, astute;
" Cur trepidantes abstitistis, expectátisque alios?
" Vos quidem conveniebat inter primos existentes

Ver. 324. —— αἰχμάσσουσι] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 327. Εὗρ' υἱὸν] Festinantem depingit hoc Asyndeton. Vide suprà ad ά, 105, & 359.

Ver. 329. —— εἱστήκει] Si ἑστήκει dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Vide infrà ad *ver.* 434.

Ver. 331, 334. Ἕστασαν] Vide infrà ad μ', 55.

Ver. 338. Ὦ υἱὲ Πετεῶο,] Vide suprà ad ά, 51. Edidit *Barnesius*, Ὦ υἱὸς Πετεῶο. Sed mutato nihil opus.

Ver. 340. Τίπτε καταπτώσσοντες ἀφέστατε,]
Quis metus, ô——————
——quæ tanta animis ignavia venit?
Æn. XI. 732.

Ver. 341. —— ἐόντας] *Eustathius* ἰόντας æquè scribi potuisse existimat. Malè, ut mihi quidem videtur. Non enim æquè rectè re-

scrip

Ἑστάμεν, ἠδὲ μάχης καυστειρῆς ἀντιϐολῆσαι.
Πρώτω γὰρ καὶ δαιτὸς ἀκουάζεσθον ἐμεῖο,
Ὁππότε δαῖτα γέρουσιν ἐφοπλίζοιμεν Ἀχαιοί·
Ἔνθα φίλ' ὀπταλέα κρέα ἔδμεναι, ἠδὲ κύπελλα
Οἴνου πινέμεναι μελιηδέος, ὄφρ' ἐθέλητον·
Νῦν δὲ φίλως χ' ὁρόῳτε, καὶ εἰ δέκα πύργοι Ἀχαιῶν
Ὑμείων προπάροιθε μαχοίατο νηλέϊ χαλκῷ.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀτρείδη, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;
Πῶς δὴ φῂς πολέμοιο μεθιέμεν; ὁππότ' Ἀχαιοὶ
Τρωσὶν ἐφ' ἱπποδάμοισιν ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα,
Ὄψεαι, ἢν ἐθέλησθα, καὶ αἴκεν τοὶ τὰ μεμήλῃ,
Τηλεμάχοιο φίλον πατέρα προμάχοισι μιγέντα
Τρώων ἱπποδάμων· σὺ δὲ ταῦτ' ἀνεμώλια βάζεις.
Τὸν δ' ἐπιμειδήσας προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων,
Ὡς γνῶ χωομένοιο· πάλιν δ' ὅγε λάζετο μῦθον·
Διογενὲς, Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Οὔτε σε νεικείω περιώσιον, οὔτε κελεύω.

« Consistere, & pugnæ ardenti occurrere.
« Primi enim & ad convivium vocamini à me,
« Quando convivium proceribus instruimus Achivi.
« Ibi juvat assatas carnes edere, & pocula
« Vini bibere suavis, quoad usque placuerit:
« Nunc verò libenter videretis, etiam si decem phalanges Achivorum
« Vos ante pugnarent sævo ferro.
Hunc autem torvè intuitus allocutus est solers Ulysses;
« Atrida, quale tibi verbum fugit ex septo dentium?
« Quomodo verò dicis in bello remissos *nos* esse? Quando Achivi
« In Trojanos equorum domitores cieamus acre prœlium,
« Videbis, si volueris, sique tibi hæc curæ fuerint,
« Telemachi dilectum patrem antesignanis immixtum
« Trojanorum equûm domitorum; tu autem hæc vana dicis.
Hunc verò subridens allocutus est rex Agamemnon,
Ut sensit iratum; contrarióque sumpsit sermonem;
« Generose Laertiade, solertissime Ulysse,
« Neque te objurgo temerè, neque hortor.

fertur ad præcedentem Σφῶϊν, ac ad sequentem Ἑστάμεν. Quippe aliud est, *Vos inter primos quum essetis, stare decuit*; Aliud, *Vos inter primos exisse atque stare decuit.*

Ver. 351. Πῶς δὴ φῂς πολέμοιο μεθιέμεν; Ὁππότ' ——— ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα, Ὄψεαι,] *Interrogationis* notam, quæ olim voci ἄρηα subjuncta erat, apposuit *Barnesius* voci μεθιέμεν. Rectè, ut opinor. Istud enim, Ὁππότ' Ἀχαιοὶ ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα, & benè conjunctum est cum Ὄψεαι ——; optiméque cum eo congruit, quod erat antè dictum, *ver.* 333. ——— οἱ δὲ μένοντες Ἕστασαν, ὁππότε πύργος Ἀχαιῶν ἄλλος ἐπελθὼν, Τρώων ὁρμήσειε, καὶ ἄρξειαν πολέμοιο.

Ver. 357. — ὅγε] Vide suprà ad γ', 409.

Ver. 359. Οὔτε σε νεικείω] Festinantem, & vehementer commotum, pulcherrimè exhibet & superior temeraria objurgatio, suique hæc instituta statim deinceps defensio.

Οἶδα γὰρ, ὥς τοι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν
Ἤπια δήνεα οἶδε· τὰ γὰρ φρονέεις, ἅ τ' ἐγώ περ.
Ἀλλ' ἴθι· ταῦτα δ' ὄπισθεν ἀρεσσόμεθ', εἴ τι κακὸν νῦν
Εἴρηται· τὰ δὲ πάντα θεοὶ μεταμώλια θεῖεν.
Ὣς εἰπὼν, τοὺς μὲν λίπεν αὐτοῦ, βῆ δὲ μετ' ἄλλους.
Εὗρε δὲ Τυδέος υἱὸν ὑπέρθυμον Διομήδεα,
Ἑσταότ' ἔν θ' ἵπποισι καὶ ἅρμασι κολλητοῖσι·
Πὰρ δέ οἱ ἑστήκει Σθένελος, Καπανήϊος υἱός.
Καὶ μὲν τὸν νείκεσσεν ἰδὼν κρείων Ἀγαμέμνων,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὤμοι, Τυδέος υἱὲ δαΐφρονος ἱπποδάμοιο,
Τί πτώσσεις, τί δ' ὀπιπτεύεις πολέμοιο γεφύρας;
Οὐ μὲν Τυδέϊ γ' ὧδε φίλον πτωσκαζέμεν ἦεν,
Ἀλλὰ πολὺ πρὸ φίλων ἑτάρων δηΐοισι μάχεσθαι·
Ὡς φάσαν, οἵ μιν ἴδοντο πονεύμενον· οὐ γὰρ ἔγωγε
Ἤντησ', οὐδὲ ἴδον· περὶ δ' ἄλλων φασὶ γενέσθαι·
Ἦ τοι μὲν γὰρ ἄτερ πολέμου εἰσῆλθε Μυκήνας

" Scio enim, quod tibi animus in pectoribus tuis
" Benigna consilia novit: eadem enim sentis, quæ & ego.
" Quin age: hæc autem in posterum componemus, si quid malè nunc
" Dictum est: hæc autem omnia dii irrita faciant.
Sic locutus, hos quidem reliquit illic, ivitque ad alios.
Invenit verò Tydei filium magnanimum Diomedem,
Stantem interque equos & currus bene compactos;
Juxtaque ipsum stabat Sthenelus, Capanei filius.
Et hunc quoque objurgavit conspicatus rex Agamemnon,
Et ipsum compellans verbis alatis allocutus est;
" Eheu, Tydei fili bellicosi equûm domitoris,
" Cur trepidas? cur & circumspicis belli semitas?
" Non utique Tydeo ita solitum trepidare erat,
" Sed longe antè dilectos socios cum hostibus dimicare:
" Sicut dixerunt, qui eum viderunt laborantem; non enim ego
" Interfui, neque vidi: verùm aliis *eum* dicunt præstitisse.
" Certè enim sine bello [*sine copiis*] intravit Mycenas

Ver. 360. Οἶδα γὰρ, ὥς] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 365. ——— Διομήδεα,] Pronuntiabatur Διομήδη.

Ver. 367. ——ἑστήκει] Si ἕστηκεν dixisset, Jam non constitisset Temporum ratio: Vide infrà ad *ver.* 434.

Ver. 368. Καὶ μὲν τὸν] Edidit *Barnesius*, Καὶ τὸν μὲν· quia nimirum suprà scriptum est, *ver.* 283, Καὶ τοὺς μὲν· & *ver.* 311, Καὶ τὸν μὲν & *ver.* 336, Τοὺς δέ. Verum hujus loci alia est ratio. Nam illic, Καὶ τοὺς μὲν γήθησεν ἰδὼν, &, Τοὺς δὲ ἰδὼν νείκεσσεν, sunt inter se opposita. At hoc in loco, Καὶ μὲν τὸν νείκεσσεν, illud est quod dicimus, *& quidem Hunc itidem*, sicuti suprà *Ulyssem*, objurgavit. Quare, etsi utravis lectio ferri possit, vulgarem tamen retineo.

Ver. 371. ——πολέμοιο γεφύρας;] Scholiasti, τὰς διεξόδους τοῦ πολέμου. Spondano, *Ordinum intervalla*. Virgilio, *Belli Oras*, Æn. IX. 528. Vide infrà ad Θ, 378.

Ver. 376. ——ἄτερ πολέμου] Schol. χωρὶς πολεμικῆς παρατάξεως. *Non stipatus*. Μοῦνος ἐὼν, *ver.* 388.

Ibid. Ἦ τοι μὲν γὰρ] Longior videri possit hæc

Ξεῖνος, ἅμ' ἀντιθέῳ Πολυνείκεϊ, λαὸν ἀγείρων,
Οἵ ῥα τότ' ἐστρατόωνθ' ἱερὰ πρὸς τείχεα Θήβης,
Καί ῥα μάλα λίσσοντο δόμεν κλειτοὺς ἐπικούρους.
Οἱ δ' ἔθελον δόμεναι, καὶ ἐπῄνεον, ὡς ἐκέλευον·
Ἀλλὰ Ζεὺς ἔτρεψε, παραίσια σήματα φαίνων.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ᾤχοντο, ἰδὲ πρὸ ὁδοῦ ἐγένοντο,
Ἀσωπὸν δ' ἵκοντο βαθύσχοινον, λεχεποίην·
Ἔνθ' αὖτ' ἀγγελίην ἐπὶ Τυδῆ στεῖλαν Ἀχαιοί·
Αὐτὰρ ὁ βῆ, πολέας τε κιχήσατο Καδμείωνας
Δαινυμένους κατὰ δῶμα βίης Ἐτεοκληείης.
Ἔνθ' οὐδὲ, ξεῖνός περ ἐὼν, ἱππηλάτα Τυδεὺς
Τάρβει, μοῦνος ἐὼν πολέσιν μετὰ Καδμείοισιν·
Ἀλλ' ὅγ' ἀεθλεύειν προκαλίζετο· πάντα δ' ἐνίκα
Ῥηϊδίως· τοίη οἱ ἐπίρροθος ἦεν Ἀθήνη.
Οἱ δὲ χολωσάμενοι Καδμεῖοι, κέντορες ἵππων,

" Hospes, cum deo pari Polynice, copias colligens,
" Qui tunc bellum admovebant sacra ad mœnia Thebes;
" Et valde supplicabant, ut darent inclytos auxiliatores.
" Atque illi *quidem* volebant dare, & probabant, sicut hortabantur:
" Verùm Jupiter avertit, sinistra prodigia ostendens.
" Hi autem postquam abierant, & in viâ progressi fuerant,
" Ad Asopum venerunt juncosum, herbosum:
" Tum utique legatum (*Thebas*) Tydeum miserunt Achivi;
" Atque ille abiit, multósque invenit Cadmeos
" Convivantes in domo fortitudinis Eteocleæ [*Eteoclis.*]
" Tunc non, hospes licèt esset, agitator equûm Tydeus
" Pavebat, solus existens multos inter Cadmeos:
" Quin ad certandum provocabat; in omnibus autem vincebat
" Facilè: talis ei auxiliatrix erat Minerva.
" Verùm irati Cadmei, stimulatores equorum,

hæc oratio, quàm festinantis, & vehementer commoti, ordinesque singulos obeuntis esse oporteret. Sed observandum, in hâc Ἐπιπωλήσει, *Ultimum* esse omnium, ad quos *Agamemnon* pervenerit, *Diomedem.*

Ver. 379.—μάλα λίσσοντο] Vide ad ά, 51.

Ver. 380.——ἐκέλευον·] Tydeus & Polynices. *Al.* ἐκέλευεν· *scil.* Tydeus,

Ver. 382.———ᾤχοντο, ἰδὲ] Legit Scholiastes, ᾤχοντ', ἠδέ.

Ver. 383. Ἀσωπὸν δ' ἵκοντο] Quod in MS repperit *Barnesius*, Ἀσωπόν θ' ἵκοντο, non minùs rectè cohæret. Tum enim sententia erit hæc; ἐπεὶ ᾤχοντο,———Ἀσωπόν θ' ἵκοντο.——ἔνθ' αὖτ' &c.

Ver. 384.——ἀγγελίην ἐπὶ Τυδῆ στεῖλαν] Τυδῆ ἀγγελίην ἐπέστειλαν, *Tydea legatum* (Thebas) *miserunt.* Vel, ἀγγελίη hîc tam intelligi potest *legatio*, quàm ἀγγελίης, *legatus*: Ut adeò legendum sit, ἀγγελίην ἔπι Τυδῆ στεῖλαν. Quod eódem redit.

Ver. 385,———πολέας τε κιχήσατο Καδμείωνας] Infrà ad ί, 803;

———ὅτε τ' ἤλυθε νόσφιν Ἀχαιῶν
Ἄγγελος ἐς Θήβας, πολέας μετὰ Καδμείωνας.

Ver. 386, Δαινυμένους] Vide suprà ad γ', 260.

Ibid.——βίης Ἐτεοκληείης.] Vide suprà ad β', 658.

Ver. 387,——ἱππηλάτα] Vide suprà ad δ, 175.

Ἂψ οἱ ἀνερχομένῳ πυκινὸν λόχον εἷσαν, ἄγοντες
Κούρους πεντήκοντα· δύω δ' ἡγήτορες ἦσαν,
Μαίων Αἱμονίδης, ἐπιείκελος ἀθανάτοισιν,
Υἱός τ' Αὐτοφόνοιο, μενεπτόλεμος Λυκοφόντης.
Τυδεὺς μὲν καὶ τοῖσιν ἀεικέα πότμον ἐφῆκε·
Πάντας ἔπεφν', ἕνα δ' οἶον ἵει οἶκονδε νέεσθαι·
Μαίον' ἄρα προέηκε, θεῶν τεράεσσι πιθήσας.
Τοῖος ἔην Τυδεὺς Αἰτώλιος· ἀλλὰ τὸν υἱὸν
Γείνατο, εἷο χέρεια μάχῃ, ἀγορῇ δέ τ' ἀμείνω.
Ὣς φάτο· τὸν δ' οὔτι προσέφη κρατερὸς Διομήδης,
Αἰδεσθεὶς βασιλῆος ἐνιπὴν αἰδοίοιο.
Τὸν δ' υἱὸς Καπανῆος ἀμείψατο κυδαλίμοιο·
Ἀτρείδη, μὴ ψεύδε', ἐπιστάμενος σάφα εἰπεῖν·
Ἡμεῖς τοι πατέρων μέγ' ἀμείνονες εὐχόμεθ' εἶναι·

" Ei revertenti densas insidias locaverunt ducentes
" Juvenes quinquaginta; duo autem ductores erant,
" Mæon Hæmonides, similis immortalibus,
" Filiusque Autophoni, in pugnâ stabilis Lycophontes.
" Tydeus tamen & his duram mortem intulit:
" Omnes *scilicet* interfecit, unumque solum dimisit domum redire;
" Mæonem utique dimisit, Deorum signis parens.
" Talis erat Tydeus Ætolus: sed filium
" Genuit, se ipso inferiorem pugnâ, facundiâ autem præstantiorem.
Sic dixit: huic verò nihil respondit fortis Diomedes,
Reveritus regis increpationem venerandi.
Huic autem filius Capanei respondit inclyti;
" Atrida, nè mentiaris, sciens verè loqui:
" Nos sanè patribus longè fortiores gloriamur esse:

Ver. 392. Ἂψ οἱ ἀνερχομένῳ] Ita restituit *Barnesius.* Optimè, ut mihi quidem videtur. *Vulgg.* Ἂψ ἀνερχομένῳ. Quod nullâ sanè ratione, nullâ licentiâ Poëticâ, excusari potest.

Ver. 394. —— ἀθανάτοισιν,] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 400. —— χέρεια] *Al.* χέρηα, & χερῆα.

Ver. 401. —— οὔτι προσέφη κρατερὸς Διομήδης, —— Τὸν δ' υἱὸς Καπανῆος ἀμείψατο] Ἃς (πράξεις) ὁ Ποιητὴς ἑκατέρῳ (προσώπῳ) προσηκόντως ἀποδίδωσιν· (vide suprà ad β', 288:) Οἷον, —— τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐν τῇ ἐπιπωλήσει τὸν Διομήδην λοιδορήσαντος, ὁ μὲν οὐθὲν ἀντεῖπεν, " Αἰδεσθεὶς βασιλῆος. ——" ὁ δὲ Σθένελος, οὗ μηδεὶς λόγος, " Ἀτρείδη " (φησὶ) μὴ ψεῦδε, —— Ἡμεῖς τοι πατέρων " μέγ' ἀμείνονες." —— Χρήσιμον δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος καταμαθεῖν ἐνταῦθα. Τὸν μὲν γὰρ Σθένελον ἀπροσαύδητον παρῆλθε· τοῦ δὲ Ὀδυσσέως οὐκ ἠμέλησεν δηχθέντος, ἀλλ' ἠμείψατο, (ver. 357.) —— " Ὡς γνῶ χωομένοιο· " πάλιν δ' ὅγε λάζετο μῦθον." —— Ἀρεσὰ δὲ ὁ Διομήδης, ἐν μὲν τῇ μάχῃ σιωπᾷ, κακῶς ἀκούων ὑπὸ τοῦ βασιλέως· μετὰ δὲ τὴν μάχην παῤῥησίᾳ χρῆται πρὸς αὐτόν· (*Iliad.* ί, 34.) " Ἀλκὴν μέν μοι πρῶτον ὀνείδισας ἐν Δαναοῖ- " σιν." *Plutarch. de audiend. Poëtis.* Πολλὰ δὲ τῶν εἰσαγομένων ὑπ' αὐτοῦ προσώπων λέγοντα ποιῶν, —— ἑκάστῳ τὸ πρέπον εἶδος τῶν λόγων ἀποδίδωσιν. —— Ὁ μὲν Διομήδης, ἅτε τὸ ἐκ τῆς νεότητος θράσος καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀριστείας παῤῥησίαν ἔχων, πρὸ τοῦ ἐπιδείξασθαι τὴν ἀνδραγαθίαν, σιωπῆς ἀξιώσας τὸ παρὰ τοῦ βασιλέως ὄνειδος, τότε [posteà nimirum, quàm præclarè se gessisset, *Iliad.* ί, 32.] ἐπιπλήσσει τῷ Ἀγαμέμνονι. *Dion. Halic.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, §. 20.

Ver. 405. Ἡμεῖς τοι πατέρων μέγ' ἀμείνονες] Οὐδὲ τοῦ Ὁμηρικοῦ Σθενέλου παντάπασιν αἰτιατέον, τὸ, " Ἡμεῖς τοι πατέρων μέγ' " ἀμείνονες εὐχόμεθ' εἶναι." μεμνημένους τοῦ

" Ὡ

Ἡμεῖς καὶ Θήβης ἕδος εἵλομεν ἑπταπύλοιο,
Παυρότερον λαὸν ἀγαγόνθ' ὑπὸ τεῖχος Ἄρειον,
Πειθόμενοι τεράεσσι θεῶν καὶ Ζηνὸς ἀρωγῇ·
Κεῖνοι δὲ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.
Τῷ μή μοι πατέρας ποθ' ὁμοίῃ ἔνθεο τιμῇ.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Τέττα, σιωπῇ ἧσο, ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο μύθῳ.
Οὐ γὰρ ἐγὼ νεμεσῶ Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν,
Ὀτρύνοντι μάχεσθαι ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
Τούτῳ μὲν γὰρ κῦδος ἅμ' ἕψεται, εἴ κεν Ἀχαιοὶ
Τρῶας δῃώσωσιν, ἕλωσί τε Ἴλιον ἱρήν·
Τούτῳ δ' αὖ μέγα πένθος, Ἀχαιῶν δῃωθέντων.
Ἀλλ' ἄγε δή, καὶ νῶϊ μεδώμεθα θούριδος ἀλκῆς.
Ἦ ῥα, καὶ ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἅλτο χαμᾶζε·
Δεινὸν δ' ἔβραχε χαλκὸς ἐπὶ στήθεσσιν ἄνακτος

" Nos etiam Thebes sedem cepimus septem portas habentis,
" Paucioribus copiis ductis sub murum Marti sacrum,
" Freti signis deorum & Jovis auxilio:
" Illi autem suâ vecordiâ perierunt.
" Quare ne mihi patres unquam in simili ponas honore.
Hunc autem torvè intuitus allocutus est fortis Diomedes;
" O mi *Sthenele*, tacitus sede, meóque pare sermoni.
" Non enim ego succenseo Agamemnoni, pastori populorum,
" Cohortanti ad pugnandum benè ocreatos Achivos:
" Hunc enim gloria simul sequetur, si quidem Achivi
" Trojanos debellârint, ceperintque Ilium sacrum;
" Huic verò contrà ingens luctus, Achivis caesis.
" Verùm age quaeso, & nos cogitemus de impetuosâ fortitudine.
Dixit, & de curru cum armis desiliit in terram:
Terribiliter autem sonuit aes circa pectora regis

" Ὦ μοι, Τυδέος υἱὲ δαΐφρονος ἱπποδάμοιο,
" Τί πτώσσεις, τί δ' ὀπιπεύεις πολέμοιο γε-
" φύρας;" (*ver.* 370.) Οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ἀμύνας κακῶς, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ φίλου λοιδορηθέντος ἠμύνατο, τῇ περιαυτολογίᾳ παῤῥησίαν συγγνώμονα τῆς αἰτίας διδούσης. *Plutarch. de sui laude.*

Ver. 406. Ἡμεῖς καὶ Θήβας] Quod inceptum Patribus nostris, *Tydeo* & *Capaneo* (qui erant ex *Septem illis* ad *Thebas*,) infaustè cecidit; id nos, eorum Ἐπίγονοι, feliciter peregimus.

Ver. 407.——— λαὸν ἀγαγόνθ'] Ἀγαγόντε, *Ego* & *Diomedes*. Vide suprà ad ά, 566; & β', 288. Caeterùm quâ ratione vox, λαὸν, ultimam hîc producat; itemque, ἶρις, *ver.* 440; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 409. Κεῖνοι δὲ——— ὄλοντο.] Ambiguum hoc, dictúmne sit de *Septem illis ad Thebas* in primâ expeditione, an de *Thebanis ipsis* in secundâ. *Eustathius*; ἢ μάλιστα λέγει, ὅτι οἱ Θηβαῖοι, &c. Ego in *priorem* sententiam potiùs propendeo; tum propter sequentem, Τῷ μή μοι πατέρας: tum ut & praecedenti, Πειθόμενοι τεράεσσι, aptiùs hoc ex adverso respondeat.

Ver. 412. Τέττα,] Προσφώνησίς ἐστι φιλεταιρική.——Τινὲς δὲ σχετλιαστικὸν νοοῦσι τὸ, Τέττα, [fortè Τέτλα,] ἀποκοπὲν ἐκ τοῦ, Τέτλαθι. *Eustath.*

Ver. 415.———ἕψεται,] *Al.* ἔσσεται.

Ver. 419.———σὺν τεύχεσιν ἅλτο χαμᾶζε·] Vide suprà ad γ', 29.

Ver. 420. Δεινὸν δ' ἔβραχε χαλκὸς]
——————— & arma
Horrendùm sonuere.——— *Æn.* IX. 731.
Caeterùm de voce, ἔβραχε, & similibus; vide suprà ad *ver.* 125, & infrà ad *ver.* 455.

Ὀρνυμένου· ὑπό κεν ταλασίφρονά περ δέος εἷλεν.
Ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἐν αἰγιαλῷ πολυηχέϊ κῦμα θαλάσσης
Ὄρνυτ᾽ ἐπασσύτερον, Ζεφύρου ὑποκινήσαντος,
Πόντῳ μὲν τὰ πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα
Χέρσῳ ῥηγνύμενον μεγάλα βρέμει, ἀμφὶ δέ τ᾽ ἄκρας
Κυρτὸν ἐὸν κορυφοῦται, ἀποπτύει δ᾽ ἁλὸς ἄχνην·
Ὣς τότ᾽ ἐπασσύτεραι Δαναῶν κίνυντο φάλαγγες
Νωλεμέως πόλεμόνδε· κέλευε δὲ οἷσιν ἕκαστος
Ἡγεμόνων· οἱ δ᾽ ἄλλοι ἀκὴν ἴσαν, (οὐδέ κε φαίης
Τόσσον λαὸν ἕπεσθαι ἔχοντ᾽ ἐν στήθεσιν αὐδήν,)

Qui concitus ferebatur utique vel fortissimum *virum* metus corripuisset.
Ut verò quandò in littore sonoro fluctus maris
Concitatur confertim, Zephyro submovente;
In alto quidem primùm attollitur, sed posteà
Terræ allisus vehementer fremit, & circa promontoria
Tumidus existens fastigiatur, exspuitque maris spumam:
Sic tunc confertæ Danaorum movebantur phalanges
Indefinenter ad pugnam: imperabat autem suis unusquisque
Ducum: cæteri verò taciti ibant, (neque dixisses
Tantas copias sequi habentes in pectoribus vocem,)

Ver. 421.——ὑπό κεν ταλασίφρονά περ δέος εἷλεν.] Vox, ὑπὸ, non id sonat, quod ait Scholiastes, ὑφ᾽ οὗ ἂν ἤχου; sed quod latinè dicas, *genua timore subtùs intramiscere.* Nimirum refertur, ὑπὸ, non ad *Sonum terrefacientem,* sed ad *hominem metu succussum.*

Ver. 422. Ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἐν αἰγιαλῷ πολυηχέϊ κῦμα θαλάσσης]

Fluctus ut in medio cœpit cùm albescere ponto
Longiùs, ex altoque sinum trahit; utque volutus
Ad terras, immane sonat per saxa, nec ipso
Monte minor procumbit; at ima exæstuat unda
Vorticibus, nigramque altè subjectat arenam. *Georgic.* III. 237.
Fluctus uti primo cœpit cùm albescere vento,
Paullatim sese tollit mare, & altiùs undas
Erigit, inde imo consurgit ad æthera fundo. *Æn.* VII. 528.

Macrobius hunc locum inter eos citat, in quibus *Virgilius Homerici* carminis majestatem non æquat. "*Homerus,* cum marino "motu, & *littoreos* fluctus *ab initio* descri"bit; Hoc iste prætervolat. Deinde; quod "ait ille, Πόντῳ μὲν τὰ πρῶτα κορύσσεται. "*Maro* ad hoc vertit, *Paullatim sese tollit* "*mare.* Ille fluctus incremento suo ait in "sublime curvatos littoribus illidi, & as"perginem collectæ sordis exspuere; quod "nulla expressiùs *pictura* signaret: Vester, "mare à fundo ad æthera usque perducit." *Lib.* V. *cap.* 13.

Ver. 423.——Ζεφύρου ὑποκινήσαντος,] Et *molem* fluctûs, & *motum* ab initio *tardiorem,* pingunt hi numeri.

Ver. 425. Χέρσῳ ῥηγνύμενον] De prosodiâ vocis, ῥηγνύμενον, istiusque ὀρνυμένου, *ver.* 421; vide suprà ad γ′, 260.

Ver. 426. Κυρτὸν] Latinè dicitur, *tumidus, curvatus, gibbus.* Nam *convexus,* quod Recentiores *concavo* opponunt, Romanis idem ferè sonabat, quod *concavus;* nisi si fortè, in Sphærâ, *convexa* dicta sit Hemisphærii *Superioris* potiùs, quàm *Inferioris,* facies *Interior;* ut cùm *cæli convexa, nemorum convexa, cavam cœli convexitatem,* & similia, dicerent. Qui, ex linguarum recentiorum usu, *convexum concavo* opponunt, Romanis scriptoribus miras tenebras offundunt.

Ver. 428.——κέλευε δὲ οἷσιν ἕκαστος]

——æratasque acies in prœlia cogit
Quisque suas.—— *Æn.* IX. 463.

Ver.

Σιγῇ δειδιότες σημάντορας· ἀμφὶ δὲ πᾶσι
Τεύχεα ποικίλ' ἔλαμπε, τὰ εἱμένοι ἐστιχόωντο.
Τρῶες δ', ὡς ὄϊες πολυπάμμονος ἀνδρὸς ἐν αὐλῇ
Μυρίαι ἑστήκασιν ἀμελγόμεναι γάλα λευκὸν,
Ἀζηχὲς μεμακυῖαι, ἀκούσασαι ὄπα ἀρνῶν·
Ὣς Τρώων ἀλαλητὸς ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν ὀρώρει.
Οὐ γὰρ πάντων ἦεν ὁμὸς θρόος, οὐδ' ἴα γῆρυς,
Ἀλλὰ γλῶσσ' ἐμέμικτο, πολύκλητοι δ' ἔσαν ἄνδρες.
Ὦρσε δὲ τοὺς μὲν Ἄρης, τοὺς δὲ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Δεῖμός τ', ἠδὲ Φόβος, καὶ Ἔρις ἄμοτον μεμαυῖα,
Ἄρεος ἀνδροφόνοιο κασιγνήτη, ἑτάρη τε,
Ἥ τ' ὀλίγη μὲν πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα

Silentio reveriti ductores: circum autem omnes
Arma varia ſplendebant, quibus induti procedebant ordine.
Trojani autem, perinde ac oves locupletis viri in cauſâ
Innumeræ ſtant, dum mulgentur lac album,
Aſſiduè balantes, auditâ voce agnorum:
Sic Trojanorum fremitus per exercitum latum eſt excitatus.
Nec enim omnium erat una vociferatio, nec una vox,
Sed lingua miſta erat, è multis quippe locis convocati fuerant homines.
Inſtigabat verò hos quidem Mars, illos autem cæſiis oculis Minerva,
Terrórque & Fuga, & Diſcordia inſatiabiliter furens,
Martis homicidæ ſoror, ſociaque,
Quæ parva quidem primùm attollitur, ſed poſtea

Ver. 431. Σιγῇ δειδιότες σημάντορας·] Οἱ μὲν Τρῶες ἴασι μετὰ κραυγῆς καὶ θράσους· οἱ δ' Ἀχαιοὶ, Σιγῇ δειδιότες σημάντορας. Τὸ γὰρ, ἐν χερσὶ τῶν πολεμίων ὄντων, φοβεῖσθαι τοὺς ἄρχοντας, ἀνδρείας ἅμα καὶ πειθαρχίας σημεῖον. *Plutarch. de audiend. Poëtis.* Καὶ τὴν ἀνδρείαν δέ μοι δοκοῦσιν, οὐκ ἀφοβίαν, ἀλλὰ φόβον ψόγου, καὶ δέος ἀδοξίας, οἱ παλαιοὶ νομίζειν. Οἱ γὰρ δειλότατοι πρὸς τοὺς νόμους, θαῤῥαλεώτατοι πρὸς τοὺς πολεμίους εἰσί· καὶ τὸ παθεῖν ἥκιστα δεδίασιν οἱ μάλιστα φοβούμενοι τὸ κακῶς ἀκοῦσαι. Διὸ καὶ καλῶς Ὅμηρος,—— "Σιγῇ δειδιότες σημάντορας. *Id. in Agid. & Cleomene.* Vide quoque ſuprà ad γ', *ver.* 2 & 8.

Ver. 433. Τρῶες δ', —— Τρώων ἀλαλητὸς] De hujuſmodi Syntaxi ἀνακολούθῳ, quæ directâ constructione & elegantior eſt nonnunquam, atque etiam ſimplicior; vide ſuprà ad ά, 353, 681; & ad γ', 211.

Ver. 434. —— ἑστήκασιν] *Stant.* Vide ſupra ad ά, 37. Miro errore de hâc voce doctiſſimus *Grotius*, (ad *Rom.* v. 2;) "*Eſt*, "inquit, *præteritum pro præſente, more He-* "*bræo.*" Quaſi verò Græcum, ἑστήκασι, non *ſemper* reſponderet Latino, *ſtant*.

Ver. 439. —— τοὺς μὲν Ἄρης, τοὺς δὲ —— Ἀθήνη, Δεῖμός τ',] *Trojanos Mars, Græcos Minerva, utroſque Terror, &c.*

Ver. 442. Ἥ τ' ὀλίγη μὲν πρῶτα] Ἀρξαμένη ἀπὸ λιτῆς αἰτίας, —— πρὸς μέγα δή τι κακοῦ φυσιοῦται. *Heraclid. Ponticus.*

Parva metu primò, mox ſeſe attollit in auras,
Ingrediturque ſolo, & caput inter nubila condit. *Æn.* IV. 176.

Quod *Homerus* hîc de *Contentione* dixit, *Maronem* de *Famâ* poſteà *minùs congruè* dixiſſe contendit *Macrobius*, *lib.* 5. *cap.* 13. Magnifica tamen, & elegantiſſima, *Utriuſque* deſcriptio. *Longinus*, §. 9. Καὶ τοῦτ' ἂν, *inquit*, εἴποι τις οὐ μᾶλλον τῆς Ἔριδος, ἢ Ὁμήρου μέτρον. Ridiculus planè hoc in loco *Scaliger*; qui in hâc Comparatione non vidit, *Rem* utique in immenſum ſuccreſcentem, non *Gigantis* molem atque Effigiem deſcriptam; *cælumque* hîc, non utique de Contentionis *Sede*, (quanquam & hoc quoque Poëtæ licitum,) ſed de *Magnitudine* dictum. *Poëtic. lib.* 5. *cap.* 3.

Ver.

Οὐρανῷ ἐστήριξε κάρη, καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει.
Ἥ σφιν καὶ τότε νεῖκος ὁμοίϊον ἔμβαλε μέσσῳ,
Ἐρχομένη καθ' ὅμιλον, ὀφέλλουσα στόνον ἀνδρῶν.
Οἱ δ' ὅτε δή ῥ' ἐς χῶρον ἕνα ξυνιόντες ἵκοντο,
Σύν ῥ' ἔβαλον ῥινοὺς, σὺν δ' ἔγχεα, καὶ μένε' ἀνδρῶν
Χαλκεοθωρήκων· ἀτὰρ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι
Ἔπληντ' ἀλλήλῃσι, πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν,
Ὀλλύντων τε, καὶ ὀλλυμένων· ῥέε δ' αἵματι γαῖα.
Ὡς δ' ὅτε χείμαῤῥοι ποταμοὶ, κατ' ὄρεσφι ῥέοντες,
Ἐς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὄβριμον ὕδωρ,
Κρουνῶν ἐκ μεγάλων, κοίλης ἔντοσθε χαράδρης,
Τῶν δέ τε τηλόσε δοῦπον ἐν οὔρεσιν ἔκλυε ποιμήν·

Cœlo condit caput, & solo ingreditur.
Quæ ipsis & tunc litem utrinque perniciosam injecit in medium,
Gradiens per turbam, augens gemitum virorum.
Hi verò quandò jam in locum unum coëuntes venerant,
Committebant scuta, unàque hastas, & robora virorum
Æreis thoracibus indutorum: atque clypei umbones habentes
Appropinquabant invicem, multusque tumultus coortus est.
Tum verò simul ejulatusque & jactantia erat virorum,
Perdentiumque & pereuntium: fluebatque sanguine terra.
Ut verò quando *duo* torrentes fluvii, de montibus fluentes,
In convallem conferunt rapidas aquas,
Scatebris ex magnis, concavum intra alveum voraginis,
Horumque procul fragorem in montibus audit pastor;

Ver. 446. Οἱ δ' ὅτε δή ῥ' ἐς χῶρον ἕνα]
Jamque intra jactum teli progressus uterque
Substiterat; subito erumpunt clamore, frementesque
Exhortantur equos; fundunt simul undique tela
Crebra, nivis ritu; cœlumque obtexitur umbrâ. *Æn.* XI. 608.

Ver. 450. Ἔνθαδ' ἅμ' οἰμωγή τε]
Tum verò & gemitus morientum, & sanguine in alto
Armaque, corporaque, & permisti cæde virorum
Semianimes volvuntur equi:———— *Æn.* XI. 633.

Ver. 451.——ὀλλυμένων·] Vide suprà ad γ', 260.

Ibid.——ῥέε δ' αἵματι γαῖα.
———atro tepefacta cruore
Terra torique madent.———— *Æn.* IX. 333.

Ver. 452. Ὡς δ' ὅτε χείμαῤῥοι ποταμοὶ,]
——aut rapidus montano flumine torrens
Sternit agros, sternit sata læta, boumque labores,
Præcipitesque trahit sylvas: stupet inscius alto
Accipiens sonitum saxi de vertice pastor. *Æn.* II. 305.

Aut ubi decursu rapido de montibus altis
Dant sonitum spumosi amnes, & in æquora currunt
Quisque suum populatus iter.———— *Æn.* XII. 523.

Ποταμῶν δέ γε σύῤῥυσιν εἰς χωρίον ἕν, καὶ πάταγον ὑδάτων αναμισγομένων ἐκμιμήσασθαι τῇ λέξει βουλόμενος, οὐκέτι λείας συλλαβὰς, ἀλλ' ἰσχυρὰς καὶ ἀντιτύπους λήψεται. "Ὡς δ' "ὅτε χείμαῤῥοι ποταμοὶ κατ' ὄρεσφι ῥέοντες "Ἐς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὄβριμον ὕδωρ. *Dion. Halic.* περὶ Συνθέσεως, §. 16. Ubi in transitu, notandæ variæ lectiones parvi momenti.

Ver. 455. Τῶν δέ τε τηλόσε δοῦπον] Καὶ αὐτὸς ἐποίησέ τινα ὀνόματα, ὡς ὅτια πρέποντα πρὸς τὰ σημαινόμενα τυπώσας· οἷον, τὸν δοῦπον, καὶ τὸν Ἀραβὸν, τὸν Βόμβον, καὶ τὸ Ἐρ-εἶπ

Ὣς τῶν μισγομένων γένετο ἰαχή τε φόβος τε.
Πρῶτος δ' Ἀντίλοχος Τρώων ἕλεν ἄνδρα κορυστὴν,
Ἐσθλὸν ἐνὶ προμάχοισι, Θαλυσιάδην Ἐχέπωλον,
Τόν ῥ' ἔβαλε πρῶτος κόρυθος φάλον ἱπποδασείης,
Ἐν δὲ μετώπῳ πῆξε, πέρησε δ' ἄρ' ὀστέον εἴσω
Αἰχμὴ χαλκείη· τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν·
Ἤριπε δ', ὡς ὅτε πύργος, ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ.
Τὸν δὲ πεσόντα ποδῶν ἔλαβε κρείων Ἐλεφήνωρ
Χαλκωδοντιάδης, μεγαθύμων ἀρχὸς Ἀβάντων·
Ἕλκε δ' ὑπ' ἐκ βελέων λελιημένος, ὄφρα τάχιστα

Sic hisce commistis oriebatur clamorque timorque.
Primus autem Antilochus Trojanorum interfecit virum bellatorem,
Strenuum in primâ acie, Thalysiadem Echepolum,
Quem utique percussit primus galeæ in conum setis equinis densæ,
Inque frontem fixit; penetravit autem os intra
Cuspis ærea; eum verò tenebræ oculos operuerunt;
Ceciditque, sicut quando turris, in forti pugnâ.
Hunc autem prostratum pedibus prehendit rex Elephenor
Chalcodontiades, magnanimorum princeps Abantum:
Subtrahebatque extra tela cupidus, ut quam primùm

θαι, καὶ τὸ Ἀνέβρυχε, καὶ τὸ Σίζε, καὶ τὰ τοιαῦτα· ὧν οὐκ ἂν εὕροι τις εὐσημότερα. *Dion. Halic.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, §. 6. Καὶ αὐτοί τε δὴ κατασκευάζουσιν οἱ ποιηταί,———πρὸς χρῆμα ὁρῶντες, οἰκεῖα καὶ δηλωτικὰ τῶν ὑποκειμένων τὰ ὀνόματα.——Μεγάλη τούτων ἀρχὴ καὶ διδάσκαλος ἡ φύσις, ἡ ποιοῦσα μιμητικοὺς ἡμᾶς καὶ θετικοὺς τῶν ὀνομάτων, οἷς δηλοῦται τὰ πράγματα, κατά τινας εὐλόγους καὶ κινητικὰς [τῆς] διανοίας ὁμοιότητας· ὑφ' ὧν ἐδιδάχθημεν ταύρων τε μυκήματα λέγειν, καὶ χρεμετισμοὺς ἵππων, καὶ φρυαγμοὺς τράγων, &c. *Id.* περὶ Συνθέσεως, §. 16. Τὰ δὲ πεποιημένα ὀνόματα———ποιεῖ μάλιστα μεγαλοπρέπειαν, διὰ τὸ οἷον ψόφοις ἐοικέναι. *Demetr. Phaler.* §. 94, 95. Καναχάς τε, καὶ Βόμβους, καὶ Κτύπον, καὶ Δοῦπον, καὶ Ἄραβον, πρῶτος ἐξευρών. *Dio. Orat.* XII. Vide suprà ad *ver.* 125.

Ver. 456.———*γένετο ἰαχή τε*] Productâ ultimâ syllabâ vocis, *γένετο*, atque etiam hiatu isto interjecto, id efficit Poëta, (quod & *Barnesium* non fugit,) ut quasi auribus accipiatur clamor intentus, sonusque continuus & productior. Consilio id factum, ostendit similis alibi vocis ejusdem, *ἴαχον*, dispositio:

Σμερδαλέα ἴαχον. *Iliad.* έ, 302. π', 785. τ', 41: ύ, 285, 382, 443. *Odyss.* χ', 81.
Ἡ δὲ μέγα ἰάχουσα. *Iliad.* έ, 34[illegible] *Odyss.* κ', 323.
Οἱ δὲ μέγα ἰάχοντες. *Iliad.* ξ', 421.
Βῆ ῥα μέγα ἰάχων. *Iliad.* ρ', 213.
——γένετο ἰαχή τε φόβος τε. *Iliad.* μ', 144. ό, 396.
——μεγάλα ἰάχοντα. *Odyss.* ι, 392.

Virgilius, paullò minùs audacter:
——longumque vale, vale, inquit, Iola.
Eclog. III. 79.
——& fœmineo ululatu. *Æn.* IV. 677.

Ver. 457. Πρῶτος δ' Ἀντίλοχος] Πῶς οὐκ Αἴας, ἢ Διομήδης, ἀριστεύει πρῶτος; Καί φασιν, ὅτι Πύλιοι πρῶτον συνέῤῥηξαν.——Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ἀπ' ἐλάσσονος ἦρχθαι τὸν ποιητὴν, τὸ τῆς τύχης αἰνισσόμενον κράτος. *Schol.* Quidni *reverà* hoc *acceptum memoriâ* tradat Poëta?

Ver. 459. Τόν ῥ' ἔβαλε πρῶτος] Non vacat hîc particula, *ῥά*; sed idem ferè hoc in loco sonat, ac vox latina, *utique*. Vide suprà ad ά, 56; & β', 158.

Ver. 460. Ἐν δὲ μετώπῳ πῆξε,]
————————ille securi
Adversi frontem mediam mentumque reductâ
Disjicit, & sparso latè rigat arma cerebro.
Æn. XII. 306.

Ibid ——πέρησε] Vide suprà ad ά, 67.

Ver. 461.———τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν]
Immolat, ingentique umbrâ tegit.——
Æn. X. 541.
Olli dura quies oculos & ferreus urget
Somnus, in æternam clauduntur lumina noctem. *Æn.* XII. 309.

Ver. 465. Ἕλκε δ' ὑπ' ἐκ βελέων] Non supervacaneum est istud, *ὑπό*. Nempe è telorum desuper cadentium nimbo, mortuum *subtrahebat*.

Τεύχεα συλήσειν· μίνυνθα δέ οἱ γένεθ' ὁρμή.
Νεκρὸν γάρ ῥ' ἐρύοντα ἰδὼν μεγάθυμος Ἀγήνωρ,
Πλευρά, τά οἱ κύψαντι παρ' ἀσπίδος ἐξεφαάνθη,
Οὔτησε ξυστῷ χαλκήρεϊ, λῦσε δὲ γυῖα.
Ὣς τὸν μὲν λίπε θυμός· ἐπ' αὐτῷ δ' ἔργον ἐτύχθη
Ἀργαλέον Τρώων καὶ Ἀχαιῶν· οἱ δέ, λύκοι ὥς,
Ἀλλήλοις ἐπόρουσαν, ἀνὴρ δ' ἄνδρ' ἐδνοπάλιζεν.
Ἔνθ' ἔβαλ' Ἀνθεμίωνος υἱὸν Τελαμώνιος Αἴας
Ἠΐθεον, θαλερόν, Σιμοείσιον· ὅν ποτε μήτηρ
Ἴδηθεν κατιοῦσα, παρ' ὄχθῃσιν Σιμόεντος
Γείνατ', ἐπεί ῥα τοκεῦσιν ἅμ' ἕσπετο, μῆλα ἰδέσθαι·
Τοὔνεκά μιν κάλεον Σιμοείσιον· οὐδὲ τοκεῦσι
Θρέπτρα φίλοις ἀπέδωκε, μινυνθάδιος δέ οἱ αἰὼν
Ἔπλεθ', ὑπ' Αἴαντος μεγαθύμου δουρὶ δαμέντι.
Πρῶτον γάρ μιν ἰόντα βάλε στῆθος, παρὰ μαζὸν
Δεξιόν· ἀντικρὺ δὲ δι' ὤμου χάλκεον ἔγχος
Ἦλθεν· ὁ δ' ἐν κονίῃσι χαμαὶ πέσεν, αἴγειρος ὥς,

Arma prædaretur: brevis verò ei fuit *iste* conatus.
Cadaver enim trahentem conspicatus magnanimus Agenor,
Latera, quæ ei inclinato à clypeo denudata erant,
Vulneravit hastili ærato, solvitque membra.
Itaque eum quidem reliquit animus; super eum verò pugna coorta est
Ardua Trojanorum & Achivorum: hi autem, lupi sicut,
Invicem irruebant; virque virum manu occidebat.
Tunc percussit Anthemionis filium Telamonius Ajax
Juvenem, florentem, Simoïsium: quem olim mater
Ab Idâ descendens, ad ripas Simoëntis
Peperit, cùm parentes simul sequeretur, pecus ut videret:
Propterea ipsum vocabant Simoïsium: neque parentibus
Nutritia caris reddidit, brevis autem ei ætas
Fuit, ab Ajace magnanimo lanceâ interfecto.
Primum enim ipsum venientem percussit in pectore, ad mammam
Dexteram: ex adverso autem per humerum ærea hasta
Ivit: hic autem in pulvere humi decidit, populus ceu,

Ver. 468. Πλευρὰ, τά—ἐξεφαάνθη, Οὔτησε]
———dum texit Imaona Halesus,
Arcadio infelix telo dat pectus inermum.
Æn. X. 424.

Ver. 469. Οὔτησε] Ex οὐτάω. Nam ex οὐτάζω fit οὔτασε, penultimâ correptâ.

Ver. 472. Ἀλλήλοις ἐπόρουσαν, ἀνὴρ δ' ἄνδρ' ἐδνοπάλιζεν.]
———congressi in prœlia, totas
Implicuere inter se acies, legitque virum vir.
Æn. XI. 631.

Ver. 478. Θρέπτρα] *Al.* Θρέπτα.

Ver. 481.———ἀντικρὺ δὲ δι' ὤμου] Quâ ratione, ἀντικρὺ, hîc ultimam producat; item, αἴγειρος, *ver.* 482; &, ὅς, *ver.* 500; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 482.——χαμαὶ πέσεν, αἴγειρος ὥς,] Vide suprà ad γ', 2; & β', 764.
Ac veluti summis antiquam in montibus ornum
Cùm ferro accisam crebrisque bipennibus instant
Eruere agricolæ certatim; illa usque minatur,

Et

Ἥ ῥά τ' ἐν εἰαμενῇ ἕλεος μεγάλοιο πεφύκει,
Λείη· ἀτάρ τέ οἱ ὄζοι ἐπ' ἀκροτάτῃ πεφύασι·
Τὴν μέν θ' ἁρματοπηγὸς ἀνὴρ αἴθωνι σιδήρῳ
Ἐξέταμ', ὄφρα ἴτυν κάμψῃ περικαλλέϊ δίφρῳ,
Ἡ μέν τ' ἀζομένη κεῖται ποταμοῖο παρ' ὄχθας·
Τοῖον ἄρ' Ἀνθεμίδην Σιμοείσιον ἐξενάριξεν
Αἴας διογενής· τοῦ δ' Ἄντιφος αἰολοθώρηξ
Πριαμίδης καθ' ὅμιλον ἀκόντισεν ὀξέϊ δουρί·
Τοῦ μὲν ἅμαρθ'· ὁ δὲ Λεῦκον, Ὀδυσσέος ἐσθλὸν ἑταῖρον,
Βεβλήκει βουβῶνα, νέκυν ἑτέρωσ' ἐρύοντα·
Ἤριπε δ' ἀμφ' αὐτῷ, νεκρὸς δέ οἱ ἔκπεσε χειρός.
Τοῦ δ' Ὀδυσεὺς μάλα θυμὸν ἀποκταμένοιο χολώθη·
Βῆ δὲ διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ·

Quæ in irriguo loco paludis magnæ nata est
Lævis; atque ei rami in summo *vertice* creverunt:
Quam quidem curruum fabricator micanti ferro
Excidit, ut curvaturam rotæ flectat ad pulchrum currum,
Quæ quidem & arescens jacet fluvii ad ripas:
Talem sanè Anthemidem Simoïsium interfectum spoliavit
Ajax generosus: *In* hunc autem Antiphus indutus varium thoracem
Priamides per turbam jaculatus est acutâ hastâ:
A quo quidem aberravit; at Leucum, Ulyssis fidum socium,
Percussit in inguine, cadaver aliorsùm trahentem:
Cecidit itaque juxta ipsum, cadaver autem ei excidit manu.
Ob hunc verò Ulysses valdè animo interfectum iratus est:
Prodiit autem per primos pugnatores armatus corusco ære:

Et tremefacta comam concusso vertice nutat:
Vulneribus donec paullatim evicta, supremùm
Congemuit, traxitque jugis avulsa ruinam.
Æn. II. 626.

Quod de *Iliad.* ν', *ver.* 389. (Ἤριπε δ' ὡς ὅτε τις δρῦς ἤριπεν,) observavit *Macrobius*: nempe "*nullo negotio Homericam arborem* "*abscidi*," cùm Virgilius, "*magno Cultu* "*difficultatem abscidendæ arboreæ molis ex-* "*presserit*;" (Macrob. *lib.* 5. *cap.* 11;) & *hic* quoque pariter locum habet, si utique locum omninò haberet. At reverà (ut ex *Hobbesio* notavit *Popius*) ineptè est omnis horum duorum locorum inter se instituta comparatio. Quippe *Homerus* & *Virgilius*, cùm res longè inter se diversas describerent; hic Urbem ingentem in ignes paullatim considentem, ille hominem uno ictu occisum atque humi extensum; suam uterque materiam suo colore ac specie ornavit, suam uterque pulcherrimâ aptissimâque similitudine explicavit.

Ver. 488. ——— Ἀνθεμίδην] Ab Ἀνθεμίων (ut ex *Eustathio* rectè notavit *Barnesius*) fit Ἀνθεμιωνίδης; & inde contractum Ἀνθεμίδης; quemadmodum à Δευκαλίων Δευκαλιωνίδης, indéque contractum Δευκαλίδης, *Iliad.* μ', 117; itemque à Μολίων, Μολιονίων, indéque contractum Μολίων, *Iliad.* λ', 708.

Ver. 489. ——— αἰολοθώρηξ] Porphyrio, *thoracem* (*corpus suum thorace indutum*) *agiliter motans.* Quæst. Homeric. 3. Vide suprà ad β', 816.

Ver. 490. Πριαμίδης] Vide suprà ad δ', 398.

Ibid. ——— ἀκόντισεν ὀξέϊ δουρί· Τοῦ μὲν ἅμαρθ'· ὁ δὲ Λεῦκον, ——— βέβλήκει]

——— stridentemque eminùs hastam
Jecit; at illa volans clypeo est excussa, proculque
Egregium Anthorem latus inter & ilia figit. ———
Sternitur infelix alieno vulnere ———.
Æn. X. 776.

Ver. 492. Βεβλήκει] Æquè rectè dicitur βεβλήκει, ac ἔβαλε. Sin βέβληκε dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Simile enim esset, ac siquis Anglicè dicat, has wounded, pro eo quod est, did wound. Vide suprà ad δ', 37.

Ver.

Στῆ δὲ μάλ' ἐγγὺς ἰὼν, καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ,
Ἀμφὶ ἓ παπτήνας· ὑπὸ δὲ Τρῶες κεκάδοντο,
Ἀνδρὸς ἀκοντίσσαντος· ὁ δ' οὐχ ἅλιον βέλος ἧκεν,
Ἀλλ' υἱὸν Πριάμοιο νόθον βάλε Δημοκόωντα,
Ὅς οἱ Ἀβυδόθεν ἦλθε, παρ' ἵππων ὠκειάων·
Τόν ῥ' Ὀδυσεὺς, ἑτάροιο χολωσάμενος, βάλε δουρὶ
Κόρσην· ἡ δ' ἑτέροιο διὰ κροτάφοιο πέρησεν
Αἰχμὴ χαλκείη· τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψε·
Δούπησεν δὲ πεσὼν, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ·
Χώρησαν δ' ὑπό τε πρόμαχοι, καὶ φαίδιμος Ἕκτωρ.
Ἀργεῖοι δὲ μέγα ἴαχον, ἐρύσαντο δὲ νεκροὺς·
Ἴθυσαν δὲ πολὺ προτέρω· νεμέσησε δ' Ἀπόλλων,
Περγάμου ἐκκατιδών· Τρώεσσι δὲ κέκλετ' ἀΰσας·

Stetitque valdè propè cùm accesserat, & jaculatus est hastâ splendenti,
Circa se oculis conversis: at Trojani retrocesserunt,
Viro jaculante: ille verò non irritum telum misit,
Sed filium Priami nothum percussit Democoonta,
Qui ei ex Abydo venerat, ab equabus velocibus:
Hunc utique Ulysses ob socium iratus, percussit hastâ
In tempore: atque alterum per tempus penetravit
Cuspis ærea: illum autem tenebræ oculos cooperuerunt:
Fragorem verò edidit cadens, sonitumque dedere arma super ipsum:
Recesseruntque & primi pugnatores, & illustris Hector.
Argivi autem altùm clamabant, trahebantque cadavera;
Rectáque proruperunt multò longiùs: indignatus est autem Apollo,
Ex Pergamo despiciens; Trojanosque adhortatus est inclamans;

Ver. 498. Ἀνδρὸς ἀκοντίσσαντος·] Ità edidit *Barnesius*: Rectè, ut mihi quidem videtur. Nam, ἀκόντισε, penultimam corripit, *ver.* 490 & 496: Ut, ex analogiâ, omninò oportet. Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 500. —— παρ' ἵππων ὠκειάων·] Ἐξ ἐκείνου τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἵπποι ἐγεννῶντο ταχεῖς. Εἴπε δὲ, ὅτι ἐκεῖ ἐτρέφοντο καὶ οἱ ἵπποι τοῦ Πριάμου. *Schol.*

Ver. 501. Τόν ῥ' Ὀδυσεὺς,] Non vacat hîc particula ῥα. Id enim sonat, quod Latinè dicitur, *Hunc utique Ulysses, &c.* Vide suprà ad ά, 56; & ad β', 158.

Ver. 502. Κόρσην· ἡ δ' ἑτέροιο διὰ]
——it hasta Tago per tempus utrumque
Stridens, trajectoque hæsit tepefacta cerebro. *Æn.* IX. 418.
——mediam ferro gemina inter tempora frontem
Dividit.—————— *Ibid. ver.* 750.

Ibid. —— πέρησεν] Vide suprà ad ά, 67.

Ver. 503. —— τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψε·] Σολοικισμὸς, *inquit Scholiastes*, παρὰ τὰς πτώσεις· ἔδει γὰρ εἰπεῖν, "τοῦ δὲ σκότος "ὄσσε κάλυψε." Ineptissimè planè. Vide & suprà ad *ver.* 461.

Ver. 504. Δούπησεν δὲ] Vide suprà ad *ver.* 455.
——collapsa ruunt immania membra;
Dat tellus gemitum, & clypeum super intonat ingens. *Æn.* IX. 708.
Corruit in vulnus: sonitum super arma dedére. *Æn.* X. 488.

Ver. 505. Χώρησαν δ' ὑπό τε πρόμαχοι,]
Diffugiunt versi trepidâ formidine Troes. *Æn.* IX. 756.

Ver. 506. Ἀργεῖοι δὲ μέγα ἴαχον, ἐρύσαντο δὲ νεκρούς·] Ità *Barnesius*: Optimè, uti mihi quam videtur: Vide suprà ad *ver.* 456. *Vulgg.* corruptè, Ἀργεῖοι δὲ μέγ' ἴαχον, ἐρύσαντο δὲ νεκρούς.

Ver. 508. Περγάμου ἐκκατιδών· Τρώεσσι δὲ κέκλετ'] *Priami* civiumque vox & sententia intelligitur, ad exercitum ex urbe delata, vel à Ducibus ex ipsâ re desumpta & excogitata.

Ver.

Ὄρνυσθ᾽, ἱππόδαμοι Τρῶες, μηδ᾽ εἴκετε χάρμης
Ἀργείοις· ἐπεὶ οὔ σφι λίθος χρὼς, οὐδὲ σίδηρος,
Χαλκὸν ἀνασχέσθαι ταμεσίχροα βαλλομένοισιν.
Οὐ μὰν οὐδ᾽ Ἀχιλεὺς, Θέτιδος πάϊς ἠϋκόμοιο,
Μάρναται, ἀλλ᾽ ἐπὶ νηυσὶ χόλον θυμαλγέα πέσσει.
Ὣς φάτ᾽ ἀπὸ πτόλιος δεινὸς θεός· αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
Ὦρσε Διὸς θυγάτηρ κυδίστη Τριτογένεια,
Ἐρχομένη καθ᾽ ὅμιλον, ὅθι μεθιέντας ἴδοιτο.
Ἔνθ᾽ Ἀμαρυγκείδην Διώρεα μοῖρ᾽ ἐπέδησε·
Χερμαδίῳ γὰρ βλῆτο παρὰ σφυρὸν ὀκρυόεντι
Κνήμην δεξιτερήν· βάλε δὲ Θρηκῶν ἀγὸς ἀνδρῶν
Πείρως Ἰμβρασίδης, ὃς ἄρ᾽ Αἰνόθεν εἰληλύθει·
Ἀμφοτέρω δὲ τένοντε καὶ ὀστέα λᾶας ἀναιδὴς
Ἄχρις ἀπηλοίησεν· ὁ δ᾽ ὕπτιος ἐν κονίῃσι
Κάππεσεν, ἄμφω χεῖρε φίλοις ἑτάροισι πετάσσας,
Θυμὸν ἀποπνείων· ὁ δ᾽ ἐπέδραμεν, ὅς ῥ᾽ ἔβαλέν περ,
Πείρως· οὖτα δὲ δουρὶ παρ᾽ ὀμφαλόν· ἐκ δ᾽ ἄρα πᾶσαι

"Irruite, equûm domitores Trojani, neque cedite pugnâ
"Argivis; quoniam non illis lapis *est* corpus, neque ferrum,
"Ut æs sustineat acutum percussis.
"Sed neque Achilles, Thetidis filius pulchras comas habentis,
"Pugnat, verùm ad naves iram cruciantem coquit.
Sic dixit ab urbe terribilis Deus: Sed Achivos
Excitavit Jovis filia gloriosissima Tritonia,
Gradiens per turbam, ubi remittentes *prælium* videret.
Tunc Amaryncidem Diorem fatum implicavit:
Pugillari enim saxo percussus est ad malleolum aspero
In tibiâ dextrâ: percussit utique Thracum dux virorum
Pirus Imbrasides, qui ex Æno venerat:
Ambos autem nervos & ossa lapis improbus
Prorsus confregit: ille verò supinus in pulvere
Decidit, ambas manus charos ad socios pandens,
Animam expirans: ille autem accurrit, qui percusserat,
Pirus: vulneravitque hastâ ad umbilicum; atque omnia

Ver. 510.——ἐπεὶ οὔ σφι λίθος χρὼς,——Χαλκὸν——ταμεσίχροα.]
Et nos tela, pater, ferrumque haud debile dextrâ
Spargimus, & *nostro* sequitur de vulnere sanguis. *Æn.* XII. 50.

Ver. 512. Οὐ μὰν οὐδ᾽ Ἀχιλεὺς,] Mirò artificio, ut Poëma unum sit à capite ad calcem, *ubique* spectatur & interseritur *Achilles*.

Ver. 516.——ὅθι μεθιέντας] Quâ ratione vox, ὅθι, hîc ultimam producat; itemque μέγα & ἴαχεν, *ver.* 506; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 520.——εἰληλύθει·] Si, εἰλήλυθεν, dixisset; jam non constitisset Temporum ratio Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 525.——οὖτα δὲ δουρὶ] Rectè observârunt Grammatici, vocabulum οὖτα nullo modo ex οὐτάω deduci posse, (inde enim fit οὖτα penultimâ necessariò productâ;) sed ex οὐτάζω, οὐτάσω, οὐτᾶ. Unde & οὔτημι, οὐτᾶμαι, οὐτάμενος, &c. Porrò, de hujus vocis significatione; Οἱ νεώτεροι οὐκ ἴσασι τὴν διαφορὰν τοῦ "οὐτάσαι" καὶ "βαλεῖν." Ὅμηρος δὲ "οὐτάσαι" μὲν τὸ ἐκ χειρὸς καὶ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τρῶσαι, "βαλεῖν" δὲ τὸ πόρρωθεν. *Schol. ad Eurip. Hipp.* 684.

Ver.

Χύντο χαμαὶ χολάδες· τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψε.
Τὸν δὲ Θόας Αἰτωλὸς ἐπεσσύμενον βάλε δουρὶ
Στέρνον ὑπὲρ μαζοῖο, πάγη δ' ἐν πνεύμονι χαλκός·
Ἀγχίμολον δέ οἱ ἦλθε Θόας, ἐκ δ' ὄμβριμον ἔγχος
Ἐσπάσατο στέρνοιο· ἐρύσσατο δὲ ξίφος ὀξὺ,
Τῷ ὅγε γαστέρα τύψε μέσην, ἐκ δ' αἴνυτο θυμόν.
Τεύχεα δ' οὐκ ἀπέδυσε· περίστησαν γὰρ ἑταῖροι,
Θρήϊκες ἀκρόκομοι, δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντες,
Οἵ ἑ μέγαν περ ἐόντα, καὶ ἴφθιμον, καὶ ἀγαυὸν,
Ὦσαν ἀπὸ σφείων· ὁ δὲ χασσάμενος πελεμίχθη.
Ὣς τώ γ' ἐν κονίῃσι παρ' ἀλλήλοισι τετάσθην,
Ἤ τοι ὁ μὲν Θρηκῶν, ὁ δ' Ἐπειῶν χαλκοχιτώνων,
Ἡγεμόνες· πολλοὶ δὲ περικτείνοντο καὶ ἄλλοι.
Ἔνθα κεν οὐκέτι ἔργον ἀνὴρ ὀνόσαιτο μετελθὼν,
Ὅστις ἔτ' ἄβλητος καὶ ἀνούτατος ὀξέϊ χαλκῷ
Δινεύοι κατὰ μέσσον, ἄγοι δέ ἑ Παλλὰς Ἀθήνη,
Χειρὸς ἑλοῦσ', αὐτὰρ βελέων ἀπερύκοι ἐρωήν.
Πολλοὶ γὰρ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἤματι κείνῳ
Πρηνέες ἐν κονίῃσι παρ' ἀλλήλοισι τέταντο.

Effusa sunt humi intestina: illumque tenebræ oculos cooperuere.
Istum verò Thoas Ætolus irruentem percussit hastâ
In pectore super mammam, fixum est autem in pulmone æs:
Prope autem ad illum accessit Thoas, & validam hastam
Extraxit pectore: stringit autem ensem acutum,
Eoque is ventrem percussit medium, abstulitque animum.
Arma verò non exuit: circumstabant enim socii,
Thraces vertice summo comantes, longas hastas manibus tenentes,
Qui ipsum, magnum licèt existentem, & fortem, & præclarum,
Propulsarunt à se: is verò recedens, vi repulsus est.
Sic hi duo in pulvere prope invicem extensi sunt;
Hic quidem Thracum, ille verò Epeorum ære loricatorum,
Duces; multi autem circùm interfecti sunt & alii.
Tum verò non pugnam quisquam reprehendisset interveniens,
Qui adhuc illæsus & invulneratus acuto ære
Versaretur in medio, duceretque ipsum Pallas Minerva,
Manu prehensâ, ac telorum averteret impetum.
Multi enim Trojanorum & Achivorum die illo
Proni in pulvere propè inter se prostrati sunt.

Ver. 526. Χύντο χαμαὶ χολάδες] Rem turpem consultâ verborum *κακοφωνίᾳ* depingit. Ità *Virgilius*, belli civilis horrorem;

Neu patriæ validas in viscera vertite vires.
Æn. VI. 833.

Ibid. ——— τὸν δὲ σκότος] Vide suprà ad *ver.* 461 & 503.

Ver. 527. ——— ἐπεσσύμενον] Scholiastes legit, *ἀπεσσύμενον, ἀπερχόμενον.*

Ver. 528. — πάγη] Vide suprà ad *ver.* 185.

Ver. 539. ——— οὐκέτι ἔργον ἀνὴρ ὀνόσαιτο μετελθὼν,] Τοιοῦτος δ' ἂν εἴη θεάτης, ὁ τοῦ Ποιητοῦ ἀκροατής. *Eustath.*

Ver. 540. ——— ἄβλητος καὶ ἀνούτατος;] Rectè Scholiastes; Ὁ *μήτε ἀπὸ διαστήματος τρωθεὶς δόρατι ἢ ἰῷ, μήτε δὲ ἐκ τοῦ ἐγγὺς ξίφει. Neque eminùs neque cominùs vulneratus.* Vide & suprà ad *ver.* 525.

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΙΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ε'.

Ὑπόθεσις τῆς Ε' ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

Διομήδης, Ἀθηνᾶς αὐτῷ συλλαμβανομένης, ἀριστεύει, καὶ πολλοὺς ἀναιρεῖ τῶν πολεμίων. Τιτρώσκει δὲ Ἀφροδίτην κατὰ τῆς χειρὸς, καὶ Ἄρεα κατὰ τοῦ κενεῶνος. Αἰνείαν δὲ, πληγέντα ὑπ' αὐτοῦ λίθῳ, Ἀπόλλων διασώζει. Τληπόλεμος δὲ ὑπὸ Σαρπηδόνος ἀναιρεῖται. Τῷ δὲ Ἄρει Ζεὺς ἐπιπλήττει. Ἰᾶται δὲ αὐτὸν Παιήων ὁ τῶν θεῶν ἰατρός.

ΑΛΛΗ.

Ἀπαγαγὼν τὸν τοῦ Πηλέως ὁ Ποιητὴς πρόμαχον, ἕτερον τῶν Ἑλλήνων προστῆσαι θελήσας, καὶ παράδοξον ἀριστείαν ἑρμηνεῦσαι, τὸν Τυδέως ἵστησι· καὶ διότι οὐχ οἷός τε ἦν ἐπίσης ἐκείνῳ τοὺς πολεμίους φοβεῖν, φησὶν αὐτὸν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς βοηθεῖσθαι, καὶ ἐξαιρέτῳ τιμῇ τετιμῆσθαι. Ὁρᾶσθαι γοῦν ὑπὲρ τῶν ὤμων αὐτοῦ φοβερὸν πῦρ καιόμενον, ὡς τοὺς Τρῶας καταπλαγέντας ἐπὶ τῇ παρὰ τῶν θεῶν βοηθείᾳ καταφυγεῖν, φοβερώτερον αὐτὸν καὶ Ἀχιλλέως νομίζοντας. Λέγει οὖν, " Οὐδ' Ἀχιλῆα ποθ' ὧδέ γ' " ἐδείδιμεν, ὄρχαμον ἀνδρῶν, Ὅνπερ φασὶ θεᾶς ἐξέμμεναι· ἀλλ' ὅδε λίην Μαίνεται, οὐδέ τίς οἱ δύναται μένος ἰσοφαρίζειν." Τοῦτον τὸν τρόπον Διομήδης ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς βοηθούμενος, πολλοὺς τῶν Τρώων ἀναιρεῖ, καὶ Πάνδαρον τὸν παρασπονδήσαντα. Τιτρώσκει δὲ καὶ Ἀφροδίτην συλλαμβανομένην τῷ παιδὶ Αἰνείᾳ· ὁμοίως δὲ καὶ Ἄρεα. Τὴν μὲν οὖν Ἀφροδίτην ἡ μήτηρ Διώνη παραμυθεῖται· τὸν δὲ Ἄρεα ἰᾶται Παιήων, τοῦ Διὸς πρότερον αὐτῷ ἐπιπλήξαντος.

Ἐπιγραφαί.

Διομήδους ἀριστεία.

Ἄλλως.

Εἶ, βάλλει Κυθέρειαν, Ἀρηά τε, Τυδέος υἱός.

ΕΝΘ' αὖ Τυδείδῃ Διομήδεϊ Παλλὰς Ἀθήνη
Δῶκε μένος καὶ θάρσος, ἵν' ἔκδηλος μετὰ πᾶσιν

TUM verò Tydidæ Diomedi Pallas Minerva
Dedit robur & audaciam; ut conſpicuus inter omnes

Ver. 2. Δῶκε μένος] Καὶ περὶ τὰς μάχας ἐστὶ καὶ ἀντίθετον. Ὁ καὶ τοὺς θεοὺς Ὅμηρος ἐμπαθητικὸν καὶ τὸ ἐνθουσιῶδες, ἀνυπόστατον ποιεῖν φησι τοῖς ἀνθρώποις,———καθάπερ

Ἀργείοισι γένοιτο, ἰδὲ κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο.
Δαῖέ οἱ ἐκ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ,
Ἀστέρ' ὀπωρινῷ ἐναλίγκιον, ὅςε μάλιςα

Argivos fieret, & famam insignem auferret.
Accendebat *utique* ei ex galeáque & clypeo indefessum ignem,
Stellæ autumnali similem, quæ maxime

ἑρμηνεία τοῦ λογισμοῦ καὶ σχῆμα τοῦ πάθους προςιθέντας. *Plutarch. de Virtute morali, sub finem.* Vide autem suprà ad ά, 194; & β', 169; & δ', 92.

Ver. 4. Δαῖέ οἱ ἐκ κόρυθός] *Al.* Δαῖε δ' οἱ. *Virgilius* hanc loquendi rationem sæpè est imitatus:

———galea alta chimæram
Sustinet, Ætnæos efflantem faucibus ignes. *Æn.* VII. 785.
——— geminas cui tempora flammas
Læta vomunt, patriumque aperitur vertice sidus. *Æn.* VIII. 680.
———tremunt in vertice cristæ
Sanguineæ, clypeoque micantia fulgura mittit. *Æn.* IX. 732.
Terribilem cristis galeam, flammasque vomentem. *Æn.* VIII. 620.
Ardet apex capiti, cristisque à vertice flamma
Funditur, & vastos umbo vomit aureus ignes;
Non secus ac liquidâ si quando nocte cometæ
Sanguinei lugubrè rubent, aut Sirius ardor;
Ille sitim morbosque ferens mortalibus ægris
Nascitur, & lævo contristat lumine cœlum. *Æn.* X. 270.

Quo ultimo in loco *inferiorem Homero Virgilium* existimavit *Macrobius*, eò quòd " Minerva Diomedi suo, *pugnanti duntaxat*, " flammarum addat ardorem:" Quod idem à *Virgilio* " importunè positum," cùm " *necdum pugnaret* Æneas, sed tantùm in navi " veniens appareret." *Lib.* 5. *cap.* 13. Ex alterâ parte, *Homero Virgilium* in eo *Superiorem* annotavit *Popius*, quòd *Homero* in hâc Similitudine *Splendor* solummodò scribatur Sideris; *Virgilio*, significantiùs & *lugubris* Cometarum *rubor*, *sitisque & morbi* quos *Sirius ardor* portenderit, memorentur. Cæterùm id hîc præcipuè observandum; summo cum *ornatu* atque *splendore orationis* dixisse utrumque Poëtam, quantum *terrorem* Heroïs ad pugnam expediti incuteret *ASPECTUS*. Nec minùs audaci figurâ etiam auram *RUMORIS*, cùm ad concionem iret exercitus, expressit Poëta:

———μετὰ δέ σφισιν Ὄσσα δεδήει,
Ὀτρύνουσ' ἰέναι, Διὸς ἄγγελος.—*Iliad.* β', 93.

Quin & *Achillis* ad pugnam redituri *FAMA* atque ipsa *EXPECTATIO*, simili verborum atque Imaginum magnificentiâ depingitur:

Ἀμφὶ δέ οἱ κεφαλῇ νέφος ἔςεφε δῖα θεάων
Χρύσεον, ἐκ δ' αὐτοῦ δαῖε φλόγα παμφανόωσαν.
Ὡς δ' ὅτε καπνὸς ἰὼν ἐξ ἄςεος αἰθέρ' ἵκηται,
———ὕψοσε δ' αὐγὴ
Γίγνεται ἀΐσσουσα,———
Ὡς ἀπ' Ἀχιλλῆος κεφαλῆς σέλας αἰθέρ' ἵκανε.
Στῆ δ' ἐπὶ τάφρον ἰὼν———
Ἔνθα ςὰς ἤϋσ'· ἀπάτερθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη
Φθέγξατ'· ἀτὰρ Τρώεσσιν ἐν ἄσπετον ὦρσε κυδοιμόν.———
Οἱ δ' ὡς οὖν ἄϊον ὄπα χάλκεον Αἰακίδαο,
Πᾶσιν ὀρίνθη θυμός· ἀτὰρ καλλίτριχες ἵπποι
Ἂψ ὄχεα τρόπεον· ὄσσοντο γὰρ ἄλγεα θυμῷ.
Ἡνίοχοι δ' ἔκπληγεν, ἐπεὶ ἴδον ἀκάματον πῦρ
Δεινὸν ὑπὲρ κεφαλῆς μεγαθύμου Πηλεΐωνος
Δαιόμενον· τὸ δ' ἔδαιε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Τρὶς μὲν ὑπὲρ τάφρου μεγάλ' ἴαχε δῖος Ἀχιλλεύς·
Τρὶς δ' ἐκυκήθησαν Τρῶες κλειτοί τ' ἐπίκουροι.
Iliad. σ'. 205—229.

Hæc cùm de *Achillis* solummodò adventantis *RUMORE* summâ cum laude dicta sint, non satis justâ de causâ videtur *Macrobius Virgilio* id vitio vertisse, quòd *Æneam*, loco suprà citato, " *necdum pugnantem, sed tantùm in Navi venientem*," simili verborum splendore grandiloquo descripserit.

Ibid.——ἀκάματον πῦρ,] Vide suprà ad ά, 398.

———————incendia vires
Indomitas.——— *Æn.* V. 680.

Ver. 5. Ἀςέρ' ὀπωρινῷ ἐναλίγκιον,] " *Notandum*, ὀπωρινὸς, *ab Homero fuisse productum, sed licenter*; *nam longè melius corripietur*;" Phil. Labbe Prosod. *p.* 54. At qui, obsecro, *longè meliùs?* Certè non *licenter* produxit *Homerus*, quia *ubique* produxit. At *Hesiodus* quidem licenter, qui (ut alia multa) & corripuit & produxit: Ἔργ. II; *ver.* 33, 292, 295: Vide suprà ad β', 43. Porrò εἰαρινὸς, χειμερινὸς, θερινὸς, penultimam quidem corripiunt; quippe ex ἔαρ, χεῖμα, θέρος, deducta. At ὀπωρινὸς, ab ὀπώρα, penultimam habere videtur ex istâ ώ partim contractam, atque exinde productam.

Ver-

Λαμπρὸν παμφαίνησι λελουμένος Ὠκεανοῖο·
Τοῖόν οἱ πῦρ δαῖεν ἀπὸ κρατός τε καὶ ὤμων·
Ὦρσε δέ μιν κατὰ μέσσον, ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο.
Ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δάρης, ἀφνειὸς, ἀμύμων,
Ἱρεὺς Ἡφαίστοιο· δύω δέ οἱ υἱέες ἤστην,
Φηγεὺς, Ἰδαῖός τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης·
Τώ οἱ, ἀποκρινθέντε, ἐναντίω ὁρμηθήτην·
Τὼ μὲν ἀφ' ἵπποιιν, ὁ δ' ἀπὸ χθονὸς ὤρνυτο πεζός.
Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Φηγεύς ῥα πρότερος προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Τυδείδεω δ' ὑπὲρ ὦμον ἀριστερὸν ἤλυθ' ἀκωκὴ
Ἔγχεος, οὐδ' ἔβαλ' αὐτόν· ὁ δ' ὕστερος ὤρνυτο χαλκῷ
Τυδείδης· τοῦ δ' οὐχ ἅλιον βέλος ἔκφυγε χειρὸς,
Ἀλλ' ἔβαλε στῆθος μεταμάζιον, ὦσε δ' ἀφ' ἵππων.
Ἰδαῖος δ' ἀπόρουσε, λιπὼν περικαλλέα δίφρον,
Οὐδ' ἔτλη περιβῆναι ἀδελφειοῦ κταμένοιο·

Splendidè collucet lota in Oceano:
Talem ei ignem accendebat à capiteque & humeris;
Impulitque eum in medium, ubi plurimi tumultuabantur.
Erat autem quidam inter Trojanos Dares, locuples, inculpatus,
Sacerdos Vulcani; duoque ei filii erant,
Phegeus, Idæúsque, pugnæ benè periti omnis:
Hi ei [*Diomedi,*] semoti *à suis,* obvii proruerunt:
Hi quidem ab equis, ille verò à terrâ pugnam ciebat pedester.
Hi itaque quum jam propè erant in se mutuò vadentes,
Phegeus quidem prior emisit longam hastam,
Tydidæ verò super humerum sinistrum venit cuspis
Hastæ, nec percussit ipsum: posterior verò irruit hastâ
Tydides; hujus autem non irritum telum fugit è manu;
Sed percussit pectus inter mammas, deturbavitque de equis [*de curru.*]
Idæus autem desiliit, relicto perpulchro curru,
Neque ausus est protegere fratrem interfectum:

Ver. 6. Λαμπρὸν παμφαίνησι λελουμένος Ὠκεανοῖο·] Quod Homerus de *Sirio,* Virgilius similiter de stellâ *Veneris:*

Qualis ubi Oceani perfusus Lucifer undâ,
Quem Venus ante alios astrorum diligit ignes,
Extulit os sacrum cœlo, tenebrasque resolvit. *Æn.* VIII. 589.

Ver. 7. Τοῖόν οἱ πῦρ] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 9. Ἦν δέ τις——ἀμύμων, Ἱρεὺς]

Fortè sacer Cybele Chloreus, olimque sacerdos,
Insignis longè———— *Æn.* XI. 768.

Ver. 12.——ἐναντίω] *Al.* ἐναντίον.

Ver. 13.————ἀφ' ἵπποιιν] Ἀφ' ἅρματος, ut rectè Scholiastes.

Ibid.——ὤρνυτο] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 16.————ἤλυθ'] Vide suprà ad γ', 205; & ad ά, 37.

Ver. 18.————τοῦ δ' οὐχ ἅλιον βέλος]

At non hoc telum, mea quod vi dextera versat,
Effugies.———————— *Æn.* IX. 747.

Ver. 20.——ἀπόρουσε, λιπὼν περικαλλέα δίφρον,] *Pedibus* ideò fugit, ut in turbâ posset meliùs *latere.* Ità *Barnesius,* rectè. Alii alias commenti sunt causas, minùs idoneas.

Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ κεν αὐτὸς ὑπέκφυγε κῆρα μέλαιναν·
Ἀλλ' Ἥφαιστος ἔρυτο, σάωσε δὲ νυκτὶ καλύψας,
Ὡς δή οἱ μὴ πάγχυ γέρων ἀκαχημένος εἴη.
Ἵππους δ' ἐξελάσας μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς,
Δῶκεν ἑταίροισιν κατάγειν κοίλας ἐπὶ νῆας.
Τρῶες δὲ μεγάθυμοι, ἐπεὶ ἴδον υἷε Δάρητος,
Τὸν μὲν, ἀλευάμενον, τὸν δὲ, κτάμενον παρ' ὄχεσφιν,
Πᾶσιν ὀρίνθη θυμός· ἀτὰρ γλαυκῶπις Ἀθήνη
Χειρὸς ἑλοῦσ' ἐπέεσσι προσηύδα θοῦρον Ἄρηα·
Ἄρες, Ἄρες, βροτολοιγὲ, μιαιφόνε, τειχεσιπλῆτα,
Οὐκ ἂν δὴ Τρῶας μὲν ἐάσαιμεν καὶ Ἀχαιοὺς
Μάρνασθ', ὁπποτέροισι πατὴρ Ζεὺς κῦδος ὀρέξῃ,
Νῶϊ δὲ χαζώμεσθα, Διὸς δ' ἀλεώμεθα μῆνιν;
Ὡς εἰποῦσα, μάχης ἐξήγαγε θοῦρον Ἄρηα·
Τὸν μὲν ἔπειτα καθεῖσεν ἐπ' ἠϊόεντι Σκαμάνδρῳ.

Nam nec ipse quidem effugisset mortem atram;
Verùm Vulcanus eripuit, servavitque caligine tectum,
Nè scilicet ei penitùs senex tristis esset.
Equos autem abductos magnanimi Tydei filius
Dedit sociis ut deducerent cavas ad naves.
Trojani verò magnanimi, ut viderunt filios Daretis,
Alterum quidem fugientem, alterum verò interfectum apud currus,
Omnibus perturbatus est animus: Cæterum cæsiis oculis Minerva
Manu prehensum verbis allocuta est impetuosum Martem;
"Mars, Mars, pernicies hominum, inquinate cæde, murorum eversor,
"An non jam Trojanos quidem finemus & Achivos
"Pugnare, utris pater Jupiter gloriam præbeat;
"Nos autem cedamus, Jovisque evitemus iram?
Sic fata, prœlio eduxit impetuosum Martem:
Hunc quidem postea sedere fecit in herboso Scamandro.

Ver. 22. Οὐδὲ γὰρ] Istud, γὰρ, non refertur ad id quod proximè præcessit, nempe, *fugisse Idæum*; sed ad id quod eleganter reticetur, *fugisse* scilicet *Nequicquam: NAM neque sic quidem futurum fuisse ut Effugisset, nisi*, &c. *Virgilius* similiter:

——cadit & Ripheus, justissimus unus
Qui fuit in Teucris, & servantissimus æqui;
Diis *aliter* visum.—— *Æn.* II. 426.

ubi istud, *aliter*, non refertur ad id quod proximè præcessit, nempe *justissimum fuisse Ripheum*; sed ad id quod elegantissimè reticetur, *factum* utique *oportuisse, vulgi judicio, ut qui justissimus fuerat, simul cum cæteris non interiisset.*

Ver. 27. Τρῶες δὲ μεγάθυμοι,] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 31. Ἄρες, Ἄρες] Ridiculum planè est, quod hîc affert *Eustathius*; vocem Ἄρες *duplicem* habere etymologiam; aliam, quum primam producat; aliam, quum corripiat. Quâ ratione hujusmodi syllabæ breves nonnunquam producantur, vide suprà ad ά, 51. Cæterùm hoc in loco & παθητικῶς, majori cum emphasi, ità fortè pronuntiari debuerit, ac si geminatam haberet literam ῥ; vel etiam ita ferè, ac si scriptum fuisset, Ὦ Ἄρες, Ἄρες.

Ibid.—τειχεσιπλῆτα,] *Al.* τειχεσιβλῆτα.

Ver. 32.——ἐάσαιμεν] Pessimè *Barnesius*, ἐάσσαιμεν. Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 35.——μάχης ἐξήγαγε θοῦρον Ἄρηα·] Recedebat nimirum Trojanorum exercitus, *Scamandrum* versùs.

Ver.

Τρῶας δ᾽ ἔκλιναν Δαναοί· ἕλε δ᾽ ἄνδρα ἕκαστος
Ἡγεμόνων· πρῶτος δὲ ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Ἀρχὸν Ἁλιζώνων Ὀδίον μέγαν ἔκβαλε δίφρου·
Πρώτῳ γὰρ στρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν
Ὤμων μεσσηγὺς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσε·
Δούπησεν δὲ πεσὼν, ἀράβησε δὲ τεύχε᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ.
Ἰδομενεὺς δ᾽ ἄρα Φαῖστον ἐνήρατο, Μήονος υἱὸν
Βώρου, ὃς ἐκ Τάρνης ἐριβώλακος εἰληλύθει·
Τὸν μὲν ἄρ᾽ Ἰδομενεὺς δουρικλυτὸς ἔγχεϊ μακρῷ
Νύξ᾽, ἵππων ἐπιβησόμενον, κατὰ δεξιὸν ὦμον·
Ἤριπε δ᾽ ἐξ ὀχέων, στυγερὸς δ᾽ ἄρα μιν σκότος εἷλε.
Τὸν μὲν ἄρ᾽ Ἰδομενῆος ἐσύλευον θεράποντες.
Υἱὸν δὲ Στροφίοιο Σκαμάνδριον, αἵμονα θήρης,
Ἀτρείδης Μενέλαος ἕλ᾽ ἔγχεϊ ὀξυόεντι,
Ἐσθλὸν θηρητῆρα· δίδαξε γὰρ Ἄρτεμις αὐτὴ
Βάλλειν ἄγρια πάντα, τά τε τρέφει οὔρεσιν ὕλη.

Trojanos autem in fugam verterunt Danai; interfecitque virum quilibet
Ductorum: primus utique Rex virorum Agamemnon
Ducem Halizonum Hodium magnum dejecit è curru:
Primo enim *ei* verso in fugam in tergum hastam infixit
Humeros inter, pérque pectora trajecit:
Fragorem verò edidit cadens, sonitumque dedere arma super ipso.
Idomeneus autem Phæstum interfecit, Mæonis filium
Bori, qui ex Tarne glebosâ venerat:
Hunc utique Idomeneus hastâ inclytus longâ hastâ
Vulneravit, currum conscendentem, ad dextrum humerum:
Decidit autem de curru, horrendáque ipsum caligo invasit.
Hunc quidem inde Idomenei spoliârunt famuli.
Filium autem Strophii Scamandrium, peritum venationis,
Atrides Menelaus interfecit hasta acutâ,
Bonum venatorem: docuit enim Diana ipsa
Jaculari ferarum omne genus, quas utique nutrit in montibus sylva.

Ver. 37.——ἔκλιναν] Vide suprà ad *α*, 309

Ver. 40.——στρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν]

Tum Pallas bijugis fugientem Rhœtea præter
Trajicit—— *Æn.* X. 399.

Ver. 42. Δούπησεν δὲ] Vide suprà ad *δ*, 455 & 504.

Ver. 43.——Μήονος υἱὸν] *Strabo* legit, τέκτονος υἱὸν, *lib.* IX. *pag.* 633. Ex sequente, *ver.* 59, ut videtur.

Ver. 44.——ἐκ Τάρνης] *Al.* ἐκ τ᾽ Ἄρνης. Vide *Strab. lib.* IX. *pag.* 633; & *Pausan. lib.* IX. *cap.* 40.

Ibid.——εἰληλούθει] Si, εἰλήλυθε, dixisset; utique non constitisset Temporum ratio. Simile enim esset, ac siquis Anglicè dicat, Who Is come; pro eo quod est, Who Came. Vide suprà ad *α*, 37.

Ver. 50.——ὀξυόεντι,] Ἔγχεα ὀξυόεντα, ἐξ ὀξύης τοῦ δένδρου· ὡς ἢ Ἀρχίλοχος, "ὀξύη ποτᾶτο" ἀλλ᾽ οὐ, τὰ ὀξέα, ὡς οἱ Γραμματικοὶ ἀποδεδώκασι. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 11. Similiter & apud *Euripidem* legitur, *Heraclid. ver.* 727;
——χειρὶ δ᾽ ἔνθες ὀξύην. *Al.* ὀξύενα.

Ver. 51. Ἐσθλὸν θηρητῆρα·]
——debellatorque ferarum.
Æn. VII. 651.

Ver. 52.——ὕλη.] Vide suprà ad *γ*, 151.

Ἀλλ' οὔ οἱ τότε γε χραῖσμ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα,
Οὐδὲ ἑκηβολίαι, ᾗσιν τὸ πρίν γ' ἐκέκαστο·
Ἀλλά μιν Ἀτρείδης δουρικλειτὸς Μενέλαος,
Πρόσθεν ἕθεν φεύγοντα, μετάφρενον οὔτασε δουρὶ
Ὤμων μεσσηγὺς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσεν.
Ἤριπε δὲ πρηνὴς, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.
Μηριόνης δὲ Φέρεκλον ἐνήρατο, τέκτονος υἱὸν
Ἁρμονίδεω, ὃς χερσὶν ἐπίστατο δαίδαλα πάντα
Τεύχειν· ἔξοχα γάρ μιν ἐφίλατο Παλλὰς Ἀθήνη·
Ὃς καὶ Ἀλεξάνδρῳ τεκτήνατο νῆας ἐΐσας,
Ἀρχεκάκους, αἳ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γένοντο,
Οἷ τ' αὐτῷ· ἐπεὶ οὔτι θεῶν ἐκ θέσφατα ᾔδη·
Τὸν μὲν Μηριόνης, ὅτε δὴ κατέμαρπτε διώκων,
Βεβλήκει γλουτὸν κατὰ δεξιόν· ἡ δὲ διὰ πρὸ
Ἀντικρὺ κατὰ κύστιν ὑπ' ὀστέον ἤλυθ' ἀκωκή·

Verùm non ei tunc profuit Diana sagittis gaudens,
Neque peritia jaculandi eminùs, quâ antea instructus erat:
Sed ipsum Atrides hastâ inclytus Menelaus,
Ante se fugientem, in dorso vulneravit hastâ
Humeros inter, pérque pectora trajecit.
Cecidit autem pronus, sonitumque dederunt arma super ipso.
Meriones verò Phereclum interfecit, fabri filium
Harmonidæ, qui manibus sciebat artificiosa omnia
Fabricari; egregiè enim ipsum diligebat Pallas Minerva;
Qui etiam Alexandro fabricatus fuerat naves æquales,
Exordia malorum, quæ omnibus exitium Trojanis fuerunt,
Sibique ipsi; quoniam non deorum oracula intellexerat:
Hunc utique Meriones, cùm scilicet assecutus esset insequens,
Feriit clunem ad dextrum: at penitùs
E regione juxta vesicam sub osse exiit cuspis:

Ver. 53. Ἀλλ' οὔ οἱ τότε]
——nihil illos Herculis arma,
Nil validæ juvere manus.——
Æn. X. 319.

Ver. 55.——δουρικλειτὸς] *Vulgg.* δουρικλυτός: At *Barnesius* edidit δουρικλειτός. Rectè, ut mihi quidem videtur. Sic enim & Vulgati, *Odyss.* ό, 52. Similique analogiâ sæpè apud Homerum legitur & ἀγακλυτὸς & ἀγακλειτός. Neque nihili est, quod hunc versum non memoret *Athenæus* inter λαύρους, τοὺς ἐν μέσῳ χωλότητα ἔχοντας. *lib.* XIV. *cap.* 8.

Ver. 56.——οὔτασε δουρὶ] Vide suprà ad δ', 525; & ad ά, 140.

Ver. 61.——μιν ἐφίλατο Παλλὰς Ἀθήνη·] *Eustathius* ἐφίλατο deducit ex φίλημι: Alii contractum existimant ex ἐφιλήσατο. Pessimè utrumque: Corripi enim omninò debuisset syllaba φι. Reverâ, quâ analogiâ dicitur μαρτύρομαι, ἐμαρτυρόμην, ἐμαρτυράμην, in futuro autem μαρτῦροῦμαι, indeque μαρτυρέομαι, quod per omnes Modos ac Tempora ῠ semper corripit; (vide suprà ad ά, 338;) eâdem analogiâ ex φίλομαι deduxit Homerus ἐφίλατο, & in imperativo φίλαι: Ex quo Futurum deducetur φιλοῦμαι; indeque φιλέω, quod per omnes Modos & Tempora ῐ semper corripit. Vide κ', *ver.* 280; & ύ, *ver.* 304.

Ver. 62.——νῆας ἐΐσας,] Vide suprà ad ά, 306.

Ver. 63. Ἀρχεκάκους,]
——Primus leti, primusque malorum
Causa fuit.—— *Æn.* IV. 169.
——Quæ prima malorum
Causa fuit.—— *Æn.* VII. 481.

Ver. 66. Βεβλήκει γλουτὸν] Similiter, *ver.* 73. βεβλήκει κεφαλῆς. Vide suprà ad δ', 492; & ad ά, 37.

Ver. 67.——ἤλυθ'] Vide suprà ad γ', 205.

Ver.

Γνὺξ δ' ἔριπ' οἰμώξας, θάνατος δέ μιν ἀμφεκάλυψε.
Πήδαιον δ' ἄρ' ἔπεφνε Μέγης, Ἀντήνορος υἱὸν,
Ὅς ῥα νόθος μὲν ἔην, πύκα δ' ἔτρεφε δῖα Θεανὼ
Ἶσα φίλοισι τέκεσσι, χαριζομένη πόσεϊ ᾧ·
Τὸν μὲν Φυλείδης δουρίκλυτος, ἐγγύθεν ἐλθὼν,
Βεβλήκει κεφαλῆς κατὰ ἰνίον ὀξέϊ δουρί·
Ἀντικρὺ δ' ἀν' ὀδόντας ὑπὸ γλῶσσαν τάμε χαλκός·
Ἤριπε δ' ἐν κονίῃ, ψυχρὸν δ' ἕλε χαλκὸν ὀδοῦσιν.
Εὐρύπυλος δ' Εὐαιμονίδης Ὑψήνορα δῖον,
Υἱὸν ὑπερθύμου Δολοπίονος, ὅς ῥα Σκαμάνδρου
Ἀρητὴρ ἐτέτυκτο, θεὸς δ' ὣς τίετο δήμῳ·
Τὸν μὲν ἄρ' Εὐρύπυλος, Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱὸς,
Πρόσθεν ἕθεν φεύγοντα, μεταδρομάδην ἔλασ' ὦμον,
Φασγάνῳ ἀΐξας· ἀπὸ δ' ἔξεσε χεῖρα βαρεῖαν·
Αἱματόεσσα δὲ χεὶρ πεδίῳ πέσε· τὸν δὲ κατ' ὄσσε
Ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.
Ὣς οἱ μὲν πονέοντο κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην.

In genua itaque cecidit ejulans, morsque ipsum circumtexit.
Pedæum verò interfecit Meges, Antenoris filium,
Qui nothus quidem erat, studiosè tamen *eum* educavit nobilis Theano
Æquè cum dilectis liberis, gratificans marito suo;
Hunc utique Phylides hastâ inclytus, prope cum venisset,
Feriit capitis ad occipitium acutâ hastâ;
E regione verò per dentes linguam subsecuit æs;
Ceciditque in pulvere, frigidúmque prehendit æs dentibus [*mordicùs*.]
Eurypylus verò Euæmonides Hypsenora nobilem,
Filium magnanimi Dolopionis, qui Scamandri
Sacerdos fuerat, deique instar honorabatur à populo;
Hunc utique Eurypylus, Euæmonis præclarus filius,
Ante se fugientem, in cursu percussit in humero,
Ense impetu facto; absciditque manum gravem;
Sanguinolenta verò manus in campo cecidit: hunc autem oculos
Occupavit purpurea mors & fatum violentum.
Sic hi quidem laborabant per acre prœlium.

Ver. 71.——πόσεϊ ᾧ·] Quâ ratione, πόσεϊ, hic ultimam producat; & ἀντικρὺ, *ver.* 67, 74, & 100; itemque Εὐρύπυλος, *ver.* 79; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 72.———Φυλείδης] Meges, Phylei filius; *ver.* 69.

Ver. 81.——ἀπὸ δ' ἔξεσε χεῖρα βαρεῖαν]
Te decisa suum, Laride, dextera quærit;
Semianimesque micant digiti, ferrumque retractant. *Æn.* X. 395.

Ver. 83.——πορφύρεος θάνατος] *Homero* πορφύρεος θάνατος, non est *purpurea mors*, quâ ratione *Virgilius* dixit, de eo qui sanguinem ense trajectus vomeret, "*Purpuream* "*vomit ille animam*;" sed, ut rectè interpretatur Scholiastes, *Atra mors*. Sic infrà,
———θανάτου δὲ μέλαν νέφος ἀμφεκάλυψε. π', 350.
———πορφυρέῃ νεφέλῃ πυκάσασα ἑαυτήν. ρ', 551.
Porrò, quâ analogiâ πορφύρεος è πορφύρω deducatur; vide suprà ad ά, 338 & 482.

Ver. 84. Ὣς οἱ μὲν πονέοντο]
Atque ea per campos——dum Marte geruntur. *Æn.* VII. 540.

Τυδείδην δ' οὐκ ἂν γνοίης, ποτέροισι μετείη,
Ἠὲ μετὰ Τρώεσσιν ὁμιλέοι, ἢ μετ' Ἀχαιοῖς·
Θῦνε γὰρ ἀμπεδίον ποταμῷ πλήθοντι ἐοικὼς
Χειμάῤῥῳ, ὅς τ' ὦκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας·
Τὸν δ' οὔτ' ἄρ τε γέφυραι ἐεργμέναι ἰσχανόωσιν,
Οὔτ' ἄρα ἕρκεα ἴσχει ἀλωάων ἐριθηλέων
Ἐλθόντ' ἐξαπίνης, ὅτ' ἐπιβρίσῃ Διὸς ὄμβρος·
Πολλὰ δ' ὑπ' αὐτοῦ ἔργα κατήριπε κάλ' αἰζηῶν·
Ὡς ὑπὸ Τυδείδῃ πυκιναὶ κλονέοντο φάλαγγες
Τρώων, οὐδ' ἄρα μιν μίμνον, πολέες περ ἐόντες.
Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς
Θύνοντ' ἀμπεδίον, πρὸ ἕθεν κλονέοντα φάλαγγας,
Αἶψ' ἐπὶ Τυδείδῃ ἐτιταίνετο καμπύλα τόξα,
Καὶ βάλ' ἐπαΐσσοντα, τυχὼν κατὰ δεξιὸν ὦμον

Tydidem autem non dignôsses, utris interesset,
Utrum cum Trojanis versaretur, an cum Achivis:
Furibundus enim ferebatur per campum fluvio inundanti similis
Torrenti, qui velociter fluens dissipat pontes:
Quem utique neque pontes muniti coërcent,
Neque septa retinent camporum perquàm virentium
Venientem derepentè, quandò ingruerit Jovis imber;
Multæ autem ab ipso segetes dejectæ sunt lætæ juvenum:
Sic à Tydide densæ turbabantur phalanges
Trojanorum; nec ipsum sustinebant, multi licèt existentes.
Hunc autem postquam vidit Lycaonis præclarus filius
Furibundè ruentem per campum, ante se turbantem phalangas,
Illico contrà Tydidem intendebat incurvos arcus,
Et percussit irruentem, assecutus ad dextrum humerum

Ver. 87.——ποταμῷ πλήθοντι ἐοικὼς,]
Montibus ex altis magnus decursus aquai,
Fragmina conjiciens sylvarum, arbustaque tota;
Nec validi possunt pontes venientis aquai
Vim subitam tolerare; ita magno turbidus imbri
Molibus incurrit validis cum viribus amnis;
Dat sonitu magno stragem, volvitque sub undis
Grandia saxa; ruit, quà quidquam fluctibus obstat. *Lucret. lib.* I.
——Torrentis aquæ, vel turbinis atri
More furens.—————— *Æn.* X. 603.
Non sic, aggeribus ruptis cùm spumeus amnis
Exiit, oppositasque evicit gurgite moles;
Fertur in arva furens cumulo, camposque per omnes
Cum stabulis armenta trahit——— *Æn.* II. 496.
———Aut rapidus montano flumine torrens
Sternit agros, sternit sata læta boumque labores,
Præcipitesque trahit sylvas.——— *Ibid. ver.* 305.

Pulcherrimè uterque Poëta: *Macrobius* tamen *Virgilium* hoc in loco dignitatem *Homeri* non assecutum censet: *Lib.* V. *cap.* 13.

Ver. 90.———ἐριθηλέων] Pronuntiabatur ἐριθηλῶν.

Ver. 91.—ἐπιβρίσῃ] Vide infrà ad η, 343.

Ver. 92.——κάλ'] Vide suprà ad β, 43.

Ver. 93. Ὡς ὑπὸ Τυδείδῃ]
Sic Turno, quacunque viam secat, agmina cedunt;
Conversæque ruunt acies.——— *Æn.* XII. 369.

Ver. 95—Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς] *Pandarus.*

Θώρηκος γύαλον· διὰ δ' ἔπτατο πικρὸς ὀϊστὸς,
Ἀντικρὺ δὲ διέσχε· παλάσσετο δ' αἵματι θώρηξ.
Τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
Ὄρνυσθε, Τρῶες μεγάθυμοι, κέντορες ἵππων·
Βέβληται γὰρ ἄριστος Ἀχαιῶν· οὐδέ ἑ φημὶ
Δήθ' ἀνσχήσεσθαι κρατερὸν βέλος, εἰ ἐτεόν με
Ὦρσεν ἄναξ, Διὸς υἱὸς, ἀπορνύμενον Λυκίηθεν.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τὸν δ' οὐ βέλος ὠκὺ δάμασσεν,
Ἀλλ' ἀναχωρήσας, πρόσθ' ἵπποιϊν καὶ ὄχεσφιν
Ἔστη, καὶ Σθένελον προσέφη, Καπανήϊον υἱόν·
Ὄρσο, πέπον Καπανηϊάδη, καταβήσεο δίφρου,
Ὄφρα μοι ἐξ ὤμοιο ἐρύσσῃς πικρὸν ὀϊστόν.
Ὣς ἄρ' ἔφη· Σθένελος δὲ καθ' ἵππων ἆλτο χαμᾶζε·
Πὰρ δὲ στὰς βέλος ὠκὺ διαμπερὲς ἐξέρυσ' ὤμου·
Αἷμα δ' ἀνηκόντιζε διὰ στρεπτοῖο χιτῶνος.
Δὴ τότ' ἔπειτ' ἠρᾶτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·

Thoracis cavitatem, pervolavit autem acerba sagitta,
Atque in oppositam partem perrupit; fœdabaturque sanguine thorax:
Super hoc autem altùm clamavit Lycaonis clarus filius;
« Ingruite, Trojani magnanimi, stimulatores equorum:
« Vulneratus est enim fortissimus Achivorum: nec ipsum autumo
« Diù toleraturum acrem sagittam, si verè me
« Impulit rex, Jovis filius, proficiscentem ex Lyciâ.
Sic dixit jactabundus: Hunc verò non sagitta velox interfecit:
Sed relato pede ante equos & currus
Stetit, & Sthenelum allocutus est, Capaneïum filium;
« Propera, suavissime Capaneïade, descende de curru;
« Ut mihi ex humero trahas acerbam sagittam.
Sic dixit; Sthenelus autem de curru desiliit in terram;
Et adstans sagittam velocem penitùs trajectam extraxit humero:
Sanguis autem ejaculabatur *se* per tortilem annulis tunicam.
Tum verò vota concepit pugnâ strenuus Diomedes;

Ver. 103. Βέβληται γὰρ ἄριστος] Vide suprà ad δ', 37.

Pars belli haud temnenda, viri, jacet, altus Orodes:
Conclamant socii—— *Æn.* X. 737.

Ver. 105.——ἀπορνύμενον] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 109. Ὄρσο, πέπον] Ita *Barnesius* ex Codd. Vett. & MSS. Rectè, ut opinor. *Al.* ὄρσεο: Quod erat, ὄρσου.

Ibid. —— καταβήσεο] Videtur mihi Imperativus ex Futuro deductus, (vide infrà ad ζ, 613.) licèt id non agnoscant Grammatici; errareque eos, qui verbum hîc in Præsenti fingunt καταβήσομαι. (Vide suprà ad β', 35.) Quanquam, analogiâ non dissimili, persæpè usurpare visus est *Homerus* verbum δύσομαι, δύσεο, ἐδύσετο, &c.

Ver. 110.——ἐρύσσῃς] Ita *Barnesius*, ex MSS. Rectè. *Al.* ἐρύσῃς: Quod penultimam corripit.——διαμπερὲς ἐξέρυσ' ὤμου, *ver.* 112.

Ver. 114. Δὴ τότ' ἔπειτ' ἠρᾶτο]
——Sic voce precatur:
Tu Dea, tu præsens nostro succurre labori.
Æn. IX. 403.

Ver.

Κλῦθί μοι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, ἀτρυτώνη·
Εἴ ποτέ μοι καὶ πατρὶ φίλα φρονέουσα παρέστης
Δηΐῳ ἐν πολέμῳ, νῦν αὖτ' ἐμὲ φίλαι, Ἀθήνη·
Δὸς δέ τέ μ' ἄνδρα ἑλεῖν, καὶ ἐς ὁρμὴν ἔγχεος ἐλθεῖν,
Ὅς μ' ἔβαλε φθάμενος, καὶ ἐπεύχεται, οὐδέ με φησὶ
Δηρὸν ἔτ' ὄψεσθαι λαμπρὸν φάος ἠελίοιο.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη,
Γυῖα δ' ἔθηκεν ἐλαφρὰ, πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν·
Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Θαρσῶν νῦν, Διόμηδες, ἐπὶ Τρώεσσι μάχεσθαι·
Ἐν γάρ τοι στήθεσσι μένος πατρώϊον ἧκα
Ἄτρομον, οἷον ἔχεσκε σακέσπαλος ἱππότα Τυδεύς.
Ἀχλὺν δ' αὖ τοι ἀπ' ὀφθαλμῶν ἕλον, ἣ πρὶν ἐπῆεν,
Ὄφρ' εὖ γινώσκῃς ἠμὲν θεὸν ἠδὲ καὶ ἄνδρα.
Τῷ νῦν αἴ κε θεὸς πειρώμενος ἐνθάδ' ἵκηται,

" Audi me, Ægiochi Jovis filia, indomita:
" Si unquam mihi & patri favens astitisti
" Ardenti in pugnâ, nunc rursus mihi fave, Minerva:
" Atque da me virum *istum* interficere, & *eum* intra impetum hastæ venire,
" Qui me percussit præveniens, & gloriatur, neque me dicit
" Diù ampliùs visurum splendidum lumen Solis.
Sic dixit precans; eum verò exaudivit Pallas Minerva,
Ac membra fecit levia, pedes & manus desuper:
Et propè stans verbis alatis est allocuta;
" Confidens jam, ô Diomedes, contra Trojanos pugna:
" Nam tibi in pectoribus robur paternum immisi
" Intrepidum, quale habuit vibrator scuti eques Tydeus.
" Caliginem verò tibi ab oculis abstuli, quæ priùs inerat,
" Ut bene dignoscas tum deum tum etiam hominem.
" Itaque nunc siquis Deus tentans te huc venerit,

Ver. 115. Κλῦθί μοι,] *Al.* Κλῦθί μευ: Ut & alibi. Quod perinde est.

Ibid.——αἰγιόχοιο] Vide suprà ad ά, 202.

Ibid.——ἀτρυτώνη·] Vide suprà ad β', 157.

Ver. 117.——νῦν αὖτ' ἐμὲ φίλαι, Ἀθήνη·] Ita omninò legendum: Non, ut plerique, νῦν αὖτ' ἐμὲ φίλε, Ἀθήνη. Nam φιλέειν, primam *necessariò* corripit: φίλασθαι, eandem *necessariò* producit. Vide suprà ad *ver.* 61; & ad ά, 338.

Ver. 118. Δὸς δέ τέ μ' ἄνδρα ἑλεῖν, καὶ ἐς ὁρμὴν ἔγχεος ἐλθεῖν,]

Hunc sine me turbare globum, & rege tela
per auras. *Æn.* IX. 409.

Scholiastes ἑλεῖν interpretatur, ἐν χερσὶν ἔχειν· ἐπιφέρει γὰρ, εἰς ὁρμὴν ἔγχεος ἐλθεῖν. Sed nihil impedit quominus & hoc in loco, ἑλεῖν, sit *interficere*. Nam, *hastæ suæ patere*, & *interfici*, uno eodemque æstimat *Diomedes*: " *Da mihi, ut virum istum interficiam; da* " *utique, ut intra hastæ meæ jactum accedat.*"

Ver. 126.——ἱππότα Τυδεύς.] Vide suprà ad δ', 175.

Ver. 127. Ἀχλὺν δ' αὖ τοι]

——namque omnem, quæ nunc obducta
tuenti
Mortales hebetat visus tibi, & humida
circùm
Caligat, nubem eripiam.————
Æn. II. 604.

Ver. 128. Ὄφρ' εὖ γινώσκῃς] Quæritur; Quî ergo Glaucum deinceps ignoravit, (ζ', 123, 128.) homóne esset, an deus? Καί φαμεν, ὅτι πρὸς καιρὸν ἀφῄρηται τὴν ἀχλὺν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, ἵνα τρώσῃ τὴν Ἀφροδίτην καὶ Ἄρεα. *Schol.*

Ver.

Μήτι σύ γ' ἀθανάτοισι θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι
Τοῖς ἄλλοις· ἀτὰρ εἴ κε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
Ἔλθῃσ' ἐς πόλεμον, τήν γ' οὐτάμεν ὀξεϊ χαλκῷ.
Ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τυδεΐδης δ' ἐξαῦτις ἰὼν προμάχοισιν ἐμίχθη·
Καὶ, πρίν περ θυμῷ μεμαὼς Τρώεσσι μάχεσθαι,
Δὴ τότε μιν τρὶς τόσσον ἕλεν μένος, ὥς τε λέοντα,
Ὅν ῥά τε ποιμὴν ἀγρῷ ἐπ' εἰροπόκοις ὀΐεσσι
Χραύσῃ μέν τ' αὐλῆς ὑπεράλμενον, οὐδὲ δαμάσσῃ·
Τοῦ μέν τε σθένος ὦρσεν· ἔπειτα δέ τ' οὐ προσαμύνει,
Ἀλλὰ κατὰ σταθμοὺς δύεται, τὰ δ' ἐρῆμα φοβεῖται·
Αἱ μέν τ' ἀγχιστῖναι ἐπ' ἀλλήλῃσι κέχυνται,
Αὐτὰρ ὁ ἐμμεμαὼς βαθέης ἐξάλλεται αὐλῆς·
Ὣς μεμαὼς Τρώεσσι μίγη κρατερὸς Διομήδης.

" Nequaquam tu immortales deos contra pugna
" Alios: Verùm si Jovis filia Venus
" Venerit in pugnam, hanc vulnera acuto ære.
Sic quidem locuta discessit cæsiis oculis Minerva:
Tydides verò reversus primis pugnatoribus mixtus est.
Et licèt anteà quoque animo promptus *erat* adversus Trojanos pugnare,
At tunc tamen illum ter tantum occupavit robur, instar leonis,
Quem opilio in agro apud lanigeras oves
Perstrinxerit quidem caulam transilientem, nec tamen interfecerit.
Hujus quidem vim irritavit; posteà verò non ampliùs repellit,
Sed stabula subit, *oves*que desertæ fugantur;
Atque hæ quidem confertæ aliæ super alias sternuntur,
At ille alacer ex alto exilit ovili:
Sic alacer Trojanis mixtus est fortis Diomedes.

Ver. 130.——ἀθανάτοισι] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 132.——τήν γ' οὐτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ.] Vide infrà ad *ver.* 336.

Ver. 140. Ἀλλὰ κατὰ σταθμοὺς δύεται,] Σταθμοὶ, inquit *Eustathius*, τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς ζωοςάσια, αἱ ἐπαύλεις· καὶ ὅλως καλοκαῖαι ἀγροικαί. Alii igitur hoc ita accipiunt, ut dicatur *Pastor se in ædibus abscondere; quæ autem à Pastore deserta sint, loca omnia terrore repleta; ovesque in stabulis confertim sterni.* Alii *Leonem* intelligunt *stabula subire dictum*, ad oves diripiendas. Porrò istud, τὰ δ' ἐρῆμα φοβεῖται, quod *Eustathius* ad ποίμνια refert, *Scholiastes a Barnesio* citatus ita accipit, ut scilicet *Pastor* dicatur τὴν ἐρημίαν φοβεῖσθαι. Quæ quidem, ad sententiam eòdem redeunt omnia.

Ibid.——ἐρῆμα] Ità Veteres, teste *Eustathio*. Al. ἔρημα. Sed hoc, leviculum.

Ver. 141.——ἀγχιστῖναι] *Al.* ἀσχηστῖναι.

Ver. 142.——βαθέης ἐξάλλεται αὐλῆς·] "*Exilit* EX *ovili*; vel *in agros*, postquàm oves diripuit; vel *in stabula interiora*, ut oves eò jam præ metu confertas diripiat. Quod enim affert Scholiastes apud *Barnesium*, (βαθέης Ἐξάλλεται αὐλῆς, ἀντὶ τοῦ, Εἰσάλλεται εἰς τὴν βαθεῖαν ἔπαυλιν ἔνδον,) planè est absurdissimum. Quodque ait *Eustathius*, (ἡ γὰρ, Ἐξ, πρόθεσις, οὐ μόνον τὴν Ἔξω δηλοῖ σχέσιν, ἀλλὰ καὶ ὕψωμα πολλάκις σημαίνει· ὡς καὶ ἐν τῷ, Ἐξωθεῖσθαι· καὶ ἐν τῷ, Ἐκνομίως·) neque *verum* est in istis ipsis, quæ affert, vocabulis; neque, si in istis *verum esset*, posset id ullo modo locum habere in *Verbis Motum significantibus*; ut adeò ἐξάλλεσθαι, exempli causâ, τὴν ἔξω σχέσιν non exprimeret; neque ab, ὑπεράλλεσθαι, quicquam differret.

Ver. 143. Ὣς μεμαὼς]
——Pœnorum qualis in arvis
Saucius ille gravi venantum vulnere pectus
Tum demùm movet arma leo,——
——& fremit ore cruento:
Haud secùs accenso gliscit violentia Turno.
Æn. XII. 4.

Ver.

Ἔνθ' ἕλεν Ἀςύνοον καὶ Ὑπείνορα ποιμένα λαῶν·
Τὸν μὲν ὑπὲρ μαζοῖο βαλὼν χαλκήρεϊ δουρί,
Τὸν δ' ἕτερον ξίφεϊ μεγάλῳ κληῗδα παρ' ὦμον
Πλῆξ'· ἀπὸ δ' αὐχένος ὦμον ἐέργαθεν ἠδ' ἀπὸ νώτου.
Τοὺς μὲν ἔασ', ὁ δ' Ἄβαντα μετῴχετο καὶ Πολύειδον,
Υἱέας Εὐρυδάμαντος, ὀνειροπόλοιο γέροντος·
Τοῖς οὐκ ἐρχομένοις ὁ γέρων ἐκρίνατ' ὀνείρους,
Ἀλλά σφεας κρατερὸς Διομήδης ἐξενάριξε.
Βῆ δὲ μετὰ Ξάνθον τε, Θόωνά τε, Φαίνοπος υἷε,
Ἄμφω τηλυγέτω· ὁ δ' ἐτείρετο γήραϊ λυγρῷ,
Υἱὸν δ' οὐ τέκετ' ἄλλον, ἐπὶ κτεάτεσσι λιπέσθαι·
Ἔνθ' ὅγε τοὺς ἐνάριζε, φίλον δ' ἐξαίνυτο θυμὸν
Ἀμφοτέροιν· πατέρι δὲ γόον καὶ κήδεα λυγρὰ
Λεῖπ', ἐπεὶ οὐ ζώοντε μάχης ἐκνοστήσαντε
Δέξατο· χηρωςαὶ δὲ διὰ κτῆσιν δατέοντο.

Tunc interfecit Astynoum & Hypenora, pastorem populorum;
Altero quidem super mammam percusso æratâ hastâ;
Alterum autem ense magno, in jugulo ad humerum
Percussit: àb cervice verò humerum abscidit & à dorso.
Atque hos quidem omisit: Abantem verò petebat & Polyïdum,
Filios Eurydamantis, somniorum interpretis senis:
Quibus non, ad bellum proficiscentibus, senex interpretatus est somnia,
Verùm ipsos fortis Diomedes interfectos spoliavit.
Perrexit autem *deinceps* ad Xanthum Thoönaque, Phænopis filios,
Ambos provectâ ætate genitos: ipse verò conficiebatur senectâ tristi,
Filium verò non susceperat alium, *quem* hæredem relinqueret.
Tum ille hos interfecit, eorúmque eripuit animam
Amborum; patri verò luctum & curas tristes
Reliquit, quoniam non vivos ex pugnâ reversos
Accepit; curatores verò hæreditatem partiti sunt.

Ver. 146.——ξίφεϊ μεγάλῳ] Quâ ratione, ξίφεϊ, hîc ultimam producat; itemque, πατέρι, *ver.* 156; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 148. Τοὺς μὲν ἔασ',] Vide suprà ad γ', 42.

Ver. 150. Τοῖς οὐκ ἐρχομένοις ὁ γέρων ἐκρίνατ' ὀνείρους,] Vel; *Quibus nequicquam, cùm ad bellum proficiscerentur, interpretatus est somnia:* (vide infrà, *ver.* 198:) Vel; *Quibus, nunquam reversuris, interpretatus est somnia:* Vel; *Quibus non ampliùs interpretaturus erat somnia reversis.* Ab *Eustathio* laudatur hæc ambiguitas. Mihi videtur, non utique *Poëtæ*, sed *Nobis* jam Græcè minùs scientibus omninò tribuenda. Alio adhuc modo interpretatur *Popius*; nempè *senem, quoniam filii ejus non reverterentur, Somniis interpretandis, qui tandem de iis actum esset, quæsitum isse.* At verò cur, ante confectum bellum, ut filii reverterentur, omninò expectaret senex; equidem nihil video. Porrò de *Prosodiâ* vocis ἐκρίνατο, vide suprà ad ά, 309.

Ver. 151. Ἀλλά σφεας] Credo pronunciatum fuisse, Ἀλλὰ σφᾶς· ut alibi.

Ver. 155.—— ἐνάριζε,] *Al.* ἐνάριξε· ut suprà *ver.* 151.

Ibid.——φίλον δ' ἐξαίνυτο θυμὸν Ἀμφοτέροιν·]

——morere, & fratrem nè desere frater.
Æn. X. 600.

Vide autem infrà ad ί, 478.

Ver.

Ἔνθ' υἷας Πριάμοιο δύω λάβε Δαρδανίδαο
Εἰν ἐνὶ δίφρῳ ἐόντας, Ἐχήμονά τε, Χρόμιόν τε.
Ὡς δὲ λέων ἐν βουσὶ θορὼν ἐξ αὐχένα ἄξει
Πόρτιος, ἠὲ βοὸς, ξύλοχον καταβοσκομενάων·
Ὣς τοὺς ἀμφοτέρους ἐξ ἵππων Τυδέος υἱὸς
Βῆσε κακῶς ἀέκοντας, ἔπειτα δὲ τεύχε' ἐσύλα·
Ἵππους δ' οἷς ἑτάροισι δίδου μετὰ νῆας ἐλαύνειν.
Τὸν δ' ἴδεν Αἰνείας ἀλαπάζοντα στίχας ἀνδρῶν,
Βῆ δ' ἴμεν ἄν τε μάχην καὶ ἀνὰ κλόνον ἐγχειάων,
Πάνδαρον ἀντίθεον διζήμενος, εἴ που ἐφεύροι.
Εὗρε Λυκάονος υἱὸν ἀμύμονά τε, κρατερόν τε·
Στῆ δὲ πρόσθ' αὐτοῖο, ἔπος τέ μιν ἀντίον ηὔδα·
Πάνδαρε, ποῦ τοι τόξον, ἰδὲ πτερόεντες ὀϊστοί,
Καὶ κλέος; ᾧ οὔτις τοι ἐρίζεται ἐνθάδε γ' ἀνήρ,
Οὐδέ τις ἐν Λυκίῃ σέο γ' εὔχεται εἶναι ἀμείνων·
Ἀλλ' ἄγε, τῷδ' ἔφες ἀνδρὶ βέλος, Διῒ χεῖρας ἀνασχὼν,

Tunc filios Priami duos corripuit Dardanidæ
In uno curru exiſtentes, Echemonáque, Chromiúmque.
Ut vero leo inter boves inſiliens cervicem fregit
Juvencæ, vel bovis, fruticetum depaſcentium;
Sic hos ambos de curru Tydei filius
Deturbavit ſæviter invitos, poſteaque armis ſpoliavit:
Equos verò ſuis ſociis dedit ad naves agendos.
Hunc autem vidit Æneas diſſipantem ordines virorum,
Cœpitque ire perque pugnam & per ſtrepitum haſtarum,
Pandarum deo parem quærens, ſicubi inveniret.
Invenit *utique* Lycaonis filium laudatúmque, fortémque;
Stetitque ante ipſum, verbúmque eum contra locutus eſt;
« Pandare, ubi tibi arcus & volucres ſagittæ,
« Et gloria? quâ nullus tecum contendit hic quidem vir,
« Neque quiſquam in Lyciâ te gloriatur eſſe præſtantior:
« Sed age, huic immitte viro ſagittam, Jovi manibus ſublatis,

Ver. 161.—αὐχένα ἄξει] *Al.* αὐχέν' ἔαξε.
Ver. 166. Τὸν δ' ἴδεν Αἰνείας ἀλαπάζοντα στίχας ἀνδρῶν,] ——
Hunc ubi miſcentem longè media agmina vidit. *Æn.* X. 721.
Ver. 171. Πάνδαρε, ποῦ τοι τόξον,]
——heroûm quondam fortiſſime fruſtrà,
Tantane tam patiens nullo certamine tolli
Dona fines? Ubi nunc nobis Deus ille, magiſter
Nequicquam memoratus Eryx, ubi fama per omnem
Trinacriam?—— *Æn.* V. 389.
Ibid. —— πτερόεντες ὀϊστοὶ,]
——volatile ferrum. *Æn.* IV. 71.

Ver. 172.——ᾧ οὔτις τοι ἐρίζεται ἐνθάδε γ' ἀνήρ,] Ἐπεὶ δὲ —— οὔτ' ἐμπαθὴς ψυχὴ παῤῥησίαν ἀναδέχεται καὶ νουθεσίαν ἄκρατον, ἐν τοῖς χρησιμωτάτοις ἐστὶ τῶν βοηθημάτων ὁ παραμιγνύμενος ἐλαφρὸς ἔπαινος· ὥσπερ ἐν τούτοις,——« Ποῦ τοι τόξον,——ᾧ οὔτις τοι ἐρί-« ζεται ἐνθάδε γ' ἀνήρ; *Plutarch. Quomod. Adulator ab Amic. internoſc.* ſub finem.

Ver. 174.——τῷδ' ἔφες ἀνδρὶ,——Ὅστις ὅδε κρατέει.]
Unus homo————
——tanta ſtrages impunè per urbem
Ediderit? juvenum primos tot miſerit Orco? *Æn.* IX. 783.

Ὅστις ὅδε κρατέει, καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργε
Τρῶας· ἐπεὶ πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν γούνατ' ἔλυσεν.
Εἰ μή τις θεός ἐστι, κοτεσσάμενος Τρώεσσιν,
Ἱρῶν μηνίσας· χαλεπὴ δὲ θεοῦ ἔπι μῆνις.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
Αἰνεία, Τρώων βουληφόρε χαλκοχιτώνων,
Τυδεΐδῃ μιν ἔγωγε δαΐφρονι πάντα ἐΐσκω,
Ἀσπίδι γιγνώσκων, αὐλώπιδί τε τρυφαλείῃ,
Ἵππους τ' εἰσορόων· σάφα δ' οὐκ οἶδ', εἰ θεός ἐστιν.
Εἰ δ' ὅγ' ἀνὴρ, ὅν φημι, δαΐφρων Τυδέος υἱὸς,
Οὐχ ὅγ' ἄνευθε θεοῦ τάδε μαίνεται, ἀλλά τις ἄγχι
Ἕστηκ' ἀθανάτων, νεφέλῃ εἰλυμένος ὤμους,
Ὃς τούτου βέλος ὠκὺ κιχήμενον ἔτραπεν ἄλλῃ·
Ἤδη γάρ οἱ ἐφῆκα βέλος, καί μιν βάλον ὦμον
Δεξιὸν, ἀντικρὺ διὰ θώρηκος γυάλοιο·
Καί μιν ἔγωγ' ἐφάμην Ἀϊδωνῆϊ προϊάψειν,

" Quisquis is *sit*, *qui* vincit, & sanè malis multis affecit
" Trojanos: quoniam multorumque & fortium genua solvit.
" Nisi quis deus est, iratus Trojanis,
" Ob sacrificia succensens: Difficilis autem dei est ira.
Huic autem respondit Lycaonis clarus filius:
" Ænea, Trojanorum princeps ære loricatorum,
" Tydidæ eum ego bellicoso in omnibus assimilo,
" Clypeo agnoscens, oblongâque galeâ,
" Equosque inspiciens: planè verò haud scio, an deus sit.
" Quòd si hic homo, quem dico, bellicosus *sit* Tydei filius,
" Non hic sine deo ista furens facit, sed aliquis propè
" Stat immortalium, nebulâ involutus humeros,
" Qui ab isto sagittam velociter involantem avertit aliò:
" Jam enim ei immisi telum, & ipsum percussi in humero
" Dextro, penitùs per thoracis cavitatem;
" Et ipsum ego putavi ad Plutonem demissum iri,

Ver. 178.——*μηνίσας·*] Secundam *producit*, quippe à *μηνίω*, deducta. Nam quæ in *ίζω* desinunt, penultimam in Futuris & Aoristis *corripiunt*.

Ibid.——ἔπι μῆνις,] *Al.* ἐπιμῆνις.

Ver. 185. Οὐχ ὅγ' ἄνευθε θεοῦ] Similiter *ver.* 1;

——————Παλλὰς Ἀθήνη
Δῶκε μένος καὶ θάρσος.——————
Et Apollo,——ἔμπνευσε μένος μέγα ποιμένι λαῶν. *ό*, 262.
Et;——οὐκ ἄν τις ἐρύκακε ἀντιβολήσας,
Νόσφι θεῶν.—————— *μ'*, 465.
——————Non hæc sine numine Divûm
Eveniunt.—————— *Æn.* II. 777.

Ver. 186. Ἕστηκ' ἀθανάτων,] Vide suprà ad *ά*, 398; & ad *δ'*, 434.

Ibid.——νεφέλῃ εἰλυμένος ὤμους,]
Nube candentes humeros amictus.
Horat. Carm. I. 2; *ver.* 31.

Ver. 187.——ἔτραπεν ἄλλῃ·]
——————septenaque tela——————
Irrita, deflexit partim stringentia corpus.
Æn. X. 329.

Ver. 189.——ἀντικρὺ] Quâ ratione, ἀντικρὺ, hîc ultimam producat; itemque, γυίας, versu præcedente; vide suprà ad *ά*, 51.

Ἔμπης δ' οὐκ ἐδάμασσα· θεός νύ τις ἐστὶ κοτήεις.
Ἵπποι δ' οὐ παρέασι, καὶ ἅρματα, τῶν κ' ἐπιβαίην·
Ἀλλά που ἐν μεγάροισι Λυκάονος ἕνδεκα δίφροι
Καλοί, πρωτοπαγεῖς, νεοτευχέες· ἀμφὶ δὲ πέπλοι
Πέπτανται· παρὰ δέ σφιν ἑκάστῳ δίζυγες ἵπποι
Ἑστᾶσιν, κρῖ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ ὀλύρας.
Ἦ μέν μοι μάλα πολλὰ γέρων αἰχμητὰ Λυκάων
Ἐρχομένῳ ἐπέτελλε δόμοις ἐνὶ ποιητοῖσιν·
Ἵπποισίν μ' ἐκέλευε καὶ ἅρμασιν ἐμβεβαῶτα
Ἀρχεύειν Τρώεσσι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
Ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην, ἦ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν,
Ἵππων φειδόμενος, μή μοι δευοίατο φορβῆς,
Ἀνδρῶν εἰλομένων, εἰωθότες ἔδμεναι ἄδδην.
Ὣς λίπον· αὐτὰρ πεζὸς ἐς Ἴλιον εἰλήλουθα,
Τόξοισιν πίσυνος· τὰ δέ μ' οὐκ ἄρ' ἔμελλον ὀνήσειν.
Ἤδη γὰρ δοιοῖσιν ἀριστήεσσιν ἐφῆκα,
Τυδείδῃ τε, καὶ Ἀτρείδῃ· ἐκ δ' ἀμφοτέροιιν

"Attamen non occidi: Deus sanè aliquis est iratus.
"Equi autem non adsunt, & currus, quos conscendam:
"Sed alicubi in ædibus Lycaonis undecim *sunt* currus
"Pulchri, novi, recens facti; circumque vela
"Expansa sunt: apudque eorum unumquémque bijuges equi
"Adstant, hordeum album comedentes & avenas.
"Atqui mihi valde multa senex bellator Lycaon
"Proficiscenti mandata dabat in ædibus affabrè factis:
"Equis me jubebat & curribus vectum
"Præesse Trojanis in acribus pugnis:
"Sed ego non parui, (profectò multo satius fuisset,)
"Equis parcens; nè mihi indigerent pabulo,
"Viris *in urbe* inclusis, soliti pasci largitèr.
"Sic eos reliqui; ac pedes ad Ilium veni,
"Arcubus fretus: qui tamen mihi non erant profuturi.
"Jam enim duobus principibus *sagittam* immisi,
"Tydidæque & Atridæ; atque ex ambobus

Ver. 194. Καλοί,] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 195.——δίζυγες ἵπποι] *Equi bijuges.* *Virgil. Georgic.* III. 91.

Ver. 197. Ἦ μέν μοι μάλα πολλὰ] Pulcherrimè hæc omnia, & ad *personam* convenientissimè.

Ibid.—αἰχμητὰ Λυκάων] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 199.————ἐμβεβαῶτα] Ità edidit *Barnesius* ex *MSS.* & *Edit. Vett.* *Stephanus* aliique, ἐμμεμαῶτα. Vide autem suprà ad β', 818.

Ver. 202. Ἵππων φειδόμενος, μή μοι δευοίατο φορβῆς,] Veritus nè, in urbe obsessâ, non esset unde equis pabulum suppeditaretur. *Eustathius* aliter: Διὰ φειδωλίαν, ὡς ἂν μὴ δαπανᾷ πολλὰ εἰς αὐτούς.——οὕτω, παρὰ τὸ δέον, ἀνελεύθερος——ἀναλωμάτων φειδοῖ, τοῦ συμφέροντος ἀμελεῖ. Quod quidem non videtur dixisse Poëta. Hominem enim describit, non tam *pecuniæ parcum*, quàm *consilii improvidum*.

Ver. 203.——ἄδδην.] *Al.* ἄδην & ἅδην.

Ver. 204.——εἰλήλουθα,] Hoc est, quod aiunt Galli, *Je suis venu.* Vide suprà ad ά, 37.

Ver.

Ἀτρεκὲς αἷμ' ἔσσευα βαλών· ἤγειρα δὲ μᾶλλον.
Τῷ ῥα κακῇ αἴσῃ ἀπὸ πασσάλου ἀγκύλα τόξα
Ἤματι τῷ ἑλόμην, ὅτε Ἴλιον εἰς ἐρατεινὴν
Ἡγεόμην Τρώεσσι, φέρων χάριν Ἕκτορι δίῳ.
Εἰ δέ κε νοστήσω, ϗ ἐσόψομαι ὀφθαλμοῖσι
Πατρίδ' ἐμὴν, ἄλοχόν τε, ϗ ὑψερεφὲς μέγα δῶμα,
Αὐτίκ' ἔπειτ' ἀπ' ἐμεῖο κάρη τάμοι ἀλλότριος φὼς,
Εἰ μὴ ἐγὼ τάδε τόξα φαεινῷ ἐν πυρὶ θείην,
Χερσὶ διακλάσσας· ἀνεμώλια γάρ μοι ὀπηδεῖ.
Τὸν δ' αὖτ' Αἰνείας, Τρώων ἀγὸς, ἀντίον ηὔδα·
Μὴ δ' οὕτως ἀγόρευε· πάρος δ' οὐκ ἔσσεται ἄλλως,
Πρίν γ' ἐπὶ νὼ τῷδ' ἀνδρὶ, σὺν ἵπποισιν ϗ ὄχεσφιν,
Ἀντιβίην ἐλθόντε, σὺν ἔντεσι, πειρηθῆναι.
Ἀλλ' ἄγ', ἐμῶν ὀχέων ἐπιβήσεο, ὄφρα ἴδηαι
Οἷοι Τρώϊοι ἵπποι, ἐπιστάμενοι πεδίοιο,

" Verum sanguinem elicui percussis; irritavi autem magis.
" Ideò malo fato de paxillo curvos arcus
" Die illo detraxi, cùm Ilium ad amœnum
" Dux fui Trojanis, gratificans Hectori nobili.
" Quòd si rediero, & adspexero oculis
" Patriam meam, uxorémque, & altam magnam domum;
" Illico post mihi caput abscidat hostilis vir,
" Si non ego hos arcus lucido in igne posuero,
" Manibus confractos: inutiles enim mihi sunt comites.
Hunc autem vicissim Æneas, Trojanorum dux, contra allocutus est;
" Nè sic loquere priùs verò non erit aliter,
" Quàm nos ambo adversus hunc virum, cum equis & curribus,
" Obviàm invecti, cum armis, experti fuerimus.
" Verùm age, meos currus conscende; ut videas
" Quales *sint* Troïi equi, periti *per* campum,

Ver. 208. Ἀτρεκὲς αἷμ'] Sanguinem verum, manifestum, atque in armis etiam colore rubro interlitis conspicuum. Ut rectè notavit *Popius*.

Ver. 212. Εἰ δέ κε νοστήσω, ϗ ἐσόψομαι].
——patriis ut redditus oris,
Conjugium optatum & pulchram Calydona viderem. *Æn.* XI. 269.

Ver. 213. ——ὑψερεφὲς] *Al.* ὑψηρεφές.

Ver. 214. ——ἀπ' ἐμεῖο κάρη τάμοι] Non, κάρη τάμοι ἀπ' ἐμεῖο· sed, κάρη ἐμεῖο ἀποτάμοι.

Ver. 215. ——φαεινῷ ἐν πυρὶ θείην,] Ὀργιζόμεθα ϗ πολεμίοις, ϗ φίλοις, ϗ τέκνοις, ϗ γονεῦσι, ϗ θεοῖς νὴ Δία, ϗ θηρίοις, ϗ ἀψύχοις σκεύεσιν· ὡς ὁ Θάμυρις, —— ῥηγνὺς ἁρμονίαν χορδοτόνου λύρας· ϗ ὁ Πάνδαρος, αὐτῷ καταρώμενος, εἰ μὴ τὰ τόξα καταφλέξειε, χερσὶ διακλάσσας. Ὁ δὲ Ξέρξης ϗ τῇ θαλάττῃ στίγματα ϗ πληγὰς ἐνέβαλλε. *Plutarch. de Irâ cohib.*

Ver. 219. ——ἐπὶ νὼ τῷδ' ἀνδρὶ——ἐλθόντε,] Non utique, νὼ ἐπὶ τῷδ' ἀνδρὶ, (nam eâ ratione inficetè admodum *transposita* esset vox, νώ·) sed, ἐπελθόντε νὼ τῷδ' ἀνδρί.

Ibid. ——ἵπποισιν ϗ ὄχεσφιν,] *Al.* ἵπποισι ϗ ὄχεσφι. Quod perinde est. Vide ad ά, 51.

Ver. 221. ——ἐπιβήσεο,] Vide suprà ad *ver.* 109; ad β', 35.

Ver. 222. Οἷοι Τρώϊοι ἵπποι,] Ἐνταῦθα οὐχ ἁπλῶς οἱ Τρωϊκοί· οὐ γὰρ ἔχουσί τι ἐξαίρετον οἱ τῆς Τροίας ἵπποι· ἀλλ' οἱ τοῦ Τρωὸς βασιλέως· οἳ ϗ ἀθάνατοι ἐλέγοντο. *Schol. à Barnesio citat.* Vide infrà *ver.* 265.

Κραιπνὰ μάλ' ἔνθα ϗ ἔνθα διωκέμεν, ἠδὲ φέβεσθαι·
Τὼ ϗ νῶϊ πόλινδε σαώσετον, εἴπερ ἂν αὖτε
Ζεὺς ἐπὶ Τυδεΐδῃ Διομήδεϊ κῦδος ὀρέξῃ.
Ἀλλ' ἄγε, νῦν μάςιγα ϗ ἡνία σιγαλόεντα
Δέξαι, ἐγὼ δ' ἵππων ἀποβήσομαι, ὄφρα μάχωμαι·
Ἠὲ σὺ τόνδε δέδεξο, μελήσουσιν δ' ἐμοὶ ἵπποι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
Αἰνεία, σὺ μὲν αὐτὸς ἔχ' ἡνία ϗ τεὼ ἵππω·
Μᾶλλον ὑφ' ἡνιόχῳ εἰωθότι καμπύλον ἅρμα
Οἴσετον, εἴπερ ἂν αὖτε φεβώμεθα Τυδέος υἱόν.
Μὴ τὼ μὲν δείσαντε ματήσετον, οὐδ' ἐθέλητον
Ἐκφερέμεν πολέμοιο, τεὸν φθόγγον ποθέοντε·
Νῶϊ δ' ἐπαΐξας μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς,
Αὐτώ τε κτείνῃ, ϗ ἐλάσσῃ μώνυχας ἵππους.
Ἀλλὰ σύ γ' αὐτὸς ἔλαυνε τέ' ἅρματα ϗ τεὼ ἵππω,
Τόνδε δ' ἐγὼν ἐπιόντα δεδέξομαι ὀξέϊ δουρί.
Ὣς ἄρα φωνήσαντες, ἐς ἅρματα ποικίλα βάντες,
Ἐμμεμαῶτ' ἐπὶ Τυδεΐδῃ ἔχον ὠκέας ἵππους.

" Rapidè valdè huc & illuc insequi, & fugere :
" Qui & nos ad urbem salvos perducent, si denuò
" Jupiter Tydidæ Diomedi gloriam præbuerit.
" Verùm age, nunc scuticam & habenas miro artificio factas
" Accipe, ego verò de equis decedam, ut pugnem :
" Vel tu hunc excipe, curæ autem erunt mihi equi.
Hunc autem vicissim allocutus est Lycaonis clarus filius ;
" Ænea, tu quidem ipse tene habenas & tuos equos :
" Meliùs sub aurigâ consueto curvum currum
" Ferent, si retrò fugerimus Tydei filium.
" Nè hi, si expaverint, temerè vagentur, neque velint
" Efferre prœlio, tuam vocem desiderantes ;
" Nos autem cum impetu insecutùs magnanimi Tydei filius,
" Ipsosque interficiat, & abigat solidos ungulis equos.
" Sed tu ipse age tuos currus & tuos equos,
" Hunc autem ego irruentem excipiam acutâ hastâ.
Sic locuti, curribus variatis conscensis,
Impetu concitati contra Tydidem dirigebant veloces equos.

Ver. 225. Ζεὺς ἐπὶ Τυδεΐδῃ Διομήδεϊ κῦδος ὀρέξῃ.] Mirè admodùm Scholiastes : Ἐὰν ἡμῖν ὁ Ζεὺς δόξαν παράσχῃ ἐπὶ τῷ Τυδέως παιδὶ, Διομήδει. Contrà planè, quàm ait Poëta. Quò enim istud σαώσετον ; quò & istud αὖτε ; si de Æneæ scilicet victoriâ accipi possent hæc verba ?

Ver. 227.—— ἐγὼ δ' ἵππων ἀποβήσομαι,] Non, *in terram è curru descendam* ; sed, *dum Tu equos regis, Ego stans in curru pugnabo.* Ut rectè *Eustathius* : Τὸ πεζεῦσαι τοῦ ἅρματος, ἵππων ἀποβῆναι λέγει.

Ver. 228.—— δ' ἐμοὶ] *Al.* δέ μοι.

Ver. 236.—— μώνυχας ἵππους.]
—— solido —— ungula cornu.
Georgic. III. 88.

Ver. 240. Ἐμμεμαῶτ'] Similiter, *ver.* 244, μεμαῶτε. Vide suprà ad β', 818.

Τοὺς δὲ ἴδε Σθένελος, Καπανήϊος ἀγλαὸς υἱός·
Αἶψα δὲ Τυδείδην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τυδείδη Διόμηδες, ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ,
Ἄνδρ' ὁρόω κρατερὼ ἐπὶ σοὶ μεμαῶτε μάχεσθαι,
Ἶν' ἀπέλεθρον ἔχοντας· ὁ μὲν, τόξων εὖ εἰδὼς,
Πάνδαρος, υἱὸς δ' αὖτε Λυκάονος εὔχεται εἶναι·
Αἰνείας δ' υἱὸς μεγαλήτορος Ἀγχίσαο
Εὔχεται ἐκγεγάμεν, μήτηρ δέ οἱ ἐστ' Ἀφροδίτη.
Ἀλλ' ἄγε δὴ χαζώμεθ' ἐφ' ἵππων· μηδέ μοι οὕτω
Θῦνε διὰ προμάχων, μήπως φίλον ἦτορ ὀλέσσῃς.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Μήτι φόβονδ' ἀγόρευ', ἐπεὶ οὐδέ σε πεισέμεν οἴω·
Οὐ γάρ μοι γενναῖον ἀλυσκάζοντι μάχεσθαι,
Οὐδὲ καταπτώσσειν· ἔτι μοι μένος ἔμπεδόν ἐστιν·
Ὀκνείω δ' ἵππων ἐπιβαινέμεν· ἀλλὰ καὶ αὔτως
Ἀντίον εἶμ' αὐτῶν· τρεῖν μ' οὐκ ἐᾷ Παλλὰς Ἀθήνη.
Τούτω δ' οὐ πάλιν αὖτις ἀποίσετον ὠκέες ἵπποι

Hos autem vidit Sthenelus, Capanei præclarus filius;
Confestimque Tydidem verbis alatis allocutus est;
“ Tydide Diomedes, meo cariſſime animo,
“ *Duos* viros video fortes contra te paratos pugnare,
“ Vires immenſas habentes: alter quidem, arcuum peritus,
“ *Eſt* Pandarus, filius verò Lycaonis gloriatur eſſe:
“ Æneas autem filius magnanimi Anchiſæ
“ Gloriatur natus eſſe, materque ipſi eſt Venus.
“ Verùm age quæſo retrocedamus conſcenſo curru, neque mihi ſic
“ Diſcurrito furens per primos pugnatores, nè fortè dulcem vitam perdas.
Hunc autem torvè intuens allocutus eſt fortis Diomedes;
“ Nequaquam ad fugam hortare, quoniam non te perſuaſurum puto:
“ Non enim mihi decorum *eſt* fugitantem pugnare,
“ Neque pavitare: adhuc mihi vires integræ ſunt.
Piget autem equos conſcendere: quin & ſic
“ Obviàm ibo ipſis: trepidare me non ſinit Pallas Minerva.
“ Hos autem non iterum retrò auferent veloces equi

Ver. 243.——ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ,] ——animo gratiſſima noſtro.
Æn. XII. 142.

Ver. 247. Αἰνείας δ' υἱὸς] *Barneſius* edendum voluit, Αἰνείας θ' ὑιός.] Minus rectè.

Ibid. ——μεγαλήτορος] *Al.* μὲν ἀμύμονος.

Ver. 249.——ἄγε δὴ] *Age quæſo.* Vide ſuprà ad β', 158.

Ver. 253.——ἀλυσκάζοντι] *Al.* ἀλυσκάζοντα.

Ver. 255.——αὔτως] *Al.* οὕτως.

Ver. 256——τρεῖν μ' οὐκ ἐᾷ Παλλὰς Ἀθήνη.] Syllabæ ἐᾷ hîc in unam coaleſcunt. Sic & alibi:

Ἀλλ' ἐάσομέν μιν πρῶτα παρεξελθεῖν πεδίοιο.
Iliad. κ', 344.
Ἂψ Δαναῶν ἐς ὅμιλον, ἐπεί χ' ἐῶμεν πολέμοιο.
Ibid. τ', 402.
Οὐκ ἐάσουσιν ἐμοὶ δόμεναι βιὸν ἠδὲ φαρέτρην.
Odyſſ. φ', 233.

ubi omninò pronuntiabatur, Οὐκ ἀσουσι ἐμοί· vide ſuprà ad δ', 42. Cæterùm hoc in loco, Veterum nonnulli (ut docet *Euſtathius*) legebant, ἔα: ut eſſet ſcilicet, non contractum, ſed ἀποκοπὴ, ex ἔασε.

Ver.

Ἄμφω ἀφ' ἡμείων, εἰ γοῦν ἕτερός γε φύγῃσιν·
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
Αἴκεν μοι πολύβουλος Ἀθήνη κῦδος ὀρέξῃ
Ἀμφοτέρω κτεῖναι, σὺ δὲ τούσδε μὲν ὠκέας ἵππους
Αὐτοῦ ἐρυκακέειν, ἐξ ἄντυγος ἡνία τείνας·
Αἰνείαο δ' ἐπαΐξαι μεμνημένος ἵππων,
Ἐκ δ' ἐλάσαι Τρώων μετ' ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.
Τῆς γάρ τοι γενεῆς, ἧς Τρωΐ περ εὐρύοπα Ζεὺς
Δῶχ' υἷος ποινὴν Γανυμήδεος· οὕνεκ' ἄριστοι
Ἵππων, ὅσσοι ἔασιν ὑπ' ἠῶ τ' ἠέλιόν τε·
Τῆς γενεῆς ἔκλεψεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγχίσης,
Λάθρη Λαομέδοντος ὑποσχὼν θήλεας ἵππους·
Τῶν οἱ ἓξ ἐγένοντο ἐνὶ μεγάροισι γενέθλης·
Τοὺς μὲν τέσσαρας αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλ' ἐπὶ φάτνῃ,
Τὼ δὲ δύ' Αἰνείᾳ δῶκεν, μήστωρε φόβοιο·
Εἰ τούτω κε λάβοιμεν, ἀροίμεθα κὰν κλέος ἐσθλόν.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·

" Ambos à nobis, si vel alter quidem effugerit.
" Aliud verò tibi dicam, tu autem in animo reconde tuo:
" Si mihi consultissima Minerva gloriam præbuerit
" Ambos interficiendi, tum verò tu hosce quidem veloces equos
" Hîc detine, ex orbili ad sellam fixo habenis suspensis;
" In Æneæ verò irrue memor equos,
" Abigéque à Trojanis ad benè ocreatos Achivos.
" Ejus enim stirpis *sunt*, è quâ Troï latè sonans Jupiter
" Dedit pro filio pretium Ganymede: quoniam optimi *sunt*
" Equorum, quicumque sunt sub Aurorâque Soléque.
" Ex hâc stirpe furatus est rex virorum Anchises,
" Clam Laomedonte, submissis fœminis equabus;
" Horum ei sex nati sunt in ædibus ex stirpe;
" Quatuor quidem ipse retinens saginavit ad præsepe,
" Duos autem Æneæ dedit, aptos bello:
" Si hos ceperimus, retulerimus sanè gloriam magnam.
Sic hi quidem talia inter se dicebant:

Ver. 259.——Σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν] Vide suprà ad ά, 297.

Ver. 261.——τούσδε] *Nostros hosce.*

Ver. 265. Τῆς γάρ τοι γενεῆς,]
Semine ab æthereo——
Illorum de gente, patri quos Dædala Circe
Suppositâ de matre nothos furata creavit.
Æn. VII. 281.

Ibid.——εὐρύοπα Ζεὺς] Vide suprà ad ά, 175 & 498.

Ver. 269.——θήλεας ἵππους·] Nonnulli, annotante *Eustathio*, scribunt θηλέας, pro θηλείας. Quod ferri omninò non potest. Nam Accusativum istum pluralem *primæ* (quam vocant) *Declinationis*, qui in linguâ *Doricâ* syllabam ας corripit, ignoravit planè *Homerus*. Vide suprà ad β́, 43.

Ver. 270.——γενέθλης·] *Al.* γενέθλῃ.

Ver. 273. Εἰ τούτω κε λάβοιμεν,] Non supervacaneum est istud, κὲ; sed eam ferè vim habet, quam, apud Latinos, *Quòd si hos ceperimus*; vel, *Quòd si hos porrò ceperimus.*

Ibid.——κὰν] *Al.* κεν.

Τὼ δὲ τάχ' ἐγγύθεν ἦλθον, ἐλαύνοντ' ὠκέας ἵππυς.
Τὸν πρότερος προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
Καρτερόθυμε, δαΐφρον, ἀγαυῦ Τυδέος υἱὲ,
Ἦ μάλα σ' ὐ βέλος ὠκὺ δαμάσσατο, πικρὸς ὀϊςός·
Νῦν αὖτ' ἐγχείῃ πειρήσομαι, αἴκε τύχοιμι.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλε Τυδείδαο κατ' ἀσπίδα· τῆς δὲ διὰ πρὸ
Αἰχμὴ χαλκείη πταμένη θώρηκι πελάσθη.
Τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
Βέβληαι κενεῶνα διαμπερὲς, ὐδέ σ' ὀΐω
Δηρὸν ἔτ' ἀνσχήσεσθαι· ἐμοὶ δὲ μέγ' εὖχος ἔδωκας.
Τὸν δ' ὐ ταρβήσας προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Ἤμβροτες, ὐδ' ἔτυχες· ἀτὰρ ὐ μὲν σφῶΐ γ' ὀΐω
Πρίν γ' ἀποπαύσεσθαι, πρίν γ' ἢ ἕτερόν γε πεσόντα
Αἵματος ἆσαι Ἄρηα ταλαύρινον πολεμιςήν.
Ὡς φάμενος προέηκε, βέλος δ' ἴθυνεν Ἀθήνη
Ῥῖνα παρ' ὀφθαλμὸν, λευκὺς δ' ἐπέρησεν ὀδόντας.

" Illi verò citò propè accesserunt, incitantes veloces equos.
Hunc prior allocutus est Lycaonis præclarus filius;
" Pertinax, bellicose, illustris Tydei fili,
" Profectò te non telum velox interfecit, acerba sagitta:
" Nunc rursus hastâ experiar, an assequi valeam.
Dixit, & vibratam emisit longam hastam,
Et feriit Tydidæ clypeum: per eum autem penitùs
Cuspis ærea volans thoraci admota est.
Tum verò altùm clamavit Lycaonis præclarus filius;
" Vulneratus es ad ile penitùs, neque te puto
" Diù ampliùs toleraturum: mihi autem magnam gloriam dedisti.
Hunc autem non expavefactus allocutus est fortis Diomedes;
" Errâsti, nec es assecutus: at non equidem vos puto
" Antè cessaturos, quàm saltem alter vestrûm stratus
" Sanguine satiârit Martem invictum bellatorem.
Sic fatus jaculatus est, telúmque direxit Minerva
In nasum ad oculum; albos autem trajecit dentes.

Ver. 276. Τὸν πρότερος προσέειπε] Constructio Asyndetos, hoc in loco, loquentis atque irruentis impetum rectè exprimit.

Ver. 284. Βέβληαι] Vide suprà ad α', 37.

Ver. 286. ——— ὐ ταρβήσας]
——— neque territus heros. *Æn.* V. 453.

Ver. 287. ——— ὐ δ' ἔτυχες· ἀτὰρ] Vide suprà ad α', 51.

Ibid. ——— ὐ μὲν σφῶΐ γ' ὀΐω
Πρίν γ' ἀποπαύσεσθαι, πρίν γ' ἢ ἕτερόν γε πεσόντα] *Barnesius* particulam γὲ, ad *Metrum* utique non necessariam, post vocem πρὶν bis hîc omittendam existimat. At nihil opus. Habet enim *faceti* aliquid particula ista in hujusmodi παθητικοῖς sæpiùs repetita. Εἰ γῦν τὸν σύνδεσμον ἐξέλοις, συνεξαιρήσεις καὶ τὸ πάθος. *Demetr. Phaler.* περὶ ἑρμηνείας, §. 57. Vide suprà ad α', 56; & ad β', 158. Porrò, in ultimo isto loco, ἕτερόν γε πεσόντα, maximam habet vim particula γὲ; eam nimirum, quam habet vox Romana, *saltem*.

Ver. 290. ——— βέλος δ' ἴθυνεν Ἀθήνη]
——— direxti tela manusque
Corpus in Æacidæ. ——— *Æn.* VI. 57.

Ver. 291. ——— ἐπέρησεν] Vide suprà ad α', 67.

Τοῦ δ' ἀπὸ μὲν γλῶσσαν πρυμνὴν τάμε χαλκὸς ἀτειρὴς,
Αἰχμὴ δ' ἐξεχύθη παρὰ νείατον ἀνθερεῶνα.
Ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ
Αἰόλα, παμφανόωντα· παρέτρεσσαν δέ οἱ ἵπποι
Ὠκύποδες· τοῦ δ' αὖθι λύθη ψυχή τε μένος τε.
Αἰνείας δ' ἐπόρουσε σὺν ἀσπίδι δουρί τε μακρῷ,
Δείσας, μήπως οἱ ἐρυσαίατο νεκρὸν Ἀχαιοί.
Ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ βαῖνε, λέων ὣς, ἀλκὶ πεποιθώς.
Πρόσθε δέ οἱ δόρυ τ' ἔσχε, καὶ ἀσπίδα πάντοσε ἴσην,
Τὸν κτάμεναι μεμαὼς, ὅστις τοῦ γ' ἀντίον ἔλθοι,
Σμερδαλέα ἰάχων· ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ
Τυδείδης, μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν,
Οἷοι νῦν βροτοί εἰσ'· ὁ δέ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος.

Ejusque linguam extremam abscidit æs rigidum,
Cuspis verò exiit ad extremum mentum.
Cecidit autem de curru, sonitumque dedere arma super ipso
Varia, collucentia; tremefacti verò restitabant ejus equi
Pedibus celeres; ejusque ibi soluta est animaque roburque.
Æneas verò *tum* irruit, cum clypeo hastâque longâ;
Veritus, nè quâ sibi traherent cadaver Achivi.
Circumiens autem *propugnabat*, tanquam leo, robori confisus;
Prætenditque ipsi hastamque, & clypeum undique æqualem,
Illum interficere paratus, quicunque huic obvius veniret,
Horribiliter vociferans: At saxum prehendit manu
Tydides, magni ponderis, quod non duo utique viri ferrent,
Quales nunc homines sunt: hic verò ipsum facilè vibrabat etiam solus.

Ver. 292.——ἀπὸ μὲν γλῶσσαν πρυμνὴν τάμε] Διὰ τὸ ἐπιωρκηκέναι κατὰ τῆς γλώττης. *Athenæus*, *lib.* VI. *cap.* 8.

Ver. 293.——ἐξεχύθη] *Al.* ἐξεσύθη & ἐξελύθη.

Ibid.——παρὰ νείατον ἀνθερεῶνα.] Nempe incidit ei telum tum, cùm fortè caput *demitteret*.

Ver. 295. Αἰόλα,] Vide suprà ad β', 816.

Ibid.——παμφανόωντα·]

——fulgentiaque arma.
Æn. VI. 490. XI. 6.

—& versicoloribus armis. *Æn.* X. 181.

Ver. 297.——ἐπόρουσε] *Schol.* ἀπόρουσε, ἀπεπήδα τοῦ ἅρματος. Quod eòdem redit.

Ver. 298.——μήπως οἱ] Qui istud, οἱ, *ad se*, latinè vertunt; ad *sententiam* quidem nihil malè, sed ad *syntaxin* minùs rectè accipiunt. Non enim hoc dicitur; "*veritus*, "*nè ad se*," ad *Achivos* scilicet, pertraheretur cadaver; sed, "*veritus*, *nè sibi*;" nè *Æneæ* scilicet, eriperetur. Id quod ad *sententiam* minimè, ad *grammaticam* certè permultùm interest.

Ver. 299.——ἀλκὶ] Rectè Scholiastes, ut & *Ascalonites* apud *Eustathium*; εἴρηται ἀπὸ τῆς ὀρθῆς τῆς Ἄλξ· ὡς πλακὶ, ἀπὸ τῆς Πλάξ. *Al.* ἀλκὶ pro ἀλκῇ. Quod ineptum est.

Ver. 302. Σμερδαλέα ἰάχων·] Vide suprà ad δ', 456.

Ver. 303.——ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν,] Particula γὲ, eam hîc vim habet, quam Latinè, *utique*.

Saxum antiquum, ingens, campo quod fortè jacebat
Limes agro positus, litem ut discerneret arvis:
Vix illud lecti bis sex cervice subirent,
Qualia nunc hominum producit corpora tellus;
Ille manu raptum trepidâ torquebat in hostem
Altior insurgens, & cursu concitus heros.
Æn. XII. 897.

Vix illam famuli Phegeus Sagarisque ferebant
Multiplicem, connixi humeris; indutus at olim
Demoleus, cursu palantes Troas agebat.
Æn. V. 263.

Τῷ βάλεν Αἰνείαο κατ' ἰσχίον, ἔνθα τε μηρὸς
Ἰσχίῳ ἐνςρέφεϊαι· κοτύλην δέ τέ μιν καλέυσι·
Θλάσσε δέ οἱ κοτύλην, πρὸς δ' ἄμφω ῥῆξε τένοντε·
Ὦσε δ' ἀπὸ ῥινὸν τρηχὺς λίθος· αὐτὰρ ὅγ' ἥρως
Ἔςη γνὺξ ἐριπὼν, καὶ ἐρείσατο χειρὶ παχείη
Γαίης· ἀμφὶ δὲ ὄσσε κελαινὴ νὺξ ἐκάλυψε.
  Καί νύ κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο ἄναξ ἀνδρῶν Αἰνείας,
Εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη,
Μήτηρ, ἥ μιν ὑπ' Ἀγχίσῃ τέκε βυκολέοντι·
Ἀμφὶ δ' ἑὸν φίλον υἱὸν ἐχεύατο πήχεε λευκώ·
Πρόσθε δέ οἱ πέπλοιο φαεινῦ πτύγμ' ἐκάλυψεν,
Ἕρκος ἔμεν βελέων, μή τις Δαναῶν ταχυπώλων
Χαλκὸν ἐνὶ ςήθεσσι βαλὼν, ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο.
Ἡ μὲν ἑὸν φίλον υἱὸν ὑπεξέφερεν πολέμοιο·
Οὐδ' υἱὸς Καπανῆος ἐλήθετο συνθεσιάων
Τάων, ἃς ἐπέτελλε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης.
Ἀλλ' ὅγε τὺς μὲν ἑὺς ἠρύκακε μώνυχας ἵππυς

Eo percussit Æneæ coxendicem, ubi scilicet femur
In coxâ vertitur; acetabulumque ipsum vocant:
Confregit autem ipsi acetabulum, & insuper ambos disrupit nervos;
Detraxitque cutem asper lapis. Tum verò heros
Constitit in genua lapsus, & sustentabat se nixus manu robustâ
In terram; oculos verò nigra nox cooperuit.
  Atque adeò ibi periisset rex virorum Æneas,
Nisi citò animadvertisset Jovis filia Venus,
Mater, quæ ipsum ex Anchisâ peperit bove pascente:
Circum autem suum dilectum filium fudit lacertos candidos:
Anteque ipsum pepli nitidi plicaturam obtendit,
Septum ut esset telorum; ne quis Danaorum celerum equitum,
Ære in pectora conjecto, animam eriperet.
Illa quidem *igitur* suum dilectum filium subducebat è prœlio:
Neque *verò* filius Capanei oblitus est mandatorum
Eorum, quæ dederat pugnâ strenuus Diomedes:
Sed hic suos quidem inhibuit solidos ungulis equos

Ver. 308.——τρηχὺς] Mirè admodùm Vir doctissimus, *Henr. Stephanus*, (de verbis Græcis quæ interpretatus est Cicero;) "τρη-" "χεῖα *est apud Homerum, Metri causâ.*" Quasi verò aut non omnibus in locis τρηχὺς *Homero* diceretur, aut etiam τραχὺς primam non produceret. De ἀπὸ, vide ad *ά*, 51.

Ver. 310——ἀμφὶ δὲ ὄσσε] *Al.* ἀμφὶ δ' οἱ ὄσσε.

Ver. 315. Πρόσθε δέ οἱ πέπλοιο]
Tu potes Æneam manibus subducere Graium,
Proque viro nebulam & ventos obtendere inanes. *Æn.* X. 81.

Ver. 316. Ἕρκος ἔμεν βελέων,] Nimirùm, τῇ ἀσφαλείᾳ· infrà, *ver.* 345.

Ver. 320.——βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad *β*, 408.

Ver

Z

Νόσφιν ἀπὸ φλοίσβου, ἐξ ἄντυγος ἡνία τείνας·
Αἰνείαο δ', ἐπαΐξας, καλλίτριχας ἵππους
Ἐξέλασε Τρώων, μετ' ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
Δῶκε δὲ Δηϊπύλῳ, ἑτάρῳ φίλῳ, ὃν περὶ πάσης
Τῖεν ὁμηλικίης, ὅτι οἱ φρεσὶν ἄρτια ᾔδη,
Νηυσὶν ἐπὶ γλαφυρῇσιν ἐλαυνέμεν· αὐτὰρ ὅγ' ἥρως
Ὧν ἵππων ἐπιβὰς ἔλαβ' ἡνία σιγαλόεντα·
Αἶψα δὲ Τυδείδην μέθεπε κρατερώνυχας ἵππους,
Ἐμμεμαώς· ὁ δὲ Κύπριν ἐπῴχετο νηλέϊ χαλκῷ,
Γιγνώσκων ὅτ' ἄναλκις ἔην θεός, οὐδὲ θεάων
Τάων, αἵτ' ἀνδρῶν πόλεμον κατακοιρανέουσιν,
Οὔτ' ἄρ' Ἀθηναίη, οὔτε πτολίπορθος Ἐνυώ·
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐκίχανε πολὺν καθ' ὅμιλον ὀπάζων,
Ἔνθ' ἐπορεξάμενος μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς,
Ἄκρην οὔτασε χεῖρα μετάλμενος ὀξέϊ χαλκῷ
Ἀβληχρήν· εἶθαρ δὲ δόρυ χροὸς ἀντετόρησεν,
Ἀμβροσίου διὰ πέπλου, ὅν οἱ Χάριτες κάμον αὐταί,

Seorsum à strepitu *bellico*, ex orbili ad sellam fixo habenis suspensis;
Æneæ verò, irruens, jubis pulchris comantes equos
Abegit à Trojanis, ad benè ocreatos Achivos:
Deditque Deïpylo, socio dilecto, quem supra omnem
Honorabat æqualium cœtum, quòd sibi mente consentaneâ erat,
Naves ad cavas ut ageret: at ipse heros,
Suo curru conscenso, sumpsit habenas miro artificio factas:
Statimquè post Tydidem egit validos ungulis equos,
Alacer: Is verò Venerem persequebatur crudeli ære,
Gnarus quòd imbellis esset dea, neque dearum
Earum, quæ virorum bellum imperio administrant,
Neque Minerva, neque urbium vastatrix Bellona.
At cùm jam assecutus esset, frequentem per turbam persequens,
Tum procedens hastâ magnanimi Tydei filius,
Summam vulneravit manum insiliens acuto ære
Imbecillam: statim verò hasta cutem perfodit,
Divinum per peplum, quem ei Charites elaborârant ipsæ,

Ver. 322. νόσφιν] Vide suprà ad ά, 349.

Ver. 326. ———— ὅτι οἱ φρεσὶν ἄρτια ᾔδη,] Non hoc utiquè dicitur, aut ad *sapientiam* fuisse pares; id quod Alii existimârunt: aut ad *virtutem*, ut Aliis visum est: sed, cum *moribus & naturâ Stheneli* congruum fuisse *Deïpylum*.

Ver. 331. Γιγνώσκων ὅτι,] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 336. Ἄκρην οὔτασε χεῖρα] Vide suprà ad δ', 525; & ad ά, 290.

———— Venus aurea contrà;
———— Ætolis surgit ab Arpis
Tydides; equidem credo, mea vulnera restant. *Æn.* X. 28.
———— Ferro cœlestia corpora demens
Appetii, & Veneris violavi vulnere dextram. *Æn.* XI. 276.

Cæterùm hoc, ut opinor, ait *Homerus*; *Diomedem*, πολὺν καθ' ὅμιλον ὀπάζοντα, *ver.* 334, permultis Trojanorum fusis atque cæsis, (πολλῶν φονευομένων, ut rectè *Heraclides Ponticus*) magnam *Helenæ rapiendæ auctoribus* ac propugnatoribus *Notam infamiæ* eo die inussisse.

Πρυμνὸν ὕπερ θέναρος· ῥέε δ' ἄμβροτον αἷμα θεοῖο,
Ἰχώρ, οἷός πέρ τε ῥέει μακάρεσσι θεοῖσιν·
Οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσ', οὐ πίνουσ' αἴθοπα οἶνον,
Τοὔνεκ' ἀναίμονές εἰσι, καὶ ἀθάνατοι καλέονται.
Ἡ δὲ μέγα ἰάχουσα ἀπὸ ἕο κάββαλεν υἱόν·
Καὶ τὸν μὲν μετὰ χερσὶν ἐρύσσατο Φοῖβος Ἀπόλλων
Κυανέῃ νεφέλῃ, μή τις Δαναῶν ταχυπώλων
Χαλκὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλὼν, ἐκ θυμὸν ἕλοιτο.
Τῇ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Εἶκε, Διὸς θύγατερ, πολέμου καὶ δηϊοτῆτος·
Ἦ οὐχ ἅλις, ὅττι γυναῖκας ἀνάλκιδας ἠπεροπεύεις;
Εἰ δὲ σύ γ' ἐς πόλεμον πωλήσεαι, ἦ τέ σ' ὀΐω
Ῥιγήσειν πόλεμόν γε, καὶ εἴ χ' ἑτέρωθι πύθηαι.
Ὣς ἔφαθ'· ἡ δ' ἀλύουσ' ἀπεβήσατο, τείρετο δ' αἰνῶς.
Τὴν μὲν ἄρ' Ἶρις ἑλοῦσα ποδήνεμος ἔξαγ' ὁμίλου,

Extremam supra volam: Fluebat autem immortalis sanguis deæ,
Ichor, qualis nempè fluit beatis diis.
Non enim panem edunt, neque bibunt nigrum vinum;
Ideò exangues sunt, & immortales appellantur.
Illa verò altùm clamans abs se dejecit filium:
Et hunc quidem manibus eripuit Phœbus Apollo
Obscurâ nebulâ, ne quis Danaorum celerum equitum,
Ære in pectora conjectò, animam eriperet.
Illam verò altùm inclamavit pugnâ strenuus Diomedes;
« Cede, Jovis filia, bello & pugnâ:
« An non satis quòd mulieres imbelles decipis?
« Sin autem tu in bello versabere, certè te puto
« Reformidaturam bellum, etiàm si vel alibi *nomen ejus* audieris.
Sic dixit: illa verò mente turbata abiit; affligebatur enim graviter.
Eam verò Iris prehensam pernix duxit extra turbam,

Ver. 341.——αἴθοπα οἶνον] Vide suprà ad Δ, 462.

Ver. 342.——ἀθάνατοι] Vide suprà ad Δ, 398.

Ver. 343. Ἡ δὲ μέγα ἰάχουσα] Ità optimè restituit *Barnesius*: Vide suprà ad Δ', 456. *Vulgg.* corruptissimè, Ἡ δὲ μέγ' ἰάχουσα.

Ibid.——ἀπὸ ἕο] Vide suprà ad Α, 51.

Ver. 344.——ἐρύσσατο] Ità & hîc quoque rectè edidit *Barnesius*. Quod enim in Aliis legitur, ἐρύσατο, antepenultimam necessariò corripit.

Ver. 345. Κυανέῃ νεφέλῃ,] Τῇ ἀορασίᾳ, ut rectè Scholiastes. Per multitudinem scilicet *Æneas* elapsus se subduxit. Vide suprà ad *ver.* 315.

Ver. 349. Ἦ οὐχ ἅλις,] Istud ἦ οὐχ, in interrogationibus, in unam syllabam coalescit, non licentiâ aliquâ *Poëticâ*, sed quia vulgò etiam in *solutâ* (ut opinor) oratione ità pronuntiabatur. Non enim id semel iterúmve, sed perpetuò ferè, & consultò fecit Poëta. Pronuntiabatur nimirum, ἦὐχ ἅλις, &c. Sic, in vulgato isto versu,

Ἡ δὲ δικαιοσύνη συλλήβδην πᾶσ' ἀρετή 'στι.

Similiter, apud *Philemonem* in fragmentis,

Ἀνὴρ δίκαιός ἐστιν, οὐχ ὁ μὴ ἀδικῶν·

Legebatur scilicet,

Ἀνὴρ δίκαιός ἐστιν, οὐχ ὁ μὴ 'δικῶν.

Item, apud *Sophoclem*.

Τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς.

Antigon. ver. 468.

Pronuntiabatur videlicet,

Τούτων ἐγὼὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενός.

Et apud *Platonem* perpetuò, ἐγὼ οἶμαι, efferebatur ἐγᾦμαι, indéque scriptum ἐγῷμαι.

Ver.

Ἀχθομένην ὀδύνῃσι· μελαίνετο δὲ χρόα καλόν·
Εὗρεν ἔπειτα μάχης ἐπ' ἀριστερὰ θοῦρον Ἄρηα
Ἥμενον· ἠέρι δ' ἔγχος ἐκέκλιτο, καὶ ταχέ' ἵππω·
Ἡ δὲ γνὺξ ἐριποῦσα κασιγνήτοιο φίλοιο,
Πολλὰ λισσομένη, χρυσάμπυκας ᾔτεεν ἵππους·
Φίλε κασίγνητ', ἐκκόμισαί τε με, δὸς δέ μοι ἵππους,
Ὄφρ' ἐς Ὄλυμπον ἵκωμαι, ἵν' ἀθανάτων ἕδος ἐστί.
Λίην ἄχθομαι ἕλκος, ὅ με βροτὸς οὔτασεν ἀνὴρ
Τυδείδης, ὃς νῦν γε καὶ ἂν Διῒ πατρὶ μάχοιτο.
Ὣς φάτο· τῇ δ' Ἄρης δῶκε χρυσάμπυκας ἵππους·
Ἡ δ' ἐς δίφρον ἔβαινεν, ἀκηχεμένη φίλον ἦτορ.
Πὰρ δέ οἱ Ἶρις ἔβαινε, καὶ ἡνία λάζετο χερσί·
Μάστιξεν δ' ἐλάαν, τὼ δ' οὐκ ἀέκοντε πετέσθην·
Αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκοντο θεῶν ἕδος, αἰπὺν Ὄλυμπον·
Ἔνθ' ἵππους ἔστησε ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις,
Λύσασ' ἐξ ὀχέων· παρὰ δ' ἀμβρόσιον βάλεν εἶδαρ.
Ἡ δ' ἐν γούνασι πίπτε Διώνης δῖ' Ἀφροδίτη,
Μητρὸς ἑῆς· ἡ δ' ἀγκὰς ἐλάζετο θυγατέρα ἥν,

Oppressam doloribus: livebat verò cutem pulchram:
Invenit deinde pugnæ ad sinistram impetuosum Martem
Sedentem: caligine autem hasta erat abdita, & veloces equi:
Illa verò ad genua procidens fratris chari,
Multum supplicans, aureis phaleris insignes petebat equos;
« Dilecte frater, curamque mei gere, desque mihi equos,
« Ut ad Olympum perveniam, ubi immortalium sedes est.
« Valdè doleo vulnere, quo me mortalis vulneravit homo
« Tydides, qui jam & adversus Jovem patrem pugnaverit.
Sic dixit: ei autem Mars dedit aureis frænis ornatos equos;
Eaque in currum conscendit, mœrens suo corde:
Juxtàque ipsam Iris conscendit, & habenas cepit manibus:
Flagellavitque, ut irent; illi verò non inviti volabant:
Statim autem deinde pervenerunt ad deorum sedem, excelsum Olympum:
Ibi equos sistebat pedibus pernix velox Iris,
Solutos ex curru; atque immortale apposuit pabulum.
Ad genua verò cecedit Diones diva Venus,
Matris suæ: hæc autem ulnis complectebatur filiam suam,

Ver. 357.—γνὺξ ἐριποῦσα,] Ἑαυτὴν προσρίψασα τοῖς Ἐκείνου γόνασιν· ut rectè *Eustathius*. Sic infrà, *ver.* 370, ἐν γούνασι πίπτε Διώνης—— Μητρὸς ἑῆς.

Ver. 358. Πολλὰ λισσομένη,] Vox πολλὰ hîc ultimam, etiam extra cæsuram, mihi videtur eâdem de causâ *consultò* producere, ac vox μέγα, in μέγα ἰάχουσα, & similibus. Vide suprà ad δ', 456. *Barnesius* conjicit legendum, πολλὰ ἢ λισσομένη. Sed nihil opus.

Ver. 359. Φίλε] Vide suprà ad *ver.* 61.

Ibid.—ἐκκόμισαι] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 360.—ἀθανάτων] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 361.——οὔτασεν] Vide suprà ad δ', 525; & ad ά, 140.

Ver. 362.———ὃς νῦν γε καὶ ἂν Διῒ]

———idem certet Phœbum superare.

Virg. Eclog. V. 9.

Ver. 371.——ἀγκὰς ἐλάζετο] Fuerunt inter Grammaticos, qui ἀγκὰς ità acciperent,

as

Χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Τίς νύ σε τοιάδ' ἔρεξε, φίλον τέκος, Οὐρανιώνων
Μαψιδίως, ὡς εἴ τι κακὸν ῥέζουσαν ἐνωπῇ;
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη·
Οὖτά με Τυδέος υἱὸς, ὑπέρθυμος Διομήδης,
Οὕνεκ' ἐγὼ φίλον υἱὸν ὑπεξέφερον πολέμοιο,
Αἰνείαν, ὃς ἐμοὶ πάντων πολὺ φίλτατός ἐστιν.
Οὐ γὰρ ἔτι Τρώων καὶ Ἀχαιῶν φύλοπις αἰνὴ,
Ἀλλ' ἤδη Δαναοί γε καὶ ἀθανάτοισι μάχονται.
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Διώνη, δῖα θεάων·
Τέτλαθι, τέκνον ἐμὸν, καὶ ἀνάσχεο, κηδομένη περ.
Πολλοὶ γὰρ δὴ τλῆμεν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
Ἐξ ἀνδρῶν, χαλέπ' ἄλγε' ἐπ' ἀλλήλοισι τιθέντες.
Τλῆ μὲν Ἄρης, ὅτε μιν Ὦτος, κρατερός τ' Ἐφιάλτης,
Παῖδες Ἀλωῆος, δῆσαν κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ.

Manúque ipsam demulcebat, verbaque fecit, dixitque;
« Quisnam tibi talia fecit, dilecta filia, Cœlicolarum
« Temerè; ac si quid flagitii patrâsses palam?
Huic autem respondit deinde risum amans Venus;
« Vulneravit me Tydei filius, superbus Diomedes,
« Eò quòd ego dilectum filium subducerem è prœlio,
« Æneam, qui mihi omnium longè dilectissimus est.
« Non enim jam Trojanorum & Achivorum pugna gravis est,
« Sed nunc Danai etiam cum immortalibus pugnant.
Huic respondit deinde Dione, eximia inter Deas;
« Perfer, filia mea, & tolera, mœsta licèt;
« Multi enim jam *multa* pertulimus cœlicolæ
« Ab hominibus, graves dolores invicem inferentes.
« Pertulit quidem Mars, quando ipsum Otus, fortisque Ephialtes,
« Filii Aloëi, ligaverunt duris vinculis;

ac si *Accusativus* esset ab ἀγκάς. Quod nullo modo ferri potest. Vide suprà ad *ver.* 269; & ad β', 43.

Ibid. —— θυγατέρα ἥν,] Vide suprà ad α', 51 & 398.

Ver. 376. Οὖτά με] Vide suprà ad δ', 525.

Ver. 380 —— ἀθανάτοισι] Vide suprà ad α', 398.

Ver. 381. —— δῖα θεάων·] Ennio, *sancta Dearum.*

—— sancte Deorum. *Æn.* IV. 576.

Ver. 385. Τλῆ μὲν Ἄρης, ὅτε μιν] Non videtur hæc & similia *finxisse* Homerus, sed veteres enarrare historias more antiquo fabulis involutas. Vide suprà ad α', 399.

Ibid. —— ὅτε μιν Ὦτος,] Vide suprà ad α', 51.

Ver. 386. —— δῆσαν κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ.] Μέγιστοι καὶ ἰσχυροὶ γενόμενοι, ἔπαυσαν τοὺς πολέμους. Ut rectè *Scholiastes*, & *Heraclides Ponticus.*

Aspera tum positis mitescent secula bellis.
Cana Fides & Vesta, Remo cum fratre Quirinus
Jura dabunt: diræ *ferro & compagibus* arctis
Claudentur *belli portæ:* Furor impius intùs
Sæva sedens super arma, & *centum vinctus ahenis*
Post tergum nodis, fremet horridus ore cruento.
Æn. I. 295.

Ver.

Χαλκέῳ δ' ἐν κεράμῳ δέδετο τρισκαίδεκα μῆνας·
Καί νύ κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο Ἄρης, ἆτος πολέμοιο,
Εἰ μὴ μητρυιὴ, περικαλλὴς Ἠερίβοια,
Ἑρμέᾳ ἐξήγγειλεν· ὁ δ' ἐξέκλεψεν Ἄρηα
Ἤδη τειρόμενον· χαλεπὸς δέ ἑ δεσμὸς ἐδάμνα.
Τλῆ δ' Ἥρη, ὅτε μιν κρατερὸς παῖς Ἀμφιτρύωνος,
Δεξιτερὸν κατὰ μαζὸν, ὀϊστῷ τριγλώχινι
Βεβλήκει· τότε κέν μιν ἀνήκεστον λάβεν ἄλγος.
Τλῆ δ' Ἀΐδης ἐν τοῖσι πελώριος ὠκὺν ὀϊστὸν,
Εὖτέ μιν ὡυτὸς ἀνὴρ, υἱὸς Διὸς αἰγιόχοιο,
Ἐν πύλῳ ἐν νεκύεσσι βαλὼν, ὀδύνῃσιν ἔδωκεν·
(Αὐτὰρ ὁ βῆ πρὸς δῶμα Διὸ καὶ μακρὸν Ὄλυμπον,
Κῆρ ἀχέων, ὀδύνῃσι πεπαρμένος· αὐτὰρ ὀϊστὸς
Ὤμῳ ἐνὶ στιβαρῷ ἠλήλατο, κῆδε δὲ θυμόν·
Τῷ δ' ἐπὶ Παιήων ὀδυνήφατα φάρμακα πάσσων,
Ἠκέσατ'· οὐ μὲν γάρ τι καταθνητός γ' ἐτέτυκτο.)
Σχέτλιος, ὀβριμοεργὸς, ὃς οὐκ ὄθετ' αἴσυλα ῥέζων,
Ὃς τόξοισιν ἔκηδε θεοὺς, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσι.
Σοὶ δ' ἔπι τοῦτον ἀνῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·

" Æreo autem in carcere vinctus erat tredecim menses:
" Et fortassis ibi periisset Mars, insatiabilis belli,
" Nisi noverca, perpulchra Eribœa,
" Mercurio indicâsset: ille verò furtim subduxit Martem
" Jam confectum: dura enim ipsum vincula afflixerant.
" Pertulit etiam Juno, quando illam fortis filius Amphitryonis,
" Dextram ad mammam, sagittâ tricuspide
" Percussit: tunc ipsam gravissimus occupavit dolor.
" Pertulit & Pluto inter hos ingens velocem sagittam,
" Quandò ipsum idem vir, filius Jovis Ægiochi,
" Ad portam apud inferos vulneratum doloribus affecit:
" (Verùm is ivit ad domum Jovis & excelsum Olympum,
" Corde dolens, doloribus confixus; nempe sagitta
" Humerum in crassum adacta erat, torquebatque animum:
" Hunc autem Pæon, dolores pellentia pharmaca inspergens,
" Sanavit: non enim omninò mortalis erat.)
" Audax! facinerosus! qui pro nihilo duxit nefaria patrare,
" Qui arcu violabat deos qui Olympum habitant.
" In te autem hunc concitavit dea cæsiis oculis Minerva:

Ver. 387. Χαλκέῳ δ'] Pronuntiabatur Χαλκῷ. Vide suprà ad β', 811.

Ver. 394. Βεβλήκει] Vide suprà ad γ', 492.

Ver. 396.——υἱὸς Διὸς] Apud *Pausaniam, lib.* VI. *cap.* 25, legitur Διὸς υἱός.

Ver. 400.——κῆδε δὲ θυμόν·] *Barnesius* edidit, κῆδε δ' ἔτι θυμόν. Quod eòdem redit.

Ver. 403. Σχέτλιος, ὀβριμοεργὸς,] Hæc, licèt de *Hercule* dicta, mihi tamen non videntur, quæ est hujus Poëtæ ubique perspicuitas, cum præcedentibus ὡυτὸς ἀνὴρ construi; sed a principio sententiam denuò exordiri: eâ ferè admirandi ratione, quâ dixit *Virgilius*,

Demens! qui nimbos & non imitabile fulmen, &c.

Ver.

Νήπιος, οὐδὲ τὸ οἶδε κατὰ φρένα Τυδέος υἱός,
Ὅττι μάλ' οὐ δηναιὸς, ὃς ἀθανάτοισι μάχοιτο,
Οὐδέ τί μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παππάζουσιν,
Ἐλθόντ' ἐκ πολέμοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος.
Τῷ νῦν Τυδείδης, εἰ καὶ μάλα καρτερός ἐστι,
Φραζέσθω, μή τίς οἱ ἀμείνων σεῖο μάχηται·
Μὴ δὴν Αἰγιάλεια, περίφρων Ἀδρηστίνη,
Ἐξ ὕπνου γοόωσα φίλους οἰκῆας ἐγείρῃ,
Κουρίδιον ποθέουσα πόσιν, τὸν ἄριστον Ἀχαιῶν,
Ἰφθίμη ἄλοχος Διομήδεος ἱπποδάμοιο.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφοτέρῃσιν ἀπ' ἰχῶρ χειρὸς ὀμόργνυ·
Ἄλθετο χεὶρ, ὀδύναι δὲ κατηπιόωντο βαρεῖαι·
Αἱ δ' αὖτ' εἰσορόωσαι Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη
Κερτομίοις ἐπέεσσι Δία Κρονίδην ἐρέθιζον·
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τί μοι κεχολώσεαι, ὅ, ττι κεν εἴπω;
Ἦ μάλα δή τινα Κύπρις Ἀχαιϊάδων ἀνιεῖσα

« Demens, neque hoc scit animo Tydei filius,
« Quòd omninò non longævus sit is, qui cum immortalibus pugnaverit;
« Neque omninò ipsum filii ad genua pappa vocant,
« Reversum ex bello & gravi prælio.
« Itaque nunc Tydides, etsi valdè fortis est,
« Cogitet, ne quis secum fortior te pugnet:
« Nè aliquando Ægialea, cordata Adrasti filia,
« Ex somno, lugens, suos domesticos excitet,
« Eum qui se virginem duxit, desiderans maritum, fortissimum Achivorum,
« Generosa uxor Diomedis equûm domitoris.
Dixit, & ambabus ichora à manu abstergebat:
Sanata est manus, doloresque mitigati sunt graves.
Tum verò intuentes Minerva & Juno
Mordacibus verbis Jovem Saturnium irritabant:
Inter hos autem sermonem orsa est Dea cæsiis oculis Minerva:
« Jupiter pater, num quid mihi succensebis *ob id*, quod dixero?
« Certè jam aliquam Venus Achivarum stimulans

Ver. 407. ——ἀθανάτοισι] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 408. Οὐδέ τί μιν] Nunquam videlicet domum revertetur incolumis.

Ver. 411. —μή τίς οἱ ἀμείνων] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 416. ——ἀμφοτέρῃσιν ἀπ' ἰχῶρ χειρὸς ὀμόργνυ] Editi plerique habent, ἰχῶ' χειρός· Quod, ut mihi quidem videtur, ferri non potest, διὰ τὴν καινότητα, (ut ait *Eustathius*) τῆς ἀποκοπῆς. Scholiastes legisse videtur, ἀμφοτέρῃσ' ἀπὸ χειρὸς ἰχῶρα ὀμόργνυ: Sed ἰχὼρ primam producit. Meliùs igitur *Barnesius* ex conjecturâ, ἀμφοτέρῃσ' ἰχῶρ' ἀπὸ χειρὸς ὀμόργνυ: Sed Codices non favent. Veteres, apud *Eustathium*, quâ ratione dictum sit, ἱδρῶτα ἱδρῶ, Ἀπόλλωνα Ἀπόλλω, κυκεῶνα κυκεῶ, eâdem ratione & ἰχῶρα ἰχῶ dictum existimârunt; ἀμφοτέρῃσιν ἀπ' ἰχῶ χειρὸς ὀμόργνυ: Quæ quidem analogiâ minimè est contemnenda. Mihi tamen facillimum id omnium videtur, ut quod Recentiores ἰχῶρα appellârint, *Homerus* id & in *masculino genere* ἰχῶρα, & in *neutro* dixerit ἰχώρ. Judicent eruditi.

Ver. 422. —ἀνιεῖσα Τρωσὶν ἅμ' ἕσπεσθαι.] *Ità* videlicet, *quomodò* anteà *Helenam*. Alii hîc legunt, ἅμα σπέσθαι. Quod perinde est.

Ver.

Τρωσὶν ἅμ' ἕσπέσθαι, τοὺς νῦν ἔκπαγλ' ἐφίλησε,
Τῶν τινὰ καῤῥέζουσα Ἀχαιϊάδων εὐπέπλων,
Πρὸς χρυσέῃ περόνῃ καταμύξατο χεῖρα ἀραιήν.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
Καί ῥα καλεσσάμενος προσέφη χρυσέην Ἀφροδίτην·
Οὔ τοι, τέκνον ἐμὸν, δέδοται πολεμήϊα ἔργα·
Ἀλλὰ σύ γ' ἱμερόεντα μετέρχεο ἔργα γάμοιο,
Ταῦτα δ' Ἄρηϊ θοῷ καὶ Ἀθήνῃ πάντα μελήσει.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Αἰνείᾳ δ' ἐπόρουσε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης,
Γιγνώσκων ὅ οἱ αὐτὸς ὑπείρεχε χεῖρας Ἀπόλλων·
Ἀλλ' ὅγ' ἄρ' οὐδὲ θεὸν μέγαν ἅζετο· ἵετο δ' αἰεὶ
Αἰνείαν κτεῖναι, καὶ ἀπὸ κλυτὰ τεύχεα δῦσαι.
Τρὶς μὲν ἔπειτ' ἐπόρουσε, κατακτάμεναι μενεαίνων,
Τρὶς δέ οἱ ἐστυφέλιξε φαεινὴν ἀσπίδ' Ἀπόλλων·
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὸ τέταρτον ἐπέσσυτο, δαίμονι ἶσος,
Δεινὰ δ' ὁμοκλήσας προσέφη ἑκάεργος Ἀπόλλων·

« Trojanos ut simul sequeretur, quos nunc vehementer diligit,
« Utique aliquam demulcens Achivarum pulchris peplis indutarum,
« Ad auream fibulam perstrinxit manum teneram.
Sic dixit; subrisit verò pater hominumque deorumque,
Et advocatam allocutus est auream Venerem;
« Non tibi, filia mea, commissa sunt bellica opera:
« Quin tu desiderabilia obi munera nuptiarum;
« Hæc verò Marti veloci & Minervæ omnia curæ erunt.
Sic isti quidem talia inter se colloquebantur.
In Æneam autem irruit pugnâ strenuus Diomedes,
Gnarus quòd eum ipse tegeret manibus Apollo:
Sed hic nè deum quidem magnum reverebatur; cupiebat autem semper
Æneam interficere, & inclytis armis exuere.
Ter quidem dehinc irruit, interficere cupiens;
Ter autem illi incussit fulgentem clypeum Apollo:
Sed cum jam quartum impetum faceret, deo par,
Minaciter tum verò increpitans allocutus est longè jaculans Apollo:

Ver. 425. Πρὸς χρυσέῃ περόνῃ] Pronuntiabatur, Πρὸς χρυσῇ· & similiter, *ver.* 427. Nam χρύσεος primam corripere nullo modo potest. Vide suprà ad β', 268.

Ver. 426.——μείδησεν δὲ πατὴρ]
Olli subridens hominum sator atque Deorum. *Æn.* I. 258.

Ver. 428. Οὔ τοι, τέκνον ἐμὸν,] *Apud Ciceronem ad Attic. lib.* XIV. *epist* 13. scriptum est; Τέκνον ἐμὸν, οὔ τοι. Quæ lectio vim habet non minorem.
Cura *tibi*, Divûm effigies & templa tueri:
Bella *viri* Pacemque gerant, queis bella gerenda. *Æn.* VII. 443.

Ver. 432.——βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 433. Γιγνώσκων] *Gnarus*. Quod vulgò vertunt, *cognoscens*, longè aliud est.

Ibid.——ὅ οἱ] Vide suprà ad ά, 537.

Ibid.—ὑπείρεχε] Vide suprà ad β', 426.

Ver. 439. Δεινὰ δ'] Ἐνταῦθα τὸ, "δὲ," παρέλκει φανερῶς, inquit *Barnesius*. Malè. Vide suprà ad ά, 57.

Ver.

Φράζεο, Τυδείδη, καὶ χάζεο, μηδὲ θεοῖσιν
Ἶσ' ἔθελε φρονέειν· ἐπεὶ οὔποτε φῦλον ὁμοῖον
Ἀθανάτων τε θεῶν, χαμαὶ ἐρχομένων τ' ἀνθρώπων.
Ὣς φάτο· Τυδείδης δ' ἀνεχάζετο τυτθὸν ὀπίσσω,
Μῆνιν ἀλευάμενος ἑκατηβόλου Ἀπόλλωνος·
Αἰνείαν δ' ἀπάτερθεν ὁμίλου θῆκεν Ἀπόλλων,
Περγάμῳ εἰν ἱερῇ, ὅθι οἱ νηός γ' ἐτέτυκτο·
Ἤτοι τὸν Λητώ τε, καὶ Ἄρτεμις ἰοχέαιρα,
Ἐν μεγάλῳ ἀδύτῳ ἀκέοντό τε, κύδαινόν τε.
Αὐτὰρ ὁ εἴδωλον τεῦξ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων,
Αὐτῷ τ' Αἰνείᾳ ἴκελον καὶ τεύχεσι τοῖον·
Ἀμφὶ δ' ἄρ' εἰδώλῳ Τρῶες καὶ δῖοι Ἀχαιοὶ
Δῄουν ἀλλήλων ἀμφὶ στήθεσσι βοείας
Ἀσπίδας εὐκύκλους, λαισήϊά τε πτερόεντα.
Δὴ τότε θοῦρον Ἄρηα προσηύδα Φοῖβος Ἀπόλλων·

" Perpende, Tydide, & recede, neque diis
" Paria velis meditari: quoniam nequaquam genus simile
" Immortaliumque deorum, humi incedentiumque hominum.
Sic dixit: Tydides autem recessit paululum retrò,
Iram evitans è longinque ferientis Apollinis:
Æneam verò seorsùm à turbâ posuit Apollo,
Pergamo in sacrâ, ubi ipsi templum erat:
Utique illum Latonáque & Diana sagittis gaudens,
In magno adyto curabántque, glorisque decorabant.
At imaginem fabricavit argenteum arcum gerens Apollo,
Ipsique Æneæ similem, & armis talem:
Circumque imaginem Trojani & nobiles Achivi
Cædebant invicem circa pectora bubulos
Clypeos pulchrè orbiculatos, parmulasque leves.
Tum porrò impetuosum Martem allocutus est Phœbus Apollo;

Ver. 442. Ἀθανάτων] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 444.——ἀλευάμενος ἑκατηβόλου] Quâ ratione vox, ἀλευάμενος, hîc ultimam producat; itémque εἰδόμενος, *ver.* 462; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 448.——κύδαινόν τε.] Cùm hîc non de Æneæ *gloriâ atque honore* agatur; conjicit *Domina Dacier* scripsisse *Homerum*, κήδαινόν τε. Sed κηδαίνω, vox est *Homero* ignota. Siquid mutatum oporteret, scribendum erat κήδησάν τε. Sed nihil opus. Κύδαινον enim id est, quod latinè dicas, *honorificè excipiebant*. Quod quidem non ad *gloriam* Æneæ, sed ad *pietatem* referendum.

Ver. 449. Αὐτὰρ ὁ εἴδωλον]

Tum Dea nube cavâ tenuem sine viribus umbram
In faciem Æneæ (visu mirabile monstrum)
Dardaniis ornat telis, clypeumque jubasque
Divini assimulat capitis, dat inania verba,
Dat sine mente sonum, gressusque effingit euntis:
Morte obitâ quales fama est volitare figuras,
Aut quæ sopitos deludunt somnia sensus.
At primas læta ante acies exultat imago,
Irritatque virum telis, & voce lacessit.
Æn. X. 636.

Ver. 451. Ἀμφὶ δ' ἄρ' εἰδώλῳ] Hoc nimirum ait Poëta, ut rectè observavit *Popius*; utique nescîsse Achivos, *Æneam*, postquam humi cecidisset, per multitudinem elapsum in urbem evasisse.

Ver.

Ἄρες, Ἄρες, βροτολοιγὲ, μιαιφόνε, τειχεσιπλῆτα,
Οὐκ ἂν δὴ τόνδ' ἄνδρα μάχης ἐρύσαιο μετελθὼν
Τυδείδην, ὃς νῦν γε καὶ ἂν Διῒ πατρὶ μάχοιτο;
Κύπριδα μὲν πρῶτον σχεδὸν οὔτασε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ,
Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτῷ μοι ἐπέσσυτο, δαίμονι ἶσος.
Ὣς εἰπὼν, αὐτὸς μὲν ἐφέζετο Περγάμῳ ἄκρῃ·
Τρώων δὲ στίχας οὖλος Ἄρης ὤτρυνε μετελθὼν,
Εἰδόμενος Ἀκάμαντι, θοῷ ἡγήτορι Θρηκῶν·
Υἱάσι δὲ Πριάμοιο διοτρεφέεσσι κέλευεν·
Ὦ υἱεῖς Πριάμοιο, διοτρεφέος βασιλῆος,
Ἐς τί ἔτι κτείνεσθαι ἐάσετε λαὸν Ἀχαιοῖς;
Ἢ εἰσόκεν ἀμφὶ πύλῃσ' εὖ ποιητῇσι μάχωνται;
Κεῖται ἀνὴρ, ὃν τ' ἶσον ἐτίομεν Ἕκτορι δίῳ,
Αἰνείας, υἱὸς μεγαλήτορος Ἀγχίσαο·
Ἀλλ' ἄγετ', ἐκ φλοίσβοιο σαώσομεν ἐσθλὸν ἑταῖρον.
Ὣς εἰπὼν, ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.

« Mars, Mars, hominum pernicies, inquinate cæde, murorum eversor,
« Nonne jam istum virum prœlio subduxeris, aggrediens
« Tydidem, qui jamjam vel Jovi patri pugnaverit?
« Venerem quidem primùm cominùs vulneravit manu ad carpum;
« At posteà in meipsum irruit, deo par.
Sic locutus, ipse quidem resedit in Pergamo excelsâ:
Trojanorum verò ordines perniciosus Mars concitavit obeundo,
Assimilatus Acamanti, strenuo ductori Thracum:
Filios autem Priami, Jovis alumnos adhortatus est;
« O filii Priami, Jovis alumni regis,
« Quousque tandem interfici sinetis populum ab Achivis?
« An donec circa portas benè structas pugnent?
« Jacet vir, quem etiam æqualiter honorabamus Hectori nobili,
« Æneas, filius magnanimi Anchisæ;
« Verùm agite, ex tumultu eripiamus strenuum socium.
Sic locutus, excitavit robur & animum uniuscujusque.

Ver. 455. Ἄρες, Ἄρες,] Vide suprà ad *ver.* 31.

Ver. 458. Κύπριδα μὲν πρῶτον] Vide suprà ad *ver.* 336.

Ibid.—— οὔτασε] Vide suprà ad γ', 525; & ad ά, 149.

Ver. 465. Ἐς τί ἔτι] *Barnesius* hîc inter varias Lectiones reponit, ἴς τι, pro, ἕως τι· Absurdissimè. Quasi scilicet Vocalis *longa* posset in *brevem* absorberi.

Ibid.—— ἐάσετε] Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 466. Ἢ εἰσόκεν ἀμφὶ πύλῃσ']

Exscindine domos, id rebus defuit unum,
Perpetiar?—— *Æn.* XII. 643.

De syllabis, ἢ εἰσ, in unam contrahendis, vide suprà ad *ver.* 349.

Ver. 467. Κεῖται ἀνὴρ, ὃν]

Nam quid ago? aut quæ jam spondet fortuna salutem?
Vidi oculos ante ipse meos,——
Murranum, quo non superat mihi charior alter,
Oppetere ingentem.—— *Æn.* XII. 637.

Ibid.—— ὃν τ' ἶσον ἐτίομεν Ἕκτορι δίῳ, Αἰνείας,]

Hectoris Æneæque manu victoria Graiûm
Hæsit:——
Ambo animis, ambo insignes præstantibus armis. *Æn.* XI. 289.

Ver. 470.—— ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.] Vide suprà ad β', 451.

Ver.

Ἔνθ' αὖ Σαρπηδὼν μάλα νείκεσεν Ἕκτορα δῖον·
"Ἕκτορ, πῆ δή τοι μένος οἴχεται, ὃ πρὶν ἔχεσκες;
Φῆς πȣ ἄτερ λαῶν πόλιν ἑξέμεν, ἠδ' ἐπικȣ́ρων,
Οἶος, σὺν γαμβροῖσι, κασιγνήτοισί τε σοῖσι·
Τῶν νῦν ȣ̓́ τιν' ἐγὼ ἰδέειν δύναμ', ȣ̓δὲ νοῆσαι,
Ἀλλὰ καταπτώσσȣσι, κύνες ὣς ἀμφὶ λέοντα.
Ἡμεῖς δ' αὖ μαχόμεσθ', οἵπερ τ' ἐπίκȣροι ἔνειμεν·
Καὶ γὰρ ἐγὼν, ἐπίκȣρος ἐὼν, μάλα τηλόθεν ἥκω·
Τηλȣ̃ γὰρ Λυκίη, Ξάνθῳ ἔπι δινήεντι,
Ἔνθ' ἄλοχόν τε φίλην ἔλιπον κ̀ νήπιον υἱὸν,
Καδδὲ κτήματα πολλὰ, τά τ' ἔλδεται ὅσκ' ἐπιδευής.
Ἀλλὰ κ̀ ὣς, Λυκίȣς ὀτρύνω, κ̀ μέμον' αὐτὸς
Ἀνδρὶ μαχέσσασθαι· ἀτὰρ ȣ̓́τι μοι ἐνθάδε τοῖον,
Οἷόν κ' ἠὲ φέροιεν Ἀχαιοὶ, ἤ κεν ἄγοιεν·
Τύνη δ' ἕστηκας· ἀτὰρ ȣ̓δ' ἄλλοισι κελεύεις
Λαοῖσιν μενέμεν, κ̀ ἀμυνέμεναι ὤρεσσι·
Μήπως, ὡς ἁψῖσι λίνȣ [πȣ] ἁλόντε πανάγρȣ,

Tunc verò Sarpedeon valdè objurgavit Hectora nobilem;
" Hector, quo jam tibi robur abiit, quod priùs habebas?
" Dixisti quondam sine copiis urbem defensurum, & auxiliis,
" Solum, cum affinibus, fratribusque tuis:
" Horum nunc nullum ego videre possum, neque animadvertere;
" Sed trepidant, canes tanquam circa leonem:
" Nos verò pugnamus, qui socii adsumus.
" Etenim ego, auxiliator existens, admodùm è longinquo venio:
" Procul enim est Lycia, Xanthum ad vorticosum;
" Ubi uxoremque dilectam reliqui & infantem filium,
" Et possessiones multas, quas cupit, quicunque pauper:
" Attamen etiam sic, Lycios adhortor, & promptus sum ipse
" Cum viro *isto* pugnare: tametsi nihil mihi hic tale,
" Quale vel auferant Achivi, vel abducant.
" Tu vero stas: ac ne alias quidem hortaris
" Copias sustinere *hostem*, & opem ferre uxoribus:
" *Cave*, nè fortè veluti nexibus lini capti omnia trahentis,

Ver. 475.——ἐγὼ ἰδέειν] *Al.* ἐγὼν ἰδέειν.

Ver. 476.——κύνες ὣς] Quâ ratione, κύνες, hîc ultimam producat; itemque, ἕστηκας, *ver.* 485; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 481.————τά τ' ἔλδεται ὅσκ' ἐπιδευής.] Quæ satis sint ad cujusvis animum explendum, nè ampliùs in dubiam belli aleam eat.

Ver. 483. Ἀνδρὶ μαχέσσασθαι] *Cum viro quovis*, vertit *Barnesius*. Mihi potius videtur, *cum viro Isto*, viz. *Diomede*.

Ver. 484.———ἠὲ φέροιεν Ἀχαιοὶ, ἤ κεν ἄγοιεν·] Mihi (*inquit*) hoc in loco neque opes sunt, quas *diripiant* Achivi; neque uxor atque libri, quos in servitutem *abducant*. Ut rectè *Eustathius*: Λέγεται, ὡς ἐπὶ πολὺ, ἄγεσθαι μὲν τὰ ἔμψυχα κ̀ βαδιστικά· φέρεσθαι δὲ, τὰ βασταζόμενα. *Plato* similiter; τῶν ἀλλοτρίων μηδένα μηδὲν φέρειν, μηδὲ ἄγειν.

Ver. 485.——ἕστηκας] Vide suprà ad ά, 37; & ad δ', 434.

Ver. 486. Λαοῖσιν μενέμεν,] *Eustathius*, Λαοῖσι μενέμεν. Quæ fortè verior lectio. Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 487.——ἁλόντε] *Tuque ipse scilicet, & populus tuus*: Ut versu superiore, Τύνη δ'

Ἀνδράσι δυσμενέεσσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γένησθε·
Οἳ δὲ τάχ᾽ ἐκπέρσουσ᾽ εὖ ναιομένην πόλιν ὑμήν.
Σοὶ δὲ χρὴ τάδε πάντα μέλειν νύκτας τε καὶ ἦμαρ,
Ἀρχοὺς λισσομένῳ τηλεκλητῶν γ᾽ ἐπικούρων,
Νωλεμέως ἐχέμεν, κρατερὴν δ᾽ ἀποθέσθαι ἐνιπήν.
Ὣς φάτο Σαρπηδών· δάκε δὲ φρένας Ἕκτορι μῦθος·
Αὐτίκα δ᾽ ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε·
Πάλλων δ᾽ ὀξέα δοῦρα, κατὰ στρατὸν ᾤχετο πάντη,
Ὀτρύνων μαχέσασθαι· ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν·
Οἳ δ᾽ ἐλελίχθησαν, καὶ ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν.
Ἀργεῖοι δ᾽ ὑπέμειναν ἀολλέες, οὐδ᾽ ἐφόβηθεν.
Ὡς δ᾽ ἄνεμος ἄχνας φορέει ἱερὰς κατ᾽ ἀλωάς,

« Hostibus captura & præda sitis:
« Illi verò citò excindent benè habitatam urbem vestram.
« Tibi autem convenit hæc omnia curæ esse, noctésque diésque,
« Principibus supplicanti longè vocatorum sociorum,
« Ut incessantèr *hosti* obsistant, asperámque deponant increpationem.
Sic dixit Sarpedon: momordit autem præcordia Hectori sermo:
Statimque de curru cum armis desiliit ad terram;
Vibransque acutas hastas, per exercitum ibat undique,
Adhortans ad pugnandum; excitavitque pugnam gravem:
Illi verò conversi sunt *à fugâ*: & adversi steterunt Achivis.
Argivi autem sustinebant conferti, neque in fugam versi sunt.
Sicut autem ventus paleas differt sacras per areas,

& λαοὶ ἄλλοι. Quod enim hîc ait *Barnesius*, aliique; "*Dualis pro Plurali*;——"*Enallage numeri Dualis pro Plurali*;" planè est absurdissimum. Utique *Enallage*, quam vocant, siqua reverà esset; omnem omnis linguæ rationem jam penitùs everteret. Vide suprà ad ά, 566; & ad β', 288. Quæcunque sive istius *Enallages*, sive *Antiptoseos*, sive *cujuscunque* istiusmodi *Solæcismi* exempla afferunt Grammatici; ea verò omnia, si modò attentiùs perpenderis, aliena esse senties, & rem minimè attingere. Porrò, quam ἀνακόλουθον appellant Constructionem, quæque ab optimis Auctoribus elegantissimè nonnunquam usurpatur; longè aliam & illa habet explicandi rationem. Vide suprà ad β', 353, 681; & ad γ', 211. Nequid tamen dissimulem; incidit mihi suspicio mendi hîc nescio quid irrepsisse; cùm vox ἀλόντε, quæ primam hîc in Vulgatis producit, eandem aliàs *semper* corripiat; *Iliad.* β', 374; δ', 291; ί, 588; λ', 405; μ', 172; ν', 816; ξ, 81; ξ, 506; φ', 281, 495; *Odyss.* ί, 312; ξ', 183; ί, 299; σ', 264; & ω', 34. Fortè igitur hîc legendum, Μίνωος, ὡς ἀψῖσι λίνοιο ἀλόντε, vel potiùs, Μίνωος, ὡς ἀψῖσι λίνου περ ἀλόντε, vel, ὡς ἀψῖσι λίνου περ ἀλόντε, quod est, ὥσπερ ἀλόντε: vel aliquid simile. E contrario, notandum vocem ἀνᾱλίσκω (quam proinde non, ut Lexicographi, ex ἁλίσκω, sed ex aliâ omninò origine esse credam,) secundam ubique producere; ἀνᾱλίσκειν, ἀνᾱλώσω, ἀνᾱλοῦν, &c.

Ver. 489.——ἐκπέρσουσ᾽] *Barnesius*, inter varias Lectiones, ἐκπέρσωσ᾽. Nec malè.

Ver. 492.——ἀποθέσθαι ἐνιπήν.] *Barnesius* hoc minùs rectè ad præcedentem χρὴ ità refert, ut de *Hectore* scilicet intelligatur; quod alii cum isto ἀρχοὺς λισσομένῳ construentes, de auxiliariorum ducibus accipiunt.

Ver. 494. Αὐτίκα δ᾽ ἐξ ὀχέων] Vide suprà ad γ', 29.

Ver. 496.——ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν·]
——pugna aspera surgit. *Æn.* IX. 667.

Ver. 497. Οἱ δ᾽ ἐλελίχθησαν,]
——densi cuneis se quisque coactis
Agglomerant.—— *Æn.* XII. 457.

Ver. 499. Ὡς δ᾽ ἄνεμος ἄχνας] *Barnesius* edidit, Ὡς δ᾽ ἄχνας ἄνεμος. Sed nihil opus. Vide suprà ad ά, 51.

Ἀνδρῶν λικμώντων, ὅτε τε ξανθὴ Δημήτηρ
Κρίνει ἐπειγομένων ἀνέμων καρπόν τε καὶ ἄχνας·
Αἱ δ' ὑπολευκαίνονται ἀχυρμιαί· ὣς τότ' Ἀχαιοὶ
Λευκοὶ ὕπερθε γένοντο κονισσάλῳ, ὅν ῥα δι' αὐτῶν
Οὐρανὸν ἐς πολύχαλκον ἐπέπληγον πόδες ἵππων,
Ἂψ ἐπιμισγομένων· ὑπὸ δ' ἔστρεφον ἡνιοχῆες.
Οἱ δὲ μένος χειρῶν ἰθὺς φέρον· ἀμφὶ δὲ νύκτα
Θοῦρος Ἄρης ἐκάλυψε μάχῃ, Τρώεσσιν ἀρήγων,
Πάντοσ' ἐποιχόμενος· τοῦ δ' ἐκραίαινεν ἐφετμὰς
Φοίβου Ἀπόλλωνος χρυσαόρου, ὅς μιν ἀνώγει
Τρωσὶν θυμὸν ἐγεῖραι, ἐπεὶ ἴδε Παλλάδ' Ἀθήνην
Οἰχομένην· ἣ γάρ ῥα πέλεν Δαναοῖσιν ἀρηγών.
Αὐτὸς δ' Αἰνείαν μάλα πίονος ἐξ ἀδύτοιο
Ἧκε, καὶ ἐν στήθεσσι μένος βάλε ποιμένι λαῶν.
Αἰνείας δ' ἑτάροισι μεθίστατο· τοὶ δ' ἐχάρησαν,
Ὡς εἶδον ζωόν τε καὶ ἀρτεμέα προσιόντα,
Καὶ μένος ἐσθλὸν ἔχοντα· μετάλλησάν γε μὲν οὔτοι·
Οὐ γὰρ ἔα πόνος ἄλλος, ὃν Ἀργυρότοξος ἔγειρεν,

Viris ventilantibus, quandò utique flava Ceres
Secernit urgentibus ventis fructúmque & paleas;
Et subalbicant palearum receptacula: sic tunc Achivi
Albi supernè facti sunt pulvere, quem inter ipsos
Cœlum ad usque solidum excitabant pedes equorum,
Conversâ acie confligentium: flectebant nempe *equos* aurigæ.
Ipsi verò robur manuum rectà tulerunt; circum autem caliginem
Impetuosus Mars offudit prœlio, Trojanis opem ferens,
Omnem aciem obiens: effectaque dabat mandata
Phœbi Apollinis aureum ensem gestantis, qui ipsum jusserat
Trojanis animum excitare, postquam vidit Pallada Minervam
Abeuntem; hæc enim erat Danais auxiliatrix.
Ipse autem Æneam valdè pingui ex adyto
Emisit; & pectoribus robur indidit pastori populorum.
Æneas itaque inter socios stetit: hi verò gavisi sunt,
Ut viderunt vivumque & incolumem advenientem,
Et vires integras habentem; percontati sunt tamen nihil:
Non enim sinebat labor alius, quem argenteum arcum gerens excitabat,

Ver. 500.——ξανθὴ Δημήτηρ]
Flava Ceres—— *Georgic.* I. 96.

Ver. 501. Κρίνει] Vide suprà ad δ, 309. *Al.* Κρίνῃ.

Ver. 504.——ἐπέπληγον] Vide suprà ad γ, 31.

Ver. 506.——νύκτα]
——*nigro* glomerari pulvere nubem.
Æn. IX. 33.

Ver. 507.——Ἄρης——Τρώεσσιν ἀρήγων,]
Hîc Mars armipotens animum viresque Latinis
Addidit, & stimulos acres sub pectore vertit.
Æn. IX. 717.

Ver. 509. Φοίβου Ἀπόλλωνος χρυσαόρου,] Vide suprà ad ε, 43.
Armatumque auro—— *Æn.* III. 517.

Ver. 510.——ἐγεῖραι,] *Al.* ἀγεῖραι.

Ver. 516.——οὔτοι] *Schol.* ὅτι.

Ver.

Ἄρης τε βροτολοιγὸς, Ἔρις τ' ἄμοτον μεμαυῖα.
 Τοὺς δ' Αἴαντε δύω, ϗ Ὀδυσσεὺς ϗ Διομήδης,
Ὤτρυνον Δαναοὺς πολεμιζέμεν· οἱ δὲ ϗ αὐτοὶ
Οὔτε βίας Τρώων ὑπεδείδισαν, οὔτε ἰωκάς·
Ἀλλ' ἔμενον, νεφέλῃσιν ἐοικότες· ἅς τε Κρονίων
Νηνεμίης ἔστησεν ἐπ' ἀκροπόλοισιν ὄρεσσιν,
Ἀτρέμας ὄφρ' εὕδῃσι μένος Βορέαο ϗ ἄλλων
Ζαχρειῶν ἀνέμων, οἵτε νέφεα σκιόεντα
Πνοιῇσιν λιγυρῇσι διασκιδνᾶσιν ἀέντες·
Ὣς Δαναοὶ Τρῶας μένον ἔμπεδον, οὐδ' ἐφέβοντο·
Ἀτρείδης δ' ἀν' ὅμιλον ἐφοίτα, πολλὰ κελεύων·
 Ὦ φίλοι, ἀνέρες ἐστὲ, ϗ ἄλκιμον ἦτορ ἕλεσθε,
Ἀλλήλους τ' αἰδεῖσθε κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
Αἰδομένων τ' ἀνδρῶν πλέονες σόοι ἠὲ πέφανται·
Φευγόντων δ' οὔτ' ἂρ κλέος ὄρνυται, οὔτε τις ἀλκή.
 Ἦ, ϗ ἀκόντισε δουρὶ θοῶς· βάλε δὲ πρόμον ἄνδρα,
Αἰνείεω ἕταρον μεγαθύμου, Δηϊκόωντα
Περγασίδην, ὃν Τρῶες ὁμῶς Πριάμοιο τέκεσσι
Τῖον, ἐπεὶ θοὸς ἔσκε μετὰ πρώτοισι μάχεσθαι·
Τόν ῥα κατ' ἀσπίδα δουρὶ βάλε κρείων Ἀγαμέμνων·

Marsque hominum pernicies, Discordiaque insatiabiliter furens.
 At Ajaces duo, & Ulysses & Diomedes,
Concitabant Danaos ad pugnandum: ii verò etiam per se
Neque vires Trojanorum timebant, neque clamores;
Sed expectabant *eorum impetum*, nubibus similes, quas Saturnius
Tranquillitatis tempore sistit in summis montibus,
Quietè quandò dormit vis Boreæ & aliorum
Impetuosorum ventorum, qui nubes opacas
Flatibus stridulis dissipant flantes:
Sic Danai Trojanos expectabant stabiliter, neque fugiebant.
Atrides autem per turbam discurrebat, multa mandans;
 " O amici, Viri estote, & fortem animum sumite,
" Et alius alium verecundantes observate per acres pugnas:
" Verecundantium utique virorum plures salvi quàm interfecti sunt:
" Fugientium verò neque gloria exurgit, nec ullum auxilium.
 Dixit, & jaculatus est hastâ impigrè; percussitque principem virum,
Æneæ socium magnanimi, Deicoöntem
Pergasidem, quem Trojani æquè ac Priami filios
Honorabant; quoniam impiger erat inter primos pugnare;
Hunc utique in scutum hastâ percussit rex Agamemnon;

Ver. 526. Πνοιῇσιν λιγυρῇσι] Apud *Eustathium*, Πνοιῆσι. Quæ fortè & verior Lectio: Syllabâ σι productâ, quâ ratione & τι in præcedenti versu producitur. Vide suprà ad α, 51.

Ver. 532. —— ὄρνυται,] Vide suprà ad γ, 260.

Ver. 537. Τόν ῥα] "*Istum utique.*" Adeò ut non supervacanea sit vocula, ῥα. Vide suprà ad α, 56; & ad β, 158.

Ἡ δ' οὐκ ἔγχος ἔρυτο, διὰ πρὸ δὲ εἴσατο καὶ τῆς·
Νειαίρῃ δ' ἐν γαστρὶ διὰ ζωστῆρος ἔλασσε·
Δούπησεν δὲ πεσὼν, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.
 Ἔνθ' αὖτ' Αἰνείας Δαναῶν ἕλεν ἄνδρας ἀρίστους,
Υἷε Διοκλῆος, Κρήθωνά τε, Ὀρσίλοχόν τε·
Τῶν ῥα πατὴρ μὲν ἔναιεν ἐϋκτιμένῃ ἐνὶ Φηρῇ,
Ἀφνειὸς βιότοιο· γένος δ' ἦν ἐκ ποταμοῖο
Ἀλφειοῦ, ὅς τ' εὐρὺ ῥέει Πυλίων διὰ γαίης.
Ὃς τέκετ' Ὀρσίλοχον πολέεσσ' ἄνδρεσσιν ἄνακτα·
Ὀρσίλοχος δ' ἄρ' ἔτικτε Διοκλῆα μεγάθυμον·
Ἐκ δὲ Διοκλῆος διδυμάονε παῖδε γενέσθην,
Κρήθων, Ὀρσίλοχός τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης.
Τὼ μὲν ἄρ' ἡβήσαντε, μελαινάων ἐπὶ νηῶν,
Ἴλιον εἰς εὔπωλον ἅμ' Ἀργείοισιν ἑπέσθην,
Τιμὴν Ἀτρείδῃς, Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ,
Ἀρνυμένω· τὼ δ' αὖθι τέλος θανάτοιο κάλυψεν.
 Οἵω τώγε λέοντε δύω ὄρεος κορυφῇσιν
Ἐτραφέτην ὑπὸ μητρὶ βαθείης τάρφεσιν ὕλης·

Illud verò non hastam inhibuit, transiit autem penitùs etiam per ipsum;
Imúmque in ventrem per balteum trajecit:
Fragorem autem edidit cadens, & sonitum dedere arma super ipso.
 Tum verò Æneas Danaorum interfecit viros *hosce* fortissimos,
Filios Dioclis, Crethonáque, Orsilochúmque:
Horum pater quidem habitabat benè ædificatâ in Pherâ,
Dives opum; genus autem erat à fluvio
Alpheo, qui latè fluit Pyliorum per terram:
Qui *utique* genuit Orsilochum multis viris imperatorem:
Orsilochus autem genuit Dioclem magnanimum:
Ex Diocle autem gemini filii nati sunt,
Crethon, Orsilochúsque, pugnæ benè scientes omnigenæ.
Ac hi quidem puberes *jam* facti, nigris in navibus,
Ilium ad generosis equis fœcundum simul Argivos secuti sunt,
Honorem Atridis, Agamemnoni & Menelao,
Expetentes: eos verò ibi finis mortis obtexit.
 Quales leones duo montis in verticibus
Nutriti sunt sub matre profundæ *in* densis recessibus sylvæ;

Ver. 538. Ἡ δ' οὐκ ἔγχος ἔρυτο, διὰ πρὸ δὲ εἴσατο]
——clypeum, tot ferri terga, tot æris,
Cùm pellis toties obeat circumdata tauri,
Vibranti cuspis medium transverberat ictu.
Æn. X. 482.

Ibid.——καὶ τῆς·] *Al.* χαλκός.

Ver. 540. Δούπησεν δὲ πεσὼν,] Vide suprà ad Δ', 455 and 504.

Ver. 543. Τῶν ῥα] Vide suprà ad ver. 537.

Ver. 547.——Διοκλῆα μεγάθυμον·] Quâ ratione vox, Διοκλῆα, hîc ultimam naturâ brevem producat; itemque, ἄρα, *ver.* 574; & Πυλαιμένεα, *ver.* 576; vide suprà ad Φ', 51. Cæterùm, quæ vocis βασιλῆα, formam sequuntur; eæ ultimam *naturâ semper producunt.* Vidè suprà ad Α', 265.

Τὼ μὲν ἄρ' ἁρπάζοντε βόας καὶ ἴφια μῆλα
Σταθμοὺς ἀνθρώπων κεραΐζετον, ὄφρα καὶ αὐτὼ
Ἀνδρῶν ἐν παλάμῃσι κατέκταθεν ὀξέϊ χαλκῷ·
Τοίω τὼ χείρεσσιν ὑπ' Αἰνείαο δαμέντε
Καππεσέτην, ἐλάτῃσιν ἐοικότες ὑψηλῇσι.
Τὼ δὲ πεσόντ' ἐλέησε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
Βῆ δὲ διὰ προμάχων, κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ,
Σείων ἐγχείην· τοῦ δ' ὤτρυνεν μένος Ἄρης,
Τὰ φρονέων, ἵνα χερσὶν ὑπ' Αἰνείαο δαμείη.
Τὸν δ' ἴδεν Ἀντίλοχος μεγαθύμου Νέστορος υἱός·
Βῆ δὲ διὰ προμάχων· περὶ γὰρ δίε ποιμένι λαῶν,
Μή τι πάθῃ, μέγα δὲ σφας ἀποσφήλειε πόνοιο.
Τὼ μὲν δὴ χεῖράς τε, καὶ ἔγχεα ὀξυόεντα,
Ἀντίον ἀλλήλων ἐχέτην, μεμαῶτε μάχεσθαι.
Ἀντίλοχος δὲ μάλ' ἄγχι παρίστατο ποιμένι λαῶν.
Αἰνείας δ' οὐ μεῖνε, θοός περ ἐὼν πολεμιστής,
Ὡς εἶδεν δύο φῶτε παρ' ἀλλήλοισι μένοντε.

Qui quidem rapientes boves & pingues oves
Stabula hominum vastant, donec *tandem* & ipsi
Virorum manibus interfecti sint acuto ære:
Tales hi manibus sub Æneæ domiti
Deciderunt, abietibus similes proceris.
Horum verò prostratorum misertus est pugnâ strenuus Menelaus:
Processit itaque per primos pugnatores, armatus corusco ære,
Quassans hastam; ejusque excitabat animum Mars,
Ea cogitans, ut manibus sub Æneæ domaretur.
Hunc autem vidit Antilochus magnanimi Nestoris filius;
Processitque per primos pugnatores: valde enim timebat pastori populorum,
Nè quid pateretur *humanitùs*, gravitérque ipsos frustraret laboris.
Illi quidem jam manúsque, & hastas acutas,
Contra se invicem tenebant, parati pugnare.
Antilochus autem valde propè astitit pastori populorum.
Æneas verò non sustinuit, impiger licèt existens bellator,
Ut vidit duos viros propè inter se stantes.

Ver. 560. Καππεσέτην, ἐλάτῃσιν ἐοικότες ὑψηλῇσι.]
Concidit; ut quondam cava concidit, aut Erymantho,
Aut Idâ in magnâ, radicibus eruta pinus.
Æn. V. 448.

Ver. 561. Τὼ δὲ πεσόντ' ἐλέησε]
——ut vultum vidit morientis, & ora;
Ingemuit miserans graviter.——
Æn. X. 821.

Ibid.——*βοὴν ἀγαθὸς*] Vide suprà ad *Β'*, 408. Cæterùm alii hîc legunt, ἐλέησεν ἀρηΐφιλος Μενέλαος.

Ver. 567.——μέγα δὲ σφας ἀποσφήλειε] Ità edidit *Barnesius* ex *Eustathio*; Rectè. *Stephanus*, aliique, δέ σφεας. Quod prosodiam perimit.

Ver. 568. Τὼ μὲν δὴ] *Menelaus & Æneas.*

Ibid.——ὀξυόεντα,] Vide suprà ad *ver.* 50.

Ver. 569.——μεμαῶτε] Vide suprà ad *Β'*, 818.

Ver. 572. Ὡς εἶδεν δύο φῶτε παρ' ἀλλήλοισι μένοντε.] "Post hunc Versum, tale "quid" (inquit *Barnesius*) "deesse vide"tur; Ἀντόμενοι δ' αὐτῷ, ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι." Ridiculè admodùm: Quasi id scilicet non elegantiùs multò reticeatur.

Οἱ δ᾽ ἐπεὶ οὖν νεκροὺς ἔρυσαν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν,
Τὼ μὲν ἄρα δειλὼ βαλέτην ἐν χερσὶν ἑταίρων·
Αὐτὼ δὲ στρεφθέντε μετὰ πρώτοισι μαχέσθην.
Ἔνθα Πυλαιμένεα ἑλέτην, ἀτάλαντον Ἄρηϊ,
Ἀρχὸν Παφλαγόνων μεγαθύμων ἀσπιστάων.
Τὸν μὲν ἄρ᾽ Ἀτρείδης δουρικλειτὸς Μενέλαος
Ἑσταότ᾽ ἔγχεϊ νύξε, κατὰ κληῗδα τυχήσας·
Ἀντίλοχος δὲ Μύδωνα βάλ᾽ ἡνίοχον θεράποντα,
Ἐσθλὸν Ἀτυμνιάδην, (ὁ δ᾽ ὑπέστρεφε μώνυχας ἵππους,)
Χερμαδίῳ ἀγκῶνα τυχὼν μέσον· ἐκ δ᾽ ἄρα χειρῶν
Ἡνία λεύκ᾽ ἐλέφαντι χαμαὶ πέσον ἐν κονίῃσιν.
Ἀντίλοχος δ᾽ ἄρ᾽ ἐπαΐξας ξίφει ἤλασε κόρσην·
Αὐτὰρ ὅγ᾽ ἀσθμαίνων εὐεργέος ἔκπεσε δίφρου,
Κύμβαχος ἐν κονίῃσιν ἐπὶ βρεχμόν τε καὶ ὤμους.
Δηθὰ μάλ᾽ ἑστήκει, τύχε γάρ ψαμάθοιο βαθείης,

Illi igitur postquam mortuos traxerant ad populum Achivorum,
Eos quidem miseros posuerunt in manibus sociorum:
Ipsi verò conversi inter primos pugnabant.
Tunc Pylæmenem interfecerunt parem Marti,
Principem Paphlagonum magnanimorum clypeatorum.
Hunc utique Atrides hastâ inclytus Menelaus
Stantem hastâ vulneravit, ad jugulum assecutus:
Antilochus verò Mydona percussit aurigam *ejus* famulum,
Fortem Atymniadem, (ille autem avertebat solidos ungulis equos,)
Saxo cubitum assecutus medium: atque ex manibus
Fræna candida ebore humi ceciderunt in pulvere.
Antilochus autem irruens ense percussit tempus:
Atque is anhelans affabrè facto excidit curru,
Præceps in pulvere in sinciputque & humeros.
Diu valdè *fixus* stetit, inciderat enim in arenam profundam;

Ver. 576. Ἔνθα Πυλαιμένεα] Ὧδε μὲν ἀναιρεῖται Πυλαιμένης Παφλαγόνων ἀρχός. —— ὁ δ᾽ ἐν τοῖς ἑξῆς (ν, 643, 658;) ζῶν Πυλαιμένης, ὁμώνυμός ἐστι τούτῳ. *Eustath.* Fortè *hujus Pater*, ut *Barnesius* non malè. Nomina enim heroüm non confinxit *Homerus*, sed ex historiâ memoravit.

Ibid. —ἀτάλαντον] Vide suprà ad β, 627.

Ver. 578.—— δουρικλειτὸς] Ita *Barnesius*; rectè, ut mihi quidem videtur. *Al.* δουρικλυτός.

Ver. 581 —— ὁ δ᾽ ὑπέστρεφε μώνυχας ἵππους,] Interea, dum averteret equos percussus est. Rectè igitur *Parenthesi* inclusa sunt hæc verba.

Ver. 583.—— λεύκ᾽ ἐλέφαντι] Non, λευκὰ ὡς ἐλέφαντος, ut Scholiastes; sed, *ebore ornata & distincta*.

——ensem collo suspendit eburnum.
Æn. XI. 11.

—— κώπη δ᾽ ἐλέφαντος ἐπῆεν. *Odyss.* φ, 7.

Vide suprà ad γ, 141.

Ver. 584.———— ἐπαΐξας ξίφει]
———— at fervidus advolat hastâ.
Æn. XII. 293.

Ver. 586. Κύμβαχος —— ἐπὶ βρεχμόν τε καὶ ὤμους.]
———— involvitur ————
In caput atque humeros.—*Ibid.* v. 292.

Ver. 587.—— ἑστήκει,] Vox, ἑστήκει, accipitur ἀορίστως, similiter ut ἔστη. Quod si ἑστήκεν dixisset, jam non constitisset *Temporum* ratio. Erat enim hoc utique ἀπρεπέστατον dicere, Mydona *jam tum, cùm hæc scriberet Poëta*, in caput diù stetisse. Vide suprà ad γ, 492; & ad ά, 37.

Ver.

Ὄφρ' ἵππω πλήξαντε χαμαὶ βάλον ἐν κονίῃσι·
Τοὺς δ' ἵμασ' Ἀντίλοχος, μετὰ δὲ στρατὸν ἤλασ' Ἀχαιῶν.
Τοὺς δ' Ἕκτωρ ἐνόησε κατὰ στίχας, ὦρτο δ' ἐπ' αὐτοὺς
Κεκληγώς· ἅμα δὲ Τρώων εἵποντο φάλαγγες
Καρτεραί· ἦρχε δ' ἄρα σφιν Ἄρης, καὶ πότνι' Ἐνυώ·
Ἡ μὲν, ἔχουσα Κυδοιμὸν ἀναιδέα δηϊοτῆτος·
Ἄρης δ' ἐν παλάμῃσι πελώριον ἔγχος ἐνώμα·
Φοίτα δ' ἄλλοτε μὲν πρόσθ' Ἕκτορος, ἄλλοτ' ὄπισθεν.
Τὸν δὲ ἰδὼν ῥίγησε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης.
Ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ ἀπάλαμνος, ἰὼν πολέος πεδίοιο,
Στήῃ ἐπ' ὠκυρόῳ ποταμῷ ἅλαδε προρέοντι,
Ἀφρῷ μορμύροντα ἰδὼν, ἀνά τ' ἔδραμ' ὀπίσσω·
Ὡς τότε Τυδεΐδης ἀνεχάζετο, εἶπέ τε λαῷ.
Ὦ φίλοι, οἷον δὴ θαυμάζομεν Ἕκτορα δῖον,
Αἰχμητήν τ' ἔμεναι, καὶ θαρσαλέον πολεμιστήν.
Τῷ δ' αἰεὶ πάρα εἷς γε θεῶν, ὃς λοιγὸν ἀμύνει·
Καὶ νῦν οἱ πάρα κεῖνος Ἄρης, βροτῷ ἀνδρὶ ἐοικώς.

Donec equi percussum humi dejecerunt in pulverem:
Illos autem scuticâ agitabat Antilochus, & ad exercitum egit Achivorum.
Hos autem Hector animadvertit inter ordines, irruitque in ipsos
Vociferans; unàque Trojanorum sequebantur phalanges
Fortes: dux autem erat ipsis Mars, & veneranda Bellona;
Illa quidem, ferens Tumultum immanem pugnæ:
Mars verò in manibus ingentem hastam quassabat;
Ibatque modò quidem ante Hectorem, modò post.
Hunc autem conspicatus cohorruit pugnâ strenuus Diomedes.
Ut verò cùm homo rerum imperitus, emensus ingentem campum,
Constiterit ad rapidum fluvium in mare profluentem,
Spumâ frementem conspicatus, continuòque recurrit retrorsùm;
Sic tunc Tydides recessit, dixitque populo;
" O amici, quàm *nos* sanè admiramur Hectora nobilem,
" Hastâque fortem esse, & audacem bellatorem!
" Huic autem semper astat unus *aliquis* deorum, qui mortem arceat:
" Et nunc ei astat ille Mars, mortali viro similis.

Ver. 587.——ψαμάθοιο] *Eustathius* in commentario, ἢ ἀμάθοιο βαθείης. Quæ & vera lectio, si Scholiastes rectè; ἄμαθος, ἡ κατὰ τὸ πεδίον ἄμμος· ψάμμος δὲ, ἡ κατὰ τὴν θάλασσαν κόνις.

Ver. 590. Τοὺς δ' Ἕκτωρ] *Menelaum* scilicet, & *Antilochum*.

Ver. 591. Κεκληγώς·] Vide suprà ad β', 314.

Ver. 595. Φοίτα δ' ἄλλοτε μὲν] Pulcherrima fortitudinis *Hectoreæ* imago.

Ver. 596.——βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 599.——μορμύροντα] De hujusmodi ὀνοματοποιΐα, vide suprà ad δ', 455. Producit autem penultimam μορμύρειν, simili analogiâ ac πορφύρειν, μαρτύρεσθαι, κύρεσθαι, &c. Vide suprà ad ά, 338.

Ver. 603.——εἷς γε θεῶν,] " *Deorum* " *certè aliquis unus saltem.*" Ut adeò istud, γε, nequaquam sit supervacuum.

Ἀλλὰ πρὸς Τρῶας τετραμμένοι αἰὲν ὀπίσσω
Εἴκετε, μηδὲ θεοῖς μενεαινέμεν ἶφι μάχεσθαι.
Ὣς ἄρ' ἔφη· Τρῶες δὲ μάλα σχεδὸν ἤλυθον αὐτῶν·
Ἔνθ' Ἕκτωρ δύο φῶτε κατέκτανεν, εἰδότε χάρμης,
Εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντε, Μενέσθην Ἀγχίαλόν τε.
Τὼ δὲ πεσόντ' ἐλέησε μέγας Τελαμώνιος Αἴας·
Στῆ δὲ μάλ' ἐγγὺς ἰὼν, καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ,
Καὶ βάλεν Ἄμφιον Σελάγου υἱὸν, ὅς ῥ' ἐνὶ Παισῷ
Ναῖε πολυκτήμων, πολυλήϊος· ἀλλά ἑ μοῖρα
Ἦγ' ἐπικουρήσοντα μετὰ Πρίαμόν τε καὶ υἷας·
Τόν ῥα κατὰ ζωστῆρα βάλεν Τελαμώνιος Αἴας,
Νειαίρῃ δ' ἐν γαστρὶ πάγη δολιχόσκιον ἔγχος·
Δούπησεν δὲ πεσών· ὁ δ' ἐπέδραμε φαίδιμος Αἴας
Τεύχεα συλήσων· Τρῶες δ' ἐπὶ δούρατ' ἔχευαν
Ὀξέα, παμφανόωντα· σάκος δ' ἀνεδέξατο πολλά.
Αὐτὰρ ὁ λὰξ προσβὰς ἐκ νεκροῦ χάλκεον ἔγχος
Ἐσπάσατ'· οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἄλλα δυνήσατο τεύχεα καλὰ

"Sed ad Trojanos adversâ fronte semper, retrò
"Cedite, neque contra deos velitis fortitèr pugnare.
Sic dixit: Trojani verò admodum propè venerunt ad ipsos.
Tunc Hector duos viros interfecit, peritos pugnæ,
In uno curru existentes, Menesthem Anchialúmque.
Horum verò prostratorum misertus est magnus Telamonius Ajax:
Stetitque admodùm prope cum accessisset, & jaculatus est hastâ fulgenti,
Ac percussit Amphium Selagi filium; qui in Pæso
Habitabat prædives, locuples; sed eum fatum
Duxit auxiliaturum, ad Priamúmque & filios;
Hunc ad balteum percussit Telamonius Ajax,
Imóque in ventre defixa est longa hasta:
Fragorem verò edidit cadens; accurrebat autem illustris Ajax
Arma detracturus: Trojani verò in *eum* hastas conjecerunt
Acutas, collucentes; scutumque *ejus* excepit multas.
At ille calce impressâ ex cadavere æream hastam
Evulsit: non tamen & alia potuit arma pulchra

Ver. 608.——κατέκτανεν, εἰδότε] *Al.* κατέκταν εὖ εἰδότε.

Ver. 612.——ἐνὶ Παισῷ] *Al.* ἐν Ἀπαισῷ.

Ver. 613.—— πολυκτήμων, πολυλήϊος]

——Ausoniis olim ditissimus arvis:
Quinque greges illi balantum, quina redibant
Armenta, & terram centum vertebat aratris. *Æn*. VII. 537.

Ver. 614. Ἦγ' ἐπικουρήσοντα μετὰ Πρίαμόν]

——illis ad Trojam fortè diebus
Venerat,——
——auxilium Priamo Phrygibusque ferebat
Infelix.—— *Æn*. II. 342.

Ver. 615. Τόν ῥα] *Hunc utique*.

Ver. 618.——Τρῶες δ' ἐπὶ δούρατ' ἔχευαν]

——telorum effundere contrà
Omne genus Teucri.— *Æn*. IX. 509.

Ver. 621.——καλὰ] Vide suprà ad β', 43.

Ver.

Ὤμοιιν ἀφελέσθαι· ἐπείγετο γὰρ βελέεσσι·
Δεῖσε δ' ὅγ' ἀμφίβασιν κρατερὴν Τρώων ἀγερώχων,
Οἳ πολλοί τε καὶ ἐσθλοὶ ἐφέστασαν ἔγχε' ἔχοντες,
Οἵ ἑ, μέγαν περ ἐόντα, καὶ ἴφθιμον καὶ ἀγαυὸν,
Ὦσαν ἀπὸ σφείων· ὁ δὲ χασσάμενος πελεμίχθη.
Ὡς οἱ μὲν πονέοντο κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην.
Τληπόλεμον δ' Ἡρακλείδην, ἠΰν τε μέγαν τε,
Ὦρσεν ἐπ' ἀντιθέῳ Σαρπηδόνι μοῖρα κραταιή.
Οἱ δ' ὅτε δὲ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Υἱός θ', υἱωνός τε, Διὸς νεφεληγερέταο·
Τὸν καὶ Τληπόλεμος πρότερος πρὸς μῦθον ἔειπε.
Σαρπῆδον, Λυκίων βουληφόρε, τίς τοι ἀνάγκη
Πτώσσειν ἐνθάδ' ἐόντι μάχης ἀδαήμονι φωτί;
Ψευδόμενοι δέ σέ φασι Διὸς γόνον αἰγιόχοιο
Εἶναι, ἐπεὶ πολλὸν κείνων ἐπιδεύεαι ἀνδρῶν,
Οἳ Διὸς ἐξεγένοντο ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων·
Ἀλλ' οἷόν τινά φασι βίην Ἡρακληείην
Εἶναι, ἐμὸν πατέρα θρασυμέμνονα, θυμολέοντα;
Ὅς ποτε δεῦρ' ἐλθὼν, ἕνεχ' ἵππων Λαομέδοντος,
Ἓξ οἴης σὺν νηυσὶ καὶ ἀνδράσι παυροτέροισιν,

Ab humeris auferre; premebatur enim telis:
Timuit itaque circuitionem potentem Trojanorum fortium,
Qui multique & strenui instabant hastas tenentes,
Qui ipsum, magnum licèt existentem, & fortem & præclarum,
Propulsârunt à se: ille verò recedens vi repulsus est.
Sic hi quidem laborabant per acrem pugnam.
Tlepolemum verò Heraclidem, fortémque magnúmque,
Incitavit in deo parem Sarpedonem fatum violentum.
Hi autem cum jam proximè essent in se invicem vadentes,
Filiusque neposque Jovis nubes cogentis,
Hunc utique Tlepolemus prior verbis allocutus est;
" Sarpedon, Lyciorum princeps, quæ tibi necessitas
" Trepidare hîc existenti pugnæ imperito viro?
" Mentientes autem te dicunt Jovis sobolem Ægiochi
" Esse; cùm longè illis inferior sis viris,
" Qui Jove prognati sunt temporibus priscorum hominum:
" At qualem aiunt vim Herculeam [*Herculem*]
" Fuisse, meum patrem animosum, spiritum leonis habentem?
" Qui quondam huc profectus, causâ equorum Laomedontis,
" Sex solis cum navibus & viris paucioribus,

Ver. 622. Ὤμοιιν ἀφελέσθαι] Vide suprà ad ά, 51.
Ver. 623. ——ἀμφίβασιν] Vide suprà ad ζ, 434.
Ver. 627. Ὡς οἱ μὲν πονέοντο]
Atque ea per campos æquo dum Marte geruntur. *Æn.* VII. 540.

Ver. 633. ——βουληφόρε, ——μάχης ἀδαήμονι] Domi, quàm militiæ, melior.
Ver. 638. ——βίην Ἡρακληείην] Vide suprà ad β', 658. Similiter apud *Virgilium*,
——violentia Turni. *Æn.* XI. 376.

Ver.

Ἰλίου ἐξαλάπαξε πόλιν, χήρωσε δ' ἀγυιάς.
Σοὶ δὲ κακὸς μὲν θυμὸς, ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί·
Οὐδέ τέ σε Τρώεσσιν οἴομαι ἄλκαρ ἔσεσθαι,
Ἐλθόντ' ἐκ Λυκίης, οὐδ' εἰ μάλα καρτερός ἐσσι,
Ἀλλ' ὑπ' ἐμοῦ δμηθέντα πύλας ἀΐδαο περήσειν.
Τὸν δ' αὖ Σαρπηδὼν, Λυκίων ἀγὸς, ἀντίον ηὔδα·
Τληπόλεμ', ἤτοι κεῖνος ἀπώλεσεν Ἴλιον ἱρὴν,
Ἀνέρος ἀφραδίῃσιν ἀγαυοῦ Λαομέδοντος,
Ὅς ῥά μιν εὖ ἔρξαντα κακῷ ἠνίπαπε μύθῳ,
Οὐδ' ἀπέδωχ' ἵππους, ὧν εἵνεκα τηλόθεν ἦλθε·
Σοὶ δ' ἐγὼ ἐνθάδε φημὶ φόνον καὶ κῆρα μέλαιναν
Ἐξ ἐμέθεν τεύξεσθαι, ἐμῷ δ' ὑπὸ δουρὶ δαμέντα
Εὖχος ἐμοὶ δώσειν, ψυχὴν δ' ἀΐδι κλυτοπώλῳ.
Ὣς φάτο Σαρπηδών· ὁ δ' ἀνέσχετο μείλινον ἔγχος
Τληπόλεμος, καὶ τῶν μὲν ὁμαρτῇ δούρατα μακρὰ
Ἐκ χειρῶν ἤϊξαν· ὁ μὲν βάλεν αὐχένα μέσσον
Σαρπηδὼν, αἰχμὴ δὲ διαμπερὲς ἦλθ' ἀλεγεινή·
Τὸν δὲ κατ' ὀφθαλμῶν ἐρεβεννὴ νὺξ ἐκάλυψε.
Τληπόλεμος δ' ἄρα μηρὸν ἀριστερὸν ἔγχεϊ μακρῷ
Βεβλήκει· αἰχμὴ δὲ διέσσυτο μαιμώωσα,

« Illi vastavit urbem, desolavitque compita.
« Tibi autem ignavus quidem animus, intereunt verò copiæ:
« Neque te Trojanis credo auxilio fore,
« Profectum ex Lyciâ, nè quidem si perquam fortis sis,
« Sed à me interfectum ad portas orci descensurum.
Hunc verò Sarpedon, Lyciorum dux, contra allocutus est;
« Tlepoleme, sanè ille evertit Ilium sacram,
« Viri præ vecordiâ præclari Laomedontis,
« Qui ipsum benè meritum malo objurgavit sermone,
« Neque dedit equos, quorum gratiâ è longinquo venerat.
« Tibi autem ego hic edico cædem & mortem atram
« A me futuram, meâque te hastâ domitum
« Gloriam mihi daturum, animam verò Plutoni insigni equis.
Sic dixit Sarpedon: at sustulit fraxineam hastam
Tlepolemus; & horum quidem eodem tempore hastæ longæ
E manibus evolârunt: ac quidem percussit cervicem mediam
Sarpedon, cuspisque penitùs transiit acerba;
Eumque circum oculos caliginosa nox operuit.
Tlepolemus autem femur sinistrum hastâ longâ
Percussit; cuspisque pertransiit rapido impetu acta,

Ver. 643. ——ἀποφθινύθουσι] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 644. Οὐδέ τε] *Al.* Οὐδέ τι.

Ver. 646. ——περήσειν.] Vide suprà ad α, 67.

Ver. 656. ——ὁμαρτῇ] *Al.* ἁμαρτῇ.

Ver. 661. ——μαιμώωσα,] Ἀρίστη δὲ δοκεῖ μεταφορὰ τῷ Ἀριστοτέλει, &c. Vide suprà ad δ', 126.

Ver.

Ὀςέῳ ἐγχριμφθεῖσα, πατὴρ δέ τι λοιγὸν ἄμυνεν.
Οἱ μὲν ἄρ' ἀντίθεον Σαρπηδόνα δῖοι ἑταῖροι
Ἐξέφερον πολέμοιο· βάρυνε δέ μιν δόρυ μακρὸν
Ἑλκόμενον· τὸ μὲν οὔτις ἐπεφράσατ', οὐδ' ἐνόησε,
Μηρῦ ἐξερύσαι δόρυ μείλινον, ὄφρ' ἐπιβαίη,
Σπευδόντων· τοῖον γὰρ ἔχον πόνον ἀμφιέποντες.
Τληπόλεμον δ' ἑτέρωθεν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
Ἐξέφερον πολέμοιο· νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς,
Τλήμονα θυμὸν ἔχων· μαίμησε δέ οἱ φίλον ἦτορ.
Μερμήριξε δ' ἔπειτα κατὰ φρένα, καὶ κατὰ θυμὸν,
Ἢ προτέρω Διὸς υἱὸν ἐριγδούποιο διώκοι,
Ἢ ὅγε τῶν πλεόνων Λυκίων ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο·
Οὐδ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μόρσιμον ἦεν
Ἴφθιμον Διὸς υἱὸν ἀποκτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ.
Τῷ ῥα κατὰ πληθὺν Λυκίων τράπε θυμὸν Ἀθήνη.
Ἔνθ' ὅγε Κοίρανον εἷλεν, Ἀλάςορά τε Χρόμιόν τε,

Ad os appulsa: pater verò *Jupiter* mortem avertit.
Tum quidem deo parem Sarpedonem nobiles focii
Ferebant è prœlio: gravi autem dolore afficiebat eum hasta longa
Tracta *unà*; quam quidem nemo notabat, neque advertebat
Femore extrahere hastam fraxineam, ut incederet, [*vel*, currum conscenderet;]
Festinantium *utique*: tantum enim habebant studium, qui circumsistentes curabant.
Tlepolemum autem ex alterâ parte bene ocreati Achivi
Efferebant prœlio: animadvertit autem nobilis Ulysses,
Fortem animum habens; commotumque est ei suum cor,
Anxiè verò cogitabat deinde mente & animo,
Utrùm ulteriùs Jovis filium magnùm sonantis insequeretur,
An ipse plurimum Lyciorum animam eriperet,
Non utique Ulyssi magnanimo in fatis erat
Fortem Jovis filium interficere acuto ære.
Itaque ad multitudinem Lyciorum vertit *ejus* animum Minerva.
Tunc ille Cœranum interfecit, Alastoraque Chromiumque,

Ver. 662.——πατὴρ δέ τι λοιγὸν ἄμυνεν.] Indicat istud τι, prope admodùm fuisse, ut interiret. Alii legunt, πατὴρ δ' ἔτι.

Ver. 663.——Σαρπηδόνα δῖοι ἑταῖροι Ἐξέφερον πολέμοιο·]

Intereà Æneam Mnestheus & fidus Achates,
Ascaniusque comes, castris statuere cruentum,
Alternos longâ nitentem cuspide gressus.
Æn. XII. 384.

Ver. 664.——βάρυνε δέ μιν δόρυ μακρὸν Ἑλκόμενον]

Ille pedem referens, & inutilis, inque ligatus
Cedebat, clypeoque inimicum hastile trahebat,
Æn. X. 794.

Ver. 665.——ἐπεφράσατ',] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 668. Τληπόλεμον δ' ἑτέρωθεν]

At Lausum socii exanimum super arma ferebant
Flentes, ingentem atque ingenti vulnere victum.
Æn. X. 841.

Ver. 673. Ἢ ὅγε τῶν] Vocabulum istud, ὅγε, quàm non versûs gratiâ intrusum sit, sed singularem habeat elegantiam; vide suprà ad γ', 409.

Ver. 674.——Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι] Quâ ratione, Ὀδυσσῆϊ, hîc ultimam producat; itemque, ὅς, *ver.* 695; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 676.——τράπε θυμὸν Ἀθήνη.] Vide suprà ad ά, 194.

Ἄλκανδρόν θ', Ἅλιόν τε, Νοήμονά τε, Πρύτανίν τε.
Καί νύ κ' ἔτι πλέονας Λυκίων κτάνε δῖος Ὀδυσσεύς,
Εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ.
Βῆ δὲ διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ,
Δεῖμα φέρων Δαναοῖσι· χάρη δ' ἄρα οἱ προσιόντι
Σαρπηδὼν, Διὸς υἱὸς, ἔπος δ' ὀλοφυδνὸν ἔειπε·
Πριαμίδη, μὴ δή με ἕλωρ Δαναοῖσιν ἐάσῃς
Κεῖσθαι· ἀλλ' ἐπάμυνον, ἔπειτά με καὶ λίποι αἰὼν
Ἐν πόλει ὑμετέρῃ· ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλον ἔγωγε,
Νοστήσας οἶκόνδε, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Εὐφρανέειν ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἱόν.
Ὣς φάτο· τὸν δ' οὔτι προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ,
Ἀλλὰ παρήϊξεν, λελιημένος, ὄφρα τάχιστα
Ὤσαιτ' Ἀργείους, πολέων δ' ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο.
Οἱ μὲν ἄρ' ἀντίθεον Σαρπηδόνα δῖοι ἑταῖροι
Εἷσαν ὑπ' αἰγιόχοιο Διὸς περικαλλέϊ φηγῷ·
Ἐκ δ' ἄρα οἱ μηροῦ δόρυ μείλινον ὦσε θύραζε
Ἴφθιμος Πελάγων, ὅς οἱ φίλος ἦεν ἑταῖρος·

Alcandrumque, Haliumque, Noëmonaque, Prytanimque.
Et quidem adhuc plures Lyciorum interfecisset nobilis Ulysses,
Nisi statim animadvertisset ingens expedite pugnam ciens Hector.
Processit itaque per primos pugnatores armatus corusco ære,
Terrorem inferens Danais: gavisus est autem eo accedente
Sarpedon, Jovis filius, sermonemque lugubrem dixit;
« Priamide, nè quæso me prædam Danais sinas
« Jacere: sed auxiliare; deinde me vel deserat vita
« In urbe vestrâ: quoniam non eram ego,
« (Reversus domum, dilectam in patriam terram,)
« Oblectaturus uxorémque dilectam & infantem filium.
Sic dixit; huic autem nil respondit expeditè pugnam ciens Hector,
Sed prætervolavit, ardens cupidine, ut quàm citissimè
Repelleret Argivos, multorumque vitam eriperet.
Itaque deo parem Sarpedonem nobiles socii
Collocârunt sub Ægiochi Jovis perpulchrâ fago;
Ex ejus autem femore hastam fraxineam extraxit foràs
Fortis Pelagon, qui ei dilectus erat socius;

Ver. 678. Ἄλκανδρόν θ',]
Alcandrumque, Haliumque, Noëmonaque,
Prytanimque. *Æn.* IX. 767.

Ver. 680 & 689.——κορυθαίολος] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 684. Πριαμίδη,] Vide suprà ad α', 398.

Ibid.——μὴ δή με] Vide suprà ad β', 158.

Ibid.——ἐάσῃς] Vide suprà ad γ', 42.

Ver. 686.——οὐκ ἄρ ἔμελλον]
Invidisse deos, patriis ut redditus oris
Conjugium optatum & pulchrum Calydona viderem. *Æn.* XI. 269.

Ver. 689.——τὸν δ' οὔτι προσέφη] Vide suprà ad α', 332.

Ver. 693. Εἷσαν ὑπ'——φηγῷ·]
——corpusque levabat
Arboris acclinis trunco.—— *Æn.* X. 834.

Τὸν δ' ἔλιπε ψυχὴ, κατὰ δ' ὀφθαλμῶν κέχυτ' ἀχλύς.
Αὖτις δ' ἀμπνύνθη, περὶ δὲ πνοιὴ Βορέαο
Ζώγρει ἐπιπνείουσα κακῶς κεκαφηότα θυμόν.
 Ἀργεῖοι δ' ὑπ' Ἄρηϊ καὶ Ἕκτορι χαλκοκορυστῇ
Οὔτε ποτὲ προτρέποντο μελαινάων ἐπὶ νηῶν,
Οὔτε ποτ' ἀντεφέροντο μάχῃ· ἀλλ' αἰὲν ὀπίσσω
Χάζονθ', ὡς ἐπύθοντο μετὰ Τρώεσσιν Ἄρηα.
 Ἔνθα τίνα πρῶτον, τίνα δ' ὕστατον ἐξενάριξεν
Ἕκτωρ τε Πριάμοιο πάϊς καὶ χάλκεος Ἄρης;
Ἀντίθεον Τεύθραντ', ἐπὶ δὲ πλήξιππον Ὀρέστην,
Τρῆχόν τ' αἰχμητὴν Αἰτώλιον, Οἰνόμαόν τε,
Οἰνοπίδην θ' Ἕλενον καὶ Ὀρέσβιον αἰολομίτρην,
Ὅς ῥ' ἐν Ὕλῃ ναίεσκε, μέγα πλούτοιο μεμηλὼς,
Λίμνῃ κεκλιμένος Κηφισσίδι· πὰρ δέ οἱ ἄλλοι
Ναῖον Βοιωτοὶ, μάλα πίονα δῆμον ἔχοντες.
Τοὺς δ' ὡς οὖν ἐνόησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη

Hunc autem deseruit anima, circumque oculos offusa est caligo:
Rursùs tamen spiritum recepit, ac circùm aura Boreæ
Recreabat aspirans ægrè spirantem animam.
 Argivi verò propter Martem & Hectorem ære armatum
Nec unquam versis tergis fugiebant nigras ad naves,
Nec unquam contra ferebantur in pugnam: sed semper retrò
Cedebant, postquam audierant apud Trojanos Martem *esse*.
 Tum quem primum, quémque ultimum interfecit
Hectorque Priami filius & æreus Mars?
Deo parem Teuthranta, & insuper equum agitatorem Orestem,
Trechumque hastatum Ætolum, Oenomaumque,
Oenopidémque Helenum, & Oresbium mitram habentem variam,
Qui in Hylâ habitabat, valdè divitiis intentus,
Lacui vicinus Cephissidi: juxtáque ipsum alii
Habitabant Bœoti, valdè opulentum populum habentes.
Hos quum igitur animadvertit dea candida ulnas Juno

Ver. 699.—χαλκοκορυστῇ] Vide suprà ad Γ, 1.

Ver. 703. Ἔνθα τίνα πρῶτον, τίνα δ' ὕστατον]
Quem telo primum, quem postremum aspera virgo
Dejicis? aut quot humi morientia corpora fundis? *Æn.* XI. 664.

Ver. 707.——αἰολομίτρην,] Vide suprà ad Γ, 816.

Ver. 708. Ὅς ῥ' ἐν Ὕλῃ] De hâc urbe *Strabo*, *lib.* IX. *pag.* 625. [*al.* pag. 407;] Πόλις, *inquit*, ἣν καλοῦσιν Ὕλας, ὡς λύρας καὶ θύρας· &c, τὴν Ὑλικὴν, τῇ προσῳδίᾳ ὡς λυρικήν· nempe, priori syllabâ *correptâ*; contrà, quàm fit in voce, ὕλη, *sylva*. Quod cùm non intelligeret vir doctissimus *Is. Casaubonus*, ad verba *Strabonis* hæc annotat; "*Notetur locus ubi* προσῳδίαν *vocat, quod* "*alii Analogiam: Ait enim ab* Ὕλη *fieri* "Ὑλικὴ, *eâdem prosodiâ quâ à* λύρα *fit* λυ"ρική: *Alius dixisset, eâdem Analogiâ.*" Nempè, de verborum *formandi ratione* accepit vir eruditus id, quod erat à *Strabone* accuratè & præfinitò dictum de *Prosodiâ*. Quod si, Ὕλη. Ὑλικὴ, syllabam priorem utrobique *produxisset*; tamen *analogiam* adhuc eandem planè haberet, ac λύρα, λυρική· *prosodiam* non utique eandem.

Ver. 709.——κεκλιμένος] Vide suprà ad Δ, 309 & 314.

Ver. 711. Τοὺς δ'] *Hectorem & Martem*. Quod non advertens *Spondanus*, vocem hanc ad

Ἀργείους ὀλέκοντας ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ,
Αὐτίκ' Ἀθηναίην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ πόποι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος Ἀτρυτώνη,
Ἦ ῥ' ἅλιον τὸν μῦθον ὑπέστημεν Μενελάῳ,
Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι,
Εἰ οὕτω μαίνεσθαι ἐάσομεν οὖλον Ἄρηα.
Ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ νῶϊ μεδώμεθα θούριδος ἀλκῆς.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Ἡ μὲν ἐποιχομένη χρυσάμπυκας ἔντυεν ἵππους
Ἥρη, πρέσβα θεὰ, θυγάτηρ μεγάλοιο Κρόνοιο.
Ἥβη δ' ἀμφ' ὀχέεσσι θοῶς βάλε καμπύλα κύκλα,
Χάλκεα, ὀκτάκνημα, σιδηρέῳ ἄξονι ἀμφίς·
Τῶν ἤτοι χρυσέη ἴτυς ἄφθιτος, αὐτὰρ ὕπερθεν
Χάλκε' ἐπίσσωτρα, προσαρηρότα, θαῦμα ἰδέσθαι·
Πλῆμναι δ' ἀργύρου εἰσὶ περίδρομοι ἀμφοτέρωθεν·
Δίφρος δὲ χρυσέοισι καὶ ἀργυρέοισιν ἱμᾶσιν
Ἐντέταται· δοιαὶ δὲ περίδρομοι ἄντυγές εἰσι·

Argivos interimentes in acri pugnâ,
Illicò Minervam verbis alatis allocuta est;
« Papæ, Ægiochi Jovis filia indomita,
« Certè vanum *hoc* promissum fecimus Menelao,
« Ilio exciso bene munito *eum* rediturum;
« Si sic furere sinamus perniciosum Martem.
« Sed age jam & nos cogitemus de strenuo auxilio *ferendo*.
« Sic dixit: neque non obsecuta est dea cæsiis oculis Minerva.
Ac quidem discurrens aureis frænis ornatos instruebat equos
Juno, veneranda dea, filia magni Saturni:
Hebe autem ad currus velociter posuit curvos orbes *rotarum*,
Æreos, octo radios habentes, ferreum ad axem utrinque:
Quorum utique aurea curvatura perennis; ac desuper
Æreæ laminæ rotam munientes, adaptatæ, mirabile visu:
Modioli autem ex argento erant rotundi utrinque:
Sella verò aureis & argenteis funibus
Exporrecta erat; duoque semicirculi, unde habenæ suspenduntur, erant:

ad Ἀργείους in sequenti versu refert; &, Ἀργείους ὀλέκοντας, *Argivos pereuntes*, vertit. Quin & in editione *Wetsteniana* Interpres, licèt ὀλέκοντας rectè vertat, *interimentes*; non tamen videtur hujus vocis, τοὺς δὲ, vim rectè cepisse.

Ver. 714.——Ἀτρυτώνη,] Vide suprà ad β', 157.

Ver. 716.——ἀπονέεσθαι,] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 717.——ἐάσομεν] Vide suprà ad γ', 42.

Ver. 720.———ἔντυεν ἵππους] Ficta fortassè vox, ἔντυεν, ab iis qui, quoniam ἐντύνω & imperfectum ἐντύνον & Aoristus ἔντυνα penultimam producunt, (vide infrà ad ί, 203.) nescirent aoristum ἔντυνον corripi. Sic apud *Moschum*,

————καὶ εἰ λέχος ἔντυνον Ὧραι.
Idyll. II. 160.

Ver. 724. Τῶν ἤτοι χρυσέη] Pronuntiabatur χρυσῆ. Similiter, *ver.* 727, Δίφρος δὲ χρυσέοισι, pronuntiabatur χρυσοῖσι. Vide suprà ad β', 268.

Ver. 728. Ἐντέταται·] Ut constet scilicet Temporum ratio, cum *præcedente & sequente*, εἰσί. Vide suprà ad ά, 37.

Τῦ δ' ἐξ ἀργύρεος ῥυμὸς πέλεν· αὐτὰρ ἐπ' ἄκρῳ
Δῆσε χρύσειον καλὸν ζυγὸν, ἐν δὲ λέπαδνα
Κάλ' ἔβαλε, χρύσει'· ὑπὸ δὲ ζυγὸν ἤγαγεν Ἥρη
Ἵππυς ὠκύποδας, μεμαυῖ' ἔριδος κ̀ ἀϋτῆς·
Αὐτὰρ Ἀθηναίη, κύρη Διὸς αἰγιόχοιο,
Πέπλον μὲν κατέχευεν ἑανὸν πατρὸς ἐπ' ὔδει
Ποικίλον, ὅν ῥ' αὐτὴ ποιήσατο κ̀ κάμε χερσίν·
Ἡ δὲ, χιτῶν' ἐνδῦσα Διὸς νεφεληγερέταο,
Τεύχεσιν ἐς πόλεμον θωρήσσετο δακρυόεντα.
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετ' αἰγίδα θυσσανόεσσαν,
Δεινὴν, ἣν περὶ μὲν πάντη Φόβος ἐστεφάνωτο·
Ἐν δ' Ἔρις, ἐν δ' Ἀλκὴ, ἐν δὲ κρυόεσσα Ἰωκή·
Ἐν δέ τε Γοργείη κεφαλὴ δεινοῖο πελώρυ,
Δεινή τε, σμερδνή τε, Διὸς τέρας αἰγιόχοιο.
Κρατὶ δ' ἐπ' ἀμφίφαλον κυνέην θέτο τετραφάληρον,

Ex hâc porrò argenteus temo procurrebat; ad cujus extremitatem
Ligavit aureum pulchrum jugum, & lora jugalia
Pulchra innexuit, aurea: sub jugum verò duxit Juno
Equos pedibus celeres, cupida contentionis & prœlii.
Cæterùm Minerva, filia Jovis Ægiochi,
Peplum quidem *laxatum* defluere fivit pulchrum, patris super pavimento,
Varium, quod ipsa fecerat & elaborârat manibus:
Ipsa autem, loricam induta Jovis nubes cogentis,
Armis ad bellum armabatur lacrymosum,
Circum autem humeros posuit ægidem fimbriatam,
Horribilem, cui quidem undique Timor circundatus erat;
In eâ Contentio, in eâ Fortitudo, in eâ atrox Insectatio:
In eâ & Gorgonium caput diri monstri,
Dirumque, horrendumque, Jovis portentum Ægiochi.
Capiti verò clavis undique ornatam galeam imposuit quatuor conas habentem,

Ver. 730.——καλὸν] Vide suprà ad β', 43.
Ibid.————ζυγὸν,] Mirè admodùm Spondanus: "*Per hoc jugum, Equos* (inquit) *intelligit; UT statim subjicit,* ὑπὸ δὲ ζυγὸν ἤγαγεν ἵππυς."
Ver. 734.——κατέχευεν ἑανὸν] Vide suprà ad γ', 385.
Ver. 735. Ποικίλον, ὅν ῥ' αὐτὴ ποιήσατο]
————quas illi læta laborum
Ipsa suis quondam manibus Sidonia Dido
Fecerat, & tenui telas discreverat auro.
Æn. XI. 73.
Ver. 738.————αἰγίδα θυσσανόεσσαν, Δεινὴν,]
Ægidaque horrificam, turbatæ Palladis arma.
Æn. VIII. 435.

Ver. 740. Ἐν δ' Ἔρις, ἐν δ' Ἀλκὴ,]
————tristesque ex æthere Diræ,
Et scissâ gaudens vadit Discordia pallâ;
Quam cum sanguineo sequitur Bellona flagello.
Æn. VIII. 701.
In quibus facilè videre est, *Virgilium Homeri* majestatem non assecutum.
Ibid.———δὲ κρυόεσσα] *Al.* δ' ὀκρυόεσσα.
Ver. 741. Ἐν δέ τε Γοργείη κεφαλὴ]
———ipsamque in pectore Divæ
Gorgona, desecto vertentem lumina collo.
Æn. VIII. 437.
Ver. 743.————ἀμφίφαλον κυνέην]
———galeam———cristisque decoram.
Æn. IX. 365.

Χρυσείην, ἑκατὸν πόλεων πρυλέεσσ' ἀραρυῖαν.
Ἐς δ' ὄχεα φλόγεα ποσὶ βήσετο· λάζετο δ' ἔγχος
Βριθὺ, μέγα, στιβαρὸν, τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
Ἡρώων, τοῖσίν τε κοτέσσεται ὀβριμοπάτρη.
Ἥρη δὲ μάστιγι θοῶς ἐπεμαίετ' ἄρ' ἵππους.
Αὐτόμαται δὲ πύλαι μύκον οὐρανοῦ, ἃς ἔχον Ὧραι,
Τῇς ἐπιτέτραπται μέγας οὐρανὸς, Οὔλυμπός τε,
Ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος, ἠδ' ἐπιθεῖναι.
Τῇ ῥα δι' αὐτάων κεντρηνεκέας ἔχον ἵππους·
Εὗρον δὲ Κρονίωνα, θεῶν ἄτερ ἥμενον ἄλλων,
Ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος Οὐλύμποιο.
Ἔνθ' ἵππους στήσασα θεὰ λευκώλενος Ἥρη
Ζῆν' ὕπατον Κρονίδην ἐξήρετο, καὶ προσέειπε·
Ζεῦ πάτερ, οὐ νεμεσίζῃ Ἄρει τάδε καρτερὰ ἔργα,
Ὁσσάτιόν τε καὶ οἷον ἀπώλεσε λαὸν Ἀχαιῶν
Μὰψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον; ἐμοὶ δ' ἄχος· οἱ δὲ ἕκηλοι
Τέρπονται Κύπρις τε καὶ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων,

Auream, centum urbium peditibus sufficientem.
Inque currum fulgidum pedibus conscendit; sumpsitque hastam
Gravem, magnam, validam, quâ domat ordines virorum
Heroüm, quibuscunque irascitur præpotenti patre nata.
Juno autem scuticâ velociter urgebat equos.
Sponte suâ autem portæ crepuerunt cœli, quas custodiebant Horæ,
Quibus commissum est magnum cœlum Olympusque,
Ut & aperiant densam nubem & claudant.
Hâc utique *viâ*, per eas, stimulo parentes dirigebant equos:
Invenerunt autem Saturnium, à diis seorsùm sedentem aliis,
Summo vertice multa cacumina habentis Olympi.
Ibi equos sistens dea candidas ulnas habens Juno
Jovem supremum Saturnium interrogavit, & allocuta est;
" Jupiter pater, annon succenses Marti *ob* hæc atrocia facta,
" Eo quòd tantasque & tales perdiderit copias Achivorum
" Temerè, nec ut decuerat? Mihi sanè dolor: at verò quieti
" Delectantur Venusque & argenteo arcu decorus Apollo,

Ver. 744.——ἑκατὸν πόλεων πρυλέεσσ' ἀραρυῖαν.] Vel, quòd τοσούτων πόλεων ὁπλίτας καλύπτειν καὶ σκέπειν ἠδύνατο· Vel, ὅτι ἑκατὸν πόλεων ὁπλίτας εἶχεν ἐντετυπωμένους ἑαυτῇ. *Eustath.*

Ver. 745.——βήσατο·] *Al.* βήσετο. Vide suprà ad *ver.* 109; & ad β', 35.

Ver. 747.——ὀβριμοπάτρη.] Vide suprà ad ά, 43.

Ver. 748. Ἥρη δὲ μάστιγι] Quâ ratione, δὲ, hîc producatur; & similiter, φλόγεα, *ver.* 745; itemque κεντρηνεκέας, *ver.* 752; vide suprà ad ά, 51.

Ibid.——ἐπεμαίετ' ἄρ' ἵππους.] Videtur *Eustathius* legisse, ἐπεμαίετο ἵππους. Quæ fortè non pejor lectio. Quanquam & istud, ἄρ', non malè hæc cum *præcedente*, *ver.* 732, connectit.

Ver. 749. Αὐτόμαται] *Al.* Αὐτόματοι.

Ibid.——μύκον] Vide suprà ad ε', 314.

Ver. 751.——ἀνακλῖναι] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 752. Τῇ ῥα] Vide suprà ad ά, 56.

Ver. 756.——ἐξήρετο,] *Al.* ἐξείρετο.

Ver.

Ἄφρονα τοῦτον ἀνέντες, ὃς οὔτινα οἶδε θέμιστα.
Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τί μοι κεχολώσεαι, αἴκεν Ἄρηα
Λυγρῶς πεπληγυῖα μάχης ἐξαποδίωμαι;
  Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἄγρει μάν οἱ ἔπορσον Ἀθηναίην ἀγελείην,
Ἥ ἑ μάλις' εἴωθε κακῇς ὀδύνησι πελάζειν.
  Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη·
Μάστιξεν δ' ἵππους· τὼ δ' οὐκ ἀκοντε πετέσθην
Μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος.
Ὅσσον δ' ἠεροειδὲς ἀνὴρ ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν,
Ἥμενος ἐν σκοπιῇ, λεύσσων ἐπὶ οἴνοπα πόντον,

" Dementem hunc quum extimulârint, qui nulla novit jura.
" Jupiter pater, nunquid mihi irasceris, si Martem
" Graviter percussum pugnâ exegerim?
  Hanc autem respondens allocutus est nubes cogens Jupiter;
" Agedum, adversùs ipsum incita Minervam prædatricem,
" Quæ ipsum maximè solita est in graves dolores conjicere.
  Sic dixit; nec non obsecuta est dea candida ulnas Juno;
Sed scuticâ verberavit equos: hi autem non inviti volabant
Per medium terræque & cœli stellati.
Quantum verò aëris per horizontem extensi spatium homo vidit oculis,
Sedens in speculâ, prospectans in nigricantem pontum,

Ver. 763.——ἐξαποδίωμαι;] Vide suprà ad ά. 398.

Ver. 764.——νεφεληγερέτα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 765.———ἀγελείην,] *Al.* ἀγελάιην. Vide suprà ad δ', 128.

Ver. 766. Ἥ ἑ μάλις' εἴωθε] Vide infrà ad *ver.* 841.

Ver. 769. Μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ]

———terras inter cœlumque volabat,
Littus arenosum Libyæ ventosque secabat.
Æn. IV. 256.

Quæ cùm sententia planè sit nulla, (quid enim est *littus secare*?) emendavit hoc modo Criticorum longè longéque omnium Princeps, *Richardus Bentleius*;

——terras inter cœlumque, *legebat*
Littus arenosum Libyæ, ventosque secabat.

Quâ sanè emendatione nihil unquam excogitatum venustius, nihil certius. Cæterùm ad vocem, μεσσηγὺς, non abs re erit hoc in loco annotare, quàm singulari loquendi ratione Scriptores Romani vocis istius vim interdum expresserint.

————————*inter*
Hectora Priamiden, animosum atque *inter* Achillem,
Ira fuit capitalis.— *Horat. Sermon.* I. 7.
———Nestor componere lites
Inter Peliden festinat, & *inter* Atriden.
Epist. I. 2.

Quæ ad loca *Vir ingens* jam memoratus: " *Vitiosum sanè*, inquit, *loquendi genus*, & " ἰδιωτικόν; *quodque magni emerim, nunquam ab Horatio prolatum.*" Similem tamen loquendi rationem ex *Livio*, *lib.* 22, 35, adduxit *Gatakerus*; " inter *cives Romanos* & inter *peregrinos*." Et ex *Cicer. Paradox.* 1, *Marcellus*: " *nihil* inter *te atque* inter *quadrupedem putes interesse*." Quorum in priori locorum, posterius illud *inter*, codicum meliorum jussu; in posteriori, codicum omnium consensu, ejiciendum contendit (in *Addendis* ad Notas suas) *Bentleius*. Verùm casu occurrit mihi nuper alius ex *Cicerone* locus, qui medelâ istâ, siquidem jam sanus non sit, sanari venustè non potest. *De amicit.* §. 25: " *Quid intersit* inter *popularem, id est, assentatorem, & levem virum*; & inter *constantem, severum, & gravem*."

Ibid.———ἀστερόεντος.] Vide suprà ad γ', 44.

Ver. 770. Ὅσσον δ' ἠεροειδὲς———, Τόσσον———ἵπποι.] Ὁ δὲ, πῶς μεγεθύνει τὰ δαιμόνια;———τὴν ὁρμὴν αὐτῶν κοσμικῷ διαστήματι καταμετρεῖ. *Longinus*, § 9.

Τόσσον ἐπιθρώσκουσι θεῶν ὑψηχέες ἵπποι.
Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ Τροίην ἷξον, ποταμώ τε ῥέοντε,
Ἧχι ῥοὰς Σιμόεις συμβάλλετον ἠδὲ Σκάμανδρος,
Ἔνθ᾽ ἵππους ἔστησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
Λύσασ᾽ ἐξ ὀχέων· περὶ δ᾽ ἠέρα πουλὺν ἔχευε.
Τοῖσιν δ᾽ ἀμβροσίην Σιμόεις ἀνέτειλε νέμεσθαι.
Αἱ δὲ βάτην τρήρωσι πελειάσιν ἴθμαθ᾽ ὁμοῖαι,

Tantum faltu conficiunt deorum altifoni equi.
At quando jam Trojam perveniffent, fluviofque labentes,
Quâ fluenta Simoïs commifcent & Scamander;
Ibi equos ftetit dea candida ulnas Juno,
Solutos curru; circúmque caliginem multam fudit.
Illis verò ambrofiam Simoïs fummifit ad depafcendum.
Hæ autem iverunt pavidis columbis inceffu fimiles,

Ver. 772.——ὑψηχέες] *Al.* ὑψαυχένες.

Ver. 778. Αἱ δὲ βάτην] Rectè fe habet ifta Syntaxis. Vide fuprà ad ά, 566. Non omittendum tamen, *Scholiaftem Sophoclis* ad *Electr. ver.* 980, itemque *Euripidis* ad *Alceft. ver.* 902, legiffe hoc in loco, Τὼ δὲ βάτην. Quæ quidem Syntaxis & ipfa quoque rectè fe habet; licèt de *Fæminis* fermo fit. Non quòd τὼ "*per omnia genera dicatur,*" ut *Barnefius*; nedum quòd γυναῖκε fit *mafculinum* in numero *duali*, ut Grammatici *ftultiffimè* commenti funt; fed quòd unusquifque [*la perfonne,*] five fit Hominum, five Deorum, feu quicunque fit, five mas, five fæmina, quoties ad *fententiam* nihil intereft *quo* quis *fexu* fit, propriè efferatur genere *mafculino*. Scilicet non ad *Sexum*, fed (ut rectè alicubi *Dion. Halicarnaffeus*) πρὸς τὸ πρόσωπον ἀποτείνεται ὁ λόγος. Exempla apud optimos Auctores occurrunt innumera. Apud *Homerum*, de *Junone & Minerva*;

——πληγέντε κεραυνῷ. *Iliad.* θ', 455.

De iifdem *deabus*, in quibufdam codicibus,

——προφανέντε ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας.
Ibid. ver. 378.

De *fæminis* duabus, apud *Paufaniam*;

——τούτους δέ φασιν, &c. *Lib.* II. *cap.* 21.

Apud *Sophoclem*, de *fæminis* itidem duabus;

Ἴδεσθε τώδε τὼ κασιγνήτω, φίλοι,
Ὣ τὸν πατρῷον οἶκον ἐξεσωσάτην·
Ὣ τοῖσιν ἐχθροῖς——————
Ψυχῆς ἀφειδήσαντε·——————
Τούτω φιλεῖν χρή, τώδε χρὴ πάντας σέβειν·
Τώδ᾽ ἔν θ᾽ ἑορταῖς——————
Electr. ver. 980, &c.

Apud *Euripidem*, de *Viro & Uxore* fuâ;

Δυοῖν γὰρ ὄντοιν, οὐχ ὁ μὲν τλήμων, ὁ δ᾽ οὔ.
Helen. 652.

Δύο——ψυχὰς——λίμναν διαβάντε.
Alceft. 900.

Item *Hecuba*, de *feipsâ & filia*;

——————οὐκ ἄρ᾽ ὡς θανούμενος
Μετῆλθες ἡμᾶς;—————— *Hecub.* 511.

Creüfa, de *feipsâ*;

Ἡμεῖς ἐν ὄρφνῃ συμβαλόντε οἶσθ᾽ ὅπως.
Ion. 955.

Et *Pythia*, de feipsâ;

Ἤιδει δὲ θνητῶν οὔτις ἀνθρώπων τάδε
Ἔχοντας ἡμᾶς.—————— *Ibid.* 1361.

Apud eundem, de *muliere* mortuâ;

Θάπτειν τιν᾽ ἐν τῇδ᾽ ἡμέρᾳ μέλλων νεκρόν.
Alceft. 513.

Νέκυν μὲν ἤδη πάντ᾽ ἔχοντα.— *Ibid.* 607.

——————Καὶ παρεὶς ἄλλῳ θανεῖν
Νέῳ γέρων ὤν, τόνδ᾽ ἀποιμώξεις νεκρόν.
Ibid. 635.

Ἀλλ᾽ οὐ σὺ νεκρὸν ἀντὶ σοῦ τόνδ᾽ ἐκφέρεις;
Ibid. 716.

Ἄπελθε, καί με τόνδ᾽ ἔα θάψαι νεκρόν.
Ibid. 729.

Apud *Ariftophanem*, de *fæminâ* quâdam;

——————ἕτερον ἄν—————— ——————
——————καὶ τοῦ φράζοντος ἀκοῦσαι.
Ecclefiaz. Scen. 2.

Apud *Plautum* itidem, de *muliere*;

Quis ea eft? *Mil. Gloriof. Act.* 3.
Quicum ibat. *Epidic. Scen.* 4.
Sed quis ea eft mulier? *Ibid. Scen. ult.*
Hæc eft; Quis? *Ciftell. Act.* IV. *Scen.* 2.
Quis es? *Ibid.*
Quifquis es, quæ, &c.
Rud. Act. IV. *Scen.* 4.

Apud *Virgilium*, de *Venere*;

——ducente Deo——. *Æn.* II. 632.

Ex quibus omnibus abundè apparet, utramque loquendi rationem, & Αἱ δὲ βάτην, & Τὼ δὲ βάτην, rectè fe habere.

Ibid.

Ἀνδράσιν Ἀργείοισιν ἀλεξέμεναι μεμαυῖαι.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵκανον, ὅθι πλεῖστοι καὶ ἄριστοι
Ἕστασαν, ἀμφὶ βίην Διομήδεος ἱπποδάμοιο
Εἰλόμενοι, λείουσιν ἐοικότες ὠμοφάγοισιν,
Ἢ συσὶ κάπροισιν, τῶν τε σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν·
Ἔνθα στᾶσ' ἤϋσε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
Στέντορι εἰσαμένη μεγαλήτορι χαλκεοφώνῳ,
Ὃς τόσον αὐδήσασχ', ὅσον ἄλλοι πεντήκοντα·
Αἰδὼς, Ἀργεῖοι, κάκ' ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοί·
Ὄφρα μὲν ἐς πόλεμον πωλέσκετο δῖος Ἀχιλλεὺς,
Οὐδέποτε Τρῶες πρὸ πυλάων Δαρδανιάων
Οἴχνεσκον· κείνου γὰρ ἐδείδισαν ὄβριμον ἔγχος·
Νῦν δ' ἕκαθεν πόλιος κοίλης ἐπὶ νηυσὶ μάχονται.
Ὣς εἰποῦσ', ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
Τυδείδῃ δ' ἐπόρουσε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·

Viris Argivis auxiliari properantes.
Sed quandò jam venerant, ubi plurimi & fortissimi
Stabant, circum vim Diomedis equûm domitoris [*circum Diomedem*]
Conferti, leonibus similes cruda vorantibus,
Vel suibus apris, quorum robur non imbelle:
Ibi stans clamavit dea candida ulnas Juno,
Stentori assimilata magnanimo æream vocem habenti,
Qui tantum vociferabatur, quantum alii quinquaginta:
" *Proh* pudor, Argivi, turpia probra, formâ *tantùm* admirabiles!
" Quamdiu quidem in bello versabatur nobilis Achilles,
" Nunquam Trojani ante portas Dardanias
" Progrediebantur; illius enim timebant validam hastam:
" Nunc verò procul ab urbe cavas apud naves pugnant.
Sic fata, commovit robur & animum uniuscujusque.
Tydidæ autem supervenit dea cæsiis oculis Minerva;

Ibid.——πελειάσιν ἴθμαθ' ὁμοῖαι,] Motum indicat æquum & placidum:

Qualis speluncâ subitò commota columba——
——Fertur in arva volans,——
————mox aëre lapsa quieto
Radit iter liquidum, celeres neque commovet alas. *Æn.* V. 213.

Ver. 781.——βίην Διομήδεος·] Vide suprà ad β', 658.

Ver. 784.——ἤϋσε θεὰ] Ducum indicat per totum exercitum ad commovendos milites cohortationem:

Ver. 785. Στέντορι εἰσαμένη] Vide suprà ad γ', 141.

Ibid.———μεγαλήτορι] Vox, μεγαλήτωρ, non hîc *fortem* aut *magnanimum* significat; (nam, ut rectè monet Scholiastes, οὐδὲν οὐδαμοῦ περὶ τούτου διεξῆλθεν ἔργον πεποιηκότος·) sed, ut *Eustathius* explicat, χαλκέντερον κατ' ἐκεῖνο, " Χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη."

Ver. 788. Ὄφρα μὲν ἐς πόλεμον—Ἀχιλλεὺς,] Ὁ ποιητὴς ἀπὸ τοῦ ἐννάτου ἔτους ἤρξατο, ἐπεὶ τὰ πρὸ τῆς Ἀχιλλέως μήνιδος ἦν ἀτονώτερα, καὶ Πράξεις οὐκ ἔχοντα μακρὰς οὐδὲ ἐπαλλήλους. Συμμαχοῦντος γὰρ Ἕλλησιν Ἀχιλλέως,

Οὐδέποτε Τρῶες πρὸ πυλάων Δαρδανιάων
Οἴχνεσκον, κείνου γὰρ ἐδείδισαν ὄβριμον ἔγχος.

Θαρσήσαντες δὲ, τούτου ἀποστάντος, προῆλθον καὶ, τῆς μάχης γενομένης, πολυπρόσωποί τε καὶ συνεχεῖς τῶν ἡρώων ἀριστεῖαι κατέστησαν. *Plutarch. de vitâ Homeri, in fine.* Notandum hîc porrò, quanto cum artificio, ut Poëma sit unum à capite ad calcem, nunquam non spectetur & inseratur *Achilles.*

Ver. 792.——ὄτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου] Vide suprà ad β', 451.

Εὗρε δὲ τόν γε ἄνακτα παρ' ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν
Ἕλκος ἀναψύχοντα, τό μιν βάλε Πάνδαρος ἰῷ·
Ἱδρὼς γάρ μιν ἔτειρεν ὑπὸ πλατέος τελαμῶνος
Ἀσπίδος εὐκύκλου· τῷ τείρετο, κάμνε δὲ χεῖρα·
Ἂν δ' ἴσχων τελαμῶνα, κελαινεφὲς αἷμ' ἀπεμόργνυ·
Ἱππείου δὲ θεὰ ζυγοῦ ἥψατο, φώνησέν τε·
Ἦ ὀλίγον οἷ παῖδα ἐοικότα γείνατο Τυδεύς·
Τυδεύς τοι μικρὸς μὲν ἔην δέμας, ἀλλὰ μαχητής·
Καί ῥ' ὅτε πέρ μιν ἐγὼ πολεμίζειν οὐκ εἴασκον,
Οὐδ' ἐκπαιφάσσειν, ὅτε τ' ἤλυθε νόσφιν Ἀχαιῶν
Ἄγγελος ἐς Θήβας, πολέας μετὰ Καδμείωνας·
Δαίνυσθαί μιν ἄνωγον ἐνὶ μεγάροισιν ἕκηλον·
Αὐτὰρ ὁ θυμὸν ἔχων ὃν καρτερὸν, ὡς τὸ πάρος περ,
Κούρους Καδμείων προκαλίζετο· πάντα δ' ἐνίκα

Reperitque hunc regem apud equos & currus
Vulnus refrigerantem, quod ei inflixerat Pandarus sagittâ:
Sudor enim ipsum affligebat sub lato loro
Clypei pulchrè orbiculat; quo utique adfligebatur, laborabatque manus:
Ac elevans lorum, nigrum sanguinem abstergebat:
Equinum autem dea jugum attigit, dixitque;
« Profectò parùm sibi filium similem genuit Tydeus;
« Tydeus utique parvus quidem erat corpore, sed pugnator;
« Ac quando ipsum ego pugnare non sinebam,
« Neque furenter irruere, quandò scilicet venit seorsùm ab Achivis
« Legatus ad Thebas, plures ad Cadmeios;
« Convivari ipsum jussi in ædibus quietum;
« Sed is animum retinens suum fortem, sicuti priùs,
« Juvenes Cadmeiorum provocabat; in omnibus autem vincebat

Ver. 794.——παρ' ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν] Vide suprà ad *ver.* 219.

Ver. 800. Ἦ ὀλίγον οἷ παῖδα ἐοικότα] Ὑπομνηστέον δὲ καὶ πατέρων ἀγαθῶν ἐνίοις, ὅταν ἐξαμαρτάνωσιν. Ὅμηρος, "Ἦ ὀλίγον οἷ "παῖδα ἐοικότα γείνατο Τυδεύς." *Plutarch.* πολιτικὰ παραγγέλμ. Idem, in libro *de Adulatore ab Amico dignoscendo*, haud longè à fine; versum hunc *Agamemnoni* attribuit; vel memoriâ lapsus, eò quòd simili argumento usus sit *Agamemnon* ἐν τῇ Ἐπιπωλήσει, suprà in præcedente libro δ; vel quòd hoc in loco *Minervam* intellexerit, *Agamemnonis* utique *cohortationem prudentem*.

Ibid.——ὀλίγον οἷ παῖδα] Quâ ratione, ὀλίγον, hîc ultimam producat; itemque, μιν, *ver.* 817; vide suprà ad ά, 51. Cæterùm siquis transposuerit in hoc & sequenti versu voces ὀλίγος & μικρὸς, utrobique τὸ ἀμείβειν ὅσον διαφέρει ἐπὶ τῶν ἐπῶν, θεωρείσθω— τὸ μὲν φαίνεται καλὸν, τὸ δὲ εὐτελές. Ut rectè observavit *Aristoteles*, *Poëtic. cap.* 22. de versu isto, *Odyss.* ί, 515.

Ver. 801. Τυδεύς τοι μικρὸς μὲν] *Interim confert admirationi multùm etiam infirmitas; ut cùm Homerus Tydea parvum, sed bellatorem dicit fuisse.* Quintilian. lib. III. cap. 7.

Ingentes animos angusto pectore versant.
Virgil. Georgic. IV. 83.

Ingenio pugnax, corpore parvus erat.
Ovid.

————Sed non & viribus infrà
Tydea fert animus; totosque infusa per artus
Major in exiguo regnabat corpore virtus.
Stat. Theb. lib. 1.

Ver. 803.——ἤλυθε] Vide suprà ad γ, 205.

Ibid.——νόσφιν] Vide suprà ad ά, 349.

Ῥηϊδίως· τοίη οἱ ἐγὼν ἐπιτάῤῥοθος ἦα.
Σοὶ δ᾽ ἤτοι μὲν ἐγὼ παρά θ᾽ ἵσταμαι ἠδὲ φυλάσσω,
Καί σε προφρονέως κέλομαι Τρώεσσι μάχεσθαι·
Ἀλλά σευ ἢ κάματος πολυάϊξ γυῖα δέδυκεν,
Ἤ νύ σέ που δέος ἴσχει ἀκήριον· οὐ σύ γ᾽ ἔπειτα
Τυδέος ἔκγονός ἐσσι, δαΐφρονος Οἰνεΐδαο.
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Γινώσκω σε, θεὰ, θύγατερ Διὸς αἰγιόχοιο,
Τῷ τοι προφρονέως ἐρέω ἔπος, οὐδ᾽ ἐπικεύσω·
Οὔτε τί με δέος ἴσχει ἀκήριον, οὔτε τις ὄκνος·
Ἀλλ᾽ ἔτι σῶν μέμνημαι ἐφετμέων, ἃς ἐπέτειλας.
Οὔ μ᾽ εἴας μακάρεσσι θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι
Τοῖς ἄλλοις· ἀτὰρ εἴ κε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
Ἔλθῃσ᾽ ἐς πόλεμον, τήνγ᾽ οὐτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ.
Τοὔνεκα νῦν αὐτός τ᾽ ἀναχάζομαι, ἠδὲ καὶ ἄλλους
Ἀργείους ἐκέλευσα ἀλήμεναι ἐνθάδε πάντας·
Γινώσκω γὰρ Ἄρηα μάχην ἀνακοιρανέοντα.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·

« Facilè: talis illi ego adjutrix eram.
« Tibi verò equidem ego assistoque, & te servo,
« Et te prompto animo hortor adversus Trojanos pugnare:
« Sed tibi vel defatigatio ex multo labore membra subiit,
« Vel te certè aliquo modo timor tenet exanimans: Non sanè tu posthac
« Tydei soboles es *reputandus*, rei militaris periti Oenidæ.
Hanc autem respondens allocutus est fortis Diomedes;
« Agnosco te, dea, filia Jovis Ægiochi,
« Ideò tibi lubentèr dicam verbum, neque celabo.
« Neque aliquis me timor tenet exanimis, nec ulla ignavia.
« Sed adhuc tuorum recordor mandatorum, quæ mandâsti.
« Non me sinebas cum beatis diis ex adverso pugnare
« Cæteris; sed si, Jovis filia, Venus
« Veniret in prœlium, hanc vulnerare acuto ære.
« Quare nunc & ipse recedo, atque etiam cæteros
« Argivos jussi congregari hîc omnes:
« Agnosco enim Martem prœlium obeuntem & *administrantem*.
Huic autem respondit deinde dea cæsiis oculis Minerva;

Ver. 808.——τοίη οἱ ἐγὼν] Ita edidit *Barnesius* ex MS. Rectè, ut mihi quidem videtur. *Vulgg.* τοίη τοι ἐγών· ex versu, ut verisimile est, 828 infrà. Quanquam & τοίη τοι, etiam hoc in loco, ferri possit; si modò particula τοι, *expletivum* utique accipiatur; sicuti in φ´, 110, Ἀλλ᾽ ἐπί τοι κἀμοὶ θάνατος, &c.

Ver. 815. Γινώσκω σε, θεὰ,]

Et nunc nequicquam fallis Dea.——
Æn. XII. 634.

Ver. 818.——ἐφετμέων,] Pronuntiabatur, ἐφετμῶν. Vide suprà ad β´, 811.

Ver. 824.——ἀνακοιρανέοντα.] *Schol.* διατάσσοντα, διέποντα. Αἱ προθέσεις, ἀντιλαμβανόμεναι ἀλλήλων, τὰς οἰκείας τάσεις τηροῦσι. *Al.* ἀνὰ κοιρανέοντα.

Τυδείδη Διόμηδες, ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ,
Μήτε σύ γ' Ἄρεα τόνδε τι δείδιθι, μήτε τιν' ἄλλον
Ἀθανάτων· τοίη τοι ἐγὼν ἐπιτάῤῥοθός εἰμι.
Ἀλλ' ἄγ' ἐπ' Ἄρηϊ πρώτῳ ἔχε μώνυχας ἵππους·
Τύψον δὲ σχεδίην, μηδ' ἅζεο θοῦρον Ἄρηα
Τοῦτον μαινόμενον, τυκτὸν κακὸν, ἀλλοπρόσαλλον·
Ὃς πρώην μὲν ἐμοί τε καὶ Ἥρῃ στεῦτ' ἀγορεύων
Τρωσὶ μαχήσεσθαι, ἀτὰρ Ἀργείοισιν ἀρήξειν·
Νῦν δὲ μετὰ Τρώεσσιν ὁμιλεῖ, τῶν δὲ λέλασται.
Ὣς φαμένη, Σθένελον μὲν ἀφ' ἵππων ὦσε χαμᾶζε,
Χειρὶ πάλιν ἐρύσασ'· ὁ δ' ἄρ' ἐμμαπέως ἀπόρουσε·
Ἡ δ' ἐς δίφρον ἔβαινε παραὶ Διομήδεα δῖον
Ἐμμεμαυῖα θεά· μέγα δ' ἔβραχε φήγινος ἄξων
Βριθοσύνῃ· δεινὴν γὰρ ἄγεν θεὸν, ἄνδρα τ' ἄριστον.
Λάζετο δὲ μάστιγα καὶ ἡνία Παλλὰς Ἀθήνη·

" Tydide Diomedes, meo chariſſime animo,
" Neque tu Martem hunc ullatenùs time, neque quemquam alium
" Immortalium; talis tibi ego adjutrix ſum.
" Verùm age, in Martem primum dirige ſolidos ungulis equos:
" Ferique *eum* cominùs, neque reverere impetuoſum Martem
" Hunc inſanientem, *præter naturam* aſcitum malum, inconſtantem;
" Qui non ita pridem mihique & Junoni promiſit dicens
" Adverſum Trojanos *ſe* pugnaturum, atque Argivis auxiliaturum;
" Nunc verò cum Trojanis verſatur, horumque eſt oblitus.
Sic locuta, Sthenelum quidem è curru depulit humi,
Manu retrorſum trahens; ille autem dicto citiùs deſilit:
Ipſaque in currum conſcendit juxta Diomedem nobilem
Irâ concitata dea: valdè autem gemuit faginus axis
Sub pondere; gravem enim vehebat deam, virúmque fortiſſimum.
Corripuit autem ſcuticam & habenas Pallas Minerva;

Ver. 827. Μήτε σύ γ' Ἄρεα τόνδε τι δείδιθι,] Ità rectè, ut opinor, edidit *Barneſius*. *Al.* Μήτε σύ γ' Ἄρεα τόνδ' ἔτι δείδιθι· Quod perinde eſt. *Al.* Μήτε σύ γ' Ἄρηα τόνδε δείδιθι· &, Μήτε σύ γ' Ἄρηα τόγε δείδιθι. Quarum lectionum prior verſum, poſterior ſententiam jugulat.

Ver. 828. Ἀθανάτων·] Vide ſuprà ad ά, 398.

Ver. 831.——τυκτὸν κακὸν] *Euſtathio*, " præter naturam aſcitum malum." *Aliis*, " naturâ improbum." Neutrum malè, licèt diversâ ratione.

Ver. 835.——Σθένελον μὲν ἀφ' ἵππων ὦσε χαμᾶζε.——Ἡ δ' ἐς δίφρον ἔβαινε]

Aurigam Turni media inter lora Metiſcum
Excutit, & longè lapſum temone relinquit;
Ipſa ſubit, manibuſque undantes flectit habenas,
Cuncta gerens, vocemque & corpus & arma Metiſci. *Æn.* XII. 469.

Ver. 836.——πάλιν ἐρύσασ'·] Quâ ratione, πάλιν, hîc ultimam producat; item, δὲ, *ver.* 840; & μιν, *ver.* 845; & ἀλοφυρόμενος, *ver.* 871; vide ſuprà ad ά, 51.

Ver. 838.——μέγα δ' ἔβραχε φήγινος ἄξων] Οἱ παλαιοὶ, ἀντὶ τοῦ φήγινος, πήλινος γράφουσιν. εἰπόντες ὅτι πηλὸς, εἶδος ξύλου. *Euſtath.*

Pòſt valido nitens ſub pondere faginus axis
Inſtrepat.—— *Georgic.* III. 172.
——Gemuit ſub pondere cymba.
Æn. VI. 413.

Ver. 840, 841. Λάζετο,—— Αὐτίκ'——ἔχε] Oratio hæc *aſyndetos*, impetum & vehementiam *Feſtinantis* ſignificanter indicat. Vide ſuprà ad έ, 105.

Αὐτίκ' ἐπ' Ἄρηϊ πρώτῳ ἔχε μώνυχας ἵππυς.
Ἤτοι ὁ μὲν Περίφαντα πελώριον ἐξεναρίζεν,
Αἰτωλῶν ὄχ' ἄριστον, Ὀχησίυ ἀγλαὸν υἱόν·
Τὸν μὲν Ἄρης ἐνάριζε μιαιφόνος· αὐτὰρ Ἀθήνη
Δῦν' Ἄϊδος κυνέην, μή μιν ἴδοι ὄβριμος Ἄρης.
Ὡς δὲ ἴδε βροτολοιγὸς Ἄρης Διομήδεα δῖον,
Ἤτοι ὁ μὲν Περίφαντα πελώριον αὐτόθ' ἔασε
Κεῖσθαι, ὅθι πρῶτον κτείνων ἐξαίνυτο θυμόν·
Αὐτὰρ ὁ βῆ ῥ' ἰθὺς Διομήδεος ἱπποδάμοιο.
Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Πρόσθεν Ἄρης ὠρέξαθ' ὑπὲρ ζυγὸν ἡνία θ' ἵππων
Ἔγχεϊ χαλκείῳ, μεμαὼς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι·
Καὶ τό γε χειρὶ λαβῦσα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
Ὦσεν ὑπ' ἐκ δίφροιο ἐτώσιν ἀϊχθῆναι.
Δεύτερος αὖθ' ὡρμᾶτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης
Ἔγχεϊ χαλκείῳ· ἐπέρεισε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη
Νείατον ἐς κενεῶνα, ὅθι ζωννύσκετο μίτρην.

At statim in Martem primum dirigebat solidos ungulis equos.
Ille quidem Periphantem ingentem occiderat,
Ætolorum longè fortissimum, Ochesii præclarum filium:
Hunc utique Mars occidebat cæde inquinatus: sed Minerva
Induit Orci galeam, nè ipsam videret impetuosus Mars.
Postquam verò vidit hominum pernicies Mars Diomedem nobilem,
Is quidem Periphantem ingentem illic sivit
Jacere, ubi primum interficiens abstulerat animam;
Atque ivit rectà in Diomedem equûm domitorem.
Hi verò quum jam propè erant, alter in alterum vadentes,
Priùs Mars protentâ manu jaculatus est super jugum habenásque equorum
Hastâ æreâ, cupiens animam eripere;
Et verò hanc manu prehensam dea cæsiis oculis Minerva
Sommovit à curru, ut incassùm præterfugeret.
Secundus tum impetum fecit pugnâ strenuus Diomedes
Hastâ æreâ: infixit autem connixa Pallas Minerva
Imum in ile, ubi cingebatur cinctu.

Ver. 841. Αὐτίκ' ἐπ' Ἄρηϊ (Παλλὰς) ἔχε μώνυχας ἵππυς.] Nempe, Trojanorum *vim* superavit Græcorum *disciplina & scientia* militaris. Id quod fieri scilicet εἴωθε, *ver.* 766.

Ver. 842.———ὁ μὲν (Ἄρης) Περίφαντα ———ἐξεναρίζεν,] Eo, ut opinor, quòd in *prælio* cecidisset *Periphas*, nec *à quo* occisus esset appareret; à *Marte* dicitur interfectus. Cæterùm legèndum hîc crediderim, ἐξενάριζε· sicuti infrà, *ver.* 844.

Ver. 847.——ἔασε] Vide suprà ad Γ, 42.

Ver. 855.———βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad Β, 408.

Ver. 857. Νείατον ἐς κενεῶνα] Hoc ait Poëta, ni fallor; militibus *inferiorum ordinum* interfectis permultis, fusos Trojanos tantam cladem accepisse, ut eo die, quâ parte pugnaret *Diomedes*, penè *confectum bellum* videretur. Διομήδης ἐπὶ τὰ κενὰ τῆς μὴ πάνυ φρυρυμένης ἀντιπάλων τάξεως σπαρεισελθὼν, εὐμαρῶς ἐτρέψατο τὺς βαρβάρυς. *Heraclid. Pontic.*

Τῇ ῥά μιν οὖτα τυχὼν, διὰ δὲ χρόα καλὸν ἔδαψεν·
Ἐκ δὲ δόρυ σπάσεν αὖτις· ὁ δ' ἔβραχε χάλκεος Ἄρης,
Ὅσσον τ' ἐννεάχιλοι ἐπίαχον ἢ δεκάχιλοι
Ἀνέρες ἐν πολέμῳ, ἔριδα ξυνάγοντες Ἄρηος.
Τοὺς δ' ἄρ' ὑπὸ τρόμος εἷλεν Ἀχαιούς τε Τρῶάς τε
Δείσαντας· τόσον ἔβραχ' Ἄρης, ἆτος πολέμοιο.
Οἵη δ' ἐκ νεφέων ἐρεβεννὴ φαίνεται ἀὴρ,
Καύματος ἐξ ἀνέμοιο δυσαέος ὀρνυμένοιο·
Τοῖος Τυδείδῃ Διομήδεϊ χάλκεος Ἄρης
Φαίνεθ', ὁμοῦ νεφέεσσιν ἰὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν.
Καρπαλίμως δ' ἵκανε θεῶν ἕδος αἰπὺν Ὄλυμπον·
Πὰρ δὲ Διῒ Κρονίωνι καθέζετο, θυμὸν ἀχεύων,
Δεῖξεν δ' ἄμβροτον αἷμα, καταῤῥέον ἐξ ὠτειλῆς,
Καί ῥ' ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ζεῦ πάτερ, οὐ νεμεσίζῃ ὁρῶν τάδε καρτερὰ ἔργα;

Eâ utique *parte* ipsum vulneravit assecutus, cutémque pulchram dilaceravit;
Atque hastam extraxit rursus: Tum verò boabat æreus Mars,
Quantum scilicet novies mille clamant vel decies mille
Viri in bello, certamen committentes Martis.
Tum verò tremor occupavit Achivósque Trojanósque
Territos: adeò boabat Mars, insatiabilis belli.
Qualis autem ex nubibus nigra apparet caligo,
Ab æstu vento graviter spirante excitato:
Talis Tydidæ Diomedi æreus Mars
Apparebat, cum nubibus iens in cœlum latum.
Statim verò venit deorum in sedem excelsum Olympum:
Propterque Jovem Saturnium sedit, animo mœrens,
Ostenditque immortalem sanguinem defluentem ex vulnere,
Et lamentans verbis alatis allocutus est;
" Jupiter pater, nonne indignaris videns hæc violenta facinora?

Ver. 858. Τῇ ῥά] " Ea *utique* parte." Non igitur supervacaneum est istud, ῥά; sed vim habet in connectendâ sententiâ perquàm elegantem. Vide quoque suprà ad ά, 56; & ad β', 158.

Ibid.——οὖτα] Vide suprà ad γ', 525.

Ibid.——καλὸν] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 859.——ἔβραχε χάλκεος Ἄρης, Ὅσσον τ' ἐννεάχιλοι] Clamorem exhibet aciei disjectæ, & in fugam conversæ.

Ver. 864.——ἐρεβεννὴ φαίνεται ἀὴρ, Καύματος ἐξ ἀνέμοιο δυσαέος ὀρνυμένοιο·] Nonnulli distinguunt; Καύματος ἐξ, ἀνέμοιο &c. Ac proinde diversè accipi potest hæc sententia: Ut dicat nimirum Poëta, caliginosum aërem *vel* ex æstu oriri ac vento à meridie, *vel* æstum ipsum ex vento à meridie exorto, *vel* ventum denique ex æstu. Quæ quidem ambiguitas, non utique Poëtæ, sed nobis græcè jam minùs scientibus omninò est tribuenda.

Ver. 865.——ὀρνυμένοιο·] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 867.——ὁμοῦ νεφέεσσιν] *Pulvere ingenti* scilicet excitato.

Ver. 869.——Κρονίωνι] De Analogiâ τοῦ Κρονίονος & Κρονίωνος, vide suprà ad ά, 397; & β, 818.

Ver. 890. Δεῖξεν δ' ἄμβροτον αἷμα,] Ad has voces, *Henr. Stephanus*: " *In Flor.* (inquit) & *Ald.* & *aliquot aliis* δεῖξε, *miror quomodo stante versu; in aliis,* δεῖξαι, *miror quomodo stante sententiâ.*" Credo equidem istos δεῖξε δὲ ἄμβροτον· hoc δεῖξαι ἄμβροτον, dicere voluisse.

Ver. 872, Ζεῦ πάτερ,] Equidem continere me nequeo, quin vocem Romanam, *Jupiter*, multò potiùs Ζεὺς πατὴρ esse credam, quàm *Juvans pater.*

Αἰεί τοι ῥίγιστα θεοὶ τετληότες εἰμὲν
Ἀλλήλων ἰότητι, χάριν δ' ἄνδρεσσι φέροντες.
Σοὶ πάντες μαχόμεσθα· σὺ γὰρ τέκες ἄφρονα κούρην
Οὐλομένην, ᾗτ' αἰὲν ἀήσυλα ἔργα μέμηλεν.
Ἄλλοι μὲν γὰρ πάντες, ὅσοι θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ,
Σοί τ' ἐπιπείθονται, καὶ δεδμήμεσθα ἕκαστος·
Ταύτην δ' οὔτ' ἔπεϊ προτιβάλλεαι, οὔτε τι ἔργῳ,
Ἀλλ' ἀνιεῖς, ἐπεὶ αὐτὸς ἐγείναο παῖδ' ἀΐδηλον·
Ἣ νῦν Τυδέος υἱὸν ὑπέρθυμον Διομήδεα
Μαργαίνειν ἀνέηκεν ἐπ' ἀθανάτοισι θεοῖσι.
Κύπριδα μὲν πρῶτον σχεδὸν οὔτασε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ·
Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτῷ μοι ἐπέσσυτο, δαίμονι ἶσος·
Ἀλλά μ' ὑπήνεικαν ταχέες πόδες· ἦ τέ κε δηρὸν
Αὐτοῦ πήματ' ἔπασχον ἐν αἰνῇσιν νεκάδεσσιν,
Ἤ κεν ζὼς ἀμενηνὸς ἔα χαλκοῖο τυπῇσι.
  Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Μή τι μοι, Ἀλλοπρόσαλλε, παρεζόμενος μινύριζε·

« Semper sanè acerbissima dii passi sumus,
« Mutuo consilio, gratificantes nempè hominibus.
Atqui tui causâ omnes pugnamus: tu enim peperisti dementem filiam
« Perniciosam, cui semper iniqua opera curæ sunt.
« Alii enim quidem omnes, quotquot dii sunt in Olympo,
« Tibique obediunt, & subjecti sumus unusquisque:
« Hanc autem neque verbo coërces, neque quoquam facto,
« Sed indulges, quoniam ipse genuisti filiam pestiferam;
« Quæ nunc Tydei filium insolentem Diomedem
« Furere extimulavit in immortales deos.
« Venerem quidem primùm comminùs vulneravit manu ad carpum:
« Ac postea in me ipsum irruit, deo se æquans:
« At me subduxerunt veloces pedes: profectò *alioqui* diu
« Ibi dolores passus fuissem inter horrendas cadaverum strages,
« Aut vivus viribus fractus fuissem æris ictibus.
  Eum autem torvè intuitus allocutus est nubes cogens Jupiter;
« Nequid mihi, *ô tu* inconstans, assidens quiriteris:

Ver. 874.——χάριν δ' ἄνδρεσσι φέροντες.] Videtur *Eustathius*, quantum ex commentario conjicere est, legisse, χάριν ἄνδρεσσι φέροντες. Quod æquè ferri potest, ac ὀλοφυρόμενος ἔπεα, jam suprà, *ver.* 871. Vide ad ά, 51.

Ver. 881.——Διομήδεα] Pronuntiabatur Διομήδη. Quomodò & scribi tandem cœptum.

Ver. 882.——ἀθανάτοισι] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 883. Κύπριδα μὲν πρῶτον,—— Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτῷ μοι] Vide suprà ad *ver.* 336 & 857.

Ibid.——οὔτασε] Vide suprà ad Γ, 525; & ad ά, 140.

Ver. 885. Ἀλλά μ' ὑπήνεικαν ταχέες πόδες·]

Ni fuga subsidio subeat. *Æn.* XII. 733.

Ver. 888.——νεφεληγερέτα Ζεύς·] Vide suprà ad ά, 175.

Ver.

Ἔχθιστος δέ μοι ἐσσὶ θεῶν, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν·
Αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη, πόλεμοί τε μάχαι τε·
Μητρός τοι μένος ἐστὶν ἀάσχετον, οὐκ ἐπιεικτὸν,
Ἥρης· τὴν μὲν ἐγὼ σπουδῇ δάμνημ' ἐπέεσσιν,
Τῷ σ' οἴω κείνης τάδε πάσχειν ἐννεσίῃσιν.
Ἀλλ' οὐ μάν σ' ἔτι δηρὸν ἀνέξομαι ἄλγε' ἔχοντα·
Ἐκ γὰρ ἐμεῦ γένος ἐσσὶ, ἐμοὶ δέ σε γείνατο μήτηρ·
Εἰ δέ τευ ἐξ ἄλλου γε θεῶν γένευ ὧδ' ἀΐδηλος,
Καί κεν δὴ πάλαι ἦσθα ἐνέρτερος Οὐρανιώνων.
Ὣς φάτο, καὶ Παιήον' ἀνώγει ἰήσασθαι·
Τῷ δ' ἐπὶ Παιήων ὀδυνήφατα φάρμακα πάσσων
Ἠκέσατ'· οὐ μὲν γάρ τι καταθνητός γ' ἐτέτυκτο·
Ὡς δ' ὅτ' ὀπὸς γάλα λευκὸν ἐπειγόμενος συνέπηξεν,
Ὑγρὸν ἐὸν, μάλα δ' ὦκα περιστρέφεται κυκόωντι·
Ὣς ἄρα καρπαλίμως ἰήσατο θοῦρον Ἄρηα.
Τὸν δ' Ἥβη λοῦσεν, χαρίεντα δὲ εἵματα ἕσσε·
Πὰρ δὲ Διῒ Κρονίωνι καθέζετο κύδεϊ γαίων.

" Invisissimus utique mihi es deorum, qui Olympum tenent;
" Semper enim tibi contentioque grata, bellaque pugnæque:
" Matris tibi ingenium est intolerandum, cedere nescium,
" Junonis; quam quidem ego vix reprimo verbis:
" Idcircò te puto illius hæc pati consiliis.
" Attamen non te ampliùs diù patiar dolores sustinere:
" Nam è me genitus es, mihique te peperit mater.
" Quòd si aliquo ex alio deorum natus esses ità improbus,
" Sanè jam pridem fuisses inferior Urani filiis, [*Titanibus*.]
Sic dixit, & Pæonem jussit mederi:
Huic autem Pæon dolorem pellentia medicamina inspergens
Sanavit; nequaquam enim mortalis erat.
Sicut autem quando fici succus lac album festino motu in coagulum cogit,
Liquidum quod erat; valdéque velociter *concrescens* circumagitur à miscente:
Sic utique *is* celeritèr sanavit impetuosum Martem.
Hunc autem Hebe lavit, elegantésque vestes induit;
Juxtaque Jovem Saturnium sedit gloriâ exultans.

Ver. 891. Αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη,]
——————cui tristia bella,
Iræque, insidiæque, & crimina noxia cordi.
Odit & ipse pater.—— *Æn.* VII. 325.

Ver. 899.——ἀνώγει] *Al.* ἄνωγέ μιν.

Ver. 900.———φάρμακα πάσσων] *Alii* legunt, φάρμακ' ἔπασσεν· & versum sequentem omittunt.

Ver. 902.——ἐπειγόμενος] *Al.* ἐπειγόμενον. Quod eódem redit.

Ver. 903.——περιστρέφεται] Ἡρωδιανὸς (inquit *Eustathius*) " περιτρέφεται" γράφει, πάνυ ὀρθῶς.———ἡ γὰρ λέξις, [τροφαλὶς, *caseus*] εἴρηται παρὰ τὸ τρέφεσθαι, ὅ ἐστι πήγνυσθαι. Firmatur *Herodiani* lectio, *Odyss.* ξ, 476;
————αὐτὰρ ὕπερθε χιὼν γένετ', ἠΰτε πάχνη,
Ψυχρὴ, καὶ σακέεσσι περιτρέφετο κρύσταλλος.
Quin & τροφαλίδας, *caseos*, ex *Antiphane* & *Aristophane* memorat *Athenæus*, *lib.* X. c. 21; & *lib.* XIV. c. 22.

Ver.

Αἱ δ' αὖθις πρὸς δῶμα Διὸς μεγάλοιο νέοντο,
Ἥρη τ' Ἀργείη καὶ ἀλαλκομενηῒς Ἀθήνη,
Παύσασαι βροτολοιγὸν Ἄρην ἀνδροκτασιάων.

Tum verò rursus ad domum Jovis magni redierunt,
Junóque Argiva & potens auxiliatrix Minerva,
Postquam repressissent hominum perniciem Martem à virorum cædibus.

Ver. 908. ——ἀλαλκομενηῒς Ἀθήνη,] Vide suprà ad Δ', 8.

TH Σ

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΙΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ζ'.

Ὑπόθεσις τῆς Ζ'. ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

ΤΩ͂Ν θεῶν ἀποϛάντων τῆς μάχης, οἱ Ἕλληνες πολλὰς ἀναιροῦσι τῶν Τρώων. Ἑλένου δὲ συμβουλεύσαντος, Ἕκτωρ εἰς τὴν πόλιν ἄνεισι, καὶ τῇ μητρὶ Ἑκάβῃ κελεύει εὔξασθαι τῇ Ἀθηνᾷ, καὶ ὑποσχέσθαι αὐτῇ δώδεκα βοῶν θυσίαν, ὅπως τὸν Διομήδην * ἀποϛήσειε τῆς μάχης. Τέως δὲ ὄντων αὐτῶν ἐν τῷ πεδίῳ, Γλαῦκος καὶ Διομήδης ἀναγνωρίσαντες † φιλίαν πατρικὴν, διαλλάσσουσι τὰ ὅπλα ἀλλήλοις. Ἕκτωρ δὲ διαλεχθεὶς τῇ μητρὶ Ἑκάβῃ, καὶ τῇ γυναικὶ Ἀνδρομάχῃ, σὺν τῷ ἀδελφῷ Ἀλεξάνδρῳ εἰς τὸν πόλεμον ἔξεισιν.

* Ἀποϛήσῃ. MS. *Mori.* † Πατρῴαν φιλίαν, Id.

ΑΛΛΗ.

ΑΝΑ' μέσον Ξάνθου καὶ Σιμοῦντος, τῶν ποταμῶν, θάνατος Ἀκάμαντος τοῦ Θρᾳκός· καὶ Γλαύκου συστασις, καὶ ἀναγνωρισμὸς, καὶ ἀμοιβὴ τῶν ὅπλων αὐτοῦ καὶ Διομήδους· καὶ ἄνοδος Ἕκτορος εἰς Ἴλιον πρὸς τὴν μητέρα, Ἑκάβην· εἶτα πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ Ἑλένην· εἶτα πρὸς Ἀνδρομάχην, τὴν γυναῖκα· καὶ Ἕκτορος ἔξοδος ἐπὶ τὸν πόλεμον σὺν Ἀλεξάνδρῳ τῷ ἀδελφῷ.

Ἐπιγραφαί.

Ἕκτορος καὶ Ἀνδρομάχης ὁμιλία.

Ἄλλως.

Ζῆτα, θεᾶς Ἑκάβη ἐπὶ γούνασι πέπλον ἔθηκεν.

Ἄλλως.

Ζῆτα δ' ἄρ' Ἀνδρομάχης καὶ Ἕκτορος ἔσ' ὀαριστύς.

ΤΡΩ'ΩΝ δ' οἰώθη καὶ Ἀχαιῶν φύλοπις αἰνή·
Πολλὰ δ' ἄρ' ἔνθα καὶ ἔνθ' ἴθυσε μάχη πεδίοιο,
Ἀλλήλων ἰθυνομένων χαλκήρεα δοῦρα,

TRojanorum porrò destituta est & Achivorum pugna gravis *Deorum præsentiâ*;
Sæpe autem huc & illuc propendebat impetus prœlii per campum,
Copiis in se invicem dirigentibus æratas hastas,

Ye

Μεσσηγὺς Σιμόεντος, ἰδὲ Ξάνθοιο ῥοάων.
Αἴας δὲ πρῶτος Τελαμώνιος, ἕρκος Ἀχαιῶν,
Τρώων ῥῆξε φάλαγγα, φόως δ' ἑτάροισιν ἔθηκεν,
Ἄνδρα βαλὼν, ὃς ἄριστος ἐνὶ Θρήκεσσι τέτυκτο,
Υἱὸν Ἐΰσσώρου, Ἀκάμαντ', ἠΰν τε μέγαν τε.
Τόν ῥ' ἔβαλε πρῶτος κόρυθος φάλον ἱπποδασείης·
Ἐν δὲ μετώπῳ πῆξε, πέρησε δ' ἄρ' ὀστέον εἴσω
Αἰχμὴ χαλκείη· τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν.
Ἄξυλον δ' ἄρ' ἔπεφνε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης,
Τευθρανίδην, ὃς ἔναιεν ἐϋκτιμένῃ ἐν Ἀρίσβῃ,
Ἀφνειὸς βιότοιο, φίλος δ' ἦν ἀνθρώποισι·
Πάντας γὰρ φιλέεσκεν, ὁδῷ ἔπι οἰκία ναίων.
Ἀλλά οἱ οὔτις τῶν γε τότ' ἤρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον,
Πρόσθεν ὑπαντιάσας· ἀλλ' ἄμφω θυμὸν ἀπηύρα,
Αὐτὸν καὶ θεράποντα Καλήσιον, ὅς ῥα τόθ' ἵππων
Ἔσκεν ὑφηνίοχος· τὼ δ' ἄμφω γαῖαν ἐδύτην.

Inter Simoëntis & Xanthi fluenta.
Ajax autem primus Telamonius, murus Achivorum,
Trojanorum rupit phalangem, ſpemque ſociis attulit,
Virum percutiens, qui fortiſſimus inter Thracas erat,
Filium Eüſſori, Acamantem, ſtrenúumque magnúmque.
Hunc percuſſit primus in galeæ cono ſetis equinis denſæ:
Inque fronte fixit; penetravitque os intra
Cuſpis ærea: eum verò tenebræ oculos cooperuerunt.
Axylum porrò interfecit pugnâ ſtrenuus Diomedes,
Teuthranidem, qui habitabat bene ſtructâ in Ariſbâ,
Dives opum, benignuſque [*vel* dilectus] erat hominibus:
Omnes enim excipiebat comitèr, ad viam *ſitas* ædes habitans.
Sed ab eo nullus horum tunc arcuit triſtem interitum,
Antè ſubveniens: ſed ambos animâ privavit *Diomedes*,
Ipſum & famulum Caleſium, qui tunc equorum
Erat auriga: hique ambo terram ſubierunt.

Ver. 5.——πρῶτος] Nempe, *poſt* Junonis & Minervæ diſceſſum.

Ver. 6.——φόως δ' ἑτάροισιν ἔθηκεν.] Rectè Scholiaſtes, φῶς, χαρὰν, σωτηρίαν. Mirè autem hoc accipit *Popius*; *perruptâ & disjectâ Trojanorum acie, Lucem ut quæ immiſſam.* Quod, nequid ampliùs dicam, cum verbo ἔθηκε nequaquam congruit.

Ver. 9. Τόν ῥ'] *Hunc utique. Hunc ſcilicet.* Vide ſuprà ad ε', 858.

Ver. 10.——πέρησε] Vide ſuprà ad α', 67.

Ver. 11.——τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν.] Vide ſuprà ad δ', 461 & 503.

Ver. 12.——βοὴν ἀγαθὸς] Vide ſuprà ad β', 408.

Ver. 15. Πάντας γὰρ φιλέεσκεν,—— Ἀλλά οἱ οὔτις] Ridiculi planè fuerint, qui Poëtam hoc in loco hoſpitalitatem *Axyli* in universos *vitio* ei *vertere* exiſtimarent. Reverà de *Axylo*, hominum omnium hoſpitaliſſimo atque optimo, idem planè hic ait *Homerus*, ac de *Ripheo* omnium juſtiſſimo *Virgilius*;

——cadit & Ripheus, juſtiſſimus unus
Qui fuit in Teucris, & ſervantiſſimus æqui:
Diis aliter viſum—— *Æn.* II. 426.

Ver 17.——ὑπαντιάσας.] Vide ſuprà ad α', 67.

Ibid.——ἀπηύρα,] *Diomedes.*

Ver. 18. Αὐτὸν καὶ θεράποντα]
——premit aurigamque ſub ipſis
Nactus equis, ferroque ſecat pendentia colla:
Tum caput ipſi aufert domino.——
Æn. IX. 330.

Δρῆσον δ' Εὐρύαλος καὶ Ὀφέλτιον ἐξενάριξε·
Βῆ δὲ μετ' Αἴσηπον καὶ Πήδασον, οὕς ποτε νύμφη
Νηῒς Ἀβαρβαρέη τέκ' ἀμύμονι Βουκολίωνι·
Βουκολίων δ' ἦν υἱὸς ἀγαυοῦ Λαομέδοντος
Πρεσβύτατος γενεῇ, σκότιον δέ ἑ γείνατο μήτηρ·
Ποιμαίνων δ' ἐπ' ὄεσσι μίγη φιλότητι καὶ εὐνῇ·
Ἡ δ' ὑποκυσσαμένη διδυμάονε γείνατο παῖδε·
Καὶ μὲν τῶν ὑπέλυσε μένος καὶ φαίδιμα γυῖα
Μηκιστηϊάδης, καὶ ἀπ' ὤμων τεύχε' ἐσύλα.
Ἀστύαλον δ' ἄρ' ἔπεφνε μενεπτόλεμος Πολυποίτης·
Πιδύτην δ' Ὀδυσεὺς Περκώσιον ἐξενάριξεν
Ἔγχεϊ χαλκείῳ· Τεῦκρος δ' Ἀρετάονα δῖον.
Ἀντίλοχος δ' Ἄβληρον ἐνήρατο δουρὶ φαεινῷ
Νεστορίδης· Ἔλατον δ' ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ναῖε δὲ, Σατνιόεντος ἐϋρρείταο παρ' ὄχθας,
Πήδασον αἰπεινήν. Φύλακον δ' ἕλε Λήϊτος ἥρως
Φεύγοντ'· Εὐρύπυλος δὲ Μελάνθιον ἐξενάριξεν·
Ἄδρηστον δ' ἄρ' ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος
Ζωὸν ἕλ'· ἵππω γάρ οἱ ἀτυζομένω πεδίοιο,

Dresum autem Euryalus & Opheltium interfecit:
Perrexit porrò ad Æsepum & Pedasum, quos quondam nympha
Naïs Abarbarea peperit insigni Bucolioni:
Bucolion autem erat filius clari Laomedontis
Maximus natu, clandestinum verò ipsum peperit mater:
Pastor autem quum *Bucolion* esset, inter oves *ei* mixtus est amore & cubili:
Ea verò gravida facta gemellos peperit filios.
Et quidem horum solvit robur & pulchra membra
Mecisteïades *Euryalus*, & ab humeris arma detraxit.
Astyalum item occidit bellicosus Polypœtes.
Pidytem verò Ulysses Percosium interfecit
Hastâ æreâ: Teucerque Aretaonem nobilem.
Antilochus autem Ablerum interemit hastâ splendenti
Nestorides: Elatum verò rex virorum Agamemnon;
Habitabat autem, Satnioëntis pulchre fluentis apud ripas,
Pedasum altam. Phylacum porrò interfecit Leïtus heros
Fugientem: Eurypylus item Melanthium interfecit;
Adrastum verò deinde pugna strenuus Menelaus
Vivum cepit: equi enim ei pavore attoniti *fugientes* per campum,

Ver. 23. —— Λαομέδοντος Πρεσβύτατος γενεῇ, σκότιον δέ ἑ γείνατο μήτηρ·]
——————primævus Helenor,
Mæonio regi quem serva Lycimnia furtim
Sustulerat, vetitisque ad Trojam miserat armis. *Æn.* IX. 545.
Quæ loca *Macrobius* in eis recenset, in quibus Poëtarum "*par penè splendor amborum est.*" Lib. V. cap. 12.

Ver. 25. Ποιμαίνων δ'] *Bucolion.*
Ver. 28. Μηκιστηϊάδης,] *Euryalus*; ver. 20.
Ver. 31. Ἔγχεϊ χαλκείῳ·] Vide suprà ad γ', 380.
Ibid. —— Ἀρετάονα] *Al.* ἄρ' Ἐτάονα.
Ver. 38. —————— ἵππω γάρ οἱ] Quâ ratione γὰρ, hîc producatur; vide suprà ad ά, 51.

Ver.

Ὄζῳ ἐνὶ βλαφθέντε μυρικίνῳ, ἀγκύλον ἅρμα
Ἄξαντ' ἐν πρώτῳ ῥυμῷ, αὐτὼ μὲν ἐβήτην
Πρὸς πόλιν, ᾗπερ οἱ ἄλλοι ἀτυζόμενοι φοβέοντο·
Αὐτὸς δ' ἐκ δίφροιο παρὰ τροχὸν ἐξεκυλίσθη,
Πρηνὴς ἐν κονίῃσιν ἐπὶ στόμα· πὰρ δέ οἱ ἔστη
Ἀτρείδης Μενέλαος, ἔχων δολιχόσκιον ἔγχος·
Ἄδρηστος δ' ἄρ' ἔπειτα λαβὼν ἐλλίσσετο γούνων·
Ζώγρει, Ἀτρέος υἱὲ, σὺ δ' ἄξια δέξαι ἄποινα·
Πολλὰ δ' ἐν ἀφνειοῦ πατρὸς κειμήλια κεῖται,
Χαλκός τε, χρυσός τε, πολύκμητός τε σίδηρος·
Τῶν κέν τοι χαρίσαιτο πατὴρ ἀπερείσι' ἄποινα,
Αἴκεν ἐμὲ ζωὸν πεπύθοιτ' ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Ὣς φάτο· τῷ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθε.
Καὶ δή μιν τάχ' ἔμελλε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
Δώσειν ᾧ θεράποντι καταξέμεν· ἀλλ' Ἀγαμέμνων

Ramo impediti myricino, curvum currum
Cùm fregissent ad extremitatem temonis, ipsi quidem contenderunt
Ad urbem, quò alii pavore attoniti fugiebant:
Ipse autem de curru juxta rotam devolutus est,
Pronus in pulveribus in os: propè autem ipsum stetit
Atrides Menelaus, tenens longam hastam:
Adrastus verò deindè amplexus supplex orabat genua;
“ Vivum cape, Atrei fili, tuque dignum accipe liberationis pretium;
“ Multæ utique in divitis patris *domo* res pretiosæ reconditæ jacent,
“ Æsque, aurumque, varioque artificio elaboratum ferrum:
“ Ex quibus certè tibi largietur pater infinita dona *liberationis ergo*,
“ Si me vivum *esse* audiverit ad naves Achivorum.
Sic dixit: huic autem animum in pectoribus flectebat.
Ac sanè ipsum mox erat veloces ad naves Achivorum
Daturus suo famulo deducendum: verùm Agamemnon

Ver. 42. Αὐτὸς δ' ἐκ δίφροιο]
Fertur equis, curruque hæret resupinus inani,
Lora tenens tamen; huic cervixque comæque trahuntur
Per terram, & versâ pulvis inscribitur hastâ. *Æn.* I. 480.

Ver. 45. ——λαβὼν ἐλλίσσετο γένων· Ζώγρει, Ἀτρέος υἱὲ, σὺ δ' ἄξια δέξαι ἄποινα·]
Et genua amplectens effatur talia supplex:——
Te precor, hanc animam serves.——
Est domus alta; jacent penitùs defossa talenta
Cælati argenti; sunt auri pondera facti
Infectique mihi.—— *Æn.* X. 523.

Vocem, ἐλλίσσετο, restituit *Barnesius.* Alii scribunt, ἐλίσσετο. Quod & ipsum ferri potest; eâdem utique analogiâ, ac ἐλάχεια. Vide suprà ad ά, 4. Ἐλλίσσετο tamen rectius videtur; non modò propter similia, ἔλλαβε, ἐλλιτάνευε, ἀπολλήξῃς, quæ observavit *Barnesius*; sed maximè propter eandem ipsam vocem, ἐλλισάμην, *Odyss.* λ', 35; & ν, 273; ubi Exemplaria conveniunt.

Ver. 51.——ἔπειθε.] *Al.* ὄρινε.
Et jam jamque magis cunctantem flectere sermo
Cœperat.—— *Æn.* XII. 940.

Ver. 53. Δώσειν ᾧ θεράποντι] Ita restituit *Barnesius*, ex *MSS.* & *Editt. Vett.* Rectè, ut mihi quidem videtur. *Al.* τῷ θεράποντι.

Ver.

Ἀντίος ἦλθε θέων, καὶ ὁμοκλήσας ἔπος ηὔδα·
Ὦ πέπον, ὦ Μενέλαε, τίη δὲ σὺ κήδεαι αὔτως
Ἀνδρῶν; ἦ σοὶ ἄριστα πεποίηται κατὰ οἶκον,
Πρὸς Τρώων· τῶν μήτις ὑπεκφύγοι αἰπὺν ὄλεθρον,
Χεῖράς θ' ἡμετέρας· μηδ' ὅντινα γαστέρι μήτηρ
Κοῦρον ἐόντα φέροι, μηδ' ὃς φύγοι· ἀλλ' ἅμα πάντες
Ἰλίου ἐξαπολοίατ', ἀκήδεστοι καὶ ἄφαντοι.
Ὣς εἰπὼν ἔτρεψεν ἀδελφειοῦ φρένας ἥρως,
Αἴσιμα παρειπών· ὁ δ' ἀπὸ ἕθεν ὤσατο χειρὶ
Ἥρω' Ἄδρηστον· τὸν δὲ κρείων Ἀγαμέμνων
Οὖτα κατὰ λαπάρην· ὁ δ' ἀνετράπετ'· Ἀτρείδης δὲ
Λὰξ ἐν στήθεσι βὰς ἐξέσπασε μείλινον ἔγχος.
Νέστωρ δ' Ἀργείοισιν ἐκέκλετο, μακρὸν ἀΰσας·
Ὦ φίλοι, ἥρωες Δαναοὶ, θεράποντες Ἄρηος,
Μήτις νῦν ἐνάρων ἐπιβαλλόμενος, μετόπισθε
Μιμνέτω, ὥς κεν πλεῖστα φέρων ἐπὶ νῆας ἵκηται·
Ἀλλ' ἄνδρας κτείνωμεν· ἔπειτα δὲ καὶ τὰ ἕκηλοι
Νεκροὺς ἀμπεδίον συλήσετε τεθνειῶτας.

Obvius venit currens, & minacitèr clamans verba fecit;
" O mollis, O Menelae, cur nam verò tu sollicitus es ità *de servandis*
" Hominibus? Certè tibi optimè res gesta est domi,
" Per Trojanos: Quorum nullus effugiat grave exitium,
" Manusque nostras: ne quidem quem in sinu mater
" Infantem existentem gestet, ne is quidem effugiat: sed simul omnes
" Ex Ilio funditùs pereant, inhumati & prorsus disperditi.
Sic locutus immutavit fratris mentem heros,
Recta admonens: ille autem à se depulit manu
Heroëm Adrastum: hunc verò rex Agamemnon
Vulneravit ad ile; ille verò resupinatus est: Atrides autem
Pede pectoribus imposito extraxit fraxineam hastam.
Nestor autem Argivos hortabatur, altùm clamans;
" O amici, heroës Danai, famuli Martis,
" Nè quis nunc exuviarum cupidus ponè
" Maneat, ut plurima ferens ad naves redeat;
" Sed viros interficiamus, postcà verò & his otiosi
" Corpora per campum spoliabitis mortua.

Ver. 55.———αὔτως] *Al.* οὕτως.

Ver. 62. Αἴσιμα παρειπών· ὁ δ' ἀπὸ ἕθεν] Παρειπὼν, cùm sit vox composita, priorem producit eâdem ratione, ac γὰρ, suprà *ver.* 38. Sed & vox, ἀπὸ, ultimam quâ ratione hîc producat, vide suprà ad ά, 51. Sunt tamen qui scribant, ἀπαὶ ἕθεν.

Ver. 64. Οὖτα κατὰ λαπάρην·] Vide supra ad γ', 525; & ad ά, 140. *Al.* οὖτασε καλλαπάρην.

Ver. 70.———κτείνωμεν·———συλήσετε] Pulcherrimè hîc Senex, & ad personam convenientissimè, seipsum etiam adhuc eum exhibet, qui prœlio utique committendo, non item prædæ diripiendæ intersit. Ut rectè *Eustathius*: Ὅρα ὅπως θαυμασίως ὁ γέρων, τοῦ μὲν καμάτου συμφάττεσθαι καὶ αὐτὸς θέλει, ὡς δηλοῖ τὸ Κτείνωμεν·—Τὸ δὲ κέρδος, ἴδιον ποιεῖται τῶν στρατιωτῶν· οὐ γὰρ συλήσομεν φησιν, ἀλλὰ συλήσετε.

Ver. 71.———τεθνειῶτας.] Vide suprà ad β', 818.

Ὣς εἰπὼν, ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
Ἔνθα κεν αὖτε Τρῶες ἀρηϊφίλων ὑπ' Ἀχαιῶν
Ἴλιον εἰσανέβησαν ἀναλκείῃσι δαμέντες,
Εἰ μὴ ἄρ' Αἰνείᾳ τε καὶ Ἕκτορι εἶπε παραστὰς
Πριαμίδης Ἕλενος, οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος·
Αἰνεία τε καὶ Ἕκτορ, ἐπεὶ πόνος ὔμμι μάλιστα
Τρώων καὶ Λυκίων ἐγκέκλιται, οὕνεκ' ἄριστοι
Πᾶσαν ἐπ' ἰθύν ἐστὲ, μάχεσθαί τε φρονέειν τε·
Στῆτ' αὐτοῦ, καὶ λαὸν ἐρυκάκετε πρὸ πυλάων,
Πάντῃ ἐποιχόμενοι, πρὶν αὖτ' ἐν χερσὶ γυναικῶν
Φεύγοντας πεσέειν, δηΐοισι δὲ χάρμα γενέσθαι·
Αὐτὰρ ἐπεί κε φάλαγγας ἐποτρύνητον ἁπάσας,
Ἡμεῖς μὲν Δαναοῖσι μαχησόμεθ' αὖθι μένοντες,
Καὶ μάλα τειρόμενοί περ· ἀναγκαίη γὰρ ἐπείγει·
Ἕκτορ, ἀτὰρ σὺ πόλινδε μετέρχεο, εἰπὲ δ' ἔπειτα
Μητέρι σῇ καὶ ἐμῇ· ἡ δὲ ξυνάγουσα γεραιὰς
Νηὸν Ἀθηναίης γλαυκώπιδος ἐν πόλει ἄκρῃ,
Οἴξασα κληῗδι θύρας ἱεροῖο δόμοιο,

Sic fatus, concitavit ardorem & animum uniuscujusque.
Ac tum sanè Trojani bellicosis ab Achivis
In Ilium se recepissent, præ ignaviâ *suâ* domiti;
Nisi Æneæque & Hectori dixisset adstans
Priamides Helenus, augurum longè præstantissimus;
« Æneáque & Hector, quoniam labor vobis maximè
« Trojanorum & Lyciorum incumbit, quia præstantissimi
« Omnem ad conatum estis, ad pugnandumque & ad consulendum;
« State istic, & copias continete ante portas,
« Quoquoversum discurrentes; priùs quàm in complexu uxorum
« Fugientes cadant, hostibusque gaudium fiant:
« Ac postquam phalanges cohortati fueritis omnes,
« Nos quidem adversus Danaos pugnabimus hîc manentes,
« Quamvis valdè pressi: necessitas enim urget:
« Hector, at tu urbem adi; dicitóque demum
« Matri tuæ & meæ; eaque congregans matronas
« *In* templum Minervæ oculos cæsiæ in arce summâ,
« Apertas clave valvis sacræ ædis,

Ver. 72.——ὤτρυνε μένος.] Vide suprà ad ε, 451.

Ver. 76. Πριαμίδης] Vide suprà ad ά, 398.

Ibid.——Ἕλενος, οἰωνοπόλων] Quâ ratione, Ἕλενος, hìc ultimam producat; item, κατὰ, *ver.* 64; & περὶν, *ver.* 81; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 77. Αἰνεία τε καὶ Ἕκτορ] Vide suprà ad ί, 465;——ὄν τ' ἶσον ἐτίομεν Ἕκτορι δίῳ, Αἰνείας.

Ver. 78.——ἐγκέκλιται,] Vide suprà ad ά, 309 & 314.

Ver. 86.——μετέρχεο,] *Al.* μέτελθε.

Ver. 87.——ἡ δὲ ξυνάγουσα γεραιὰς, Νηὸν Ἀθηναίης]

Necnon ad templum summasque ad Palladis arces
Subvehitur magnâ matrum regina catervâ,
Dona ferens.—— *Æn.* XI. 477.

Ver. 89.——θύρας ἱεροῖο δόμοιο, Πέπλον.]

——ad templum non æquæ Palladis ibant,
——peplumque ferebant. *Æn.* I. 483.

Πέπλον, ὅς οἱ δοκέει χαριέστατος ἠδὲ μέγιστος
Εἶναι ἐνὶ μεγάροις, καὶ οἱ πολὺ φίλτατος αὐτῇ,
Θεῖναι Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠϋκόμοιο·
Καί οἱ ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῷ,
Ἤνις, ἠκέστας ἱερευσέμεν, αἴκ᾽ ἐλεήσῃ
Ἄστυ τε, καὶ Τρώων ἀλόχους, καὶ νήπια τέκνα·
Αἴκεν Τυδέος υἱὸν ἀπόσχῃ Ἰλίου ἱρῆς,
Ἄγριον αἰχμητὴν, κρατερὸν μήστωρα φόβοιο,
Ὃν δὴ ἐγὼ κάρτιστον Ἀχαιῶν φημὶ γενέσθαι·
Οὐδ᾽ Ἀχιλῆά ποθ᾽ ὧδέ γ᾽ ἐδείδιμεν, ὄρχαμον ἀνδρῶν,
Ὅνπερ φασὶ θεᾶς ἐξέμμεναι· ἀλλ᾽ ὅδε λίην
Μαίνεται, οὐδέ τίς οἱ δύναται μένος ἰσοφαρίζειν.
Ὣς ἔφαθ᾽· Ἕκτωρ δ᾽ οὔτι κασιγνήτῳ ἀπίθησεν·
Αὐτίκα δ᾽ ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε·
Πάλλων δ᾽ ὀξέα δοῦρα, κατὰ στρατὸν ᾤχετο πάντη,
Ὀτρύνων μαχέσασθαι· ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν.
Οἱ δ᾽ ἐλελίχθησαν, καὶ ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν.

" Peplum, quod sibi videtur elegantissimum & maximum
" Esse in ædibus, & sibi longè charissimum ipsi,
" Ponat Minervæ ad genua pulchræ comas:
" Et ei voveat *se* duodecim boves in templo
" Anniculas, jugum non passas, sacrificaturam, si miserata fuerit
" Urbemque, & Trojanorum uxores, & infantes liberos;
" Si utique Tydei filium averterit ab Ilio sacrâ,
" Ferocem bellatorem, violentum artificem fugandi *hostes*,
" Quem sanè ego fortissimum Achivorum arbitror esse:
" Nec Achillem quidem unquam sic timuimus, ducem virorum,
" Quem aiunt è deâ *natum* esse: sed hic valdè
" Furit, neque quisquam ei potest viribus par esse.
Sic dixit: Hector verò nequaquam fratri non obsecutus est:
Statim verò de curru cum armis desiliit in terram;
Vibransque acutas hastas, per exercitum ibat quoquoversum,
Concitans ad pugnandum; suscitavitque prælium grave.
Illi itaque conversi sunt *à fugâ*, & adversi steterunt Achivis.

Ver. 91.——μεγάροις,] *Al.* μεγάρῳ.

Ver. 92.——ἐπὶ γούνασιν] *Ad genua*, vel *in genibus*, pro eo ut *Minervæ* statua vel *Stantis* erat, vel *Sedentis*.

Ver. 93.——ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα,——αἴκ᾽ ἐλεήσῃ]

——siqua est Heleno prudentia vati,——
——primùm prece numen adora:
——dominamque potentem
Supplicibus supera donis.—— *Æn.* III. 433.

Ver. 99. Οὐδ᾽ Ἀχιλῆά ποθ᾽ ὧδέ γ᾽] Notandum quanto cum artificio & hîc & ubique inseratur *Achilles*, ut Poëma unum sit à capite ad calcem.

Ver. 103.——σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε·] Vide suprà ad γ', 29.

Ver. 105. Ὀτρύνων μαχέσασθαι·] Vide suprà ad β', 451.

Ver. 106. Οἱ δ᾽ ἐλελίχθησαν, καὶ ἐναντίοι ἔσταν]

Talibus accensi firmantur, & agmine denso
Consistunt.—— *Æn.* IX. 788.

Ver.

Ἀργεῖοι δ' ὑπεχώρησαν, λῆξαν δὲ φόνοιο·
Φὰν δέ τιν' ἀθανάτων ἐξ οὐρανοῦ ἀστερόεντος
Τρωσὶν ἀλεξήσοντα κατελθέμεν, ὡς ἐλέλιχθεν.
Ἕκτωρ δὲ Τρώεσσιν ἐκέκλετο, μακρὸν ἀΰσας·
Τρῶες ὑπέρθυμοι, τηλέκλειτοί τ' ἐπίκουροι,
Ἀνέρες ἔστε, φίλοι, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς,
Ὄφρ' ἂν ἐγὼ βείω προτὶ Ἴλιον, ἠδὲ γέρουσιν
Εἴπω βουλευτῇσι καὶ ἡμετέρῃς ἀλόχοισι,
Δαίμοσιν ἀρήσασθαι, ὑποσχέσθαι δ' ἑκατόμβας.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Ἀμφὶ δέ μιν σφυρὰ τύπτε καὶ αὐχένα, δέρμα κελαινὸν,
Ἄντυξ, ἣ πυμάτη θέεν ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης.
Γλαῦκος δ' Ἱππολόχοιο πάϊς καὶ Τυδέος υἱὸς
Ἐς μέσον ἀμφοτέρων συνίτην μεμαῶτε μάχεσθαι.
Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Τὸν πρότερος προσέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Τίς δὲ σύ ἐσσι, φέριστε, καταθνητῶν ἀνθρώπων;
Οὐ μὲν γάρ ποτ' ὄπωπα μάχῃ ἔνι κυδιανείρῃ

Argivi autem pedem retulerunt, desieruntque à cæde:
Existimabant utique aliquem immortalium de cœlo stellato
Trojanis auxiliaturum descendisse, *eò quòd* ita conversi essent.
Hector autem Trojanos hortabatur, altùm inclamans;
" Trojani animosi, & è longinquo vocati socii,
" Viri estote, amici, revocate autem strenuam fortitudinem,
" *Tantisper* dum ego ivero ad Ilium, & senibus
" Dixero consiliariis & nostris uxoribus,
" Deos ut precentur, voveántque hecatombas.
Sic utique locutus abiit expeditè pugnam ciens Hector;
Circum autem ipsi malleolos pulsabat & cervicem, corium nigrum,
Ora, quæ extrema ambiebat scutum umbonem habens.
Glaucus autem Hippolochi natus & Tydei filius
In medium utriusque aciei congrediebantur, animis prompti ad pugnandum.
Hi verò cum jam propè essent se invicem invadentes,
Illum prior allocutus est pugnâ strenuus Diomedes;
" Quisnam tu es, fortissime, mortalium hominum?
" Non enim unquam vidi *te* pugnâ in gloriosâ

Ver. 108.——— ἀθανάτων] Et rursùm, ver. 128 & 140. Vide suprà ad ά, 398.

Ibid.——— οὐρανοῦ ἀστερόεντος]

———stellantis regia cœli.
Æn. VII. 210.

———cœlum stellis fulgentibus aptum.
Æn. XII. 202.

Ver. 116.—— κορυθαίολος] Vide suprà ad β, 816.

Ver. 117. Ἀμφὶ δὲ μιν σφυρὰ τύπτε καὶ αὐχένα] Hectorem *incedentem* ita depingunt hi duo versiculi, ut tanquam ob oculos ponant.

Ver. 120.—— μεμαῶτε] Vide suprà ad β, 818.

Ver. 122.—— βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 123. Τίς δὲ σύ ἐσσι, φέριστε,] Longior hæc *Glauci* & *Diomedis* collocutio, non medio est interfita prœlio; sed, ut rectè notavit *Eustathius*, τὸν ἄγριον αἰχμητὴν Ἕκτορα τῆς μάχης ἀποστήσας—ὁ ποιητής,—ἀνίησι τὸ τοῦ πολέμου ἀκμαῖον, καὶ ἀναπαύει, τὸν ἀκροατήν.

Ver. 124. Οὐ μὲν γάρ ποτ' ὄπωπα] Differunt inter se, οὐ ποτ' εἶδον, &, οὐ ποτ' ὄπωπα,

Τὸ πρίν· ἀτὰρ μὲν νῦν γε πολὺ προβέβηκας ἁπάντων
Σῷ θάρσει, ὅτ' ἐμὸν δολιχόσκιον ἔγχος ἔμεινας.
Δυστήνων δέ τε παῖδες ἐμῷ μένει ἀντιόωσιν.
Εἰ δέ τις ἀθανάτων γε κατ' οὐρανοῦ εἰλήλουθας,
Οὐκ ἂν ἔγωγε θεοῖσιν ἐπουρανίοισι μαχοίμην.
Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Δρύαντος υἱὸς κρατερὸς Λυκόοργος
Δὴν ἦν, ὅς ῥα θεοῖσιν ἐπουρανίοισιν ἔριζεν.
Ὅς ποτε μαινομένοιο Διωνύσοιο τιθήνας
Σεῦε κατ' ἠγάθεον Νυσσήϊον· αἱ δ' ἅμα πᾶσαι
Θύσθλα χαμαὶ κατέχευαν, ὑπ' ἀνδροφόνοιο Λυκούργου
Θεινόμεναι βουπλῆγι· Διώνυσος δὲ φοβηθεὶς
Δύσεθ' ἁλὸς κατὰ κῦμα· Θέτις δ' ὑπεδέξατο κόλπῳ
Δειδιότα· κρατερὸς γὰρ ἔχε τρόμος ἀνδρὸς ὁμοκλῇ.
Τῷ μὲν ἔπειτ' ὀδύσαντο θεοὶ ῥεῖα ζώοντες,
Καί μιν τυφλὸν ἔθηκε Κρόνου παῖς· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
Ἦν, ἐπεὶ ἀθανάτοισιν ἀπήχθετο πᾶσι θεοῖσιν.
Οὐδ' ἂν ἐγὼ μακάρεσσι θεοῖς ἐθέλοιμι μάχεσθαι.
Εἰ δέ τις ἐσσὶ βροτῶν, οἳ ἀρούρης καρπὸν ἔδουσιν,

" Antehac: atqui nunc longè antecessisti cunctos
" Tuâ confidentiâ, quandoquidem meam longam hastam expectâsti.
" Infelicium sanè filii meo robori occurrunt.
" Sin aliquis immortalium de cœlo venisti,
" Non equidem ego cum diis cœlestibus pugnavero.
" Non enim nè Dryantis quidem filius fortis Lycurgus
" Diu vixit, qui cum diis cœlestibus contendebat:
" Qui utique furentis Bacchi nutrices
" Persequebatur per sacrum Nysseïum: illæ verò simul omnes
" Thyrsos humi projecerunt, ab homicidâ Lycurgo
" Percussæ stimulo boario; Bacchus verò fugatus
" Subiit maris undam; Thetisque excepit sinu
" Timentem: vehemens enim occupaverat tremor ob viri comminationem.
" Huic quidem posteà irati sunt dii tranquillè viventes,
" Et ipsum cæcum fecit Saturni filius; nec amplius diu
" Vixit: quoniam immortalibus exosus erat omnibus diis.
" *Quare* nec ego equidem cum beatis diis velim pugnare.
" Si verò quis es mortalium, qui telluris fructu vescuntur,

ἔπωπα, eodem modo atque apud Anglos, I never saw, &, I have never seen: Quorum nempe prius ἀορίστως de præterito QUOVIS spatio temporis rectè dici possit; posterius non nisi διωρισμένως de tempore *omni* ad usque PRÆSENTEM diem. Quare aptissimè hic conjunctum est ἔπωπα, cum sequentibus προβέβηκας & εἰλήλουθας. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 135.——βουπλῆγι] Βουπλὴξ δὲ, βούκεντρον, ἢ πέλεκυς βοὸς ἀναιρετικὸς, ἢ μάστιξ γινομένη ἀπὸ τμήματος βύρσης. *Eustath.*

Ver. 139.——ἄρ' ἔτι δὴν] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 142.——οἳ ἀρούρης καρπὸν ἔδουσιν] Ἄρουρα, est, γῆ ἀρομένη, *Terra culta*:

——incultis præstare videmus
Culta loca, & manibus meliores reddere fœtus. *Lucret. lib.* I. 210.

Quem locum *Lambinus* ità edidit;
——incultis

Ἆσσον ἴθ᾽, ὥς κεν θᾶσσον ὀλέθρου πείραθ᾽ ἵκηαι.
Τὸν δ᾽ αὖθ᾽ Ἱππολόχοιο προσηύδα φαίδιμος υἱός·
Τυδείδη μεγάθυμε, τίη γενεὴν ἐρεείνεις;
Οἵη περ φύλλων γενεὴ, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν.
Φύλλα τὰ μέν τ᾽ ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ᾽ ὕλη
Τηλεθόωσα φύει, ἔαρος δ᾽ ἐπιγίγνεται ὥρη·
Ὣς ἀνδρῶν γενεὴ, ἡ μὲν φύει, ἡ δ᾽ ἀπολήγει.
Εἰ δ᾽ ἐθέλεις καὶ ταῦτα δαήμεναι, ὄφρ᾽ εὖ εἰδῇς
Ἡμετέρην γενεὴν, πολλοὶ δέ μιν ἄνδρες ἴσασιν·
Ἔστι πόλις Ἐφύρη, μυχῷ Ἄργεος ἱπποβότοιο·

" Propiùs accede, ut ocyùs mortis *ad* metas pervenias.
Hunc autem vicissim Hippolochi allocutus est illustris filius;
" Tydide magnanime, cùr genus *meum* percontaris?
" Qualis foliorum generatio, talis & hominum.
" Folia alia quidem ventus humi fundit, alia verò sylva
" Germinans producit; verisque succrescunt tempore:
" Sic hominum generatio, hæc quidem nascitur, illa verò definit.
" Si verò vis & hæc discere, ut benè cognoscas
" Nostram stirpem, multi utique ipsam homines nôrunt:
" Est urbs Ephyra, *in* recessu Argi equis apti;

——————incultis præstare videmus
Culta loco, & manibus meliores *reddi* fœtus:

Atque ita omninò " *legendum, libris omnibus reclamantibus,*" contendit: " *quoniam videmus fœtus manibus reddi, hoc est fieri, meliores; reddere autem, quod est in omnibus libris, ferri non posse.*" Absurdè admodùm. Neque enim verum est, neque id ait *Lucretius, terræ fœtus* (quod utique voluit Vir doctus) hominum *manibus* meliores " *reddi*;" sed *terram* ipsam *manibus* cultum, fœtus suos " *Reddere*" meliores.

Ver. 146. Οἵη περ φύλλων γενεὴ,] Locum hunc omni tempore & laudârunt Veteres, & imitati sunt. *Simonides*, in fragmentis;

Ἓν δὲ τὸ κάλλιστον, Χῖος ἔειπεν ἀνήρ·
" Οἵη περ φύλλων γενεὴ, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν."

Musæus apud *Clementem Alexandrinum, Strom.* VI.;

Ὣς δ᾽ αὔτως καὶ φύλλα φύει ζείδωρος ἄρουρα·
Ἄλλα μὲν ἐν μελίῃσιν ἀποφθίνει, ἄλλα δὲ φύει·
Ὣς δὲ καὶ ἀνθρώπων γενεὴ καὶ φῦλλον ἑλίσσει.

Quos quidem versus *Homerum ipsum* ex *Musæo* antiquiore imitatum fuisse existimavit *Clemens*: Sed Scriptoris *Homero recentioris* fuisse, vel ex eo satis liquet, quòd ἀποφθίνει penultimam *corripiat*: Vide suprà ad β´, 43.

Pindarus. Pyth.or. Od. VIII. *sub finem*;

Ἐπάμεροι· τί δέ τις; τί δ᾽ οὔ τις;
Σκιᾶς ὄναρ ἄνθρωποι.

Sophocles, in *Ajace*;

Ὁρῶ γὰρ ἡμᾶς οὐδὲν ὄντας ἄλλο πλὴν
Εἴδωλ᾽, ὅσοιπερ ζῶμεν, ἢ κούφην σκιάν.
Ver. 125.

Euripides, apud *Plutarchum* de *Consolatione*;

Κύκλος γὰρ αὐτὸς καρπίμοις τε γῆς φυτοῖς,
Θνητῶν τε γενεᾷ· τοῖς μὲν αὔξεται βίος,
Τῶν δὲ φθίνει τε κἀκθερίζεται πάλιν.

Aristophanes, in *Avibus*;

Ἄγε δὴ φύσιν ἄνδρες ἀμαυρόβιοι, φύλλων γενεᾷ προσόμοιοι,
Ὀλιγοδρανέες, πλάσματα πηλοῦ, σκιοειδέα φῦλ᾽ ἀμενηνὰ,
Ἀπτῆνες, ἐφημέριοι, ταλαοὶ βροτοὶ, ἀνέρες εἰκελόνειροι.
Ver. 686.

[Quorum quidem versuum *rythmum* qui auribus accipere velit, eos ad sequentem normam exigere oportebit;

Βοοῶν, βοοῶν. βοοῶν, βοοῶν | βοοῶν, βοοῶν, βοοῶντος. |
Ἄγε δὴ | φύσιν ἄν | δρες ἀμαυ | ρόβιοι | φύλλων | γενεᾷ | προσόμοιοι.]

Horatius denique, in *Arte Poëticâ*;

Ut silvæ foliis pronos mutantur in annos,
Prima cadunt.—————— *Ver.* 60.

Vel, ut emendavit Criticorum maximus, *Bentleius*;

Ut silvis folia privos mutantur in annos,
Prima cadunt.————

Ver. 147.——ὕλη] Vide suprà ad γ´, 151.

Ver. 152. Ἔστι πόλις Ἐφύρη,]

Urbs antiqua fuit.———— *Æn.* I. 16.

Ἔνθάδε Σίσυφος ἔσκεν, ὃ κέρδιστος γένετ' ἀνδρῶν,
Σίσυφος Αἰολίδης· ὁ δ' ἄρα Γλαῦκον τέκεθ' υἱόν·
Αὐτὰρ Γλαῦκος ἔτικτεν ἀμύμονα Βελλεροφόντην·
Τῷ δὲ θεοὶ κάλλος τε καὶ ἠνορέην ἐρατεινὴν
Ὤπασαν· αὐτάρ οἱ Προῖτος κάκ' ἐμήσατο θυμῷ·
Ὅς ῥ' ἐκ δήμου ἔλασσεν, (ἐπεὶ πολὺ φέρτερος ἦεν
Ἀργείων· Ζεὺς γάρ οἱ ὑπὸ σκήπτρῳ ἐδάμασσε.)
Τῷ δὲ γυνὴ Προίτου ἐπεμήνατο, δῖ' Ἄντεια,
Κρυπταδίῃ φιλότητι μιγήμεναι· ἀλλὰ τὸν οὔτι
Πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέοντα δαΐφρονα Βελλεροφόντην.
Ἡ δὲ ψευσαμένη Προῖτον βασιλῆα προσηύδα·
Τεθναίης, ὦ Προῖτ', ἢ κάκτανε Βελλεροφόντην,
Ὅς μ' ἔθελεν φιλότητι μιγήμεναι οὐκ ἐθελούσῃ.
Ὣς φάτο· τὸν δὲ ἄνακτα χόλος λάβεν, οἷον ἄκουσε·
Κτεῖναι μέν ῥ' ἀλέεινε, σεβάσσατο γὰρ τόγε θυμῷ,

" Ibi Sisyphus fuit, qui prudentissimus erat mortalium,
" Sisyphus Æolides; is autem Glaucum genuit filium:
" At Glaucus genuit laudatissimum Bellerophontem:
" Huic autem dii pulchritudinémque & virtutem amabilem
" Præbuerunt: sed ei Prœtus mala molitus est animo:
" Qui è civitate expulit: (quoniam *Prœtus* multò protentissimus erat
" Argivorum: Jupiter enim ei *illos* sub sceptro subdiderat)
" Cum hoc utique uxor Prœti furiosè cupierat, nobilis Antéa,
" Clandestino amore misceri; sed neutiquam
" Persuasit bonâ mente prædito prudenti Bellerophonti.
" Illa verò mentita, Prœtum regem *sic* allocuta est;
" *Moriendum tibi statue, ô Prœte, vel interfice Bellerophontem,*
" *Qui mihi voluit Amore misceri nolenti.*
" Sic dixit; at regem ira occupavit, eò quod talia audîerat:
" Interficere quidem nolebat, religioni enim habuit id in animo,

Cæterùm quâ ratione vox, πόλις hîc ultimam producat; item αὐτὰρ, *ver.* 157; & γὰρ, *ver.* 159; vide suprà ad ά, 51. Porrò de *longa* hâc oratione, vide suprà ad *ver.* 123.

Ibid.——μυχῷ Ἄργεος]
——vasto submota recessu.
Æn. VIII. 193.

Ver. 153.——κέρδιστος] Συνεσώτατος, ὡς ὁ Γλαῦκός φησι. Μέση δὲ λέξις ἐστὶ τὸ Κέρδιστος. Οὐ γὰρ ἤθελεν βλασφημεῖν ὁ Γλαῦκος τὸν πρόγονον, κλεπτίστατον ἀληθῶς ὄντα. *Eustath.*

Ver. 155.——ἀμύμονα] Insignem; non utique ad omnem virtutem, (vide *ver.* 200,) sed——κάλλος τε καὶ ἠνορέην ἐρατεινήν. Item ad castitatem, *ver.* 161.

Ver. 156.——ἠνορέην ἐρατεινὴν] Virtutem in bello, non sævum & ferocientem, sed cum humanitate conjunctam.

Ver. 158. Ὅς ῥ'] *Qui utique. Qui scilicet:* Vide suprà ad έ, 858.

Ibid.——πολὺ φέρτερος] *Prœtus* videlicet.

Ver. 160. Τῷ δὲ] Istud, τῷ δὲ, hoc in loco, non illud est, quod Romani dicunt, *Huic autem*; sed, *Huic videlicet.* Indicat enim, quam demùm ob causam *Bellerophontem* expulerit *Prœtus.*

Ibid.——δῖ' Ἄντεια,] Εἰρωνικῶς, inquit *Scholiastes.* At nihil opus. Δῖος enim dicitur quis, non ad *probitatem Morum*, sed ad *pulchritudinem, nobilitatem,* aut similia.

Ver. 161.——ἀλλὰ τὸν οὔτι Πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέοντα] Τὰ μὲν εἰκότα καὶ συνήθη κατὰ λόγον ἐπιτραπέμενα, τῷ ἐφ' ἡμῖν ἀποδίδωσι· Καὶ λέγει δήπου,——" ἀλλὰ τὸν οὔτι Πεῖθ' ἀγαθὰ " φρονέοντα." *Plutarch. in Coriolano.*

Ver. 163.——βασιλῆα] Vide suprà ad ά, 265.

Ver.

Πέμπε δέ μιν Λυκίηνδε, πόρεν δ' ὅγε σήματα λυγρὰ,
Γράψας ἐν πίνακι πτυκτῷ θυμοφθόρα πολλά·
Δεῖξαι δ' ἠνώγει ᾧ πενθερῷ, ὄφρ' ἀπόλοιτο.
Αὐτὰρ ὁ βῆ Λυκίηνδε θεῶν ὑπ' ἀμύμονι πομπῇ·
Ἀλλ' ὅτε δὴ Λυκίην ἷξε, Ξάνθον τε ῥέοντα,
Προφρονέως μιν τῖεν ἄναξ Λυκίης εὐρείης·
Ἐννῆμαρ ξείνισσε, καὶ ἐννέα βοῦς ἱέρευσεν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτη ἐφάνη ῥοδοδάκτυλος ἠὼς,
Καὶ τότε μιν ἐρέεινε, καὶ ᾔτεε σῆμα ἰδέσθαι,
Ὅ, ττι ῥά οἱ γαμβροῖο παρὰ Προίτοιο φέροιτο.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ σῆμα κακὸν παρεδέξατο γαμβρῦ,
Πρῶτον μέν ῥα Χίμαιραν ἀμαιμακέτην ἐκέλευσε
Πεφνέμεν· ἡ δ' ἄρ' ἔην θεῖον γένος, ὐδ' ἀνθρώπων,
Πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα,
Δεινὸν ἀποπνείυσα πυρὸς μένος αἰθομένοιο.
Καὶ τὴν μὲν κατέπεφνε, θεῶν τεράεσσι πιθήσας.
Δεύτερον αὖ, Σολύμοισι μαχέσσατο κυδαλίμοισι·
Καρτίςην δὴ τήν γε μάχην φάτο δύμεναι ἀνδρῶν.
Τὸ τρίτον αὖ, κατέπεφνεν Ἀμαζόνας ἀντιανείρας.

" Misit autem ipsum in Lyciam, deditque is literas perniciosas,
" Scribens in tabellâ complicatâ exitialia multa;
" Ostendereque jussit suo socero, quo periret.
" Itaque ille abiit in Lyciam, deorum fausto ductu:
" Sed quandò jam *ad* Lyciam pervenisset, Xanthúmque fluentem,
" Propenso animo ipsum honoravit rex Lyciæ latæ:
" *Nempe* per novem dies *eum* hospitaliter excepit, & novem boves sacrificavit:
" Verùm ut jam decima apparuit roseis digitis aurora,
" Tum quidem ipsum interrogavit, & petiit literas videre,
" Quid utique sibi genero à Prœto ferret.
" At postquam literas exitiales accepit generi,
" Primùm quidem Chimæram insuperabilem *eum* jussit
" Interficere: hæc utique erat divinum genus, non hominum,
" Antè leo, post autem draco, media verò capra,
" Terribilem spirans ignis vim ardentis.
" Et hanc quidem interfecit, deorum signis fretus.
" Secundò verò, *cum* Solymis pugnavit inclytis:
" Acerrimam certè hanc pugnam dicebat *se* iniisse virorum.
" Tertiò verò, interfecit Amazonas viragines.

Ver. 168.——πόρεν δ' ὅγε] Quàm non supervacaneum sit istud, ὅγε, vide suprà ad γ', 409.

Ver. 175.——ῥοδοδάκτυλος ἠὼς,] Vide suprà ad ά, 477.

Ver. 176.——μιν ἐρέεινε,] Quâ ratione, μιν, hîc producatur; similitérque, πάλιν, *ver.* 189; & μέν, *ver.* 194; itemque ultima vocis, θυγατέρα, *ver.* 192; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 177. Ὅ, ττι ῥά] *Qui scilicet.* Vide suprà ad έ, 858.

Τῷ δ' ἄρ' ἀνερχομένῳ πυκινὸν δόλον ἄλλον ὕφαινε·
Κρίνας ἐκ Λυκίης εὐρείης φῶτας ἀρίστους,
Εἷσε λόχον· τοὶ δ' οὔτι πάλιν οἶκονδε νέοντο·
Πάντας γὰρ κατέπεφνεν ἀμύμων Βελλεροφόντης.
Ἀλλ' ὅτε δὴ γίγνωσκε θεοῦ γόνον ἠῢν ἐόντα,
Αὐτοῦ μιν κατέρυκε, δίδου δ' ὅγε θυγατέρα ἥν·
Δῶκε δέ οἱ τιμῆς βασιληΐδος ἥμισυ πάσης.
Καὶ μέν οἱ Λύκιοι τέμενος τάμον ἔξοχον ἄλλων,
Καλὸν φυταλιῆς καὶ ἀρούρης, ὄφρα νέμοιτο.
Ἡ δ' ἔτεκε τρία τέκνα δαΐφρονι Βελλεροφόντῃ,
Ἴσανδρόν τε, καὶ Ἱππόλοχον, καὶ Λαοδάμειαν.
(Λαοδαμείῃ μὲν παρελέξατο μητίετα Ζεύς,
Ἡ δ' ἔτεκ' ἀντίθεον Σαρπηδόνα χαλκοκορυστήν.)
Ἀλλ' ὅτε δὴ κἀκεῖνος ἀπήχθετο πᾶσι θεοῖσιν,
Ἤτοι ὁ καππεδίον τὸ Ἀλήϊον οἶος ἀλᾶτο,

" Huic autem redeunti callidam fraudem aliam struxit:
" Delectis ex Lyciâ latâ viris fortissimis,
" Collocavit insidias: ii verò nequaquam rursus domum redierunt;
" Omnes enim interfecit eximius Bellerophontes.
" Sed quando jam cognôrat hunc dei sobolem præclaram esse,
" Illic ipsum detinuit, deditque is filiam suam:
" Dedit etiam ei honoris regii dimidium totius.
" Quin & ei Lycii portionem agri dederunt separatam, præstantem cæteris,
" Amœnam, & vitiferam & arabilem, ut coleret.
" Illa verò peperit tres liberos prudenti Bellerophonti,
" Isandrúmque & Hippolochum & Laodaméam.
" (Cum Laodamêa quidem concubuit providus Jupiter,
" Hæcque peperit deo parem Sarpedona bellicosum.)
" Sed quando jam & ipse [*Bellerophon*] exosus fuit omnibus diis,
" Sanè is per campum Aleïum solus errabat,

Ver. 188. Κρίνας] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 191. —— ὅτε δὴ γίγνωσκε] Ex *virtute* scilicet & *rebus gestis*.

Ver. 192. —— ὅγε] Non *Prœtus* (ut absurdè *Spondanus* ad *ver.* 144.) sed Rex Lyciæ, *Prœti* socer. De syntaxi, vide suprà ad γ', 409.

Ibid. —— θυγατέρα] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 194. Καὶ μεν οἱ] *Barnesius* edidit, Καὶ μὴν οἱ. Sed nihil opus.

Ver. 195. Καλὸν] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 197 & 203. Ἴσανδρον] *Al.* Πείσανδρον

Ver. 198. —— παρελέξατο] Vide suprà ad β', 515.

Ibid. —— μητίετα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 199. —— χαλκοκορυστήν.] Vide suprà ad β', 1.

Ver. 200. —— ὅτε δὴ κἀκεῖνος] " *Quum* " *& ipse Bellerophon.*" Cæterùm cujus demùm *criminis* pœnas lueret *Bellerophon*, id verò non meminit *Glaucus*, nè genus suum dedecoraret: Ut rectè annotavit *Popius*. *Aristoteles* citat hunc versum, Αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ κεῖνος. —— *Probl.* XXX. 1.

Ver. 201. Ἤτοι ὁ καππεδίον τὸ Ἀλήϊον]
Qui miser in campis mœrens errabat *Aleïs*.
Ipse suum cor edens, hominum vestigia vitans. *Cic. Tusc. Quæst. l.* 3.

Τὸ Ἀλήϊον, ἆρά γε τὸ ἄσπορον, καὶ μὴ ἔχον λήϊα: οὐχί· ἀλλ' ἐκ τοῦ, οἷον αὐτὸν ἐν αὐτῷ ἀλᾶσθαι. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 11. *Diogenes Laërtius* similiter de *Heraclito*; Καὶ τέλος, μισανθρωπήσας, καὶ ἐκπατήσας, ἐν τοῖς ὄρεσι διῃτᾶτο, πόας σιτούμενος καὶ βοτάνας· in vitâ

Ὃν θυμὸν κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων·
Ἴσανδρον δέ οἱ υἱὸν Ἄρης, ἆτος πολέμοιο,
Μαρνάμενον Σολύμοισι κατέκτανε κυδαλίμοισι.
Τὴν δὲ χολωσαμένη χρυσήνιος Ἄρτεμις ἔκτα.
Ἱππόλοχος δέ μ' ἔτικτε, καὶ ἐκ τοῦ φημὶ γενέσθαι·
Πέμπε δέ μ' ἐς Τροίην, καί μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλεν,
Αἰὲν ἀριστεύειν, καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων·
Μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν· οἳ μέγ' ἄριστοι
Ἔν τ' Ἐφύρῃ ἐγένοντο καὶ ἐν Λυκίῃ εὐρείῃ·
Ταύτης τοι γενεῆς τε καὶ αἵματος εὔχομαι εἶναι.
Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Ἔγχος μὲν κατέπηξεν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
Αὐτὰρ ὁ μειλιχίοισι προσηύδα ποιμένα λαῶν·
Ἦ ῥά νύ μοι ξεῖνος πατρώϊός ἐσσι παλαιός·
Οἰνεὺς γάρ ποτε δῖος ἀμύμονα Βελλεροφόντην
Ξείνισ' ἐνὶ μεγάροισιν, ἐείκοσιν ἤματ' ἐρύξας·
Οἳ δὲ καὶ ἀλλήλοισι πόρον ξεινήϊα καλά·
Οἰνεὺς μὲν ζωστῆρα δίδου φοίνικι φαεινόν,

" Suum animum exedens, vestigia hominum vitans.
" Isandrum verò ejus filium Mars, insatiabilis belli,
" Pugnantem adversus Solymos interfecit inclytos.
" Hanc autem irata aureas habenas tractans Diana occidit.
" Hippolochus verò me genuit, & ex hoc dico me natum esse:
" Misit autem me ad Trojam, & mihi valde multa mandavit,
" *Ut semper fortissimè rem gererem, & superior virtute essem aliis;*
" *Neque genus patrum dedecorarem; qui quàm fortissimi*
" *Inque Ephyrâ extiterunt & in Lyciâ latâ:*
" Hoc tibi ex generéque & sanguine glorior esse.
Sic dixit; lætatus autem est pugnâ strenuus Diomedes:
Hastam quidem defixit in terram almam,
Atque ipse blandis *verbis* allocutus est pastorem populorum;
" Certè mihi hospes paternus es vetus:
" Oeneus enim olim nobilis eximium Bellerophontem
" Hospitio excepit in ædibus, viginti dies retentum:
" Hi autem & sibi mutuò dederunt xenia pulchra:
" Oeneus quidem balteum dedit puniceo colore fulgentem,

vitâ Heraclit. Quæritque *Aristoteles*, διὰ τί πάντες, ὅσοι περιττοὶ γεγόνασιν ἄνδρες, ἢ κατὰ φιλοσοφίαν, ἢ πολιτικὴν, ἢ ποίησιν, ἢ τέχνας, φαίνονται μελαγχολικοὶ ὄντες; —— οἷον λέγεται τῶν τε ἡρωϊκῶν τὰ περὶ τὸν Ἡρακλέα, —— ἔτι δὲ τὰ περὶ Αἴαντα καὶ Βελλεροφόντην. —— καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ τῶν ἡρώων, ὁμοιοπαθεῖς φαίνονται τούτοις. *Problem.* XXX. 1.

Ver. 205. Τὴν δὲ] *Laodamiam.*

Ver. 208. —— ὑπείροχον] Vide suprà ad β', 426.

Ver. 209. Μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν·] ——in antiquam virtutem animosque viriles
Et pater Æneas, & avunculus excitat Hector. *Æn.* III. 342.

Ver. 212. —— βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 217. Ξείνισ' ἐνὶ] Vide suprà ad α', 240.

Ver. 218. —— καλά·] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 219. Οἰνεὺς μὲν ζωστῆρα δίδου]

Ille

Βελλεροφόντης δὲ χρύσεον δέπας ἀμφικύπελλον·
Καί μιν ἐγὼ κατέλειπον ἰὼν ἐν δώμασ᾽ ἐμοῖσι.
Τυδέα δ᾽ ὐ μέμνημαι· ἐπεί μ᾽ ἔτι τυτθὸν ἐόντα
Κάλλιφ᾽, ὅτ᾽ ἐν Θήβῃσιν ἀπώλετο λαὸς Ἀχαιῶν.
Τῷ νῦν σοὶ μὲν ἐγὼ ξεῖνος φίλος Ἄργεϊ μέσσῳ
Εἰμί· σὺ δ᾽ ἐν Λυκίῃ, ὅτε κεν τῶν δῆμον ἵκωμαι.
Ἔγχεσι δ᾽ ἀλλήλων ἀλεώμεθα καὶ δι᾽ ὁμίλου·
Πολλοὶ μὲν γὰρ ἐμοὶ Τρῶες, κλειτοί τ᾽ ἐπίκουροι,
Κτείνειν, ὅν κε θεός γε πόρῃ καὶ ποσσὶ κιχείω·
Πολλοὶ δ᾽ αὖ σοὶ Ἀχαιοὶ, ἐναιρέμεν, ὅν κε δύνηαι·
Τεύχεα δ᾽ ἀλλήλοις ἐπαμείψομεν· ὄφρα καὶ οἵδε
Γνῶσιν, ὅτι ξεῖνοι πατρώϊοι εὐχόμεθ᾽ εἶναι·
Ὣς ἄρα φωνήσαντε, καθ᾽ ἵππων ἀΐξαντε,
Χεῖράς τ᾽ ἀλλήλων λαβέτην, καὶ πιστώσαντο·
Ἔνθ᾽ αὖτε Γλαύκῳ Κρονίδης φρένας ἐξέλετο Ζεὺς,
Ὃς πρὸς Τυδείδην Διομήδεα τεύχε᾽ ἄμειβε,
Χρύσεα χαλκείων, ἑκατόμβοι᾽ ἐννεαβοίων.

" Bellerophontes autem aureum poculum duplex rotundum:
" Et id ego reliqui, cùm huc proficiscerer in ædibus meis,
" Tydeum verò non memini; quoniam me adhuc parvulum existentem
" Reliquit, quando ad Thebas perierunt copiæ Achivorum.
" Quare nunc tibi quidem ego hospes amicus Argo in medio
" Sum; tu autem in Lyciâ, siquando Lyciorum ad gentem venero.
" Hastis verò alter alterum petere vitemus & in turbâ:
" Multi quidem enim mihi Trojani, inclytique socii,
" *Quorum* occidam quemcunque deus obtulerit, & pedibus assequutus fuero:
" Multique vicissim tibi Achivi, *quorum* interficias quemcunque possis:
" Arma verò inter nos permutemus, ut & hi
" Nôrint, quòd hospites paternos profitemur nos esse.
Sic utique locuti, de curribus desilientes,
Manusque mutuò prehenderunt, & fidem dederunt.
Tum verò Glauco Saturnius mentem ademit Jupiter,
Qui cum Tydide Diomede arma permutavit,
Aurea æneis, centum boves valentia novem boves valentibus.

Ille mihi insignem pharetram, Lyciasque sagittas
Discedens, chlamydemque auro dedit intertextam,
Frænaque bina meus quæ nunc habet aurea Pallas:
Ergo & quam petitis, juncta est mihi fœdere dextra. *Æn.* VIII. 166.

Ver. 220.——χρύσεον δέπας] Pronuntiabatur χρυσοῦν. Vide suprà ad β', 268.

Ibid.——ἀμφικύπελλον·] Vide suprà ad ά, 584.

Ver. 225.——ὅτε κεν] Qui istud κὲν omiserit, vel aliâ voculâ mutaverit; is demum sentiet, quàm non sit ad sententiam supervacaneum. Vide suprà ad ά, 56; & β', 158; & έ, 858.

Ver. 231.——ὅτι] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 234.———— φρένας ἐξέλετο Ζεὺς] Ὃ ἐστιν, ἐξαιρέτως ἐποίησεν, ὡς τῷ Πορφυρίῳ δοκεῖ· διὰ τὸ τοιαύτην φιλοτιμίαν ἐνδείξασθαι, καὶ μὴ γλισχρεύσασθαι περὶ τὴν τῶ ξένω ἄξιωσιν.—Ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς, τὸ φρένας ἐξέλετο Ζεὺς, φανερῶς ἐστὶ Ἀφροσύνης κεῖσθαι. *Eustath.* Vide infrà, ζ', 470; & τ', 137.

Ver. 236. Χρύσεα χαλκείων, ἑκατόμβοι᾽ ἐννεαβοίων.] *Fulvius Ursinus*, ad *Virgil. Æn.* III. 549, tres versus ex *Homero* & *Virgilio* affert,

Ἕκτωρ δ' ὡς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκανεν,
Ἀμφ' ἄρα μιν Τρώων ἄλοχοι θέον, ἠδὲ θύγατρες,
Εἰρόμεναι παῖδάς τε, κασιγνήτους τε, ἔτας τε,
Καὶ πόσιας· ὁ δ' ἔπειτα θεοῖς εὔχεσθαι ἀνώγει
Πάσας ἑξείης· πολλῇσι δὲ κήδε' ἐφῆπτο.
Ἀλλ' ὅτε δὴ Πριάμοιο δόμον περικαλλέ' ἵκανε,
Ξεστῇς αἰθούσῃσι τετυγμένον· αὐτὰρ ἐν αὐτῷ
Πεντήκοντ' ἔνεσαν θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο,
Πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι· ἐνθάδε παῖδες
Κοιμῶντο Πριάμοιο παρὰ μνηστῇς ἀλόχοισι·
Κουράων δ' ἑτέρωθεν ἐναντίοι ἔνδοθεν αὐλῆς
Δώδεκ' ἔσαν τέγεοι θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο,
Πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι· ἐνθάδε γαμβροὶ
Κοιμῶντο Πριάμοιο παρ' αἰδοίῃς ἀλόχοισιν·
Ἔνθα οἱ ἠπιόδωρος ἐναντίη ἤλυθε μήτηρ,

Hector autem ut ad Scæásque portas & fagum pervenit,
Circa utique ipsum Trojanorum uxores currebant & filiæ,
Percontantes *de* filiisque, fratribúsque, amicisque,
Et maritis; ille verò deinceps diis supplicare jussit
Omnes ordine: multis autem mala impendebant.
Sed quando jam *ad* Priami domum perpulchram pervenisset,
Fabrefactis porticibus extructam; nempe in eâ
Quinquaginta inerant thalami *ex* polito lapide
Propè se invicem ædificati; ubi filii
Cubabant Priami apud legitimas uxores.
Filiarum autem è regione oppositi intra atrium
Duodecim erant sub tecto thalami *ex* polito lapide,
Prope se invicem ædificati; ubi generi
Cubabant Priami apud pudicas uxores:
Ibi ei mitis obvia venit mater,

affert, quorum membra bina in *Sonum* istum *consimilem* exeant, quem in linguis recentioribus *Rythmum* vulgò appellare solent:

Ἐκ μὲν Κρητάων γένος εὔχομαι εὐρειάων.
Odyss. ξ', 199.

Χρύσεα χαλκείων, ἑκατόμβοι' ἐννεαβοίων.
Iliad. ζ, 236.

Cornua velatarum obvertimus antennarum.
Æn. III. 549.

Verùm in trium horum exemplorum posterioribus duobus à scopo aberravit vir eruditus. Neque enim —*κείων* & —*βοίων* similem istum sonum in diphthongis dissimilibus efficiunt; neque, in ultimo versu, sibi omninò respondent, in membri utriusque exitu, —*tarum* & —*narum*; sed —*latar'* & —*narum*, quorum utique sonus est dissimillimus †.

† *Cornua velatar' obvertimus antennarum.*

Porrò, valdè pueriliter ad hunc versum *Homeri* annotat Scholiastes; Κεκώλυται δὲ ὑπὸ τοῦ μέτρου εἰπεῖν, ἐννεαβοίων: Quasi verò non facillimè, si id postulâsset sententia, dicere potuisset,

Χρύσεα χαλκείων, ἑκατόμβοια ἐννεαβοίων·

Quâ de licentiâ, (quæ & rursum *ver.* 240, in voce πόσιας, occurrit;) vide suprà ad ά, 51.

Ver. 237. φηγὸν] *Al.* πύργον.

Ver. 244. Πεντήκοντ' ἔνεσαν θάλαμοι]
Quinquaginta illi thalami, spes tanta nepotum,
Barbarico postes auro spoliisque superbi.
Æn. II. 503.

Ver. 245 & 249. Πλησίοι] *Al.* πλησίον.

Ver. 248. —τέγεοι] ὑπερῷοι· *Schol.*

Ver. 251. —ἤλυθε] Vide suprà ad γ', 205.

Ver.

Λαοδίκην ἐσάγουσα, θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην·
Ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
  Τέκνον, τίπτε λιπὼν πόλεμον θρασὺν εἰλήλυθας;
Ἦ μάλα δὴ τείρουσι δυσώνυμοι υἷες Ἀχαιῶν,
Μαρνάμενοι περὶ ἄστυ· σὲ δ' ἐνθάδε θυμὸς ἀνῆκεν
Ἐλθόντ' ἐξ ἄκρης πόλιος Διῒ χεῖρας ἀνασχεῖν.
Ἀλλὰ μέν', ὄφρα κέ τοι μελιηδέα οἶνον ἐνείκω,
Ὡς σπείσῃς Διῒ πατρὶ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι
Πρῶτον· ἔπειτα δέ κ' αὐτὸς ὀνήσεαι, αἴ κε πίησθα·
Ἀνδρὶ δὲ κεκμηῶτι μένος μέγα οἶνος ἀέξει,
Ὡς τύνη κέκμηκας ἀμύνων σοῖσιν ἔτῃσι.
  Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Μή μοι οἶνον ἄειρε μελίφρονα, πότνια μήτηρ,
Μή μ' ἀπογυιώσῃς, μένεος δ' ἀλκῆς τε λάθωμαι.
Χερσὶ δ' ἀνίπτοισιν Διῒ λείβειν αἴθοπα οἶνον

Ad Laodicen iens, filiarum formâ præstantissimam;
Inque ejus hæsit manu, verbáque fecit, & compellavit;
  "Fili, cur relicto prœlio aspero venisti?
"Certè valdè jam premunt detestandi filii Achivorum,
"Pugnantes circa urbem: te autem, credo, huc animus impulit
"Profectum ex summâ arce Jovi manus attollere.
"Sed mane, donec tibi dulce vinum attulero,
"Ut libes Jovi patri & cæteris immortalibus
"Primum; deinde & ipse reficiaris, si biberis:
"Viro utique defatigato robur valde vinum auget,
"Sicut tu defatigatus es pugnans pro tuis civibus.
  Huic autem respondit deinde ingens pugnam expeditè ciens Hector;
"Nè mihi vinum afferas mellitum, veneranda mater,
"Nè me enerves, roboris autem viriumque obliviscar.
"Manibus autem illotis Jovi libare nigrum vinum

Ver. 252. Λαοδίκην ἰσάγουσα,] Εἰς Λαοδίκης θάλαμον ὑπάγουσα· πρὸς Λαοδίκην πορευομένη· *Schol.* Similiter *Porphyrius:* Τὸ, ἐσάγουσα, ἐν ἴσῳ κατὰ τὸ σὺν δ', οἷον εἰσφέρουσα. —— Ὡς γὰρ, "ἐξαγαγόντες," ἐκπορευθέντες τοῦ ἀνδρὸς —— ὁμοίως τῷ, "ἐσάγουσα," κέχρηται. *Quæst. Homeric.* 17. Item *Eustathius:* Εἰς ἣν [Λαοδίκην] ἡ Ἑκάβη ἀπῄει, ἐντυγχάνει τῷ Ἕκτορι. —— Ἐνταῦθα δὲ κεῖται τὸ "εἰσάγειν," ἀντὶ τοῦ "εἰσιέναι" ἢ "ὑπάγειν."

Ver. 254 & 262. —— εἰλήλυθας; —— κέκμηκας,] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 255. Ἦ μάλα δὴ τείρουσι —— περὶ ἄστυ· σὲ —— χεῖρας ἀνασχεῖν.] Sunt qui hæc ità accipiant, ut sit interrogatio, *An valdè jam,* &c.? Nec quidem id malè. Ego tamen quominùs ità accipiam, faciunt tum particulæ istæ, μάλα δὴ· tum id quod posteà occurrit, *ver.* 386. —— ἐπεὶ ἄκουσα τείρεσθαι Τρῶας, μέγα δὲ κράτος εἶναι Ἀχαιῶν.

Ver. 259. —— ἀθανάτοισι] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 261. —— κεκμηῶτι] Quâ analogiâ ex τεθνηκότι, fit τεθνεῶτι, τεθνειῶτι, & inde, linguâ Ioniâ, τεθνηῶτι & τεθνεῶτι; eâdem analogiâ fit κεκμηκότι, κεκμεῶτι, κεκμειῶτι, & inde κεκμηῶτι. Vide suprà ad β', 818.

Ver. 263. —— κορυθαίολος] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 264. —— πότνια μήτηρ,] Scholiastes & *Eustathius* in Commentario; πότνια μῆτερ.

Ver. 266. —— ἀνίπτοισιν] *Al.* ἀνίπτοισι. Quod perinde est. Vide ad ά, 51.

Me bello è tanto digressum & cæde recenti
Attrectare nefas, donec me flumine vivo
Abluero —— *Æn.* II. 719.

Ibid. —— αἴθοπα οἶνον] Vide suprà ad ά, 462.

Ver.

Ἅζομαι· ὐδέ πη ἐςὶ κελαινεφεῖ Κρονίωνι
Αἵμαῖι κὴ λύθρῳ πεπαλαῖμένον εὐχετάασθαι.
Ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγελείης
Ἔρχεο σὺν θυέεσσιν, ἀολλίσσασα γεραιὰς·
Πέπλον δ', ὅςις τοι χαριέςαῖ@ ἠδὲ μέγις@
Ἔςιν ἐνὶ μεγάρῳ, καί τοι πολὺ φίλταῖ@ αὐτῇ,
Τὸν θὲς Ἀθηναίης ἐπὶ γένασιν ἠϋκόμοιο,
Καί οἱ ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βῦς ἐνὶ νηῷ,
Ἤνις, ἠκέςας ἱερευσέμεν, αἴκ' ἐλεήσῃ
Ἄςυ τε, κὴ Τρώων ἀλόχυς, κὴ νήπια τέκνα·
Αἴκεν Τυδέ@ υἱὸν ἀπόσχῃ Ἰλίυ ἱρῆς,
Ἄγριον αἰχμητὴν, κραῖερὸν μήςωρα φόβοιο.
Ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγελείης
Ἔρχευ· ἐγὼ δὲ Πάριν μεῖελεύσομαι, ὄφρα καλέσσω,
Αἴκ' ἐθέλησ' εἰπόντος ἀκυέμεν· ὥς κεν οἱ αὖθι
Γαῖα χάνοι· μέγα γάρ μιν Ὀλύμπιος ἔτρεφε πῆμα
Τρωσί τε, κὴ Πριάμῳ μεγαλήτορι, τοῖό τε παισίν.
Εἰ κεῖνόν γε ἴδοιμι καῖελθόντ' ἄϊδος εἴσω,
Φαίην κεν φρέν' ἀτέρπυ ὀϊζύος ἐκλελαθέσθαι.

« Vereor: nec ullo modo *fas* est nubes atras cogenti Saturnio
« Sanguine & tabo inquinatum vota facere.
« Sed tu quidem ad templum Minervæ prædatricis
« Vade cum suffimentis, congregatis *honoratis* matronis:
« Peplum autem, quod tibi elegantissimum & maximum
« Est in domo, & tibi longè charissimum ipsi,
« Hoc pone Minervæ ad genua pulchræ comas,
« Et ei vove *te* duodecim boves in templo
« Anniculas, jugum non passas, sacrificaturam; si miserata fuerit
« Urbemque, & Trojanorum uxores, & infantes liberos:
« Si Tydei *nempè* filium averterit ab Ilio sacrâ,
« Ferocem bellatorem, violentum artificem fugandi *hostes*.
« Sed tu quidem ad templum Minervæ prædatricis
« Vade: ego autem Paridem adibo, ut vocem,
« Si velit dicentem audire: utinam ei illic
« Terra dehiscat: magnum enim ipsum Olympius nutrivit detrimentum
« Trojanisque, & Priamo magnanimo, ejusque filiis.
« Si illum utique viderem descendentem orcum,
« Existimârim equidem animum *meum* ingratæ ærumnæ obliturum.

Ver. 267.——Κρονίωνι] Vide suprà ad ά, 397.

Ver. 269 & 279.——ἀγελείης] Vide suprà ad δ', 128.

Ver. 270.——ἀολλίσσασα] Ità restituit *Barnesius*. Rectè, ut opinor. Vide ad *ver.* 287; & suprà ad ά, 140. *Al.* ἀολλίσασα.

Ver. 273.——ἐπὶ γένασιν] Vide suprà ad *ver.* 92.

Ver. 285. Φαίην κεν] Non vacat istud, *sive* "*Existimârim equidem*;" "*Crediderim utique.*" Fortè tamen rectiùs ad εὐφωνίαν legas, (quod in editionem *Barnesianam* casu videtur irrepsisse,) φαίης κε φρεν', quàm, φαίης κεν φρέν'. Sed hoc, levioris est momenti. Porrò, pessimè hunc locum interpretatur Scholiastes, ὑπολάβοιμι ἂν "Αὐτὸν "Ἐκεῖνον" ἔξω πάσης ταλαιπωρίας εἶναι. Verùm

Ὣς ἔφαθ'· ἡ δὲ μολοῦσα ποτὶ μέγαρ' ἀμφιπόλοισι
Κέκλετο· ταὶ δ' ἄρ' ἀόλλισσαν κατὰ ἄστυ γεραιάς.
Αὐτὴ δ' ἐς θάλαμον κατεβήσατο κηώεντα,
Ἔνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικῶν
Σιδονίων, τὰς αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοειδὴς
Ἤγαγε Σιδονίηθεν, ἐπιπλὼς εὐρέα πόντον,
Τὴν ὁδὸν, ἣν Ἑλένην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν.
Τῶν ἕν' ἀειραμένη Ἑκάβη φέρε δῶρον Ἀθήνῃ,
Ὃς κάλλιστος ἔην ποικίλμασιν, ἠδὲ μέγιστος·
Ἀστὴρ δ' ὣς ἀπέλαμπεν· ἔκειτο δὲ νείατος ἄλλων·
Βῆ δ' ἰέναι, πολλαὶ δὲ μετεσσεύοντο γεραιαί.
Αἱ δ' ὅτε νηὸν ἵκανον Ἀθήνης, ἐν πόλει ἄκρῃ,
Τῇσι θύρας ὤϊξε Θεανὼ καλλιπάρῃος,
Κισσηῒς, ἄλοχος Ἀντήνορος ἱπποδάμοιο·

Sic dixit; hæc verò profecta ad ædes ancillis
Mandata dedit: *& illæ* congregarunt per urbem matronas honoratas.
Ipsa autem in repositorium descendit odoribus fragrans,
Ubi erant ei pepla omnigeno artificio varia, opera mulierum
Sidoniarum, quas ipse Alexander divinâ formâ præditus
Abduxerat à Sidone, navigando permensus latum pontum,
Eâ via, quâ Helenam adduxit magno patre natam.
Horum unum accipiens Hecuba, tulit donum Minervæ,
Quod pulcherrimum erat ornatu versicolori, & maximum;
Velutque stella resplendebat: jacebat autem ultimum omnium.
Perrexit itaque ire, multæque propere sequebantur matronæ honoratæ.
Illæ verò cùm *ad* templum pervenissent Minervæ, in arce summâ;
Eis fores aperuit Theano pulchra genas,
Cisseïs, uxor Antenoris equûm domitoris:

Verùm paullò infrà, rectiùs; τὴν "Ἐμὴν" φρένα τῆς ἀτέρπου ὀϊζύος ἐπιλαθέσθαι.

Ibid.——ἀτέρπου] *Al.* ἄτερ σου. Minùs rectè.

Ver. 286.——ποτὶ μέγαρ'] Quâ ratione, ποτὶ, hîc ultimam producat; item Κισσηΐς, & ἄλοχος, *ver.* 299; & Διὶ, *ver.* 318; Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 287.——ἀόλλισσαν] Ità rectè restituit *Barnesius*, ex *Eustathio* & MS. Vide suprà ad ά, 140. *Al.* ἀόλλισαν.

Ver. 288.——κατεβήσατο] *Al.* κατεβήσετο. Vide suprà ad β', 35; & ad έ, 109.

Ver. 290.——θεοειδής] Non ad *virtutes*, sed ad *formam*.

Ver. 291.——Σιδονίηθεν,] Hâc de re, vide *Herodotum*, *lib.* II. §. 116; ubi hos versus recitat.

Ver. 299. Κισσηΐς,] *Virgilio* aliter ac *Homero*, (vide π', 718,) non *Theano*, sed *Hecuba* appellatur *Cissëis*. *Æn.* X. 702;

——Paridisque Mimanta
Æqualem comitemque; unâ quem nocte Theano
In lucem genitori Amyco dedit, & face prægnans
Cisseïs regina Parin creat: Urbe paternâ
Occubat; ignarum Laurens habet ora Mimanta.

Quorum quidem versuum quum sententia planè nulla sit; neque enim omninò quicquam est, quò, ex linguæ Romanæ consuetudine, istud "*occubat*" referri possit; conjecturâ pulcherrimâ & certissimâ, (ad *Horat. Epod.* V. 28.) ita emendavit *Bentleius*:

——unà quem nocte Theano
In lucem, *genitore* Amyco, dedit; & face pregnans,
Cisseïs regina Parin. *Paris* urbe paternâ
Occubat; ignarum Laurens habet ora Mimanta.

Ver.

Τὴν γὰρ Τρῶες ἔθηκαν Ἀθηναίης ἱέρειαν.
Αἱ δ' ὀλολυγῇ πᾶσαι Ἀθήνῃ χεῖρας ἀνέσχον·
Ἡ δ' ἄρα πέπλον ἑλοῦσα Θεανὼ καλλιπάρῃος
Θῆκεν Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠϋκόμοιο·
Εὐχομένη δ' ἠρᾶτο Διὸς κούρῃ μεγάλοιο·
   Πότνι' Ἀθηναίη, ἐρυσίπτολι, δῖα θεάων,
Ἆξον δὴ ἔγχος Διομήδεος, ἠδὲ καὶ αὐτὸν
Πρηνέα δὸς πεσέειν Σκαιῶν προπάροιθε πυλάων·
Ὄφρα τοι αὐτίκα νῦν δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῷ
Ἥνις, ἠκέστας ἱερεύσομεν, αἴκ' ἐλεήσῃς
Ἄστυ τε, καὶ Τρώων ἀλόχους, καὶ νήπια τέκνα.
   Ὣς ἔφατ' εὐχομένη· ἀνένευε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη.
Ὣς αἱ μέν ῥ' εὔχοντο Διὸς κούρῃ μεγάλοιο·
Ἕκτωρ δὲ πρὸς δώματ' Ἀλεξάνδροιο βεβήκει

Illam enim Trojani fecerant Minervæ sacerdotem.
Illæ verò voce sublatâ omnes ad Minervam manus sustulerunt.
At peplum acceptum Theano pulchra genas
Posuit Minervæ ad genua comas pulchræ;
Vovensque precabatur Jovis filiam magni:
   " Veneranda Minerva, custos urbis, excellentissima dearum,
" Frange jam hastam Diomedis, atque ipsum
" Pronum da cadere Scæas ante portas:
" Ut tibi statim nunc duodecim boves in templo
" Anniculas, jugum nondum passas, sacrificemus; si miserata fueris
" Urbémque, & Trojanorum uxores, & infantes liberos.
   Sic dixit vovens; abnuit autem Pallas Minerva.
Ita illæ quidem vota faciebant Jovis filiæ magni:
Hector verò ad ædes Alexandri ivit

Ver. 301. Αἱ δ' ὀλολυγῇ πᾶσαι]
Intereà ad templum non æquæ Palladis ibant
Crinibus Iliades passis, peplumque ferebant
Suppliciter tristes, & tunsæ pectora palmis. *Æn.* I. 483.
Necnon ad templum summasque ad Palladis arces
Subvehitur magnâ matrum regina caterva,
Dona ferens:
Succedunt matres, & templum ture vaporant;
Et mœstas alto fundunt de limine voces. *Æn.* XI. 477.

Ver. 303.——Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν] Vide suprà ad *ver.* 92.

Ver. 305. Πότνι' Ἀθηναίη,]
Armipotens belli præses, Tritonia virgo,
Frange manu telum Phrygii prædonis, & ipsum
Pronum sterne solo, portisque effunde sub altis. *Æn.* XI. 483.

Ver. 306. Ἆξον δὴ] Quam non supervacanea sit ista particula δὴ; vide suprà ad β', 158. Habet utique hoc in loco eam ferè vim, ac quod Latinè dixeris; " *Frange,* " *quæsumus.*"

Ver. 311.—— ἀνένευε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη.]
Diva solo fixos oculos aversa tenebat. *Æn.* I. 486.

Ver. 312.——αἱ μέν ῥ'] Similiter, *ver.* 314, Καλὰ, τά ῥ' αὐτός. Vide suprà ad ἑ, 858.

Ver. 313.——βεβήκει] Vide suprà ad γ', 492.

Ver.

Καλὰ, τά ῥ' αὐτὸς ἔτευξε σὺν ἀνδράσιν, οἳ τότ' ἄριστοι
Ἦσαν ἐνὶ Τροίῃ ἐριβώλακι, τέκτονες ἄνδρες,
Οἵ οἱ ἐποίησαν θάλαμον, καὶ δῶμα, καὶ αὐλὴν,
Ἐγγύθι τε Πριάμοιο καὶ Ἕκτορος, ἐν πόλει ἄκρῃ.
Ἔνθ' Ἕκτωρ εἰσῆλθε Διῒ φίλος· ἐν δ' ἄρα χειρὶ
Ἔγχος ἔχ' ἑνδεκάπηχυ· πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς
Αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ χρύσεος θέε πόρκης,
Τὸν δ' εὗρ' ἐν θαλάμῳ περικαλλέα τεύχε' ἕποντα,
Ἀσπίδα, καὶ θώρηκα, καὶ ἀγκύλα τόξ' ἁφόωντα·
Ἀργείη δ' Ἑλένη μετ' ἄρα δμωῇσι γυναιξὶν
Ἧστο, καὶ ἀμφιπόλοισι περικλυτὰ ἔργα κέλευε.
Τὸν δ' Ἕκτωρ νείκεσσεν ἰδὼν αἰσχροῖς ἐπέεσσι·
Δαιμόνι', οὐ μὲν καλὰ χόλον τόνδ' ἔνθεο θυμῷ·
Λαοὶ μὲν φθινύθουσι περὶ πτόλιν, αἰπύ τε τεῖχος

Pulchras, quas ipse ædificârat cum viris, qui tunc peritissimi
Erant in Trojâ glebosâ, architecti viri,
Qui ei fecerunt thalamum, & tectum, & atrium,
Prope *ædes* Priami & Hectoris, in arce summâ.
Illuc Hector intravit Jovi charus; inque manu
Hastam tenebat undecim cubitorum: præmicabat verò hastæ
Cuspis ærea, circumque aureus ambibat annulus.
Illum autem invenit in thalamo perpulchra arma curantem,
Clypeum, & thoracem, & curvos arcus tractantem:
Argiva autem Helena inter famulas mulieres
Sedebat, & ancillis insignia opera imperabat.
Eum verò Hector objurgavit conspicatus probrosis verbis;
" Bonè vir, non sanè decorè indignationem istam concepisti animo:
" Copiæ quidem pereunt circa urbem, altaque mœnia,

Ver. 314. Καλὰ,] Vide suprà ad β', 43.

Ibid.——ἔτευξε] Ità *Eustathius*, & Veterum nonnulli. *Stephanus* & Recentiores, ἔτευχε. Minùs rectè, ut opinor. Non enim *ædificari* hasce ædes ait Poëta, sed *ædificatas esse*. Neque deinceps, *ver.* 316, οἵ οἱ ἐποίουν, dixit: sed, οἵ οἱ ἐποίησαν θάλαμον.

Ver. 319. Ἔγχος ἔχ' ἑνδεκάπηχυ·] Recentiores, Ἔγχος ἔχεν δεκάπηχυ. Sed *Barnesius* lectionem *Eustathianam* restituit. Οἱ μὲν, ἀσυναλείπτως γράφοντες, νοοῦσι δεκάπηχυ τὸ Ἕκτορος ἔγχος· οἱ δὲ, μετὰ συναλοιφῆς λέγουσιν ἑνδεκάπηχυ· ᾧ καὶ ἀρέσκονται οἱ παλαιοὶ, λέγοντες καὶ ὅτι τὸ ναύμαχον διπλάσιον τούτου, ὡς ἐκ δύο συμβληθὲν, ὅπερ "δύο καὶ εἰκοσίπηχυ" λέγει ὁ Ποιητής. *Eustath.*

Ver. 320.——χρύσεος] Pronuntiabatur χρυσοῦς; quomodò & scribi posteà cœptum est. Vide suprà ad β', 268.

Ver. 323.——μετ' ἄρα δμωῇσι] Similliter, *ver.* 318, ἐν δ' ἄρα χειρί. Neque omnino in his locis supervacuum est istud, ἄρα. Nam eam ferè vim habet, ac si latinè dixeris, "*ut par erat*," vel, "*ut solita erat*."

Ver. 326. Δαιμόνι,] Vide suprà ad β', 190.

Ibid.——καλὰ] Vide suprà ad β', 43.

Ibid.——χόλον τόνδ' ἔνθεο θυμῷ·] Ὀργίζῃ, ἡγούμενος τοὺς Τρῶας ἀγανακτεῖν κατὰ σοῦ. *Schol.* Οὔτε ἀρνουμένους δεῖ πικρῶς ἐξελέγχειν, οὔτε κωλύειν ἀπολογουμένους, ἀλλὰ καὶ προφάσεις εὐσχήμονας ἁμωσγέπως συνεκπορίζειν, καὶ τῆς χείρονος αἰτίας ἀφισταμένους, αὐτὸν ἐνδιδόναι μετριώτερον· ὡς ὁ Ἕκτωρ, "Δαιμόνι', οὐ μὲν καλὰ χόλον τόνδ' ἔνθεο θυμῷ," πρὸς τὸν ἀδελφὸν, ὡς οὐκ ἀπόδρασιν οὐδὲ δειλίαν οὖσαν, ἀλλ' ὀργὴν τὴν ἐκ τῆς μάχης ἀναχώρησιν αὐτοῦ. *Plutarch. de Adul. & Amici discrim.* sub finem.

Ver. 327. Λαοὶ μὲν φθινύθουσι]
——————sat funera fusi
Vidimus—————— *Æn.* XI. 366.

Ibid.——φθινύθουσι] De hujus vocis prosodiâ, vide suprà ad β', 43.

Ver.

Μαρνάμενοι· σέο δ' εἵνεκ' ἀϋτή τε, πτόλεμός τε,
Ἄςυ τόδ' ἀμφιδέδηε· σὺ δ' ἂν μαχέσαιο καὶ ἄλλῳ,
Εἴ τινά πε μεθιέντα ἴδοις ςυγερȣ̃ πολέμοιο·
Ἀλλ' ἄνα, μὴ τάχα ἄςυ πυρὸς δηΐοιο θέρηται.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
Ἕκτορ, ἐπεί με κατ' αἶσαν ἐνείκεσας, ȣ̓δ' ὑπὲρ αἶσαν,
Τȣ̃νεκά τοι ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο, καί μευ ἄκȣσον·
Οὔτι ἐγὼ Τρώων τόσσον χόλῳ ȣ̓δὲ νεμέσσει
Ἥμην ἐν θαλάμῳ, ἔθελον δ' ἄχεϊ προτραπέσθαι.
Νῦν δέ με παρειπȣ̃σ' ἄλοχος μαλακοῖς ἐπέεσσιν
Ὥρμησ' ἐς πόλεμον· δοκέει δέ μοι ὧδε καὶ αὐτῷ
Λώϊον ἔσσεσθαι· νίκη δ' ἐπαμείβεται ἄνδρας.
Ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, ἀρήϊα τεύχεα δύω·
Ἢ ἴθ', ἐγὼ δὲ μέτειμι· κιχήσεσθαι δέ σ' ὀΐω.
Ὣς φάτο· τὸν δ' ȣ̓ τι προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Τὸν δ' Ἑλένη μύθοισι προσηύδα μειλιχίοισι·
Δᾶερ ἐμεῖο, κυνὸς κακομηχάνȣ, ὀκρυοέσσης,

" Pugnantes; tui autem gratiâ pugnâque, bellumque,
" Urbem hanc circum ardet: tu verò etiam objurgares alium,
" Si quem usquam detrectantem videres horrendam pugnam:
" Verùm surge, nè fortasse urbs igne ardenti deflagret.
Hunc autem vicissim allocutus est Alexander divinâ formâ præditus;
" Hector, quoniam me jure increpâsti, nec injuriâ,
" Propterea tibi dicam; tu autem animum adverte, & me audi:
" Non ego tam in Trojanos irâ neque indignatione
" Sedebam in thalamo; sed volebam dolori dare locum.
" Nunc verò me suadens uxor mollibus verbis
" Impulit ad bellum: videturque mihi sic & ipsi
" Melius fore: victoria utique alternis vicibus accedit ad homines.
" Verùm age nunc expecta, *donec* martia arma induero:
" Vel præi; ego autem sequar: assecuturúmque *me* te puto.
Sic dixit; ei autem non respondit pugnam expeditè ciens Hector:
Hunc verò Helena verbis allocuta est blandis;
" Levir mei, impudentissimæ, malorum autoris, aversandæ;

Ver. 329.——ἀμφιδέδηε·] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 332.——θεοειδής·] Vide suprà ad *ver.* 290.

Ver. 334.——σὺ δὲ σύνθεο, καί μευ ἄκȣσον·] Vide suprà ad ά, 297.

Ver. 336.——ἔθελον δ' ἄχεϊ προτραπέσθαι.] Διὰ τῆς λύπης τȣ̃ δυσημερήματος. *Schol.*

Ver. 337.——παρειπȣ̃σ'] Vide suprà ad *ver.* 62.

Ver. 339.——νίκη δ' ἐπαμείβεται ἄνδρας.]
Quondam etiam victis redit in præcordia virtus,
Victoresque cadunt.—— *Æn.* II. 367.
Multa dies variusque labor mutabilis ævi
Rettulit in melius; multos alterna revisens
Lusit, & in solido rursùs fortuna locavit.
Æn. XI. 425.

Ver. 342.——κορυθαίολος·] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 344.——κυνὸς κακομηχάνȣ,] Pulchrè admodùm, & ad personam convenientissime, hæc & hujusmodi semper de semetipsâ *Helena*.

Ὥς μ' ὄφελ' ἤματι τῷ, ὅτε με πρῶτον τέκε μήτηρ,
Οἴχεσθαι, προφέρουσα κακὴ ἀνέμοιο θύελλα
Εἰς ὄρος, ἢ εἰς κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης·
Ἔνθα με κῦμ' ἀπόερσε, πάρος τάδε ἔργα γενέσθαι.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τάδε γ' ὧδε θεοὶ κακὰ τεκμήραντο,
Ἀνδρὸς ἔπειτ' ὤφελλον ἀμείνονος εἶναι ἄκοιτις,
Ὃς ῥ' ἤδη νέμεσίν τε καὶ αἴσχεα πόλλ' ἀνθρώπων.
Τούτῳ δ' οὔτ' ἂρ νῦν φρένες ἔμπεδοι, οὔτ' ἄρ' ὀπίσσω
Ἔσσονται· τῷ κέν μιν ἐπαυρήσεσθαι ὀΐω.
Ἀλλ' ἄγε νῦν εἴσελθε, καὶ ἕζεο τῷδ' ἐπὶ δίφρῳ,
Δᾶερ, ἐπεί σε μάλιστα πόνος φρένας ἀμφιβέβηκεν
Εἵνεκ' ἐμεῖο κυνὸς, καὶ Ἀλεξάνδρου ἕνεκ' ἄτης·
Οἷσιν ἐπὶ Ζεὺς θῆκε κακὸν μόρον, ὡς καὶ ὀπίσσω
Ἀνθρώποισι πελώμεθ' ἀοίδιμοι ἐσσομένοισι.
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα μέγας κορυθαιόλος Ἕκτωρ·
Μή με κάθιζ', Ἑλένη, φιλέουσά περ, οὐδέ με πείσεις·
Ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐπέσσυται, ὄφρ' ἐπαμύνω
Τρώεσσ', οἳ μέγ' ἐμεῖο ποθὴν ἀπεόντος ἔχουσιν·

" Utinam me die illo, quo me primùm peperit mater,
" Abreptam tuliſſet perniciosa venti procella
" In montem, vel in undam multo ſtrepitu reſonantis maris:
" Ubi me fluctus obrutam perdidiſſet, antequam hæc facinora patrata forent.
" Sed quoniam hæc ita dii mala ſtatuerunt,
" Viri ſaltem debueram fortioris eſſe uxor,
" Qui ſentiret indignationémque & probra multa hominum.
" Huic autem neque nunc mens *eſt* conſtans, neque in futurum
" Erit; idcirco ipſum *ſuâ ſtultitiâ* fruiturum credo.
" Verùm age nunc, intra; & ſede hâc in ſede,
" Levir, quoniam tibi maximè labor mentem invaſit
" Gratiâ mei impudentiſſimæ & Alexandri cauſâ noxæ:
" Quibus Jupiter impoſuit malam ſortem, ut etiam in poſterum
" Hominibus ſimus famoſa cantilena poſteris.
Huic autem reſpondit deinde ingens pugnam expedite ciens Hector;
" Nè me ſedere facias, Helena, officioſa licèt, *nam* nec mihi perſuadebis:
" Jam enim mihi animus incitatus eſt, ut ſuccurram
" Trojanis, qui valdè mei deſiderium abſentis habent:

Ver. 351. Ὅς ῥ' ἤδη νέμεσίν τε] " *Qui utique intelligeret*, &c." Ubi notandum quàm non ſupervacanea ſit iſta particula, ῥά. Arguit nimirùm *Parin* Helena, quòd res dijudicare ac diſtinguere neſciret; nec exiſtimationi ac famæ ſuæ conſuleret; nec intelligeret quàm amicè quantâque cum arte *Hector* reprehenſionis ſeveritatem condimentis humanitatis mitigâſſet, idque χόλον leniter appellâſſet, quod fuerat reverà ἀπόδρασις & δειλία. Vide ſuprà ad *ver.* 326.

Ver. 355. ——ἀμφιβέβηκεν] *Jam tenet, jam* occupat. Vide ſuprà ad ά, 37.

Ver. 359. ——κορυθαίολος] Vide ſuprà ad β', 816.

Ver. 361. ——θυμὸς ἐπέσσυται, ὄφρ' ἐπαμύνω Τρώεσσ',]

Inſtaurati animi, regis ſuccurrere tectis,
Auxilioque levare viros, vimque addere victis. Æn. II. 451.

Ver.

Ἀλλὰ σύ γ' ὄρνυθι τοῦτον, ἐπειγέσθω δὲ καὶ αὐτὸς,
Ὥς κέν μ' ἔντοσθεν πόλιος καταμάρψῃ ἐόντα.
Καὶ γὰρ ἐγὼν οἶκόνδε ἐλεύσομαι, ὄφρ' ἂν ἴδωμαι
Οἰκῆας, ἄλοχόν τε φίλην, καὶ νήπιον υἱόν.
Οὐ γάρ τ' οἶδ', εἰ ἔτι σφιν ὑπότροπος ἵξομαι αὖτις,
Ἦ ἤδη μ' ὑπὸ χερσὶ θεοὶ δαμόωσιν Ἀχαιῶν.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκανε δόμους εὖ ναιετάοντας,
Οὐδ' εὗρ' Ἀνδρομάχην λευκώλενον ἐν μεγάροισιν,
Ἀλλ' ἥγε ξὺν παιδὶ καὶ ἀμφιπόλῳ ἐϋπέπλῳ
Πύργῳ ἐφεστήκει γοόωσά τε, μυρομένη τε.
Ἕκτωρ δ', ὡς οὐκ ἔνδον ἀμύμονα τέτμεν ἄκοιτιν,
Ἔστη ἐπ' οὐδὸν ἰών, μετὰ δὲ δμωῇσιν ἔειπεν·
Εἰ δ' ἄγε μοι, δμωαί, νημερτέα μυθήσασθε·
Πῆ ἔβη Ἀνδρομάχη λευκώλενος ἐκ μεγάροιο;
Ἠέ πη ἐς γαλόων, ἢ εἰνατέρων ἐϋπέπλων,
Ἢ ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθα περ ἄλλαι

" Verùm tu concites hunc, festinétque & ipse,
" Ut me intra urbem assequatur existentem.
" Etenim ego domum ibo, ut videam
" Domesticos, uxorem utique dilectam, & infantem filium.
" Neque enim scio, utrùm ampliùs ipsis redux veniam rursus,
" An nunc me sub manibus dii doment Achivorum.
Sic utique fatus, abiit pugnam expedite ciens Hector:
Statimque postea pervenit ad ædes *suas* habitantibus commodas,
Nec invenit Andromachen candidam ulnas in ædibus,
Sed illa cum filio & ancillâ eleganti peplo indutâ
In turri stabat gemensque ploransque.
Hector verò, ut non intus inculpatam invenit uxorem,
Stetit ad limen profectus, ancillisque dixit;
" Eja agite; mihi, ancillæ, vera dicite:
" Quò ivit Andromache candida ulnas ex ædibus?
" An aliquò ad glorium, an *ad* fratriarum elegantibus peplis indutarum *ædes*,
" An ad Minervæ *templum* exiit, ubi aliæ

Ver. 363. Ἀλλὰ σύ γ' ὄρνυθι] Quâ analogiâ dicitur ὄλλυθι & ὄλλυ, eâdem dicitur ὄρνυθι & ὄρνυ. Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 364. Ὥς κέν μ' ἔντοσθεν] *Al.* Ὥς κεν ἔντοσθεν. *Al.* Ὥς κέν ἔμ' ἔντοσθεν.

Ver. 366. Οἰκῆας, ἄλοχόν τε] Vide ad ά, 51. *Barnesius* edidit Οἰκῆάς τ', ἄλοχόν τε. Sed nihil opus.

Ver. 370. —— ναιετάοντας] Vide suprà ad β', 648.

Ver. 372. Ἀλλ' ἥγε ξὺν] Ita edidit *Barnesius* ex MS. & *Eustathii* Commentario. Atque ita alibi nonnunquam *Homerus*. *Al.* Ἀλλ' ἥγε σὺν. Quod & ipsum ferri possit. Vide ad ά, 51.

Ver. 373. —— ἐφεστήκει] Vide suprà ad δ', 492.

Ver. 376. Εἰ δ' ἄγε μοι, δμωαί,] Notandum, nihilo minùs elegantèr dici, ἄγε, quàm ἄγετε. Sic apud *Aristophanem*, Ἄγε δὴ φύσιν ἄνδρες——. *Av.* 686. Porrò; particulæ, εἰ, vis hujusmodi est, *Siquidem exiit*, vel *Quoniam exiit Andromache*, &c.

Τρωαὶ ἐϋπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἱλάσκονται;
Τὸν δ' αὖ ὀτρηρὴ ταμίη πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἕκτορ, ἐπεὶ μάλ' ἄνωγας ἀληθέα μυθήσασθαι,
Οὔτε πη ἐς γαλόων, οὔτ' εἰνατέρων ἐϋπέπλων,
Οὔτ' ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθα περ ἄλλαι
Τρωαὶ ἐϋπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἱλάσκονται·
Ἀλλ' ἐπὶ πύργον ἔβη μέγαν Ἰλίου, οὕνεκ' ἄκουσε
Τείρεσθαι Τρῶας, μέγα δὲ κράτος εἶναι Ἀχαιῶν.
Ἡ μὲν δὴ πρὸς τεῖχος ἐπειγομένη ἀφικάνει,
Μαινομένη εἰκυῖα· φέρει δ' ἅμα παῖδα τιθήνη.
Ἦ ῥα γυνὴ ταμίη· ὁ δ' ἀπέσσυτο δώματος Ἕκτωρ
Τὴν αὐτὴν ὁδὸν αὖτις ἐϋκτιμένας κατ' ἀγυιάς.
Εὖτε πύλας ἵκανε, διερχόμενος μέγα ἄστυ,
Σκαιάς, τῇ γὰρ ἔμελλε διεξίεναι πεδίονδε,
Ἔνθ' ἄλοχος πολύδωρος ἐναντίη ἦλθε θέουσα
Ἀνδρομάχη, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἠετίωνος·
Ἠετίων, ὃς ἔναιεν Ὑποπλάκῳ ὑληέσσῃ,

"Trojanæ comas pulchræ tremendam deam placant?
Hunc autem vicissim sedula œconoma verbis allocuta est;
"Hector, quandoquidem omninò jubes vera loqui,
"Nec aliquò ad glorum, nec *ad* fratriarum elegantibus peplis indutarum *ædes*,
"Nec ad Minervæ *templum* exiit, ubi aliæ
"Trojanæ comas pulchræ tremendam deam placant:
"Sed ad turrim ivit magnam Ilii: quoniam audivit
"Premi Trojanos, potentemque esse impetum Achivorum.
"Illa quidem *dudum* ad murum festinans contendit,
"Furenti similis: fert & unà puerum nutrix.
Dixit mulier œconoma: concitusque exiit domo Hector
Eâdem viâ retrò benè structas per plateas.
Quum ad portas venisset, pertransiens magnam urbem,
Scæas, (hâc enim erat ei egrediendum in campum;)
Tùnc uxor, quæ magnam attulerat dotem, obvia venit currens
Andromache, filia magnanimi Eëtionis;
Eëtion, qui habitabat in Hypoplaco silvosâ,

Ver. 388. Ἡ μὲν δὴ πρὸς τεῖχος.]
Evolat infelix———
———muros amens atque agmina cursu
Prima petit.——— *Æn.* IX. 477.

Ver. 392. Εὖτε πύλας ἵκανε,] Oratio *asyndetos* festinantem & concitatum pulchrè depingit.

Ver. 394. Ἔνθ' ἄλοχος,———ἅμα δ' ἀμφίπολος———Παῖδ' ἐπὶ κόλπῳ ἔχουσ'.] Pulchriùs & majore cum affectu, *de improviso interveniens* narratur conjux, quàm si *domi* eam invenisset.

Ecce autem complexa pedes in limine conjux
Hærebat, parvumque patri tendebat Iülum. *Æn.* II. 673.

Ver. 396. Ἠετίων, ὃς ἔναιεν] Ἠετίων non hîc positum est pro Ἠετίωνος, figurâ, quam *Antiptosin* appellant, ineptissimâ; quæque, siqua esset, jam Grammatica planè nulla esset: Sed Ἠετίων, ὃς, "*Eëtion qui,*" eodem redit ac si dicas, "Ὅς τις Ἠετίων, "*Qui quidem Eëtion,*" &c. Similiter apud Latinos: Quum ait *Terentius*.

Populo

Θήβῃ Ὑποπλακίῃ, Κιλίκεσσ' ἄνδρεσσιν ἀνάσσων·
Τοῦ περ δὴ θυγάτηρ ἔχεθ' Ἕκτορι χαλκοκορυστῇ·
Ἥ οἱ ἔπειτ' ἤντησ', ἅμα δ' ἀμφίπολος κίεν αὐτῇ,
Παῖδ' ἐπὶ κόλπον ἔχουσ' ἀταλάφρονα, νήπιον αὔτως,
Ἑκτορίδην ἀγαπητὸν, ἀλίγκιον ἀστέρι καλῷ·
Τόν ῥ' Ἕκτωρ καλέεσκε Σκαμάνδριον, αὐτὰρ οἱ ἄλλοι
Ἀστυάνακτ'· οἶος γὰρ ἐρύετο Ἴλιον Ἕκτωρ.
Ἤτοι ὁ μὲν μείδησεν ἰδὼν ἐς παῖδα σιωπῇ·
Ἀνδρομάχη δέ οἱ ἄγχι παρίστατο δακρυχέουσα,
Ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Δαιμόνιε, φθίσει σε τὸ σὸν μένος, οὐδ' ἐλεαίρεις

Thebe *in* Hypoplaciâ, Cilicibus viris imperans;
Cujus utique filia nupserat Hectori ære armato:
Quæ ipsi tunc occurrit, unáque famula ibat *cum* ipsâ,
Filium in sinu gestans tenellum, infantem adeò,
Hectoridem unicum, similem stellæ pulchræ:
Atque hunc quidem Hector vocabat Scamandrium, at alii
Astyanacta: solus enim tutabatur Ilium Hector.
Et ille quidem subrisit, intuens filium tacitè:
Andromache verò ipsi propè astabat lacrymans,
Inque ejus hæsit manu, verbaque fecit, dixitque;
" Animose, perdet te tua virtus, neque misereris

Populo ut placerent, quas fecisset fabulas; constructio hæc est; *Ut, quas fabulas fecisset, placerent populo.* Rursùm, in isto *Virgilii, Æn.* I. 577.

Urbem quam statuo, vestra est;

syntaxis est, *Quam urbem statuo, vestra est.* Item, *Ecl.* IV. 34.

Alter erit tum Tiphys; & altera, quæ vehat Argo
Delectos heroas;

constructio est; *altera erit* (Argo,) *quæ Argo vehat delectos heroas.* Et in isto, *Æn.* XI, 687.

Advenit, qui vestra dies muliebribus armis
Verba redargueret;

vox, *dies*, non refertur ad, *advenit*; quæ esset transpositio verborum non ferenda; Sed constructio est: *Qui dies vestra verba redargueret* [redarguturus erat, is jam] *advenit.*

Ver. 396, —— ὑληέσσῃ,] *Nemorosâ, Æn*, III. 270.

Ver. 398. —— χαλκοκορυστῇ·] Vide suprà ad β', 1.

Ver. 400. —— ἀταλάφρονα,] *Al.* ἀταλόφρονα.

Ver. 401 —— καλῷ·] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 402. Τόν ῥ' Ἕκτωρ καλέεσκε Σκαμάνδριον, αὐτὰρ οἱ ἄλλοι

Ἀστυάνακτ'· οἶος γὰρ ἐρύετο Ἴλιον Ἕκτωρ.] Non dissimilis est sententia, *Iliad.* υ', 74;

Ὃν Ξάνθον καλέουσι θεοὶ, ἄνδρες δὲ Σκάμανδρον.

Vide ad α', 403; item β', 813; ξ', 291; & *Odyss.* κ', 305. Cæterum de *Astyanacte* & infrà, χ', 506;

Ἀστυάναξ, ὃν Τρῶες ἐπίκλησιν καλέουσιν·
Οἶος γάρ σφιν ἔρυσο πύλας καὶ τείχεα μακρά.

Quâ de re *Plato in Cratylo*: Ὀρθῶς ἔχει καλεῖν τὸν τοῦ σωτῆρος υἱὸν, Ἀστυάνακτα τούτου ὃ ἔσωζεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὥς φησιν Ὅμηρος. *Euripides* similiter, *Hippol. ver.* 88;

Ἄναξ, (θεοὺς γὰρ δεσπότας καλεῖν χρεών.)

Quin & ipsius etiam *Hectoris nomen* simili ratione confictum, mirè asserit *Plato*; Vide suprà ad ε', 242.

Ver. 404. Ἤτοι ὁ μὲν μείδησεν ἰδὼν] Γλυκανεῖ δὲ τὴν ποίησιν καὶ τὸ φιλόστοργον τοῦ Ἕκτορος. Καὶ, τὸ ὅλον εἰπεῖν, εὖ πεποίηκεν ὁ Ἕκτωρ ἀπελθὼν τῆς μάχης· ἱλαρύνθη γὰρ οὕτω τῆς ποιήσεως ἡ σκυθρωπότης, καὶ ἀπεσμήχθη τοῦ λύθρου τῶν πολέμων, τοῖς ἐπεισοδίοις διαγέλασεν. *Eustath.*

Ver. 407. Δαιμόνιε,] Vide suprà ad β', 190.

Ibid. —— φθίσει] De hujus vocis prosodiâ, vide suprà ad β', 43 & 833.

Παῖδά τε νηπίαχον, καὶ ἔμ' ἄμμορον, ἣ τάχα χήρη
Σεῦ ἔσομαι· τάχα γάρ σε κατακτανέουσιν Ἀχαιοὶ,
Πάντες ἐφορμηθέντες· ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἴη
Σεῦ ἀφαμαρτούσῃ χθόνα δύμεναι· οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλη
Ἔσται θαλπωρὴ, ἐπεὶ ἂν σύγε πότμον ἐπίσπῃς,
Ἀλλ' ἄχε'· οὐδέ μοι ἐστὶ πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ.
Ἤτοι γὰρ πατέρ' ἁμὸν ἀπέκτανε δῖος Ἀχιλλεὺς,
Ἐκ δὲ πόλιν πέρσεν Κιλίκων εὖ ναιετάωσαν,
Θήβην ὑψίπυλον· κατὰ δ' ἔκτανεν Ἠετίωνα,
Οὐδέ μιν ἐξενάριξε· σεβάσσατο γὰρ τόγε θυμῷ·
Ἀλλ' ἄρα μιν κατέκηε σὺν ἔντεσι δαιδαλέοισιν,
Ἠδ' ἐπὶ σῆμ' ἔχεεν· περὶ δὲ πτελέας ἐφύτευσαν
Νύμφαι Ὀρεστιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.
Οἵ δέ μοι ἑπτὰ κασίγνητοι ἔσαν ἐν μεγάροισιν,
Οἱ μὲν πάντες ἰῷ κίον ἤματι Ἄϊδος εἴσω·
Πάντας γὰρ κατέπεφνε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς,
Βουσὶν ἐπ' εἰλιπόδεσσι καὶ ἀργεννῇς ὀΐεσσι.

" Filiique infantis, & mei calamitosæ, quæ mox vidua
" Tui ero: mox enim te interficient Achivi,
" Omnes simul *in te* impetu facto: mihi autem satius esset,
" A te destitutæ, terram subire: Non enim ampliùs aliud
" Erit solatium, postquam tu mortem obieris,
" Sed mœrores: neque mihi est pater, & veneranda mater.
" Etenim patrem meum interfecit nobilis Achilles,
" Et urbem devastavit Cilicum benè habitatam,
" Theben portis altam; interemitque Eëtionem,
" Neque ipsum spoliavit: subveritus enim fuit id animo:
" Sed ipsum combussit cum armis artificiosè factis,
" Et tumulum aggestâ terrâ super *eum* fecit: circùm autem ulmos plantaverunt
" Nymphæ Oreades, filiæ Jovis Ægiochi.
" Qui porrò mihi septem fratres erant domi,
" Hi quidem omnes uno migrârunt die ad orcum:
" Omnes enim interfecit pedibus celer nobilis Achilles,
" Boves inter [*dum pascerent*] flexipedes, & candidas oves.

Ver. 410. Πάντες ἐφορμηθέντες·] Neminem *unum* scilicet, præter *Achillem*, timuit nè *Andromache* quidem, nè *Hectorem* interficeret.

Ver. 414 & 423.——πατέρ' ἁμὸν ἀπέκτανε δῖος Ἀχιλλεὺς——Πάντας γὰρ κατέπεφνε]. Maximo cum artificio, ut Poëma unum sit à capite ad calcem, nusquam non interseritur *Achilles*. Vide suprà ad ί, 788.

Ver. 415——εὖ ναιετάωσαν,] Vide suprà ad β, 648.

Ver. 417. Οὐδέ μιν ἐξενάριξε· σεβάσσατο γὰρ]

Arma, quibus lætatus, habe tua; teque parentum
Manibus & cineri, siqua est ea cura, remitto. *Æn.* X. 827.

Ver. 418. Ἀλλ' ἄρα μιν] Non supervacaneum est istud, ἄρα. Eam enim ferè vim habet, ac si latinè dicas: *Sed eum* "*utique*;" vel, "*ut par erat*;" vel, "*pro eâ, quæ ipsi fuit, religione*;" &c.

Ver. 420.—αἰγιόχοιο.] Vide suprà ad ά, 202.

Ver. 422. Οἱ μὲν πάντες] *Barnesius* scribendum existimavit; Τοὶ μὲν πάντες. Sed perinde est.

Ver.

Μητέρα δ', ἣ βασίλευεν Ὑποπλάκῳ ὑληέσσῃ,
Τὴν ἐπεὶ ἂρ δεῦρ' ἤγαγ' ἅμ' ἄλλοισι κτεάτεσσιν,
Ἂψ ὅγε τὴν ἀπέλυσε, λαβὼν ἀπερείσι' ἄποινα·
Πατρὸς δ' ἐν μεγάροισι βάλ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα.
Ἕκτορ, ἀτὰρ σύ μοι ἐσσὶ πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ,
Ἠδὲ κασίγνητος, σὺ δέ μοι θαλερὸς παρακοίτης·
Ἀλλ' ἄγε νῦν ἐλέαιρε, καὶ αὐτοῦ μίμν' ἐπὶ πύργῳ,
Μὴ παῖδ' ὀρφανικὸν θείης, χήρην τε γυναῖκα·
Λαὸν δὲ στῆσον παρ' ἐρινεόν, ἔνθα μάλιστα
Ἀμβατός ἐστι πόλις, καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τεῖχος·
Τρὶς γὰρ τῇγ' ἐλθόντες ἐπειρήσανθ' οἱ ἄριστοι,
Ἀμφ' Αἴαντε δύω, καὶ ἀγακλυτὸν Ἰδομενῆα,
Ἠδ' ἀμφ' Ἀτρείδας, καὶ Τυδέος ἄλκιμον υἱόν·
Ἤπου τις σφὶν ἔνισπε θεοπροπίων εὖ εἰδώς,
Ἤ νυ καὶ αὐτῶν θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει.

" Matrem autem, quæ regnabat *in* Hypoplaco sylvosâ,
" Hanc postquam utique huc duxisset cum cæteris opibus,
" Retrò ille eam dimisit liberatam, accepto infinito pretio:
" Patris autem in ædibus *eam* percussit Diana sagittis gaudens.
" Hector, at tu mihi es pater & veneranda mater,
" Et frater, tu etiam mihi floridus maritus;
" Sed age nunc miserere, & hîc mane in turre,
" Nè puerum pupillum facias, viduamque uxorem:
" Exercitum autem siste apud caprificum, ubi potissimùm
" Ascensu facilis est urbs, & scandi potest murus.
" Ter enim hâc venientes periculum fecerunt fortissimi
" Ajaces duo, & percelebris Idomeneus,
" Et Atridæ, & Tydei fortis filius:
" Sive quis ipsis dixit vaticiniorum peritus,
" Sive etiam ipsorum animus impulit & jussit.

Ver. 427. —ὅγε] Quàm eleganter inserta sit hæc vocula, vide suprà ad γ', 409.

Ver. 433. ———παρ' ἐρινεόν,] *Strabo, lib.* XIII. *p.* 893: Ὁ, τε, Ἐρινεὸς, τραχύς τις τόπος καὶ ἐρινεώδης. Ac si dicas, *caprificetum.*

Ver. 434. Ἀμβατός ἐστι πόλις,] De vocis, ἄμβατος, & similium prosodiâ, nodum planè in scirpo quæsivit Vir eruditus, *Phil. Labbe.* " *Quid enim causæ*, inquit, *afferri potest, cur* " ἐργάτης, ——— ἔμβατος ——— *penultimam* " *corripiant:* ὁρατὸς vero, ἰατρὸς, πειρατὴς, " θεατὴς ——— *eandem illam producant,* " *cum perinde à præteritis in* αμαι *formen-* " *tur?* ———*Fateor me in his Labyrinthis* " *filum Ariadnes aliquod sæpè desideràsse.*" Prosod. *pag.* 64, 65. Nodum (inquam) in scirpo quæsivit vir eruditus. Nam ista, ὁρατὸς, ἰατρὸς, πειρατὴς, θεατὴς, sunt a verbis quæ (ad analogiam τοῦ, βοήσω, βέβοηκα,) vocalem *longam* conservant, etiam in *futuris, præteritis, & aoristis;* ὁράσω, ἑώρακα; ἰάσομαι, ἰασάμην; πειράσω, ἐπείρασα, πεπείρακα; θεάσομαι, ἐθεασάμην, τεθέαμαι. At ἐργάτης, est ab ἐργάζομαι, quod in *Præsenti & Imperfecto* syllabam *brevem* (ad analogiam τοῦ πιέζω) *positione* habet *productam;* aliàs autem necessariò ubique corripitur, ut ἐργάσομαι, εἰργασάμην. Vide suprà ad α', 67 & 140. Porrò, quâ analogiâ ex λύω, λύσω, λέλυμαι, fit λύσις, λυτὸς; ex κρίνω, κέκριμαι, κρίσις, κριτὸς; ex μαρτύρομαι, μαρτύρημαι, μάρτυρος; ex φαίνω, φάσις, ἐμφανὴς; eâdem planè analogiâ, ex βαίνω, fit βάσις, ἄμβατος, & similia. Vide suprà ad α', 314 & 338.

Ver. 436. Ἀμφ' Αἴαντε δύω,] Vide suprà ad γ', 146.

Τὴν δ' αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Ἦ καὶ ἐμοὶ τάδε πάντα μέλει, γύναι· ἀλλὰ μάλ' αἰνῶς
Αἰδέομαι Τρῶας καὶ Τρῳάδας ἑλκεσιπέπλους,
Αἴκε, κακὸς ὥς, νόσφιν ἀλυσκάζω πολέμοιο·
Οὐδέ με θυμὸς ἄνωγεν, ἐπεὶ μάθον ἔμμεναι ἐσθλὸς
Αἰεὶ, καὶ πρώτοισι μετὰ Τρώεσσι μάχεσθαι,
Ἀρνύμενος πατρός τε μέγα κλέος, ἠδ' ἐμὸν αὐτοῦ.
Εὖ μὲν γὰρ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Ἔσσεται ἦμαρ, ὅτ' ἄν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρὴ,
Καὶ Πρίαμος, καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.
Ἀλλ' οὔ μοι Τρώων τόσσον μέλει ἄλγος ὀπίσσω,
Οὔτ' αὐτῆς Ἑκάβης, οὔτε Πριάμοιο ἄνακτος,
Οὔτε κασιγνήτων, οἵ κεν πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ
Ἐν κονίῃσι πέσοιεν ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέεσσιν,
Ὅσσον σεῖ', ὅτε κέν τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
Δακρυόεσσαν ἄγηται, ἐλεύθερον ἦμαρ ἀπούρας·
Καί κεν ἐν Ἄργει ἐοῦσα, πρὸς ἄλλης ἱστὸν ὑφαίνοις·
Καί κεν ὕδωρ φορέοις Μεσσηΐδος, ἢ Ὑπερείης,

Hanc autem viciſſim allocutus eſt ingens pugnam expeditè ciens Hector;
“ Certè & mihi hæc omnia curæ ſunt, uxor: ſed perquam vehementer
“ Vereor Trojanos & Troädas longa peplorum ſyrmata trahentes,
“ Si, ignavus velut, eminùs *ſtans* devitem prœlium:
“ Neque *verò* me animus *ità* jubet, quoniam didici eſſe fortis
“ Semper, & primos inter Trojanos pugnare,
“ Conans vendicare patriſque magnam gloriam, & meam ipſius.
“ Benè enim hoc ſcio mente & animo,
“ Erit dies, quando pereat Ilios ſacra,
“ Et Priamus, & populus haſtæ fraxineæ periti Priami.
“ Sed non mihi Trojanorum tantoperè curæ eſt dolor in poſterum,
“ Neque ipſius Hecubæ, neque Priami regis,
“ Neque fratrum, qui ſanè multique & fortes
“ In pulvere ceciderint ſub viris hoſtibus,
“ Quantopere tuî; quando aliquis Achivorum ære loricatorum
“ Lachrymabundam abduxerit, liberum diem eripiens;
“ Atque in Argo exiſtens, ſub alienæ *imperio* telam texas,
“ Atque aquam feras ex *fonte* Meſſeïde, aut Hypereſi,

Ver. 440.——κορυθαίολος] Vide ſuprà ad β, 816.

Ver. 443. Αἴκε, κακὸς ὥς,] Quâ ratione, κακὸς, hîc ultimam producat; item, ἴδε, *ver.* 469; & τις, *ver.* 459, 462, 479; vide ſuprà ad α, 51.

Ver. 446. Ἀρνύμενος] Vide ſuprà ad γ', 260.

Ver. 447. Εὖ μὲν γὰρ] Refertur iſtud, γὰρ, non ad id quod jam ante erat dictum, ſed ad id quod eleganter reticetur. *Fortiter me geram; Non quòd neſcius ſim nihil me virtute profecturum; NAM probè novi, interituram hanc urbem*, &c. Vide ſuprà ad ι, 22.

Ver. 448. Ἔσσεται ἦμαρ, ὅτ' ἂν] Vide ſuprà ad δ, 164.

Ver. 449.——ἐϋμμελίω Πριάμοιο] Ita edidit *Barneſius* ex MSS; & ex δ, 165, ſuprà. *Al.* ἐϋμμελίω.

Ver.

Πόλλ' ἀεκαζομένη· κρατερὴ δ' ἐπικείσετ' ἀνάγκη·
Καί ποτέ τις εἴπῃσιν, ἰδὼν κατὰ δάκρυ χέουσαν·
Ἕκτορος ἥδε γυνὴ, ὃς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι
Τρώων ἱπποδάμων, ὅτε Ἴλιον ἀμφεμάχοντο.
Ὥς ποτέ τις ἐρέει· σοὶ δ' αὖ νέον ἔσσεται ἄλγος
Χήτεϊ τοιοῦδ' ἀνδρὸς, ἀμύνειν δούλιον ἦμαρ.
Ἀλλά με τεθνειῶτα χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτοι,
Πρίν γ' ἔτι σῆς τε βοῆς σοῦ θ' ἑλκηθμοῖο πυθέσθαι.
Ὣς εἰπὼν, οὗ παιδὸς ὀρέξατο φαίδιμος Ἕκτωρ·
Ἂψ δ' ὁ πάϊς πρὸς κόλπον ἐϋζώνοιο τιθήνης
Ἐκλίνθη ἰάχων, πατρὸς φίλου ὄψιν ἀτυχθεὶς,
Ταρβήσας χαλκόν τε ἰδὲ λόφον ἱππιοχαίτην,
Δεινὸν ἀπ' ἀκροτάτης κόρυθος νεύοντα νοήσας·
Ἐκ δ' ἐγέλασσε πατήρ τε φίλος, καὶ πότνια μήτηρ.
Αὐτίκ' ἀπὸ κρατὸς κόρυθ' εἵλετο φαίδιμος Ἕκτωρ,
Καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὶ παμφανόωσαν.

« Valde invita: dura autem incumbet necessitas:
« Et aliquandò quis dixerit, conspicatus lachrymas fundentem;
« Hectoris hæc uxor, qui præstantissimus erat *in* pugnando
« Trojanorum equûm domitorum, quando Ilium circa pugnabant.
« Sic aliquando quis dicet: tibique rursus novus erit dolor
« *Ex* desiderio talis mariti, ad depellendum servilem diem.
« Sed me mortuum aggesta terra obtegat,
« Antequam tuumque clamorem tuámque abreptionem audiero.
Sic fatus, suum filium porrectis manibus petiit illustris Hector:
Retrò autem puer ad sinum eleganter cinctæ nutricis
Inclinatus est clamans, patris chari aspectum exhorrescens,
Timens æsque & cristam setis equinis horridam,
Horrendum à summâ galeâ nutantem intuens;
Leniter verò arrisit paterque charus, & veneranda mater.
Tum statim à capite galeam abstulit illustris Hector,
Et hanc quidem deposuit in terrâ collucentem:

Ver. 464.——τεθνειῶτα] Quâ analogiâ ex βασιλῆος & βασιλῆα, factum est βασιλέος & βασιλέα; eâdem analogiâ ex τεθνηότος fit τεθνεῶτος (& inde, more Ionico, τεθνειῶτος;) ex μεμαότος, μεμαῶτος; ex Κρονίονος, Κρονίωνος; & similia. Vide suprà ad ά, 265; & ad β', 818.

Ibid.——χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτοι, Πρίν]

Sed mihi vel tellus optem priùs ima dehiscat. *Æn.* IV. 24.

Ver. 466. Ὣς εἰπὼν, οὗ παιδὸς ὀρέξατο,——ἰδὲ λόφον ἱππιοχαίτην,] Vide suprà ad *ver.* 404. Cæterùm optimè de hoc loco observavit *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, Poëtam res verbis, ut grandes *grandibus*, ità & *tenuibus* tenues, pari ferè pulchritudine depinxisse, & rem unamquamque ornamentis decorâsse *propriis* & *suis*. Ἰσχνὸν δὲ [πλάσμα ἐστὶ,] τὸ καὶ τῇ ὕλῃ τῶν πραγμάτων μικρὸν, καὶ τῇ λέξει κατισχνωμένον· οἷον ἐστι τοῦτο, [ver. 466——469,] « Ὣς εἰπὼν, οὗ παιδὸς ὀρέξατο——, Ἂψ « δ' ὁ πάϊς——. Χαλκόν τ' ἠδ' αὖ λόφον « ἱππιοχαίτην," §. 9. Ubi notandum χαλκόν τ' ἠδ' αὖ scriptum, quod hodiè legimus χαλκόν τε ἰδὲ. *Eustathius* legit, χαλκόν τ' ἰδὲ λόφον.

Αὐτὰρ ὅγ' ὃν φίλον υἱὸν ἐπεὶ κύσε, πῆλέ τε χερσὶν,
Εἶπεν ἐπευξάμενος Διΐ τ', ἄλλοισίν τε θεοῖσι·
Ζεῦ, ἄλλοι τε θεοὶ, δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι
Παῖδ' ἐμὸν, ὡς καὶ ἐγώ περ, ἀριπρεπέα Τρώεσσιν,
Ὧδε βίην τ' ἀγαθὸν, καὶ Ἰλίου ἶφι ἀνάσσειν·
Καί ποτέ τις εἴπησι, Πατρὸς δ' ὅγε πολλὸν ἀμείνων,
Ἐκ πολέμου ἀνιόντα· φέροι δ' ἔναρα βροτόεντα,
Κτείνας δήϊον ἄνδρα, χαρείη δὲ φρένα μήτηρ.
Ὣς εἰπὼν, ἀλόχοιο φίλης ἐν χερσὶν ἔθηκε
Παῖδ' ἑόν· ἡ δ' ἄρα μιν κηώδεϊ δέξατο κόλπῳ,
Δακρυόεν γελάσασα· πόσις δ' ἐλέησε νοήσας,
Χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Δαιμονίη, μή μοί τι λίην ἀκαχίζεο θυμῷ·
Οὐ γάρ τίς μ' ὑπὲρ αἶσαν ἀνὴρ ἄϊδι προϊάψει.
Μοῖραν δ' ὄυτινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,

Atque ille suum dilectum filium ut osculatus fuerat, leviterque agitârat manu,
Dixit precans Jovemque, cæterosque deos;
« Jupiter, aliique dii, date & hunc fieri
« Filium meum, ut & ego *sum*, eximium inter Trojanos,
« Ità viribusque fortem, & Ilio potentèr imperitare:
« Et olim quis dicat, Patre verò hic multò *est* fortior,
« Ex pugnâ redeuntem *conspicatus*; referat autem spolia cruenta,
« Interfecto hoste, gaudeatque animo mater.
Sic fatus, uxoris dilectæ in manibus posuit
Puerum suum; hæc verò ipsum fragranti excepit sinu,
Lacrymabundum ridens: Vir autem misertus est intuitus,
Manuque ipsam demulsit, verbaque fecit, dixitque;
« O bona, ne mihi præter modum tristeris animo:
« Non enim quis me præter fatum vir orco prematurè mittet.
« Fatum verò neminem arbitror, qui effugerit, esse hominum,

Ver. 474. Αὐτὰρ ὅγ' ὃν φίλον υἱὸν]
Ascanium fusis circum complectitur armis,
Summaque per galeam delibans oscula fatur. *Æn.* XII. 433.

Ver. 476.——δότε δὴ] Non supervacaneum est istud, δὴ; sed eam ferè vim habet, ac si latinè dicas, " *date quæso.*"

Ver. 477.——ὡς καὶ ἐγώ περ, ἀριπρεπέα]
Disce, puer, virtutem ex me, verumque laborem. *Æn.* XII. 435.

Ver. 486.——μή μοί τι λίην ἀκαχίζεο] ——Τοῖς ἀφαιρουμένοις τὰς λύπας διὰ τῆς γενναίας καὶ σεμνῆς παρηγορίας,——ἔχοντας ἐν νῷ τὸ Ὁμηρικὸν τοῦτο ἔπος.——" Δαιμονίη, μή μοί τι λίην ἀκαχίζεο θυμῷ"—— *Plutarch. de Consolat. ad Apoll.*

Ver. 488. Μοῖραν δ' ὄυτινά φημι] Ὁμήρου πάλιν σφήσαντος, " Μοῖραν δ' ὄυτινά φημι " πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν," ——ὅ, τε Δημοσθένης, " Πᾶσι μὲν γὰρ ἀνθρώποις " τέλος τοῦ βίου θάνατος, κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις " αὑτὸν καθείρξας τηρῇ." *Clem. Alexandrin. Strom.* VI.

——inexorabile fatum. *Georgic.* II. 491.

——ineluctabile tempus. *Æn.* II. 324.

——ineluctabile fatum. *Æn.* VIII. 334.

——irreparabile tempus. *Æn.* X. 467.

Ibid.——πεφυγμένον] Contendit *Barnesius*, " πεφευγμένον *scribendum*:——& " *ità* τρεπτὸς & φευκτός." Quod si verum esset; " *ergò & composita*," (ut rectè observavit Eruditus scriptor Anonymus,) " ἄφυκτος,

Οὐ κακὸν, ἐδὲ μὲν ἐσθλὸν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται.
Ἀλλ' εἰς οἶκον ἰῦσα τὰ σ'αυτῆς ἔργα κόμιζε,
Ἱςόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
Ἔργον ἐποίχεσθαι· πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει
Πᾶσιν, ἐμοὶ δὲ μάλιςα, τοὶ Ἰλίῳ ἐγγεγάασιν.
Ὣς ἄρα φωνήσας κόρυθ' εἵλετο φαίδιμος Ἕκτωρ
Ἵππουριν· ἄλοχος δὲ φίλη οἶκόνδε βεβήκει
Ἐντροπαλιζομένη, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσα.
Αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκανε δόμους εὖ ναιετάοντας
Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο· κιχήσατο δ' ἔνδοθι πολλὰς
Ἀμφιπόλους, τῇσιν δὲ γόον πάσῃσιν ἐνῶρσεν.
Αἱ μὲν ἔτι ζωὸν γόον Ἕκτορα ᾧ ἐνὶ οἴκῳ·
Οὐ γάρ μιν ἔτ' ἔφαντο ὑπότροπον ἐκ πολέμοιο
Ἵξεσθαι, προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας Ἀχαιῶν.
Οὐδὲ Πάρις δήθυνεν ἐν ὑψηλοῖσι δόμοισιν·
Ἀλλ' ὅγ', ἐπεὶ κατέδυ κλυτὰ τεύχεα ποικίλα χαλκῷ,

« Neque ignavum, neque verò fortem, postquam primùm natus fuerit.
« Sed in domum profecta, tua ipsius opera cura,
« Telamque columque; & ancillas jube
« Manus obire: bellum autem viris curæ erit
« Omnibus, mihi verò præcipuè, qui in Ilio nati sunt.
Sic utique fatus, galeam sustulit illustris Hector
Setis equinis comantem: uxor autem dilecta domum abiit
Respectans, uberes lachrymas effundens.
Statim autem deinde venit ad ædes habitantibus commodas
Hectoris homicidæ; invenitque intus multas
Ancillas; his verò luctum omnibus commovit.
Hæ quidem adhuc vivum lugebant Hectorem suâ in domo;
Non enim eum ampliùs putabant reducem ex pugnâ
Venturum, elapsum robur ac manus Achivorum.
Neque verò Paris moram trahebat in altis ædibus:
Sed is, postquam induit inclyta arma varia ære,

" *ἄφυκτος, ἄτυκτος, εὔτυκτος, apud omnes* " *Autores apud quos occurrunt, & in omnibus* " *eorum Editionibus, & quotiescunque occur-* " *runt, vitiosè erunt scripta.*——*Nimis* " *hòc improvidè Vir Clarissimus.*" Acta Eruditor. Lipsiæ, ad *Februar.* 1712. Sed & occurrit præteritum medium πέφυξα, indéque verbum poëticum πεφύγω.

Ver. 490.——τὰ σ'αυτῆς ἔργα κόμιζε,——πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει]

Cura tibi, Divûm effigies & templa tueri:
Bella viri pacémque gerant, queis bella gerenda. *Æn.* VII. 443.

Ver. 495. Ἵππουριν· ἄλοχος] Quâ ratione, ἵππουρις hîc ultimam producat; item, μιν, *ver.* 501; vide suprà ad *α*, 51.

Ibid.——βεβήκει] Vide suprà ad *γ*, 492.

Ver. 497.——εὖ ναιετάοντας] Vide suprà ad *β*, 648.

Ver. 500. Αἱ μὲν ἔτι ζωὸν γόον Ἕκτορα ᾧ ἐνὶ οἴκῳ] Hâc quidem sententiâ nihil unquam fuit, ad commovendos affectus, neque excogitatum exquisitiùs, neque elegantiùs dictum.

Ibid.——γόον Ἕκτορα] *Al.* γόων Ἕκτορα. Quod utique pronuntiabatur, γόων Ἕκτορα.

Ver. 501.——ἔφαντο] Plerique, ἔφαντ'. Pessimè.

Ver. 503. Οὐδὲ Πάρις δήθυνεν] Suprà, *ver.* 341.

Ver. 504.——τεύχεα ποικίλα χαλκῷ,
——versicoloribus armis.
Æn. X. 181.

Ver.

Σεύατ' ἔπειτ' ἀνὰ ἄστυ, ποσὶ κραιπνοῖσι πεποιθώς.
Ὡς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος, ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ,
Δεσμὸν ἀπορρήξας θείει πεδίοιο κροαίνων,
Εἰωθὼς λούεσθαι ἐϋρρεῖος ποταμοῖο,
Κυδιόων· ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχει, ἀμφὶ δὲ χαῖται
Ὤμοις ἀΐσσονται· ὁ δ' ἀγλαΐηφι πεποιθὼς,
Ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει μετά τ' ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων·
Ὣς υἱὸς Πριάμοιο Πάρις κατὰ Περγάμου ἄκρης
Τεύχεσι παμφαίνων, ὥστ' ἠλέκτωρ, ἐβεβήκει
Καγχαλόων, ταχέες δὲ πόδες φέρον· αἶψα δ' ἔπειτα
Ἕκτορα δῖον ἔτετμεν ἀδελφεὸν, εὖτ' ἄρ' ἔμελλε
Στρέψεσθ' ἐκ χώρης, ὅθι ᾗ ὀάριζε γυναικί.

Properabat deinde per urbem, pedibus velocibus fretus,
Ut verò cùm stabulans equus, hordeo pastus ad præsepe,
Vinculo rupto currit per campum terram pedibus pulsans,
Consuetus lavari in pulchrè fluenti fluvio,
Superbiens; altè verò caput fert, circumque jubæ
Humeros motantur: ipse autem pulchritudine *corporis* fretus,
Facilè ipsum genua ferunt ad loca consueta & pascua equarum;
Sic filius Priami Paris a Pergami arce
Armis collucens, tanquam sol, incedebat
Exultans; veloces autem *eum* pedes ferebant: statimque postea
Hectora nobilem invênit fratrem, quando jam erat
Digressurus è loco, ubi cum suâ colloquebatur uxore.

Ver. 506. Ὡς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος,]
Qualis ubi abruptis fugit præsepia vinclis
Tandem liber equus, campoque potitus aperto;
Aut ille in pastus armentaque tendit equarum,
Aut assuetus aquæ perfundi flumine noto
Emicat, arrectisque fremit cervicibus altè
Luxurians, luduntque jubæ per colla, per armos. *Æn.* XI. 492.

Pulcherrimè uterque Poëta. Rectè tamen hìc observavit *Popius*, comparationem istam & aptiore *loco*, & ad *personam* convenientiùs, de *Paride Homerum*, quàm de *Turno* instituisse *Virgilium*.

Ibid. ——ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ,] Ἀκοστῆσαι δὲ, τὸ πολυκριθῆσαι, κατὰ τὴς παλαιὰς γλώσσας, ἤγουν τὸ κριθιάσαι· ἀκοσταὶ γὰρ, αἱ κριθαί——. Ἄλλοι δὲ ἀκοστῆσαί φασι, τὸ σχεῖν ἄχος ἐν τῷ ἵστασθαι. Ἔνιοι δὲ, τὸ λαβεῖν ἄχθος, ἢ μᾶλλον——ἄκος, τῇ στάσει καὶ τῇ τῆς τροφῆς ἀπολαύσει.——Ἕτεροι ὑπὸ ἀκολασίας διατεθῆναι, [Schol. δυσχεράνας ἐπὶ τῇ τῆς φάτνης στάσει·]——Ἄλλοι δὲ, τὸ ἰσχύσαι·——Τινὲς δὲ γράφουσιν, ἀγχιστήσας, ὅ ἐστι, ῥυπανθείς. *Eustath.*

Ver. 510. ——ὁ δ'——Ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει] De hujusmodi Syntaxi ἀνακολούθῳ, *suis in locis* elegantissimâ, & (ut ait *Demetrius Phalereus*) μεγαλοπρεπεῖ, vide suprà ad β', 353 & 681; & ad γ', 211. Utique hoc in loco singulari id artificio dandum est, quòd *rem ipsam*, δεσμὸν ἀπορρήξας θείει, quasi ob oculos ponat syntaxis ista infracta, ὁ δ'——ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει. Quâ de re ità *Eustathius*: Σχῆμά ἐστι καινοπρεπὲς, ἐπὶ καιροῦ ῥηθὲν καὶ αὐτῷ πράγματι.——Ὁ δ' καινοπρεπῶς κἀνταῦθα σχηματίζει,——συναγλαϊζόμενος οἷον τῷ φραζομένῳ πράγματι. Quin & Motum insuper equi currentis celerrimum aptissimè depingunt numeri isti dactylici, Ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει μετά τ' ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων.

Ver. 513. ——ἐβεβήκει] Vide suprà ad δ', 492.

Ver. 514. ————ταχέες δὲ πόδες φέρον] *Barnesius* edidit, ταχέες δ' ἑ πόδες φέρον, "ut "*longè meliorem Lectionem.*" Quod tamen *sententiæ* nihil *addit*, *elegantiæ* non paulum *detrahit*.

Ver.

Τὸν πρότερος προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
Ἠθεῖ', ἦ μάλα δή σε καὶ ἐσσύμενον κατερύκω,
Δηθύνων, οὐδ' ἦλθον ἐναίσιμον, ὡς ἐκέλευες.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κορυθαιόλος Ἕκτωρ·
Δαιμόνι', οὐκ ἄν τίς τοι ἀνήρ, ὃς ἐναίσιμος εἴη,
Ἔργον ἀτιμήσειε μάχης, ἐπεὶ ἄλκιμός ἐσσι·
Ἀλλὰ ἑκὼν μεθιεῖς τε, καὶ οὐκ ἐθέλεις· τὸ δ' ἐμὸν κῆρ
Ἄχνυται ἐν θυμῷ, ὅθ' ὑπὲρ σέθεν αἴσχε' ἀκούω
Πρὸς Τρώων, οἳ ἔχουσι πολὺν πόνον εἵνεκα σεῖο.
Ἀλλ' ἴομεν· τὰ δ' ὄπισθεν ἀρεσσόμεθ', αἴ κε ποθι Ζεὺς
Δώῃ, ἐπουρανίοισι θεοῖς αἰειγενέτῃσι
Κρητῆρα στήσασθαι ἐλεύθερον ἐν μεγάροισιν,
Ἐκ Τροίης ἐλάσαντες ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.

Hunc prior allocutus est Alexander divinâ formâ præditus;
« Veneranda frater, certè valdè jam te etiam properantem detineo,
« Remorans, neque veni maturè, ut jussisti.
Hunc autem respondens allocutus est pugnam expeditè ciens Hector;
« O bone, nemo tibi hominum, qui æquus rerum æstimator sit,
« Opera vituperavit bellica; nam fortis es.
« Sed sponte remittisque *animum*, & non vis *pugnare*: at meum cor
« Tristatur in animo, quando de te probra audio
« A Trojanis, qui ferunt multum laborem gratiâ tui.
« Sed eamus: hæc autem posteà componemus, si quando Jupiter
« Dederit, cœlestibus diis sempiternis
« Craterem statuere liberum in ædibus,
« Quum Trojâ expulerimus benè ocreatos Achivos.

Ver. 517. Τὸν πρότερος προσέειπεν]. Festinantem optimè depingit oratio ista ἀσύνδετος.

Ibid. ——— θεοειδής·] Vide suprà ad β', 623.

Ver. 520. ——— κορυθαίολος] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 521. Δαιμόνι',] Vide suprà ad β', 190.

Ver. 524. Ἄχνυται] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 528. Κρητῆρα στήσασθαι] *Craterem basi supposita imponere.* Quam quidem *basin* Veteres appellabant ὑποκρατήριον vel ὑποκρατηρίδιον, apud *Athenæum, lib.* V. *cap.* 13: Item ἐπίστατον, ut doctissimè observavit *Edmundus Chishull* de *Inscriptione Sigeâ*; " *unde* " (inquit) " *phrasis illa Homerica*, κρατῆρα " στῆσαι, *aut* καθεστάναι, *quod & Latinè* cra" terem statuere *à Virgilio dictum*." *Casaubonus*, in *Annotatis* ad locum *Athenæi* jam citatum, rectè emendavit ὑποκρητηρίδιον, quod fuerat malè scriptum ὑποκρητηρίδιον; sed pessimè vertit, *craterculo parvo*.

ΤΗΣ

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΙΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Η'.

Ὑπόθεσις τῆς Η'. ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

ΕΛΕΝΟΥ συμβουλεύσαντος, Ἕκτωρ προκαλεῖται τῶν Ἑλλήνων τὸν ἄριστον εἰς μονομαχίαν. Ἐννέα δὲ ἀναστάντων, ἔλαχεν Αἴας ὁ Τελαμώνιος· καὶ γενναίως αὐτοὺς ἀγωνισαμένους διαλύουσι κήρυκες, ἑσπέρας γενομένης. Τῇ δ᾽ ἑξῆς τοὺς νεκροὺς ἀνελόμενοι θάπτουσι, καὶ τεῖχος οἱ Ἕλληνες κατασκευάζουσιν, ἐφ᾽ ᾧ ὁ Ποσειδῶν ἀγανάκτησι· Ζεύς τε αὐτοῖς διά νυκτὸς σημεῖα οὐκ αἴσια τῶν μελλόντων δείκνυσιν.

Ἄ Λ Λ Η.

ΕΚΤΩΡ σὺν Ἀλεξάνδρῳ τῷ ἀδελφῷ κατελθὼν εἰς τὴν μάχην, ἐβοήθει τοῖς Τρωσὶ κεκμηκόσιν ἤδη. Καὶ συμβουλεύσαντος Ἑλένου τοῦ ἀδελφοῦ, μάντεως ὄντος, προκαλεῖται αὐτὸς, τίς αὐτῷ βούλοιτο τῶν Ἑλλήνων μονομαχῆσαι. Πολλῶν δὲ προαιρουμένων, Αἴας ὁ Τελαμώνιος κληρωθεὶς ἀνθίσταται. Μαχομένους δὲ αὐτοὺς κήρυκες καταπαύουσι, καὶ νὺξ διαλύει τὴν μάχην. Καὶ οἱ μὲν ἀλλήλοις δῶρα διδόασιν. Ἐπικηρυκευσαμένων δὲ Τρώων περὶ νεκρῶν ἀναιρέσεως, τὰ αὐτὰ γίγνεται παρὰ ἀμφοτέροις τοῖς στρατοῖς· οἵ τε Ἕλληνες πολυάνδριον κατασκευάζουσι, καὶ τεῖχος τοῦ ναυστάθμου.

Ἐπιγραφαί.

Ἕκτορος καὶ Αἴαντος μονομαχία.

Ἄλλως.

Ἦτα δ᾽ Αἴας πολέμιξε μόνῳ μόνος Ἕκτορι δίῳ.

ὮΣ εἰπὼν, πυλέων ἐξέσσυτο φαίδιμος Ἕκτωρ·
Τῷ δ᾽ ἅμ᾽ Ἀλέξανδρος κί᾽ ἀδελφεός· ἐν δ᾽ ἄρα θυμῷ
Ἀμφότεροι μέμασαν πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι.

HÆC fatus, portis erupit illustris Hector;
Cúmque eo simul Alexander ivit frater: animo verò
Ambo ardebant bellare & pugnare.

Ver. 1. Ὣς εἰπὼν, πυλέων ἐξέσσυτο.] Hæc ubi dicta dedit, portis sese extulit ingens. *Æn.* XII. 441.

Ver.

Ὡς δὲ θεὸς ναύτῃσιν ἐελδομένοισιν ἔδωκεν
Οὖρον, ἐπὴν κεκάμωσιν ἐϋξέστῃς ἐλάτῃσι
Πόντον ἐλαύνοντες, καμάτῳ δ' ὑπὸ γυῖα λέλυνται·
Ὣς ἄρα τὼ Τρώεσσιν ἐελδομένοισι φανήτην.
Ἔνθ' ἑλέτην, ὁ μὲν υἱὸν Ἀρηϊθόοιο ἄνακτος
Ἄρνῃ ναιετάοντα Μενέσθιον, ὃν κορυνήτης
Γείνατ' Ἀρηΐθοος καὶ Φιλομέδουσα βοῶπις·
Ἕκτωρ δ' Ἠϊονῆα βάλ' ἔγχεϊ ὀξυόεντι
Αὐχέν' ὑπὸ στεφάνης εὐχάλκου· λῦσε δὲ γυῖα.
Γλαῦκος δ', Ἱππολόχοιο πάϊς, Λυκίων ἀγὸς ἀνδρῶν,
Ἰφίνοον βάλε δουρὶ, κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην
Δεξιάδην, ἵππων ἐπιάλμενον ὠκειάων,
Ὦμον· ὁ δ' ἐξ ἵππων χαμάδις πέσε· λῦντο δὲ γυῖα.
Τοὺς δ' ὡς οὖν ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
Ἀργείους ὀλέκοντας ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ,
Βῆ ῥα κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα
Ἴλιον εἰς ἱρήν· τῇ δ' ἀντίος ὤρνυτ' Ἀπόλλων,
Περγάμου ἐκκατιδὼν, Τρώεσσι δὲ βούλετο νίκην.
Ἀλλήλοισι δὲ τώγε συναντέσθην παρὰ φηγῷ.

Sicut autem Deus nautis desiderantibus dat
Ventum secundum, postquam defatigati fuerint politis remis
Pontum agitantes, laboreque membra soluta sunt:
Sic utique hi Trojanis desiderantibus apparuerunt.
Tunc interfecerunt, hic quidem [*Paris*] filium Areïthoi regis
In Arnâ habitantem Menesthium, quem claviger
Genuit Areïthoüs & Philomedusa magnis oculis:
Hector autem Eïoneum feriit hastâ acutâ
Ad cervicem sub galeâ ære solidâ; solvitque membra.
Glaucus verò, Hippolochi filius, Lyciorum dux virorum,
Iphinoum feriit hastâ, in asperâ pugnâ
Dexiadem, equas insilientem veloces,
In humero: hic autem ex equabus humi cecidit, solutaque sunt membra.
Hos verò ut animadvertit Dea glaucis oculis Minerva
Argivos perimentes in asperâ pugnâ
Descendit de Olympi verticibus impetu facto
Ilium ad sacram: huic autem obvius properabat Apollo,
Ex Pergamo conspicatus, Trojanisque cupiebat victoriam.
Sibi invicem autem hi occurrerunt apud fagum.

Ver. 9.——κορυνήτης] Vide infrà ad *ver.* 141.
Ver. 10.——βοῶπις] Vide suprà ad ά, 551.
Ver. 11.——ὀξυόεντι] Vide suprà ad έ, 50.
Ver. 15, 16.——ἵππων ἐπιάλμενον,——ἐξ ἵππων——πέσε] Nempe *in currum* conscendens, *è curru* cecidit.

Ver. 17.——γλαυκῶπις] Vide suprà ad ά, 206.
Ver. 19. Βῆ ῥα] Non vacat istud, ῥα; sed eam ferè vim habet, ac si latinè dicas, *statim, continuò, illicò*.
Ibid.——ἀΐξασα] Vide suprà ad β', 74.
Ver. 20.——ὤρνυτ'] Vide suprà ad γ', 260.

Ver.

Τὴν πρότερος προσέειπεν ἄναξ, Διὸς υἱὸς, Ἀπόλλων·
Τίπτε σὺ δ᾽ αὖ μεμαυῖα, Διὸς θύγατερ μεγάλοιο,
Ἦλθες ἀπ᾽ Οὐλύμποιο, μέγας δέ σε θυμὸς ἀνῆκεν;
Ἦ ἵνα δὴ Δαναοῖσι μάχης ἑτεραλκέα νίκην
Δῷς; ἐπεὶ οὔτοι Τρῶας ἀπολλυμένους ἐλεαίρεις.
Ἀλλ᾽ εἴ μοί τι πίθοιο, τό κεν πολὺ κέρδιον εἴη,
Νῦν μὲν παύσωμεν πόλεμον καὶ δηϊοτῆτα
Σήμερον· ὕστερον αὖτε μαχήσοντ᾽, εἰσόκε τέκμωρ
Ἰλίου εὕρωσιν· ἐπεὶ ὡς φίλον ἔπλετο θυμῷ
Ὑμῖν ἀθανάτῃσι, διαπραθέειν τόδε ἄστυ.
Τὸν δ᾽ αὖθις προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ὧδ᾽ ἔστω, Ἑκάεργε· τὰ γὰρ φρονέουσα καὶ αὐτὴ
Ἦλθον ἀπ᾽ Οὐλύμποιο, μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιούς·
Ἀλλ᾽ ἄγε, πῶς μέμονας πόλεμον καταπαυσέμεν ἀνδρῶν;
Τὴν δ᾽ αὖτε προσέειπεν ἄναξ, Διὸς υἱὸς, Ἀπόλλων·
Ἕκτορος ὄρσωμεν κρατερὸν μένος ἱπποδάμοιο,
Ἤν τινά που Δαναῶν προκαλέσσεται οἰόθεν οἶος
Ἀντίβιον μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι·

Hanc prior allocutus est rex, Jovis filius, Apollo;
" Cur tu verò rursus concitata, ô Jovis filia magni,
" Venisti ab Olympo, magnusque te affectus impulit?
" An ut jam Danais pugnæ ancipitem victoriam
" Des? quandoquidem minimè Trojanorum pereuntium misereris.
" Sed si mihi quid obtemperaveris, quod certè multò satius esset,
" Nunc quidem cessare faciamus bellum & pugnam
" Hodie: posthac rursus pugnabunt, donec finem
" Illi invenerint: quandoquidem sic gratum est animo
" Vobis Deabus, evertere hanc urbem.
Hunc autem vicissim allocuta est dea cæsiis oculis Minerva;
" Ita sit, ô eminùs jaculans; eadem enim sentiens & ipsa
" Veni ab Olympo, ad Trojanos & Achivos:
" Verùm age, quomodo fert animus prœlium sedare virorum?
Hanc autem rursus allocutus est rex, Jovis filius, Apollo;
" Hectoris excitemus fortem animum equûm domitoris,
" Si quem fortè Danaorum provocabit, quocum solo solus
" Ex adverso pugnet in gravi pugnâ:

Ver. 23. Τὴν πρότερος προσέειπεν] Festinantem indicat constructio ἀσύνδετος.

Talibus *aggreditur* Venerem Saturnia dictis. *Æn.* IV. 92.

Ver. 27. ——ἀπολλυμένους] Vide suprà ad γ΄, 260.

Ver. 29, 34. Νῦν μὲν παύσωμεν πόλεμον, ——τὰ γὰρ φρονέουσα καὶ αὐτὴ.] Quod hîc inter se collocutos *Apollinem* & *Minervam* finxit Poëta, id videlicet *pro suâ prudentiâ* admonuit *Helenus*. Est enim *Minerva*, ἡ φρόνησις, "*potior sententia*;" Vide suprà ad ά, 194. Hinc jam infrà, *ver.* 44 & 53. Ἕλενος——Σύνθετο θυμῷ βουλὴν, ἥ ῥα θεοῖσιν ἐφήνδανε.——Ὡς γὰρ ἐγὼν ὄπ᾽ ἄκουσα θεῶν.

Ver. 31. ——εὕρωσιν· ἐπεὶ ὡς] Quâ ratione, εὕρωσιν, hîc ultimam producat; item Διΐ & μῆτιν, *ver.* 47; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 32. Ὑμῖν ἀθανάτῃσι,] *Junoni* & *Minervæ*. *Barnesius*, in uno MS, repperit ἀθανάτοισι. Quo pacto & *Jupiter* quoque intelligetur.

Ver.

Οἱ δὲ κ' ἀγασσάμενοι χαλκοκνήμιδες Ἀχαιοὶ
Οἶον ἐπόρσειαν πολεμίζειν Ἕκτορι δίῳ.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Τῶν δ' Ἕλενος, Πριάμοιο φίλος παῖς, σύνθετο θυμῷ
Βουλὴν, ἥ ῥα θεοῖσιν ἐφήνδανε μητιόωσι·
Στῆ δὲ παρ' Ἕκτορ' ἰὼν, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἕκτορ, υἱὲ Πριάμοιο, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντε,
Ἦ ῥα νύ μοί τι πίθοιο; κασίγνητος δέ τοι εἰμί·
Ἄλλους μὲν κάθισον Τρῶας καὶ πάντας Ἀχαιούς·
Αὐτὸς δὲ προκάλεσσαι, Ἀχαιῶν ὅστις ἄριστος,
Ἀντίβιον μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι·
Οὐ γάρ πώ τοι μοῖρα θανεῖν καὶ πότμον ἐπισπεῖν·
Ὣς γὰρ ἐγὼν ὄπ' ἄκουσα θεῶν αἰειγενετάων.
Ὣς ἔφαθ'· Ἕκτωρ δ' αὖτ' ἐχάρη μέγα, μῦθον ἀκούσας·
Καί ῥ' ἐς μέσσον ἰὼν, Τρώων ἀνέεργε φάλαγγας,
Μέσσου δουρὸς ἑλών· τοὶ δ' ἱδρύνθησαν ἅπαντες.
Κὰδ δ' Ἀγαμέμνων εἷσεν ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·

« Qui porrò & ipsi indignati ære ocreati Achivi
« Solum aliquem incitent pugnare cum Hectore nobili.
Sic dixit: neque non obsecuta est dea glaucis oculis Minerva.
Horum autem Helenus, Priami carus filius, sensit animo
Consilium, quod utique diis placuit consultantibus:
Stetit itaque juxta Hectorem profectus, & eum allocutus est;
« Hector, fili Priami, Jovi consilio par,
« Num mihi quid obsequêris? frater utique tibi sum;
« Cæteros quidem sedere fac Trojanos & omnes Achivos:
« Ipse autem provoca, Achivorum quicunque fortissimus,
« Ut contra te pugnet in gravi pugnâ.
« Nondum enim tibi fatum mori & interitum attingere:
« Sic enim ego vocem audivi deorum immortalium.
Sic dixit: Hector verò gavisus est vehementer, sermone audito:
Et in medium progressus, Trojanorum coercuit phalangas,
Mediâ hastâ prehensâ: illi autem resederunt omnes.
Sed & Agamemnon sedere fecit benè ocreatos Achivos:

Ver. 45.——ἦ ῥα] Vide suprà ad ά, 56; & ad ί, 858.

Ver. 47.——ἀτάλαντε,] Vide suprà ad β', 627.

Ver. 49.——κάθισον Τρῶας] Vide suprà ad ά, 565; & ad β', 191.

Ver. 52. Οὐ γάρ πώ——· Ὣς γὰρ ἐγὼν ὄπ' ἄκουσα θεῶν] Existimat *Eustathius*, quem secutus est & *Popius*, de fortitudine Hectoris *diminuere* hanc orationem, eò quòd *sciret* de isto die non interiturum: Σμικρύνεται πως ἐνταῦθα τὸ θάρσος καὶ ἡ ἀνδρία τοῦ Ἕκτορος· οὐ γὰρ ἁπλῶς εἰς μονομαχίαν ὁρμᾷ, ἀλλὰ πρότερον μαθὼν ὅτι οὔπω οἱ μοῖρα θανεῖν. Mihi è *contrario* videtur *Heleni* oratio, de *auditâ Deorum voce*, hoc ipsum velle; utique Hectorem, quæ esset *nota & singularis* ipsius *Fortitudo*, victoriam sine dubio reportaturum.

Ver. 55.——Τρώων ἀνέεργε φάλαγγας, Μέσσου δουρὸς ἑλών·]

Significatque manu, & magno simul incipit ore:
Parcite jam, Rutuli, & vos tela inhibete, Latini,——
Discessere omnes medii, spatiumque dedêre. *Æn.* XII. 692.

Κὰδ δ' ἄρ' Ἀθηναίη τε καὶ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
Ἑζέσθην, ὄρνισιν ἐοικότες αἰγυπιοῖσι,
Φηγῷ ἐφ' ὑψηλῇ πατρὸς Διὸς αἰγιόχοιο,
Ἀνδράσι τερπόμενοι· τῶν δὲ στίχες εἵατο πυκναὶ,
Ἀσπίσι καὶ κορύθεσσι καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖαι.
Οἵη δὲ ζεφύροιο ἐχεύατο πόντον ἔπι φρὶξ
Ὀρνυμένοιο νέον, μελάνει δέ τε πόντος ὑπ' αὐτῆς·
Τοῖαι ἄρα στίχες εἵατ' Ἀχαιῶν τε Τρώων τε
Ἐν πεδίῳ· Ἕκτωρ δὲ μετ' ἀμφοτέροισιν ἔειπε·
Κέκλυτέ μευ, Τρῶες καὶ ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ,
Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
Ὅρκια μὲν Κρονίδης ὑψίζυγος οὐκ ἐτέλεσσεν,
Ἀλλὰ κακὰ φρονέων τεκμαίρεται ἀμφοτέροισιν,
Εἰσόκεν ἢ ὑμεῖς Τροίην εὔπυργον ἕλητε,
Ἢ αὐτοὶ παρὰ νηυσὶ δαμείετε ποντοπόροισιν.
Ὑμῖν μὲν γὰρ ἔασιν ἀριστῆες παναχαιῶν·
Τῶν νῦν ὅντινα θυμὸς ἐμοὶ μαχέσασθαι ἀνώγει,
Δεῦρ' ἴτω ἐκ πάντων, πρόμος ἔμμεναι Ἕκτορι δίῳ.

Atque Minerva etiam & argenteum arcum gerens Apollo
Desederunt, avibus similes vulturibus,
Fago super altâ patris Jovis Ægiochi,
Viris delectati: Horum utique ordines sedebant densi,
Scutis & galeis & hastis horrentes.
Qualis autem Zephyri funditur super pontum horror
Surgere jam incipientis, nigrescitque pontus sub illo:
Tales quidem ordines sedebant Achivorumque Trojanorumque
In campo: Hector autem inter utrosque locutus est;
" Audite me, Trojani & benè ocreati Achivi,
" Ut dicam quæ me animus in pectoribus jubet.
" Fœdera quidem Saturnius in excelso sedens non rata fecit,
" Sed mala cogitans molitur utrisque;
" Donec vel vos Trojam benè turritam ceperitis,
" Vel ipsi ad naves domiti fueritis pontum transeuntes.
" Vobis quidem enim sunt viri fortissimi omnium Achivorum;
" Quorum nunc quemcunque animus *suus* mecum pugnare jubet,
" Huc prodeat ex omnibus, ut pugnet ante alios cum Hectore nobili.

Ver. 60. ——αἰγιόχοιο,] Vide suprà ad ά, 202.

Ver. 62. ——πεφρικυῖαι.] Vide suprà ad β́, 314; & ad δ́, 282.

Ver. 64. Ὀρνυμένοιο] Vide suprà ad γ, 266.

Ver. 69. Ὅρκια μὲν Κρονίδης] Quum *Paridis* & *Menelai* certamen singulare irritum jam antè cecidisset, neque deditus fuisset qui fœdus primùm fregisset *Pandarus*; ideoque in aperto esset, certamine rursùm singulari nihil quicquam profecturos; sed eò jam omninò deventum, ut decernendum esset bello: præfari hæc necessariò oportebat *Hectorem*, ut intelligeretur certamen hoc non jam deinceps de *summo bello*, sed de Heroüm ipsorum *gloriâ ac virtute* ineundum.

Ver. 72 ——δαμείετε] *Iones*, quà analogiâ id raptim pronuntiabant, πείθομεν, δάμεν, τράφεν, quod alii voce productiore πείθωμεν, ἐδάμησαν, ἐτράφησαν, &c.; eâdem analogiâ & δαμείετε enuntiabant id, quod alii δαμείητε

Ver.

Ὧδε δὲ μυθέομαι, Ζεὺς δ' ἄμμ' ἐπιμάρτυρος ἔστω·
Εἰ μέν κεν ἐμὲ κεῖνος ἕλῃ ταναήκεϊ χαλκῷ,
Τεύχεα συλήσας, φερέτω κοίλας ἐπὶ νῆας,
Σῶμα δὲ οἴκαδ' ἐμὸν δόμεναι πάλιν, ὄφρα πυρός με
Τρῶες καὶ Τρώων ἄλοχοι λελάχωσι θανόντα.
Εἰ δέ κ' ἐγὼ τὸν ἕλω, δώῃ δέ μοι εὖχος Ἀπόλλων,
Τεύχεα συλήσας, οἴσω ποτὶ Ἴλιον ἱρὴν,
Καὶ κρεμόω ποτὶ νηὸν Ἀπόλλωνος ἑκάτοιο·
Τὸν δὲ νέκυν ἐπὶ νῆας ἐϋσσέλμους ἀποδώσω,
Ὄφρα ἑ ταρχύσωσι καρηκομόωντες Ἀχαιοί,
Σῆμά τέ οἱ χεύσωσιν ἐπὶ πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ.
Καί ποτέ τις εἴπησι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων,
Νηῒ πολυκλήϊδι πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον·
Ἀνδρὸς μὲν τόδε σῆμα πάλαι κατατεθνηῶτος,

" Sic verò aio, Jupiterque nobis testis adsit;
" Si quidem fortè me ille occiderit protensam cuspidem habente hastâ,
" Arma detracta ferat cavas ad naves,
" Corpus verò domum meum remittat, ut ignis me
" Trojani & Trojanorum uxores participem faciant mortuum.
" Sin ego illum interfecero, dederitque mihi gloriam Apollo,
" Arma detracta feram ad Ilium sacram,
" Et suspendam ad templum Apollinis longè jaculantis;
" At cadaver ad naves bonis transtris instructas remittam;
" Ut ei exequias faciant caput comantes Achivi,
" Tumulumquè ei aggerant ad latum Hellespontum:
" Et aliquando aliquis dicat etiam posterorum hominum,
" *In* navi multis transtris instructâ navigans super nigrum pontum;
" *Viri quidem hic tumulus jam diu defuncti,*

Ver. 76.——ἐπιμάρτυρος] Quâ analogiâ ex ἐπιμαρτῦρομαι, quod literam υ necessariò *producit*, deducatur ἐπιμάρτῠρος, quod eandem necessariò *corripit*; neque in his, & similibus, Poëtarum ulla sit licentia; vide suprà ad ά, 338.

Ver. 77. Εἰ μέν κεν ἐμὲ] Quâ ratione, κὲν, hîc producatur; item ultima, in voce Ἀπόλλωνος, *ver.* 83; & νέκυν, *ver.* 84; itemque τὶς, *ver.* 87 & 91; vide suprà ad ά, 51. Porrò, vocem ταναήκεϊ, scribendum τανήκεϊ contendit *Barnesius*: Sed hoc in utramvis partem perparvi est momenti.

Ver. 82 & 83.——ποτὶ] *Al.* προτὶ.

Ver. 85.——καρηκομόωντες] Vide suprà ad β́, 11.

Ver. 86.——πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ.] Stultissimè hîc Scholiastes: Πλατὺς, κατὰ ἀντίφρασιν· στενὸς γὰρ ὁ Ἑλλήσποντος· Quasi verò in hujusmodi locutione, *Ironiæ* locus esse posset! *Athenæus* πλατὺν intelligere videtur ἁλμυρὸν· Διαστέλλει καὶ γλυκὺ ὕδωρ ἀπὸ πλατέος, *Lib.* II. *cap.* 4. Quem in locum, vide *Animadvers. Is. Casauboni.* Meliùs *Eustathius*; πλατὺν Ἑλλήσποντον, *Hellespontum quâ parte latior est, sive in latitudinem se laxat:* Τὸ διεκπίπτον αὐτοῦ ἔξω πρὸς τῷ Αἰγαίῳ,—— ἐκεῖνο πλατὺν Ἑλλήσποντον λέγει· ἐκεῖ γὰρ εἰς πλάτος ὁ τῆς Ἕλλης πόντος ἀνοίγεται. Haud tamen scio annon his omnibus simpliçius sit, ut πλατὺν hîc *Hellespontum* ideò dictum intelligamus, non quòd is, cum aliis *Maribus* comparatus, non sit στενός; sed quòd *Inde*, quàm *è Terrâ*, (id quod omnibus commune est maribus,) tumuli *multò magis è longinquo* se aperiret prospectus.

Ver. 89.——καταιεθνηῶτος.] Ex τεθνηότος, fit τεθνεῶτος, (vide suprà ad β́, 818; & ad ξ́, 464;) & inde, more Ionico, τεθνειῶτος & τεθνηῶτος. Cæterùm *Cicero*, in fragmento libri qui est *secundus* de *gloriâ*; (ubi, notante *Gellio*, *lib.* XV. *cap.* 6, memoriâ lapsus

Ὃν ποτ' ἀριστεύοντα κατέκτανε φαίδιμος Ἕκτωρ·
Ὥς ποτέ τις ἐρέει· τὸ δ' ἐμὸν κλέος οὔποτ' ὀλεῖται.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι.
Ὀψὲ δὲ δὴ Μενέλαος ἀνίστατο, ϗ μετέειπε,
Νείκει ὀνειδίζων, μέγα δὲ στοναχίζετο θυμῷ·
Ὤμοι, ἀπειλητῆρες, Ἀχαιΐδες, οὐκέτ' Ἀχαιοί·
Ἦ μὲν δὴ λώβη τάδε γ' ἔσσεται αἰνόθεν αἰνῶς,
Εἰ μή τις Δαναῶν νῦν Ἕκτορος ἀντίος εἶσιν.
Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ ϗ γαῖα γένοισθε,
Ἥμενοι αὖθι ἕκαστοι ἀκήριοι, ἀκλεὲς αὔτως·
Τῷδε δ' ἐγὼν αὐτὸς θωρήξομαι· αὐτὰρ ὕπερθεν

" *Quem olim fortissimè se gerentem occidit illustris Hector.*
" Sic olim aliquis dicet; mea verò gloria nunquam peribit.
Sic dixit: Illi autem omnes obmutuerunt silentio;
Verebantur quidem renuere, timebant autem suscipere.
Tandem verò Menelaus surrexit, & inter *eos* dixit,
Jurgio probra objectans, gravitérque ingemiscebat animo;
" Me miserum! jactatores, Achivæ, non amplius Achivi;
" Certè jam dedecus hæc erunt gravissimè graviter,
" Si nullus Danaorum nunc Hectori obvius iverit.
" Atqui vos quidem omnes aqua & terra fiatis,
" Sedentes ibi singuli excordes, inglorii pariter:
" Adversus istum verò ego ipse armabor; verùm supernè

Ajaci id tribuit, quod erat dictum ab *Hectore*,) hosce versiculos ita vertit:

" Hic situs est vitæ jampridem lumina
" linquens,
" Qui quondam Hectoreo perculsus con-
" cidit ense:"
Fabitur hoc aliquis: Mea semper gloria
vivet.

Ver. 92.——πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,]
————olli obstupuere silentes,
Conversique oculos inter se atque ora tenebant. *Æn.* XI. 120.
Quæritur huic alius; nec quisquam ex agmine tanto
Audet adire virum.—— *Æn.* V. 378.

Ver. 93. Αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι.] Miras hic nescio quas collegit aut commentus est *Scholiastes* ineptias: Δεῖσαν, διὰ τὰς σπονδάς· ἢ περιμένοντες κέλευσιν——ἢ ὑπὸ θεοῦ ὡρμῆσθαι αὐτὸν ὑπονοοῦντες· ἢ διὰ τὸ, Νὺξ δ' ἤδη τελέθει.——Τινὲς δὲ, δείσαντες τὸν Ἀγαμέμνονα. Quarum quidem excusationum ultimam meminit & *Eustathius*. At Sententia ipsa per se clara est, admodùm & perspicua: *Annuere timebant, quoniam fortissimum nôrant Hectorem; renuere verebantur, ne ipsi scilicet viderentur non fortes.*

Ver. 96.——Ἀχαιΐδες, οὐκέτ' Ἀχαιοί·]
O verè Phrygiæ, neque enim Phryges——.
Æn. IX. 617.

Ver. 97. Ἦ μὲν δὴ λώβη——Εἰ μή τις Δαναῶν]
——si *nemo* audet se credere pugnæ.
——heroûm quondam fortissime frustrà,
Tantáne tam patiens *nullo certamine* tolli
Dona sines?——— *Æn.* V. 383—390.

Ver. 99.——ὕδωρ ϗ γαῖα γένοισθε,]
Quamvis ignis eris, quamvis aqua——.
Virgil. in Diris.
Quæ tibi terra velim, quæ tibi fiet aqua.
Propert. lib. II.

Ver. 100.——ἀκλεὲς αὔτως·] "*Rem inglorium!*" Vel, "*Id quod valdè erit inglorium.*" Sic suprà, ά, 142, ἐρέτας ἐπιτηδὲς, "*Remigum quod sufficiet.*" Nam durius paullò est, quod affert *Eustathius*: Τὸ ἀκλεὲς, εὐθεῖά ἐςι πληθυντικὴ, ἀντὶ τοῦ ἀκλεεῖς·——ὡς ϗ ἐν τῷ, ἐρέτας ἐπιτηδὲς——τινὲς μέντοι ἐπίῤῥημα τοῦτό φασιν εἶναι. Equidem, si nomen plurale habendum erit, cum iis potiùs sentiam, (quos & memorat *Eustathius*,) qui ἀκλέες scribunt, quomodò & ἀγακλέες: Quâ quidem formâ scriptum videtur, *Odyss.* δ', 728, ἀκλέα.

Ver.

Νίκης πείρατ᾽ ἔχονται ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
Ὣς ἄρα φωνήσας κατεδύσατο τεύχεα καλά.
Ἔνθα κέ τοι, Μενέλαε, φάνη βιότοιο τελευτὴ
Ἕκτορος ἐν παλάμησιν, ἐπεὶ πολὺ φέρτερος ἦεν·
Εἰ μὴ ἀναΐξαντες ἕλον βασιλῆες Ἀχαιῶν·
Αὐτός τ᾽ Ἀτρείδης, εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων,
Δεξιτερῆς ἕλε χειρὸς, ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽, ἔκ τ᾽ ὀνόμαζεν·
Ἀφραίνεις, Μενέλαε διοτρεφές· οὐδέ τί σε χρὴ
Ταύτης ἀφροσύνης· ἀνὰ δ᾽ ἴσχεο, κηδόμενός περ,
Μηδ᾽ ἔθελ᾽ ἐξ ἔριδος σεῦ ἀμείνονι φωτὶ μάχεσθαι,
Ἕκτορι Πριαμίδῃ, τόν τε στυγέουσι καὶ ἄλλοι·
Καὶ δ᾽ Ἀχιλεὺς τούτῳ γε μάχῃ ἔνι κυδιανείρῃ
Ἔρριγ᾽ ἀντιβολῆσαι, ὅπερ σέο πολλὸν ἀμείνων.
Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν ἵζευ, ἰὼν μετὰ ἔθνος ἑταίρων·
Τούτῳ δὲ πρόμον ἄλλον ἀναστήσουσιν Ἀχαιοί·
Εἴπερ ἀδειής τ᾽ ἐστὶ, καὶ εἰ μόθου ἔστ᾽ ἀκόρητος,

« Victoriæ termini positi sunt in immortalibus diis.
Sic fatus induebat arma pulchra.
Tunc utique tibi, Menelae, adfuisset vitæ finis
Hectoris in manibus, quoniam multo fortior erat:
Nisi propere exurgentes inhibuissent *te* reges Achivorum;
Ipseque Atrides, latè dominans Agamemnon,
Dextram prehendit manum, verbaque fecit, & compellavit;
« Insanis, Menelae Jovis alumne: neque quicquam tibi opus est
« Hac dementiâ; contine verò *te*, dolens quamvis;
« Neque velis, præ contentionis studio, te fortiori *cum* viro pugnare,
« Hectore Priamide, quem extimescunt & alii:
« Quin & Achilles huic pugnâ in gloriosâ
« Horret occurrere, qui te multò *est* fortior.
« Verùm tu quidem nunc sede, profectus ad agmen sociorum:
« Huic autem duellatorem alium excitabunt Achivi:
« Licèt intrepidúsque sit, & etiamsi pugnæ sit insatiabilis,

Ver. 102.——— πείρατ᾽ ἔχονται] Εὐθεῖα ἐνίκη τοῦ Πείρατα, οὐ τὸ Πεῖρας ἀλλὰ τὸ Πεῖραρ. *Eustath.*

Ver. 103.——— κατεδύσατο] *Al.* κατεδύσετο, & κατεδύσσετο. Vide suprà ad β', 35; & ad έ, 109.

Ibid.——— καλά.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 104. Ἔνθα κέ, τοι,]
Hîc tibi mortis erant metæ.———
Æn. XII. 546.
Notandum porrò istud, κε, nequaquam hîc supervacuum esse: "Tunc *utique tibi*, &c." Vide suprà ad ά, 56; & ad β', 158.

Ver. 109. Ἀφραίνεις, Μενέλαε]
Infelix! quæ tanta animum dementia cepit?
Non vires alias——— sentis?
Cede deo——— *Æn.* V. 465.

Ver. 112.——— Πριαμίδῃ,] Similiter & ἀθανάτοισι, *ver.* 102 & 130. Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 113. Καὶ δ᾽ Ἀχιλεὺς τούτῳ γε] Notandum quanto cum artificio in singulis libris, quæcunque res narretur, nusquam tamen non inferatur *Achilles*.

Ver. 114. Ἔρριγ᾽ ἀντιβολῆσαι,] *Non sine horrore aliquo occurrit.* De voce, ἔρριγε, vide suprà ad β', 314.

Ver. 115 ——— μὲν νῦν ἵζευ,] Voculam, νῦν, quæ olim ex multis exciderat, rectè hîc reposuit doctissimus *Henr. Stephanus*.

Ver. 117. Εἴπερ ἀδειής τ᾽ ἐστὶ, καὶ εἰ μόθου ἔστ᾽ ἀκόρητος,]

Φημί μιν ἀσπασίως γόνυ κάμψειν, αἴ κε φύγησι
Δηΐου ἐκ πολέμοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος.
Ὣς εἰπὼν παρέπεισεν ἀδελφειοῦ φρένας ἥρως,
Αἴσιμα παρειπών· ὁ δ᾽ ἐπείθετο. Τοῦ μὲν ἔπειτα
Γηθόσυνοι θεράποντες ἀπ᾽ ὤμων τεύχε᾽ ἕλοντο·
Νέστωρ δ᾽ Ἀργείοισιν ἀνίστατο καὶ μετέειπεν·
Ὢ πόποι, ἦ μέγα πένθος Ἀχαιΐδα γαῖαν ἱκάνει·
Ἦ κε μέγ᾽ οἰμώξειε γέρων ἱππηλάτα Πηλεὺς,
Ἐσθλὸς Μυρμιδόνων βουληφόρος ἠδ᾽ ἀγορητὴς,
Ὅς ποτέ μ᾽ εἰρόμενος μέγ᾽ ἐγήθεεν ᾧ ἐνὶ οἴκῳ,
Πάντων Ἀργείων ἐρέων γενεήν τε τόκον τε·
Τοὺς νῦν εἰ πτώσσοντας ὑφ᾽ Ἕκτορι πάντας ἀκούσει,
Πολλά κεν ἀθανάτοισι φίλας ἀνὰ χεῖρας ἀείραι,

" Existimo eum libenter genu flexurum [*requieturum*] si effugerit
" Ardenti ex bello & gravi pugnâ.
Sic fatus flexit fratris præcordia herôs,
Recta monens; ille autem paruit: Illius quidem postea
Læti famuli ab humeris arma detraxerunt;
Nestor autem inter Argivos surrexit & dixit;
" O dii, profectò ingens luctus Achivam terram invadit:
" Certè valdè ploraverit senex equûm agitator Peleus,
" Præstans Myrmidonum consiliarius & concionator,
" Qui olim me interrogans valdè lætabatur suâ in domo,
" Omnium Achivorum inquirens genusque sobolemque:
" Quos nunc si metu consternatos propter Hectorem omnes audierit,
" Sæpe sanè immortalibus suas manus attollet,

Bellum importunum, cives, cum gente Deorum
Invictisque viris gerimus; quos nulla fatigant
Prœlia, nec victi possunt absistere ferro.
Æn. XI. 305.

Ver. 118. Φημί μιν ἀσπασίως] Referunt hæc ad πρόμον ἄλλον, ad heroëm quisquis sit ille *Achivorum*, qui cum *Hectore* esset dimicaturus: Quia scilicet eò spectet *tota* hæc *Agamemnonis* oratio, ut *Hectorem* planè *invictum* dicat, adeóque *Menelaum* ab hoc certamine singulari deterreat. Confer *ver.* 173, 174, infrà. Possint tamen hæc & de *Hectore* intelligi: Quippe non modò *deterrendus* erat *Menelaus*, nè se ipse iniquo certamini offerret; sed & *in spem inducendus*, extiturum aliquem qui & certamen continuò iniret, atque etiam victoriam de *Hectore* reportaret.

Ibid.—ἀσπασίως] Vide suprà ad ά, 140.

Ibid.———γόνυ κάμψειν,] Eadem phrasis occurrit, *Iliad.* τ', 72; eamque ità explicat *Porphyrius*: Οἱ φεύγοντες, τεταμένον ἔχουσι τὸ γόνυ· οἱ δὲ καθήμενοι, κεκαμμένον· Ἀσπασίως οὖν, φησι, καθεδεῖται τῶν φευγόντων τις ἐκ τοῦ πολέμου· ὡς καὶ ἀναπαύσει ἑαυτὸν, καὶ τὰ σκέλη, ἐκ τοῦ συντόνου τῆς φυγῆς δρόμου καθίσας. *Quæst. Homeric.* 22.

Ver. 120. Ὣς εἰπὼν παρέπεισεν] *Hæc ad persuadendum dixit*; vel, *His ei persuadere conatus est*; vel. *His persuasibiliter dixit*:——ὁ δ᾽ ἐπείθετο, *atque ei persuasum est.*

Ver. 121.——παρειπών] Vide suprà ad ζ', 62.

Ver. 125. Ἦ κε μέγ᾽ οἰμώξειε γέρων] Χαίρω πολλάκις, ἄλλων τε δὴ λογοποιῶν, καὶ τὰ Δημοσθένους ἐγγὺς τῶν Ὁμήρου τιθείς· οἷον λέγω τὴν σφοδρότητα, καὶ πικρίαν, καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν——καὶ τὸ, " Ἦ κε μέγ᾽ οἰμώξειε " γέρων ἱππηλάτα Πηλεύς·" πρὸς τὸ " Πηλίκον ποτὲ στενάξαιεν ἂν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἱ " ὑπὲρ δόξης καὶ ἐλευθερίας τελευτήσαντες;" *Lucian. Encom. Demosthenis, haud longè ab initio.*

Ibid.—ἱππηλάτα] Vide suprà ad δ', 175.

Ver.

Θυμὸν ἀπὸ μελέων δῦναι δόμον Ἄϊδος εἴσω.
Αἲ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἄπολλον,
Ἡβῷμ', ὡς ὅτ' ἐπ' ὠκυρόῳ Κελάδοντι μάχοντο
Ἀγρόμενοι Πύλιοί τε καὶ Ἀρκάδες ἐγχεσίμωροι,
Φειᾶς πὰρ τείχεσσιν, Ἰαρδάνου ἀμφὶ ῥέεθρα·
Τοῖσι δ' Ἐρευθαλίων πρόμος ἵστατο, ἰσόθεος φὼς,
Τεύχε' ἔχων ὤμοισιν Ἀρηϊθόοιο ἄνακτος·
Δίου Ἀρηϊθόου, τὸν ἐπίκλησιν Κορυνήτην
Ἄνδρες κίκλησκον, καλλίζωνοί τε γυναῖκες,
Οὕνεκ' ἄρ' οὐ τόξοισι μαχέσκετο, δουρί τε μακρῷ,
Ἀλλὰ σιδηρείῃ κορύνῃ ῥήγνυσκε φάλαγγας·
Τὸν Λυκόοργος ἔπεφνε δόλῳ, οὔτι κράτεΐ γε,

" Anima è membris ut descendat domum Plutonis intra.
" Utinam enim, ô Jupiterque pater, & Minerva & Apollo,
" Essem juvenis, sicut quandò ad rapidum Celadontem pugnabant
" Congregati Pyliique & Arcades hastarum usu exercitati,
" Pheæ ad muros, Jardani circa fluenta:
" Inter illos autem Ereuthalion in acie primus stabat, par deo vir,
" Arma gerens humeris Areithoi regis,
" Nobilis Areithoi, quem cognomento Clavigerum
" Viri appellabant, eleganterque cinctæ mulieres,
" Quoniam utique non arcu pugnabat, hastâque longâ,
" Sed ferreâ clavâ rumpebat phalangas:
" Hunc Lycurgus interfecit dolo, non vi,

Ver. 131. Θυμὸν ἀπὸ μελέων] Quâ ratione, ἀπὸ, hîc ultimam producat; item κράτεΐ, *ver.* 142; vide suprà ad ά, 51. *Barnesius* edidit, Θυμὸν ἀπαὶ μελέων· Sed nihil opus.

Ver. 132. Αἲ γὰρ——Ἡβῷμ', ὡς ὅτ'] De sui laude istâ senili *Nestoris*, vide infrà ad *ver.* 157; item suprà ad ά, 249, 260; & ad β', 372. Notandum porrò istud, γὰρ, non ad id quod proximè *præcessit*, sed ad id quod *reticetur* de suo pugnandi studio, elegantissimè referri: Vide suprà ad ί, 22.

Ver. 133. Ἡβῷμ', ὡς ὅτ' ἐπ']

——Non laudis amor, nec gloria cessit
Pulsa metu; sed enim gelidus tardante senectâ
Sanguis hebet, frigentque effetæ in corpore vires.
Si mihi, quæ quondam fuerat, quâque improbus iste
Exultat fidens, si nunc foret illa juventa;
Haud equidem————. *Æn.* V. 394.
O mihi præteritos referat si Jupiter annos!
Qualis eram, cùm primam aciem Præneste sub istâ
Stravi, scutorumque incendi victor acervos;
Et regem hâc Herilum dextrâ sub Tartara misi. *Æn.* VIII. 560.

Ibid.——Κελάδοντι μάχοντο,——Φειᾶς πὰρ τείχεσσιν,] Ἔνιοι δεῖν οἴονται γράφειν,———" Ἀκίδοντι μάχοντο—Χάας πὰρ τείχεσσιν."——οὐ Κελάδοντι, οὐδὲ Φειᾶς. *Strab. lib.* VIII. *pag.* 535. *al.* 348.

Ver. 134.——ἐγχεσίμωροι,] Vide suprà ad δ', 242.

Ver. 136. Τοῖσι δ'] *Arcadibus.*

Ver. 141. Ἀλλὰ σιδηρείῃ κορύνῃ,] Sicuti *Iones* κορύνη, *ver.* 141 & 143; & κορυνήτης, *ver.* 9 & 138; ità *Dores* enuntiabant κορύνα.

Δεξιτερᾷ κορύναν.—*Theocrit. Idyll.* VII. 19.
Τάν τοι ἔφα κορύναν——— *Ibid. ver.* 43.
Δάφνιδι μὲν κορύναν——. *Idyll.* IX. 23.

ut adeò *Idyllium* istud 25*tum*, ubi legitur,

——χειροπληθῆ τε κορύνην, *ver.* 63.

fortè non sit *Theocriti*, sed recentiore cujusdem Poëtæ. Nam apud Veteres, ut syllabæ istæ *penultimæ* non habeant certam pronuntiandi rationem, admodùm est *rarum*.

Ibid.——κορύνῃ ῥήγνυσκε φάλαγγας·]

——sternentes agmina clavâ.
Æn. X. 318.

Στεινωπῷ ἐν ὁδῷ, ὅθ' ἄρ' οὐ κορύνη οἱ ὄλεθρον
Χραῖσμε σιδηρείη· πρὶν γὰρ Λυκόοργος ὑποφθὰς
Δουρὶ μέσον περόνησεν· ὁ δ' ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη,
Τεύχεα τ' ἐξενάριξε, τά οἱ πόρε χάλκεος Ἄρης·
Καὶ τὰ μὲν αὐτὸς ἔπειτ' ἐφόρει μετὰ μῶλον Ἄρηος.
Αὐτὰρ ἐπεὶ Λυκόοργος ἐνὶ μεγάροισιν ἐγήρα,
Δῶκε δ' Ἐρευθαλίωνι, φίλῳ θεράποντι, φορῆναι·
Τοῦ ὅγε τεύχε' ἔχων προκαλίζετο πάντας ἀρίστους·
Οἱ δὲ μάλ' ἐτρόμεον καὶ ἐδείδισαν, οὐδέ τις ἔτλη·
Ἀλλ' ἐμὲ θυμὸς ἀνῆκε πολυτλήμων πολεμίζειν
Θάρσεϊ ᾧ· γενεῇ δὲ νεώτατος ἔσκον ἁπάντων,
Καὶ μαχόμην οἱ ἐγώ, δῶκεν δέ μοι εὖχος Ἀθήνη.
Τὸν δὴ μήκιστον καὶ κάρτιστον κτάνον ἄνδρα·
Πολλὸς γάρ τις ἔκειτο παρήορος ἔνθα καὶ ἔνθα.
Εἴθ' ὣς ἡβώοιμι, βίη δέ μοι ἔμπεδος εἴη,

" Angustâ in viâ, ubi utique non clava ei exitium
" Arcebat ferrea; antè enim Lycurgus occupans
" Hastâ medium transfodit, isque supinus solo allisus est,
" Armisque interfectum spoliavit, quæ ei dederat æreus Mars;
" Et ea quidem ipse posteà gestabat in pugnâ Martis.
" At postquam Lycurgus in ædibus senuerat,
" Dedit utique Ereuthalioni, dilecto famulo, gestanda:
" Illius *igitur* hic arma ferens provocabat omnes fortissimos;
" Hi autem valdè tremebant & timebant, neque quisquam sustinebat;
" Verùm me animus impulit audax ut pugnarem,
" Confidentiâ suâ; natu autem minimus eram omnium:
" Et pugnabam cum eo ego, deditque mihi gloriam Minerva.
" Hunc utique procerissimum & fortissimum interfeci virum;
" Multus enim jacebat extensus hinc atque illinc.
" Utinam sic *nunc* pubescerem, viresque mihi integræ essent,

Ver. 143. —— ὅθ'] Ità edidit *Barnesius*, ex Editt. quibusdam veteribus, & MS. Rectè credo; ut sit scilicet, ὅθι. *Stephanus* & Recentiores ediderant, ἔνθ'. Quod est multò minùs venustum.

Ibid. —— οὐ κορύνη οἱ ὄλεθρον Χραῖσμε σιδηρείη·]

—— nihil illos Herculis arma.
Nil validæ juvere manus. —— *Æn.* X. 319.

Ver. 148. Αὐτὰρ ἐπεὶ —— Δῶκε δ'] Particula ista, δὲ, quam vim hoc in loco habeat, cùm non intelligeret *Barnesius*; vertit id, *Dederatque*, quod erat vertendum, *Dedit utique*. Similis enim hîc constructio est, Αὐτὰρ ἐπεὶ ——, Δῶκε δὲ· ac suprà Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν —— Τοῖσι δὲ. Vide ad ά, 57.

Ver. 150. Τοῦ] Tam *Areithoi* quàm *Lycurgi*. Parenthesi enim intercludendi sunt versus præcedentes *duodecim*. Vide infrà ad *ver.* 157.

Ibid. —— προκαλίζετο πάντας ἀρίστους·] Post has voces, ex uno MS. versum istum, Ἀντίβιον μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι, ut "*pene* "*necessarium*," interserit *Barnesius*. Sed nihil opus. Videtur enim ex *ver.* 40, & 51, irrepsisse.

Ver. 155. Τὸν δὴ] "*Hunc utique*." Voculam, δὴ, si hoc in loco omiseris, planè sententiam perimas. Similis ferè est vis particulæ, ἄρ', *ver.* 140 & 169.

Ver. 156. Πολλὸς] Δυνατὸς, θαυμαστὸς, μέγιστος. *Schol. ad Eurip. Hippol.* 1.

—— & latè terram consternere tergo.
Æn. XII. 543.

Ver. 157. Εἴθ' ὣς ἡβώοιμι,] Senis personam mirè condecet hæc & *Sui laudatio*, laudisque istius *iteratio*, & orationis *longitudo*, & *Parenthesis* ista, quæ est *duodecim ipsorum* versuum (ab usque *ver.* 137 ad *ver.* 150) interclusio. Vide suprà ad *ver.* 132; & 133; item ad ά, 249, 260; & ad β', 372.

Ver.

Τῷ κε τάχ' ἀντήσειε μάχης κορυθαιόλος Ἕκτωρ.
Ὑμέων δ' οἵπερ ἔασιν ἀριστῆες Παναχαιῶν,
Οὐδ' οἱ προφρονέως μέμαθ' Ἕκτορος ἀντίον ἐλθεῖν.
Ὣς νείκεσσ' ὁ γέρων· οἱ δ' ἐννέα πάντες ἀνέσταν·
Ὦρτο πολὺ πρῶτος μὲν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Τῷ δ' ἔπι Τυδείδης ὦρτο κρατερὸς Διομήδης·
Τοῖσι δ' ἔπ' Αἴαντες, θοῦριν ἐπιειμένοι ἀλκήν·
Τοῖσι δ' ἔπ' Ἰδομενεύς, καὶ ὀπάων Ἰδομενῆος·
Μηριόνης, ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ·
Τοῖσι δ' ἔπ' Εὐρύπυλος, Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός·
Ἂν δὲ Θόας Ἀνδραιμονίδης, καὶ δῖος Ὀδυσσεύς.
Πάντες ἄρ' οἵγ' ἔθελον πολεμίζειν Ἕκτορι δίῳ.
Τοῖς δ' αὐτοῖς μετέειπε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Κλήρῳ νῦν πεπάλαχθε διαμπερὲς, ὅς κε λάχῃσιν·

" Ità citò haberet quicum pugnaret expeditè pugnam ciens Hector.
" Vestrûm autem qui sunt fortissimi omnium Achivorum,
" Nè hi quidem alacriter parati estis Hectori obviam ire.
Sic increpavit senex: Ac statim novem omnes surrexerunt:
Surrexit multò primus quidem rex virorum Agamemnon:
Post hunc autem Tydides surrexit fortis Diomedes;
Post hos autem Ajaces, strenuam induti fortitudinem;
Post hos Idomeneus, & armiger Idomenei
Meriones, par Marti homicidæ;
Post hos autem Eurypylus, Evæmonis præclarus filius;
Surrexit porrò Thoas Andræmonides, & nobilis Ulysses.
Omnes utique hi volebant pugnare cum Hectore nobili.
Hos autem inter rursus dixit Gerenius eques Nestor;
" Sortibus nunc sortimini universi, cui sors obtigerit:

Ver. 158.——κορυθαίολος] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 161.——οἱ δ' ἐννέα πάντες ἀνέσταν·] *Non pauciores quàm novem.* Latinè dicas, " *novem ipsi:*" Quâ ratione dixit Cicero, *decem ipsos dies*, &c, *annis octoginta ipsis.* Simili sententiâ dixit Homerus, *Iliad.* σ', 470. ——ἐείκοσι πᾶσαι ἐφύσων, *viginti ipsi simul spirabant*; Et *ibid. ver.* 373.——τρίποδας γὰρ ἐείκοσι πάντας ἔτευχεν, *tripodas enim viginti ipsos uno eodemque tempore fabricabatur.* (Quem ad locum stultissimè Scholiastes; περισσὸν, *inquit*, τὸ πάντας· cùm, è contrario, in *isto* sit *vocabulo* tota sententiæ vis & venustas.) Item, *Odyss.* ι, 204. Οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι δυώδεκα πᾶσιν, *Vinum in amphoris duodecim ipsis.* Vide infrà ad κ', 560.

Ver. 164.——θοῦριν ἐπιειμένοι] Quâ ratione, θοῦριν, hîc ultimam producat; item Εὐρύπυλος, *ver.* 167; & αὐτὸς, *ver.* 173; & τις, *ver.* 178; vide suprà ad α', 51.

Ver. 165. Τοῖσι δ' ἔπ' Ἰδομενεὺς,] Pessimè hîc edidit *Barnesius*, Τοῖσίδ' ἔπ': & *ver.* 163, Τῷδ' ἔπι· & *ver.* 164 & 167, Τοῖσίδ' ἔπ'· & *ver.* 170, Τοῖσδ' αὐτοῖς. Similitérque in locis aliis quamplurimis. Ac si ὅδε, & ὁ δὲ, non significarent diversa. Vide suprà ad α', 57.

Ver. 166.——ἀτάλαντος] Vide suprà ad β', 627.

Ibid.——Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ] Vide suprà ad β', 651.

Ver. 170. Τοῖς δ' αὐτοῖς] *Barnesii* MSS. duo, Τοῖς δ' αὖτις. Quæ sanè & ipsa lectio non mala.

Ibid.——ἱππότα] Vide suprà ad α', 175.

Ver.

Οὗτος γὰρ δὴ ὀνήσει ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
Καὶ δ' αὐτὸς ὃν θυμὸν ὀνήσεται, αἴ κε φύγησι
Δηΐου ἐκ πολέμοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δὲ κλῆρον ἐσημήναντο ἕκαστος,
Ἐν δ' ἔβαλον κυνέῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο.
Λαοὶ δ' ἠρήσαντο, θεοῖσι δὲ χεῖρας ἀνέσχον·
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν, ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν·
Ζεῦ πάτερ, ἢ Αἴαντα λαχεῖν, ἢ Τυδέος υἱὸν,
Ἢ αὐτὸν βασιλῆα πολυχρύσοιο Μυκήνης.
Ὣς ἄρ' ἔφαν· πάλλεν δὲ Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος κυνέης, ὃν ἄρ' ἤθελον αὐτοὶ,
Αἴαντος· κήρυξ δὲ φέρων ἀν' ὅμιλον ἁπάντῃ,
Δεῖξ' ἐνδέξια πᾶσιν ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν.
Οἱ δ' οὐ γινώσκοντες ἀπηνήναντο ἕκαστος·
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὸν ἵκανε, φέρων ἀν' ὅμιλον ἁπάντῃ,
Ὅς μιν ἐπιγράψας κυνέῃ βάλε φαίδιμος Αἴας,
Ἦ τοι ὑπέσχεθε χεῖρ'· ὁ δ' ἄρ' ἔμβαλεν, ἄγχι παραστάς·
Γνῶ δὲ κλήρου σῆμα ἰδὼν, γήθησε δὲ θυμῷ.
Τὸν μὲν πὰρ πόδ' ἑὸν χαμάδις βάλε, φώνησέν τε·

« Ille enim sanè juvabit benè ocreatos Achivos:
« Quin etiam ipse suum animum juvabit, si effugerit
« Ardenti ex bello & gravi pugnâ.
Sic dixit: Ii autem sortem signaverunt singuli,
Et injecerunt galeæ Agamemnonis Atridæ.
Populi interim supplicabant, diisque manus attollebant;
Sic autem quis dicebat, intuens in cœlum latum;
« Jupiter pater, da aut Ajacem sortiri, aut Tydei filium,
« Aut ipsum regem divitis Mycenes.
Ita dicebant: Concutiebatque *sortes* Gerenius eques Nestor:
Exiliit autem sors è galeâ, quam utique volebant ipsi,
Ajacis: præco autem ferens per cœtum undiquaque
Ostendi, orsus à dextrâ, omnibus principibus Græcorum.
Hi autem non agnoscentes renuerunt singuli:
Sed cum ad illum pervenit *præco*, ferens per cœtum undiquaque,
Qui ipsam inscriptam galeæ injecerat illustris Ajax,
Porrexit quidem manum, & is imposuit propè astans:
Agnovit autem sortis signum conspicatus, & gavisus est animo.
Hanc quidem ad pedem suum humi jecit, dixitque;

Ver. 172. Οὗτος γὰρ——, Καὶ δ' αὐτὸς] *Popius* istum, καὶ δ' αὐτὸς, non eundem illum intelligit, qui ad dimicandum sortitus fuisset; sed *alium* scilicet, quisquis *non* esset cum Hectore dimicaturus. Malè admodùm. Nam istâ ratione, (præterquam quod *Nestoris* non erat animos suorum debilitare,) dicendum fuerat, non, αἴ κε φύγησι, sed ὅς κε φύγησι· nec utique, ἐκ πολέμοιο, sed, πόλεμον.

Ver. 175.——ἐσημήναντο] *Signis occultis notabant*; ut liquet ex *ver.* 185 & 189.

Ver. 177.———θεοῖσι δὲ] *Al.* θεοῖς ἰδὲ notante *H. Stephano.*

Ver. 181.——ἱππότα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver.

Ὦ φίλοι, ἦ τοι κλῆρος ἐμός, χαίρω δὲ καὶ αὐτὸς
Θυμῷ· ἐπεὶ δοκέω νικησέμεν Ἕκτορα δῖον·
Ἀλλ' ἄγετ', ὄφρ' ἂν ἐγὼ πολεμήϊα τεύχεα δύω,
Τόφρ' ὑμεῖς εὔχεσθε Διῒ Κρονίωνι ἄνακτι
Σιγῇ ἐφ' ὑμείων, ἵνα μὴ Τρῶές γε πύθωνται·
Ἠὲ καὶ ἀμφαδίην, ἐπεὶ οὔτινα δείδιμεν ἔμπης.
Οὐ γάρ τίς με βίῃ γε ἑκὼν ἀέκοντα δίηται,
Οὐδέ τ' ἀϊδρείῃ· ἐπεὶ οὐδ' ἐμὲ νήϊδά γ' οὕτως
Ἔλπομαι ἐν Σαλαμῖνι γενέσθαι τε, τραφέμεν τε.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' εὔχοντο Διῒ Κρονίωνι ἄνακτι.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν·
Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν μεδέων, κύδιστε, μέγιστε,
Δὸς νίκην Αἴαντι καὶ ἀγλαὸν εὖχος ἀρέσθαι·
Εἰ δὲ καὶ Ἕκτορά περ φιλέεις, καὶ κήδεαι αὐτοῦ,
Ἴσην ἀμφοτέροισι βίην καὶ κῦδος ὄπασσον.
Ὣς ἄρ' ἔφαν· Αἴας δὲ κορύσσετο νώροπι χαλκῷ.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα περὶ χροῒ ἕσσατο τεύχη,
Σεύατ' ἔπειθ', οἷός τε πελώριος ἔρχεται Ἄρης,

" O amici, sanè sors est mea, gaudeoque & ipse
" Animitùs; quoniam puto superaturum *me* Hectorem nobilem.
" Verùm agite, dum ego bellica arma induo,
" Interim vos supplicate Jovi Saturnio regi
" Tacitè vobiscum, ut nè Trojani audiant:
" Vel etiam palam; quandoquidem neminem timemus prorsus.
" Non enim quis me vi volens nolentem summovebit,
" Neque verò per imperitiam *meam*; quippe neque me rudem adeò
" Spero in Salamine natum educatúmque fuisse.
Sic dixit: illi autem supplicabant Jovi Saturnio regi.
Sic autem quis dixit intuens in cœlum latum;
" Jupiter pater, qui inde ab Idâ imperas, augustissime, maxime;
" Da ut victoriam Ajax & præclaram gloriam referat:
" Quòd si & Hectorem diligis, & curam geris ejus,
" Æqualem ambobus vim & gloriam præbe.
Sic dixerunt: Ajax autem armabatur splendido ære.
Postquam verò omnia circa corpus induerat arma,
Concitus ferebatur deinde, qualis ingens incedit Mars,

Ver. 195.——γε πύθωνται·] *Al.* πεπύθωνται.

Ver. 197.——ἑκὼν] *Aristarchus* legebat, ἑλών.

Ver. 198.——οὐδ' ἐμέ νήϊδά γ' οὕτως Ἔλπομαι ἐν Σαλαμῖνι γενέσθαι]

Non ita me genitor bellis assuetus Opheltes
Argolicum terrorem inter Trojæque labores
Sublatum erudiit.—— *Æn.* IX. 201.

Ver. 206.——νώροπι χαλκῷ.] Vide suprà ad β', 578.

Ver. 208.—οἷός τε πελώριος ἔρχεται Ἄρης,]

Qualis apud gelidi cùm flumina concitus Hebri
Sanguineus Mavors clypeo increpat, atque furentes
Bella movens immittit equos.——
Æn. XII. 331.

Ver.

Ὅς τ' εἶσιν πόλεμόνδε μετ' ἀνέρας, οὕς τε Κρονίων
Θυμοβόρου ἔριδος μένεϊ ξυνέηκε μάχεσθαι·
Τοῖος ἄρ' Αἴας ὦρτο πελώριος, ἕρκος Ἀχαιῶν,
Μειδιόων βλοσυροῖσι προσώπασι· νέρθε δὲ ποσσὶν
Ἤϊε, μακρὰ βιβὰς, κραδάων δολιχόσκιον ἔγχος.
Τὸν δὲ καὶ Ἀργεῖοι μέγ' ἐγήθεον εἰσορόωντες·
Τρῶας δὲ τρόμος αἰνὸς ὑπήλυθε γυῖα ἕκαστον,
Ἕκτορί τ' αὐτῷ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι πάτασσεν·
Ἀλλ' οὔπως ἔτι εἶχεν ὑποτρέσαι, οὐδ' ἀναδῦναι
Ἂψ λαῶν ἐς ὅμιλον, ἐπεὶ προκαλέσσατο χάρμῃ,
Αἴας δ' ἐγγύθεν ἦλθε, φέρων σάκος ἠΰτε πύργον,

Qui it in bellum ad viros, quos Saturnius
Animum rodentis contentionis vi commisit pugnare:
Talis utique Ajax progressus est ingens, murus Achivorum,
Subridens terribili vultu: infrà autem pedibus
Incedebat, magnis *passibus* gradiens, quassans prælongam hastam.
Hunc autem & Argivi valdè lætabantur aspicientes:
Trojanis autem tremor gravis subiit membra singulis,
Hectorique ipsi animus in præcordiis palpitabat:
Sed nequaquam jam poterat metu refugere, neque regredi
Retrò copiarum in turbam, quoniam provocârat ad certamen.
Ajax autem propè accessit, ferens scutum instar turris,

Ver. 209.——Κρονίων] De prosodiâ vocis, Κρονίων, Κρονίονος, Κρονίωνος, vide suprà ad ά, 265 & 397.

Ver. 211. Τοῖος ἄρ'] Non vacat istud ἄρ', sed vim habet in connectendâ sententiâ perquam elegantem: *Talis utique.*

Ver. 212. Μειδιόων βλοσυροῖσι——, μακρὰ βιβὰς,] Heroëm torvo aspectu, proceris passibus ingredientem, pulcherrimè ab oculos ponunt Versus grandiloqui & tumentes. Vide suprà ad γ', 363.

Ver. 215.——τρόμος αἰνὸς ὑπήλυθε γυῖα ἕκαστον,] Similiter infrà:

——————κραδίη δέ μοι ἔξω
Στηθέων ἐκθρώσκει, τρομέει δ' ὑπὸ φαίδιμα
γυῖα. κ', 95.

Frigidus Arcadibus coit in præcordia sanguis. *Æn.* X. 452.

De voce ὑπήλυθε, vide suprà ad γ', 205.

Ver. 216. Ἕκτορί τ' αὐτῷ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι πάτασσεν·] Longè aliud est, θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι πάτασσεν· aliud, κραδίη ἔξω στηθέων ἐκθρώσκει, vel, τρόμος αἰνὸς ὑπήλυθε γυῖα. Nempe *Trojani*, cum ad pugnam progredientem Ajacem cernerent, terrore perculsi erant planè, & consternati: *Hector* autem, fortissimus omnium, etiam & *ipse* commovebatur nonnihil, ac subtimebat. Sententiam tam luculentam, tam perspicuam atque elegantem, *non intellixisse* M. Tullium Ciceronem, prorsùs est incredibile. Mirâ tamen nescio quâ negligentiâ aut incuriâ, locum hunc ita reddidit: "*Videmus progredientem* "*apud Homerum Ajacem multâ cum hilari-* "*tate, cùm depugnaturus esset cum Hectore;* "*cujus, ut arma sumpsit, ingressio lætitiam* "*attulit sociis, terrorem autem hostibus: Ut* "*ipsum Hectorem, quemadmodum est apud* "*Homerum TOTO PECTORE TRE-* "*MENTEM, provocâsse ad pugnam pœ-* "*niteret.*" *Tusc. Disput. Lib.* IV. §. 22. Sententiæ Homericæ venustatem rectè accepit *Plutarchus*: Τίς οὐκ ἂν ἀγάσαιτο τὴν διαφοράν; Τοῦ μὲν κινδυνεύοντος ἡ καρδία πηδᾷ ΜΟ'ΝΟΝ, ὥσπερ παλαίειν ἢ δι' οὐ σταδιοδρομεῖν μέλλοντος· τῶν δὲ θεωμένων ΤΡΕ'ΜΕΙ καὶ πάλλεται τὸ σῶμα, δι' εὔνοιαν καὶ φόβον ὑπὲρ τοῦ βασιλέως. *De audiend. Poëtis.* Item *Dionys. Halicarnassæus*: Εὔδηλον, ὅτι τοῦ ἀγαθοῦ τὸ λίαν φοβεῖσθαι ὑφελὼν, τὸ μέτριον κατέλιπεν.————Οἱ μὲν ἄλλοι, καὶ ὁρῶντες ἔτρεμον· ὁ δ' ἐν τῷ κινδύνῳ καθεστὼς, ἀνδρεῖος ὢν, μόνον ἠγωνία. Περὶ τῆς, Ὁμήρου ποιήσεως, §. 16.

Ver. 219.——σάκος——χάλκεον, ἑπταβόειον,]

————clypei————septemplicis orbes,
Æn. XII. 925.

Ver.

Χάλκεον, ἑπταβόειον, ὅ οἱ Τυχίος κάμε τεύχων,
Σκυτοτόμων ὄχ' ἄριστος, Ὕλῃ ἔνι οἰκία ναίων·
Ὅς οἱ ἐποίησεν σάκος αἰόλον, ἑπταβόειον,
Ταύρων ζατρεφέων, ἐπὶ δ' ὄγδοον ἤλασε χαλκόν.
Τὸ πρόσθε στέρνοιο φέρων Τελαμώνιος Αἴας
Στῆ ῥα μάλ' Ἕκτορος ἐγγύς, ἀπειλήσας δὲ προσηύδα·
Ἕκτορ, νῦν μὲν δὴ σάφα εἴσεαι οἰόθεν οἶος,
Οἷοι καὶ Δαναοῖσιν ἀριστῆες μέτεασι,
Καὶ μετ' Ἀχιλλῆα ῥηξήνορα, θυμολέοντα·
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήεσσι κορωνίσι ποντοπόροισι
Κεῖτ ἀπομηνίσας Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν·
Ἡμεῖς δ' εἰμὲν τοῖοι, οἳ ἂν σέθεν ἀντιάσαιμεν,
Καὶ πολέες· ἀλλ' ἄρχε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·

Æreum, septem boum pellibus opertum, quod ei Tychius elaboraverat fabricans,
Coriariorum longe præstantissimus, in Hylâ ædes habitans:
Qui ei fecerat scutum varium, septem bubulis pellibus munitum
Taurorum præpinguium, octavum autem superinduxerat æs.
Hoc ante pectus ferens Telamonius Ajax
Stetit valde Hectorem prope, minabundúsque allocutus est;
« Hector, nunc sanè manifestò scies cum solo solus,
« Quales etiam Danais principes intersint,
« Etiam præter Achillem hostium agmina perrumpentem, animo leonino præditum:
« Sed ille quidem in navibus recurvis pontum transeuntibus
« Jacet iram longam fovens adversus Agamemnonem pastorem populorum:
« Nos autem sumus tales, qui tibi obviam ire possimus,
« Et multi: Sed ordire pugnam & certamen.
Hunc autem vicissim allocutus est ingens pugnam expeditè ciens Hector:

Ver. 221.—Ὕλῃ] Vide suprà ad ἑ, 708.

Ver. 222. Ὅς οἱ ἐποίησεν] Quâ ratione, ὅς, hîc producatur; item τις, *ver.* 201; item ἵξεν, *ver.* 206; & Ἀχιλλῆα, *ver.* 228; & πολέες, *ver.* 232; vide suprà ad ά, 51.

Ibid.——αἰόλον,] *Mobile*: Ut mox, *ver.* 238, Οἶδ' ἐπὶ δεξιὰ, οἶδ' ἐπ' ἀριστερὰ νωμῆσαι βῶν Ἀζαλέην. Vide suprà ad β', 816.

Ver. 224. Τὸ πρόσθε στέρνοιο] Syllabæ breves isto modo productæ, & *clypei pondus* & *Ajacis laborem* pulchrè depingunt. Vide suprà ad γ', 363.

Ver. 225. Στῆ ῥα] *Stetit utique*, vel *stetit scilicet*. Nimirum non *supervacanea* est particula ῥὰ, sed *resumit* adnectitque id, quod erat suprà dictum, *ver.* 219, Αἴας δ' ἐγγύθεν ἦλθε.

Ver. 228. Καὶ μετ' Ἀχιλλῆα] Notandum quantâ cum arte, ut Poëma unum fit à capite ad calcem, & hîc & ubique, quicquid rerum narretur, quisquis hominum loquatur, semper tamen interponatur *Achilles*. Καὶ τῦτο μὲν Ἀχιλλέως τὸ ἐγκώμιον ἐςί. *Plutarch. de audiend. Poëtis*. Porrò vox Ἀχιλλῆα ultimam hîc eâ ratione producit, quæ explicata est superiùs ad *lib.* ά, 51. Nam alioqui sequitur Accusativus iste analogiam Genitivi; Ἀχιλλέως, Ἀχιλλέᾶ; Ἀχίλλῆος, Ἀχιλλῆᾰ: βασιλέως, βασιλέᾶ; βασιλῆος, βασιλῆᾰ. Vide suprà ad ά, 265.

Ver. 230.—ἀπομηνίσας] Producitur penultima, quia non est ex μηνίζω, sed μηνίω. Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 231.—ἀντιάσαιμεν,] Corripitur antepenultima, quia non est ex ἀντιάω, sed ἀντιάζω. Vide suprà ad ά, 67.

Ver. 232.—μάχης ἠδὲ πτολέμοιο.]

——*pugnas* ineant, & *prælia* tentent.

Æn. XI. 912.

Vide infrà ad *ver.* 279.

Ver. 233—κορυθαίολος] Vide suprà ad *ver.* 222; & ad β', 816.

Ver.

Αἶαν διογενὲς, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν,
Μή τι μευ, ἠΰτε παιδὸς ἀφαυροῦ, πειρήτιζε,
Ἠὲ γυναικὸς, ἣ οὐκ οἶδεν πολεμήια ἔργα·
Αὐτὰρ ἐγὼν εὖ οἶδα μάχας τ' ἀνδροκτασίας τε·
Οἶδ' ἐπὶ δεξιὰ, οἶδ' ἐπ' ἀριστερὰ νωμῆσαι βοῶν
Ἀζαλέην, τό μοι ἐστὶ ταλαύρινον πολεμίζειν·
Οἶδα δ' ἐνὶ σταδίῃ δηΐῳ μέλπεσθαι Ἄρηϊ·
Οἶδα δ' ἐπαΐξας μόθον ἵππων ὠκειάων.
Ἀλλ' οὐ γάρ σ' ἐθέλω βαλέειν, τοιοῦτον ἐόντα,
Λάθρη ὀπιπτεύσας, ἀλλ' ἀμφαδὸν, αἴ κε τύχοιμι.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλεν Αἴαντος δεινὸν σάκος ἑπταβόειον
Ἀκρότατον κατὰ χαλκὸν, ὃς ὄγδοος ἦεν ἐπ' αὐτῷ·
Ἓξ δὲ διὰ πτύχας ἦλθε δαΐζων χαλκὸς ἀτειρής·
Ἐν τῇ δ' ἑβδομάτῃ ῥινῷ σχέτο. Δεύτερος αὖτε
Αἴας διογενὴς προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλε Πριαμίδαο κατ' ἀσπίδα πάντοσε ἴσην·

" Ajax nobilissime, Telamonie, princeps populorum,
" Nè me, tanquam puerum imbecillem, tenta,
" Vel mulierem, quæ nescit bellica opera:
" Atqui ego benè scio pugnásque cædésque:
" Scio ad dextram, scio ad sinistram motare scutum
" Aridum, ita ut possim indefessus bellare:
" Scio quoque in statariâ *pugnâ*, ad sævi *sonos* gressum componere Martis:
" Scio etiam, postquam insiluerim *currum*, pugnam in equabus velocibus.
" Sed enim non te volo ferire, talem existentem,
" Clanculum observans, sed apertè, si assequi potuero.
Dixit, & vibratam emisit prælongam hastam,
Et percussit Ajacis ingens scutum septem bubulis pellibus munitum
Extremum ad æs, quod octavum erat in illo.
Sex autem per plicaturas penetravit dissecans hasta indomita:
In septimâ vero pelle hæsit. Secundus vicissim
Ajax nobilissimus emisit prælongam hastam,
Et feriit Priamidæ clypeum undique æqualem;

Ver. 237.——ἐγὼν εὖ οἶδα μάχας——. Οἶδ' ἐπὶ δεξιὰ, οἶδ'] Ἵνα——θαῤῥῶν, τάδε καὶ τὰ τούτων ἀδελφὰ φθέγγεσθαι δυνηθῆ, ὡς ἀληθῶς, ἀλλ' οὐ κατὰ κόμπον τινα,——" ἐγὼν " εὖ οἶδα μάχας," &c. *Aristot. de Republ. lib.* IX.

Ibid.—μάχας τ' ἀνδροκτασίας τε·] Vide infrà ad *ver.* 279.

Ver. 238. Οἶδ' ἐπὶ δεξιὰ, οἶδ' ἐπ' ἀριστερὰ] Motus concitos, reciprocos, & celeriter agitatos, optimè depingunt hujus versùs Numeri. Vide suprà ad γ', 363. Fuerunt qui hîc, pro οἶδ' ἐπ' ἀριστερὰ, legerint, ἠδ' ἐπ' ἀριστερά. Sed id multo languidius.

Ver. 241.——ἐπαΐξας] *Barnesius* in uno MS. repperit, ἐπαΐξαι.

Ver. 242. Ἀλλ' οὐ γάρ] Refertur istud, γάρ, ad id quòd elegantiùs reticuit. "*Sed* " *accinge te ad pugnam: Non* enim, &c." Vide suprà ad ἑ, 22.

Ibid.——τοιοῦτον ἐόντα,] Hostem videlicet honestum & generosum: Cui δῶκε θεὸς μέγεθός τε βίην τε, καὶ πινυτήν· *ver.* 288.

Ver. 250.——Πριαμίδαο] Similiter, *ver.* 258, Πριαμίδης. Vide suprà ad ά, 398.

Tu-

Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε φαεινῆς ὄβριμον ἔγχος,
Καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρήρειστο·
Ἀντικρὺ δὲ παραὶ λαπάρην διάμησε χιτῶνα
Ἔγχος· ὁ δ' ἐκλίνθη, καὶ ἀλεύατο κῆρα μέλαιναν.
Τὼ δ' ἐκσπασσαμένω δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἅμ' ἄμφω
Σύν ῥ' ἔπεσον, λείουσιν ἐοικότες ὠμοφάγοισιν,
Ἢ συσὶ κάπροισιν, τῶν τε σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν.
Πριαμίδης μὲν ἔπειτα μέσον σάκος οὔτασε δουρί·
Οὐδ' ἔρρηξεν χαλκὸν, ἀνεγνάμφθη δέ οἱ αἰχμή.
Αἴας δ' ἀσπίδα νύξεν ἐπάλμενος· ἡ δὲ διὰ πρὸ
Ἤλυθεν ἐγχείη· στυφέλιξε δέ μιν μεμαῶτα·
Τμήδην δ' αὐχέν' ἐπῆλθε· μέλαν δ' ἀνεκήκιεν αἷμα.
Ἀλλ' οὐδ' ὡς ἀπέληγε μάχης κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Ἀλλ' ἀναχασσάμενος λίθον εἵλετο χειρὶ παχείῃ,
Κείμενον ἐν πεδίῳ, μέλανα, τρηχύν τε μέγαν τε·
Τῷ βάλεν Αἴαντος δεινὸν σάκος ἑπταβόειον,
Μέσσον ἐπομφάλιον· περιήχησεν δ' ἄρα χαλκός.
Δεύτερος αὖτ' Αἴας, πολὺ μείζονα λᾶαν ἀείρας,
Ἧκ' ἐπιδινήσας, ἐπέρεισε δὲ ἶν' ἀπέλεθρον·

Per quidem clypeum penetravit splendidum rapida hasta,
Et per thoracem affabrè factum infixa est:
E regione autem juxta ile discidit tunicam
Hasta: Ille verò inclinatus est, & evitavit mortem nigram.
Itaque eductis longis hastis cominùs simul ambo
Congressi sunt, leonibus similes cruda vorantibus,
Vel suibus apris, quorum utique robur non imbecille.
Priamides quidem posteà medium scutum feriit hastâ;
Neque rupit æs, reflexa est autem ei cuspis.
Ajax autem clypeum punctim feriit insiliens, & penitùs
Transivit hastâ; conturbavit autem illum irruentem:
Et cæsim super cervicem venit: ater autem subsiliit sanguis.
Verùm ne sic quidem cessavit à pugnâ expeditè pugnam ciens Hector;
Sed retrocedens lapidem prehendit manu robustâ,
Jacentem in campo, nigrum, asperumque magnumque:
Eo percussit Ajacis ingens scutum septem bubulis pellibus munitum,
Medium ad umbonem; circumsonuitque æs.
Secundus autem Ajax, multo majore lapide sublato,
Misit contortum, adhibuitque connixus vires immensas:

Ver. 251. Διὰ μὲν ἀσπίδος] Vide suprà ad γ', 357 & 363.
Ver. 253. Ἀντικρὺ δὲ] Vide suprà ad ά, 51.
Ver. 255. Τὼ δ' ἐκσπασσαμένω] Ità edidit *Barnesius*: Rectè, ut mihi quidem videtur. Nam σπάω, σπάσω, ἔσπασα, penultimam corripiunt. Scripserant alii, ἐκσπασαμένω.

Ver. 258.—οὔτασε] Vide suprà ad ά, 140.
Ver. 261. Ἤλυθεν] Vide suprà ad γ', 205.
Ibid.——μεμαῶτα] Vide suprà ad β', 818.
Ver. 263.——κορυθαίολος] Vide suprà ad β', 816.
Ver. 265.——τρηχύν] Vide suprà ad έ, 308.

Ver.

Εἴσω δ' ἀσπίδ' ἔαξε, βαλὼν μυλοειδέϊ πέτρῳ·
Βλάψε δέ οἱ φίλα γούναθ'· ὁ δ' ὕπτιος ἐξετανύσθη,
Ἀσπίδι ἐγχριμφθείς· τὸν δ' αἶψ' ὤρθωσεν Ἀπόλλων.
Καί νύ κε δὴ ξιφέεσσ' αὐτοσχεδὸν οὐτάζοντο,
Εἰ μὴ κήρυκες, Διὸς ἄγγελοι ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν,
Ἦλθον, ὁ μὲν Τρώων, ὁ δ' Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
Ταλθύβιός τε καὶ Ἰδαῖος, πεπνυμένω ἄμφω·
Μέσσω δ' ἀμφοτέρων σκῆπτρα σχέθον· εἶπέ τε μῦθον
Κῆρυξ Ἰδαῖος πεπνυμένα μήδεα εἰδώς·
Μηκέτι, παῖδε φίλω, πολεμίζετε, μηδὲ μάχεσθον·
Ἀμφοτέρω γὰρ σφῶϊ φιλεῖ νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἄμφω δ' αἰχμητά· τόγε δὴ καὶ ἴδμεν ἅπαντες.
Νὺξ δ' ἤδη τελέθει, ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πιθέσθαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Τελαμώνιος Αἴας·
Ἰδαῖ', Ἕκτορα ταῦτα κελεύετε μυθήσασθαι·

Perfregit autem clypeum, percussum molari veluti saxo;
Læsitque ei genua: is autem supinus extensus est,
Scuto inhærens; sed eum statim erexit Apollo.
Jamque ensibus cominùs vulneràssent *se invicem*,
Nisi præcones, Jovis nuncii atque hominum,
Advenissent, alter Trojanorum, alter Achivorum ære loricatorum,
Talthybiusque & Idæus, prudentes ambo:
Medii autem inter utrosque sceptra tenuerunt: dixitque sermonem
Præco Idæus, prudentium consiliorum peritus;
" Nè ampliùs, filii dilecti, bellate, neque pugnate;
" Ambos enim vos diligit nubes cogens Jupiter:
" Ambo autem *estis* armis acerrimi: quod quidem & scimus omnes.
" Nox verò jam adest; bonum etiam nocti parere.
Hunc autem respondens allocutus est Telamonius Ajax;
" Idæe, Hectorem hæc jubete loqui;

Ver. 274.——κήρυκες, Διὸς ἄγγελοι] Vide suprà ad ά, 334.

Ver. 277. Μέσσω] Ità accepit *Eustathius*, Μέσσοι ἀμφοτέρων κήρυκες. Atque ità edidit *Stephanus*. In editione tamen *Eustathianâ*, quam hîc secutus est *Barnesius* Aliique, scriptum est Μέσσῳ.

Ver. 279. Μηκέτι, παῖδε φίλω, πολεμίζετε,]
Nè, pueri, ne tanta animis assuescite bella.
Æn. VI. 832.

De versûs proximè sequentis, "*Neu patriæ* "*validas in viscera vertite vires,*" κακοφωνία; vide suprà ad γ', 363.

Ibid.——πολεμίζετε, μηδὲ μάχεσθον·]
——*pugnas* ineant, & *prœlia* tentent.
Æn. XI. 912.

" *Quùm——ista multa & continua nomina* " *nihil plus demonstrent quàm prœlium, hujus* " *tamen rei varia facies delectabiliter ac de-* " *certè multis variisque verbis depicta est.* " *Neque non illa quoque——una in duobus* " *verbis sententia cum egregiâ ratione repe-* " *tita est,——πολεμίζετε μηδὲ μάχεσθε,* " *[Al. μάχεσθον.] In quo versu non oportet* " *videri alterum verbum, idem quod superius* " *significans, supplendi numeri causâ extrinse-* " *cus additum & consarcinatum; Est enim hoc* " *inane admodùm & futile: Sed quum is* " *juvenibus gloriæ studio flagrantibus pervica-* " *ciam ferociamque & cupidinem pugnæ, leni-* " *tèr tamen ac placidè, objurgaret; atrocita-* " *tem rei, & culpam perseverandi, bis idem* " *dicendo alio atque alio verbo auxit inculca-* " *vitque; duplexque eadem compellatio ad-* " *monitionem facit instantiorem.*" Gell. lib. XIII. cap. 23. Vide suprà ad ver. 232.

Ver. 280.——νεφεληγερέτα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver.

Αὐτὸς γὰρ χάρμῃ προκαλέσσατο πάντας ἀρίστους·
Ἀρχέτω, αὐτὰρ ἐγὼ μάλα πείσομαι, εἴπερ ἂν οὗτος.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Αἶαν, ἐπεί τοι δῶκε θεὸς μέγεθός τε βίην τε,
Καὶ πινυτήν· περὶ δ' ἔγχει Ἀχαιῶν φέρτατός ἐσσι·
Νῦν μὲν παυσώμεσθα μάχης καὶ δηϊοτῆτος
Σήμερον· ὕστερον αὖτε μαχησόμεθ', εἰσόκε δαίμων
Ἄμμε διακρίνῃ, δώῃ δ' ἑτέροισί γε νίκην·
Νὺξ δ' ἤδη τελέθει, ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πιθέσθαι·
Ὡς σύ τ' εὐφρήνῃς πάντας παρὰ νηυσὶν Ἀχαιούς,
Σούς τε μάλιστα ἔτας, καὶ ἑταίρους, οἵ τοι ἔασιν·
Αὐτὰρ ἐγὼ κατὰ ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἄνακτος
Τρῶας εὐφρανέω καὶ Τρῳάδας ἑλκεσιπέπλους,
Αἵ τέ μοι εὐχόμεναι θεῖον δύσονται ἀγῶνα·
Δῶρα δ' ἄγ' ἀλλήλοισι περικλυτὰ δώομεν ἄμφω,
Ὄφρα τις ὧδ' εἴπῃσιν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε·
Ἠ μὲν ἐμαρνάσθην ἔριδος πέρι θυμοβόροιο,
Ἠδ' αὖτ' ἐν φιλότητι διέτμαγεν ἀρθμήσαντε.
Ὣς ἄρα φωνήσας δῶκε ξίφος ἀργυρόηλον,

" Ipse enim ad pugnam provocavit quosque fortissimos:
" Incipiat, ac ego omninò parebo, si quidem ille paruerit.
Hunc autem vicissim allocutus est ingens pugnam expeditè ciens Hector;
" Ajax, quandoquidem tibi dedit deus magnitudinemque vimque,
" Et prudentiam; hastâ autem Achivorum longè præstantissimus es;
" Nunc quidem cessemus à pugnâ & certamine
" Hodiè; posthàc rursum pugnabimus, donec fatum
" Nos dirimat, det autem alterutri victoriam.
" Nox verò jam est; bonum etiam nocti parere:
" Ut túque lætos facias omnes ad naves Achivos,
" Tuosque maximè amicos, & socios, qui tibi sunt:
" At ego per urbem magnam Priami regis
" Trojanos lætos faciam & Trojanas longa peplorum syrmata trahentes,
" Quæ utique pro me supplicantes divinum ingredientur templum;
" Dona autem age mutuò inclyta demus ambo,
" Ut quis sic dicat Achivorúmque Trojanorúmque:
" Profectò pugnabant per contentionem animum rodentem,
" Et iterum in amicitiâ discessere conciliati.
Sic utique locutus dedit ensem argenteis clavis distinctum,

Ver. 292.—νίκην,] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 298.——θεῖον δύσονται ἀγῶνα] Ἀγῶνα λέγει μὲν καὶ τὸν τόπον· " Λείηναν δὲ " χορὸν, καλὸν δ' εὔρυναν ἀγῶνα," (*Odyss.* Θ, 260.)————Θεῖον δὲ ἀγῶνα νῦν, τὸ ἱερὸν εἶπε, καὶ τὸν ναόν· ἤτοι θεῖον τόπον ὄντα, ἢ θείων ἄθροισμα περιέχοντα· διὰ τὸ πολλῶν θεῶν ἀνατίθεσθαι ἐν αὐτῷ ἀγάλματα. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 20.

Ver. 299. Δῶρα δ' ἄγ'] *Al.* Δῶρα δέ γ', notante *Eustathio*.

Ver. 303. Ὣς ἄρα φωνήσας δῶκε ξίφος]
Sic ait illachrymans: humero simul exuit ensem
Auratum, mirâ quem fecerat arte Lycaon
Gnossius, atque habilem vaginâ aptârat eburnâ. *Æn.* IX. 303.

Σὺν κολεῷ τε φέρων καὶ ἐϋτμήτῳ τελαμῶνι·
Αἴας δὲ ζωστῆρα δίδου φοίνικι φαεινόν.
Τὼ δὲ διακρινθέντε, ὁ μὲν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν
Ἤϊ', ὁ δ' ἐς Τρώων ὅμαδον κίε· τοὶ δ' ἐχάρησαν,
Ὡς εἶδον ζωόν τε καὶ ἀρτεμέα προσιόντα,
Αἴαντος προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους·
Καί ῥ' ἦγον προτὶ ἄστυ, ἀέλποντες σόον εἶναι.
Αἴαντ' αὖθ' ἑτέρωθεν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
Εἰς Ἀγαμέμνονα δῖον ἄγον κεχαρηότα νίκῃ.
Οἱ δ' ὅτε δὴ κλισίῃσιν ἐν Ἀτρεΐδαο γένοντο,
Τοῖσι δὲ βοῦν ἱέρευσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Ἄρσενα, πενταέτηρον, ὑπερμενέϊ Κρονίωνι·
Τὸν δέρον, ἀμφί θ' ἕπον, καὶ μιν διέχευαν ἅπαντα,
Μίστυλλόν τ' ἄρ' ἐπισταμένως, πεῖράν τ' ὀβελοῖσιν,
Ὤπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.
Αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόνου, τετύκοντό τε δαῖτα,
Δαίνυντ', οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης·
Νώτοισιν δ' Αἴαντα διηνεκέεσσι γέραιρεν

Cum vaginâque offerens & scitè facto balteo:
Ajax verò cingulum dedit puniceo colore splendidum.
Hi itaque digressi, alter quidem ad populum Achivorum
Ibat, alter verò ad Trojanorum multitudinem vadebat: Hi autem gavisi sunt,
Ut viderunt vivumque & incolumem venientem,
Ajacis elapsum fortitudinem & manus invictas:
Et deduxerunt ad urbem, desperantes salvum esse.
Ajacem verò ex alterâ parte benè ocreati Achivi
Ad Agamemnonem nobilem deduxerunt lætum victoriâ.
Hi autem cum jam in tentoriis Atridæ essent,
Horum causâ bovem sacrificavit Rex virorum Agamemnon
Marem, quinquennem, præpotenti Saturnio:
Huic pellem detraxerunt, & curârunt, & ipsum dissecuerunt totum,
Et in frustra parva conciderunt scitè, & transfixerunt verubus,
Et assârunt accuratè, detraxeruntque omnia.
Cæterùm ubi cessâssent ab opere, apparâssentque convivium,
Epulati sunt, neque quicquam animus indiguit epuli æqualis;
Tergo verò Ajacem perpetuo honoravit

Ver. 304. ——ἐϋτμήτῳ τελαμῶνι·] Ita edidit *Barnesius*, ex duobus MS. *Vulg.* ἐϋδμήτῳ τελαμῶνι. Veri eò similior hoc in loco *Barnesii* emendatio, quòd eâdem in voce infrà, *Iliad.* ψ', 825, varient & *Codices*.

Ver. 310. ——προτὶ] *Al.* ποτὶ.

Ibid. ——ἀέλποντες σόον εἶναι.] *Præ lætitiâ vix credentes verum id esse, quod viderent:* Ut rectè notavit *Domina Dacier*. Nonnulli hîc olim legerunt, ἀελπτέοντες· notante *Eustathio*.

Ver. 313. Οἱ δ' ὅτε——, Τοῖσι δὲ] Quî ratione posterius istud δὲ non sit supervacaneum, vide suprà ad ά, 57.

Ver. 320. ——δαιτὸς ἐΐσης·] Vide suprà ad ά, 468.

Ver. 321. Νώτοισιν δ' Αἴαντα διηνεκέεσσι] Vescitur Æneas——
Perpetui tergo bovis, & lustralibus extis.
Æn. VIII. 182.

Al. Νώτοισι δ' Αἴαντα. Quod perinde est: Vide ad ά, 51.

Ver.

Ἥρως Ἀτρείδης, εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Τοῖς ὁ γέρων πάμπρωτος ὑφαίνειν ἤρχετο μῆτιν
Νέστωρ, οὗ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
Ὅς σφιν εὐφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ἀτρείδη τε καὶ ἄλλοι ἀριστῆες παναχαιῶν,
Πολλοὶ γὰρ τεθνᾶσι καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ,
Τῶν νῦν αἷμα κελαινὸν ἐΰῤῥοον ἀμφὶ Σκάμανδρον
Ἐσκέδασ' ὀξὺς Ἄρης, ψυχαὶ δ' ἄϊδόσδε κατῆλθον·
Τῷ σε χρὴ πόλεμον μὲν ἅμ' ἠοῖ παῦσαι Ἀχαιῶν,
Αὐτοὶ δ' ἀγρόμενοι κυκλήσομεν ἐνθάδε νεκροὺς
Βουσὶ καὶ ἡμιόνοισιν· ἀτὰρ καταφλέξομεν αὐτοὺς
Τυτθὸν ἀπὸ πρὸ νεῶν, ὥς κ' ὀστέα παισὶν ἕκαστος
Οἴκαδ' ἄγῃ, ὅταν αὖτε νεώμεθα πατρίδα γαῖαν·
Τύμβον δ' ἀμφὶ πυρὴν ἕνα χεύομεν ἐξαγαγόντες,

Heros Atrides, latè dominans Agamemnon:
Ac poſtquam potûs & cibi appetentiam exemiſſent,
His ſenex primus omnium texere cœpit conſilium
Neſtor, cujus & anteà optimum apparuerat conſilium:
Qui ipſis prudens concionatus eſt & dixit;
" Atridaque & cæteri principes Achivorum;
" Multi quidem mortui ſunt comantes Achivi,
" Quorum nunc ſanguinem atrum pulchrè fluentem circa Scamandrum
Diffudit acer Mars, animæque ad orcum deſcenderunt:
" Itaque te oportet pugnam quidem primâ luce intermittere Achivorum,
" Nos verò congregati curribus advehemus huc cadavera
" Bobus & mulis; ac comburemus ea
" Propè à navibus, ut oſſa filiis quiſque
" Domum ferat, quando revertamur in patriam terram:
" Tumulum autem circa pyram unum aggeſtâ terrâ faciamus egreſſi,

Ver. 323. Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος]
Poſtquam exempta fames, & amor compreſſus edendi.
Æn. VIII. 184.

Ver. 325.——ἀρίστη φαίνετο βουλή·] Vide ſuprà ad β, 55.

Ver. 328. Πολλοὶ γὰρ] Refertur iſtud γὰρ, ad id quod elegantiùs reticuit: "*Audite me* "*de induciis jam paciſcendis; NAM multi* "&c." Vide ſuprà ad ί, 22.

Ver. 329.——αἷμα κελαινὸν ἐΰῤῥοον ἀμφὶ Σκάμανδρον]
Et Tybrim multo ſpumantem ſanguine cerno. *Æn.* VI. 87.
——recalent noſtro Tyberina fluenta
Sanguine adhuc, campique ingentes oſſibus albent. *Æn.* XII. 35.

Ver. 332.——κυκλήσομεν] *Euſtath.* ἐφ' ἁμαξῶν κομίσομεν————προϊὼν ἐν ἔρεῖ, "Ἀμαξάων ἐπάειραν," *ver.* 426. *Al.* in ἀόδιλῳ συλλέξομεν.

Ver. 333.————καταφλέξομεν αὐτοὺς] Vide infrâ ad *ver.* 428 & 430. Cæterùm *Euſtathius* quanquam hanc lectionem probat, tamen apud Veterum pleroſque ſcriptum teſtatur κατακείομεν.

Ver. 334. Τυτθὸν ἀπὸ πρὸ νεῶν,] *Ante naves, parvo interjecto intervallo.*

Ver. 336.——ἐξαγαγόντες,] Vide ſuprà ad ζ, 252.

Ἄκριτον ἐν πεδίῳ· ποτὶ δ' αὐτὸν δείμομεν ὦκα
Πύργους ὑψηλοὺς, εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν·
Ἐν δ' αὐτοῖσι πύλας ποιήσομεν εὖ ἀραρυίας,
Ὄφρα δι' αὐτάων ἱππηλασίη ὁδὸς εἴη·
Ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν ὀρύξομεν ἐγγύθι τάφρον,
Ἥ χ' ἵππους καὶ λαὸν ἐρυκάκοι ἀμφὶς ἐοῦσα,
Μή ποτ' ἐπιβρίσῃ πόλεμος Τρώων ἀγερώχων.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπῄνησαν βασιλῆες.
Τρώων αὖτ' ἀγορὴ γένετ' Ἰλίου ἐν πόλει ἄκρῃ,
Δεινὴ, τετρηχυῖα, παρὰ Πριάμοιο θύρῃσι·
Τοῖσιν δ' Ἀντήνωρ πεπνυμένος ἦρχ' ἀγορεύειν·
Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ Δάρδανοι, ἠδ' ἐπίκουροι,
Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.

« Omnibus communem in campo: juxta autem ipsum ædificemus citò
« Turres altas, propugnaculum naviumque & nostrûm ipsorum;
« In ipsis autem portas faciamus benè coagmentatas,
« Ut per ipsas equestris via sit:
« Exteriùs autem profundam fodiamus propè fossam,
« Quæ equos & viros prohibeat circum ducta,
« Nè quando ingravescat bellum Trojanorum superborum.
Ita dixit: Omnes autem approbârunt principes.
Trojanorum item concio facta est Ilii in arce summâ,
Trepida, turbulenta, ad Priami fores:
His autem Antenor prudens incepit concionari;
« Audite me, Trojani, & Dardani, & Socii,
« Ut dicam quæ me animus in pectoribus jubet.

Ver. 337. Ἄκριτον] De κρίνω, κριτὸς ἄκριτος, vide suprà ad δ, 309 & 314.

Ibid.——ἐν πεδίῳ·] *Al.* ἐκ πεδίου. Sicuti infrà, *ver.* 436.

Ibid.—ποτὶ] *Al.* προτὶ. Quod perinde est.

Ver. 338.———εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν] Rectè hic annotat *Popius*, (itemque *Domina Dacier*, ad Ψ, 177,) castris munitis ante ultimum hunc annum nihil opus fuisse Græcis. Quippe, dum *Achilles* adesset,

Οὐδέποτε Τρῶες πρὸ πυλάων Δαρδανιάων
Οἴχνεσκον, κείνου γὰρ ἐδείδισαν ὄβριμον ἔγχος. ε, 789.

absente autem *Achille* Agamemnon,

———μάλα πολλὰ πονήσατο———,
Καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε, καὶ ἤλασε τάφρον ἐπ' αὐτῷ
Εὐρεῖαν, μεγάλην, ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξεν·
Ἀλλ' οὐδ' ὧς δύναται σθένος Ἕκτορος——. ι, 348.

Ver. 339.——εὖ] *Al.* ἔντ'. notante *Eustathio*.

Ver. 340.——ἱππηλασίη] *Al.* ἱππηλατίη.

Ver. 343. Μή ποτ' ἐπιβρίσῃ] *Futura* & *Aoristi* Verborum in ίζω corripiuntur, quia etiam in *Præsenti* vocalem habent non naturâ, sed *positione tantùm* productam. At βρίθω Iota habet *naturâ* longam.

Ver. 347—354.——Ἀντήνωρ πεπνυμένος ἦρχ' ἀγορεύειν——τοῖσι δ' ἀνέστη Δῖος Ἀλέξανδρος.] *Horatius*, *Lib.* I. *Epist.* 2.

Antenor censet belli præcidere causam.
Quid Paris? ut salvus regnet vivatque beatus,
Cogi posse negat.———

Nempe, ut redditâ *Helenâ* belli causam præcideret, id verò à *Paride* nè eâ quidem impetrari mercede potuit, etiam ut salvus deinceps & beatus regnaret. *Sententia*, perspicua admodum, & luculenta. *Verba* autem cùm apud *Horatium* paullò essent impeditiora, eleganter isto modo emendavit *Bentleius*:

Antenor censet belli præcidere causam:
Quod Paris, ut salvus regnet vivatque beatus,
Cogi posse negat.———

Δεῦτ' ἄγετ', Ἀργείην Ἑλένην καὶ κτήμαθ' ἅμ' αὐτῇ
Δώομεν Ἀτρείδῃσιν ἄγειν· νῦν δ' ὅρκια πιστὰ
Ψευσάμενοι μαχόμεσθα· τῷ οὐ νύ τι κέρδιον ἡμῖν
Ἔλπομαι ἐκτελέεσθαι, ἵνα μὴ ῥέξομεν ὧδε.
  Ἤτοι ὅγ' ὣς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἕζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Δῖος Ἀλέξανδρος, Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο,
Ὅς μιν ἀμειβόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
  Ἀντῆνορ, σὺ μὲν οὐκ ἔτ' ἐμοὶ φίλα ταῦτ' ἀγορεύεις·
Οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τοῦδε νοῆσαι·
Εἰ δ' ἐτεὸν δὴ τοῦτον ἀπὸ σπουδῆς ἀγορεύεις,
Ἐξ ἄρα δή τοι ἔπειτα θεοὶ φρένας ὤλεσαν αὐτοί.
Αὐτὰρ ἐγὼ Τρώεσσι μεθ' ἱπποδάμοις ἀγορεύσω·
Ἀντικρὺ δ' ἀπόφημι, γυναῖκα μὲν οὐκ ἀποδώσω·
Κτήματα δ', ὅσσ' ἀγόμην ἐξ Ἄργεος ἡμέτερον δῶ,
Πάντ' ἐθέλω δόμεναι, καὶ ἔτ' οἴκοθεν ἄλλ' ἐπιθεῖναι.
  Ἤτοι ὅγ' ὣς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἕζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Δαρδανίδης Πρίαμος, θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος,

" Eja agite, Argivam Helenam & opes cum ipsâ
" Reddamus Atridis abducendas; nunc autem fœderibus fidis
" Violatis pugnamus: quare nihil utile nobis
" Autumo effectum iri, nisi fecerimus ita.
  Ille quidem sic locutus resedit: Iis autem surrexit
Nobilis Alexander, Helenæ maritus pulchræ comas:
Qui ipsum respondens verbis allatis allocutus est:
  " Antenor, tu quidem non jam mihi grata hæc dicis;
" Nôsti & aliam sententiam meliorem hâc excogitare:
" Sin autem reverâ hanc seriò dicis,
" Utique tibi jam dii mentem ademerunt ipsi.
" At ego Trojanos inter equûm domitores dicam sententiam;
" Apertè autem profiteor, conjugem quidem non reddam:
" Opes verò, quascunque abduxi ex Argo nostram domum,
" Omnes volo dare, atque etiam de meo alias adjungere.
  Ille quidem sic locutus consedit: Inter eos autem surrexit
Dardanides Priamus, diis consiliarius par,

Ver. 353.——ἵνα μὴ ῥέξομεν ὧδε.] Vocabulorum, ἵνα μὴ, vis hujusmodi est: " *Nihil video, cujus rei spe adduci possimus, QUO MINUS Helenam reddamus.*" Porrò quâ ratione, ἵνα, hîc ultimam producat; item Ἀλέξανδρος, *ver.* 355; & ἀμειβόμενος, *ver.* 356; & ἀντικρὺ, *ver.* 362; vide suprà ad *á*, 51.

Ver. 355.——Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο.] Τὸν Ἀλέξανδρον Ὅμηρος " Ἑλένης πόσιν ἠϋκόμοιο," μηδὲν ἔχοντα πρὸς δόξαν ἄλλο, σεμνὸν, ἀπὸ τῆς γυναικὸς ὀνομάζει πολλάκις. *Plutarch. in Galbâ.*

Ver. 358. Οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα.] Μὴ τοῖς ἁμαρτανοῦσι σὺν ὀργῇ καὶ πρὸς ὕβριν ἐπιφυόμενον, ἀλλ', ὡς Ὅμηρος, ἠθικώτερον.—" οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα." *Plutarch.* παραγγέλμ. πολιτικά.

Ver. 359. Εἰ δ' ἐτεὸν δὴ—— Ἐξ ἄρα δή.] De isto, δὴ, vide suprà ad β', 158.

Ver. 366.——θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος.] Non quòd *Priamus* hâc in parte sententiam potiorem sequeretur, *Paridi* nimiùm facilis; sed quòd in universum vir esset gravis, sapiens & benignus. De voce, ἀτάλαντος, vide suprà ad β', 627.

Ὃς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπε·
Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ Δάρδανοι, ἠδ' ἐπίκουροι,
Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει·
Νῦν μὲν δόρπον ἕλεσθε κατὰ στρατὸν, ὡς τοπάρος περ,
Καὶ φυλακῆς μνήσασθε, καὶ ἐγρήγορθε ἕκαστος·
Ἠῶθεν δ' Ἰδαῖος ἴτω κοίλας ἐπὶ νῆας,
Εἰπέμεν Ἀτρείδῃσ', Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ,
Μῦθον Ἀλεξάνδροιο, τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρε·
Καὶ δὲ τόδ' εἰπέμεναι πυκινὸν ἔπος, αἴ κ' ἐθέλωσι
Παύσασθαι πολέμοιο δυσηχέος, εἰσόκε νεκροὺς
Κήομεν· ὕστερον αὖτε μαχησόμεθ', εἰσόκε δαίμων
Ἄμμε διακρίνῃ, δώῃ δ' ἑτέροισί γε νίκην.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον, ἠδ' ἐπίθοντο.
Δόρπον ἔπειθ' εἵλοντο κατὰ στρατὸν ἐν τελέεσσιν·
Ἠῶθεν δ' Ἰδαῖος ἔβη κοίλας ἐπὶ νῆας.
Τοὺς δ' εὗρ' εἰν ἀγορῇ Δαναοὺς, θεράποντας Ἄρηος,
Νηῒ πάρα πρύμνῃ Ἀγαμέμνονος· αὐτὰρ ὁ τοῖσι,
Στὰς ἐν μέσσοισιν, μετεφώνεεν ἠπύτα κῆρυξ·

Qui ipsis sapiens concionatus est & dixit;
« Audite me, Trojani, & Dardani, & Socii,
« Ut dicam, quæ me animus in pectoribus jubet:
« Nunc quidem cœnam sumite per exercitum, sicut anteà,
« Et excubiarum mementote, & vigilate quisque:
« Manè autem Idæus eat cavas ad naves,
« Nuntiatum Atridis, Agamemnoni & Menelao,
« Sententiam Alexandri, cujus causâ contentio exorta est,
« Quin & hunc addat prudentem sermonem, num velint
« Cessare à bello horrisono, donec cadavera
« Combusserimus: posteà iterùm pugnabimus, donec fatum
« Nos dirimat, detque alterutris victoriam.
Sic dixit: Illi autem ei maximè auscultârunt, & paruerunt.
Cœnam deinde sumpserunt per exercitum turmatim:
Manè autem Idæus ivit cavas ad naves.
Invenit verò in concione Danaos, famulos Martis,
Navis ad puppim Agamemnonis: atque ille inter eos,
Stans in mediis, vocem edidit vocalis præco;

Ver. 370.——κατὰ στρατὸν,] *Al.* κατὰ πτόλιν· Minùs rectè. Nam, *ver.* 380, Δόρπον ἔπειθ' εἵλοντο κατὰ στρατὸν.

Ver. 374 & 388.—τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρε·] Ὄρωρε, hoc in loco, non est ab ὄρωρον, sed ab ὄρωρα., *Cujus causâ bellum hodiè gerimus.* Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 375.—πυκινὸν ἔπος,] Quâ ratione, πυκινὸν hîc ultimam producat; item, μὶν, *ver.* 389; & πρίν, *ver.* 390; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 377. Κήομεν·] *Al.* κείομεν. Vide suprà ad *ver.* 333.

Ver. 378. Ἄμμε] *Nos duos populos.* Vide suprà ad ά, 59 & 566; item & β', 288; & ad ί, 487.

Ibid.——διακρίνῃ,] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 384.—ἠπύτα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver.

Ἀτρεΐδαι τε, καὶ ἄλλοι ἀριστῆες Παναχαιῶν,
Ἠνώγει Πρίαμός τε, καὶ ἄλλοι Τρῶες ἀγαυοὶ,
Εἰπεῖν, αἴκε περ ὔμμι φίλον καὶ ἡδὺ γένοιτο,
Μῦθον Ἀλεξάνδροιο, τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρε·
Κτήματα μὲν, ὅσ' Ἀλέξανδρος κοίλης ἐνὶ νηυσὶν
Ἠγάγετο Τροίηνδ', ὡς πρὶν ὤφελλ' ἀπολέσθαι,
Πάντ' ἐθέλει δόμεναι, καὶ ἔτ' οἴκοθεν ἄλλ' ἐπιθεῖναι·
Κουριδίην δ' ἄλοχον Μενελάου κυδαλίμοιο
Οὔ φησιν δώσειν· ἦ μιν Τρῶές γε κέλονται.
Καὶ δὲ τόδ' ἠνώγεον εἰπεῖν ἔπος, αἴ κ' ἐθέλητε
Παύσασθαι πολέμοιο δυσηχέος, εἰσόκε νεκροὺς
Κήομεν· ὕστερον αὖτε μαχησόμεθ', εἰσόκε δαίμων
Ἄμμε διακρίνῃ, δώῃ δ' ἑτέροισί γε νίκην.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Μήτ' ἄρ τις νῦν κτήματ' Ἀλεξάνδροιο δεχέσθω,

« Atridæque & alii Principes omnium Græcorum,
« Jussit Priamusque, & alii Trojani illustres,
« Dicere, si quidem vobis gratum & jucundum sit,
« Sententiam Alexandri, cujus causâ contentio exorta est;
« Opes quidem, quascunque Alexander cavis in navibus
« Adduxit Trojam, (utinam antè periisset,)
« Omnes vult dare, & etiam de suo alias adjungere:
« Juvenem autem uxorem Menelai gloriosi
« Negat se redditurum: quanquam eum Trojani sanè hortantur.
« Quin & hunc insuper jusserunt dicere sermonem, num velitis
« Cessare à bello horrisono, donec mortuos
« Cremaverimus; posteà iterùm pugnabimus, donec fatum
« Nos dirimat, detque alterutris victoriam.
Sic dixit: illi verò omnes obmutuerunt silentio.
Tandem autem inter eos locutus est pugnâ strenuus Diomedes;
« Nè quis nunc opes Alexandri accipiat,

Ver. 385.——ἀριστῆες Παναχαιῶν,] Ita edidit *Barnesius*, ex tribus MSS. *Al.* ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί,

Ver. 392. Κουριδίην δ' ἄλοχον] Vide suprà ad ά, 114.

Ver. 394. Καὶ δὲ τόδ' ἠνώγεον] Pronuntiabatur, ἠνώγουν.

Ver. 395. Παύσασθαι——, εἰσόκε νεκροὺς Κήομεν

Corpora, per campos ferro quæ fusa jacebant,
Redderet, ac tumulo sineret succedere terræ. *Æn.* XI. 102.

Ver. 396. Κήομεν] Vide suprà ad ver. 333.

Ver. 398.——ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.] Τῶν Ἑλλήνων τὸ μὲν πλῆθος σιγᾷ, ὅτι τῶν βασιλέων ἦν τὸ ἀποκρίνασθαι· Οἱ δέ γε βασιλεῖς σιωπῶσιν, οὐ μόνον φειδοῖ τῶν Ἑλλήνων, ἵνα μὴ δόξωσιν ἐπὶ καλῷ τῷ ἑαυτῶν οἱ Ἀτρεῖδαι παραβάλλειν κινδύνοις τοὺς ἄλλους· ἀλλὰ καὶ διότι θαῤῥοῦσιν, ὡς αἰσχυνόμενοι οἱ ἀριστεῖς οὐδὲν ἐροῦσιν ἄνανδρον. *Eustath.* Vide suprà ad ver. 92.

Ver. 399.——βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad β́, 408.

Ver. 400. Μήτ' ἄρ τις] Repperit *Barnesius* in uno MS. Μὴ γάρ τις. Quod emphasin habet non contemnendam.

Μήθ' Ἑλένην· γνωτὸν δὲ, καὶ ὃς μάλα νήπιός ἐστιν,
Ὡς ἤδη Τρώεσσιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπίαχον υἷες Ἀχαιῶν,
Μῦθον ἀγασσάμενοι Διομήδεος ἱπποδάμοιο·
Καὶ τότ' ἄρ' Ἰδαῖον προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Ἰδαῖ', ἤτοι μῦθον Ἀχαιῶν αὐτὸς ἀκούεις,
Ὥς τοι ὑποκρίνονται· ἐμοὶ δ' ἐπιανδάνει οὕτως·
Ἀμφὶ δὲ νεκροῖσιν κατακηέμεν οὔτι μεγαίρω·
Οὐ γάρ τις φειδὼ νεκύων κατατεθνειώτων
Γίνετ', ἐπεί κε θάνωσι, πυρὸς μειλισσέμεν ὦκα·
Ὅρκια δὲ Ζεὺς ἴστω, ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης.
Ὣς εἰπὼν, τὸ σκῆπτρον ἀνέσχεθε πᾶσι θεοῖσιν·
Ἄψορρον δ' Ἰδαῖος ἔβη ποτὶ Ἴλιον ἱρήν.
Οἱ δ' ἔατ' εἰν ἀγορῇ Τρῶες καὶ Δαρδανίωνες,
Πάντες ὁμηγερέες, ποτιδέγμενοι ὁππότ' ἂν ἔλθοι
Ἰδαῖος· ὁ δ' ἄρ' ἦλθε καὶ ἀγγελίην ἀπέειπε,
Στὰς ἐν μέσσοισιν· τοὶ δ' ὡπλίζοντο μάλ' ὦκα,

" Neque *ipsam quidem* Helenam: Manifestum enim *est*, quod vel planè Infans est,
" Quod jam Trojanis interitûs extremitates imminerant.
Sic dixit: omnes autem acclamabant filii Achivorum,
Sermonem admirati Diomedis equûm domitoris:
Atque tum porrò Idæum allocutus est rex Agamemnon;
" Idæe, utique sententiam Achivorum ipse audis,
" Quemadmodum tibi respondent: mihi autem *itidem* placet sic.
" Sed de mortuis cremandis nihil ægrè fero:
" Non enim ullo modo invidendum cadaveribus mortuis
" Est, postquam occubuerint, igne gratum officium facere ocyùs:
" Fœderis autem Jupiter esto testis, altitonans, maritus Junonis.
Sic locutus, sceptrum sustulit omnibus diis.
Retrò verò Idæus ivit ad Ilium sacram:
Sedebant autem in concione Trojani & Dardani,
Omnes congregati, expectantes quando rediret
Idæus: Ille autem venit & nuntium exposuit,
Stans in mediis: Hi autem accingebantur perquàm celeriter,

Ver. 401. Μήθ' Ἑλένην·] *Neque ipsam quidem Helenam,* ἧς εἵνεκα νεῖκος ὄρωρε. Pulcherrimè hoc, & (ut rectè notavit *Eustathius*) convenientissimè ad personam *Diomedis* πάνυ μεγαλόφρονος.

Ver. 402. Ὡς ἤδη] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 407.—— ὑποκρίνονται·] Vide suprà ad ά, 209.

Ver. 408.—— κατακηέμεν] Vide suprà ad ver. 333.

Ver. 409. Οὐ γάρ τις φειδὼ νεκύων]

Nullum cum victis certamen, & æthere cassis. *Æn.* XI. 104.

Ibid. —— νεκύων κατατεθνειώτων] Non esse hoc ταυτολόγον, liquet ex Scriptoribus Tragicis, quorum locutio *Sermoni* propior est:

Οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ κατθανὼν νέκυς. *Sophoc. Antigon.* 525.

Ibid. —— κατατεθνειώτων] Vide suprà ad ά, 265; & ad β́, 848; & ad ζ, 464.

Ver. 412.—— ἀνέσχεθε] *Al.* ἀνέσχεθε.

Ver. 413.—— ποτὶ] *Al.* προτὶ.

Ver. 415.—— ποτιδέγμενοι] *Al.* ποτιδέχμενοι.

Ver. 416. Ἰδαῖος·] Quâ ratione, Ἰδαῖος, hîc ultimam producat; item, ἀγέμεν, ver. 418 & 420; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 417.—— τοὶ δ' ὡπλίζοντο μάλ' ὦκα —— μεθ' ὕλην. Ἀργεῖοι δ' ἑτέρωθεν.]

—— & pace sequestrâ
Per sylvas Teucri, mixtique impunè Latini
Erravere jugis —— *Æn.* XI. 133.

Ver.

Ἀμφότερον, νέκυάς τ' ἀγέμεν, ἕτεροι δὲ μεθ' ὕλην·
Ἀργεῖοι δ' ἑτέρωθεν ἐϋσσέλμων ἀπὸ νηῶν
Ὤτρυνον νέκυάς τ' ἀγέμεν, ἕτεροι δὲ μεθ' ὕλην.
Ἠέλιος μὲν ἔπειτα νέον προσέβαλλεν ἀρούρας,
Ἐξ ἀκαλαῤῥείταο βαθυῤῥόου Ὠκεανοῖο,
Οὐρανὸν εἰσανιών· οἱ δ' ἤντεον ἀλλήλοισιν.
Ἔνθα διαγνῶναι χαλεπῶς ἦν ἄνδρα ἕκαστον·
Ἀλλ' ὕδατι νίζοντες ἀπὸ βρότον αἱματόεντα,
Δάκρυα θερμὰ χέοντες, ἁμαξάων ἐπάειραν·
Οὐδ' εἴα κλαίειν Πρίαμος μέγας· οἱ δὲ σιωπῇ
Νεκροὺς πυρκαϊῆς ἐπενήνεον, ἀχνύμενοι κῆρ·
Ἐν δὲ πυρὶ πρήσαντες ἔβαν προτὶ Ἴλιον ἱρήν.
Ὣς δ' αὔτως ἑτέρωθεν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
Νεκροὺς πυρκαϊῆς ἐπενήνεον, ἀχνύμενοι κῆρ·
Ἐν δὲ πυρὶ πρήσαντες ἔβαν κοίλας ἐπὶ νῆας.
Ἦμος δ' οὔτ' ἄρ πω ἠώς, ἔτι δ' ἀμφιλύκη νύξ,

Utrumque *ad opus, alii* ad cadavera advehenda, alii verò ad lignandum:
Argivi item ex alterâ parte benè transtris instructis à navibus
Properabant, *alii* ut cadavera adveherent, alii verò lignatum.
Sol quidèm dein recens percutiebat *radiis* arva,
Ex leniter fluente profundo Oceano,
Cœlum ascendens: illi verò occurrebant sibi invicem.
Tunc dignoscere difficile erat virum quemque *in mortuis*:
Sed aquâ abluentes tabum sanguinolentum,
Lachrymas calidas fundentes, curribus imposuerunt:
Neque sinebat flere Priamus magnus: illi igitur silentio
Cadavera rogo cumulatim imponebant, mœrentes corde:
Quum verò igne cremâssent, redierunt ad Ilium sacram.
Similiter etiam ex alterâ parte benè ocreati Achivi
Cadavera rogo cumulatim imponebant, mœrentes corde:
Iisque igne crematis, redierunt cavas ad naves.
Cum verò nondum *esset* aurora, sed adhuc sublustris nox,

E,

Ver. 418. —μεθ' ὕλην·] Vide suprà ad γ', 151.

Ver. 421. —ἀρύρας,] Vide suprà ad ζ', 142.

Ver. 422. —ἀκαλαῤῥείταο βαθυῤῥόου Ὠκεανοῖο,] Ἀκαλαῤῥείτης δὲ, ἔχει τινὰ ἔμφασιν τῆς πλημμυρίδος ἐχούσης τὴν ἐπίβασιν πραεῖαν, καὶ ὐ τελέως ῥοώδη. *Strabo, lib.* i. *p.* 9. Ἐπὶ τῶν βραδυτέρων [illegible] τῦ ὕδατος, — ὅπου μὲν, τὸ ἠρεμαῖον δηλῶν τῆς ἐπιῤῥοῆς φησὶν ἄν, "Ἐξ ἀκαλαῤῥείταο —." ὅπου δὲ, τὴν αἰτίαν ἐμφαίνων τῆς βραδυτῆτος λέγει γὰρ, "Βαθυῤῥόου Ὠκεανοῖο." *Aristid. Quintilian. de Musicâ, lib.* II. *p.* 82.

Ver. 428. Νεκρὺς πυρκαϊῆς ἐπενήνεον,]
Constituere pyras; huc corpora quisque suorum
More tulere patrum; subjectisque ignibus atris
Conditur in tenebras altum caligine cœlum. *Æn.* XI. 185.

Ver. 429. —προτὶ] *Al.* προσὶ.

Ver. 430. Ὣς δ' αὔτως ἑτέρωθεν —— Ἀχαιοὶ Νεκρὺς]
Nec minùs & miseri diversâ in parte Latini
Innumeras struxere pyras; ——
—— confusæque ingentem cædis acervum
Nec numero nec honore cremant. ——
Mœrentes altum cinerem & confusa ruebant
Ossa focis, tepidoque onerabant aggere terræ. *Æn.* XI. 203.

Ver. 431. —ἀχνύμενοι] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 433. Ἦμος δ' ὔτ' ἄρ' πω ἠὼς,]
Aurora intereà miseris mortalibus almam
Extulerat lucem —— *Æn.* XI. 182.

Ibid. —ἀμφιλύκη νύξ,] Ὅτι [illegible] ὁ λόγος [illegible]. [illegible] καὶ Λυκάβαντα [illegible]

Τῆμος ἄρ' ἀμφὶ πυρὴν κριτὸς ἔγρετο λαὸς Ἀχαιῶν·
Τύμβον δ' ἀμφ' αὐτὴν ἕνα ποίεον ἐξαγαγόντες
Ἄκριτον ἐκ πεδίου· ποτὶ δ' αὐτὸν τεῖχος ἔδειμαν,
Πύργους θ' ὑψηλοὺς, εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν.
Ἐν δ' αὐτοῖσι πύλας ἐνεποίεον εὖ ἀραρυίας,
Ὄφρα δι' αὐτάων ἱππηλασίη ὁδὸς εἴη·
Ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν ἐπ' αὐτῷ τάφρον ὄρυξαν,
Εὐρεῖαν, μεγάλην· ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξαν·
Ὣς οἱ μὲν πονέοντο καρηκομόωντες Ἀχαιοί.
Οἱ δὲ θεοὶ, παρ Ζηνὶ καθήμενοι ἀστεροπητῇ,
Θηεῦντο μέγα ἔργον Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων·
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τις ἐστὶ βροτῶν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν,
Ὅστις ἔτ' ἀθανάτοισι νόον καὶ μῆτιν ἐνίψει;

Tum circa pyram lecta surrexit manus Achivorum;
Tumulum autem circa eam unum fecerunt egressi
Omnibus communem extra campum: juxtàque ipsum murum ædificârunt,
Turrésque altas, propugnaculum naviumque & ipsorum.
In eis autem portas fecerunt benè coagmentatas,
Ut per illas equestris via esset:
Exteriùs autem profundam propè illum fossam foderunt,
Latam, magnam; inque eâ vallos defixerunt:
Sic quidem laborabant comantes Achivi.
Cæterùm dii, apud Jovem sedentes fulgurum auctorem,
Admirabundi spectabant magnum opus Achivorum ære loricatorum:
Eosque inter loqui orsus est Neptunus concussor terræ;
"Jupiter pater, ecquis est mortalium in immensâ terrâ,
"Qui posthac immortalibus mentem & consilium *suum* dicat?

κέκληται ὁ καιρὸς οὗτος τῆς νυκτός.——Δοκεῖ δέ μοι καὶ Ὅμηρος λέγειν ἀμφιλύκην νύκτα, καθ' ἣν ἤδη βλέποντες λύκοι βαδίζουσιν. *Ælian. de Animal. lib.* X. c. 26. "Prisci Græcorum "primam lucem, quæ præcedit Solis exortus, λύκην appellaverunt, ἀπὸ τοῦ λευκοῦ. Id "temporis hodieque λυκόφως cognominant. "De quo tempore, ita Poëta scribit,—— "ἀμφιλύκη νύξ. Idem Homerus,——Ἀπόλ"λωνι λυκηγενεῖ,—quod significat, τῷ γεννῶν"τι τὴν λύκην, id est, qui generat exortu "suo lucem. (*Vide suprà ad* δ', 101.)—— "Annum quoque vetustissimi Græcorum "λυκάβαντα appellant, τὸν ἀπὸ τοῦ λύκου, id "est *Sole*, βαινόμενον καὶ μετρούμενον. Λύκον au"tem *Solem* vocari, etiam Lycopolitana The"baïdos civitas testimonio est; quæ pari "religione *Apollinem*, itemque *Lupum*, hoc "est, λύκον colit; in utroque *Solem* vene"rans." *Macrob. Saturnal. lib.* I. c. 17.

Ver. 434.——κριτὸς] Vide suprà ad ά, 309 & 314.

Ver. 436.—ἐκ πεδίου·] *Ver.* 337, scriptum est, ἐν πεδίῳ. Quo tamen & ipso in loco *Eustathius* videtur legisse, ἐκ πεδίου. Nam & istic ità commentatur, ἔξω που τῆς πεδιάδος, πλὴν οὐ πάνυ μακράν. Vide suprà ad ζ', 252.

Ver. 437.——εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν.] Vide suprà ad *ver.* 338. Cæterùm hoc in loco scribit *Barnesius*, αὐτοῦ.]

Ver. 438, 439.——εὖ ἀραρυίας,——ἱππηλασίη] *Al.* ἐπ' ἀραρυίας,——ἱππηλασίη.

Ver. 440. Ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν] Vide infrà ad *ver.* 449.

Ver. 444. Θηεῦντο μέγα] Vide suprà ad δ', 51.

Ver. 446.——ἀπείρονα γαῖαν,]
——vastæ——terræ. *Æn.* X. 57.

Ver. 447.—ἀθανάτοισι] Vide suprà ad ά, 398.

Ibid.——νόον καὶ μῆτιν ἐνίψει;] Duplicem horum verborum explicandi rationem affert *Eustathius*; Ut accipiantur scilicet vel ἀποφαντικῶς, *sine* interrogatione; Εἰσί τινες ἔτι, καὶ μετὰ τοὺς Τιτᾶνας ἐκείνους καὶ τοὺς γίγαντας, οἱ κακολογήσοντες καὶ βλάψοντες ἡμᾶς, οἷα δὴ οἱ Ἀχαιοὶ τοιαῦτα δρῶσι δίχα ἡμῶν. Vel, cum interrogatione; Ἆρα δή ἐστι τίς περὶ γῆν, ὃς

ἐνίψει

Οὐχ ὁράας δ', ὅτι αὖτε καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Τεῖχος ἐτειχίσσαντο νεῶν ὕπερ, ἀμφὶ δὲ τάφρον
Ἤλασαν, ὐδὲ θεοῖσι δόσαν κλειτὰς ἑκατόμβας;
Τῦ δ' ἤτοι κλέος ἔσαι, ὅσον τ' ἐπικίδναται ἠώς·
Τῦ δ' ἐπιλήσονται, ὅ, τ' ἐγὼ κὶ Φοῖβος Ἀπόλλων
Ἥρῳ Λαομέδοντι πολίσσαμεν ἀθλήσαντε.
Τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ὦ πόποι, Ἐννοσίγαι' εὐρυσθενὲς, οἷον ἔειπες·
Ἄλλος κέν τις τῦτο θεῶν δείσειε νόημα,
Ὃς σέο πολλὸν ἀφαυρότερος χεῖράς τε μένος τε·
Σὸν δ' ἤτοι κλέος ἔσαι, ὅσον τ' ἐπικίδναται ἠώς·
Ἄγρει μὰν, ὅτ' ἂν αὖτε καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Οἴχωνται ξὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Τεῖχος ἀναῤῥήξας, τὸ μὲν εἰς ἅλα πᾶν καταχεῦαι·
Αὖτις δ' ἠϊόνα μεγάλην ψαμάθοισι καλύψαι,

" Non vides verò, quomodo rursùm comantes Achivi
" Murum struxerint pro navibus, circùmque fossam
" Duxerint, neque diis dederint inclytas hecatombas?
" Hujus profectò gloria erit, quàcunque diffunditur lux;
" Illius autem obliviscentur, quem ego & Phœbus Apollo
" Heroï Laomedonti ædificavimus circa urbem, malis exerciti laboribus.
Hunc autem graviter indignatus allocutus est nubes cogens Jupiter;
" Papæ, terræ concussor latè potens, quale hoc dixisti!
" Alius utique aliquis deorum hoc reformidâsset opus excogitatum,
" Qui te multò imbecillior manibusque animisque:
" Tua verò certè gloria tibi erit, quàm latè diffunditur lux;
" Age porrò, cùm retrò comantes Achivi
" Abierint cum navibus dilectam in patriam terram,
" Murum deturbatum hunc quidem in mare totum demergito;
" Posteà autem littus magnum arenâ obtegito,

ἐνίψει (τυτέςιν ἐνίσπη) βυλὴν οἵαν ἡμῶν τοῖς θεοῖς, λόγῳ μαντείας ἢ κὶ θύσεως; εἴπερ οἱ Ἀχαιοὶ ὅτω τειχίζυσι, μήτε μαντευσάμενοι, μήτε θύσαντες. Posteriorem explicandi rationem secuti sunt Recentiores: Priorem præfert *Eustathius*, τάτ' ἄλλα, κὶ ὅτι τὸ ἐνίψει ὐχ ἁπλῶς δηλοῖ τὸ ἐνίσπη λέγειν ἐρεῖ, ἀλλὰ τὸ κακολογήσει. *Mihi* ita videtur: utique si *Eustathii* sententia vera esset, jam neque illud τὶς [ὃ ῥά τις ἐςὶ βροτῶν] satis venustè positum; neque amplificationem istam, ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν, rectè interjectam; neque istud, ἀθανάτοισι νέον κὶ μῆτιν ἐνίψει, satis id significanter dicere, quod sit ἰτὰ κακολογεῖν κὶ βλάπτειν θεὺς, *quomodo* eos Titanes & Gigantes ἐκακολόγυσαν κὶ ἔβλαψαν.

Ver. 448. Ζεῦ πάτερ,——Οὐχ ὁράας δ',]
Jupiter omnipotens,————
Aspicis hæc?——. *Æn.* IV. 206, 208.

Ibid.——αὖτε] *Rursùm*; post nostrum scilicet dirutum.

Ver. 449.——ἐτειχίσσαντο] Ità edidit *Barnesius*; Rectè, ut mihi quidem videtur. Nam ἐτειχίσαντο antepenultimam necessariò corripit, Vide suprà ad ά, 140.

Ibid.——ἀμφὶ δὲ τάφρον Ἤλασαν ὐδὲ θεοῖσι]
——Quibus hæc medii fiducia valli,
Fossarumque moræ, leti discrimina parva,
Dant animos; annon viderunt mœnia Trojæ
Neptuni fabricata manu considere in ignes? *Æn.* IX. 142.

Ver. 454.——νεφεληγερέτα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 456. Ἄλλος κέν τις] Non vacat istud, κέν· Eam enim ferè vim habet ac si latinè dicas, *Utique alius aliquis*; vel, *Aliùs sanè aliquis*.

Ver. 458. Σὸν δ' ἤτοι] *Al.* Σὸν δή τοι· &, Σοὶ δ' ἤτοι.

Ver. 462.——ἠϊόνα μεγάλην] Quâ ratione, ἠϊόνα, hîc ultimam producat; item δὲ, ver. 474; vide suprà ad ά, 51.

Ver.

Ὥς κέν τοι μέγα τεῖχος ἀμαλδύνηται Ἀχαιῶν.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
Δύσετο δ' ἠέλιος, τετέλεστο δὲ ἔργον Ἀχαιῶν.
Βουφόνεον δὲ κατὰ κλισίας, καὶ δόρπον ἕλοντο.
Νῆες δ' ἐκ Λήμνοιο παρέστασαν, οἶνον ἄγουσαι,
Πολλαί, τὰς προέηκεν Ἰησονίδης Εὔνηος,
Τόν ῥ' ἔτεχ' Ὑψιπύλη ὑπ' Ἰήσονι ποιμένι λαῶν.
Χωρὶς δ' Ἀτρείδῃς, Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ,
Δῶκεν Ἰησονίδης ἀγέμεν μέθυ, χίλια μέτρα.
Ἔνθεν ἄρ' οἰνίζοντο καρηκομόωντες Ἀχαιοί,
Ἄλλοι μὲν χαλκῷ, ἄλλοι δ' αἴθωνι σιδήρῳ,
Ἄλλοι δὲ ῥινοῖς, ἄλλοι δ' αὐτοῖσι βόεσσιν,
Ἄλλοι δ' ἀνδραπόδεσσι· τίθεντο δὲ δαῖτα θάλειαν.
Παννύχιοι μὲν ἔπειτα καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Δαίνυντο, Τρῶες δὲ κατὰ πτόλιν ἠδ' ἐπίκουροι.
Παννύχιος δέ σφιν κακὰ μήδετο μητίετα Ζεύς,
Σμερδαλέα κτυπέων· τοὺς δὲ χλωρὸν δέος ᾕρει·
Οἶνον δ' ἐκ δεπάων χαμάδις χέον, οὐδέ τις ἔτλη
Πρὶν πιέειν, πρὶν λεῖψαι ὑπερμενέϊ Κρονίωνι.
Κοιμήσαντ' ἄρ' ἔπειτα, καὶ ὕπνου δῶρον ἕλοντο.

Ut adeò ingens murus evanescat Achivorum.
Sic illi quidem talia inter se colloquebantur:
Occidit verò sol, absolutumque est opus Achivorum.
Boves autem mactabant per tentoria, & cœnam sumebant.
Naves porrò è Lemno appulerant, vinum vehentes,
Multæ, quas miserat Iasonides Euneus,
Quem peperit Hypsipyle ex Iasone pastore populorum.
Seorsum autem Atridis, Agamemnoni & Menelao,
Dederat Iasonides vehere ferendum vinum mille mensuras.
Inde utique vinum emebant comantes Achivi,
Alii quidem ære, alii autem splendido ferro,
Alii autem pellibus, alii verò ipsis bobus,
Alii denique mancipiis; apparabántque convivium lætum.
Per totam noctem quidem deinde comantes Achivi
Epulabantur; Troes verò per urbem, & socii.
Pernox verò ipsis mala moliebatur providus Jupiter,
Terribiliter tonans; illos autem pallidus timor cepit:
Vinum autem ex poculis in terram fundebant, nec quisquam ausus est
Ante bibere, quàm libâsset præpotenti Saturnio.
Decubuerunt deindè, & somni donum ceperunt.

Ver. 465. Δύσετο] Vide suprà ad β', 35; & ad ά, 109.
Ver. 474. —αὐτοῖσι βόεσσι,] *Al.* αὐτῇσι βόεσσιν.

Ver. 478 —μητίετα] Vide suprà ad ά, 175.
Ver. 479. —κτυπέων·] Vide suprà ad δ', 455.
Ibid. —ᾕρει·] Vide suprà ad γ', 492.
Ver. 481. —ὑπερμενέϊ] Vide suprà ad β', 267.

ΤΗΣ

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΙΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Θ΄.

Ὑπόθεσις τῆς ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας Θ΄.

ΖΕΥ'Σ ἀπαγορεύσας τοῖς θεοῖς μηδετέρῳ βοηθεῖν τῶν στρατῶν, ἐπὶ τὴν Ἴδην κατέρχεται· καὶ πρότερον ἴσον μαχομένους τοὺς Ἕλληνας, ἐλάττονας τῶν Τρώων καθίστησιν. Ἥραν δὲ καὶ Ἀθηνᾶν ἐπὶ βοήθειαν τοῖς Ἕλλησιν ἐξιούσας ἐπέσχεν Ἶρις, Διὸς κελεύσαντος. Ἑσπέρας δὲ γενομένης, Ἕκτωρ ἐδημηγόρησεν ἐν τῷ πεδίῳ, ὥστε στρατοπεδεύεσθαι, καὶ πῦρ δι' ὅλης νυκτὸς καίειν.

Ἄ Λ Λ Η.

ΖΕΥ'Σ καλέσας εἰς ἐκκλησίαν τοὺς θεοὺς, ἀπαγορεύει μετὰ ἀπειλῆς, μηδετέροις τῶν μαχομένων βοηθεῖν. Ἀθηνᾶ δὲ αἰτεῖται παρ' αὐτοῦ, εἰ καὶ μὴ φανερῶς συγχωρεῖ αὐτῇ τὴν τοῖς Ἕλλησι βοήθειαν, κἂν γνώμην τινὰ αὐτοῖς ὑποθέσθαι, ὡς μὴ παντάπασιν ἀπόλωνται. Συμπεσόντων δὲ εἰς τὴν μάχην, τὰ μὲν πρῶτα ἰσοπαλὴς πόλεμος γίγνεται· μετὰ δὲ τοῦτο οἱ Τρῶες βελτίονι γίγνονται ῥοπῇ κατὰ Διὸς γνώμην, κεραυνοῦ πρὸ τῶν ἵππων τοῦ Διομήδους ἐνεχθέντος, καὶ τῶν ἀριστέων φοβηθέντων καὶ εἰς φυγὴν τραπέντων. Καὶ Ποσειδῶν μὲν, προτρεπούσης αὐτὸν Ἥρας βοηθεῖν τοῖς Ἕλλησιν, ἀρνεῖται· ἀναθαρρησάντων δὲ τῶν Ἑλλήνων, Τεύκρου πολλοὺς τοξεύσαντος, Ζεὺς πάλιν τὴν νίκην ἐπὶ τοὺς Τρῶας μεταφέρει. Ἀθηνᾶ δὲ καὶ Ἥρα, ὀλίγον τῶν Διὸς ἀπειλῶν φροντίσασαι, κατίασιν εἰς τὸν πόλεμον, βοηθήσουσαι τοῖς Ἕλλησιν· ἀλλὰ, Διὸς ἐπ' αὐτὰς Ἶριν πέμψαντος μετ' ἀπειλῆς, ὑποστρέφουσι. Καὶ τότε Ἕκτωρ πλησίον τῶν νεῶν ἐπαγαγὼν τοὺς Τρῶας, καὶ παρρησιασάμενος ἐπὶ τῇ νίκῃ κελεύει αὐτοὺς πῦρ καίειν πρὸ τῶν νεῶν, καὶ φυλάσσειν, ὡς ἂν μὴ λάθοιεν Ἕλληνες φεύγοντες, διὰ τὸ ἡττῆσθαι, ἐς τὰς πατρίδας.

Ἐπιγραφαί.

Ἐπιγραφαί.

Θεῶν ἀγόρα· καὶ, κόλος μάχη.

Ἄλλως.

Θῆτα, θεῶν ἀγορὴ, Τρώων κράτος, Ἕκτορος εὖχος.

Ἄλλως.

Θῆτα δ' ἅπαντας ἔτρεψεν Ἀχαιοὺς Ἕκτορος αἰχμή.

ἨΩ͂Σ μὲν κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἶαν,
Ζεὺς δὲ θεῶν ἀγορὴν ποιήσατο τερπικέραυνος,
Ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος Οὐλύμποιο·
Αὐτὸς δέ σφ' ἀγόρευε, θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἄκουον·
Κέκλυτέ μευ, πάντες τε θεοὶ, πᾶσαί τε θέαιναι,
Ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει·
Μήτε τις οὖν θήλεια θεὸς τόγε, μήτε τις ἄρσην
Πειράτω διακέρσαι ἐμὸν ἔπος· ἀλλ' ἅμα πάντες
Αἰνεῖτ', ὄφρα τάχιστα τελευτήσω τάδε ἔργα.
Ὃν δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε θεῶν ἐθέλοντα νοήσω
Ἐλθόντ', ἢ Τρώεσσιν ἀρηγέμεν, ἢ Δαναοῖσι,
Πληγεὶς οὐ κατὰ κόσμον ἐλεύσεται Οὔλυμπόνδε·
Ἤ μιν ἑλὼν ῥίψω ἐς Τάρταρον ἠερόεντα,

AURORA quidem croceo peplo induta spargebatur totam per terram,
Jupiter verò deorum concionem habuit gaudens fulmine,
Summo *in* vertice multa cacumina habentis Olympi:
Ipse autem illis concionabatur, dii verò simul omnes auscultabant:
" Audite me, omnésque dii, omnésque deæ,
" Ut dicam, quæ me animus in pectoribus jubet:
" Nè qua igitur fœmina dea hoc, neu quis mas
" Tentet rescindere meum verbum: sed simul omnes
" Assentimini, ut celerrimè perficiam hæc opera.
" Quemcunque verò ego seorsùm deorum ultroneum intellexero
" Profectum, ut vel Trojanis auxilium ferat, vel Danais,
" Sauciatus indecorè redibit in Olympum:
" Aut ipsum correptum projiciam in Tartarum tenebrosum,

Ver. 1. Ἠὼς μὲν κροκόπεπλος]
——*croceum* linquens Aurora cubile.
Æn. IV. 585.

Alia ex *Virgilio* complura videas *suprà* citata, ad ά, 477; Pulcherrima & illa; vim tamen vocabulorum, ῥοδοδάκτυλος & κροκόπεπλος, non assecuta est linguæ Romanæ angustia.

Ver. 2, 4. Ζεὺς δὲ θεῶν ἀγορὴν ———, Αὐτὸς δέ σφ' ἀγόρευε,]
Conciliumque vocat Divûm pater atque hominum rex
4
Sideream in sedem: ———
Considunt tectis bipatentibus, incipit Ipse.
Æn. X. 1.

Ver. 4. ἅμα] *Al.* ὑπό.

Ver. 7. ———τόγε,] *Al.* τόδε.

Ver. 8. ———ἐμὸν ἔπος] Quâ ratione, ἐμὸν, hîc ultimam producat; item, ἄν, *ver.* 21; & περὶ, *ver.* 25; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 12. Πληγεὶς] Vide suprà ad γ', 31.

Τῆλε μάλ', ἧχι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον,
Ἔνθα σιδήρειαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδὸς,
Τόσσον ἔνερθ' ἀΐδεω, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης·
Γνώσετ' ἔπειθ', ὅσον εἰμὶ θεῶν κάρτιστος ἁπάντων.
Εἰ δ' ἄγε, πειρήσασθε, θεοὶ, ἵνα εἴδετε πάντες,
Σειρὴν χρυσείην ἐξ οὐρανόθεν κρεμάσαντες·
Πάντες δ' ἐξάπτεσθε θεοὶ, πᾶσαί τε θέαιναι·
Ἀλλ' οὐκ ἂν ἐρύσαιτ' ἐξ οὐρανόθεν πεδίονδε

" Procul valdè, ubi profundissimum sub terrâ est barathrum,
" Ubi ferreæque portæ & æreum limen,
" Tantum infra Orcum, quantum cœlum distat à terrâ:
" Cognoverit deinde, quanto sim deorum potentissimus omnium.
" Quin agite, periculum facite, Dii, ut sciatis omnes,
" Catenâ aureâ de cœlo suspensâ;
" Omnes autem ex eâ pendete dii, omnésque deæ:
" At non traxeritis de cœlo in terram

Ver. 14.———ἧχι] *Al.* ἔνθα.

Ibid.———βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον,] Ἄλλως τε μέγιστον τυγχάνει ὂν, καὶ διαμπερὲς τετρημένον δι' ὅλης τῆς γῆς· τοῦτο ὅπερ Ὅμηρος εἶπε, λέγων αὐτὸ, " Τῆλε μάλ', ἧχι βάθιστον " ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον." ὃ καὶ ἄλλοθι καὶ ἐκεῖνος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν Τάρταρον κεκλήκασιν.—Οἳ δ' ἂν δόξωσιν ἀνιάτως ἔχειν διὰ τὰ μεγέθη τῶν ἁμαρτημάτων,—τούτους δὲ ἡ προσήκουσα μοῖρα ῥίπτει εἰς τὸν Τάρταρον, ὅθεν οὔποτε ἐκβαίνουσι. *Plato in Phædone.* Cæterùm ingeniosè hæc ad *Terram nostram*, è serenis *Lunæ* regionibus prospectatam, transfert *Plutarchus*: Ἐκείνους δ' ἂν [τοὺς ἐν τῇ σελήνῃ κατοικοῦντας] οἴομαι πολὺ μᾶλλον ἀποθαυμάσαι τὴν γῆν, ἀφορῶντας οἷον ὑποστάθμην καὶ ἰλὺν τοῦ παντὸς ἐν ὑγροῖς καὶ ὀμίχλαις καὶ νέφεσι διαφαινομένην ἀλαμπὲς καὶ ταπεινὸν καὶ ἀκίνητον χωρίον, εἰ ζῶα φύει καὶ τρέφει μετέχοντα κινήσεως, ἀναπνοῆς, θερμότητος. Κἂν εἴ ποθεν αὐτοῖς ἐγένετο τῶν Ὁμηρικῶν τούτων ἀκοῦσαι, " Τόσσον ἔνερθ' ἀΐδεω, ὅσον " οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης," ταῦτα φήσουσιν ἀτεχνῶς περὶ τοῦ χωρίου τούτου λέγεσθαι, καὶ τὸν ᾅδην ἐνταῦθα καὶ τὸν τάρταρον ἀπῳκίσθαι, γῆν δὲ μίαν εἶναι Τὴν Σελήνην. *De facie in orbe Lunæ.*

Ver. 15. Ἔνθα σιδήρειαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδὸς,]

Porta adversa ingens, solidoque adamante columnæ,
Vis ut nulla virûm, non ipsi excindere ferro
Cœlicolæ valeant: stat ferrea turris ad auras. *Æn.* VI. 552.

Ver. 16. Τόσσον ἔνερθ' ἀΐδεω, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης·] Quod *Homerus* hîc audactor ἔνερθ' ἀΐδεω, *Hesiodus* multò languidiùs dixit ἔνερθ' ὑπὸ γῆς·

Τόσσον ἔνερθ' ὑπὸ γῆς, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης. *Theogon. ver.* 720.

Meliùs *Virgilius*;

———Tum Tartarus ipse
Bis patet in præceps tantum, tenditque sub umbras,
Quantus ad æthereum cœli suspectus Olympum. *Æn.* VI. 577.

Ver. 18. Εἰ δ' ἄγε,] Non minus venustè dicitur ἄγε, quàm ἄγετε: Vide suprà ad ζ, 376. Porrò; voculæ, εἰ, vis hujusmodi est: *Si dubitatis, agite*, &c.

Ver. 19. Σειρὴν χρυσείην] Τὴν χρυσῆν σειρὰν, inquit *Plato* in *Theætete*, οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸν ἥλιον Ὅμηρος λέγει καὶ δηλοῖ. Et ingeniosè admodùm conjicit *Popius*, *catenam auream* veteribus *Ægyptiis* Astronomiæ peritis *Vim* fuisse *Solis*, quâ in Orbibus suis continerentur *Planetæ*. Cæterùm vide suprà ad ά, 399.

Ver. 20. Πάντες δ' ἐξάπτεσθε] Plerique hoc in loco, præcedenti κρεμάσαντες cum ἐξάπτεσθε conjunctâ, voculam δὲ prorsùs supervacaneam efficiunt, & in versionibus suis proinde omittunt. At hæc non est *Homeri* ratio. Vide tamen suprà, ad ά, 57.

Ver. 21. Ἀλλ' οὐκ ἂν ἐρύσαιτ'] Τὸ μὲν ὅλως ἀκίνητον, ὑπ' οὐδενὸς ἐνδέχεται κινηθῆναι· " Ἀλλ' οὐκ ἂν ἐρύσαιτ' ἐξ οὐρανόθεν" &c. *Aristot.* περὶ τῆς κοινῆς τῶν ζώων κινήσεως. *Barnesius*, minimè ignarus quâ ratione Syllaba ἂν produci hîc posset, edidit tamen ex conjecturâ, Ἀλλ' οὐκ ἂν Μ' ἐρύσαιτ', " *Id-* " *que adeò evidens*, inquit, *ut non ampliùs sit* " *dubitandum.*" Attamen longe venustiùs reticetur istud, Μέ.

Ver.

Ζῆν' ὕπατον μήστωρ', οὐδ' εἰ μάλα πολλὰ κάμοιτε·
Ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ ἐγὼ πρόφρων ἐθέλοιμι ἐρύσσαι,
Αὐτῇ κεν γαίῃ ἐρύσαιμ', αὐτῇ τε θαλάσσῃ·
Σειρὴν μέν κεν ἔπειτα περὶ ῥίον Οὐλύμποιο
Δησαίμην· τὰ δέ κ' αὖτε μετήορα πάντα γένοιτο.
Τόσσον ἐγὼ περί τ' εἰμὶ θεῶν, περί τ' εἰμ' ἀνθρώπων.
Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Μῦθον ἀγασσάμενοι· μάλα γὰρ κρατερῶς ἀγόρευεν.
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ὦ πάτερ ἡμέτερε, Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,
Εὖ νυ καὶ ἡμεῖς ἴδμεν, ὅ τοι σθένος οὐκ ἐπιεικτόν·
Ἀλλ' ἔμπης Δαναῶν ὀλοφυρόμεθ' αἰχμητάων,
Οἵ κεν δὲ κακὸν οἶτον ἀναπλήσαντες ὄλωνται.
Ἀλλ' ἤτοι πολέμου μὲν ἀφεξόμεθ', εἰ σὺ κελεύεις·
Βουλὴν δ' Ἀργείοις ὑποθησόμεθ', ἥτις ὀνήσει,
Ὡς μὴ πάντες ὄλωνται, ὀδυσσαμένοιο τεοῖο.
Τὴν δ' ἐπιμειδήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Θάρσει, Τριτογένεια, φίλον τέκος· οὔ νύ τι θυμῷ

« Jovem summum consiliarium, ne quidem si valde multum laboretis contenderitis:
« Verùm quando deinceps ego lubens voluero trahere,
« Cum ipsâ utique terrâ traxero, ipsóque mari:
« Catenam quidem dein circa cacumen Olympi
« Alligavero: illa verò sublimia omnia pependerint.
« Tanto ego superque sum deos, superque sum homines.
Sic dixit: Hi autem omnes obmutuerunt silentio,
Orationem admirati: valdè enim minaciter concionatus erat.
Tandem verò interlocuta est dea cæsiis oculis Minerva:
« O pater noster, Saturnie, summe regum,
« Benè & nos scimus, quòd tibi potentia vinci nescia:
« Attamen Danaos lugemus bellicosos,
« Qui jam malo fato expleto perierint.
« Verùm enimverò bello quidem abstinebimus, sit tu jubes:
« Consilium verò Argivis suggeremus, quod proderit;
« Ut ne omnes pereant, irato te.
Hanc autem subridens allocutus est nubes cogens Jupiter;
« Bono esto animo, Tritonia, dilecta filia: neutiquam animo

Ver. 23. ——ἐρύσσαι] Fuerunt qui legerent, ἐρύσσω.

Ver. 26. ——μετήορα] Vide suprà ad β', 818.

Ver. 28. ——οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,

——olli obstupuere silentes,
Conversique oculos inter se atque ora tenebant. *Æn.* XI. 120.

Ver. 30. ——γλαυκῶπις] Vide suprà ad ά, 206.

Ver. 31. Ὦ πάτερ ἡμέτερε,]

O pater, O hominum Divûmque æterna potestas. *Æn.* X. 18.

Ver. 32. Εὖ νυ καὶ ἡμεῖς ἴδμεν,] Pulcherrimè hæc ex personâ *Minervæ*, prudentiæ scilicet et sapientiæ antistitæ. *Junonis* hic sit, quàm diversa loquatur! Ut rectè annotavit *Eustathius*.

Ibid. ——σθένος] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 38. ——νεφεληγερέτα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver.

Πρόφρονι μυθέομαι· ἐθέλω δέ τοι ἤπιος εἶναι.
Ὣς εἰπὼν, ὑπ᾽ ὄχεσφι τιτύσκετο χαλκόποδ᾽ ἵππω
Ὠκυπέτα, χρυσέῃσιν ἐθείρῃσιν κομόωντε·
Χρυσὸν δ᾽ αὐτὸς ἔδυνε περὶ χροΐ· γέντο δ᾽ ἱμάσθλην
Χρυσείην, εὔτυκτον, ἐῢ δ᾽ ἐπιβήσατο δίφρου.
Μάστιξεν δ᾽ ἐλάαν· τὼ δ᾽ οὐκ ἀέκοντε πετέσθην
Μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος.
Ἴδην δ᾽ ἵκανεν πολυπίδακα, μητέρα θηρῶν,
Γάργαρον, ἔνθα δέ οἱ τέμενος βωμός τε θυήεις·
Ἔνθ᾽ ἵππους ἔστησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
Λύσας ἐξ ὀχέων, κατὰ δ᾽ ἠέρα πουλὺν ἔχευεν.
Αὐτὸς δ᾽ ἐν κορυφῇσι καθέζετο κύδεϊ γαίων,
Εἰσορόων Τρώων τε πόλιν καὶ νῆας Ἀχαιῶν.
Οἱ δ᾽ ἄρα δεῖπνον ἕλοντο καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ

“ Serio loquor; volo autem tibi mitis esse.
Sic fatus, sub curru junxit æripedes equos
Celeriter volantes, aureis jubis comantes:
Aurum autem ipse induit circa corpus; accepitque scuticam
Auream, scitè factam, suumque conscendit currum.
Scuticâ autem percussit, ut inirent cursum: iique non inviti volabant
In medio inter terramque & cœlum stellatum.
Idam autem venit fontibus irriguam, matrem ferarum,
Ad Gargarum, ubi utique *erat* ei ager sacer altaréque odoratum:
Ibi equos stitit pater hominumque deûmque,
Solutos curru, caliginémque multam circumfudit.
Ipse autem in verticibus sedit gloriâ exultans,
Inspiciens Troúmque urbem & naves Achivorum.
Interim jentaculum sumpserunt comantes Achivi

Ver. 41. ——χαλκόποδ᾽ ἵππω] Similiter *Virgilius*;

——æripidem cervam— *Æn.* VI. 802.

Ver. 42. ——χρυσέῃσιν] Pronuntiabatur χρυσῇσιν, quomodò & scribi posteà cœptum est. Vide suprà ad β', 268.

Ver. 43. ——γέντο δ᾽ ἱμάσθλην.] *Eustathius* ad ί, 369; φίλτατος, φίντατος, ἦλθεν, ἦνθεν· ἔλλετο, ἔντο, καὶ δωρικῶς γέντο κέλλετο, κέντο. Equidem crediderim potiùs ab inusitato quodam γένω, vel γέννω, vel γείνω, deductam. Nam *Dorica* ista, quæ memorat *Eustathius*, recentioria videntur, & *Homero* (ut opinor) ignota.

Ver. 44. ——ἐπιβήσατο.] Vulg. ἐπεβήσατο. Vide suprà ad β', 35; & ad ί, 109.

Ver. 46. Μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ] Vide suprà ad έ, 769.

Ver. 49. ——πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,]

——Divûm pater atque hominum Rex. *Æn.* I. 69.

——hominum sator atque Deorum. *Æn.* XI. 725.

Ver. 50. ——κατὰ] *Al.* περὶ.

Ver. 51. ——ἐν κορυφῇσι καθέζετο—Εἰσορόων]

——cùm Jupiter æthere summo
Despiciens mare velivolum, terrasque jacentes,
Littoraque, & latos populos, sic vertice cœli
Constitit, & Libyæ defixit lumina regnis. *Æn.* I. 227.

Sideream in sedem, terras unde arduus omnes,
Castraque Dardanidum aspectat, populosque Latinos. *Æn.* X. 3.

——hominum sator atque Deorum
Observans oculis, summo sedet altus Olympo. *Æn.* XI. 725.

——fulvâ pugnas de nube tuentem. *Æn.* XII. 792.

Ver. 53. Οἱ δ᾽ ἄρα δεῖπνον] Vocula, ἄρα, nequaquam hîc supervacua est; sed eleganter *connectit* quod erat suprà dictum, (ή, 476.) Παννύχιοι μὲν ἔπειτα ——Ἀχαιοὶ δαίνυντο.

Ῥίμφα κατὰ κλισίας, ἀπὸ δ' αὐτοῦ θωρήσσοντο.
Τρῶες δ' αὖ ἑτέρωθεν ἀνὰ πτόλιν ὡπλίζοντο
Παυρότεροι· μέμασαν δὲ καὶ ὣς ὑσμῖνι μάχεσθαι,
Χρειοῖ ἀναγκαίῃ, πρό τε παίδων καὶ πρὸ γυναικῶν.
Πᾶσαι δ' ὠΐγνυντο πύλαι, ἐκ δ' ἔσσυτο λαός,
Πεζοί θ' ἱππῆές τε· πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
Οἱ δ' ὅτε δή ῥ' ἐς χῶρον ἕνα ξυνιόντες ἵκοντο,
Σύν ῥ' ἔβαλον ῥινούς, σὺν δ' ἔγχεα, καὶ μένε' ἀνδρῶν
Χαλκεοθωρήκων· ἀτὰρ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι
Ἔπληντ' ἀλλήλῃσι· πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν,
Ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων· ῥέε δ' αἵματι γαῖα·
Ὄφρα μὲν ἠὼς ἦν καὶ ἀέξετο ἱερὸν ἦμαρ,
Τόφρα μάλ' ἀμφοτέρων βέλε' ἥπτετο, πῖπτε δὲ λαός·
Ἦμος δ' ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει,
Καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα·

Raptim per tentoria, ſtatimque poſt id armabantur.
Trojani item ex alterâ parte per urbem armabantur
Pauciores: prompti tamen erant etiam ſic pugnâ contendere,
Neceſſitate durâ, proque liberis & pro uxoribus:
Omnes itaque aperiebantur portæ, foráſque ruebant copiæ,
Peditéſque equitéſque; ingenſque tumultus coortus eſt.
Hi autem cum jam in locum unum congredientes conveniſſent,
Commiſerunt ſcuta, itemque haſtas, & robora virorum
Æreis thoracibus indutorum; ac clypei umbonibus muniti
Appropinquabant invicem: ingénſque tumultus eſt coortus.
Tum verò ſimul ejulatuſque & jactantia erat virorum,
Perdentiúmque & pereuntium: fluebat autem ſanguine terra;
Quamdiu quidem tempus matutinum erat, & creſcebat ſacra dies,
Tamdiu valde utroſque tela attingebant, cadebátque populus:
Quùm verò ſol medium cœlum conſcendiſſet,
Tum utique aureas pater attollebat lances;

Ver. 57.——πρό τε παίδων καὶ πρὸ γυναικῶν.]
——nunc conjugis eſto
Quiſque ſuæ tectique memor.——
Æn. X. 280.

Ver. 59, 63.——ὀρώρει.] Vide ſuprà ad δ', 492; & β, 810.

Ver. 60. Οἱ δ' ὅτε δή ῥ' ἐς χῶρον ἕνα] Vide ſuprà ad δ', 446.

Ver. 64. Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε] Vide ſuprà ad δ', 450.

Ver. 65.——ὀλλυμένων]. Vide ſuprà ad γ', 260.

Ver. 68. Ἦμος δ' ἠέλιος μέσον οὐρανὸν]
——medios cùm Sol accenderit æſtus.
Georgic. IV. 401.
——medium Sol igneus orbem
Hauſerat.—— *Ibid.* 426.
Sol medium cœli conſcenderat igneus orbem. *Æn.* VIII. 97.

Ibid.——ἀμφιβεβήκει,] Vide ſuprà ad ά, 37; & ad δ, 402.

Ver. 69. Καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα·]
Jupiter ipſe duas æquato examine lances
Suſtinet, & fata imponit diverſa duorum;
Quem damnet labor, & quo vergat pondere letum. *Æn.* XII. 725.

Inferiorem hîc Virgilium Homero obſervavit *Macrobius*, eò quod *Homerus* hæc, jam antequam appareret utram in partem propenderet victoria; *Virgilius* autem eadem *ſerò* dicat, poſtquam & præviſum & prædictum fuiſſet (*Æn.* XII. 149, 150) Turnum utique periturum. "Hæc autem ratio "fuit non æquandi omnia quæ ab auctore "tranſcripſit, quod in omni operis ſui parte "alicujus Homerici loci imitationem volebat inſerere, nec tamen humanis viribus "illam

Ἐν δ' ἐτίθει δύο κῆρε τανηλεγέος θανάτοιο,
Τρώων θ' ἱπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων·
Ἕλκε δὲ μέσσα λαβών, ῥέπε δ' αἴσιμον ἦμαρ Ἀχαιῶν,
Αἱ μὲν Ἀχαιῶν κῆρες ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
Ἑζέσθην· Τρώων δὲ πρὸς οὐρανὸν εὐρὺν ἄερθεν.
Αὐτὸς δ' ἐξ Ἴδης μεγάλ' ἔκτυπε, δαιόμενον δὲ
Ἧκε σέλας μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν· οἱ δὲ ἰδόντες
Θάμβησαν, καὶ πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος εἷλεν·
Ἔνθ' οὔτ' Ἰδομενεὺς τλῆ μίμνειν, οὔτ' Ἀγαμέμνων,
Οὔτε δύ' Αἴαντες μενέτην, θεράποντες Ἄρηος·
Νέστωρ δ' οἶος ἔμιμνε Γερήνιος, οὖρος Ἀχαιῶν,
Οὔτι ἑκών, ἀλλ' ἵππος ἐτείρετο· τὸν βάλεν ἰῷ

Imposuitque duo fata longum somnum adferentis mortis,
Troúmque equitum & Achivorum ære loricatorum:
Sustinuitque medias prehensas: inclinata est autem fatalis dies Achivorum,
Utique Achivorum fata in terrâ almâ
Considebant: Troüm verò ad cœlum latum sublata erant.
Ipse autem ex Idâ magnùm tonabat, ardensque
Misit fulgur in exercitum Achivorum: illi autem conspicati
Obstupuerunt, & omnes pallidus timor cepit.
Tum verò nec Idomeneus ausus est manere, nec Agamemnon,
Neque duo Ajaces manserunt, famuli Martis:
Nestor autem solus mansit Gerenius, custos Achivorum,
Minimè volens, sed equus debilitatus erat; quem percusserat sagittâ

"illam divinitatem, ubique poterat æquare. "——Sed hæc & alia ignoscenda Virgilio, "qui studii circa Homerum nimietate ex- "cedit modum, & reverà non poterat non "in aliquibus minor videri, qui per omnem "poësim suam hoc uno est præcipuè usus "archetypo. Acriter enim in Homerum "oculos intendit, ut æmularetur non modò "magnitudinem, sed & simplicitatem, & "præsentiam orationis, & tacitam majesta- "tem. Hinc diversarum inter heroas suos "personarum varia magnificatio; hinc deo- "rum interpositio; hinc auctoritas fabulo- "sorum; hinc affectuum naturalis expres- "sio; hinc monumentorum persecutio; "hinc parabolarum exaggeratio; hinc tor- "rentis orationis sonitus; hinc rerum sin- "gularum cum splendore fastigium." *Macrob. lib. V. cap.* 13.

Ver. 75.——ἔκτυπε, δαιόμενον δὲ Ἧκε σέλας——· οἱ δὲ ἰδόντες Θάμβησαν,] Non modò tempore meridiano, *ver.* 68; sed & cœlo, ut videtur, sereno.

Ἦ μεγάλ' ἐβρόντησας ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
Οὐδέ ποθι νέφος ἐστί· τέρας νύ τεῳ τόδε φαίνεις. *Odyss.* υ', 113.

——cœlo ceciderunt plura sereno
Fulgura.—— *Georgic.* I. 487.

——Diespiter
Igni corusco nubila dividens
Plerunque, *per purum* tonantes
Egit equos volucremque currum.
Horat. Carm. I. 34.

Ver. 77.——καὶ πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος εἷλεν·]

Tum verò tremefacta novus per pectora cunctis
Insinuat pavor.—— *Æn.* II. 228.

——Dii me terrent, & Jupiter hostis.
Æn. XII. 895.

Ver. 78.——οὔτ' Ἀγαμέμνων,] *Al.* οὐδ' Ἀγαμέμνων. Quod, hoc in loco, minùs εὔφωνον.

Ver. 81.——τὸν βάλεν ἰῷ——. Ἀλγήσας δ' ἀνέπαλτο.]

——inter
Bellatoris equi cava tempora conjicit hastam.
Tollit se arrectum quadrupes, & calcibus auras
Verberat, effusumque equitem super ipse secutus
Implicat, ejectoque incumbit cernuus armo. *Æn.* X. 890.

Hastam intorsit equo, ferrumque sub aure reliquit:
Quo sonipes ictu furit arduus, altaq; jactat,
Vulneris impatiens, arrecto pectore crura.
Æn. XI. 637.

Δῖος Ἀλέξανδρος, Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο,
Ἄκρην κακκορυφήν, ὅθι τε πρῶται τρίχες ἵππων
Κρανίῳ ἐμπεφύασι, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστιν·
Ἀλγήσας δ' ἀνέπαλτο, βέλος δ' εἰς ἐγκέφαλον δῦ,
Σὺν δ' ἵππους ετάραξε, κυλινδόμενος περὶ χαλκῷ.
Ὄφρ' ὁ γέρων ἵπποιο παρηορίας ἀπέταμνε
Φασγάνῳ ἀΐσσων, τόφρ' Ἕκτορος ὠκέες ἵπποι
Ἦλθον ἀν' ἰωχμὸν, θρασὺν ἡνίοχον φορέοντες
Ἕκτορα· καὶ νύ κεν ἔνθ' ὁ γέρων ἀπὸ θυμὸν ὄλεσσεν,
Εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Σμερδαλέον δ' ἐβόησεν, ἐποτρύνων Ὀδυσῆα·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Πῆ φεύγεις, μετὰ νῶτα βαλὼν, κακὸς ὣς, ἐν ὁμίλῳ;

Nobilis Alexander, Helenæ vir pulchræ comæ,
Summo in vertice, ubi scilicet primi crines equorum
Cranio innascuntur; maximè autem lethalis est *locus*.
Dolore itaque correptus erigebatur, sagitta enim ad cerebrum penetrârat,
Conturbabátque equos, volutans se circa ferrum.
Porrò dum senex equi *hujus* lora abscindebat
Gladio insurgens, interim Hectoris veloces equi
Venerunt per turbam insequentium, audacem aurigam ferentes
Hectorem: atque tum senex vitam perdidisset,
Nisi illicò animadvertisset pugnâ strenuus Diomedes:
Horrendùm autem clamavit, adhortans Ulyssem;
"Nobilissime Laërtiade, solertiâ pollens Ulysse,
"Quò fugis, tergo obverso, ignavus veluti, in turbâ?

Ver. 82.——Ἀλέξανδρος, Ἑλένης] Vide suprà ad Γ, 51.

Ver. 83.——ὅθι τε πρῶται τρίχες——, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστιν] Λεπτότατον τὸ ὀστοῦν (ὡς κατὰ μέγεθος) ἔχουσιν [οἱ ἵπποι] περὶ τὸν ἐγκέφαλον, τῶν ἄλλων. Τεκμήριον δ' ὅτι καίριος ἡ πληγὴ ἡ εἰς τὸν τόπον τοῦτον γίνεται τούτοις. Διὸ καὶ Ὅμηρος οὕτως ἐποίησεν. "ἵνα τε τρίχες ἵππων Κρανίῳ ἐμπεφύασι, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστι." *Aristot.* περὶ ζώων ἱστορίας, *lib.* V. *c.* 5. (Ubi in transcursu notandum, quod hodiè scriptum est ὅθι τε, *Aristotelem* legisse ἵνα τε)
——quà fata celerrima—— *Æn.* XII. 507.

Ver. 85.——ἀνέπαλτο,] Ex verbo, ἀναπάλλομαι, ut rectè annotavit *Barnesius.* Nam ex ἄλλομαι fit ἄλτο.

Ver. 86.——κυλινδόμενος περὶ χαλκῷ.] Scholiastes; περὶ τῷ σιδήρῳ τῶν ἐπιστέρνων, ὅ ἐστι, τῶν κανθῶν. At *Eustathius*; Τὸ, περὶ χαλκῷ, τῷ τοῦ ἰοῦ σιδήρῳ δηλαδή.

Ver. 87.——ἀπέταμνε] *Al.* ἀπέτεμνε. Minùs rectè. Εἰ δὲ καὶ ἦν εἰπεῖν [ἀπέτεμνε] κοινότερον, ἀλλ' Ὅμηρος τὴν κατ' αὐτὸν Ἰάδα γλῶσσαν τιμᾷ, τὸ τέμνειν τάμνειν λέγουσαν. Porrò singularem hic vim habet *tempus* illud *imperfectum*: Τὸ δὲ "ἀπέταμνεν," inquit *Eustathius*, ἀστείως εἴρηται, κατὰ τὴν παρατήρησιν τῶν παλαιῶν. Οὐ γὰρ δυνάμενος οὕτω γέρων ταχὺ ἀπολαμεῖν, ἀπέταμνε κατ' ὀλίγον ἐν Παρατάσει χρόνου, καίτοι μὴ ἀπέμενος, ἀλλ' ἀΐσσων, ὅ ἐστι πάνυ σπεύδων. Similiter *Scholiastes*: Δεινός ἐστιν Ὅμηρος, καὶ διὰ μιᾶς λέξεως ὅλον τὸν ἄνδρα σημαίνειν· Διὰ γὰρ τοῦ "ἀπέτεμνε," τὴν ἀσθένειαν τοῦ γέροντος δηλοῖ, καὶ ἐντεῦθεν τὸ βραδὺ τῆς ἐνεργείας. Προσηκόντως οὖν ἐπὶ τοῦ πρεσβύτου ἐχρήσατο τῷ Παρατατικῷ χρόνῳ, εἰπὼν τὸ "ἀΐσσων." Ἐπὶ δὲ τοῦ νέου Αὐτομέδοντος, τῷ Συντελικῷ, εἰπὼν, "αἶξε" καὶ "ἀπέκοψε." Συντόμως τὸ πρᾶγμα ἐδήλωσεν. Et *Tatianus*: Νέστορα μὲν,—τῶν ἵππων τὰς παρηορίας βραδέως ἀποτέμνοντα διὰ τὸ ἄτονον καὶ νωθὲς τῆς ἡλικίας, θαυμάζεσθαι. *Orat. ad Græcos*, §. 51.

Ver. 91.——βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad Β, 408.

Ver. 94——μετὰ νῶτα βαλὼν, κακὸς ὣς, ἐν ὁμίλῳ;] Editor eruditus *Ciceronis dialogorum de Oratore*, ad *lib.* II. §. 72. legendum hic conjicit,——μετὰ νῶτα βαλὼν σάκος, ὡς ἐν ὁμίλῳ Μήτις τοι, &c. Sed multò elegantius est, ut ἐλλιπῶς dicatur, ὅρα ἵνα μή σε φεύγοντά τις πλήξῃ. Quomodo interpretatus est *Eustathius*.

Ver.

Μήτις τοι φεύγοντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πήξῃ·
Ἀλλὰ μέν', ὄφρα γέροντος ἀπώσομεν ἄγριον ἄνδρα.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἐσάκουσε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
Ἀλλὰ παρήϊξεν κοίλας ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
Τυδείδης δ', αὐτός περ ἐὼν, προμάχοισιν ἐμίχθη·
Στῆ δὲ πρόσθ' ἵππων Νηληϊάδαο γέροντος,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ γέρον, ἦ μάλα δή σε νέοι τείρουσι μαχηταί·
Σὴ δὲ βίη λέλυται, χαλεπὸν δέ σε γῆρας ὀπάζει·
Ἠπεδανὸς δέ νύ τοι θεράπων, βραδέες δέ τοι ἵπποι·
Ἀλλ' ἄγ', ἐμῶν ὀχέων ἐπιβήσεο, ὄφρα ἴδηαι,
Οἷοι Τρώϊοι ἵπποι, ἐπιστάμενοι πεδίοιο
Κραιπνὰ μάλ' ἔνθα καὶ ἔνθα διωκέμεν ἠδὲ φέβεσθαι,
Οὕς ποτ' ἀπ' Αἰνείαν ἑλόμην μήστωρα φόβοιο·
Τούτω μὲν θεράποντε κομείτων· τώδε δὲ νῶϊ
Τρωσὶν ἐφ' ἱπποδάμοις ἰθύνομεν, ὄφρα καὶ Ἕκτωρ
Εἴσεται, εἰ καὶ ἐμὸν δόρυ μαίνεται ἐν παλάμῃσιν.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.

" Cave, nequis tibi fugienti tergo hastam infigat:
" Quin mane, ut à sene propellamus trucem virum.
Sic dixit: At non exaudivit patiens nobilis Ulysses,
Verùm raptim præteriit cavas ad naves Achivorum.
Tydides autem, solus licèt existens, primis pugnatoribus mixtus est:
Stetitque ante equos Neleïdæ senis,
Et ipsum compellans verbis alatis allocutus est;
" O senex certè valde jam te juvenes premunt bellatores:
" Tua utique vis soluta est, gravisque te senectus persequitur:
" Debilis autem tibi famulus, segnésque tibi equi.
" Verùm age, meos currus conscende; ut videas
" Quales Troii equi, periti per campum
" Rapidè valde huc & illuc insequi & fugere;
" Quos nuper ab Æneâ cepi artifice fugandi hostes.
" Istos quidem tuus famuli, tuus & meus, curent: hos verò nos
" Trojanos in equûm domitores dirigamus, ut & Hector
" Sciat, an & mea hasta insaniat in manibus.
" Sic dixit: neque non obsecutus est Gerenius eques Nestor,

Ver. 95.———μεταφρένῳ ἐν δόρυ πήξῃ·] Non, ἐν μεταφρένῳ πήξῃ· sed, μεταφρένῳ ἐμπήξῃ.

Ver. 97.———πολύτλας Ὀδυσσεὺς,] Virgilio, *infelicis Ulyssei.* Horatio, *patientis Ulyssei.*

Ver. 103.———λέλυται,] Vide suprà ad έ, 37.

Ver. 105.———ἐπιβήσεο,] Vide suprà ad β', 35; & ad έ, 109.

Ver. 108. Οὕς ποτ' ἀπ' Αἰνείαν ἑλόμην] Οὕς Αἰνείαν ἀφειλόμην· Constructio similis atque illa,—Τεῦχεα Τελαμώνιον ἀπηύρα. έ, 462. Et *Odyss.* λ', 201, 202. Ἀλλά με σός τε πόθος———μελιηδέα θυμὸν ἀπηύρα. Et alibi non semel.

Ver. 110.——— ἐφ' ἱπποδάμοις ἰθύνομεν,] Ità optimè restituit *Barnesius* ex MS. *Al.* ἐφ' ἱπποδάμοισιν ἰθύνομεν Malè. Neque enim in his ulla est Licentia.

Ver. 111———δόρυ μαίνεται] Vide suprà ad δ', 126.

Ver. 112.———ἱππότα] Vide suprà ad δ, 175.

 Ver.

Νεςορέας μὲν ἔπειθ' ἵππους θεράποντε κομείτην
Ἴφθιμοι Σθένελός τε καὶ Εὐρυμέδων ἀγαπήνωρ·
Τὼ δ' εἰς ἀμφοτέρω Διομήδεος ἅρματα βήτην·
Νέςωρ δ' ἐν χείρεσσι λάβ' ἡνία σιγαλόεντα·
Μάςιξεν δ' ἵππους, τάχα δ' Ἕκτορος ἄγχι γένοντο.
Τοῦ δ' ἰθὺς μεμαῶτος ἀκόντισε Τυδέος υἱός·
Καὶ τοῦ μέν ῥ' ἀφάμαρτεν· ὁ δ' ἡνίοχον θεράποντα,
Υἱὸν ὑπερθύμου Θηβαίου Ἠνιοπῆα,
Ἵππων ἡνί' ἔχοντα, βάλε ςῆθος παρὰ μαζόν·
Ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, ὑπερώησαν δέ οἱ ἵπποι
Ὠκύποδες· τοῦ δ' αὖθι λύθη ψυχή τε μένος τε.
Ἕκτορα δ' αἰνὸν ἄχος πύκασε φρένας ἡνιόχοιο·
Τὸν μὲν ἔπειτ' εἴασε, καὶ ἀχνύμενός περ ἑταίρου,
Κεῖσθαι· ὁ δ' ἡνίοχον μέθεπε θρασὺν, οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
Ἵππω δευέσθην σημάντορος· αἶψα γὰρ εὗρεν
Ἰφιτίδην Ἀρχεπτόλεμον θρασὺν, ὅν ῥα τόθ' ἵππων
Ὠκυπόδων ἐπέβησε, δίδου δέ οἱ ἡνία χερσίν.
Ἔνθα κε λοιγὸς ἔην, καὶ ἀμήχανα ἔργα γένοντο.
Καί νύ κε σήκασθεν κατὰ Ἴλιον, ἠΰτε ἄρνες,

Nestoreas quidem posteà equas famuli curabant
Fortes, Sthenelusque & Eurymedon virtutis amans:
Hi autem ambo Diomedis currum conscenderunt.
Nestor autem in manus sumpsit habenas miro artificio factas:
Percussitque scuticâ equas, celeritérque Hectorem prope fuerunt:
Hunc porrò rectà irruentem telo petiit Tydei filius:
Et ab eo quidem aberravit; sed aurigam famulum,
Filium magnanimi Thebæi Eniopeum,
Equorum habenas tenentem, percussit pectus juxta mammam:
Decidit autem de curru, retrocesserúntque ejus equi
Veloces: ejus autem ibi soluta est animáque robúrque.
Hectorem verò gravis dolor operuit animum propter aurigam:
Hunc quidem dein sivit, tametsi dolens sodalis *gratiâ*,
Jacere; ipse autem aurigam quærebat audacem; neque sanè diutiùs
Equi indigebant rectore; statim enim invenit
Iphitidem Archeptolemum audacem; quem tunc equos
Pedibus veloces conscendere fecit, deditque ei habenas in manus.
Tum verò ingens clades fuisset, & exitialia facinora edita fuissent:
Quin & conclusi fuissent ut in stabulo *Trojani* in Ilium, ceu agni;

Ver, 116.——σιγαλόεντα] *Al.* φοινικόεντα. Quod pronuntiabatur φοινικοῦντα: Nam secundam necessariò producit: Neque in his ullus unquam Licentiæ locus.

Ver. 118.——μεμαῶτος] Vide suprà ad β', 818; & ad ζ, 464.

Ibid. ——ἀκόντισε] Vide suprà ad ά, 140, 309. 314.

Ver. 124.—πύκασε] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 125.——εἴασε,] Vide suprà ad δ', 42.

Ibid —ἀχνύμενός] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 126.—οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν] Quâ ratione, ἔτι, hîc ultimam producat; vide suprà ad á, 51.

Ver. 128.—ῥα τόθ'] Non supervacaneum est istud, ῥα. Nam eam ferè vim habet, ac si latinè dicas, *tum dein*, *tum utique*, *tum porrò*, *tum igitur*; aut siquid simile.

Ver. 131. Καί νύ κε σήκασθεν κατὰ Ἴλιον, ἠΰτε ἄρνες,] Ridiculè hic Barnesius; " *Addendum videtur tale quid*, Τρῶας ὑπ' ἀγχεϊ " Διομήδεος

Εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
Βροντήσας δ' ἄρα δεινὸν, ἀφῆκ' ἀργῆτα κεραυνὸν,
Καδδὲ πρόσθ' ἵππων Διομήδεος ἧκε χαμᾶζε·
Δεινὴ δὲ φλὸξ ὦρτο θεείου καιομένοιο·
Τὼ δ' ἵππω δείσαντε καταπτήτην ὑπ' ὄχεσφιν·
Νέστορα δ' ἐκ χειρῶν φύγεν ἡνία σιγαλόεντα·
Δεῖσε δ' ὅγ' ἐν θυμῷ, Διομήδεα δὲ προσέειπε·
Τυδείδη, ἄγε δ' αὖτε φόβονδ' ἔχε μώνυχας ἵππους,
Ἦ οὐ γινώσκεις, ὅ τοι ἐκ Διὸς οὐχ ἕπετ' ἀλκή;
Νῦν μὲν γὰρ τούτῳ Κρονίδης Ζεὺς κῦδος ὀπάζει
Σήμερον, ὕστερον αὖτε καὶ ἡμῖν, αἴ κ' ἐθέλῃσι,
Δώσει· ἀνὴρ δέ κεν οὔτι Διὸς νόον εἰρύσσαιτο,
Οὐδὲ μάλ' ἴφθιμος· ἐπειὴ πολὺ φέρτατός ἐστι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες·
Ἀλλὰ τόδ' αἰνὸν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἱκάνει·
Ἕκτωρ γάρ ποτε φήσει, ἐνὶ Τρώεσσ' ἀγορεύων,

Niſi citò animadvertiſſet pater hominûmque deûmque;
Tonans autem graviter, emiſit candens fulmen,
Et ante equos Diomedis injecit in terram:
Terribilis autem flamma exorta eſt ſulphuris ardentis,
Et equi territi conſternabantur ſub curru:
Neſtoris autem è manibus fugerunt habenæ miro artificio factæ:
Timuitque ille animo, Diomedemque allocutus eſt;
« Tydide, age jam in fugam dirige ſolidos ungulis equos.
« An non ſentis, quòd tibi à Jove non ſequitur victoria?
« Nunc quidem enim huic Saturnius Jupiter gloriam præbet
« Hodie; poſtea rurſus etiam nobis, ſi voluerit,
« Dabit: homo autem nequaquam Jovis mentem impedierit,
« Nè quidem fortiſſimus; quoniam *ille* longè potentiſſimus eſt.
Huic autem reſpondit deindè pugnâ ſtrenuus Diomedes;
« Profectò hæc omnia, ſenex, rectè dixiſti:
« Sed ille gravis dolor *mibi* cor & animum inceſſit:
« Hector enim aliquando dicet, inter Trojanos concionans,

" Διομήδεος ἱπποδάμοιο·" quò ſcilicet *Trojani ſoli*, non utique & *Hector*, ut repellerentur futurum fuiſſe dicatur. Quaſi verò in urbem concluſi ſi fuiſſent *Trojani*, non utique & *Hector* unà concluſus intelligeretur.

Ver. 132. —— πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·] Vide ſuprà ad ά, 544.

Ver. 133. Βροντήσας δ' ἄρα δεινὸν,]

Hic pater omnipotens ter cœlo clarus ab alto
Intonuit, radiiſque ardentem lucis & auro
Ipſe manu quatiens oſtendit ab æthere nubem. *Æn.* VII. 141.

Ver. 135. —— φλὸξ]. Vide ſuprà ad β', 267.

Ver. 137. —— σιγαλόεντα·]. Vide ſuprà ad *ver.* 116.

Ver. 140. —— γινώσκεις] Alii ſcribunt, γιγνώσκεις. Quòd perinde eſt. Prima enim ubique producitur.

Ibid. —— ὅ τοι] Ità edidit *Barneſius* ex *Euſtathio* & MS. Rectè, ut mihi quidem videtur, & ad ſententiam & ad venuſtatem. *Al.* ὅτι. De verſione hoc in loco minùs latinâ, vide ſuprà ad ά, 537.

Ibid. —— ἐκ Διὸς οὐχ ἕπετ' ἀλκή;]

—— Jupiter ipſe
Auxilium ſontum eripuit. —*Æn.* IX. 128.

Ver. 144. —— ἴφθιμος ἐπειὴ] Quâ ratione, ἴφθιμος, hic ultimam producat; item ἰωχμὸν, *ver.* 158; & δὲ, *ver.* 179; vide ſuprà ad ά, 51.

Ver. 148. Ἕκτωρ γάρ ποτε φήσει,] Ἀνδρειότατοι δοκοῦσιν εἶναι, παρ' οἷς οἱ δειλοὶ ἄτιμοι,

Τυδείδης ὑπ' ἐμεῖο φοβεύμενος ἵκετο νῆας·
Ὥς ποτ' ἀπειλήσει· τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ὤμοι, Τυδέος υἱὲ δαΐφρονος, οἷον ἔειπες·
Εἴπερ γάρ σ' Ἕκτωρ γε κακὸν καὶ ἀνάλκιδα φήσει,
Ἀλλ' οὐ πείσονται Τρῶες καὶ Δαρδανίωνες,
Καὶ Τρώων ἄλοχοι μεγαθύμων ἀσπιστάων,
Τάων ἐν κονίῃσι βάλες θαλεροὺς παρακοίτας.
Ὣς ἄρα φωνήσας φύγαδ' ἔτραπε μώνυχας ἵππους,
Αὖθις ἀν' ἰωχμόν· ἐπὶ δὲ Τρῶές τε καὶ Ἕκτωρ
Ἠχῇ θεσπεσίῃ βέλεα στονόεντα χέοντο.
Τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Τυδείδη, περὶ μέν σε τίον Δαναοὶ ταχύπωλοι
Ἕδρῃ τε, κρέασίν τε, ἰδὲ πλείοις δεπάεσσι·
Νῦν δέ σ' ἀτιμήσουσι· γυναικὸς ἄρ' ἀντετέτυξο·

"Tydides à me fugatus se recepit ad naves.
"Sic aliquando gloriabitur; tunc mihi dehiscat lata terra.
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor;
"Hei mihi, Tydei fili bellicose, quale verbum dixisti!
"Etsi enim te Hector ignavum & imbellem dixerit,
"Attamen non credent Trojani & Dardanidæ,
"Et Trojanorum uxores magnanimorum clypeatorum,
"Quarum in pulvere dejecisti juvenes maritos.
Sic locutus in fugam vertit solidos ungulis equos,
Retrò in turbam *fugientium*: in eos autem Trojanique & Hector
Cum clamore ingenti tela tristia fundebant.
Tum vero altùm inclamavit ingens pugnam expeditè ciens Hector;
"Tydide, præ *cæteris* quidem te honorabant Danai pernices equites
"Sedéque, carnibúsque, & plenis poculis:
"Nunc verò te ignominiâ afficient; mulieris utique similis es.

μοι, οἱ δὲ ἀνδρεῖοι ἔντιμοι. Τοιούτους δὲ καὶ Ὅμηρος ποιεῖ, οἷον τὸν Διομήδην——" Ἕκτωρ γάρ ποτε φήσει" &c. *Aristot. Ethic. Nicom. Lib.* III. *cap.* 11.

Ver. 150.——τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών.] Vide suprà ad δ', 182.

Ver. 151.—ἱππότα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 153. Εἴπερ γάρ σ' Ἕκτωρ γε κακὸν]

Pulsus ego? aut quisquam —— pulsum
Arguet? Iliaco tumidum qui crescere Tybrim
Sanguine, & Evandri totam cum stirpe videbit
Procubuisse domum, atque exutos Arcadas armis? *Æn.* XI. 392.

Ver. 156.——ἐν κονίῃσι βάλες] Latinè itidem rectè dicas, *in pulvere dejicere*. Non quòd, *in pulvere*, idem ipsum sit, quod est alterum illud, *in pulverem*; (id quod planè ineptissimus sit qui dixerit;) sed quòd, *in pulvere dejicere*, sit, *humi dejicere in pulvere*; quippe cùm is, qui sit *in terram dejectus*, jaceat *in pulvere* necesse sit. Similiter, quod aiunt, *in Senatu venire*, est, *venire in curiam inter Senatores*: *In conspectu venire*, est, *accedere ad aliquem in conspectum*: *Projicere globum in herbâ*, est, *globum in terram demissum provolvere in herbâ*. Vide quæ Nos hâc de re ad *Cæsaris Commentar. de Bello Gallico, lib.* IV. §. 9. Item suprà, ad á, 593.

Ver. 160. Τῷ δ' ἐπὶ] Pessimè hîc Scholiastes interpolatus, (quem perpetuò secutus est *Barnesius*, magno & venustatis & sententiæ ipsius detrimento;) τὸ ὧδε, τοῦδε, τῷδε, *inquit*, ἄρθρον ἐστι [illegible], ἕτερον δὲ [illegible], δέ. Sanè in *Transitionibus* semper scribendum est, ὁ δέ, τὸν δέ, τῷ δέ. Quibus autem in locis usurpanda sint illa, ὧδε, τοῦδε, τῷδε, ex orationis contextu est judicandum. Vide suprà ad á, 57; & ad γ', 200.

Ibid.—κορυθαίολος] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 162.——πλείοις δεπάεσσι] Malè hîc Editio *Westeniana*, (in quâ Versio plerunque cæteris elegantior;) *crebrioribus poculis*. Quod utique non est πλείοσι, sed πλήρεσι.

Ver.

Ἔῤῥε, κακὴ γλήνη· ἐπεὶ οὐκ, εἴξαντος ἐμεῖο,
Πύργων ἡμετέρων ἐπιβήσεαι, οὐδὲ γυναῖκας
Ἄξεις ἐν νήεσσι· πάρος τοι δαίμονα δώσω.
Ὣς φάτο· Τυδείδης δὲ διάνδιχα μερμήριξεν,
Ἵππους τε στρέψαι, καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι.
Τρὶς μὲν μερμήριξε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
Τρὶς δ' ἄρ' ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων κτύπε μητίετα Ζεὺς,
Σῆμα τιθεὶς Τρώεσσι, μάχης ἑτεραλκέα νίκην.
Ἕκτωρ δὲ Τρώεσσιν ἐκέκλετο, μακρὸν ἀΰσας·
Τρῶες, καὶ Λύκιοι, καὶ Δάρδανοι ἀγχιμαχηταὶ,
Ἀνέρες ἐστὲ, φίλοι, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς.
Γιγνώσκω δ', ὅτι μοι πρόφρων κατένευσε Κρονίων
Νίκην καὶ μέγα κῦδος, ἀτὰρ Δαναοῖσί γε πῆμα.
Νήπιοι, οἳ ἄρα δὴ τάδε τείχεα μηχανόωντο,
Ἀβλήχρ', οὐδενόσωρα· τὰ δ' οὐ μένος ἁμὸν ἐρύξει.
Ἵπποι δὲ ῥέα τάφρον ὑπερθορέονται ὀρυκτήν.
Ἀλλ' ὅτε κεν δὴ νηυσὶν ἐπὶ γλαφυρῇσι γένωμαι,
Μνημοσύνη τις ἔπειτα πυρὸς δηΐοιο γενέσθω,
Ὡς πυρὶ νῆας ἐνιπρήσω, κτείνω δὲ καὶ αὐτοὺς
Ἀργείους παρὰ νηυσὶν, ἀτυζομένους περὶ καπνῷ.
Ὣς εἰπὼν, ἵπποισιν ἐκέκλετο, φώνησέν τε·

« Abi in malam rem, timida puella: quoniam minimè, cedente me,
« Turres nostras conscendes, neque mulieres
« Abduces in navibus: priùs tibi fatum dabo.
Sic dixit: Tydides autem bifariam animo cogitavit,
Equósque convertere, & contra pugnare.
Ter quidem cogitavit mente & animo:
Ter verò ab Idæis montibus intonuit providus Jupiter,
Signum dans Trojanis, pugnæ alternantem victoriam.
Hector autem Trojanos hortabatur, altè vociferans;
« Trojani, & Lycii, & Dardani cominùs pugnantes,
« Viri estote, amici, mementote autem strenuæ fortitudinis,
« Sentio, utique, quòd mihi lubens annuit Saturnius
« Victoriam & magnam gloriam, at Danais exitium.
« Stulti, qui scilicet hos muros struxerunt
« Infirmos, contemnendos, qui non robur meum arcebunt:
« Equi verò facilè fossam transilient quam illi foderunt.
« Verùm quando jam naves ad cavas pervenero,
« Memoria aliqua tum ignis ardentis esto,
« Ut igne naves incendam, interficiam autem & ipsos
« Argivos apud naves, attonitos in fumo.
Sic fatus, equos adhortatus est, dixitque;

Ver. 170.—μητίετα] Vide suprà ad ά, 175.
Ver. 175. Γιγνώσκω] Vide suprà ad *ver.* 140.
Ibid.——ὅτι] Vide suprà ad ά, 537.
Ver. 177.——οἳ ἄρα δὴ] *Qui scilicet.* Ut adeò nequaquam supervacaneum sit istud, ἄρα δή.
Ver. 178. Τὰ δ' οὐ] *Al.* τά γ' οὐ.

Ver. 183.—περὶ καπνῷ] *Al.* ὑπὸ καπνῷ. Sed præstat vulgata Lectio, quæ fumo *circundatos* depingit.
Ver. 184. ——ἵπποισιν ἐκέκλετο, φώνησέν τε·]
——equum duci jubet;——
——alloquitur mœrentem, & talibus infit;
Rhæbe.—— *Æn.* X. 858.

Ξάνθε τε, καὶ σὺ, Πόδαργε, καὶ Αἴθων, Λάμπε τε δῖε,
Νῦν μοι τὴν κομιδὴν ἀποτίνετον, ἣν μάλα πολλὴν
Ἀνδρομάχη, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἠετίωνος,
Ὑμῖν πὰρ προτέροισι, μελίφρονα πυρὸν ἔθηκεν,
Οἶνόν τ᾽ ἐγκεράσασα πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι,
Ἢ ἐμοὶ, ὅσπερ οἱ θαλερὸς πόσις εὔχομαι εἶναι.
Ἀλλ᾽ ἐφομαρτεῖτον καὶ σπεύδετον, ὄφρα λάβωμεν
Ἀσπίδα Νεστορέην, τῆς νῦν κλέος οὐρανὸν ἵκει,
Πᾶσαν χρυσείην ἔμεναι, κανόνας τε καὶ αὐτήν·
Αὐτὰρ ἀπ᾽ ὤμοιιν Διομήδεος ἱπποδάμοιο
Δαιδάλεον θώρηκα, τὸν Ἥφαιστος κάμε τεύχων.
Εἰ τούτω κε λάβοιμεν, ἐελποίμην ἂν Ἀχαιοὺς
Αὐτονυχεὶ νηῶν ἐπιβησέμεν ὠκειάων.
Ὣς ἔφατ᾽ εὐχόμενος· νεμέσησε δὲ πότνια Ἥρη·
Σείσατο δ᾽ εἰνὶ θρόνῳ, ἐλέλιξε δὲ μακρὸν Ὄλυμπον·
Καί ῥα Ποσειδάωνα, μέγαν θεὸν, ἀντίον ηὔδα·
Ὢ πόποι, Ἐννοσίγαι᾽, εὐρυσθενὲς, οὐδέ νύ σοί περ

« Xanthéque, & tu, Podarge, & Aethon, Laméque generose,
« Nunc mihi alimentorum præmia rependite, quæ permulta
« Andromache, filia magnanimi Eëtionis,
« Vobis prioribus, suave utique triticum apposuit,
« Vino etiam immisto ad bibendum, quandocumque animus juberet,
« Quàm mihi, qui ei juvenis maritus glorior esse.
« Verùm insequimini & festinate; ut capiamus
« Clypeum Nestoreum, cujus nunc fama ad cœlum pervenit,
« Totum aureum esse, manubriáque & ipsum:
« Atque ab humeris Diomedis equûm domitoris
« Affabre factum thoracem, quem Vulcanus elaboravit fabricans.
« Si hæc utique ceperimus, speraverim equidem Achivos
« Hâc ipsâ nocte naves conscensuros veloces.
Sic dixit glorians; indignata autem est veneranda Juno;
Et commovit se in solio, tremefecitque magnum Olympum:
Et Neptunum, magnum deum, coram allocuta est;
« Eheu, Terræ quassator, latè potens, nonne tibi quidem

Ver. 185. Ξάνθε τε, καὶ σὺ, Πόδαργε, καὶ Αἴθων, Λάμπε τε δῖε,

Νῦν μοι τὴν κομιδὴν ἀποτίνετον,] Fuerunt qui, propter dualia, ἀποτίνετον, ἐφομαρτεῖτον, & σπεύδετον, *duos* tantum equos crediderint, *Xanthum & Lampum*, duobus epithetis, πόδαργε & αἴθων, insignitos. Sed istam constructionem neque ullo modo fert ipse *verborum ordo*; neque aliunde quicquam est causæ, quominùs *quatuor* hic intelligendi sint equi. *Tres* Nestori fuisse equos, liquet ex *ver.* 86 & 109 suprà; ubi *unus* vulneratus, reliquos conturbavit *binos*, παρήορος videlicet: συνώρις. Sed & equorum τετραόρων nominatim meminit *Homerus*, *Odyss.* ν, 81. Verba autem *dualia* rectè hoc in loco usurpantur, eò quòd equi *bis bini* essent, vel ἐν διζυγίᾳ, vel συνωρὶς duo, quam ξυνωρίδα appellabant; itemque duo παρήοροι. Alloquebatur igitur *Hector* δύο συστήματα, ut ait *Eustathius*, ἤγουν τὴν δεξιὰν συζυγίαν καὶ τὴν ἐξ ἀριστερῶν.

Ver. 186. — ἀποτίνετον,] De hujus vocis prosodiâ, vide suprà ad β′, 43.

Ver. 189.——ἐγκεράσασα] Vide suprà ad δ, 67.

Ibid.———— ὅτε.] *Al.* ὅ, τι.

Ver. 190. Ἢ ἐμοὶ, ὅσπερ οἱ.] Quâ ratione, ὅσπερ, hîc ultimam producat, etiam extra cæsuram; vide suprà ad α, 51.

Ver. 199. Σείσατο] Vide suprà ad γ′, 141. Cæterùm *Strabo*, *lib.* VIII. *p.* 543, legit; Εἴσατο δ᾽ εἰνὶ θρόνῳ.

Ver.

Ὀλλυμένων Δαναῶν ὀλοφύρεται ἐν φρεσὶ θυμός;
Οἱ δέ τοι εἰς Ἑλίκην τε καὶ Αἰγὰς δῶρ' ἀνάγουσι
Πολλά τε καὶ χαρίεντα· σὺ δέ σφισι βούλεο νίκην.
Εἴπερ γάρ κ' ἐθέλοιμεν, ὅσοι Δαναοῖσιν ἀρωγοὶ,
Τρῶας ἀπώσασθαι, καὶ ἐρυκέμεν εὐρύοπα Ζῆν',
Αὐτοῦ κ' ἔνθ' ἀκάχοιτο καθήμενος οἶος ἐν Ἴδῃ.
Τὴν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη κρείων Ἐνοσίχθων·
Ἥρη ἀπτοεπὲς, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες;
Οὐκ ἂν ἔγωγ' ἐθέλοιμι Διῒ Κρονίωνι μάχεσθαι
Ἡμέας τοὺς ἄλλους, ἐπειὴ πολὺ φέρτατός ἐστιν.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
Τῶν δ' ὅσον ἐκ νηῶν ἀπὸ πύργου τάφρος ἔεργε,
Πλῆθεν ὁμῶς ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν ἀσπιστάων
Εἰλομένων· εἴλει δὲ θοῷ ἀτάλαντος Ἄρηϊ
Ἕκτωρ Πριαμίδης, ὅτε οἱ Ζεὺς κῦδος ἔδωκε.
Καί νύ κεν ἔπρησεν πυρὶ κηλέῳ νῆας ἐΐσας,
Εἰ μὴ ἐπὶ φρεσὶ θῆκ' Ἀγαμέμνονι πότνια Ἥρη,

« Pereuntium Danaorum miserefcit in præcordiis animus?
« Qui tamen tibi Helicénque & Ægas dona ferunt
« Multáque & elegantia: tu itaque ipsis cupias victoriam.
« Siquidem enim velimus, quotquot Danais fautores *sumus*,
« Trojanos repellere, & coërcere latè sonantem Jovem,
« Illic fanè tunc tristaretur sedens solus in Idâ.
Hanc autem valdè indignatus allocutus est rex Neptunus:
« Juno in dicendo audax, qualem hunc sermonem dixisti?
« Non equidem ego velim cum Jove Saturnio pugnare
« Nos alios, quoniam longè potentissimus est.
Sic hi quidem talia inter se invicem loquebantur:
Græcis autem quod spatii *jam inde* ex navibus à muro fossa inclusit,
Repletum erat pariter equisque & viris scutatis
Coactis in angustum; cogebat verò veloci par Marti
Hector Priamides, quando ei Jupiter gloriam dedit.
Et fanè concremâsset igne ardenti naves æquales,
Nisi in præcordia posuisset Agamemnoni veneranda Juno,

Ver. 202. Ὀλλυμένων] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 203. Οἱ δέ τοι —— δῶρ' ἀνάγουσι Πολλά τε καὶ χαρίεντα.

—————— tua largâ
Sæpe manu multisque oneravit limina donis. *Æn.* X. 619.

Ver. 206. —— εὐρύοπα Ζῆν',] Ineptissimum est, quod hîc vulgò afferunt, εὐρύοπα *vocativum* pro *accusativo* positum: Id quòd nè de *nominativo* quidem ullâ ratione ferri potest. Vide suprà ad ά, 175 & 498. Εὐρύοπα, hoc in loco, est ab εὐρύοψ.

Ver. 209. —— ἀπτοεπὲς,] *Al.* ἀπτοεπές. Ut sit, ἀπτόητε ἐν τῷ λέγειν.

Ver. 211. —— φέρτατος] *Al.* φέρτερος.

Ver. 215. —— ἀτάλαντος] Vide suprà β', 627.

Ver. 216. —— Πριαμίδης,] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 217. Καί νύ κεν ἔπρησεν] *Al.* Καί νύ κ' ἐνέπρησεν. Uti suprà, *ver.* 182; & infrà *ver.* 235.

Et si continuò victorem ea cura subîsset
Rumpere claustra manu, sociosque immittere portis,
Ultimus ille dies bello gentique fuisset.
Æn. IX. 725.

Ibid. —— κηλέῳ] Pronuntiabatur, κηλῷ.

Ibid. —— νῆας ἐΐσας,] Similitérque, *ver.* 225; Vide suprà ad ά, 306.

Ver.

Αὐτῷ ποιπνύσαντι, θοῶς ὀτρῦναι Ἀχαιούς.
Βῆ δ' ἰέναι παρά τε κλισίας καὶ νῆας Ἀχαιῶν,
Πορφύρεον μέγα φᾶρος ἔχων ἐν χειρὶ παχείῃ·
Στῆ δ' ἐπ' Ὀδυσσῆος μεγακήτεϊ νηῒ μελαίνῃ,
Ἥ ῥ' ἐν μεσσάτῳ ἔσκε, γεγωνέμεν ἀμφοτέρωσε,
Ἠ μὲν ἐπ' Αἴαντος κλισίης Τελαμωνιάδαο,
Ἠδ' ἐπ' Ἀχιλλῆος, τοί ῥ' ἔσχατα νῆας ἐΐσας
Εἴρυσαν, ἠνορέῃ πίσυνοι καὶ κάρτεϊ χειρῶν·
Ἤϋσεν δὲ διαπρύσιον, Δαναοῖσι γεγωνώς·
Αἰδὼς, Ἀργεῖοι, κάκ' ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοί·
Πῆ ἔβαν εὐχωλαὶ, ὅτε δὴ φαμὲν εἶναι ἄριστοι·
Ἃς ὁπότ' ἐν Λήμνῳ κενεαυχέες ἠγοράασθε,
Ἔσθοντες κρέα πολλὰ βοῶν ὀρθοκραιράων,

Ipsi per se studiosè agenti, ocyùs incitare Achivos.
Porrexit itaque ire ad tentoriáque & naves Achivorum,
Purpuream magnam pallam tenens manu robustâ:
Stetit autem in Ulyssis ingenti nave nigrâ,
Quæ in medio erat, ut vox exaudiri posset in utramque partem,
Et ad Ajacis tentorium Telamonii,
Et ad Achillis, qui *duo* utique ad extrema naves æquales
Subduxerant, virtute freti & robore manuum.
Vociferatus autem est altâ voce, Danaos inclamans;
"*Proh* pudor, Argivi, turpia probra, formâ *tantùm* admirabiles!
"Quò abierunt gloriationes, cùm profitebamur nos esse fortissimos;
"Quas olim in Lemno vana jactantes proferebatis,
"Comedentes carnes multas boum cornutorum,

Ver. 219.——ὀτρῦναι] Vide suprà ad β', 451.

Ver. 221. Πορφύρεον] Vide suprà ad ά, 482.

Ver. 225.——ἐπ' Ἀχιλλῆος, τοί ῥ' ἔσχατα——ἠνορέῃ πίσυνοι] De eo, quantâ cum arte *Achillem* nusquam non inserat Poëta; vide suprà ad έ, 788; & ad β', 673 & 681; & ad ή, 228.

Ibid.——ἔσχατα] *Al.* ἔσχατοι. Sed ἔσχατα rectè edidit *Barnesius* & MS. Atque *Eustathium*, pluribus ex ejus commentario locis allatis, ita legisse ostendit.

Messapus *primas* acies, *postrema* coërcent
Tyrrheïdæ juvenes.—— *Æn.* IX. 27.

Καὶ νῦν ἐπὶ σκηναῖς σε ναυτικαῖς ὁρῶ
Αἴαντος, ἔνθα τάξιν ἐσχάτην ἔχει.
Sophocl. Aj. ver. 4.

Αἴας——ὅρμοις πλάταισιν ἐσχάταισιν.
Eurip. Iphig. in Aul. 291.

Ver. 229.——ἔβαν] Ultimâ brevi, ex ἔβησαν; simili analogiâ, ac τύπτεν, τράφεν, & similia, ex ἐτύπησαν, ἐτράφησαν, &c.

Ibid.——φαμὲν εἶναι ἄριστοι.] Summâ cum arte, ad minuendam invidiam, & ad conciliandam Militum benevolentiam; quibus istud κενεαυχέες ἠγοράασθε exprobrat, *ver.* 230; ac iisdem hic, & infrà, *ver.* 234, mutatâ personâ, φαμὲν εἶναι ἄριστοι, & οὐδ' ἑνὸς ἄξιοι εἰμεν, dicit. Ut rectè annotavit *Eustathius*: Τὸ δὲ, "ἔφαμεν," παραμυθητικῶς ἔχει, λεαῖνον τὸ τραχὺ τοῦ λόγου, οἷα τοῦ βασιλέως κοινοποιουμένου, τὸ ὄνειδος. Διὸ καὶ "οὐδ' ἑνὸς ἄξιοι "ἐσμεν" εἶπεν, ἵνα μὴ ἄλλον ὁ ὄχλος λυπεῖται ἀκούσας τὸ Ἐστέ. Vide infrà ad *ver.* 234.

Ver. 230. Ἃς ὁπότ' ἐν Λήμνῳ——ἠγοράασθε,] Τὸ ὁπότε ἐστὶ, ἀντὶ τοῦ, ποτέ· inquit Scholiastes. *Eustathius* similiter: Τὸ δὲ, ἃς ὁπότε, ἀντὶ τοῦ ποτὲ, εἴρηται. Equidem minimè crediderim, aliud *dixisse* Homerum, aliud *voluisse*. Ἀσυνήθως μέν τοι, διὸ καὶ σημειῶδές ἐστι, fatetur ipse *Eustathius*. Vera sententiæ constructio, hujusmodi est: "*Quas, quum in Lemno eratis,* "*proferebatis;*" Vel, "*Quas proferebatis,* "*quum in Lemno gloriabamini.*"

Ver. 231. Ἔσθοντες κρέα πολλὰ] *Aristarchus*, teste *Athenæo*, *lib.* II. *cap.* 3, delendum hunc versum censuit, propterea quod *carnis esui* id tribuere videatur, quod erat *Vino soli* tribuendum:——Τὴν εἰς χῶν, ὥς ἐστιν ἀκρατοφαγίας [al. rectiùs, ὑπὸ κρεωφαγίας] αὐχεῖν ποιεῖ τοὺς Ἕλληνας. Mirè admodùm. Græci enim hoc in loco non utique ideò se jactabant, quòd *carnes comedissent*, vel quòd *vinum bibissent*; sed quòd *Hostis* videlicet *abesset*.

Ver.

Πίνοντες κρητῆρας ἐπιστεφέας οἴνοιο·
Τρώων ἀνθ' ἑκατόν τε διηκοσίων τε ἕκαστος
Στήσεσθ' ἐν πολέμῳ; νῦν δ' οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί εἰμεν
Ἕκτορος, ὃς τάχα νῆας ἐνιπρήσει πυρὶ κηλέῳ.
Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τιν' ἤδη ὑπερμενέων βασιλήων
Τῇδ' ἄτῃ ἄασας, καί μιν μέγα κῦδος ἀπηύρας;
Οὐ μὲν δή ποτέ φημι τεὸν περικαλλέα βωμὸν
Νηῒ πολυκλήϊδι παρελθέμεν ἐνθάδε ἔῤῥων·
Ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι βοῶν δημὸν καὶ μηρί' ἔκηα,
Ἱέμενος Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι.
Ἀλλά, Ζεῦ, τόδε πέρ μοι ἐπικρήηνον ἐέλδωρ,
Αὐτοὺς δή περ ἔασον ὑπεκφυγέειν καὶ ἀλύξαι,
Μηδ' οὕτω Τρώεσσιν ἔα δάμνασθαι Ἀχαιούς.
Ὣς φάτο· τὸν δ' ὁ πατὴρ ὀλοφύρατο δακρυχέοντα·
Νεῦσε δέ οἱ λαὸν σόον ἔμμεναι, οὐδ' ἀπολέσθαι.
Αὐτίκα δ' αἰετὸν ἧκε, τελειότατον πετεηνῶν,

" Bibentesque crateras coronatos vino:
" *Scilicet* Trojanorum adversus centenosque ducenosque, quemque *vestrum*
" Staturum in pugnâ? nunc autem ne uni quidem æquales sumus
" Hectori, qui mox naves incendet igne ardenti.
" Jupiter pater, anne ullum adhuc præpotentium regum
" Tali clade afflixisti, & eum magnâ gloriâ privâsti?
" Et tamen nego *me* unquam tuum *ullum* perpulchrum altare
" Nave multis transtris instructâ præteriisse, quum huc malo fato venirem;
" Sed in omnibus boum adipem & femora combussi,
" Cupiens Trojam bene munitam exscindere.
" At, Jupiter, hoc saltem mihi perfice votum;
" *Nos* ipsos saltem permitte effugere & evadere,
" Neque sic à Trojanis sinas interimi Achivos.
Sic dixit: Hujus autem *Deorum* pater misertus est lacrymantis;.
" Annuitque ei exercitum salvum fore, neque periturum.
" Statim verò aquilam misit, certissimum augurium facientem ex volucribus,

Ver. 232.—κρητῆρας ἐπιστεφέας οἴνοιο,] Vide suprà ad ά, 470. Cæterum quâ ratione, ἐπιστεφέας, hîc ultimam producat; vide ad ά, 51.

Ver. 233. Τρώων ἀνθ' ἑκατόν τε] Ἀντίσαθμοι καὶ ἰσοβαρεῖς ἑκατὸν καὶ διακοσίων ἕκαστος ἠπείλει ἐν τῷ πολέμῳ γενέσθαι. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 15.

Ver. 234 ——νῦν δ' οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί εἰμεν] Ἐπεὶ φαύλους γε ὄντας αὐτοὺς, ἑτέροις τε τοιούτοις ὁμιλοῦντας, ἐξάγει τὰ πράγματα πολλάκις εἰς τὸ νουθετεῖν· ἐπιεικέστατος ἂν εἴη τρόπος, ὁ συνεμπλέκων καὶ συνεπιλαμβάνων ἀμηγέπη τῷ ἐγκλήματι τὸν παῤῥησιαζόμενον. Ἐν ᾧ λέγεται καὶ τὸ, " Τυδείδη, τί παθόντε " λελάσμεθα θούριδος ἀλκῆς;" καὶ τὸ, " Νῦν " δ' οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί εἰμεν Ἕκτορος." Καὶ ὁ Σωκράτης οὕτως ἀτρέμα τοὺς νέους ἤλεγχεν, ὡς μηδ' αὐτὸς ἀπηλλαγμένος ἀμαθίας. *Plutarch. de Adulat. & Amici discrim.* Vide suprà ad ver. 229.

Ver. 235.—κηλέῳ.] Pronuntiabatur, κηλῷ.

Ver. 237.———ἄασας,] Vide infrà ad ί, 116.

Ver. 243.———ἔασον] Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 247. Αὐτίκα δ' αἰετὸν ἧκε,]
Namque volans rubrâ fulvus Jovis ales in æthrâ,———
Cycnum excellentem pedibus rapit improbus uncis.
———donec vi victus & ipso
Pondere defecit, prædamque ex unguibus ales
Projecit fluvio, penitusque in nubila fugit.
Tum verò augurium Rutuli clamore salutant.
Æn. XII. 249.

Ver.

Νεβρὸν ἔχοντ᾽ ὀνύχεσσι, τέκος ἐλάφοιο ταχείης·
Πὰρ δὲ Διὸς βωμῷ περικαλλέϊ κάββαλε νεβρὸν,
Ἔνθα πανομφαίῳ Ζηνὶ ῥέζεσκον Ἀχαιοί.
Οἱ δ᾽ ὡς οὖν εἶδον, ὅτ᾽ ἄρ᾽ ἐκ Διὸς ἤλυθεν ὄρνις,
Μᾶλλον ἐπὶ Τρώεσσι θόρον, μνήσαντο δὲ χάρμης.
Ἔνθ᾽ οὔτις πρότερος Δαναῶν, πολλῶν περ ἐόντων,
Εὔξατο, Τυδεΐδαο πάρος, σχέμεν ὠκέας ἵππους,
Τάφρου τ᾽ ἐξελάσαι, καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι·
Ἀλλὰ πολὺ πρῶτος Τρώων ἕλεν ἄνδρα κορυστὴν,
Φραδμονίδην Ἀγέλαον· ὁ μὲν φύγαδ᾽ ἔτραπεν ἵππους·
Τῷ δὲ μεταστρεφθέντι, μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν,
Ὤμων μεσσηγὺς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσεν·
Ἤριπε δ᾽ ἐξ ὀχέων, ἀράβησε δὲ τεύχε᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ.
Τὸν δὲ μετ᾽ Ἀτρεΐδαι, Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος·
Τοῖσι δ᾽ ἐπ᾽ Αἴαντες, θοῦριν ἐπιειμένοι ἀλκήν·
Τοῖσι δ᾽ ἐπ᾽ Ἰδομενεὺς, καὶ ὀπάων Ἰδομενῆος
Μηριόνης, ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ·
Τοῖσι δ᾽ ἐπ᾽ Εὐρύπυλος, Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός.

Hinnulum tenentem unguibus, sobolem cervæ velocis:
Juxta autem Jovis altare perpulchrum dejecit hinnulum.
Ubi Panomphæo Jovi sacrificabant Achivi.
Hi autem postquam viderunt, quòd à Jove venisset avis,
Alacriùs in Trojanos erumpebant, recordabantúrque pugnæ.
Tum nemo prior ex Danais, multi licèt essent,
Gloriatus est, Tydidem ante, agitâsse veloces equos;
Extráque fossam egisse, & contrà pugnâsse:
Sed longè primus *ille* Trojanorum interemit virum armatum,
Phradmonidem Agelaum: is quidem in fugam verterat equos;
Ei autem converso, dorso hastam infixit,
Humeros inter, perque pectora adegit:
Decidit autem de curribus, sonitumque dederunt arma super ipso.
Post hunc autem Atridæ, Agamemnon & Menelaus:
Postque hos, Ajaces, strenuam induti fortitudinem;
Postque hos Idomeneus, & armiger Idomenei
Meriones, par Marti homicidæ:
Postque hos Eurypylus, Euæmonis præclarus filius.

Ver. 248.—— τέκος ἐλάφοιο] Quâ ratione hîc τέκος, ultimam producat; item, Ζηνὶ, *ver.* 250; & εἶδον, *ver.* 251; & θοῦριν, *ver.* 262; & Εὐρύπυλος, *ver.* 265; & σάκει, *ver.* 267; Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 250.—— πανομφαίῳ Ζηνὶ] Πανομφαῖός ἐστιν ὁ πάσης μαντείας αἴτιος. Οἱ γὰρ ἄλλοι πάντες, ὑποφῆται Διός εἰσιν, εἴτε δαίμονες ἐκεῖνοι, εἴτε ἄνθρωποι. *Eustath.*

Ibid.—— ῥέζεσκον] Vide suprà ad ά, 444.

Ver. 251. —— εἶδον, ὅτ᾽] *Barnesius* ex tribus MSS. edidit, εἶδονθ᾽ ὅτ᾽. Quomodò & olim legerat *Eustathius*. Neutrum male. Quanquam usitatius *Homero* εἶδον, quàm εἶδονθ. Cæterùm de *versione* hujus versûs, vide suprà ad ά, 537.

Ibid.—— ἤλυθεν] Vide suprà ad γ΄, 205.

Ver. 258.—— μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν,] Non, πῆξεν ἐν μεταφρένῳ· sed, μεταφρένῳ ἐνέπηξεν.

Ver. 260.—— ἀράβησε] Vide suprà ad δ΄, 455 & 504.

Ver. 261. Τὸν δὲ —— Τοῖσι δ᾽] Pessimè in his & similibus ex Scholiaste edidit *Barnesius*, Τόνδε —— Τοῖσιδ᾽. Vide suprà ad *ver.* 160.

Ver. 264.—— Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ·] Vide suprà ad β΄, 651.

Τεῦκρος δ' εἴνατος ἦλθε, παλίντονα τόξα τιταίνων·
Στῆ δ' ἄρ' ὑπ' Αἴαντος σάκεϊ Τελαμωνιάδαο.
Ἔνθ' Αἴας μὲν ὑπεξέφερεν σάκος, αὐτὰρ ὅγ' ἥρως
Παπτήνας, ἐπεὶ ἄρ τιν' ὀϊστεύσας ἐν ὁμίλῳ
Βεβλήκει, ὁ μὲν αὖθι πεσὼν ἀπὸ θυμὸν ὄλεσσεν,
Αὐτὰρ ὁ αὖτις ἰὼν, παῖς ὣς ὑπὸ μητέρα, δύσκεν
Εἰς Αἴανθ'· ὁ δέ μιν σάκεϊ κρύπτασκε φαεινῷ.
Ἔνθα τίνα πρῶτον Τρώων ἕλε Τεῦκρος ἀμύμων;
Ὀρσίλοχον μὲν πρῶτα, καὶ Ὄρμενον, ἠδ' Ὀφελέστην,
Δαίτορά τε, Χρομίον τε, καὶ ἀντίθεον Λυκοφόντην,
Καὶ Πολυαιμονίδην Ἀμοπάονα, καὶ Μελάνιππον,
Πάντας ἐπασσυτέρους πέλασε χθονὶ πουλυβοτείρῃ.
Τὸν δὲ ἰδὼν γήθησεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
Τόξου ἀπὸ κρατεροῦ Τρώων ὀλέκοντα φάλαγγας·
Στῆ δὲ παρ' αὐτὸν ἰὼν, καὶ μιν πρὸς μῦθον ἔειπε·
Τεῦκρε, φίλη κεφαλὴ, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν,

Teucer autem nonus venit, resilientes arcus tendens;
Stetitque sub Ajacis scuto Telamonii.
Ibi Ajax quidem *ei* submovebat scutum; at iste heros
Circumspiciens, postquam aliquem jaculatus in turbâ
Vulnerâsset, ille quidem [*qui vulneratus erat*] ibi delapsus animam amittebat,
Ipse verò [*Teucer*] retrò se recipiens, puer tanquam ad matrem, summittebat se
Ad Ajacem: ille verò eum scuto tegebat splendido.
Tum, quem primum Trojanorum interfecit Teucer eximius?
Orsilochum quidem primum, & Ormenum & Opheleſtem,
Dætoraque, Chromiumque, & deo parem Lycophontem
Et Polyæmonidem Hamopaonem, & Melanippum,
Omnes alium super alium dejecit in terram almam.
Eum autem conspicatus lætatus est rex virorum Agamemnon,
Arcu è forti Trojanorum perdentem phalangas:
Stetit autem ad eum profectus, & ipsum allocutus est;
"Teucer, carum caput, Telamonie, princeps populorum,

Ver. 266 ——παλίντονα τόξα τιταίνων]
Spicula torquebat Lycio Cortynia cornu:
Aureus ex humeris sonat arcus,——
Æn. XI. 773.

Ver. 268.——ὑπεξέφερεν σάκ⊕,] *Scutum submovebat, ut locum haberet Teucer jaculandi.* Editio *Westeniana*, (quam hîc secutus est *Barnesius*,) licèt ad Versionem plerunque elegans, hoc tamen in loco sententiam planè pessundat; vertitque, contrà ac res erat, "*ante eum tenebat scutum.*"

Ver. 272.——ὁ δέ μιν σάκεϊ κρύπτασκε φαεινῷ.] Sic apud *Virgilium*:
——magnum ——se post cratera tegebat.
Æn. XI. 346.

Χρησιμώτατόν ἐστι τοῖς ἀδελφοῖς τὸ μὴ κτᾶσθαι μήτε τὰς τιμὰς, μήτε τὰς δυνάμεις, ἀπὸ τῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἕτερον ἀφ' ἑτέρου. Καὶ γὰρ——τῶν ἀθλητῶν οἱ πρὸς ἓν ἄθλημα κάμνοντες, ἀνταγωνισταί. Πύκται δὲ παγκρατιασταῖς φίλιοι, καὶ δολιχοδρόμοι παλαισταῖς εὐμενεῖς εἰσι, καὶ συναγωνιῶσι καὶ σπουδάζουσιν ὑπὲρ ἀλλήλων. Διὸ καὶ τῶν Τυνδαριδῶν, πὺξ μὲν ὁ Πολυδεύκης ἐνίκα, δρόμῳ δὲ ὁ Κάστωρ. Εὖ δὲ καὶ τὸν Τεῦκρον Ὅμηρος πεποίηκεν ἀπὸ τῆς τοξικῆς εὐδοκιμοῦντα, τοῦ ἀδελφοῦ πρωτεύοντος ἐν τοῖς ὁπλίταις· "ὁ δέ μιν σάκεϊ κρύπτασκε "φαεινῷ. *Plutarch.* περὶ φιλαδελφίας.

Ver. 273.——τίνα πρῶτον] Ex his verbis liquet quàm inepti fuerint, qui suprà, *ver.* 269, voces istas, ἐπεὶ ἄρ τιν', immutaverint, scripserintque ἐπ' Ἰαρτιν, vel ἐπὶ Ἀρτιν, vel Ἐπίαρτιν.

Ver. 277.——πέλασε.] Vide suprà ad á, 140.

Ver. 281.——φίλη κεφαλὴ] Sic apud *Virgilium*,
——capitisque injuria chari. *Æn.* IV. 354.

Ver.

Βάλλ' οὕτως, αἴκεν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι,
Πατρί τε σῷ Τελαμῶνι, ὅ σ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα,
Καί σε, νόθον περ ἐόντα, κομίσσατο ᾧ ἐνὶ οἴκῳ·
Τόν, καὶ τηλόθ' ἐόντα, ἐϋκλείης ἐπίβησον.
Σοὶ δ' ἐγὼ ἐξερέω, ὡς καὶ τετελεσμένον ἔςαι·
Αἴκεν μοι δώῃ Ζεὺς αἰγίοχος καὶ Ἀθήνη
Ἰλίου ἐξαλαπάξαι ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Πρώτῳ τοι μετ' ἐμὲ πρεσβήϊον ἐν χερὶ θήσω,
Ἢ τρίποδ', ἠὲ δύω ἵππους αὐτοῖσιν ὄχεσφιν,
Ἠὲ γυναῖχ', ἥ κέν τοι ὁμὸν λέχος εἰσαναβαίνοι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσεφώνεε Τεῦκρος ἀμύμων·
Ἀτρείδη κύδιςε, τί με σπεύδοντα καὶ αὐτὸν
Ὀτρύνεις; οὐ μὲν τοι, ὅση δύναμίς γε πάρεςι,
Παύομαι· ἀλλ' ἐξ οὗ προτὶ Ἴλιον ὠσάμεθ' αὐτοὺς,
Ἐκ τοῦ δὴ τόξοισι δεδεγμένος ἄνδρας ἐναίρω·
Ὀκτὼ δὴ προέηκα τανυγλώχινας ὀϊςοὺς,
Πάντες δ' ἐν χροῒ πῆχθεν ἀρηϊθόων αἰζηῶν·
Τοῦτον δ' οὐ δύναμαι βαλέειν κύνα λυσσητῆρα.
Ἦ ῥα, καὶ ἄλλον ὀϊςὸν ἀπὸ νευρῆφιν ἴαλλεν

" Jaculare sic; si quòd fortè lumen Danais fias,
" Patrique tuo Telamoni, qui te educavit parvulum existentem,
" Et te, spurium licèt existentem, studiosè aluit suâ in domo:
" Hunc, etiamsi procul absit, in gloriam evehe.
" Tibi autem ego edico, ut & perfectum erit;
" Si mihi dederit Jupiter Ægiochus & Minerva
" Ilii evertere benè ædificatam urbem,
" Primo tibi post me præmium honorarium in manu ponam,
" Vel tripodem, vel duos equos cum ipsis currubus,
" Vel mulierem, quæ tecum eundem lectum conscendat.
Hunc autem respondens allocutus est Teucer eximius;
" Atrida illustrissime, cur me properantem & ipsum
" Incitas? neque enim, quantum in me certè est,
" Cesso; sed ex quo Ilium versùs repulimus ipsos,
" Ex eo utique sagittis exceptos viros interficio.
" Octo sanè jam emisi longos hamos habentes sagittas,
" Omnes autem in corpore fixæ sunt bellicosorum juvenum;
" Hunc verò nequeo percutere canem rabidum.
Dixit, & aliam sagittam à nervo misit

Ver. 282.——αἴκεν τι φόως] *Si quod fortè lumen*, vel, *si quid fortè Luminis.* Editio *Westeniana*, eamque secutus *Barnesius*, minùs latinè hîc reddidit, " *si fortè quid lumen.*"

Ver. 283.——ὅ σ' ἔτρεφε] *H. Stephanus*, aliique ediderant, ὅς σ' ἔτρεφε: Id quòd *nullâ* potest *Licentiâ* excusari. Alii, ὅς ἔτρεφε. Quod ferri quidem potest, sed haud satis est venustum. Optimè *Barnesius*, ὅ σ' ἔτρεφε. Ex *Schrevelii* editione, & ex MS. & analogiâ ex ipso *Homero* petitâ; χ', 480,——ὅ μ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα.

Ver. 286.——ὡς καὶ] *Al.* τὸ δὲ καί.

Ver. 287.——αἰγίοχος] Vide suprà ad ά, 202.

Ver. 295.——Προτὶ] *Al.* ποτί. Quod perinde est.

Ver. 297. Ὀκτὼ δὴ——. Πάντες δ' ἐν χροΐ] Quotque emissa manu contorsit spicula virgo, Tot Phrygii cecidere viri. —*Æn.* XI. 676.

Ver. 300.——ἀπὸ νευρῆφιν] Quâ ratione, ἀπὸ, & hîc & *ver.* 309, ultimam producat; item ἀντικρὺ, *ver.* 301 & 310: item δέμας, *ver.* 305; & σμερδαλέα, *ver.* 321; & ἐπὶ, *ver.* 324; Vide suprà ad ά, 51.

Ver.

Ἕκτορος ἀντικρὺ, βαλέειν δέ ἑ ἵετο θυμός·
Καὶ τοῦ μέν ῥ' ἀφάμαρθ'· ὁ δ' ἀμύμονα Γοργυθίωνα,
Υἱὸν ἐῢν Πριάμοιο, κατὰ στῆθος βάλεν ἰῷ·
Τόν ῥ' ἐξ Αἰσύμηθεν ὀπυιομένη τέκε μήτηρ,
Καλὴ Κασιάνειρα, δέμας εἰκυῖα θεῇσι.
Μήκων δ' ὡς ἑτέρωσε κάρη βάλεν, ἥ τ' ἐνὶ κήπῳ
Καρπῷ βριθομένη νοτίῃσί τε εἰαρινῇσιν·
Ὣς ἑτέρωσ' ἤμυσε κάρη πήληκι βαρυνθέν.
Τεῦκρος δ' ἄλλον ὀϊστὸν ἀπὸ νευρῆφιν ἴαλλεν
Ἕκτορος ἀντικρὺ, βαλέειν δέ ἑ ἵετο θυμός·
Ἀλλ' ὅγε καὶ τόθ' ἅμαρτε· παρέσφηλεν γὰρ Ἀπόλλων·
Ἀλλ' Ἀρχεπτόλεμον, θρασὺν Ἕκτορος ἡνιοχῆα,
Ἱέμενον πόλεμόνδε βάλε στῆθος παρὰ μαζόν·
Ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, ὑπερώησαν δέ οἱ ἵπποι
Ὠκύποδες· τοῦ δ' αὖθι λύθη ψυχή τε μένος τε.
Ἕκτορα δ' αἰνὸν ἄχος πύκασε φρένας ἡνιόχοιο·

Hectorem contra, percutere autem ipsum cupiebat animus:
Et ab eo quidem aberravit; sed eximium Gorgythionem,
Filium fortem Priami, ad pectus percussit sagittâ;
Quem utique ex Æsymâ ducta peperit mater,
Pulchra Castianira, corpore similis deabus.
Papaver autem sicuti in alteram partem caput inflexit, quod in horto
Fructu *sit* gravatum humoreque verno;
Sic *ille* in alteram partem inclinavit caput casside gravatum.
Teucer verò aliam sagittam à nervo misit
Hectorem contra, percutere autem ipsum cupiebat animus:
At iste etiam tunc aberravit; avertit enim Apollo:
Sed Archeptolemum, audacem Hectoris aurigam,
Ruentem ad pugnam percussit in pectore juxta mammam:
Decidit autem de curru, retrocesseruntque ejus equi
Veloces: ipsius verò ibi soluta est animaque robúrque.
Hectori autem gravis dolor contexit mentem *ob* aurigam;

Ver. 302. Καὶ τοῦ μὲν ῥ' ἀφάμαρθ'·]
Æneam petiit; sed non & figere contrà
Est licitum.——— *Æn.* X. 343.

Ver. 304. Τόν ῥ' ἐξ] Vocula ῥὰ non est in his supervacanea. Vide suprà ad ἑ, 858.

Ver. 305. Καλὴ] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 306. Μήκων δ' ὡς] Transtulit hæc ad *Euryalum* Virgilius:

—inque humeros cervix collapsa recumbit:
Purpureus veluti cùm flos succisus aratro
Languescit moriens, lassove papavera collo
Demisêre caput, pluviâ cùm fortè gravantur. *Æn.* IX. 434.

Nec sine magnâ gratiâ vocem, *purpureus*, interseruit Poëta Romanus quâ & *Hominem* fuisse *Formosum* innuit. Quantam *venustatem* idem vocabulum & in Græcis istis alicubi addiderit, quis non videt?

Ὡς δ' ὅτε τὰν ὑάκινθον ἐν ὤρεσι ποιμένες ἄνδρες
Ποσσὶ καταστείβουσι, χαμαὶ δέ τε πόρφυρον ἄνθος.

E contrario, *Virgilium Homero* rectè hîc annotat *Popius* in eo inferiorem, quod in *Euryali* sui morte coloribus ex *Homero* desumptis depingendâ, pulchrum istud, κάρη πήληκι βαρυνθὲν, omiserit; præcipuè cùm eum & *ipsa Galea* in nocte sublustri prodidisset.

Ibid.——ἥτ' ἐνὶ κήπῳ Καρπῷ βριθομένη] Scilicet, βριθομένη ἐστί. Dubitat *ineptè admodùm* Scholiastes, itáne intelligendum sit; an potiùs vox, ἥ τε, dicenda sit περιττεύειν. Quasi verò istiusmodi vocabulum *de nihilo* intrudere potuerit scriptor non planè ridiculus.

Ver. 316.———πύκασε] Vide suprà ad ά, 140.

Τὸν μὲν ἔπειτ' εἴασε, καὶ ἀχνύμενός περ ἑταίρου·
Κεβριόνην δ' ἐκέλευσεν ἀδελφεὸν, ἐγγὺς ἐόντα,
Ἵππων ἡνί' ἑλεῖν· ὁ δ' ἄρ' οὐκ ἀπίθησεν ἀκούσας.
Αὐτὸς δ' ἐκ δίφροιο χαμαὶ θόρε παμφανόωντος,
Σμερδαλέα ἰάχων· ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρί·
Βῆ δ' ἰθὺς Τεύκρου, βαλέειν δέ ἑ θυμὸς ἄνωγεν.
Ἤτοι ὁ μὲν φαρέτρης ἐξείλετο πικρὸν ὀϊστὸν,
Θῆκε δ' ἐπὶ νευρῇ· τὸν δ' αὖ κορυθαίολος Ἕκτωρ
Αὖ ἐρύοντα παρ' ὦμον, ὅθι κληῒς ἀποέργει
Αὐχένα τε στῆθός τε, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστι,
Τῇ ῥ' ἐπί οἱ μεμαῶτα βάλεν λίθῳ ὀκριόεντι·
Ῥῆξε δέ οἱ νευρήν· νάρκησε δὲ χεὶρ ἐπὶ καρπῷ·
Στῆ δὲ γνὺξ ἐριπὼν, τόξον δέ οἱ ἔκπεσε χειρός.
Αἴας δ' οὐκ ἀμέλησε κασιγνήτοιο πεσόντος,
Ἀλλὰ θέων περίβη, καί οἱ σάκος ἀμφεκάλυψε.
Τὸν μὲν ἔπειθ' ὑποδύντε δύω ἐρίηρες ἑταῖροι,
Μηκιστεὺς, Ἐχίοιο πάϊς, καὶ δῖος Ἀλάστωρ,
Νῆας ἐπὶ γλαφυρὰς φερέτην βαρέα στενάχοντα.

Hunc tamen demùm reliquit, tristis licèt *sui* sodalis gratiâ;
Cebrionem autem jussit fratrem, propè existentem,
Equorum habenas capere: Hic porrò non immorigerus fuit, ut audivit.
Ipse autem de curru humi desiliit collucente,
Horribiliter vociferans; & saxum prehendit manu:
Perrexitque rectà in Teucrum, ac ferire ipsum animus jubebat.
Ille quidem pharetrâ exemerat amaram sagittam,
Posueratque ad nervum, illum verò pugnam expeditè ciens Hector
Retrò ducentem *nervum* ad humerum, quâ parte junctura dirimit
Cervicemque pectusque, maximè autem lethalis locus est,
Eâ utique parte in se ardentem percussit lapide aspero;
Rupit autem ei nervum: obtorpuit verò manus ad juncturam:
Constititque in genua lapsus, arcus verò ei excidit de manu.
Ajax autem non neglexit fratrem collapsum,
Sed accurrens protexit, & ei scutum prætendit.
Hunc quidem posteà subeuntes duo chari socii,
Mecisteus, Echii filius, & nobilis Alastor,
Naves ad cavas portârunt graviter gementem.

Ver. 317.——εἴασε,] Vide suprà ad δ', 42.

Ibid.—ἀχνύμενός] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 318.——ἐκέλευσεν ἀδελφεὸν—Ἵππων ἡνί' ἑλεῖν·]

——furens, acrique incensa dolore,
Tradit equum comiti, paribusque assistit in armis. *Æn.* XI. 709.

Ver. 321. Σμερδαλέα ἰάχων·] De hiatu isto ad sonum continuum productioremque efficiendum consultò summâque cum arte interjecto, quo quasi auribus accipiatur clamor intentus; vide suprà ad δ', 456.

Ver. 322.——ἄνωγεν.] Aut legendum ἀνώγει, quomodo in uno MS. scriptum repperit *Barnesius*; aut ἄνωγεν erit, non ex ἄνωγα, sed ex aoristo ἄνωγον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Nam ἄνωγα, non est, *jussi*; sed, *jubeo*. Ut videre est κ', 120; ξ', 105; ψ', 245; aliisque omnibus in locis. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 324.——κορυθαίολος;] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 325. Αὖ ἐρύοντα,] Vide suprà ad ά, 459.

Ver. 327.——μεμαῶτα] Vide suprà ad β', 818; & ad ζ', 464.

Ἂψ δ' αὖτις Τρώεσσιν Ὀλύμπιος ἐν μένος ὦρσεν,
Οἱ δ' ἰθὺς τάφροιο βαθείης ὦσαν Ἀχαιούς·
Ἕκτωρ δ' ἐν πρώτοισι κίε, σθένεϊ βλεμεαίνων.
Ὡς δ' ὅτε τίς τε κύων συὸς ἀγρίου, ἠὲ λέοντος,
Ἅπτηται κατόπισθε, ποσὶν ταχέεσσι πεποιθὼς,
Ἰσχία τε γλουτούς τε, ἑλισσόμενόν τε δοκεύει·
Ὡς Ἕκτωρ ὤπαζε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς,
Αἰὲν ἀποκτείνων τὸν ὀπίστατον· οἱ δ' ἐφέβοντο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ διά τε σκόλοπας καὶ τάφρον ἔβησαν
Φεύγοντες, πολλοὶ δὲ δάμεν Τρώων ὑπὸ χερσὶν,
Οἱ μὲν δὴ παρὰ νηυσὶν ἐρητύοντο μένοντες,
Ἀλλήλοισί τε κεκλόμενοι, καὶ πᾶσι θεοῖσι
Χεῖρας ἀνίσχοντες, μεγάλ' εὐχετόωντο ἕκαστος.
Ἕκτωρ δ' ἀμφιπεριστρώφα καλλίτριχας ἵππους,
Γοργοῦς ὄμματ' ἔχων, ἠδὲ βροτολοιγοῦ Ἄρηος.
Τοὺς δὲ ἰδοῦσ' ἐλέησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
Αἶψα δ' Ἀθηναίην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὢ πόποι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, οὐκέτι νῶϊ
Ὀλλυμένων Δαναῶν κεκαδησόμεθ', ὑστάτιόν περ;
Οἵ κεν δὴ κακὸν οἶτον ἀναπλήσαντες ὄλωνται
Ἀνδρὸς ἑνὸς ῥιπῇ· ὁ δὲ μαίνεται οὐκέτ' ἀνεκτῶς
Ἕκτωρ Πριαμίδης, καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργε.

Rursus autem Trojanis Olympius animos excitavit;
Illique rectà ad fossam profundam repulerunt Achivos:
Hector autem inter primos ibat, præ ferociâ oculos truces circumferens.
Ut verò cùm & aliquis canis aprum sylvestrem, vel leonem,
Apprendat à tergo, pedibus velocibus fretus,
Coxasque cluneśque, convertentémque *se* observat:
Sic Hector insequebatur comantes Achivos,
Semper occidens postremum *quemque*: hi verò fugiebant.
At postquam pérque vallos & fossam transiissent
Fugientes, multique domiti essent Trojanorum sub manibus,
Hi quidem jam apud naves continebantur manentes,
Invicemque hortantes, & omnibus diis
Manus attollentes, altâ voce precabantur unusquisque.
Hector verò undique circum agebat pulchras jubas habentes equos,
Gorgonis oculos habens & hominum perniciei Martis.
Hos autem conspicata, miserta est dea candida ulnis Juno,
Statimque Minervam verbis alatis allocuta est;
« Eheu! Ægiochi Jovis filia, nonne jam nos
« Pereuntes Danaos curabimus, extremo saltem *in eorum casu*?
« Qui *jam* utique malo fato expleto perierint
« Viri unius impetu: quippe furit non amplius tolerabiliter
« Hector Priamides, & sanè mala multa fecit.

Ver. 349.——ὄμματ'] *Al.* εἵματ'. *Ver.* 356.——Πριαμίδης,] Vide suprà ad
Ver. 253. Ὀλλυμένων] Vide suprà ad γ', 260. δ, 398.

Τὴν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Καὶ λίην οὗτός γε μένος θυμόν τ' ὀλέσειε,
Χερσὶν ὑπ' Ἀργείων φθίμενος ἐν πατρίδι γαίῃ·
Ἀλλὰ πατὴρ οὑμὸς φρεσὶ μαίνεται οὐκ ἀγαθῇσι,
Σχέτλιος, αἰὲν ἀλιτρὸς, ἐμῶν μενέων ἀπερωεύς.
Οὐδέ τι τῶν μέμνηται, ὅ οἱ μάλα πολλάκις υἱὸν
Τειρόμενον σώεσκον ὑπ' Εὐρυσθῆος ἀέθλων.
Ἤτοι ὁ μὲν κλαίεσκε πρὸς οὐρανόν· αὐτὰρ ἐμὲ Ζεὺς
Τῷ ἐπαλεξήσουσαν ἀπ' οὐρανόθεν προΐαλλεν.
Εἰ γὰρ ἐγὼ τάδε ᾔδε' ἐνὶ φρεσὶ πευκαλίμῃσιν,
Εὖτέ μιν εἰς ἀΐδαο πυλάρταο προὔπεμψεν
Ἐξ Ἐρέβευς ἄξοντα κύνα στυγεροῦ Ἀΐδαο,
Οὐκ ἂν ὑπεξέφυγε Στυγὸς ὕδατος αἰπὰ ῥέεθρα.
Νῦν δ' ἐμὲ μὲν στυγέει, Θέτιδος δ' ἐξήνυσε βουλὰς,
Ἥ οἱ γούνατ' ἔκυσσε, καὶ ἔλλαβε χειρὶ γενείου,
Λισσομένη τιμῆσαι Ἀχιλλῆα πτολίπορθον.

Hanc autem viciſſim allocuta eſt dea cæſiis oculis Minerva:
« Atqui omninò hic quidem ferociam animamque perdidiſſet,
« Manibus Argivorum confectus in patriâ terrâ;
« Sed pater ille meus mente furit non ſanâ,
« Durus, ſemper iniquus, mei animi impetûs impeditor.
« Nec quicquam horum recordatur, quòd ei valdè ſæpe filium *Herculem*
« Preſſum ſervavi ſub Euryſthei laboribus.
« Certè is quidem flebat ad cœlum: ſed me Jupiter
« Ei auxiliaturam de cœlo demiſit.
« At ſi ego hæc ſciviſſem mente prudenti,
« Cùm eum ad orcum validas portas habentem miſit
« Ex Erebo ducturum canem horrendi Plutonis;
« Non utique effugiſſet Stygis aquæ profunda fluenta.
« Nunc autem me quidem odit, Thetidis verò perfecit conſilia,
« Quæ ei genua oſculata eſt, & prehendit manu barbam,
« Supplicans ut honoraret Achillem urbium everſorem.

Ver. 359.——φθίμενος ἐν] Quâ ratione, φθίμενος, hic ultimam producat; vide ſuprà ad ά, 51.

Ver. 363. Τειρόμενον———ὑπ' Εὐρυσθῆος ἀέθλων.]

———ut duros mille labores
Rege ſub Euryſtheo, fatis Junonis iniquæ,
Pertulerit——— *Æn.* VIII. 291.

Ver. 366. Εἰ γὰρ ἐγὼ] Refertur iſtud, γὰρ, non ad id quod proximè præceſſit, ſed ad id quòd elegantiùs reticetur: "*Sed me facti* « *pœnitet, NAM ſi*, &c." Vide ſuprà ad ί, 22.

Ver. 368. Ἐξ Ἐρέβευς ἄξοντα κύνα]

Tartareum ille manu cuſtodem in vincla petivit,
Ipſius à ſolio Regis, traxitque trementem.
Æn. VI. 395.

Te Stygii tremuere lacus, te janitor Orci
Oſſa ſuper recubans antro ſemeſa cruento.
Æn VIII. 296.

Ver. 369.——Στυγὸς ὕδατος] *Pauſanias*, *lib.* VIII. *cap.* 18. citato hoc verſu, Τὸ δὲ ὕδωρ, *inquit*, τὸ ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ τοῦ παρὰ τὴν Νώνακριν στάζον, ἐμπίπτει μὲν πρῶτον ἐς πέτραν ὑψηλήν· διεξελθὸν δὲ διὰ τῆς πέτρας, ἐς τὸν Κρᾶθιν ποταμὸν κάτεισι. Θάνατον δὲ τὸ ὕδωρ φέρει τοῦτο καὶ ἀνθρώπῳ καὶ ἄλλῳ ζώῳ παντί. Λέγεται δὲ, ὅτι γένοιτό ποτε ὄλεθρος ἐπ' αὐτοῦ καὶ αἰξὶν, αἳ τοῦ ὕδατος ἔπιον πρῶται· χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐγνώσθη, καὶ εἰ δή τι ἄλλο πρόσεστι τῷ ὕδατι τῶν ἐς θαῦμα ἡκόντων.

Ver. 372.——τιμῆσαι Ἀχιλλῆα] Quanto cum artificio *Achillem* nuſquam non inſeruerit Poëta, vide ſuprà ad β, 673, 681; & ad ί, 788; & ad ή, 228.

Ver.

Ἔσαι μὰν, ὅτ' ἂν αὖτε φίλην Γλαυκώπιδα εἴπῃ.
Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν νῶϊν ἐπέντυε μώνυχας ἵππους,
Ὄφρ' ἂν ἐγὼ, καταδῦσα Διὸς δόμον αἰγιόχοιο,
Τεύχεσιν ἐς πόλεμον θωρήξομαι, ὄφρα ἴδωμαι,
Εἰ νῶϊ Πριάμοιο πάϊς κορυθαίολος Ἕκτωρ
Γηθήσει, προφανείσα ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας·
Ἦ τις καὶ Τρώων κορέει κύνας ἠδ' οἰωνοὺς
Δημῷ καὶ σάρκεσσι, πεσὼν ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη.
Ἡ μὲν ἐποιχομένη χρυσάμπυκας ἔντυεν ἵππους
Ἥρη, πρέσβα θεὰ, θυγάτηρ μεγάλοιο Κρόνοιο·
Αὐτὰρ Ἀθηναίη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο,
Πέπλον μὲν κατέχευεν ἑανὸν πατρὸς ἐπ' οὔδει,
Ποικίλον, ὅν ῥ' αὐτὴ ποιήσατο καὶ κάμε χερσίν.
Ἡ δὲ, χιτῶν' ἐνδῦσα Διὸς νεφεληγερέταο,
Τεύχεσιν ἐς πόλεμον θωρήσσετο δακρυόεντα.
Ἐς δ' ὄχεα φλόγεα ποσὶ βήσατο, λάζετο δ' ἔγχος

" Erit tamen, cùm iterùm dilectam Minervam dicat.
" Quia tu quidem nunc nobis junge solidos ungulis equos;
" Dum ego, ingressa Jovis domum Ægiochi,
" Armis ad bellum instruar, ut videam,
" An nos *conspiciens* Priami filius pugnam expedite ciens Hector
" Gavisurus sit, quum apparebimus per belli semitas.
" Certè aliquis & Trojanorum saturabit canes & alites
" Pinguedine & carnibus, stratus ad naves Achivorum.
Sic dixit: Neque non obsecuta est dea candida ulnas Juno.
Ac quidem discurrens auro phaleratos instruebat equos
Juno, veneranda dea, filia magni Saturni.
Minerva autem, filia Jovis Ægiochi,
Peplum quidem laxatum defluere sivit pulchrum patris super pavimento,
Varium, quod utique ipsa fecerat & elaborârat manibus;
Ipsa verò, loricam induta Jovis nubes cogentis,
Armis ad bellum armabatur lachrymosum.
In currus autem fulgidos pedibus conscendit, sumpsitque hastam

Ver. 377. Εἰ νῶϊ——Γηθήσει, προφανεῖσα ἀνὰ] De venustate istius, γηθήσει· vide suprà ad ά, 330. Cæterùm constructio, νῶϊ γηθήσει προφανείσα (quemadmodum & in istâ locutione, τίς ἂν τάδε γηθήσειεν;) vel hujusmodi est, δι' ἡμᾶς γηθήσει προφανείσας, vel, ἡμᾶς ἰδὼν γηθήσει προφανείσας. Nam quod addit *Eustathius*, (δύναται δὲ θεραπευθῆναι τὸ σολοικοειδὲς, ἢ δι' Ἀντιπτώσεως,—— ἀντὶ τοῦ, ἡμῶν φανεισῶν·) planè est, quod de omni semper *Antiptosi* dictum sit, absurdissimum: Quasi scilicet ullus unquam non contemnendus Scriptor, aliud *dixisse* potuerit, aliud *voluisse*. Porrò, fuerunt qui hîc legerent (ut ex Scholiis liquet) προφανείσας, vel potiùs προφανεῖσας· Quod ferri omninò non potest: Nam *Doricum* illud ᾶς breve in Accusativus fœmininorum, *Homero* prorsùs erat ignotum. Quod autem in MS. repperit *Barnesius*, προφανέντε, rectè scribi potuerat, licèt de *Fœminis* sermo sit; ut fusè ostendimus suprà ad έ, 778.

Ver. 378.———πτολέμοιο γεφύρας·] Τὰς διὰ τοῦ ῥεύματος τῶν αἱμάτων διόδους. *Eustath.* Vide autem suprà ad δ', 371.

Ver. 379. Ἦ τις καὶ Τρώων κορέει κύνας] *Trojanorum aliquis, & ante omnes ipse scilicet Hector.* Miro autem errore hoc in loco *Eustathius* istud, Τρώων, non ad τὶς, sed ad κύνας ἠδ' οἰωνοὺς refert.

Ver. 382.—ἔντυεν] Vide suprà ad έ, 720.

Ver. 385.—ἑανὸν] Vide suprà ad γ', 385.

Ver. 389. Ἐς δ' ὄχεα φλόγεα] Quâ ratione, φλόγεα, hîc ultimam producat; item,

Βριθὺ, μέγα, στιβαρὸν, τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
Ἡρώων, τοῖσίν τε κοτέσσεται ὀβριμοπάτρη.
Ἥρη δὲ μάστιγι θοῶς ἐπεμαίετ' ἄρ' ἵππους.
Αὐτόμαται δὲ πύλαι μύκον οὐρανοῦ, ἃς ἔχον Ὧραι,
Τῆς ἐπιτέτραπται μέγας οὐρανὸς, Οὔλυμπός τε,
Ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος, ἠδ' ἐπιθεῖναι.
Τῇ ῥα δι' αὐτάων κεντρηνεκέας ἔχον ἵππους.
Ζεὺς δὲ πατὴρ, Ἴδηθεν ἐπεὶ ἴδε, χώσατ' ἄρ' αἰνῶς·
Ἶριν δ' ὄτρυνε χρυσόπτερον ἀγγελέουσαν·
Βάσκ' ἴθι, Ἶρι ταχεῖα, πάλιν τρέπε, μηδ' ἔα ἄντην
Ἔρχεσθ'· οὐ γὰρ καλὰ συνοισόμεθα πτόλεμόνδε.
Ὧδε γὰρ ἐξερέω, τόδε καὶ τετελεσμένον ἔσται·
Γυιώσω μὲν σφῶϊν ὑφ' ἅρμασιν ὠκέας ἵππους·
Αὐτὰς δ' ἐκ δίφρου βαλέω, κατά θ' ἅρματα ἄξω·
Οὐδέ κεν ἐς δεκάτους περιτελλομένους ἐνιαυτοὺς
Ἕλκε' ἀπαλθήσεσθον, ἅ κεν μάρπτησι κεραυνός·
Ὄφρ' εἰδῇ Γλαυκῶπις, ὅτ' ἂν ᾧ πατρὶ μάχηται.
Ἥρῃ δ' οὔτι τόσον νεμεσίζομαι, οὐδὲ χολοῦμαι·

Gravem, magnam, validam, quâ domat ordines virorum
Heroüm, quibuſcunque iraſcitur præpotenti patre nata.
Juno porrò ſcuticâ velociter urgebat equos.
Sponte ſuâ autem portæ crepuerunt cœli, quas cuſtodiebant Horæ,
Quibus commiſſum eſt magnum cœlum Olympúſque,
Ut & aperiant denſam nubem, & claudant.
Hâc utique *viâ* per eas ſtimulo parentes dirigebant equos.
Jupiter autem pater, ab Idâ ut vidit, iratus eſt graviter:
Irimque excitavit aureas alas habentem nunciaturam;
" Vade age, Iri velox, retrò verte, neque *eas* ſine adverſus *me*
" Venire: non enim commodè congrediemur in prœlium.
" Sic enim edico, quod & perfectum erit:
" Claudos reddam quidem ipſis ſub curribus veloces equos;
" Ipsáſque de curru dejiciam, & currus confringam:
" Nec decem vertentibus annis
" Vulnera perfectè ſanare poterunt, quæ deprehenſis impreſſerit fulmen:
" Ut ſciat Minerva, quando cum ſuo patre pugnaverit.
" Junoni autem non tantopere ſuccenſeo, neque iraſcor;

κεντρηνεκέας, *ver.* 396; & ἄν, *ver.* 406; vide ſuprà ad ά, 51.

Ibid.——βήσατο,] *Al.* βήσετο. Vide ſuprà ad β', 35; & ad έ, 109.

Ver. 391.——ὀβριμοπάτρη.] Vide ſuprà ad ά, 43 & 58.

Ver. 392. Ἥρη δὲ μάστιγι θοῶς ἐπεμαίετ' ἄρ' ἵππους.] Ita equidem ſcribendum exiſtimo, (quomodò eundem verſum legimus, έ, 748; atque etiam hoc in loco edidit *H. Stephanus*,) Ἥρη δὲ μάστιγι. Ferri tamen poteſt & Ἥρη δή· ut ſit ſcilicet, Ἥρη ἄρα δὴ ἐπεμαίετο· adeóque augeatur vis vocabuli ἄρα, quæ hæc, cum *præcedente*, *ver.* 383, connectit. Alioqui ſcribere potuiſſet Poëta, ἐπεμαίετο ἵππους.

Ver. 393.—μύκον] Vide ſuprà ad β', 314.

Ver. 395.——ἀνακλῖναι] Vide ſuprà ad ά, 309.

Ver. 396. Τῇ ῥα] Vide ſuprà ad ά, 56; & ad έ, 858.

Ver. 399. Βάσκ' ἴθι,] Vide ſuprà ad β', 8.

Ver. 400.—καλὰ] Vide ſuprà ad β', 43.

Ver. 406. Ὄφρ' εἰδῇ] Vel facetè; "*Ut ſciat quando cum patre ſuo pugnare oporteat.*" Vel ἐλλειπτικῶς: "*Ut, quando cum patre ſuo pugnaverit, ſciat deinceps* ———." Notante *Euſtathio*.

Ver.

Αἰεὶ γάρ μοι ἔωθεν ἐνικλᾷν, ὅ, ττι νοήσω.
  Ὣς ἔφατ'· ὦρτο δὲ Ἶρις ἀελλόπος ἀγγελέουσα·
Βῆ δὲ κατ' Ἰδαίων ὀρέων ἐς μακρὸν Ὄλυμπον.
Πρώτῃσιν δὲ πύλῃσι πολυπτύχου Οὐλύμποιο
Ἀντομένη κατέρυκε· Διός δέ σφ' ἔννεπε μῦθον·
  Πῆ μέματον; τί σφῶϊν ἐνὶ φρεσὶ μαίνεται ἦτορ;
Οὐκ ἐάα Κρονίδης ἐπαμυνέμεν Ἀργείοισιν.
Ὧδε γὰρ ἠπείλησε Κρόνου παῖς, εἰ τελέει περ,
Γυιώσειν μὲν σφῶϊν ὑφ' ἅρμασιν ὠκέας ἵππους,
Αὐτὰς δ' ἐκ δίφρου βαλέειν, κατά θ' ἅρματα ἄξειν·
Οὐδέ κεν ἐς δεκάτους περιτελλομένους ἐνιαυτοὺς
Ἕλκε' ἀπαλθήσεσθον, ἅ κεν μάρπτῃσι κεραυνός·
Ὄφρ' εἰδῇς, Γλαυκῶπις, ὅτ' ἂν σῷ πατρὶ μάχηαι.
Ἥρῃ δ' οὔτι τόσον νεμεσίζεται, οὐδὲ χολοῦται·
Αἰεὶ γάρ οἱ ἔωθεν ἐνικλᾷν, ὅ, ττι νοήσῃ.
Ἀλλὰ σύγ', αἰνοτάτη, κύον ἀδδεές, εἰ ἐτεόν γε
Τολμήσεις Διὸς ἄντα πελώριον ἔγχος ἀεῖραι.
  Ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ', ἀπέβη πόδας ὠκέα Ἶρις.
Αὐτὰρ Ἀθηναίην Ἥρη πρὸς μῦθον ἔειπεν·

" Semper enim mihi folet interrumpere, quicquid in animum induxero.
  Sic dixit: feftinabat autem Iris curfu procellas æquans, nunciatura:
Ivitque ex Idæis montibus ad magnum Olympum.
Primis autem in portis multas convalles habentis Olympi
Occurrens detinuit *eas*, Jovifque ipfis expofuit fermonem;
  " Quo tenditis? cur vobis in præcordiis furit animus?
" Non finit Saturnius auxilium ferre Argivis.
Sic enim minatus eft Saturni filius, fiquidem perficiet,
" Claudos redditurum quidem vobis fub curribus veloces equos,
" Vófque ipfas de curru dejecturum, & currus confracturum.
" Neque decem vertentibus annis
" Vulnera perfectè fanabimini, quæ deprehenfis imprefferit fulmen.
" Ut fcias, Minerva, quando cum tuo patre pugnaveris.
" Junoni autem non tantopere fuccenfet, neque irafcitur:
" Semper enim *illa* ei folet interrumpere, quicquid in animum induxerit.
" Sed tu, ô teterrima, ô canis inverecunda, fi reverà
" Audebis Jovem contra ingentem haftam attollere.
  Ac quidem fic locuta, abiit pedibus velox Iris.
" Tum Minervam Juno allocuta eft;

Ver. 409.——ἀελλόπος ἀγγελέουσα·]
——at illa leves cœli demiffa per auras.
Æn. XI. 595.

Ver. 419.——ἀπαλθήσεσθον,] *Al.* ἀπαλθήσεσθαι.

Ver. 420. Ὄφρ' εἰδῇς,] Vide fuprà ad *ver.* 406.

Ibid.——Γλαυκῶπις,] *Al.* Γλαυκῶπι.

Ver. 422.—γάρ οἱ] Vide fuprà ad ά, 51.

Ver. 423. Ἀλλὰ σύγ', αἰνοτάτη, κύον ἀδδεές,] Non hæc venuftè *Iris* ex *fuâ* perfonâ, fed ex Jovis. Quare hoc modo, ut opinor, vertendum, " *At Tu, inquit, O teterrima,* " *&c.*"

Ibid.—εἰ ἐτεόν γε Τολμήσεις] Quo iftud εἰ τολμήσεις referatur, nihil fubjungit. De quâ elegantiffimâ *Apofiopefi*, vide fuprà ad ά, 340.

"Ω πόποι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, οὐκέτ' ἔγωγε
Νῶϊν ἐῶ Διὸς ἄντα βροτῶν ἕνεκεν πολεμίζειν·
Τῶν ἄλλος μὲν ἀποφθίσθω, ἄλλος δὲ βιώτω,
Ὅς κε τύχῃ· κεῖνος δὲ τὰ ἃ φρονέων ἐνὶ θυμῷ
Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι δικαζέτω, ὡς ἐπιεικές.
Ὣς ἄρα φωνήσασα, πάλιν τρέπε μώνυχας ἵππους.
Τῇσιν δ' Ὧραι μὲν λῦσαν καλλίτριχας ἵππους·
Καὶ τοὺς μὲν κατέδησαν ἐπ' ἀμβροσίῃσι κάπῃσιν·
Ἅρματα δ' ἔκλιναν πρὸς ἐνώπια παμφανόωντα·
Αὐταὶ δὲ χρυσέοισιν ἐπὶ κλισμοῖσι κάθιζον
Μίγδ' ἄλλοισι θεοῖσι, φίλον τετιημέναι ἦτορ.
Ζεὺς δὲ πατὴρ Ἴδηθεν ἐΰτροχον ἅρμα καὶ ἵππους
Οὔλυμπόνδ' ἐδίωκε, θεῶν δ' ἐξίκετο θώκους.
Τῷ δὲ καὶ ἵππους μὲν λῦσε κλυτὸς Ἐννοσίγαιος,
Ἅρματα δ' ἀμβωμοῖσι τίθει, κατὰ λῖτα πετάσσας.
Αὐτὸς δὲ χρυσειον ἐπὶ θρόνον εὐρύοπα Ζεὺς
Ἕζετο, τῷ δ' ὑπὸ ποσσὶ μέγας πελεμίζετ' Ὄλυμπος.
Αἱ δ' οἶαι Διὸς ἀμφὶς Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη

" Eheu, Ægiochi Jovis filia, non ampliùs ego
" Nobis permitto Jovem contra mortalium causâ pugnare;
" Quorum alius quidem intereat, alius autem vivat,
" Ut cuique fors ferat: ille verò quæ sua sunt cogitans animo
" Trojanisque & Danais adjudicet, ut æquum *est*.
Sic fata, retrò vertit solidos ungulis equos.
His porrò Horæ quidem solverunt pulchros jubis equos;
Et eos quidem alligârunt ad ambrosia præsepia:
Currus autem inclinârunt ad parietes collucentes.
Ipsæ autem [*Juno & Minerva*] aureis in sellis recubitoriis sederunt
Mixtim *cum* aliis diis, suo mœstæ corde.
Jupiter autem pater ab Idâ pulchras rotas habentem currum & equos
Ad Olympum egit, deorumque pervenit ad sedes.
Huic autem & equos quidem solvit inclytus terræ quassator [*Neptunus*;]
Currus verò ad receptaculum posuit, linteo circumdato.
Ipse autem aureum in thronum latè sonans Jupiter
Consedit, eique sub pedibus magnus concutiebatur Olympus.
At solæ à Jove seorsum Minervaque & Juno

Ver. 429. Τῶν ἄλλος μὲν ἀποφθίσθω,] *Eustathius* legit ἀποφθείσθω· φθιέσθω, ἐξ οὗ κατὰ κρᾶσιν τὸ φθείσθω. Cæterùm aptissimè hæc ad personam *Junonis* superbam atque præfractam; quæ ut primùm, quod maximè velit, non possit; continuò, " *Nihil hac* " *Sui interesse; Sibi perinde esse, quis vin-* " *cat, quis pereat Mortalium.*"

Ver. 432.——τρέπε] *Al.* τράπε.

Ver. 435.—ἔκλιναν] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 436.——χρυσέοισιν] Pronuntiabatur χρυσοῖσιν. Vide suprà ad β', 268.

Ver. 441.——ἀμβωμοῖσι] Βωμοί, οὐ μόνον ἐφ' ὧν ἔθυον, ἀλλὰ καὶ——ἁπλῶς ἀνάστημα, ἐφ' ὃ ἐστι βῆναί τι καὶ τεθῆναι. Οὕτω γοῦν ἐν Ὀδυσσείᾳ ἀγαλμάτιά τινα, δᾷδας ἐν χερσὶν ἔχοντα, ἱστάμενα ἐπὶ βωμῶν, ἤτοι βάσεών τινων, ἔφασαν. *Eustath.*

Ibid.——πετάσσας.] Ità rectè edidit *Barnesius*. *Vulgg.* malè, πετάσας: Quod penultimam corripit.

Ver. 442.——εὐρύοπα Ζεὺς] Vide suprà ad ά, 175 & 498.

Ver. 443.—ὑπὸ ποσσὶ μέγας πελεμίζετ' Ὄλυμπος.] Vide suprà ad ά, 528, 529.

Ver. 444.——Διὸς ἀμφὶς] Vide suprà ad ά, 349.

Ver.

Ἥσθην, οὐδέ τι προσεφώνεον, οὐδ' ἐρέοντο·
Αὐτὰρ ὁ ἔγνω ᾗσιν ἐνὶ φρεσὶ, φώνησέν τε.
Τίφθ' οὕτω τετίησθον, Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη;
Οὐ μὲν δὴν κάμετόν γε μάχῃ ἔνι κυδιανείρῃ
Ὀλλῦσαι Τρῶας, τοῖσιν κότον αἰνὸν ἔθεσθε.
Πάντως, οἷον ἐμόν γε μένος καὶ χεῖρες ἄαπτοι,
Οὐκ ἄν με τρέψειαν, ὅσοι θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ.
Σφῶϊν δὲ πρίν περ τρόμος ἔλλαβε φαίδιμα γυῖα
Πρὶν πόλεμόν τ' ἰδέειν, πολέμοιό τε μέρμερα ἔργα.
Ὧδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔςαι·
Οὐκ ἂν ἐφ' ὑμετέρων ὀχέων, πληγέντε κεραυνῷ,
Ἂψ ἐς Ὄλυμπον ἵκεσθον, ἵν' ἀθανάτων ἕδος ἐςίν.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἐπέμυξαν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη·
Πλησίαι αἵγ' ἥσθην, κακὰ δὲ Τρώεσσι μεδέσθην.
Ἤτοι Ἀθηναίη ἀκέων ἦν, οὐδέ τι εἶπε,
Σκυζομένη Διῒ πατρὶ, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει·
Ἥρῃ δ' οὐκ ἔχαδε ςῆθος χόλον, ἀλλὰ προσηύδα·
Αἰνότατε Κρονίδη, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες;

Sedebant, nec omninò ipsum alloquebantur, neque interrogabant:
Sed ille cognovit suâ in mente, dixitque;
" Cur ità mœstæ estis, Minerváque & Juno?
" Non sanè diù laborâstis pugnâ in gloriosâ
" Ad perdendos Trojanos, quorum odium acerbum cepistis.
" Omninò, quæ *sunt* meæ vires & manus invictæ,
" Non me verterint quotquot dii sunt in Olympo.
" Vobis autem priùs tremor cepit pulchros artus,
" Quàm pugnamque videretis, pugnæque magna facinora.
" Sic enim edico, quod & perfectum fuisset:
" Haud sanè in vestris curribus, percussæ fulmine,
" Ampliùs in Olympum rediissetis, ubi immortalium sedes est.
Sic dixit: at compressis labris gemebant Minerváque & Juno:
Propinquæ hæ utique sedebant, malaque Trojanis cogitabant.
Ac Minerva quidem tacita erat, neque quicquam dixit,
Irata Jovi patri, ira quippe ipsam atrox tenebat:
Juno verò non continuit in pectore iram, sed allocuta est;
" Gravissime Saturnie, quale verbum dixisti?

Ver. 448.—Οὐ μὲν δὴν κάμετόν γε] Acerba & faceta irrisio: "*Citò sanè reversæ estis.*" Cæterùm Alii hîc legunt, Οὐ μὲν θὴν, & Οὐ μὲν δὴ, & Οὐ μέν τοι.

Ver. 454. Ὧδε γὰρ ἐξερέω,] Refertur istud γὰρ, non ad id quòd proximè præcessit, sed ad id quod elegantissimè reticetur: "*Ac* "*feliciter quidem vobis evenit, quod pugnam* "*inire timueritis*; *NAM*, &c." Vide suprà ad ἑ, 22.

Ibid.——ἔςαι·] *Al.* ἦεν. Scilicet, ἦεν ἄν.

Ver. 455.——πληγέντε] De voce, πληγέντε, vide suprà ad γ', 21. De constructione elegantissimâ, πληγέντε, etiam cùm de *Fæminis* sermo sit; vide ad ἑ, 778.

Ver. 456.——ἀθανάτων] Vide suprà ad ἑ, 398.

Ver. 458.——αἵ γ'] Notandum, quàm non sit supervacaneum istud γε, ad connectendam sententiam.

Ver. 461. Ἥρῃ] *Al.* Ἥρη, & Ἥρης. Vide suprà ad δ', 24.

Ver. 462.——ἔειπες;] *Al.* ἔειπας. Quod perinde est; & hîc, & aliis permultis in locis.

Ver.

Εὖ νυ κ̓ ἡμεῖς ἴδμεν, ὅ τοι σθένος ἐκ ἐπιεικτόν·
Ἀλλ᾽ ἔμπης Δαναῶν ὀλοφυρόμεθ᾽ αἰχμητάων,
Οἵ κεν δὴ κακὸν οἶτον ἀναπλήσαντες ὄλωνται·
Ἀλλ᾽ ἤτοι πολέμε μὲν ἀφεξόμεθ᾽, εἰ σὺ κελεύεις·
Βελὴν δ᾽ Ἀργείοις ὑποθησόμεθ᾽, ἥτις ὀνήσει,
Ὡς μὴ πάντες ὄλωνται, ὀδυσσαμένοιο τεοῖο.
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἠῦς δὴ κ̓ μᾶλλον ὑπερμενέα Κρονίωνα
Ὄψεαι, αἴκ᾽ ἐθέλησθα, βοῶπις πότνια Ἥρη,
Ὀλλύντ᾽ Ἀργείων πελὺν στρατὸν αἰχμητάων.
Οὐ γὰρ πρὶν πολέμε ἀποπαύσεται ὄβριμος Ἕκτωρ,
Πρὶν ὦρθαι παρὰ ναῦφι ποδώκεα Πηλείωνα,
Ἤματι τῷ, ὅτ᾽ ἂν οἱ μὲν ἐπὶ πρύμνῃσι μάχωνται
Στείνει ἐν αἰνοτάτῳ, περὶ Πατρόκλοιο πεσόντος·
Ὡς γὰρ θέσφατόν ἐστι· σέθεν δ᾽ ἐγὼ ἐκ ἀλεγίζω
Χωομένης, ἐδ᾽ εἴ κε τὰ νείατα πείραθ᾽ ἵκηαι
Γαίης κ̓ πόντοιο, ἵν᾽ Ἰαπετός τε Κρόνος τε
Ἥμενοι, ἔτ᾽ αὐγῇς ὑπερίονος ἠελίοιο
Τέρποντ᾽, ἔτ᾽ ἀνέμοισι· βαθὺς δέ τε τάρταρος ἀμφίς·

" Benè & nos scimus, quòd tibi potentia vinci nescia:
" Attamen Danaos lugemus bellicosos,
" Qui jam sanè malo fato expleto perierint.
" At certè bello quidem abstinebimus, si tu jubes:
" Consilium verò Argivis suggeremus, quod proderit,
" Ut nè omnes pereant, irato Te.
" Hanc autem respondens allocutus est nubes cogens Jupiter:
" Crastino manè etiam magis, præpotentem Saturnium
" Videbis, si vis, magnos oculos habens veneranda Juno,
" Perdentem Argivorum ingentem exercitum bellicosorum.
" Non enim priùs à bello cessabit fortis Hector,
" Quàm excitatus sit ad naves velox pedibus Pelides,
" Die illo, quando hi quidem ad puppes pugnaturi sint
" Angustiâ in gravissimâ, de Patroclo occiso.
" Sic enim fatale est: Tuî verò ego non rationem habeo
" Iratæ, neque si ultimos fines adieris
" Terræ & maris, ubi Iapetúsque Saturnúsque
" Sedentes, neque splendore supra gradientis solis
" Oblectantur, neque ventis; profundus autem tartarus circum:

Ver. 463. ——— ὅ τοι] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 468. ——— ὀδυσσαμένοιο τεοῖο.] Ità & suprà *ver.* 37. Quare pessimè in plerisque editum hîc, Θεοῖο. Quod hoc in loco prorsùs est invenustum.

Ver. 469. ——— νεφεληγερέτα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 471. — βοῶπις] Vide suprà ad ά, 551.

Ver. 474. Πρὶν ὦρθαι] Quâ ratione, πρὶν, hîc producatur; item Διΐ, *ver.* 493; & ἐρυσσάμενος, *ver.* 496; vide suprà ad ά, 51.

Ibid. ——— Πηλείωνα,] De *Achille* nusquam non inserto, vide suprà ad β́, 673, 681; ad έ, 788; & ad ί, 228.

Ver. 477. Ὡς γὰρ θέσφατόν ἐστι·]
——— Sic fata Deûm Rex
Sortitur ——— *Æn.* III. 375.

Ver.

Οὐδ' ἢν ἔνθ' ἀφίκηαι ἀλωμένη, οὐ σευ ἔγωγε
Σκυζομένης ἀλέγω, ἐπεὶ οὐ σέο κύντερον ἄλλο.
Ὣς φάτο· τὸν δ' οὔτι προσέφη λευκώλενος Ἥρη.
Ἐν δ' ἔπεσ' ὠκεανῷ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο,
Ἕλκον νύκτα μέλαιναν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν.
Τρωσὶν μέν ῥ' ἀέκουσιν ἔδυ φάος· αὐτὰρ Ἀχαιοῖς
Ἀσπασίη, τρίλλιστος, ἐπήλυθε νὺξ ἐρεβεννή.
Τρώων δ' αὖτ' ἀγορὴν ποιήσατο φαίδιμος Ἕκτωρ,
Νόσφι νεῶν ἀγαγὼν ποταμῷ ἔπι δινήεντι,
Ἐν καθαρῷ· ὅθι δὴ νεκύων διεφαίνετο χῶρος.
Ἐξ ἵππων δ' ἀποβάντες ἐπὶ χθόνα, μῦθον ἄκουον,
Τόν ῥ' Ἕκτωρ ἀγόρευε, Διῒ φίλος· ἐν δ' ἄρα χειρὶ
Ἔγχος ἔχ' ἑνδεκάπηχυ· πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς
Αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ χρύσεος θέε πόρκης·
Τῷ ὅγ' ἐρεισάμενος, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ Δάρδανοι, ἠδ' ἐπίκουροι·
Νῦν ἐφάμην, νῆάς τ' ὀλέσας καὶ πάντας Ἀχαιοὺς,

" Nè quidem si illuc (*inquam*) perveneris errabunda, tui ego
" Iratæ rationem habeo; quoniam non te impudentius aliud.
" Sic dixit: Ei autem nihil respondit candida ulnis Juno.
Occidit verò in Oceanum splendidum lumen solis,
Trahens noctem nigram super almam terram.
Ac Trojanis quidem invitis occidit lux: sed Achivis
Grata, exoptatissima, supervenit nox tenebrosa.
Trojanorum verò concionem habuit illustris Hector,
Seorsum à navibus, quùm duxisset fluvium ad vorticosum,
In puro; ubi utique cadaveribus vacuum apparebat spatium.
Ex equis verò cum descendissent in terram, orationem audiebant,
Quam Hector dicebat, Jovi carus: in manu autem
Hastam tenebat undecim cubitorum; prænitebat verò hastæ
Cuspis ærea, circumque aureus ambibat annulus:
Hâc ille nixus, verba alata locutus est:
" Audite me, Trojani, & Dardani, & Socii;
" Modò credidi, navibusque perditis & omnibus Achivis,

Ver. 485. Ἐν δ' ἔπεσ'——Ἕλκον νύκτα] Vertitur intereà cœlum, & ruit Oceano nox, Involvens umbrâ magnâ terrámque polumque. *Æn.* II. 250.
Nox ruit, & fuscis tellurem amplectitur alis. *Æn.* VIII. 369.

Ver. 486. ἄρουραν.] Vide suprà ad ζ, 142.

Ver. 487. Τρωσὶν μέν ῥ'] Non vacat istud ῥα; Eam enim vim habet, quam & in versione servavi, *Ac Trojanis quidem*, &c.

Ver. 488.——ἐπήλυθε] Non ex ἐπήλυθα, sed ex ἐπήλυθον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 490. Νόσφι] Vide suprà ad ά, 349.

Ibid.——ποταμῷ ἔπι] Ità rectè edidit *Barnesius*. Erat enim non, ut vulgò legitur, ποταμῷ ἐπί· sed (ut infrà, *ver.* 556.) μεσσηγὺ νεῶν, ἠδὲ Ξάνθοιο ῥοάων.

Ver. 492. Ἐξ ἵππων δ' ἀποβάντες]
——tota cohors——relictis
Ad terram defluxit equis.——
Æn. XI. 500.

Ver. 494.——ἔχ' ἑνδεκάπηχυ·] Vide suprà ad ζ, 319.

Ver. 495.——χρύσεος] Pronuntiabatur χρυσοῦς. Vide suprà ad β', 268.

Ver. 498. Νῦν ἐφάμην——ἀπονοστήσειν] Refertur istud Νῦν, non ad ἐφάμην, sed ad ὀλέσας ἀπονοστήσειν.

Ver.

Ἂψ ἀπονοστήσειν προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν·
Ἀλλὰ πρὶν κνέφας ἦλθε, τὸ νῦν ἐσάωσε μάλιστα
Ἀργείους καὶ νῆας ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἀλλ' ἤτοι νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ,
Δόρπα τ' ἐφοπλισόμεσθ'· αὐτὰρ καλλίτριχας ἵππους
Λύσαθ' ὑπ' ἐξ ὀχέων, παρὰ δέ σφισι βάλλετ' ἐδωδήν·
Ἐκ πόλιος δ' ἄξασθε βόας καὶ ἴφια μῆλα
Καρπαλίμως, οἶνον δὲ μελίφρονα οἰνίζεσθε,
Σῖτόν τ' ἐκ μεγάρων, ἐπὶ δὲ ξύλα πολλὰ λέγεσθε,
Ὥς κεν παννύχιοι, μέσφ' ἠοῦς ἠριγενείης,
Καίωμεν πυρὰ πολλὰ, σέλας δ' εἰς οὐρανὸν ἵκῃ·
Μήπως καὶ διὰ νύκτα καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Φεύγειν ὁρμήσωνται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης·
Μὴ μὰν ἀσπουδεί γε νεῶν ἐπιβαῖεν ἕκηλοι.
Ἀλλ' ὥς τις τούτων γε βέλος καὶ οἴκοθι πέσσῃ,
Βλήμενος ἢ ἰῷ ἢ ἔγχεϊ ὀξυόεντι,
Νηὸς ἐπιθρώσκων· ἵνα τις στυγέῃσι καὶ ἄλλος
Τρωσὶν ἐφ' ἱπποδάμοισι φέρειν πολύδακρυν ἄρηα.

" Retrò *me* rediturum ad Ilium ventosam :
" Sed priùs caligo supervenit, quæ nunc servavit maximè
" Argivos & naves in littore maris.
" Verùm nunc quidem obsequamur nocti nigræ,
" Cœnásque instruamus; atque pulchris jubis equos
" Solvite ex curribus, ipsisque apponite pabulum :
" Ex urbe autem ducite boves & pingues oves
" Properè, vinúmque suave afferte,
" Panemque ex domibus; insuperque ligna multa colligite,
" Ut per totam noctem, usque ad auroram manè genitam,
" Accendamus ignes multos, splendorque ad cœlum perveniat :
" Nè fortè etiam per noctem comantes Achivi
" Fugere aggrediantur super lata dorsa maris :
" Ne saltem illacessiti naves ascendant, & quieti.
" Sed *faciamus* ut quis eorum vulnus etiam domi curet,
" Percussus vel sagittâ vel hastâ acutâ,
" Dum navem properè conscendit : ut quis horreat etiam alius
" Trojanis equûm domitoribus inferre lamentabile bellum.

Ver. 499.—προτὶ] *Al.* ποτί. Quod idem est.

Ver. 501.——ἐπὶ ῥηγμῖνι] Quâ ratione, ἐπὶ, hîc ultimam producat; item, Διῒ, *ver.* 517; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 502.—πειθώμεθα νυκτὶ—, Δόρπα τ']
Nunc adeò, melior quoniam pars acta diei;
Quod superest, læti benè gestis corpora rebus
Procurate, viri; & pugnam sperate parati.
Æn. IX. 156.

Ver. 503.——ἐφοπλισόμεσθ'] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 504. Λύσαθ' ὑπ' ἐξ ὀχέων,] Non supervacaneum est istud, ὑπό. Vide infrà ad *ver.* 543.

Ver. 510.——διὰ νύκτα] *Schol.* Ἀντὶ τοῦ, διὰ νυκτός. Sed διὰ νύκτα φεύγειν, non est illud modò, quod dicimus (διὰ νυκτὸς) *noctu fugere*, sed & *noctis beneficio fugere*.

Ver. 514.————ὀξυόεντι,] Vide suprà ad ί, 50.

Ver. 516.——πολύδακρυν ἄρηα.] Vide suprà ad γ', 132.

Ver.

Κήρυκες δ' ἀνὰ ἄςυ Διῒ φίλοι ἀγγελλόντων,
Παῖδας πρωθήβας, πολιοκροτάφες τε γέροντας,
Λέξασθαι περὶ ἄςυ, θεοδμήτων ἐπὶ πύργων·
Θηλύτεραι δὲ γυναῖκες ἐνὶ μεγάροισιν ἑκάςη
Πῦρ μέγα καιόντων· φυλακὴ δέ τις ἔμπεδος ἔςω,
Μὴ λόχος εἰσέλθησι πόλιν, λαῶν ἀπεόντων.
Ὧδ' ἔςω, Τρῶες μεγαλήτορες, ὡς ἀγορεύω·
Μῦθος δ', ὃς μὲν νῦν ὑγιὴς, εἰρημένος ἔςω·
Τὸν δ' ἠῶς, Τρώεσσι μεθ' ἱπποδάμοις ἀγορεύσω.
Εὔχομαι ἐλπόμενος Διῒ τ' ἄλλοισίν τε θεοῖσιν,
Ἐξελάαν ἐνθένδε κύνας κηρεσσιφορήτυς,
Οὓς κῆρες φορέυσι μελαινάων ἐπὶ νηῶν.
Ἀλλ' ἤτοι ἐπὶ νυκτὶ φυλάξομεν ἡμέας αὐτὺς·
Πρωῒ δ' ὑπ' ἠοῖοι σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες

" Præcones autem per urbem Jovi cari jubeant,
" Pueros pubescentes, & temporibus canos senes,
" Excubias agere circum urbem, à Diis ædificatis in turribus :
" Sequioris autem sexûs Fœminæ in suis ædibus quæque
" Ignem magnum accendant ; custodiaque aliqua firma sit,
" Ne manus hostium per insidias ingrediatur urbem, copiis absentibus.
" Sic esto, Trojani magnanimi, ut dico :
" Ac Sermo *hic*, qui quidem nunc utilissimus, dictus esto :
" Qui autem manè *utilis sit*, Trojanos inter equûm domitores dicam.
" *Utique* vota facio sperans Jovique cæterisque diis,
" Expulsurum *me* hinc canes funestis fatis adductos,
" Quos fata adduxerunt nigris in navibus.
" Verùm enimverò per noctem custodiamus nos ipsos :
" Manè autem sub auroram armis armati

Ver. 517. Κήρυκες—Διῒ φίλοι] Jure gentium sacrosancti & inviolati.

Ver. 518.——πολιοκροτάφυς]
Candidior——tondenti barba cadebat.
Virgil. Ecl. I. 29.

Ver. 519. Λέξασθαι] Vide suprà ad β', 515.

Ver. 520. Θηλύτεραι δὲ γυναῖκες] *Imbecilliori sexu Fœminæ.* Sic apud *Sophoclem, Trachin.* 1070, Γυνὴ δὲ, θῆλυς ὖσα. "*Fœminea* "*vis, fœminea manus,*" vertente Cicerone. Et mox de seipso Hercules, *ibid. ver.* 1083, θῆλυς εὕρημαι τάλας, "*fœminata virtus oc*"*cidit,*" vertente itidem Cicerone. Stultissimè igitur vocem hanc, θηλύτεραι, ad sententiam minùs honestam hîc detorsit *Scholiastes*, & apud *Eustathium Porphyrius*. Quod & *ad rem*, hoc in loco, *ineptissimum* est; & *Hectore*, viro in primis gravissimo, *indignissimum*; cùmque etiam *de Suis* loquatur, plane *absurdissimum*.

Ver. 521. Πῦρ μέγα καιόντων· φυλακὴ δὲ]
Intereà vigilum excubiis obsidere portas,
——& mœnia cingere flammis.
Æn. IX. 159.

Ver. 524. Μῦθος δ', ὃς μὲν νῦν ὑγιὴς, εἰρημένος ἔςω·] Sententia ea est, quam in *Versione* exhibui. *Eustathius* alitèr accipit: Ὁ μὲν λόγος, ὃς νῦν εἰρημένος ἐςὶν, ὑγιὴς ἔςω. Καὶ συντέτακται μὲν καθ' Ὑπερβατόν.——Ὑγιὴς δὲ λόγος ὁ ἀπαράτρεπτος καὶ ἀκολόυθος. Verùm *Hyperbata* ista *Homero*, scriptori summè perspicuo, prorsùs erant ignota.

Ver. 529.——ἡμέας αὐτὺς·] Pronuntiabatur, ἡμᾶς αὐτὺς. Nam ἡμέας ultimam *producit*; idcóque contrahitur in ἡμᾶς. Alioque contraheretur in ἡμεῖς; sicuti βασιλέας, βασιλεῖς; ἀληθέας, ἀληθεῖς.

Ver. 530.——σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες—ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα.] Istud Σὺν τεύχεσι (propter adjunctam *præpositionem*) non refertur ad θωρηχθέντες, (vide ε, 737, & θ', 376, 388;) sed ad ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα. Quemadmodum & latinè dicitur, *armis armari*, non *cum armis armari*: è contrariò, *cum armis hostem aggredi*, rectè dicitur. Vide suprà ad ά, 528, 529.

Νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα.
Εἴσομαι, αἴκε μ' ὁ Τυδείδης κρατερὸς Διομήδης
Παρ νηῶν πρὸς τεῖχος ἀπώσεται, ἤ κεν ἐγὼ τὸν
Χαλκῷ δηώσας, ἔναρα βροτόεντα φέρωμαι.
Αὔριον ἣν ἀρετὴν διαείσεται, αἴ κ' ἐμὸν ἔγχος
Μείνῃ ἐπερχόμενον· ἀλλ' ἐν πρώτοισιν ὀΐω
Κείσεται οὐτηθεὶς, πολέες δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι,
Ἠελίου ἀνιόντος ἐς αὔριον. Αἲ γαρ ἐγὼν ὣς
Εἴην ἀθάνατος καὶ ἀγήραος ἤματα πάντα,
Τιοίμην δ', ὡς τίετ' Ἀθηναίη καὶ Ἀπόλλων,
Ὡς νῦν ἡμέρη ἥδε κακὸν φέρει Ἀργείοισιν.
Ὣς Ἕκτωρ ἀγόρευ'· ἐπὶ δὲ Τρῶες κελάδησαν·
Οἱ δ' ἵππους μὲν λῦσαν ὑπὸ ζυγοῦ ἱδρώοντας,
Δῆσαν δ' ἱμάντεσσι παρ' ἅρμασιν οἷσιν ἕκαστος·
Ἐκ πόλιος δ' ἄξαντο βόας καὶ ἴφια μῆλα
Καρπαλίμως· οἶνον δὲ μελίφρονα οἰνίζοντο,
Σῖτόν τ' ἐκ μεγάρων, ἐπὶ δὲ ξύλα πολλὰ λέγοντο.
Κνίσσην δ' ἐκ πεδίου ἄνεμοι φέρον οὐρανὸν εἴσω.

" Naves ad cavas excitemus acrem martem.
" Videbo, utrúmne me Tydides, fortis Diomedes,
" A navibus ad murum repellat, an ego illum
" Ære cùm occidero, spolia cruenta auferam.
" Cras suam virtutem perspectam dabit, si meam hastam
" Sustinuerit irruentem : sed in primis puto
" Jacebit vulneratus, multíque circa ipsum socii,
" Sole orto cras. Utinam enim ego ità
" Sim immortalis & expers senectutis *per* dies omnes,
" Et honorer, sicut honoratur Minerva & Apollo,
" Ut jam dies hic malum feret Argivis.
Sic Hector concionatus est : Trojani autem acclamabant :
Illique equos quidem solvebant jugo sudantes,
Ligabantque capistris apud currus suos unusquisque :
Ex urbe autem adducebant boves & pingues oves
Properè ; vinúmque suave afferebant,
Panemque ex domibus : & insuper ligna multa colligebant.
Nidorem autem ex campo venti ferebant *ad* Cœlum usque.

Ver. 536.—ἐπερχόμενον· ἀλλ'] Quâ ratione, ἐπερχόμενον, hîc ultimam producat; item, ἀριπρεπέα, *ver.* 552; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 539.——ἀθάνατος] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 543.——λῦσαν ὑπὸ ζυγοῦ ἱδρώοντας,] Ζυγοῦ ὑπελύσαν, (ut ὑπελύσαο δεσμῶν, ά, 401.) *Loris subtùs solutis expedierunt.* Nam istud, ὑπὸ, non refertur ad ζυγοῦ. Vide suprà, *ver.* 504.

Ver. 547, 549.————ξύλα πολλὰ λέγοντο.
——Οἱ δὲ, μέγα] *Barnesius* ex *Platonis Alcibiade secundo* locum hunc quatuor versibus (non ineptis quidem illis, si fortè huc pertineant) auctiorem edidit.

————ξύλα πολλὰ λέγοντο·
Ἕρδον δ' ἀθανάτοισι τεληέσσας ἑκατόμβας·
Κνίσσην δ' ἐκ πεδίου ἄνεμοι φέρον οὐρανὸν εἴσω
Ἡδεῖαν· τῆς δ' οὔτι θεοὶ μάκαρες δατέοντο,
Οὐδ' ἔθελον· μάλα γάρ σφιν ἀπήχθετο Ἴλιος ἱρὴ,
Καὶ Πρίαμος, καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.
Οἱ δὲ μέγα φρονέοντες————.

Ver.

Οἱ δὲ, μέγα φρονέοντες, ἐπὶ πτολέμοιο γεφύρῃ
Εἵατο παννύχιοι· πυρὰ δέ σφισι καίετο πολλά.
Ὡς δ' ὅτ' ἐν οὐρανῷ ἄστρα φαεινὴν ἀμφὶ σελήνην
Φαίνετ' ἀριπρεπέα, ὅτε τ' ἔπλετο νήνεμος αἰθὴρ,
Ἔκ τ' ἔφανον πᾶσαι σκοπιαὶ, καὶ πρώονες ἄκροι,
Καὶ νάπαι· οὐρανόθεν δ' ἄρ' ὑπερράγη ἄσπετος αἰθὴρ,
Πάντα δέ τ' εἴδεται ἄστρα· γέγηθε δέ τε φρένα ποιμήν·
Τόσσα, μεσηγὺ νεῶν ἠδὲ Ξάνθοιο ῥοάων,
Τρώων καιόντων πυρὰ φαίνετο Ἰλιόθι πρό.
Χίλι' ἄρ' ἐν πεδίῳ πυρὰ καίετο· πὰρ δὲ ἑκάστῳ
Εἵατο πεντήκοντα, σέλας πυρὸς αἰθομένοιο.
Ἵπποι δὲ κρῖ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ ὀλύρας,
Ἑσταότες παρ' ὄχεσφιν, εὔθρονον ἠῶ μίμνον.

Ipsi verò, multùm elati, secundum bellicos ordines
Sedebant per totam noctem; ignésque eis ardebant multi.
Sicut autem quando in cœlo stellæ lucidam circa lunam
Apparent perdecoræ, quando utique est sine vento æther,
Apparentque omnes speculæ, & cacumina summa,
Et saltus: cœlitùs autem aperitur immensus æther,
Et omnia conspiciuntur astra: gaudétque porrò animo pastor;
Ita tot, inter naves & Xanthi fluenta,
Trojanorum accendentium ignes apparebant Ilium ante.
Mille utique in campo ignes ardebant: ad singulos autem
Sedebant quinquageni *viri, ad* lumen ignis ardentis.
Equi verò hordeum album comedentes & avenas,
Stantes apud currus, pulchro sedentem in solio auroram expectabant.

Ver. 549.——ἐπὶ πτολέμοιο γεφύρῃ] *Al.* γεφύραις, sive γεφύρῃς. *Al.* ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας· ut suprà, *ver.* 378. Quem locum vide; itemque Υ, 371.

Ver. 550. Εἵατο παννύχιοι· πυρὰ δὲ σφισι καίετο πολλά.]

Collucent ignes; noctem custodia ducit
Insomnem,————— *Æn.* IX. 166.

Ver. 554.——οὐρανόθεν δ' ἄρ' ὑπερράγη ἄσπετος αἰθὴρ,] Elegantissima & planè mirifica descriptio. *Discissis subter & disjectis undique nubibus, aperuit se in immensum æther.*

Ver. 558. Χίλι' ἄρ' ἐν πεδίῳ] Notandum istud, ἄρ', singularem hîc *vim* habere in connectendâ sententiâ. "*Tot ignes apparebant:* "*Utique mille in campo ignes,*" &c. Tolle hæc particulam; perit continuò tota sententiæ venustas.

Ibid.——πὰρ δὲ ἑκάστῳ Εἵατο πεντήκοντα, σέλας πυρὸς αἰθομένοιο.] Alii legunt, σέλα; Quod ferri potest. Quod autem addit Scholiastes; Τῷ ἑκάστῳ, συναπτέον τὸ σέλᾳ· ἵν' ᾖ, παρ' ἑκάστῳ σέλαϊ καὶ φωτὶ τοῦ πυρός· jejuna est valdè, & inconcinna constructio. Cæterùm meritò hîc *Popius Terassonum*, scriptorem Gallicum, negligentiæ postulat; qui apud *Homerum* Trojanos cum Sociis non ampliùs decem fuisse millia contenderit, cùm hîc liquidò dictum sit milites numero fuisse quinquagies mille.

Ver. 560. Ἵπποι δὲ]

————& religatos ritè videbat
Carpere gramen equos— *Æn.* IX. 352.

Ver. 561.—εὔθρονον ἠῶ μίμνον.] Potuisset dicere,——ἔμιμνον εὔθρονον ἠῶ. At longè venustior est *Spondæus* iste, ad longinquam auroræ expectationem, & spem arduam, noctisque impatientem.

ΤΗΣ

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΙΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ι.

Ὑπόθεσις τῆς ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψωδίας. Ι.

Ἀγαμέμνων συμβουλεύσας τοῖς Ἕλλησι φεύγειν, ἵστανται τὴν ἐναντίαν ἀποφαινόμενοι γνώμην Διομήδης καὶ Νέστωρ. Συμβουλεύσαντος δὲ Νέστορος, πρὸς Ἀχιλλέα πέμπονται πρέσβεις. Καὶ δεηθεῖσιν ἀντεῖπεν αὐτοῖς Ἀχιλλεύς. Οἱ δὲ ἀπαγγέλλουσι, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς ὕπνον τρέπονται.

ἌΛΛΗ.

Ἐπαυλισαμένων τῶν πολεμίων, διὰ τὴν κατὰ τὸν πόλεμον εὐημερίαν, παρὰ τῷ ναυστάθμῳ, Ἀγαμέμνων ἀπηλπικὼς τὴν σωτηρίαν, ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας ἀποφαινόμενος γνώμην, ἀποφεύγειν ἐπιβάντας τῶν νηῶν κελεύει τοὺς Ἕλληνας· Διομήδης δὲ ἀντειπόντος, Νέστωρ παραυτίκα ἀμείβεται τοῦτον. Προςτίθησι δὲ τὰ λείποντα αὐτοῦ τοῖς λόγοις, φύλακας κελεύων ἐπὶ τὴν τάφρον ἐκπέμπειν, καὶ τοὺς ἀρίστους ἀθροίσαντα βουλεύσασθαι μετ᾽ αὐτῶν περὶ τῶν ἐπειγόντων. Πείθεται τούτοις ὁ βασιλεύς, καὶ τοὺς ἀρίστους ἑστιᾷ, ἐν οἷς πάλιν Νέστωρ Ἀγαμέμνονι σύμβουλος τῶν καλλίστων γίγνεται, τὸν μὲν πρὸς τὸν Ἀχιλλέα κελεύων αὐτὸν ὀργῆς λαθέσθαι, πρὸς δὲ τὸν ἐπείγοντα καιρὸν ἁρμόσασθαι, καὶ πρεσβείαν ὡς τὸν τοῦ Πηλέως ἀποστεῖλαι. Τοῦ δὲ βασιλέως καὶ δῶρα πολλὰ ὑπισχνουμένου δώσειν, καὶ κηδεστὴν ἀξιώσαντος γενέσθαι, παραγίγνονται πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, ὅ, τε Ἰθακήσιος, καὶ ὁ τοῦ Τελαμῶνος, καὶ πρὸς τούτοις Φοῖνιξ. Τῶν δὲ πρεσβέων ἐλθόντων, καὶ τὴν δέησιν ποιουμένων, καὶ τὰ κατὰ τοὺς Ἕλληνας μηνυσάντων, καὶ τὴν ἔπειξιν δηλούντων, ἄτεγκτος ὁ Ἀχιλλεύς, καὶ οὐδ᾽ ὅλως ἐνδιδοὺς πρὸς τὴν ἀκοὴν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων εὑρίσκεται· ἀλλὰ μνησικακῶν μὲν τῷ Ἀγαμέμνονι, τῶν δὲ δώρων καταφρονῶν, καὶ τῆς συγγενείας τοῦ βασιλέως ὑπερφρονῶν. Καὶ μετὰ τοῦτο Φοῖνιξ πείθειν αὐτὸν πειρᾶται καὶ δακρύει τὴν παροῦσαν τῶν Ἑλλήνων τύχην, ὡς εἰς ἔλεον αὐτὸν ὑπάξων· καὶ τῆς περὶ τὴν πρώτην ἡλικίαν ὑπομιμνήσκει τροφῆς· καὶ ὅτι οὐ χρή, παραδείγματι τῷ κατὰ τὴν παλλακίδα χρώμενος, πάντα μέχρι πείθεσθαι, δι᾽ ὧν εἶπεν, αἰνίττεται· καὶ ὡς πρὸς ἀνάγκην βοηθήσας, χωρὶς τιμῆς, μεταγνώσεται, τὴν Μελεάγρου μάχην καὶ Αἰτωλῶν διηγούμενος. Οὔτε δὲ Φοῖνιξ, πρεσβευτὴς εὐτυχής· καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐπίσης τοῖς ἄλλοις ἀποτυγχάνει. Οὔτε δὲ ὁ συγγενὴς αὐτὸν Αἴας ἔτρεψεν, ἐπιπλήσσων τι, καὶ ἱκετεύων, καὶ λοιδορούμενος, καὶ παντὶ τρόπῳ πεῖσαι πειρώμενος. Ἀλλὰ Φοίνικα μὲν παρ᾽ ἑαυτῷ κατέχει Ἀχιλλεύς· Ὀδυσσεὺς δέ, σὺν Αἴαντι, τὰ πρὸς τοῦ Ἀχιλλέως ἀποπρεσβεύεται τοῖς Ἕλλησιν. Ἐφ᾽ οἷς Διομήδης καθάπτεται μὲν Ἀχιλλέως, ὡς οὐ δεόντως ἀμέτρῳ ὀργῇ σχολάζοντος· τοὺς δὲ ἀρίστους ἐπὶ τὴν μάχην προτρέπεται.

Ἐπιγραφαί.

* Ἀπόπειρα· Πρεσβεία, ἢ Λιταί. * Vide Annotat ad ver. 17.

Ἄλλως.

Ἐξισόη δ' Ἀχιλῆος ἀπειθέος ἐςὶν Ἰῶτα.

ΩΣ οἱ μὲν Τρῶες φυλακὰς ἔχον· αὐτὰρ Ἀχαιὺς
Θεσπεσίη ἔχε Φύζα, Φόϐυ κρυόεντος ἑταίρη·
Πένθεϊ δ' ἀτλήτῳ βεϐολήατο πάντες ἄριςοι.
Ὡς δ' ἄνεμοι δύο πόντον ὀρίνετον ἰχθυόεντα,
Βορέης καὶ Ζέφυρος, τώ τε Θρήκηθεν ἄητον,
Ἐλθόντ' ἐξαπίνης· ἄμυδις δέ τε κῦμα κελαινὸν
Κορθύεται, πολλὸν δὲ παρὲξ ἅλα φῦκος ἔχευαν·
Ὡς ἐδαΐζετο θυμὸς ἐνὶ ςήθεσσιν Ἀχαιῶν.
Ἀτρείδης δ', ἄχεϊ μεγάλῳ βεϐολημένος ἦτορ,

ITA quidem Trojani custodias agebant: sed Achivos
Divinitùs immissa agebat Fuga, Metûs frigidi socia:
Luctu verò intolerando fauciati erant omnes fortissimi.
Sicut autem venti duo pontum commovent piscosum,
Boreas & Zephyrus; qui utique è Thraciâ spirant,
Advenientes repentinò; simulque & unda nigra
In acervum attollitur, multamque extra mare algam fundunt:
Sic scindebatur animus in pectoribus Achivorum.
Atrides autem dolore magno fauciatus cor,

Ver. 1. Ὣς οἱ μὲν] "Nec poëticâ modò, sed "*oratoriâ* virtute (*Homerus*) eminentissimus. "Nam, ut de laudibus, exhortationibus, "consolationibus taceam; nonne vel *Nonus liber*, quo missa ad Achillem legatio con-"tinetur,——omnes litium ac consiliorum "explicat artes? Affectus quidem vel illos "mites, vel hos concitatos, nemo erit tam "indoctus qui non in suâ potestate hunc "auctorem habuisse fateatur." *Quintilian. lib.* X. *cap.* 1. Καὶ ἐν αὐτῇ δὲ πρεσβείᾳ, ποικίλαις τέχναις ποιεῖ χρωμένυς τὺς ῥήτορας· Ὁ μὲν γὰρ Ὀδυσσεὺς, &c. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρυ ποιήσεως, §. 20. Ubi totum harum orationum artificium retexitur & enarratur. Ut & altero in Libro, qui inscribitur Τέχνη, §. 8 & 9.

Ver. 3. Πένθεϊ δ'——ἄριςοι.] Οἱ μὲν, ἄλλοι περὶ φυγῆς ἐπιμέλειαν ἐποιῦντο, οἱ δὲ ἄριςοι ἐν πένθει ἦσαν. *Schol. Victoriana*; sc. ex *Petri Victorii codice exscripta*.

Ver. 4. Ὡς δ' ἄνεμοι δύο——. Ὣς ἐδαΐζετο θυμὸς]

Adversi rupti ceu quondam turbine venti
Confligunt Zephyrusque Notusque—.
Æn. II. 416.

Cæterùm nodum hîc in scirpo quæsiverunt plerique, *quibusnam affectibus duobus* distraherentur Achivorum animi. *Porphyrius* (quem secutus est Scholiastes) φόϐον καὶ λύπην intelligit: *Quæst. Homeric.* 5. Sch. Victorian ἔκπληξιν τῶν παρόντων καὶ δέος τῶν μελλόντων. Alii ibidem memorati, Ζηνός τε νόον, καὶ Τρῶας ἀγαυύς. Admodùm invenustè omnes. Unum rem acu tetigit *Eustathius*: Δαΐζονται, ὅ ἐςι μερίζονται βυλαῖς, εἴτε μένειν, εἴτε φεύγειν χρεὼν· *fugerentne an permanerent*; *id scilicet in dubio erat*.

Ver. 5. Βορέης καὶ Ζέφυρος,] *Porphyrio* (Quæst. Homeric. 5.) scriptum est, Βόῤῥης. Quomodo Βορέης scilicet pronuntiabatur.

Ibid.——τώ τε Θρήκηθεν ἄητον,] Eo nimirum in pelago, cui & ab Aquilonis & ab Occidentis partibus adjacebat *Thracia* procellosa. Vide *Strabon. lib.* 1. *pag.* 49.

Ver. 9.——ἄχεϊ μεγάλῳ βεϐολημένος] Quâ ratione, ἄχεϊ, hîc ultimam producat; item ὑπερμενέϊ, *ver.* 23; & πάλιν, *ver.* 56; vide suprà ad ά, 51. Porrò alii hîc legunt, βεϐλημένος.

Φοίτα, κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κελεύων
Κλήδην εἰς ἀγορὴν κικλήσκειν ἄνδρα ἕκαστον,
Μηδὲ βοᾶν· αὐτὸς δὲ μετὰ πρώτοισι πονεῖτο.
Ἷζον δ' εἰν ἀγορῇ τετιηότες· ἂν δ' Ἀγαμέμνων
Ἵστατο δακρυχέων, ὥστε κρήνη μελάνυδρος,
Ἥ τε κατ' αἰγίλιπος πέτρης δνοφερὸν χέει ὕδωρ·
Ὣς ὁ βαρυστενάχων ἔπε' Ἀργείοισι μετηύδα·
Ὦ φίλοι, Ἀργείων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Ζεύς με μέγα Κρονίδης ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ·
Σχέτλιος, ὃς πρὶν μέν μοι ὑπέσχετο ϗ κατένευσεν
Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι·
Νῦν δὲ κακὴν ἀπάτην βουλεύσατο, καί με κελεύει
Δυσκλέα, Ἄργος ἱκέσθαι, ἐπεὶ πολὺν ὤλεσα λαόν.
Οὕτω που Διῒ μέλλει ὑπερμενέϊ φίλον εἶναι,
Ὃς δὴ πολλάων πολίων κατέλυσε κάρηνα,
Ἠδ' ἔτι ϗ λύσει· τοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ μέγιστον.
Ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες,
Φεύγωμεν σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν·

Obibat, præconès canoros jubens
Nominatim ad concionem vocare virum unumquemque,
Minimè autem clamare; ipseque inter primos laborabat.
Sedebant porrò in concione tristes: Agamemnon autem
Surrexit lachrymas fundens, ceu fons aquis niger,
Qui utique ab excelsâ petrâ nigram fundit aquam:
Sic ille graviter suspirans verba Argivis fecit;
" O amici, Argivorum ductores, & principes,
" Jupiter me valde Saturnius detrimento irretivit gravi:
" Infestus, qui antea quidem mihi promisit & annuit
" Ilio exciso bene munito rediturum;
" Nunc verò malam fraudem struxit, & me jubet
" Inglorium, Argos redire, postquam multum perdidi populum.
" Ita scilicet Jovi erit præpotenti placitum,
" Qui jam multarum urbium demolitus est vertices,
" Atque adhuc demolietur, hujus enim potentia est maxima.
" Verùm agite, ut ego dixero, pareamus omnes;
" Fugiamus cum navibus dilectam in patriam terram:

Ver. 11. Κλήδην——ἄνδρα ἕκαστον, μηδὲ βοᾶν] Ἕκαστον, scilicet τῶν Ἡγεμόνων. Et, μὴ βοᾶν· nè vel Hostes, vel etiam Sui, quantum trepidaretur, intelligerent. Ut rectè *Schol. Victorian.* Κατ' ὄνομα τοὺς ἀρίστους συνάγει, ἵνα μὴ ἔκπυστα γένηται τοῖς πολεμίοις τὰ πρασσόμενα, ἢ ϗ πρὸς τὸ μὴ ταράξαι τοὺς οἰκείους.

Ver. 14. Ἵστατο δακρυχέων,]
Multa gemens, largoque humectat flumine vultum. *Æn.* I. 469.

Ver. 17. Ὦ φίλοι,] Eâdem oratione suprà usus est *Agamemnon* ad tentandos Suorum animos, *lib.* β', 110, &c. Unde & hic *liber minus* inscribitur, Ἀπόπειρα.

Ver. 18. Ζεύς με μέγα] Vide suprà ad β', 111. Cæterum *Schol. Victorian.* hîc legendum volunt, σὺν τῷ σ', τὸ " μέγας."

Ver. 19.——πρὶν μέν μοι ὑπέσχετο] Τότε μὲν——ὅτε τὸν ὄνειρον ἔπεμψεν· (β', 12.) ἐκεῖ δὲ, πρὶν, διὰ τὸ, " Ἀστράπτων ἐπιδέξια," (β', 350, 353.) *Schol. Victorian.*

Ver. 20.——ἀπονέεσθαι·] Vide suprà ad ά, 308.

Ver. 25.——ϗ λύσει·] Vide suprà ad β', 118.

Ver.

Οὐ γὰρ ἔτι Τροίην αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Δὴν δ' ἄνεῳ ἦσαν τετιηότες υἷες Ἀχαιῶν·
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Ἀτρείδη, σοὶ πρῶτα μαχήσομαι ἀφραδέοντι,
Ἣ θέμις ἐστὶν, ἄναξ, ἀγορῇ· σὺ δὲ μή τι χολωθῇς.
Ἀλκὴν μέν μοι πρῶτον ὀνείδισας ἐν Δαναοῖσι,
Φὰς ἔμεν ἀπτόλεμον ϗ ἀνάλκιδα· ταῦτα δὲ πάντα
Ἴσασ' Ἀργείων ἠμὲν νέοι, ἠδὲ γέροντες.
Σοὶ δὲ διάνδιχα δῶκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω·
Σκήπτρῳ μέν τοι δῶκε τετιμῆσθαι περὶ πάντων,
Ἀλκὴν δ' οὔτοι δῶκεν, ὅ, τε κράτος ἐστὶ μέγιστον.
Δαιμόνι', οὕτω που μάλα ἔλπεαι υἷας Ἀχαιῶν
Ἀπτολέμους τ' ἔμεναι ϗ ἀνάλκιδας, ὡς ἀγορεύεις;
Εἰ δέ τοι αὐτῷ θυμὸς ἐπέσσυται ὥστε νέεσθαι,
Ἔρχεο· πάρ τοι ὁδὸς, νῆές δέ τοι ἄγχι θαλάσσης
Ἑστᾶσ', αἵ τοι ἕποντο Μυκήνηθεν μάλα πολλαί·
Ἀλλ' ἄλλοι μενέουσι καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ,
Εἰσόκε περ Τροίην διαπέρσομεν· εἰ δὲ ϗ αὐτοὶ,

" Non enim jam Trojam capiemus latas vias habentem.
Sic dixit; illi vero omnes taciti facti sunt silentio,
Diù autem muti erant tristes filii Achivorum:
Tandem verò inter eos locutus est pugnâ strenuus Diomedes;
" Atrida, tibi primùm adversabor inconsultè loquenti,
" Quâ fas est, ô rex, *in* concione: tu verò ne irascaris.
" De fortitudine quidem mihi primùm convitium fecisti inter Danaos,
" Dicens *me* esse imbellem & fortitudinis expertem: Hæc autem omnia
" Sciunt Argivorum & juvenes & senes.
" Tibi verò ex duobus alterum dedit Saturni filius versuti:
" Sceptro quidem tibi dedit honorari supra omnes,
" Virtutem autem non dedit, quod utique imperium est maximum.
" Bone vir, itáne planè credis filios Achivorum
" Imbellesque esse & fortitudinis expertes, ut dicis?
" Utique, si tibi ipsi animus properat ad reduendum,
" Abi: patet tibi via, navesque tibi prope mare
" Stant, quæ te secutæ sunt Mycenis valdé multæ:
" At alii manebunt comantes Achivi,
" Donec Trojam everterimus: Quòd si & ipsi *volunt*,

Ver. 29.——ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,] Vide suprà ad γ', 95.

Ver. 30. Δὴν δ' ἄνεῳ ἦσαν] Οὔτε γὰρ μένοντες, χρηστὴν ἔχον ἐλπίδα· οὔτε φεύγειν εὐκλεὲς ἐγίνωσκον. *Schol. Victorian.*

Ver. 31.—βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 32. Ἀτρείδη, σοὶ πρῶτα μαχήσομαι] Dicam equidem, licet arma mihi mortemque minetur. *Æn.* XI. 348.
Cæterùm totum hujus loci artificium retexit & singulatim enarrat *Dionys. Halicarn.* in libro qui inscribitur Τέχνη, §. 8 & 9; quem vide.

Ver. 34. Ἀλκὴν μέν μοι πρῶτον ὀνείδισας] Nempe in δ', 370, *&c.* Vide autem & ad δ', 401. Porrò *Schol. Victorian.* hîc legunt, πρῶτος. De prosodiâ autem vocis, ὀνείδισας; vide suprà ad ά, 140.

Ver. 40. Δαιμόνι'] Vide suprà ad β', 190.

Ver. 42.—ἐπέσσυται] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 46.—εἰ δὲ ϗ αὐτοὶ, φευγόντων,] Elegantissima *Aposiopesis.* Κομματικῶς δὲ εἶπε, μιμούμενος τὸν θυμούμενον. *Schol. Victorian.*

Φευγόντων σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν·
Νῶϊ δ', ἐγὼ Σθένελός τε, μαχησόμεθ', εἰσόκε τέκμωρ
Ἰλίου εὕρωμεν· σὺν γὰρ θεῷ εἰλήλυθμεν.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπίαχον υἷες Ἀχαιῶν,
Μῦθον ἀγασσάμενοι Διομήδεος ἱπποδάμοιο.
Τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετεφώνεεν ἱππότα Νέστωρ·
Τυδείδη, πέρι μὲν πολέμῳ ἔνι καρτερός ἐσσι,
Καὶ βουλῇ μετὰ πάντας ὁμήλικας ἔπλευ ἄριστος·
Οὔτις τοι τὸν μῦθον ὀνόσσεται, ὅσσοι Ἀχαιοί,
Οὐδὲ πάλιν ἐρέει· ἀτὰρ οὐ τέλος ἵκεο μύθων.
Ἦ μὴν καὶ νέος ἐσσὶ, ἐμὸς δέ κε καὶ πάϊς εἴης
Ὁπλότερος γενεῆφιν, ἀτὰρ πεπνυμένα βάζεις
Ἀργείων βασιλῆας, ἐπεὶ κατὰ μοῖραν ἔειπες.
Ἀλλ' ἄγ', ἐγὼν, ὃς σεῖο γεραίτερος εὔχομαι εἶναι,
Ἐξείπω, καὶ πάντα διΐξομαι· οὐδέ κέ τίς μοι
Μῦθον ἀτιμήσει, οὐδὲ κρείων Ἀγαμέμνων.
Ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιός ἐστιν ἐκεῖνος,

" Fugiant cum navibus dilectam in patriam terram:
" Nos verò, ego Sthenelusque, pugnabimus; donec finem
" Ilii invenerimus: favente enim Deo venimus.
Sic dixit: Atque omnes acclamârunt filii Achivorum,
Orationem admirati Diomedis equûm domitoris.
Inter eos autem surgens locutus est eques Nestor;
" Tydide, eximiè quidem in pugnâ fortis es,
" Et consilio inter omnes æquales es optimus.
" Nemo tibi hanc sententiam vituperaverit, quotquot *sunt* Achivi,
" Neque contra dixerit: sed non ad finem pervenisti consiliorum.
" Utique juvenis es, meus verò etiam filius esse posses
" Minimus natu; & tamen prudentiâ loqueris
" Argivorum regibus, quoniam rectè dixisti.
" Verùm age; ego, qui te senior glorior esse,
" Eloquar, & omnia persequar: neque aliquis mihi
" Sermonem improbaverit, ne quidem rex Agamemnon.
" Sine tribu, sine lege, sine lare est ille,

Ver. 48.——ἐγὼ Σθένελός τε,] Quantâ hîc cum arte *Sthenelum* collaudat, & προσυνεχυράζει! Ita ferè Cæsar: " *Quod si præterea nemo sequatur, tamen Se cum solâ decimâ legione* " (contra Germanos) *iturum, de quâ non dubitaret; sibique eam prætoriam cohortem futuram.*" De bello Gallico, lib. I. §. 40; *al.* 31. Et: " *An, me deleto, non animadvertebatis decem habere legiones populum Romanum, quæ non solum vobis obsistere, sed etiam cœlum diruere possent?*" De bello Hispanico, §. ult.

Ver. 49.—εἰλήλυθμεν.] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 52.—ἱππότα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 53. Τυδείδη, πέρι μὲν] Vide suprà ad ά, 249. Cæterùm de hujus orationis arte Rhetoricâ, vide enarrationem *Dionysii Halicarn.* in libro qui inscribitur Τέχνη, §. 8.

Scis ut te cunctis unam————
Prætulerim.———— *Æn.* XII. 143.

Ver. 55. Οὔτις τοι τὸν μῦθον ὀνόσσεται,—ἀτὰρ οὐ τέλος] Ἐνίοις δὲ καὶ συναναπληροῦν μετὰ εὐφημίας τὸ ἐλλεῖπον· ὡς ὁ Νέστωρ· " Οὔτις τοι τὸν μῦθον," &c. *Plutarch.* Εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον.

Ver. 58.———πεπνυμένα βάζεις Ἀργείων βασιλῆας,] Βάζεις πρὸς τοὺς βασιλεῖς. *Eustath.* Παρὰ πάντας τοὺς βασιλεῖς. *Schol.*

Ver. 63. Ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιος] E patriâ, è tribu, è familiâ omni ejectus. " *Nam* " *nec privatos Focos, nec publicas leges videtur,* " *nec Libertatis jura cara habere, quem Dis-* " *cordiæ,*

Ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου, ὀκρυόεντος.
Ἀλλ' ἤτοι νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ,
Δόρπα τ' ἐφοπλισόμεσθα· φυλακτῆρες δὲ ἕκαστοι
Λεξάσθων παρὰ τάφρον ὀρυκτὴν τείχεος ἐκτός.
Κούροισιν μὲν ταῦτ' ἐπιτέλλομαι· αὐτὰρ ἔπειτα,
Ἀτρείδη, σὺ μὲν ἄρχε· σὺ γὰρ βασιλεύτατός ἐσσι.
Δαίνυ δαῖτα γέρουσιν· ἔοικέ τοι, οὔτοι ἀεικές.
Πλεῖαί τοι οἴνου κλισίαι, τὸν νῆες Ἀχαιῶν
Ἠμάτιαι Θρήκηθεν ἐπ' εὐρέα πόντον ἄγουσι.
Πᾶσά τοι ἔσθ' ὑποδεξίη, πολέεσσι δ' ἀνάσσεις.
Πολλῶν δ' ἀγρομένων, τῷ πείσεαι, ὅς κεν ἀρίστην
Βουλὴν βουλεύσῃ· μάλα δὲ χρεὼ πάντας Ἀχαιοὺς

" Quisquis bellum amat intestinum, horrendum.
" Verùm enimvero nunc quidem pareamus nocti nigræ,
" Cœnasque instruamus: custodes autem quique
" Incubent ad fossam quam fodimus murum extra.
" Juvenibus quidem hæc præcipio; at deinde
" Atrida, tu quidem incipias: tu enim supremus es.
" Præbe convivium senibus: decet te, nequaquam *est* indecorum.
" Plena *sunt* tibi vino tentoria, quod naves Achivorum
" Quotidianæ ex Thraciâ per latum pontum advehunt.
" Omnis tibi adest ad excipiendum apparatus, multisque imperas.
" Multis autem congregatis, illi obsequaris, qui optimum
" Consilium dederit: valde enim opus *est* omnibus Græcis *consilio*

" *cordiæ; quem Cædes civium, quem Bellum* " *civile delectat.*" Cicero, Philipp. 13. Ὅτι τῶν φύσει ἡ πόλις ἐστί, καὶ ὅτι ἄνθρωπος φύσει πολιτικὸν ζῶον· καὶ ὁ ἄπολις διὰ φύσιν, καὶ οὐ διὰ τύχην, ἤτοι φαῦλός ἐστιν, ἢ κρείττων ἢ ἄνθρωπος· ὥσπερ καὶ ὁ ὑφ' Ὁμήρου λοιδορηθείς, " ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιος." *Aristot. de Republ. lib.* I. *cap.* 2.

——perjurus erit, sine gente, cruentus
Sanguine fraterno, fugitivus.——
Horat. Serm. II. 5, 15.

Ver. 64. Ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου,] Videtur hîc nonnullis, *Achillem* perstringere. At multò rectiùs *Dionysius Halicarn.* ὡς διὰ κοινοῦ δόγματος, καθαπτόμενος τοῦ Ἀγαμέμνονος· *libro suprà citato.* Ita enim infrà, *ver.* 109, 110. *Agamemnoni* vitio vertit Nestor, quòd Achillem, Achivorum fortissimum, non honorâsset.

Ver. 66.——ἐφοπλισόμεσθα·] Vide suprà ad ἀ, 140.

Ibid.——φυλακτῆρες] *Aristarchus* legit φυλακτῆρας.

Ver. 67. Λεξάσθων] Δυϊκὸν ῥῆμα, τὸ λεξάσθων, συντέτακται (inquit *Eustathius*) ὀνόματι πληθυντικῷ. Quod absurdum est, nisi quum de *Duobus* sermo fit; ut fusè ostendimus suprà ad ἀ, 566; & ad β', 288. Quare aut contractum erit λεξάσθων ex λεξάσθωσαν; aut eò scilicet spectabat *Nestor*, ut in stationibus *singulis* milites in vigilia manerent *bini*.

Ibid.——παρὰ τάφρον ὀρυκτὴν τείχεος ἐκτός.] Ἔσω τῆς τάφρου. *Schol. Victor.* Rectè. Ita enim infrà, *ver.* 87;——μέσσον τάφρου καὶ τείχεος ἷζον ἰόντες.

Ver. 69.——βασιλεύτατός] *Al.* βασιλεύτερος.

Ver. 70. Δαίνυ δαῖτα γέρουσι·] Ἵνα μὴ διαβάλλειν δοκῇ τὸν Ἀγαμέμνονα πρὸς τὸ πλῆθος, ὡς ἁμαρτόντα καὶ χρησάμενον ὀργῇ. *Plutarch. de audiendis Poëtis.* Item, *Symposiac. lib.* VII. *Qu.* 9. Cæterùm de Prosodiâ vocis, δαίνυ, vide suprà ad γ', 260. *Rectè* hanc ad rem citat *Barnesius* ex Aristophane;

Στόρνυ τέ μοι καὶ τῇδε κυρίδιον λέχος.

Item ex Euripide;

Ὄμνυ· σὺ δ' ἔξαρχ' ὅρκον, ὅστις εὐσεβής.
Iphig. in Taur. 743.

Quibus adde;

Ὄμνυ πέδον γῆς, πατέρα θ' ἥλιον πατρός.
Medea, 746.

Ὄμνυμι γαῖαν, λαμπρὸν ἡλίου τε φῶς.
Ibid. 752.

Et similia passim. Nam in his nullus unquam est licentiæ locus.

Ver. 75.——χρεὼ] Pronuntiabatur, χρῶ. Vide autem infra ad κ', 43.

Ἐσθλῆς ϗ πυκινῆς, ὅτι δήϊοι ἐγγύθι νηῶν
Καίουσιν πυρὰ πολλά· τίς ἂν τάδε γηθήσειε;
Νὺξ δ' ἥδ' ἠὲ διαῤῥαίσει στρατὸν, ἠὲ σαώσει.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον, ἠδ' ἐπίθοντο.
Ἐκ δὲ φυλακτῆρες σὺν τεύχεσιν ἐσσεύοντο,
Ἀμφί τε Νεστορίδην Θρασυμήδεα, ποιμένα λαῶν,
Ἠδ' ἀμφ' Ἀσκάλαφον ϗ Ἰάλμενον, υἷας Ἄρηος,
Ἀμφί τε Μηριόνην, Ἀφαρῆά τε, Δηΐπυρόν τε,
Ἠδ' ἀμφὶ Κρείοντος υἱὸν, Λυκομήδεα δῖον·
Ἑπτ' ἔσαν ἡγεμόνες φυλάκων, ἑκατὸν δὲ ἑκάστῳ
Κοῦροι ἅμ' ἔστειχον, δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντες·
Καδδὲ μέσον τάφρου ϗ τείχεος ἷζον ἰόντες·
Ἔνθάδε πῦρ κήαντο, τίθεντο δὲ δόρπον ἕκαστος.
Ἀτρείδης δὲ γέροντας ἀολλέας ἦγεν Ἀχαιῶν
Ἐς κλισίην, παρὰ δέ σφι τίθει μενοεικέα δαῖτα·
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος ϗ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Τοῖς ὁ γέρων πάμπρωτος ὑφαίνειν ἤρχετο μῆτιν
Νέστωρ, οὗ ϗ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο ϗ μετέειπεν·

« Bono & prudenti; quoniam hostes prope naves
« Accendunt ignes multos: Quis in his lætetur?
« Nox autem hæc vel disperdet exercitum, vel servabit.
Sic dixit; illi vero eum libenter & audierunt & obsecuti sunt:
Ac custodes cum armis properè exierunt,
Nempe Nestoridesque Thrasymedes, pastor populorum,
Et Ascalaphus & Ialmenus filii Martis,
Merionesque, Aphareusque, Deïpyrusque,
Et Creontis filius, Lycomedes nobilis:
Septem erant duces custodum, centeni verò cum singulis
Juvenes ordine ibant, longas hastas manibus tenentes;
Atque in medio fossæ & muri sedebant profecti:
Ibi ignem accenderunt, apposueruntque cœnam unusquisque.
Atrides autem proceres frequentes duxit Achivorum
In tentorium; ipsisque apposuit gratum animo convivium:
Hi autem ad cibos paratos appositos manus extenderunt.
Ac postquam potûs & cibi desiderium exemissent,
Illis senex omnium primus texere cœpit consilium
Nestor, cujus & antea optimum apparuerat consilium:
Qui ipsis cordatus concionatus est & dixit;

Ver. 77. Καίουσιν] *Al.* καίουσι· Quod perinde est. Vide ad ά, 51.
Ibid.——τίς ἂν τάδε γηθήσειε;] Vide suprà ad *δ*, 330.
Ver. 81. Ἀμφί τε Νεστορίδην] De hujus loquendi ratione, vide suprà ad *γ'*, 146.
Ver. 85. Ἑπτ' ἔσαν—, ἑκατὸν δὲ ἑκάστῳ]
Bis septem Rutuli, muros qui milite servent,
Delecti; ast illos centeni quemque sequuntur,
Purpurei cristis juvenes, auroque corusci.
Æn. IX. 161.
Ver. 94.——ἀρίστη φαίνετο βουλή·]
—potior sententia visa est. *Æn.* IV. 287.
Ver. 95. Ὅς σφιν] Ita rectè edidit *Barnesius*. *Stephanus*, aliique permulti· Ὃ σφιν: Malè.

Ἀτρείδη, κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,
Ἐν σοὶ μὲν λήξω, σέο δ' ἄρξομαι· ἕνεκα πολλῶν
Λαῶν ἐσσὶ ἄναξ, καί τοι Ζεὺς ἐγγυάλιξε
Σκῆπτρόν τ', ἠδὲ θέμιστας, ἵνα σφίσι βουλεύησθα·
Τῷ σε χρὴ πέρι μὲν φάσθαι ἔπος, ἠδ' ἐπακοῦσαι,
Κρηῆναι δὲ καὶ ἄλλῳ, ὅταν τινὰ θυμὸς ἀνώγῃ
Εἰπεῖν εἰς ἀγαθόν· σέο δ' ἕξεται, ὅ, ττι κεν ἄρχῃ.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω, ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα.
Οὐ γάρ τις νόον ἄλλος ἀμείνονα τοῦδε νοήσει,
Οἷον ἐγὼ νοέω, ἠμὲν πάλαι, ἠδ' ἔτι καὶ νῦν,
Ἐξέτι τοῦ, ὅτε, διογενὲς, Βρισηΐδα κούρην
Χωομένου Ἀχιλῆος ἔβης κλισίηθεν ἀπούρας·
Οὔτι καθ' ἡμέτερόν γε νόον· μάλα γάρ τοι ἔγωγε
Πόλλ' ἀπεμυθεόμην· σὺ δὲ σῷ μεγαλήτορι θυμῷ
Εἴξας, ἄνδρα φέριστον, ὃν ἀθάνατοί περ ἔτισαν,

"Atrida, gloriosissime, rex virorum, Agamemnon,
"In te quidem finiam, à te autem incipiam; quoniam multorum
"Populorum es rex, & tibi Jupiter in manus dedit
"Sceptrumque, & jura; ut ipsis consulas:
"Ideo te oportet suprà *omnes* & dicere sententiam, & audire,
"Perficere etiam & alterius *consilium*, quum aliquem animus jusserit
"Dicere in bonum: penes te autem erit quicquid optimum visum fuerit.
"At ego dicam, ut mihi videtur esse optimum.
"Non enim quis sententiam alius meliorem hâc excogitaverit,
"Qualem ego sentio, & olim, & etiam nunc,
"Ex eo *tempore*, quando, generose, Briseïda puellam
"Irati Achillis abiisti à tentorio auferens:
"Nequaquam secundum nostram quidem sententiam: valde enim tibi ego
"Multis dissuadebam: tu autem tuo magno animo
"Cedens, virum fortissimum, quem etiam immortales honorârunt,

Ver. 97. Ἐν σοὶ μὲν λήξω, σέο δ' ἄρξομαι·] A Te principium, Tibi desinet.—— *Virg. Ecl.* VIII. 11.
Primâ dicte mihi, summâ dicende Camœnâ. *Horat. Epist.* I. 1, 1.
Ἀρχόμενοι δὴ Λίνον καὶ λήγοντες καλέουσιν. *Hesiod.*

Ver. 99. Σκῆπτρόν τ', ἠδὲ θέμιστας,] Σκῆπτρον, διὰ τὸ κράτος· θέμιστας, διὰ τὸ δίκαιον· οὔπω γὰρ εἶχον γραπτοὺς νόμους. *Schol. Victorian.*

Ver. 102. ——σέο δ' ἕξεται, ὅ, ττι κεν ἄρχῃ.] Τὸ τῶν λόγων κατόρθωμα, σὸν ἔσται· εἰς σὲ γὰρ ἀνενεχθήσεται, ὅ, τι ἂν κρατῇ καὶ συμφέρῃ——Ὁ δήποτε τῆς παραινέσεως πρωτεύῃ καὶ ἐπικραιωθῇ ἐκ σοῦ γίνεται. Καὶ ἀλλαχοῦ, (Odyss. λ', 345.)——"ἐκ τοῦδ' ἔχεται ἔργον τε ἔπος τε." *Schol. Vulg. & Victorian.*

Ver. 104. Οὐ γάρ τις νόον ἄλλος ἀμείνονα] Vide suprà ad ά, 249, 260; & ad β', 372. Cæterùm alii hic legunt, νόον ἄλλον.

Ver. 106. ——διογενὲς,] *Al.* διογενοῦς. Ut referatur scilicet ad Ἀχιλῆος. Quod est hoc in loco minùs venustum.

Ver. 109. ——σὺ δὲ σῷ μεγαλήτορι θυμῷ Εἴξας,] Δεξιῶς ὑπήλλαξε τὰ ὀνόματα· τὴν αὐθαδείαν μεγαλοφροσύνην καλῶν· καὶ τὸ προπετὲς, εἴξας, λέγων. *Schol. Victorian.* Φίλος ἐπιεικὴς——ἐπαίνῳ μᾶλλον ἢ ψόγῳ χαίρει πρὸς ἐπανόρθωσιν ἤθους χρώμενος. Οὐδὲν γὰρ ἄλλο ποιεῖ τὸν παῤῥησιαζόμενον ἥκιστα λυπεῖν καὶ μάλιστα θεραπεύειν, ἢ——μετ' εὐνοίας προσφέρεσθαι τοῖς ἁμαρτάνουσιν. Ὅθεν οὔτε ἀρνουμένους δεῖ πικρῶς ἐξελέγχειν, οὔτε κωλύειν ἀπολογουμένους, ἀλλὰ καὶ προφάσεις εὐσχήμονας ἁμωσγέπως συνεκπορίζειν, καὶ, τῆς χείρονος αἰτίας ἀφισταμένους, αὐτὸν ἐνδιδόναι μετριώτερον· ὡς——πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα ὁ Νέστωρ "σὺ δὲ σῷ μεγαλήτορι θυμῷ Εἴξας." Ἠθικώτερον γὰρ, οἶμαι, τοῦ ἠδίκησας καὶ ἠσχημόνησας, &c. Plutarch. de Adul. & Amici discrim.

Ver. 110. ——ἀθάνατοι] Vide suprà ad ά, 198.

Ἠτίμησας· ἑλὼν γὰρ ἔχεις γέρας· ἀλλ᾽ ἔτι καὶ νῦν
Φραζώμεσθ᾽, ὥς κέν μιν ἀρεσσάμενοι πεπίθοιμεν
Δώροισίν τ᾽ ἀγανοῖσιν, ἔπεσσί τε μειλιχίοισι.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ὦ γέρον, οὔ τι ψεῦδος ἐμὰς ἄτας κατέλεξας·
Ἀασάμην, οὐδ᾽ αὐτὸς ἀναίνομαι· ἀντί νυ πολλῶν
Λαῶν ἐστιν ἀνὴρ, ὅν τε Ζεὺς κῆρι φιλήσῃ·
Ὡς νῦν τοῦτον ἔτισε, δάμασσε δὲ λαὸν Ἀχαιῶν.
Ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἀασάμην, φρεσὶ λευγαλέῃσι πιθήσας,
Ἂψ ἐθέλω ἀρέσαι, δόμεναί τ᾽ ἀπερείσι᾽ ἄποινα·
Ὑμῖν δ᾽ ἐν πάντεσσι περικλυτὰ δῶρ᾽ ὀνομήνω,

" Contumeliâ affecisti; ereptum enim habes præmium: verùm etiam & nunc
" Deliberemus, quomodo ipsum placantes flectamus
" Donisque placidis, verbisque blandis.
Hunc autem rursum allocutus est rex virorum Agamemnon;
" O senex, neutiquam mentitus mea errata enumerâsti:
" Peccavi, neque ipse nego; multarum nempe instar
" Copiarum est vir, quem Jupiter ex animo dilexerit;
" Sicut nunc hunc honoravit, domuitque populum Achivorum.
" Verùm quoniam peccavi, animo lævo obsecutus,
" Iterùm volo placare, dareque ingentia dona:
" Vobis autem coram omnibus inclyta dona nominabo,

Ver. 115.—— οὔ τι ψεῦδος ἐμὰς ἄτας κατέλεξας·] Ἔστι δὲ, inquit *Eustathius*, τὸ, " ψεῦ-" δος" μὲν ἐπιῤῥηματικὸν, ἀντὶ τοῦ. ψευδῶς· εἰ μή τις ἴσως ἐθέλει στίζειν ἐν τῷ, " οὔτι ψεῦ-" δος." εἶτα ἐπάγειν ἀσυνδέτως κατ᾽ ἔλλειψιν τὸ ἐφεξῆς· ἵνα λέγῃ κομματικῶς, " οὔτι ψεῦ-" δός ἐστιν ὧν ἐδημηγόρησας· ἐμὰς ἄτας κατ-" έλεξας." Minus peritè, ut mihi quidem videtur. Quid enim invenustiùs, aut magis biulcè dici potuisset? Reverà illud, ψεῦδος, hoc in loco est, κατὰ ψεῦδος, cujus contrarium est, κατ᾽ ἀλήθειαν, vel, πρὸς ἀλήθειαν.

Ver. 116. Ἀασάμην,] Verbum hoc fictitium & abnorme, ά in primis syllabis utramque habet *ancipitem*. Quod in hoc verbo (credo) est *singulare*. Fortè tamen hujus rei ratio ex eâ petenda erit analogiâ, quâ analogiâ dicitur Κρονίονος & Κρονίωνος, τεθνηότος & τεθνεῶτος, μετήορος & μετέωρος, λαὸς & λεὼς, βασιλῆος & βασιλέως, βασιλῆα & βασιλέα, Ἀχιλλῆα & Ἀχιλλέα, *&c.*

Ibid. ——— ἀντί νυ πολλῶν] Notandum quàm non supervacaneum hîc sit istud νύ, sed eandem fere vim habeat ac Latinum *nempe*.

Ver. 119. Ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἀασάμην,] Vide suprà ad *ver.* 116. Item ad β´, 111.

Ibid. —— φρεσὶ λευγαλέῃσι πιθήσας, Ἂψ ἐθέλω ἀρέσαι,] Οὕτω δὲ τὰ ἔπη ταῦτα προηνέγκατο Διοσκουρίδης ὁ Ἰσοκράτους μαθητής,

Ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἀασάμην, φρεσὶ λευγαλέῃσι πιθήσας,
Ἢ οἴνῳ μεθύων, ἤ μ᾽ ἔβλαψαν θεοὶ ἄλλοι,
Ἂψ ἐθέλω ἀρέσαι.—*Athenæus*, *lib.* I. *c.* 9.

Barnesius versum istum alterum inserendum potiùs contendit (ubi & *Eustathius* ejusdem meminit) infrà in *lib.* τ´, post *vers.* 137:

Ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἀασάμην, (καί μευ φρένας ἐξέλετο Ζεύς.)
Ἢ οἴνῳ μεθύων, ἤ μ᾽ ἔβλαψαν θεοὶ ἄλλοι,
Ἂψ ἐθέλω ἀρέσαι.————

Sed neutro in loco satis aptè cohæret versus iste. Nam *priore* in loco, ubi Jovis mentio non fit, non rectè inseritur istud θεοὶ ἄλλοι. Est *posteriore* in loco, non satis aptè apponitur istud οἴνῳ μεθύων, nisi Parenthesi inclusa dempseris; quæ tamen si dempseris, jam non ampliùs cohærebit alterum istud θεοὶ ἄλλοι.

Ver. 120.——δόμεναί τ᾽ ἀπερείσι᾽ ἄποινα·] Ἵνα μὴ, *Μικροψυχίας* ἕνεκα, δοκῇ τὸν στρατὸν ἀποστερεῖν *Συμμαχίας*. *Schol. Victorian.* Τῆς Βρισηΐδος τὴν ἀφαίρεσιν εἰς τὴν Ἄτην (suprà, *ver.* 18.) ἀναφέρων ὁ Ἀγαμέμνων ὅμως " ἂψ ἐθέλει ἀρέσαι, δόμεναί τ᾽ ἀπερεί-" σι᾽ ἄποινα." Καὶ γὰρ τὸ δεῖσθαι, τοῦ μὴ καταφρονοῦντός ἐστι· καὶ ταπεινὸς φανεὶς ὁ ἀδικήσας, ἔλυσε τὴν τῆς ὀλιγωρίας δόξαν. *Plutarch.* περὶ ἀοργησίας.

Ver. 121. Ὑμῖν] *Al.* Ἡμῖν.

Ἑπτ' ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα,
Αἴθωνας δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ' ἵππους
Πηγοὺς, ἀθλοφόρους, οἳ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.
Οὔ κεν ἀλήϊος εἴη ἀνὴρ, ᾧ τόσσα γένοιτο,
Οὐδέ κεν ἀκτήμων ἐριτίμοιο χρυσοῖο,
Ὅσσα μοι ἠνείκαντο ἄεθλια μώνυχες ἵπποι.
Δώσω δ' ἑπτὰ γυναῖκας ἀμύμονας, ἔργ' εἰδυίας,
Λεσβίδας· ἃς, ὅτε Λέσβον ἐϋκτιμένην ἕλεν αὐτὸς,
Ἐξελόμην, αἳ κάλλει ἐνίκων φῦλα γυναικῶν·
Τὰς μέν οἱ δώσω, μετὰ δ' ἔσσεται, ἣν τοτ' ἀπηύρων
Κούρην Βρισῆος· καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι
Μήποτε τῆς εὐνῆς ἐπιβήμεναι, ἠδὲ μιγῆναι,
Ἣι θέμις ἀνθρώπων πέλει, ἀνδρῶν ἠδὲ γυναικῶν.
Ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσσεται· εἰ δέ κεν αὖτε

" Septem igni nunquam admotos tripodas, decemque auri talenta,
" Splendidosque lebetas viginti, duodecimque equos
" Validos, in cursu victores, qui præmia pedibus reportarunt.
" Non sane pauper esset vir, cui tot contigerint,
" Neque inops valde preciosi auri,
" Quot mihi attulerunt præmia solidi ungulis equi.
" Dabo item septem mulieres formâ præstante, operum scientes,
" Lesbias; quas, quando Lesbum bene habitatam cepit ipse,
" Delegi, quæ pulchritudine vincebant genus mulierum:
" Has quidem ei dabo; interque *eas* erit, quam tunc abstuli
" Filiam Brisëi; & magnum jusjurandum addam
" Nunquam *ejus* cubile ascendisse, vel cum ea rem habuisse,
" Qua mos hominum est, virorum & mulierum.
" Hæc quidem statim omnia aderunt: si vero insuper

Ver. 122.——ἀπύρους τρίποδας——Αἴθωνας δὲ λέβητας]

Bina dabo argento perfecta, atque aspera signis,
Pocula:——————
Et tripodas geminos; auri duo magna talenta. *Æn.* IX. 263.

Ἀπύρους, πρὸς σύγκρισιν τῶν ἐμπυριβητῶν· αἴθωνας δὲ, τοὺς εἰς πῦρ βαλλομένους. *Schol. Victorian.* Ἦν γὰρ τὸ ἀρχαῖον δύο γένη τριπόδων, οὓς καλεῖσθαι λέβητας συνέβαινεν ἀμφοτέρους.——Τρίπους χαλκοῦς——ὃν νῦν λέβητα καλοῦσι. Οὗτοι δ' ἦσαν οἱ μὲν ἄπυροι, εἰς οὓς τὸν οἶνον ἐξεκεράννυον· οἱ δὲ λοετροχόοι, ἐν οἷς τὸ ὕδωρ ἐθέρμαινον καὶ ἐμπυριβῆται. *Athenæus, lib.* II. *c.* 2.

Ver. 124.——οἳ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.] Οὐκ ἐν Πελοποννήσῳ ἦσαν οἱ ἵπποι ἠγωνισμένοι· εἶεν γὰρ ἂν ἤδη γέροντες· ἀλλ' ἐν Ἰλίῳ νενικήκασιν, ἐπιταφίους ἀγῶνας ἀγωνιζόμενοι. *Schol. Victorian.*

Ver. 127.——μώνυχες ἵπποι.]

——solido——ungula cornu. *Georg.* III. 88.

Ver. 128.——ἀμύμονας, ἔργ' εἰδυίας,] *Al.* ἀμύμονα ἔργ' εἰδυίας.

Præterea bis sex genitor lectissima matrum
Corpora, captivosque dabit.——
Æn. IX. 272.

Ver. 129.——ἃς——ἕλεν αὐτὸς,] Πιθανῶς ἔπαινον Ἀχιλλέως παρενέμιξε, καὶ μονονουχὶ παραχωρήσειν φησὶν τῶν αὐτοῦ σκύλων. Ἅμα δὲ καὶ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ τὴν δωρεὰν ἄγει, ἐμφαίνων ὅτι, ἃ οὐδὲν ἐκεῖνος, δίδωσιν. Ἁπλοῦν δὲ τὸ ἦθος, καὶ πάντα πρὸς πειθώ. *Schol. Victorian.*

Ver. 131. Τὰς μέν οἱ δώσω,] Quâ ratione hîc μὲν (etiam extra cæsuram) producatur; item ἐπὶ, *ver.* 132; & ἐνὶ, *ver.* 144; & πρὸς, *ver.* 147; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 134. Ἣ θέμις ἀνθρώπων] Θαυμαστῶς τὴν αἰσχρὰν λέξιν ἐκάλυψε.——τιμιωτάταις προσηγορίαις ἐπισκιάζων. *Schol. Victorian.*

Ver. 135.——εἰ δέ κεν αὖτε]

Si verò capere Italiam, sceptrisque potiri
Contigerit victori, & prædæ ducere sortem; *Æn.* IX. 267.

Ἄστυ μέγα Πριάμοιο θεοὶ δώωσ' ἀλαπάξαι,
Νῆας ἅλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηησάσθω,
Εἰσελθὼν, ὅτε κεν δατεώμεθα ληΐδ' Ἀχαιοί.
Τρωϊάδας δὲ γυναῖκας ἐείκοσιν αὐτὸς ἑλέσθω,
Αἵ κε μετ' Ἀργείην Ἑλένην κάλλισαι ἔωσιν.
Εἰ δέ κεν Ἄργος ἱκοίμεθ' Ἀχαιϊκὸν, οὖθαρ ἀρούρης,
Γαμβρός κέν μοι ἔοι· τίσω δέ μιν ἶσον Ὀρέστῃ,
Ὅς μοι τηλύγετος τρέφεται θαλίῃ ἔνι πολλῇ.
Τρεῖς δέ μοι εἰσὶ θύγατρες ἐνὶ μεγάρῳ εὐπήκτῳ,
Χρυσόθεμις, καὶ Λαοδίκη, καὶ Ἰφιάνασσα·
Τάων, ἥν κ' ἐθέλῃσι, φίλην ἀνάεδνον ἀγέσθω
Πρὸς οἶκον Πηλῆος· ἐγὼ δ' ἐπιμείλια δώσω
Πολλὰ μάλ', ὅσσ' οὔπω τις ἑῇ ἐπέδωκε θυγατρί.
Ἑπτὰ δέ οἱ δώσω εὖ ναιόμενα πτολίεθρα,
Καρδαμύλην, Ἐνόπην τε, καὶ Ἱρὴν ποιήεσσαν,
Φηράς τε ζαθέας, ἠδ' Ἄνθειαν βαθύλειμον,

" Urbem magnam Priami dii dederint evertere,
" Naves abundè auro & ære congesto impleat,
" Ingressus, quando dividemus prædam Achivi.
" Trojanas porro mulieres viginti ipse deligat,
" Quæ post Argivam Helenam pulcherrimæ sint.
" Quod si unquam Argos pervenerimus Achaïcum, uber agri,
" Tum verò gener mihi sit; honorabo autem ipsum æqualiter Oresti,
" Qui mihi unicus nutritur rerum copiâ in magnâ.
" Tres autem mihi sunt filiæ in domo bene constructâ,
" Chrysothemis, & Laodice, & Iphianassa:
" Harum, quam velit, dilectam sine sponsalibus ducat
" Ad domum Pelei: ego vero dotalia dona dabo
" Multa valde, quot adhuc nemo suæ dedit filiæ.
" Septem porrò ei dabo bene habitatas urbes,
" Cardamylen, Enopenque, & Hiran herbosam,
" Pherasque inclytas, & Antheam profunda habentem prata,

Ver. 137. Νῆας ἅλις χρυσοῦ] Plerique hîc legunt, Νῆα ἅλις χρυσοῦ. Quod ferri potest. Verùm cùm infrà, *ver.* 297, à plerisque scribatur Νῆας· & hîc quoque, cum *Barnesio*, Νῆας edidi. *Eustathius* utrobique legit, Νῆα. Quod perinde erit.

Ver. 141.—ἀρούρης,] Vide suprà ad ζ, 142.

Ver. 142.—— ἔοι·] *Al.* εἴη.

Ver. 144. Τρεῖς δέ μοι εἰσὶ θύγατρες]

Sunt mihi bis septem præstanti corpore nymphæ:
Quarum quæ formâ pulcherrima, Deïopeiam
Connubio jungam stabili, propriamque dicabo;
Omnes ut tecum meritis pro talibus annos
Exigat, & pulchrâ faciat te prole parentem. *Æn.* I. 75.

Ver. 147.——ἐπιμείλια δώσω] *Al.* ἐπὶ μείλια δώσω. Nempè μείλια ἐπιδώσω.

Ver. 149. Ἑπτὰ δέ οἱ δώσω] Ἄδηλον, εἴτε φερνὴν ἐπὶ τῇ θυγατρὶ καὶ ταύτας δίδωσι τὰς πόλεις· ἢ ἔξωθεν, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα δῶρα. *Schol. Victorian.* At verò mihi nequaquam hoc ἄδηλον videtur. Si enim φερνῇ & has urbes annumerâsset, dixisset utique, non Ἑπτὰ δέ οἱ δώσω, sed Ἑπτὰ ἄρ' οἱ δώσω· non, *Septem autem*, vel *Septem porrò*; sed *Septem utique*, ei dabo.

Ibid.——εὖ ναιόμενα πτολίεθρα,—— Καὶ οἱ ὑπὸ σκῆπτρον]

Insuper id campi, quod rex habet ipse Latinus. *Æn.* IX. 274.

Ver. 150.——Ἱρὴν] *Al.* Ἵρην & Ἴρην.

Καλήν τ' Αἴπειαν, καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν.
Πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλὸς νέαται Πύλου ἠμαθόεντος·
Ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι πολύῤῥηνες, πολυβοῦται,
Οἵ κέ ἑ δωτίνῃσι, θεὸν ὥς, τιμήσουσι,
Καί οἱ ὑπὸ σκήπτρῳ λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας.
Ταῦτά κέ οἱ τελέσαιμι μεταλλήξαντι χόλοιο.
Δμηθήτω· Ἀΐδης τοι ἀμείλιχος ἠδ' ἀδάμαστος,
Τοὔνεκα καί τε βροτοῖσι θεῶν ἔχθιστος ἁπάντων·
Καί μοι ὑποστήτω, ὅσσον βασιλεύτερός εἰμι,
Ἠδ' ὅσσον γενεῇ προγενέστερος εὔχομαι εἶναι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἀτρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον,
Δῶρα μὲν οὐκ ἔτ' ὀνοστὰ διδοῖς Ἀχιλῆϊ ἄνακτι·
Ἀλλ' ἄγετε κλητοὺς ὀτρύνομεν, οἵ κε τάχιστα
Ἔλθωσ' ἐς κλισίην Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος.
Εἰ δ' ἄγε, τοὺς ἂν ἐγὼν ἐπιόψομαι, οἱ δὲ πιθέσθων.
Φοῖνιξ μὲν πρώτιστα, Διῒ φίλος, ἡγησάσθω,

« Pulchramque Æpeam, & Pedasum vitiferam:
« Omnes autem prope mare *sunt*, ultimæ Pylum *versus* arenosam:
« Virique *eas* incolunt pecudibus & bobus abundantes,
« Qui ipsum donis, deum tanquam, honorabunt,
« Et ejus sub sceptro opulenta solvent tributa. [vel, *læta perficient jura.*]
« Hæc utique ei præstabo, si cessaverit ab irâ.
« Exorari se finat: Pluto *solus* implacabilis & inexorabilis,
« Quare & hominibus *est* deorum odiosissimus omnium:
« Atque etiam mihi cedat, quatenus major imperio sum,
« Et quatenus natu major glorior esse.
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor;
« Atrida gloriosissime, rex virorum Agamemnon,
« Dona quidem, neutiquam aspernanda, das Achilli regi.
« Sed agite, delectos excitemus, qui celerrimè
« Eant ad tentorium Pelidæ Achillis.
« Quin age, hos ego legam; ii autem pareant.
« Phœnix quidem primùm, Jovi dilectus, sit dux,

Ver. 152. Καλὴν] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 153.———ἐγγὺς ἁλὸς νέαται Πύλου] Vel νέαται, ὅ ἐστιν ἔσχαται, ὡς ὁμοροῦσαι τῇ Πύλῳ· vel, ναίαι, συνκοπὲν ἐκ τοῦ νεναίαται, ὃ δηλοῖ τὸ, οἰκοῦνται. *Eustath.* Ἀπολλόδωρος δὲ γράφει, κέαται. *Schol. Victorian.* Certè *Homeri* temporibus nihil hîc inerat ambigui. A prioris interpretationis partibus stat istud infrà, λ', 711.——νεάτη Πύλου ἠμαθόεντος.

Ver. 155.—θεὸν ὥς,] Quâ ratione, θεὸν, hîc ultimam producat; item Διῒ, *ver.* 168: & Ὀδυσσεῦ, *ver.* 180; viide suprà ad ά, 51.

Ver. 158.——Ἀΐδης τοι ἀμείλιχος,]
Non si trecenis, quotque eunt dies,
Amice, places illachrymabilem
Plutona tauris.—— *Hor. Carm.* II. 14.
————Manesque adiit, regemque tremendum,
Nesciaque humanis precibus *mansuescere* corda. *Virg. Georg.* IV. 469.

Ver. 162.—ἱππότα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 166.——Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος.] Vide suprà ad ά, 1.

Ver. 167. Εἰ δ' ἄγε,] Particulæ, εἰ, vis hujusmodi est: *Quod si meo consilio parebis, age, &c.* Vide suprà ad ζ', 376.

Ibid.———πιθέσθων.] Aut contractum hoc ex πιθέσθωσαν· aut, *duale* si sit, quâ ratione id fiat, vide infrà ad *ver.* 182.

Ver. 168. Φοῖνιξ] Vide suprà ad β', 267.

Ver.

Αὐτὰρ ἔπειτ' Αἴας τε μέγας καὶ δῖος Ὀδυσσεύς·
Κηρύκων δ' Ὀδίος τε καὶ Εὐρυβάτης ἅμ' ἑπέσθων.
Φέρτε δὲ χερσὶν ὕδωρ, εὐφημῆσαί τε κέλεσθε,
Ὄφρα Διὶ Κρονίδῃ ἀρησόμεθ', αἴκ' ἐλεήσῃ.
Ὣς φάτο· τοῖσι δὲ πᾶσιν ἑαδότα μῦθον ἔειπεν.
Αὐτίκα κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν·
Κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο·
Νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν, ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσαντ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμὸς,
Ὡρμῶντ' ἐκ κλισίης Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο.
Τοῖσι δὲ πόλλ' ἐπέτελλε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
Δενδίλλων ἐς ἕκαστον, Ὀδυσσῆϊ δὲ μάλιστα,
Πειρᾶν, ὡς πεπίθοιεν ἀμύμονα Πηλεΐωνα.
Τὼ δὲ βάτην παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,

Ac deinceps *eat* Ajax magnus, & nobilis Ulysses:
" Praeconum autem Hodiusque & Eurybates simul sequantur.
" Ferte autem ad manus *lavandas* aquam, & linguis favere jubete,
" Ut Jovi Saturnio supplicemus, si forte misereatur.
Sic dixit: his autem omnibus gratam sententiam dixit.
Illico praecones quidem aquam in manus fuderunt,
Juvenes autem crateras coronaverunt vino:
Distribueruntque inde omnibus, auspicantes poculis.
Ac postquam libâssent, bibissentque, quantum voluit animus;
Properabant ex tentorio Agamemnonis Atridae.
Illis autem multa mandata dedit Gerenius eques Nestor,
Oculos in unumquemque vertens, Ulyssem autem maximè,
Obsecrans eniti, ut flecterent eximium Pelidem.
Hi autem iverunt juxta littus multum strepentis maris,

Ver. 170. Κηρύκων δ' Ὀδίος τε καὶ Εὐρυβάτης] Ἵνα δηλωθῇ, ὅτι δημοσία ἐστὶν ἡ πρεσβεία. Ταλθύβιος δὲ οὐ πέμπεται, ὡς Ἀγαμέμνονος. *Schol. Victorian.*

Ver. 175.——ἐπεστέψαντο] Vide suprà ad ά, 470, 471.

Ver. 177.——σπεῖσαντ',] Fortè, σπεῖσαν τ'. Quod est usitatius.

Ver. 179.—ἱππότα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 180. Δενδίλλων ἐς ἕκαστον,] Οἷον τῇ ὄψει ἐκδεικνύων, ὡς ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τοῦ παντὸς στελλομένους. *Schol. Victorian.*

Ibid.———Ὀδυσσῆϊ δὲ μάλιστα,] Quippe cujus prudentiae & sapientiae maximam habuit fiduciam.

Ver. 182. Τὼ δὲ βάτην] Nempe *Ajax* & *Ulysses*: Ut rectè *Schol. Victorian.* Nam *Phoenix* non erat ipse Legatus, sed Legatorum ad *Achillem* alumnum suum Ductor, *ver.* 168. Ἔνιοι δὲ (inquit *Scholiastes*) λέγουσι καὶ συμπεπρεσβευκέναι τὸν Φοίνικα· καὶ οὐδὲ εἶναι τεκμήριον τὸν παρὰ τῷ Ποιητῇ ἀριθμόν· πολλάκις δὲ καὶ ἐπὶ πλειόνων αὐτὸν [τὸν δυϊκὸν] τετάχθαι· ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ, (*Iliad.* ά, 566.)

Μή νύ τοι οὐ χραίσμωσιν ὅσοι θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ,
Ἆσσον ἰόντε.

καὶ ὡς ἐπὶ τοῦ, (*Odyss.* θ', 48.)

Κούρω δὲ κρινθέντε δύω καὶ πεντήκοντα.

Sed absurda admodùm est ista sententia. Neque ullo pacto adhiberi potest Numerus *Dualis*, nisi quum sermo sit de *Duobus*: Ut fusè ostendimus suprà ad ά, 566; & β', 288; & έ, 487. Istud ἆσσον ἰόντ'· (*Iliad.* ά, 577.) non utique est ἆσσον ἰόντε, sed ἆσσον ἰόντα, ut ibì ostendimus. Et quamvis rectè dicatur, (*Odyss.* θ', 48.) κούρω δύω καὶ πεντήκοντα, (quod est videlicet κούρω δύω καὶ κοῦροι πεντήκοντα;) non tamen rectè dici potuisset (quod voluit Scholiastes) κούρω πεντήκοντα καὶ δύω. Nec quoniam rectè dicas tam κοῦροι δύο, quàm κούρω δύο; idcirco vicissim dicere licebit, κούρω τρεῖς, vel κούρω πεντήκοντα. Cujus rei rationem suprà adjecimus, ad ά, 566. Porro in transcursu id monitum Lectorem velim, rectè editum à *Barnesio* versum istum, κούρω δὲ κρινθέντε——, quòd in aliis *pessimè* scriptum est, κούρω δὲ κριθέντε. Nam κρινθέντε primam necessariò

Πολλὰ μάλ' εὐχομένω γαιηόχῳ Ἐννοσιγαίῳ,
Ῥηϊδίως πεπιθεῖν μεγάλας φρένας Αἰακίδαο.
Μυρμιδόνων δ' ἐπί τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθην·
Τὸν δ' εὗρον φρένα τερπόμενον φόρμιγγι λιγείῃ,
Καλῇ, δαιδαλέῃ· ἐπὶ δ' ἀργύρεος ζυγὸς ἦεν·
Τὴν ἄρετ' ἐξ ἐνάρων, πτόλιν Ἠετίωνος ὀλέσσας·
Τῇ ὅγε θυμὸν ἔτερπεν, ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν.
Πάτροκλος δέ οἱ οἶος ἐναντίος ἧστο σιωπῇ,
Δέγμενος Αἰακίδην, ὁπότε λήξειεν ἀείδων.
Τὼ δὲ βάτην προτέρω, ἡγεῖτο δὲ δῖος Ὀδυσσεύς·
Σταν δὲ πρόσθ' αὐτοῖο· ταφὼν δ' ἀνόρουσεν Ἀχιλλεὺς
Αὐτῇ σὺν φόρμιγγι, λιπὼν ἕδος, ἔνθα θάασσεν.

Permulta vota facientes terram cingenti Neptuno,
Ut facilè flecterent magnos animos Æacidæ.
Myrmidonum verò ad tentoriaque & naves pervenerunt:
Illúmque invenerunt animum oblectantem citharâ argutâ,
Pulchrâ, affabre factâ, (superne autem argenteum jugum erat,)
Quam ceperat è spoliis, urbe Eetionis eversâ:
Hac is animum oblectabat, canebatque utique præclara facinora virorum.
Patroclus autem ei solus è regione sedebat tacitus,
Expectans Æacidem, quando desineret canere.
Hi verò progressi sunt ulteriùs, præibat autem nobilis Ulysses:
Steteruntque ante ipsum: attonitus autem exiliit Achilles
Ipsâ cum citharâ, relictâ sede, in qua sedebat.

necessariò corripit, (vide suprà ad ά, 309.) Neque in his ullus unquam est *licentiæ* locus.'

Ver. 184. Ῥηϊδίως πεπιθεῖν] Non, ut *Neptunus facilè flecteret*, (quomodo *Editio Wetsteniana*, eamque secutus *Barnesius* pessimè vertunt;) sed, *ut Legati facilè flecterent, &c.*

Ver. 185. —— ἱκέσθην·] Vide ad *ver.* 182.

Ver. 186. —— φρένα τερπόμενον φόρμιγγι]

—— canit, & mœstum musa solatur
amorem. *Æn.* X. 191.

Ver. 187. Καλῇ,] Vide suprà ad έ, 43.

Ibid. —— ἐπὶ δ' ἀργύρεος ζυγὸς ἦεν:] *Plutarchus* περὶ μουσικῆς, *sub finem*, citat hoc modo; περὶ δ' ἀργύρεον ζυγὸν ἦεν. Et *Barnesius* in uno MS. repperit, ἀργύρεον ζυγόν.

Ver. 189. —— ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν.]

—— heroum laudes, & facta parentis.
Eclog. IV. 26.

—— equos, atque arma virûm pugnasque
canebat. *Æn.* IX. 777.

Ὥστε οὐδέποτε ἐπιλανθάνεσθαι δέον τῆς ἀρετῆς, οὐδὲ τῶν εὐκλεῶν πράξεων, οὔτε πίνοντα, οὔτε ᾄδοντα, τὸν γενναῖον ἄνδρα καὶ βασιλικόν· ἀλλ' ἀεὶ διατελεῖν ἢ πράττοντα αὐτὸν μέγα τι καὶ θαυμαστὸν, ἢ μεμνημένον τῶν ὁμοίων. *Dion. Orat.* 2. Κλέα γὰρ ἀνδρῶν ᾄδειν, καὶ πράξεις ἡμιθέων, ἔπρεπεν Ἀχιλλεῖ τῷ Πηλέως τοῦ δικαιοτάτου. *Plutarch.* περὶ μουσικῆς, *sub finem*. Τινὸς αὐτῷ [τῷ Ἀλεξάνδρῳ] τῶν ἐγχωρίων ὑπισχνουμένου τὴν Πάριδος λύραν, εἰ βούλοιτο, δώσειν· οὐδὲν (ἔφη) τῆς ἐκείνου δέομαι· τὴν γὰρ Ἀχιλλέως κέκτημαι, πρὸς ἣν ἐκεῖνος ἀνεπαύετο, ᾄδων δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν· ἡ δὲ Πάριδος, πάντως μαλακήν τινα καὶ θήλειαν ἁρμονίαν [imbelli catharâ, *Horat. Carm.* I. 15; vide suprà ad γ', 54.] ἐρωτικοῖς ἔψαλλε μέλεσι. Φιλοσόφου τοίνυν ἐστὶ ψυχῆς, σοφίας ἐρᾶν, καὶ σοφοὺς ἄνδρας θαυμάζειν μάλιστα. *Id. de Alexandri Magni fortuna sive virtute, lib.* I. Porrò lautissimè hæc verba (ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν) vertit *Athenæi* Interpres Latinus, *lib.* XIV. *cap.* 8; "*Herculem ex heroibus viris ab Achille præcipuè cantionibus laudatum:*" atque etiam alibi rem eandem repetit: Scilicet credidit ἄρα κλέα, idem esse atque Ἡρακλέα.

Ver. 191. —— ὁπότε λήξειεν] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 192. Τὼ δὲ βάτην] *Ulysses & Ajax, ductore Phœnice.* Vide suprà ad *ver.* 182.

Ibid. —— προτέρω] Προσωτέρω· ἐνδοτέρω. *Schol.* Sic *ver.* 199, προτέρω ἄγε.

Ibid. —— ἡγεῖτο δὲ δῖος Ὀδυσσεύς] *Ajaci* præibat *Ulysses*, cujus erant præcipuæ videlicet in perorando partes: Ducebat autem ambos *Phœnix*.

Ver. 194. Αὐτῇ σὺν φόρμιγγι,] Ὑπὸ φιλοφροσύνης ἀπήντησεν αὐτοῖς οὕτως, ὡς εἶχεν, σὺν τῇ κιθάρᾳ. Τινὲς δὲ, ἐφ' ἑνὶ, αὐτῇ σὺν φόρμιγγι

Ὣς δ' αὔτως Πάτροκλος, ἐπεὶ ἴδε φῶτας, ἀνέστη·
Τὼ καὶ δεικνύμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Χαίρετον, ἦ φίλοι ἄνδρες ἱκάνετον· ἦ τι μάλα χρεώ,
Οἵ μοι σκυζομένῳ περ Ἀχαιῶν φίλτατοί ἐστον.
Ὣς ἄρα φωνήσας προτέρω ἄγε δῖος Ἀχιλλεύς·
Εἷσεν δ' ἐν κλισμοῖσι, τάπησί τε πορφυρέοισιν·
Αἶψα δὲ Πάτροκλον προσεφώνεεν, ἐγγὺς ἐόντα·
Μείζονα δὴ κρητῆρα, Μενοιτίου υἱὲ, καθίστα,
Ζωρότερον δὲ κέραιρε, δέπας δ' ἔντυνον ἑκάστῳ·
Οἱ γὰρ φίλτατοι ἄνδρες ἐμῷ ὑπέασι μελάθρῳ.
Ὣς φάτο· Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπείθεθ' ἑταίρῳ.
Αὐτὰρ ὅγε κρεῖον μέγα κάββαλεν ἐν πυρὸς αὐγῇ,
Ἐν δ' ἄρα νῶτον ἔθηκ' ὄϊος καὶ πίονος αἰγὸς,
Ἐν δὲ συὸς σιάλοιο ῥάχιν τεθαλυῖαν ἀλοιφῇ·
Τῷ δ' ἔχεν Αὐτομέδων, τάμνεν δ' ἄρα δῖος Ἀχιλλεύς·

Eodem modo & Patroclus, postquam vidit viros, surrexit;
Eos autem dextrâ prehendens compellavit pedibus velox Achilles;
" Salvete, sanè amici viri venistis; certè aliqua magna necessitas urget.
" Qui mihi, quamvis irato, Achivorum gratissimi estis.
Sic fatus, ulterius duxit nobilis Achilles;
Et sedere fecit in sellis recubitoriis, tapetibusque purpureis:
Statim autem Patroclum allocutus est, qui prope aderat.
" Majorem jam craterem, Menœtii fili, appone,
" Meraciusque misce, poculumque para unicuique:
" Hi enim carissimi viri meo sunt sub tecto.
Sic dixit: Patroclus autem dilecto obsecutus est socio.
Ac ipse vas carnarium magnum imposuit in ignis splendore,
Et in *illo* tergum posuit ovis & pinguis capræ,
Injecit etiam porci saginati tergum abundans pinguedine:
Ipsi autem *Achilli* tenebat *carnes* Automedon, secabatque nobilis Achilles:

φήμιζγι λοιπὸν ἰδὼν, ὡς αἰδέμενος. *Schol. Victorian.* Amicis inopinatò advenientibus assurrexit incompositus.

Ver. 196.——δεικνύμενος] Vide suprà ad γ', 260.

Ibid.——πόδας ὠκὺς] Vide suprà ad ά, 58.

Ver. 197. Χαίρετον,——ἱκάνετον,——ἐστον.] Vide ad *ver.* 182.

Ibid.——ἦ τι μάλα χρεὼ, Οἵ μοι σκυζομένῳ περ——φίλτατοι] Summâ certè necessitate adducti, ad me iratum advenistis; vos tamen omnium mihi gratissimi advenistis, etiam irato.

Ver. 200. Εἷσεν δ' ἐν κλισμοῖσι, τάπησί τε]
Aureâ composuit spondâ,——
——stratoque super discumbitur ostro.
Æn. I. 702.

Ibid.——πορφυρέοισιν] Vide suprà ad ά, 482.

Ver. 202. Μείζονα δὴ κρητῆρα,] Vide suprà ad ζ', 528. Cæterùm notanda hîc vis vocabul., δὴ. *Majorem (quæso) craterem, &c.*

Ver. 203. Ζωρότερον δὲ κέραιρε,] *Aristoteles* interpretatur, ὀ τὸ ἄκρατον, ἀλλὰ τὸ θᾶττον. *Poëtic. cap.* 25. Alii, apud *Athenæum, lib.* X. *cap.* 6; & apud *Plutarchum, Sympos. lib.* V. *Prob.* 4; τὸ κεκραμένον accipiunt & τὸ θερμὸν, & τὸ εὔκρατον· Alii, τὸν πολυετῆ καὶ παλαιὸν οἶνον. Præfert autem *Plutarchus*, contra quam *Aristoteles*, ἀκρατότερον εἰρῆσθαι τὸ ζωρότερον. Quæ quidem & potior videtur sententia.

Ibid.——δέπας δ' ἔντυνον ἑκάστῳ·] Quâ analogiâ fit φαίνω, ἔφαινον, ἔφηνα, φᾶνον, ἔφανον, &c. κρίνω, ἔκρινον, ἔκρινα, κρῖνον, &c. μαρτύρομαι, ἐμαρτυρόμην, ἐμαρτυράμην, μαρτύρομαι, &c. & similia: Eâdem analogiâ fit ἐντύνω, ἔντυνον, ἔντυνα, ἐντυνόμην, (vide suprà ad δ', 42.) ἐντῦναι, ἔντυνον, sive ἔντυνε. Vide suprà ad ί, 720; & ad ά, 338.

Ver. 204.——ὑπέασι] Nonnulli ὑπέασι. Minùs rectè.

Ver. 209. Τῷ δ' ἔχεν Αὐτομέδων, τάμνεν δ' ἄρα δῖος Ἀχιλλεύς·] Τοῦτο δὲ, τῷ Ἀχιλλεῖ, ὑπηρέτει τὰ κρέα ὁ Αὐτομέδων, οἷον ὑπεῖχεν αὐτά· ἐκεῖνος δὲ διέτεμνεν. *Schol. Victorian.*

Ver.

Καὶ τὰ μὲν εὖ μίστυλλε, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειρε·
Πῦρ δὲ Μενοιτιάδης δαῖεν μέγα, ἰσόθεος φώς.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη, καὶ φλὸξ ἐμαράνθη,
Ἀνθρακιὴν στορέσας, ὀβελοὺς ἐφύπερθε τάνυσσε·
Πάσσε δ' ἁλὸς θείοιο, κρατευτάων ἐπαείρας.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὤπτησε, καὶ εἰν ἐλεοῖσιν ἔχευε,
Πάτροκλος μὲν σῖτον ἑλὼν ἐπένειμε τραπέζῃ
Καλοῖς ἐν κανέοισιν· ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς.
Αὐτὸς δ' ἀντίον ἷζεν Ὀδυσσῆος θείοιο,
Τοίχου τοῦ ἑτέροιο· θεοῖσι δὲ θῦσαι ἀνώγει
Πάτροκλον, ὃν ἑταῖρον· ὁ δ' ἐν πυρὶ βάλλε θυηλάς.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,

Atque eas quidem ſcite in minuta dividebat, & verubus transfigebat:
Ignem autem Menœtiades accendebat magnum, deo ſimilis vir.
Ac poſtquam ignis deflagraſſet, & flamma elanguiſſet,
Prunis ſtratis, is verua deſuper extendit:
Inſperſitque ſale ſacro, è fulcris elevans.
Ac poſtquam aſſaviſſet, & in menſas coquinarias fudiſſet,
Patroclus quidem panem acceptum diſtribuit in menſâ
Pulchris in caniſtris: Sed carnes diſtribuit Achilles.
Ipſe autem è regione ſedit Ulyſſis divini,
Ad parietem alterum: diis autem ſacrificare juſſit
Patroclum, ſuum ſocium: is vero in ignem jecit primitias.
Hi itaque in cibos paratos appoſitos manus extenderunt.
Ac poſtquam potûs & cibi deſiderium exemiſſent,

Ver. 210, 211, &c.] Quanto cum artificio Poëta in rebus *minutis* narrandis, & hîc & aliàs, ſententias ſingulas ſingulis verſibus abſolvat; vide ſuprà ad ά, 436, *&c.* & ad β', 102. Εἰς ταπεινὴν τάξιν μαγειρικὴν καταρχόμενος, οὐδὲν ἧττον τὴν ἡρωϊκὴν διαφυλάττει σεμνότητα. *Schol. Victorian. ad ver.* 206. Et *ad ver.* 212. Εἰς ταπεινὴν ἀπαγγελίαν, οὐδεὶς τοσαύτην ἐπέθηκε σεμνότητα. *Homerum nemo in magnis ſublimitate, in parvis proprietate ſuperaverit.* Quintilian. lib. X. cap. 1.

Ver. 212. Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη, καὶ φλὸξ ἐμαράνθη,]

Poſtquam collapſi cineres, & flamma quievit. *Æn.* VI. 226.

Plutarchus, de facie in Orbe Lunæ, verſum hunc ita citat,

Αὐτὰρ ἐπεὶ πυρὸς ἄνθος ἀπέπτατο, παύσατο δὲ φλόξ.

Alii iſto modo,

Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐμαραίνετο, παύσατο δὲ φλόξ.

Utrique minùs eleganter.

Ver. 213.——ὀβελοὺς ἐφύπερθε τάνυσσε·] Quod erat prunis hoc modo *impoſitum,* dicebatur Romanis *In igne verſari,* ſimili ferè loquendi ratione ac Equitem dicebant *In equo vehi.* Quod cùm non intelligeret *Jul. Cæſ. Scaliger,* (*Poëtic. lib.* VI. *cap.* 7.) imperitè admodum iſtud *Horatii* reprehendit, ——"*turdos verſat in igne;*" contenditque *Horatium* ſcribere debuiſſe,——"*verſat ad* "*ignem.*" Quæ *alia* res eſt, ac quod voluit *Horatius.*

Ver. 214.——ἁλὸς θείοιο] Θείοιο, ἢ ὅτι τὰς φιλίας συνάγει, ἢ διὰ τὸ ἄσηπτα τηρεῖν πασσόμενα. *Schol. Victorian.* Vel, quia in universâ vitâ plurimus ejus & communis eſt uſus; quâ de causâ *Aqua* itidem & *Lux* eandem habent appellationem. *Plutarch. Sympoſiac. lib.* IV. *Probl.* 10.

Ver. 215.——ἐλεοῖσιν ἔχευε,] *Athenæus, lib.* V. *cap.* 22, legit; ἐλεοῖσιν ἔθηκε. *Al.* ἐλεοῖσιν.

Ver. 217. Καλοῖς] Vide ſuprà ad β', 43.

Ver. 220. Πάτροκλον, ὃν] Vide ſuprà ad ά, 51.

Ibid.——ἐν πυρὶ βάλλε] Vide ſuprà ad ά, 593.

Ver. 222. Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος] Vide ſuprà ad ά, 469.

Ver

Νεῦσ᾽ Αἴας Φοίνικι· νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεύς,
Πλησάμενος δ᾽ οἴνοιο δέπας, δείδεκτ᾽ Ἀχιλῆα·
Χαῖρ᾽, Ἀχιλεῦ· δαιτὸς μὲν ἐΐσης οὐκ ἐπιδευεῖς,
Ἠμὲν ἐνὶ κλισίῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο,
Ἠδὲ καὶ ἐνθάδε νῦν· πάρα γὰρ μενοεικέα πολλὰ
Δαίνυσθ᾽· ἀλλ᾽ οὐ δαιτὸς ἐπηράτου ἔργα μέμηλεν·
Ἀλλὰ λίην μέγα πῆμα, διοτρεφὲς, εἰσορόωντες,
Δείδιμεν· ἐν δοιῇ δὲ, σαωσέμεν, ἢ ἀπολέσθαι
Νῆας ἐϋσσέλμους, εἰ μὴ σύγε δύσεαι ἀλκήν.
Ἐγγὺς γὰρ νηῶν καὶ τείχεος αὖλιν ἔθεντο
Τρῶες ὑπέρθυμοι, τηλεκλειτοί τ᾽ ἐπίκουροι,
Κηάμενοι πυρὰ πολλὰ κατὰ στρατὸν, οὐδ᾽ ἔτι φασὶν
Σχήσεσθ᾽, ἀλλ᾽ ἐνὶ νηυσὶ μελαίνῃσιν πεσέεσθαι.
Ζεὺς δέ σφιν Κρονίδης ἐνδέξια σήματα φαίνων
Ἀστράπτει· Ἕκτωρ δὲ μέγα σθένεϊ βλεμεαίνων
Μαίνεται ἐκπάγλως, πίσυνος Διῒ, οὐδέ τι τίει

Innuit Ajax Phœnici: animadvertit autem divinus Ulysses,
Impletoque vino poculo, propinavit Achilli:
" Salve, Achille; epulorum quidem æqualium non indigentes *sumus*,
" Tum in tentorio Agamemnonis Atridæ,
" Tum etiam hic nunc: adsunt enim animo grata multa
" Ad epulandum: Atqui non *jam* convivii amabilis opera sunt curæ:
" Sed valde magnam cladem, Jovis alumne, inspicientes,
" Timemus; in dubio utique, utrum servandæ, an perituræ sint
" Naves bonis transtris instructæ, ni tu indueris fortitudinem.
" Prope enim naves & murum castra posuerunt
" Trojani superbi & è longinquo vocati socii,
" Accensis ignibus multis per exercitum; neque amplius aiunt
" Prohiberi *se* posse, quin in naves nigras invadant.
" Jupiter autem ipsis Saturnius fausta signa ostendens
" Fulgurat: Hector vero valde fortitudine oculos truces circumferens
" Furit terribiliter, fretus Jove, nec quicquam veretur

Ver. 223. Νεῦσ᾽ Αἴας Φοίνικι· νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς,] Nempe Bellator erat, & ingenii subasperi *Ajax*, non Orator. Itaque *Ulyssi* tributæ erant dicendi partes. Innuit autem Ajax *Phœnici*, qui *Achillis* alter fuerat atque assecla, eosque jam ad Alumnum suum duxerat; ut ipse, quod ad loquendum tempus esset opportunum, nutu significaret.

Ver. 224. Πλησάμενος δ᾽ οἴνοιο δέπας, δείδεκτ᾽ Ἀχιλῆα·] Vide suprà ad γ, 4 & 262.

Ver. 225. Χαῖρ᾽, Ἀχιλεῦ] De hujus orationis artificio, vide suprà ad *ver.* 1.

Ibid.——δαιτὸς μὲν ἐΐσης] Vide suprà ad β, 468.

Ibid.—ἐπιδευεῖς, Ἠμὲν ἐνὶ] *Al.* ἐπιδευεῖς Ἠμὲν, ἐνί. *Al.* ἐπιδεύεαι. Minùs rectè.

Ver. 226—231. Ἠμὲν ἐνὶ κλισίῃ———, σύγε δύσεαι ἀλκήν.] Καλῶς τὰ περὶ τὴν Ἑστίασιν ὅμοια τῇ παρ᾽ Ἀγαμέμνονι λέγει, ἐν ᾗ οὐδεμίαν εὗρε φιλοτιμίαν· τὴν δὲ σωτηρίαν, ἐν Ἀχιλλεῖ κεῖσθαι μόνῳ φησί. Τοῦτο γὰρ, φησιν, ἥκομεν αἰτοῦντες, ὃ ἐξ ἄλλου λαβεῖν οὐ δυνάμεθα. *Schol. Victorian.*

Ver. 228.———ἐπηράτου] Deductum hoc vocabulum, non ex ἐρᾶμαι, (penultimam enim tum necessariò produceret;) sed ex ἔραμαι. Vide suprà ad α, 67.

Ver. 236. Ζεὺς δέ σφιν Κρονίδης] *Al.* Ζεὺς γάρ σφι Κρονίδης. *Cicero*, de *Divinatione*, *lib.* II. §. 39, memoriâ lapsus, *Ajaci* hæc tribuit: "*Homericus Ajax, apud Achillem querens de ferocitate Trojanorum nescio quid,* "*hoc modo nuntiat;*
"*Prospera Jupiter his dextris fulgoribus* "*edit.*"

Ver.

Ἀνέρας, ὐδὲ θεύς· κρατερὴ δέ ἑ λύσσα δέδυκεν.
Ἀρᾶται δὲ τάχιστα φανήμεναι ἠῶ δῖαν·
Στεῦται γὰρ νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα,
Αὐτάς τ' ἐμπρήσειν μαλερῦ πυρός· αὐτὰρ Ἀχαιὺς
Δηώσειν παρὰ τῇσιν ἀτυζομένυς ὑπὸ καπνῦ.
Ταῦτ' αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα, μή οἱ ἀπειλὰς
Ἐκτελέσωσι θεοί· ἡμῖν δὲ δὴ αἴσιμον εἴη
Φθίσθαι ἐνὶ Τροίῃ ἑκὰς Ἄργεος ἱπποβότοιο.
Ἀλλ' ἄνα, εἰ μέμονάς γε, καὶ ὀψέ περ, υἷας Ἀχαιῶν
Τειρομένυς ἐρύεσθαι ὑπὸ Τρώων ὀρυμαγδῦ.
Αὐτῷ τοι μετόπισθ' ἄχος ἔσσεται, ὐδέ τι μῆχος
Ῥεχθέντος κακῦ ἔς' ἄκος εὑρεῖν· ἀλλὰ πολὺ πρὶν
Φράζευ, ὅπως Δαναοῖσιν ἀλεξήσεις κακὸν ἦμαρ.
Ὦ πέπον, ἦ μὲν σοί γε πατὴρ ἐπετέλλετο Πηλεὺς
Ἤματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε·
Τέκνον ἐμὸν, κάρτος μὲν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη
Δώσυσ', αἴκ' ἐθέλωσι· σὺ δὲ μεγαλήτορα θυμὸν
Ἴσχειν ἐν στήθεσσι· φιλοφροσύνη γὰρ ἀμείνων.
Ληγέμεναι δ' ἔριδος κακομηχάνυ, ὄφρα σε μᾶλλον
Τίωσ' Ἀργείων ἠμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες.

"Homines, neque deos: ingens enim ipsum rabies subiit.
"Precatur autem, ut citissimè appareat aurora divina;
"Affirmat enim navium *se* abscissurum summa rostra,
"Ipsasque incensurum pernicioso igne; atque Achivos
"Interfecturum ad ipsas, attonitos in fumo.
"Hæc graviter timeo in mente; ne ei minas
"Perficiant dii; nobisque jam fatale sit
"Perire in Trojâ, longè ab Argo equis apto.
"Verùm surge, si in animo tibi est, quamvis serò, filios Achivorum
"Afflictos defendere à Trojanorum impetu.
"Ipsi *sanè* tibi postea dolor erit, neque ullo modo
"Acceptæ *jam* cladis est remedium invenire; sed longe antè
"Considera, ut Danais arceas funestum diem.
"O amice, profectò tibi pater præcipiebat Peleus
"Die illo, cùm te ex Phthiâ Agamemnoni misit;
"Fili mi, fortitudinem quidem Minervaque & Juno
"Dabunt, si voluerint; tu verò ingentes animos
"Contine in pectoribus; humanitas enim melior.
"Desine autem à contentione noxiâ, ut te magis
"Honorent Argivorum & juvenes & senes.

Ver. 241.——νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα,] Ἤ, ὡς ἂν μὴ ἅψαιτο τὸ πῦρ τῶν ἱδρυμένων αὐτοῖς ἀγαλμάτων ἢ μάλιστα, ἵνα, κατὰ παλαιὸν ἔθος, ἀναθήσῃ αὐτὰ ναοῖς ἐγχωρίοις εἰς τρόπαια. *Eustath.*

Ver. 243.———ἀτυζομένυς ὑπὸ καπνῦ.] *Al.* ἐρυομένυς ὑπὸ καπνῦ. Suprà Θ, 183; ἀτυζομένυς περὶ καπνῷ.

Ver. 249.——ὐδέ τι μῆχος——ἐστι.] Ἀμήχανόν ἐστι. Cæterùm fuerunt qui hic legerent, ὐδέ τι μῆχαρ.

Ver. 255.—σὺ δὲ μεγαλήτορα] Vide suprà ad Δ, 51.

Ver. 258.——Τίωσ'] *Al.* Τίωσ'.

Ὣς ἐπέτελλ' ὁ γέρων· σὺ δὲ λήθεαι· ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν
Παύε', ἔα δὲ χόλον θυμαλγέα· σοὶ δ' Ἀγαμέμνων
Ἄξια δῶρα δίδωσι μεταλλήξαντι χόλοιο.
Εἰ δὲ, σὺ μέν μευ ἄκουσον, ἐγὼ δέ κέ τοι καταλέξω,
Ὅσσα τοι ἐν κλισίῃσιν ὑπέσχετο δῶρ' Ἀγαμέμνων·
Ἑπτ' ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα,
Αἴθωνας δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ' ἵππους
Πηγοὺς, ἀθλοφόρους, οἳ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.
Οὔ κεν ἀλήϊος εἴη ἀνὴρ, ᾧ τόσσα γένοιτο,
Οὐδέ κεν ἀκτήμων ἐριτίμοιο χρυσοῖο,
Ὅσσ' Ἀγαμέμνονος ἵπποι ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.
Δώσει δ' ἑπτὰ γυναῖκας ἀμύμονας, ἔργ' εἰδυίας,
Λεσβίδας, ἃς, ὅτε Λέσβον ἐϋκτιμένην ἕλες αὐτὸς,
Ἐξέλεθ', αἳ τότε κάλλει ἐνίκων φῦλα γυναικῶν.
Τὰς μέν τοι δώσει, μετὰ δ' ἔσσεται, ἣν τότ' ἀπηύρα
Κούρην Βρισῆος· καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμεῖται

« Sic præcipiebat senex; tu verò oblivisceris. Atqui vel etiam nunc
« Cessa, mitteque iram tristem. Tibi verò Agamemnon
« Digna dona dat, si desieris ab irâ.
« Quod si *vis*, tu quidem me audi, egoque tibi recensebo,
« Quot tibi in tentoriis promiserit dona Agamemnon;
« Septem igni nunquam admotos tripodas, decemque auri talenta,
« Splendidosque lebetas viginti, duodecimque equos
« Validos, in cursu victores, qui præmia pedibus reportârunt.
« Non sanè pauper esset vir, cui tot contigerint,
« Neque inops valde pretiosi auri,
« Quot Agamemnonis equi præmia pedibus reportârunt.
« Dabit item septem mulieres formâ præstantes, operum scientes,
« Lesbias; quas, quando Lesbum bene habitatam cepisti ipse,
« Delegit, quæ tunc pulchritudine vincebant genus mulierum.
« Has quidem tibi dabit, interque *eas* erit, quam tunc abstulit
« Filiam Briseï; & insuper magnum jusjurandum addet

Ver. 259.——σὺ δὲ λήθεαι·] Πράως καθήψατο, οὐκ ἀμελεῖν αὐτὸν φήσας, ἀλλ' ἐπιλελῆσθαι. *Schol. Victorian.*

Ver. 260. Παύε',] Editi habent παῦε. Quod aliis in locis *Activum* est. *Barnesius* edidit, παύε' ex MSS. duobus, in quibus scriptum erat, παύεο. Neque non verisimile est, scripsisse *Homerum*, παύεο· quod utique pronuntiabatur, παύου.

Ver. 261. Ἄξια δῶρα δίδωσι] Καλῶς—— Μετὰ τὸ, τοὺς τοῦ πατρὸς λόγους παρατίθεσθαι αὐτὸν προφέρει τὰ δῶρα· αἰσχροκερδὲς γὰρ ἦν ἀπ' ἀρχῆς. *Schol. Victorian.*

Ver. 262. Εἰ δὲ, σὺ μέν μευ ἄκουσον,] Hæc ita accipienda existimat *Domina Dacier*, ac si istud Εἰ δὲ, incipientis esset id dicere, quod versu demum trecentesimo profertur, Εἰ δέ τοι Ἀτρείδης μὲν ἀπήχθετο——· quæ autem hîc inseritur donorum enumeratio, δι' ἀποσιωπήσεως esset interposita: Εἰ δὲ——· (σὺ μέν μευ ἄκουσον)——· εἰ δέ τοι Ἀτρείδης, &c. Verùm, præterquam quòd hoc longiùs videatur petitum; liquet, istâ ratione, non utique σὺ μέν μευ ἄκουσον, sed σὺ δ' ἄγ μευ ἄκουσον, dictum oportuisse. Istud autem Εἰ δὲ, reverà simile est atque Εἰ δ' ἄγε, Ζ', 376; Ψ', 18; Π', 667; aliisque multis in locis; atque etiam hoc ipso suprà in libro, *ver.* 167.

Ver. 264——299.] Vide suprà ad ver. 122——157.

Ver. 274——καὶ ἐπὶ μέγαν] Quâ ratione

Μήποτε τῆς εὐνῆς ἐπιβήμεναι, ἠδὲ μιγῆναι,
Ἣ θέμις ἐστὶν, ἄναξ, ἤτ' ἀνδρῶν ἤτε γυναικῶν.
Ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσσεται· εἰ δέ κεν αὖτε
Ἄστυ μέγα Πριάμοιο θεοὶ δώωσ' ἀλαπάξαι,
Νῆας ἅλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηήσασθαι
Εἰσελθὼν, ὅτε κεν δατεώμεθα ληΐδ' Ἀχαιοί.
Τρωϊάδας δὲ γυναῖκας ἐείκοσιν αὐτὸς ἑλέσθαι,
Αἵ κε μετ' Ἀργείην Ἑλένην κάλλισται ἔωσιν.
Εἰ δέ κεν Ἄργος ἱκοίμεθ' Ἀχαιϊκὸν, οὖθαρ ἀρούρης,
Γαμβρός κέν οἱ ἔοις· τίσει δέ σε ἶσον Ὀρέστῃ,
Ὅς οἱ τηλύγετος τρέφεται θαλίῃ ἐνὶ πολλῇ.
Τρεῖς δέ οἱ εἰσὶ θύγατρες ἐνὶ μεγάρῳ εὐπήκτῳ,
Χρυσόθεμις, καὶ Λαοδίκη, καὶ Ἰφιάνασσα·
Τάων, ἥν κ' ἐθέλησθα, φίλην ἀνάεδνον ἄγεσθαι
Πρὸς οἶκον Πηλῆος· ὁ δ' αὖτ' ἐπιμείλια δώσει
Πολλὰ μάλ', ὅσσ' οὔπω τις ἑῇ ἐπέδωκε θυγατρί.
Ἑπτὰ δέ τοι δώσει εὖ ναιόμενα πτολίεθρα,
Καρδαμύλην, Ἐνόπην τε, καὶ Ἱρὴν ποιήεσσαν,
Φηράς τε ζαθέας, ἠδ' Ἄνθειαν βαθύλειμον,
Καλήν τ' Αἴπειαν, καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν·
Πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλὸς νέαται Πύλου ἠμαθόεντος·
Ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι, πολύρρηνες, πολυβοῦται,

" Nunquam *ejus* cubile ascendisse, vel cum ea rem habuisse,
" Qua mos est, rex, & virorum mulierum.
" Hæc quidem statim omnia aderunt: si verò porro
" Urbem magnam Priami dii dederint evertere,
" Naves abunde auro & ære *congesto* impleas
" Ingressus, quando dividemus prædam Achivi.
" Trojanas porro mulieres viginti ipse deligas,
" Quæ post Argivam Helenam pulcherrimæ fuerint.
" Quod si *unquam* Argos pervenerimus Achaicum, uber agri,
" Tum verò gener ei sis: honorabit autem te æqualiter Oresti,
" Qui ei unicus nutritur rerum copiâ in magnâ.
" Tres autem ei sunt filiæ in domo bene constructâ,
" Chrysothemis, & Laodice, & Iphianassa:
" Harum, quam velis, dilectam sine sponsalibus ducas
" Ad domum Pelei: ille autem dotalia dona dabit
" Multa valde, quot antehac nemo suæ dedit filiæ.
" Septem porro tibi dabit bene habitatas urbes,
" Cardamylen, Enopenque, & Hiran herbosam,
" Pherasque inclytas, & Antheam profunda habentem prata,
" Pulchramque Æpeam, & Pedasum vitiferam:
" Omnes autem prope mare *sunt*, extimæ ad Pylum arenosam:
" Viri autem *eas* incolunt pecudibus & bobus abundantes,

tione hic, ἐνὶ, ultimam producat; item κὲν, ver. 284; & ὃς, ver. 285; & ἰδὲ, ver. 286; & πρὸς, ver. 289; & θεὸν, ver. 297, 302; & μάλα, ver. 303; vide suprà ad Δ, 51.

Οἵ κέ σε δωτίνῃσι, θεὸν ὥς, τιμήσουσι,
Καί τοι ὑπὸ σκήπτρῳ λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας·
Ταῦτά κέ τοι τελέσειε μεταλλήξαντι χόλοιο.
Εἰ δέ τοι Ἀτρείδης μὲν ἀπήχθετο κηρόθι μᾶλλον,
Αὐτὸς, καὶ τοῦ δῶρα· σὺ δ' ἄλλους περ Παναχαιοὺς
Τειρομένους ἐλέαιρε κατὰ στρατὸν, οἵ σε, θεὸν ὥς,
Τίσουσ'· ἦ γάρ κέ σφι μάλα μέγα κῦδος ἄροιο.
Νῦν γάρ χ' Ἕκτορ' ἕλοις, ἐπεὶ ἂν μάλα τοι σχεδὸν ἔλθῃ,
Λύσσαν ἔχων ὀλοήν· ἐπεὶ οὔτινα φησὶν ὁμοῖον
Οἷ ἔμεναι Δαναῶν, οὓς ἐνθάδε νῆες ἔνεικαν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Χρὴ μὲν δὴ τὸν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποειπεῖν,
Ἧι περ δὴ φρονέω τε, καὶ ὡς τετελεσμένον ἔσται,
Ὡς μή μοι τρύζητε παρήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος.
Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσιν,
Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ βάζει.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω, ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα·

" Qui te donis, Deum tanquam, honorabunt,
" Et tibi sub sceptro opulenta solvent tributa:
" Hæc utique tibi præstabit, si desieris ab irâ.
" Quod si tibi Atrides quidem invisus est ex animo magis,
" Ipse, & ejus dona; at tu alios tamen universos Achivos
" Afflictos miserere in castris, qui te, deum velut,
" Honorabunt: certè enim apud ipsos valde magnam gloriam tuleris.
" Nunc enim Hectorem interfeceris, quum utique valde tibi prope venerit,
" Rabiem habens perniciosam: quippe neminem putat similem
" Sibi esse Danaorum, quos huc naves vexerunt.
Hunc autem respondens allocutus est pedibus velox Achilles;
" Nobilissime Laertiade, solertiā pollens Ulysses,
" Oportet sanè sententiam *meam* apertè dicere,
" Quemadmodum sentioque, & quemadmodum perfectum erit;
" Ut ne mihi obstrepatis assidentes aliunde alius.
" Inimicus enim mihi ille æquè ac inferni portæ,
" Qui aliud quidem occultat in animo, aliud verò dicit.
" Sed ego dicam, ut mihi videtur esse optimum:

Ver. 304. Νῦν γάρ χ' Ἕκτορ' ἕλοις,] Καλῶς εἶπε καὶ ἐνταῦθα τὸ, "νῦν·" ὡς πρώτην αὐτοῦ πτήξαντος ἐν τῷ τείχει. Ὥστε μὴ καὶ ἀπολέσῃ τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ μεγάλα δύναται ἐπιδείξασθαι κατὰ τῶν πολεμίων.

Ver. 307.—πόδας ὠκὺς] Vide suprà ad ά, 58.

Ver. 308—313. Ἐν τούτοις δηλοῖ τοῖς ἔπεσι τὸν τρόπον ἑκατέρου τοῦ ἀνδρός· ὡς ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς εἴη ἀληθής τε καὶ ἁπλοῦς· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς, πολύτροπός τε καὶ ψευδής. *Plato in Hippiâ.*

Ver. 310. Ἧι περ δὴ φρονέω τε,] Ὥσπερ δὴ φρονέω τε. *Plato, ubi suprà.* *Al.* Ἧπερ δὴ κρανέω τε, apud *Eustathium.*

Ibid.—καὶ ὡς τετελεσμένον ἔσται,] Καὶ ὡς τελέεσθαι οἴω. *Plato, ubi suprà.*

Ver: 312. Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος.]
Ἐγὼ δ' ἐν ἀνδρὸς εὐσεβεστάτου τραφεὶς,
Χείρωνος, ἔμαθον τοὺς τρόπους ἁπλοῦς ἔχειν.
Achill. apud Eurip. Iphigen. in Aul. ver. 926.

Ver. 313. Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ βάζει,] Ὅς γ' ἕτερον μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ εἴπῃ. *Plato, ubi suprà.*

Ver. 314.—ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα·] Ὡς καὶ τετελεσμένον ἔσται. *Plato, ibid.*

Ver.

Οὔτε μέ γ' Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα πεισέμεν οἴω,
Οὔτ' ἄλλους Δαναούς· ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις χάρις ἦεν
Μάρνασθαι δηΐοισι μετ' ἀνδράσι νωλεμὲς αἰεί.
Ἴση μοῖρα μένοντι, καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζοι·
Ἐν δὲ ἰῇ τιμῇ ἠμὲν κακὸς ἠδὲ καὶ ἐσθλός.
Κάτθαν' ὁμῶς ὅ, τ' ἀεργὸς ἀνὴρ, ὅ, τε πολλὰ ἐοργώς·
Οὐδέ τι μοὶ περίκειται, ἐπεὶ πάθον ἄλγεα θυμῷ,
Αἰεὶ ἐμὴν ψυχὴν παραβαλλόμενος πολεμίζειν.
Ὡς δ' ὄρνις ἀπτῆσι νεοσσοῖσι προφέρῃσι
Μάστακ', ἐπεί κε λάβῃσι, κακῶς δ' ἄρα οἱ πέλει αὐτῇ·
Ὣς καὶ ἐγὼ πολλὰς μὲν ἀΰπνους νύκτας ἴαυον,
Ἤματα δ' αἱματόεντα διέπρησσον πολεμίζων,
Ἀνδράσι μαρνάμενος ὀάρων ἕνεκα σφετεράων.
Δώδεκα δὴ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀνθρώπων,

" Neque mihi Atridem Agamemnona persuasurum puto,
" Nec alios Danaos; quippe *ei* haud *unquam* gratia fuit *tributa*,
" Qui pugnaverit hostibus cum viris assidue semper.
" *Utique* æqua pars *datur* cessanti, ac si acriter quis pugnet:
" Inque eodem honore tum ignavus tum fortis.
" Occumbit æque & iners vir, & qui multum laboravit.
" Nec quidquam mihi præ *aliis* ex re fuit, quod pertulerim mala animo,
" Semper meam animam objectans *periculis* pugnæ.
" Sicut autem avis implumibus pullis affert
" Escam, postquam ceperit; malè autem ei est ipsi:
" Sic & ego multas quidem insomnes noctes duxi,
" Dies autem cruentos exegi pugnans,
" *Cum* viris prælians uxorem gratiâ [*Atridarum*] istorum.
" Duodecim utique classe urbes vastavi hominum,

Ver. 315. Οὔτε μέ γ'] Neque mihi *equidem*, &c.

Ver. 318.——πολεμίζοι·] *Al.* πολεμίζει.

Ver. 319. Ἐν δὲ ἰῇ τιμῇ] Ita edidit *Barnesius* ex *MSS.* & *Editt. Vett.* Rectè, ut mihi quidem videtur; nam ἰῇ primam corripit. *Al.* Ἐν δ' ἰῇ τιμῇ.

Ver. 322. Αἰεὶ ἐμὴν ψυχὴν]

——————in certamina rursus
Succedunt, animasque in aperta pericula
mittunt. *Æn.* IX. 662.

Ver. 324.——κακῶς δ' ἄρα οἱ πέλει αὐτῇ·] Κακῶς δὲ τέ οἱ πέλει αὐτῇ. Apud *Plutarch. de Amore prolis.* Atque ita quoque *Schol. Victorian.*

Ver. 327.——μαρνάμενος ὀάρων ἕνεκα σφετεράων.] Vide suprà ad ά, 51. Cæterùm malè hic Versio *Wetsteniana*, cæteroqui plerunque elegantissima; " *uxorum gratiâ VESTRARUM.*" Sententia enim ea est, quam exhibent *Schol. Victorian.* Οὐ δι' ἐμὴν ἰδονὴν, " Οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων ἕνεκ' ἤλυθον·" ἀλλὰ διὰ τὸ γύναιον Ἀγαμέμνονος· τοῦτο γὰρ δηλοῖ, " Ὀάρων ἕνεκα σφετεράων." Quâ de re & *Eustathius*: Ἐντεῦθεν ὁ Σοφοκλῆς μεθοδευθεὶς, ποιεῖ τὸν Τεῦκρον λέγοντα τῷ Ἀγαμέμνονι, ὅτι ὁ Αἴας διὰ τὴν αὐτοῦ γυναῖκα ἐν Τροίᾳ ἐμάχετο· ταὐτόν τι λογισάμενος τὸ, διὰ τὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ, διὰ τὴν τοῦ Μενελάου τοῦ ἀδελφοῦ. Addunt autem *Schol. Victorian.* & aliam interpretationem: ἢ, τολμηρῶς πολεμῶν πρὸς ἄνδρας, ὑπὲρ παίδων ῥιψοκινδύνως ἀγωνιζομένους. Quæ languidior multò est sententia.

Ver. 328. Δώδεκα δὴ σὺν νηυσὶ πόλεις] Meritò hîc reprehendit *Popius Eustathium*, qui ambiguitatem hîc exquisivit, quæ nulla est; ἢ, πόλεις ἀλάπαξα σὺν δώδεκα ναυσὶν, ἢ δώδεκα πόλεις σὺν ναυσί. Quasi scilicet δώδεκα & ἕνδεκα non essent hoc in loco tam *perspicuè* inter se opposita, ut nihil possit suprà. De *Achillis* autem, quam quis hîc nimiam forte arguerit, Laudatione Sui, rectè Plutarchus: Ἀδικουμένῳ τῷ πολιτικῷ δίδοται τὸ λέγειν τι περὶ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀγνωμονοῦντας ὥσπερ ὁ Ἀχιλλεὺς ἄλλως μὲν ἐφίετο τῷ τῆς δόξης, καὶ μέτριος ἦν λέγων, " αἴκε " Ζεὺς δῷσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον "

Πεζὸς δ' ἕνδεκά φημι κατὰ Τροίην ἐρίβωλον·
Τάων ἐκ πασέων κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
Ἐξελόμην, καὶ πάντα φέρων Ἀγαμέμνονι δόσκον
Ἀτρείδῃ· ὁ δ' ὄπισθε μένων παρὰ νηυσὶ θοῇσι,
Δεξάμενος, διὰ παῦρα δασάσκετο, πολλὰ δ' ἔχεσκεν.
Ἄλλα δ' ἀριστήεσσι δίδου γέρα καὶ βασιλεῦσι·
Τοῖσι μὲν ἔμπεδα κεῖται, ἐμεῦ δ' ἀπὸ μούνου Ἀχαιῶν
Εἵλετ'· ἔχει δ' ἄλοχον θυμαρέα, τῇ παριαύων
Τερπέσθω. Τί δὲ δεῖ πολεμιζέμεναι Τρώεσσιν
Ἀργείους; τί δὲ λαὸν ἀνήγαγεν ἐνθάδ' ἀγείρας
Ἀτρείδης; ἦ οὐχ' Ἑλένης ἕνεκ' ἠϋκόμοιο;
Ἦ μοῦνοι φιλέουσ' ἀλόχους μερόπων ἀνθρώπων
Ἀτρεῖδαι; ἐπεὶ ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἐχέφρων
Τὴν αὐτοῦ φιλέει καὶ κήδεται· ὡς καὶ ἐγὼ τὴν
Ἐκ θυμοῦ φίλεον, δουρικτητήν περ ἐοῦσαν.
Νῦν δ' ἐπεὶ ἐκ χειρῶν γέρας εἵλετο, καί μ' ἀπάτησε,
Μή μευ πειράτω εὖ εἰδότος· οὐδέ με πείσει.
Ἀλλ', Ὀδυσεῦ, σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν βασιλεῦσι

" Pedester verò undecim aio per Troicum agrum glebosum:
" His ex omnibus supellectilem multam & pretiosam
" Abstuli, & omnia ferens Agamemnoni dabam
" Atridæ: is verò remanens apud naves veloces,
" Accipiens, pauca dividebat, pleraque autem retinebat.
" Alia verò optimatibus dabat munera & regibus:
" *Ac* istis quidem *ea* firma manent; à me verò solo Achivorum
" Abstulit: habetque uxorem *meam* animo gratam; cui condormiens
" Oblectetur. Quid autem oportet bellare cum Trojanis
" Argivos? Quid verò exercitum adduxit huc congregatum
" Atrides? an non Helenæ causâ pulchræ comis?
" An soli diligunt uxores *suas* articulatâ voce loquentium hominum
" Atridæ? Utique quisquis vir bonus & prudens
" Suam ipsius amat & curat: ut & ego hanc
" Ex animo amabam, captivam licet existentem.
" Nunc autem, postquam è manibus præmium eripuit & me fraudavit,
" Ne me tentet probe gnarum, neque *enim* mihi persuadebit.
" Verùm, ô Ulysses, tecum & aliis regibus

"πάξαι·" ὑβρισθεὶς δὲ παρ' ἀξίαν καὶ προπηλακισθεὶς, ἐφίησι τὴν μεγαλαυχίαν τῇ ὀργῇ, " Δώδεκα γὰρ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀνθρώπων." καὶ, " Οὐ γὰρ ἐμῆς κόρυθος λεύσσουσι μέτωπον Ἐγγύθι λαμπομένης." *De Laude Sui.* Porro, notanda hic vis vocabuli, δή. Δώδεκα δὴ, *Duodecim utique*, vel, *Duodecim scilicet.* Videtur *Plutarchus* legisse, δώδεκα γάρ. Quod eodem redit.

Ver. 330.——πασέων] Pronuntiabatur, πασῶν. Nam prima necessariò producitur.

Ver. 336.——παριαύων] Non συνιαύων, sed παριαύων, διὰ τὸ βίαιον· Ut *Odyss.* χ, 37. Δμωῇσιν δὲ γυναιξὶ παρευνάζεσθε βιαίως. *Schol. Victorian.*

Ver. 340. Ἦ μοῦνοι φιλέουσ'——Ἀτρεῖδαι;]
——ferro sceleratam exscindere gentem
Conjuge præreptâ: Nec solos tangit Atridas
Iste dolor, solisque licet capere arma Mycenis. *Æn.* IX. 137.

Ver. 341.——ἐπεὶ ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς] Ità edidit *Barnesius* ex MSS. *Al.* ἐπεὶ ὅς τις ἀγαθός.

Ver. 346.——σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν βασιλεῦσι] Τῶ βασιλέως εἰπόντος, (ά, 175.) πάρ' ἐμοί

Φραζέσθω νήεσσιν ἀλεξέμεναι δήϊον πῦρ.
Ἦ μὲν δὴ μάλα πολλὰ πονήσατο νόσφιν ἐμεῖο,
Καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε, καὶ ἤλασε τάφρον ἐπ' αὐτῷ
Εὐρεῖαν, μεγάλην· ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξεν·
Ἀλλ' οὐδ' ὡς δύναται σθένος Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο
Ἴσχειν· ὄφρα δ' ἐγὼ μετ' Ἀχαιοῖσιν πολέμιζον,
Οὐκ ἐθέλεσκε μάχην ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν Ἕκτωρ,
Ἀλλ' ὅσον ἐς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκανεν·
Ἔνθα ποτ' οἶον ἔμιμνε, μόγις δέ μευ ἔκφυγεν ὁρμήν.
Νῦν δ' ἐπεὶ οὐκ ἐθέλω πολεμιζέμεν Ἕκτορι δίῳ,
Αὔριον ἱρὰ Διῒ ῥέξας καὶ πᾶσι θεοῖσι,
Νηήσας εὖ νῆας ἐπὴν ἅλαδε προερύσσω,
Ὄψεαι, ἢν ἐθέλῃσθα, καὶ αἴ κέν τοι τὰ μεμήλῃ,
Ἦρι μάλ' Ἑλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα πλεούσας
Νῆας ἐμάς, ἐν δ' ἄνδρας ἐρεσσέμεναι μεμαῶτας·
Εἰ δέ κεν εὐπλοΐην δώῃ κλυτὸς Ἐννοσίγαιος,

"Cogitet, quomodo à navibus propellat hostilem ignem.
"Sanè quidem jam permulta fecit sine me,
"Ac scilicet murum ædificavit, & duxit fossam prope ipsum
"Latam, magnam; inque eâ vallos defixit;
"Sed ne sic quidem potest vim Hectoris homicidæ
"Sustinere. Dum autem ego inter Achivos pugnabam,
"Non voluit pugnam procul à mœnibus ciere Hector,
"Sed quantum ad Scæasque portas & fagum progrediebatur:
"Ibi olim me solum semel mansit, vix autem meum effugit impetum.
"Nunc verò quoniam nolo pugnare cum Hectore nobili,
"Cras, sacris Jovi factis & omnibus diis,
"Oneratas bene naves postquam in mare deduxero,
"Videbis, si volueris, & si tibi hæc curæ fuerint,
"Bene mane Hellespontum super piscosum navigantes
"Naves meas, inque ipsis viros remigandi cupidos:
"Si autem prosperam navigationem dederit inclytus Neptunus,

πάρεισί μοι καὶ ἄλλοι, οἵ κέ με τιμήσουσι· λέγει νῦν Ἀχιλλεὺς βαρέως μάλα πρὸς ἐκεῖνο· Ἀλλ' Ὀδυσσεῦ, σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν βασιλεῦσι, φραζέσθω, &c. *Eustath.*

Ver. 349. Καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε, καὶ ἤλασε τάφρον]

——hæc medii fiducia valli,
Fossarumque moræ, leti discrimina parva.
Æn. IX. 143.

Ibid.——καὶ ἤλασε τάφρον ἐπ' αὐτῷ] *Al.* καὶ ἤλασεν ἔκτοθι τάφρον.

Ver. 350.——ἐν δὲ σκόλοπας] *Al.* περὶ δὲ σκόλοπας.

Ver. 352.——ὄφρα δ' ἐγὼ——, Οὐκ ἐθέλεσκε——Ἕκτωρ,] Vide suprà ad ver. 328. Item ί, 788.

Ver. 353.——ὀρνύμεν' Ἕκτωρ,] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 356.——οὐκ ἐθέλω] Τινὲς εἰρωνικῶς "οὐ δύναμαι·" διὰ τὸν Ἀγαμέμνονα. *Schol. Victorian.*

Ver. 357.——Διΐ] Quâ ratione, Διΐ, hîc ultimam producat; vide suprà ad ά, 51.

Ibid.——ῥέξας] Vide suprà ad ά, 444.

Ver. 359. Ὄψεαι——Ἦρι——πλεούσας Νῆας ἐμάς,] Ὅρα ὡς, πρὸς μὲν Ὀδυσσέα, Ἀπιέναι φησί· πρὸς φοίνικα δὲ, Μένειν, μὴ μέντοι πολεμήσειν· πρὸς Αἴαντα δὲ, Πολεμήσειν, ἀλλ' ὅταν ἀνάγκη. Καλῶς· Τοῦτο δὲ θυμώδους ἀνδρὸς, καὶ, πρὸς τὸ μὴ καταφρονηθῆναι, ἀγωνιζομένου. *Schol. Victorian. ad ver.* 309, *suprà.* Vide & infrà, ad ver. 646.

Ver. 361.——μεμαότας] Vide suprà ad β', 818.

Ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἱκοίμην.
Ἔστι δέ μοι μάλα πολλὰ, τὰ κάλλιπον ἐνθάδε ἔρρων·
Ἄλλον δ' ἐνθένδε χρυσὸν καὶ χαλκὸν ἐρυθρὸν,
Ἠδὲ γυναῖκας ἐϋζώνους, πολιόν τε σίδηρον
Ἄξομαι, ἅσσ' ἔλαχόν γε. Γέρας δέ μοι, ὅσπερ ἔδωκεν,
Αὐτὸς ἐφυβρίζων ἕλετο κρείων Ἀγαμέμνων
Ἀτρείδης· τῷ πάντ' ἀγορευέμεν, ὡς ἐπιτέλλω,
Ἀμφαδόν· ὄφρα καὶ ἄλλοι ἐπισκύζωνται Ἀχαιοὶ,
Εἴ τινά που Δαναῶν ἔτι ἔλπεται ἐξαπατήσειν,
Αἰὲν ἀναιδείην ἐπιειμένος· οὐδ' ἂν ἔμοιγε
Τετλαίη, κύνεός περ ἐὼν, εἰς ὦπα ἰδέσθαι·
Οὐδέ τί οἱ βουλὰς συμφράσσομαι, οὐδὲ μὲν ἔργον.
Ἐκ γὰρ δή μ' ἀπάτησε καὶ ἤλιτεν· οὐδ' ἂν ἔτ' αὖτις
Ἐξαπάφοιτ' ἐπέεσσιν· ἅλις δέ οἱ· ἀλλὰ ἕκηλος

" Die sanè tertio Phthiam glebosam pervenero,
" Sunt autem mihi permulta, quæ reliqui, huc malo fato veniens:
" Aliud verò hinc aurum & æs rubrum,
" Et fœminas eleganter cinctas, splendidumque ferrum
" Abducam, quæ quidem sortitus sum. Præmium autem mihi, qui dedit,
" Ipse per injuriam abstulit rex Agamemnon
" Atrides: ei omnia referto, ut mando,
" Palam: ut & alii indignentur Achivi,
" Si quem Danaorum adhuc sperat se fraudaturum,
" Semper impudentiâ indutus; neque sanè mihi
" Ausit, proterve audax licet sit, faciem intueri:
" Neque omnino cum eo consilia communicabo, neque factum ullum.
" Nam jam me decepit & offendit, neque adhuc rursus
" Fallet verbis: satis autem ei *sit*; verùm quietus

Ver. 363. Ἤματί κεν τριτάτῳ φθίην ἐρίβωλον ἱκοίμην.] Ὄναρ δόξας [Σωκράτης] τινὰ αὐτῷ λέγειν, Ἤματί κεν τριτάτῳ φθίην ἐρίβωλον ἵκοιο· πρὸς Αἰσχίνην ἔφη, εἰς τρίτην ἀποθανοῦμαι. *Diog. Laërt.* in vitâ *Socratis.* Ἢ τὸ πλοῖον ἀφῖκται ἐκ Δήλου, οὗ δεῖ ἀφικομένου τεθνάναι με;—τῇ γάρ που ὑστεραίᾳ δεῖ με ἀποθνήσκειν, ἢ ᾗ ἂν ἔλθῃ τὸ πλοῖον.——Οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας οἶμαι αὐτὸ ἥξειν, ἀλλὰ τῆς ἑτέρας· τεκμαίρομαι δὲ ἔκ τινος ἐνυπνίου ὃ ἑώρακα ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτός.——Ἐδόκει τίς μοι γυνὴ προσελθοῦσα καλὴ καὶ εὐειδὴς, λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι με καὶ εἰπεῖν· ὦ Σώκρατες, Ἤματί κεν τριτάτῳ φθίην ἐρίβωλον ἵκοιο. *Plato in Critone.* Est apud Platonem Socrates, quum esset in custodiâ publicâ, dicens Critoni suo familiari, sibi post tertium diem esse moriendum; vidisse enim se in somnis pulchritudine eximiâ fœminam, quæ, se nomine appellans, diceret Homericum quendam ejusmodi versum.

Tertia te Phthiæ tempestas læta locabit.
Cic. de Divinat. lib. I. §. 25.

Ver. 364. Ἔστι δέ μοι μάλα πολλὰ.] Ne adeò *Agamemnonis* scilicet dona, mihi opus sint. Vide autem & infrà, ad *ver.* 400.

Ver. 367.——ἅσσ' ἔλαχόν γε.] *Al.* ὅσσ', & ἔλαχόν τε, & ὅσσα λέλογχα.

Ibid.——ὅσπερ ἔδωκεν, Αὐτὸς——ἕλετο.] *Al.* ὅσπερ ἔδωκεν, Αὖτις——ἕλετο. Quòd autem *Achilles* hîc perpetuò eodem redeat, repetatque id quod jam antè sæpiùs dixerat, *ver.* 335, 344; personæ optimè convenit, & τὸ ὀργίλον ἦθος apprimè condecet.

Ver. 374.——συμφράσσομαι.] Rectè: Nam φράσομαι primam corripit. Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 375. Ἐκ γὰρ δή μ' ἀπάτησε καὶ ἤλιτεν——ἐν καρὸς αἴσῃ.] Veteres distinguebant: δή μ' ἀπάτησε καὶ ἤλιτεν teste *Eustathio.* Τὸ ἐντεῦθεν δὲ ὀργίλον ἦθος, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ σημειοῦνται, διαγράφων ὁ ποιητὴς, ἐγκόπτει συχνὰ τὸν λόγον τῷ Ἀχιλλεῖ, κομματικῶς φράζων τὴν ἀπειλογίαν ὥσπερ ἔθος τοῖς τραχυνομένοις. Ἐν γοῦν τέσσαρσι φασὶ στίχοις ἀπὸ τοῦ, "οὐδὲ μὲν ἔργον," ἐννέα εἰσὶ στιγμαὶ αὐτοτελεῖς. Similiter *Schol. Victorian.* Ἐμφατικώτεροι γίνονται οἱ λόγοι, ὥστε δὲ γοῦν τέσσαρσι στίχοις, ὀκτὼ εἰσὶν αὐτοτελεῖς στιγμαί.

Ver.

Ἐῤῥέτω· ἐκ γάρ οἱ φρένας εἵλετο μητίετα Ζεύς.
Ἐχθρὰ δέ μοι τοῦ δῶρα, τίω δέ μιν ἐν καρὸς αἴσῃ.
Οὐδ' εἴ μοι δεκάκις τε καὶ εἰκοσάκις τόσα δοίη,
Ὅσσα τέ οἱ νῦν ἐστι, καὶ εἴ ποθεν ἄλλα γένοιτο·
Οὐδ' ὅσ' ἐς Ὀρχομενὸν προτινίσσεται, οὐδ' ὅσα Θήβας
Αἰγυπτίας, ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται,
Αἵ θ' ἑκατόμπυλοί εἰσι, διηκόσιοι δ' ἀν' ἑκάστην
Ἀνέρες ἐξοιχνεῦσι σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν·
Οὐδ' εἴ μοι τόσα δοίη, ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε,
Οὐδέ κεν ὧς ἔτι θυμὸν ἐμὸν πείσει Ἀγαμέμνων,

« Pereat: nam ei mentem ademit providus Jupiter.
« Invisa autem mihi ejus dona, æstimoque eum nihili.
« Neque si mihi decies que & vicies tot daret,
« Quot & ei nunc sunt, & si alicunde alia accederent:
« Nec quot Orchomenon adveniunt, nec quot Thebas
« Ægyptias, ubi plurimæ in domibus opes reconditæ jacent;
« Quæ & centum habent portas, duceni autem per unamquamque
« Viri egrediuntur cum equis & curribus:
« Neque si mihi tot deret, quot *sunt* arenæque pulvisque,
« Ne sic quidem jam animum meum flexerit Agamemnon,

Ver. 377——ἐκ γάρ οἱ] Quâ ratione, [γ]ὰρ, hîc producatur, etiam extra cæsuram; [v]ide suprà ad ά, 51. *Al.* ἐκ γὰρ τοῦ.

Ibid.——μητίετα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 378.——τίω δέ μιν ἐν καρὸς αἴσῃ.] [V]ocabulum καρὸς, cùm alibi non occurrat, [q]uam vim hoc in loco habeat, haud sàtis [li]quet. Alii ἐγκαρος legunt, & ἐγκεφάλου in[t]erpretantur; quia scilicet Athenienses τὸν [ἐ]γκεφάλον non comederent: Sed & longè [p]etitum hoc, & admodum invenustè dictum, [&] res ipsa (crediderim) haud *Homero* nota. [A]lii καρὸς, sive ἔγκαρος, exponunt φθειρὸς τοῦ [π]ερὶ τὴν κεφαλήν· Sed auctoribus haud satis [i]doneis. Alii accipiunt, ἐν Καρὸς αἴσῃ, ἐν [μ]ισθοφόρου τάξει· quia scilicet Κᾶρες μισθοφό[ροι], & ἄτιμοι. Sed neque demonstrati sunt [Κ]ᾶρες, Homeri temporibus, μισθοφορήσαντες· [ne]que, si id factum fuisset, potuisset vox Κα[ρὸ]ς secundam non producere;

Νάστης αὖ Καρῶν ἡγήσατο βαρβαροφώνων.
β, 867.

Πρὸς μὲν ἁλὸς Κᾶρες καὶ Παίονες ἀγκυλότοξοι.
κ', 428.

Δεράσω τάδ'· ἐν τῷ Καρὶ κινδυνεύσομεν.
Eurip. Cyclop. 650.

[Q]uod autem apud *Theocritum* legitur, *Idyll.* [1]7, 89——φιλοπτολέμοις τε Κάρεσσι, etiam [si] vera sit ista lectio, (quod *Barnesius* emen[d]andum contendit—φιλοπτολέμοισί τε Καρ[σί],) huc tamen utcunque nihil faciet: Nam [Dor]ica ista loquendi ratio, (ut de Accusativis [τὰ]ς αὐτὰς & similibus suprà observavimus, ad [ά], 43,) *Homero* prorsus erat ignota. Deni[q]ue, ut ἀμφιβάζουσι, apud *Eustathium*, τὸ κα[ρὸ]ς ἀντὶ τοῦ κηρὸς καὶ θανάτου· Sed neque isto modo, opinor, potuisset illud ά ullâ ratione non produci: Nam quod μάκαρες dicantur μὴ κηρὶ τοιαύτῃ ὑποπίπτοντες, merum est Commentum. Mihi id verisimillimum; vocem καρὸς, ejusdem esse originis atque ἄκαρι & ἀκαρής. Apud *Aristophanem*.

Τῶν γὰρ πατρώων οὐδ' ἀκαρεῖ μέτεστί σοι.
Av. 1648.

Judicet Lector eruditus.

Ver. 381.——προτινίσσεται,] *Al.* ποτινίσσεται Quod idem.

Ibid.——οὐδ' ὅσα Θήβας Αἰγυπτίας,] Hinc fortè de *Homeri* ætate nonnihil conjicere erit, quum *Thebæ* adhuc caput esset *Ægypti*.

Ver. 382. Αἰγυπτίας,] Vide suprà ad β', 537.

Ver. 383.——διηκόσιοι δ' ἀν' ἑκάστην Ἀνέρες ἐξοιχνεῦσι σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν.] Οὐ τὸ πλάτος τῶν πυλῶν θέλει σημαίνειν, οὐδὲ γὰρ ἅμα πάντας ἐξιέναι φησὶν ἀλλὰ τὸ μέγεθος τῆς πόλεως, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν· εἴ γε πύλας μὲν ἑκατὸν ἔχει, ἄνδρας δὲ ἁρματοφόρους δὶς μυρίους. *Schol. Victorian.* Rectè. Porrò alii hic scribunt, σὺν ἵπποισι καὶ ὄχεσφι. Quod perinde est. Vide ad ά, 51.

Ver. 385.——ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε,] Καλῶς ἀμφοτέρας ἐμπεριέλαβε τοῦ λόγου, τὴν δ' ἀλίαν καὶ τὴν πεδιάδα. *Schol. Victorian.* Εἰσὶ δὲ ὑπερβολαὶ, μειρακιώδεις· σφοδρότητα γὰρ δηλοῦσι· διὸ ὀργιζόμενοι λέγουσι μάλιστα· ——« ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε. » *Aristot. Rhetoric. lib.* III. *cap.* 12.

Ver. 386.——πείσει] Scribitur πείσει, & πείσει'.

Ver.

Πρίν γ' ἀπὸ πᾶσαν ἐμοὶ δόμεναι θυμαλγέα λώβην.
Κούρην δ' οὐ γαμέω Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο·
Οὐδ' εἰ χρυσείῃ Ἀφροδίτῃ κάλλος ἐρίζοι,
Ἔργα δ' Ἀθηναίῃ γλαυκώπιδι ἰσοφαρίζοι,
Οὐδέ μιν ὧς γαμέω· ὁ δ' Ἀχαιῶν ἄλλον ἑλέσθω,
Ὅστις οἱ τ' ἐπέοικε, καὶ ὃς βασιλεύτερός ἐστιν.
Ἢν γάρ δή με σόωσι θεοί, καὶ οἴκαδ' ἵκωμαι,
Πηλεύς θήν μοι ἔπειτα γυναῖκα γαμέσσεται αὐτός.
Πολλαὶ Ἀχαιΐδες εἰσὶν ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε,
Κοῦραι ἀριστήων, οἵ τε πτολίεθρα ῥύονται·
Τάων ἥν κ' ἐθέλοιμι, φίλην ποιήσομ' ἄκοιτιν·
Ἔνθα δέ μοι μάλα πολλὸν ἐπέσσυτο θυμὸς ἀγήνωρ,
Γήμαντι μνηστὴν ἄλοχον, εἰκυῖαν ἄκοιτιν,
Κτήμασι τέρπεσθαι, τὰ γέρων ἐκτήσατο Πηλεύς.
Οὐ γὰρ ἐμοὶ ψυχῆς ἀντάξιον, οὐδ' ὅσα φασὶν
Ἴλιον ἐκτῆσθαι εὖ ναιόμενον πτολίεθρον,

" Antequam totius mihi pœnas persolvat acerbæ contumeliæ.
" Filiam autem non ducam Agamemnonis Atridæ;
" Ne quidem si cum aureâ Venere pulchritudine certet,
" Operibusque Minervæ oculis cæsiæ par sit,
" Ne sic quidem eam ducam; ipse verò Achivorum alium eligat,
" Qui ei conveniat, & qui major imperio sit.
" Si enim porrò me servârint dii, & domum venero,
" Peleus tum mihi deinceps uxorem desponsabit ipse.
" Multæ *certè* Achivæ sunt in Hellade Phthiâque,
" Filiæ principum, qui utique urbes tuentur;
" Harum quam voluero, dilectam faciam uxorem:
" Illic autem mihi plurimum appetit animus generosus,
" Ductâ legitimâ uxore, aptâ conjuge,
" Possessionibus frui, quas senex conquisivit Peleus.
" Non enim mihi vitæ æquiparandum, ne quidem quantas opes aiunt
" Ilium possedisse bene habitatam urbem,

Ver. 392. Ὅστις] Quâ ratione hîc, ὅστις, ultimam producat, etiam extra cæsuram; vide suprà ad ά, 51.

Ibid.——καὶ ὃς βασιλεύτερός ἐστιν.] Ἐπεὶ αὐτὸς εἶλεσε, (suprà, *ver.* 160.) "Καί μοι "ὑποστήτω, ὅσσον βασιλεύτερός εἰμι." *Schol. Victorian.*

Ver. 394.——θήν μοι] *Al.* δή μοι.

Ibid.——γαμέσσεται] Γαμῆσαι μὲν, διὰ τοῦ η, (inquit *Eustathius*,) τὸ εἰς γάμον ἐλθεῖν, ἤτοι γυναῖκα ἄγεσθαι. Quod tamen an firmo nitatur fundamento, meritò dubitari potest.

Ver. 395. Πολλαὶ Ἀχαιΐδες εἰσὶν] Ità rectè restituit *Barnesius* ex duobus MSS. *Al.* Πολλαὶ δ' Ἀχαιΐδες εἰσίν.

Sunt aliæ innuptæ Latino & Laurentibus agris;
Nec genus indecores.— , *Æn.* XII. 24.

Ver. 400. Κτήμασι τέρπεσθαι, τὰ γέρων]
Sunt tibi regna patris Dauni, sunt oppida capta
Multa manu; necnon aurumque animusque Latino. *Æn.* XII. 22.

Ver. 401.——ἐμοὶ ψυχῆς ἀντάξιον] *Al.* ἐμῆς ψυχῆς· Cæterùm summo cum artificio (ut rectè annotavit *Popius*) hîc effecit Poeta, ut vitam longam, ingloriam & ignobilem, maximis laudibus per indignationem efferret is, qui unus omnium hominum avidissimè esset gloriæ appetens, eamque reverâ vitæ longè anteferret.

Ver.

Τοπρὶν ἐπ' εἰρήνης, πρὶν ἐλθεῖν υἷας Ἀχαιῶν·
Οὐδ' ὅσα λάϊνος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἐέργει
Φοίβου Ἀπόλλωνος, Πυθοῖ ἐνὶ πετρηέσσῃ.
Ληϊστοὶ μὲν γάρ τε βόες καὶ ἴφια μῆλα,
Κτητοὶ δὲ τρίποδές τε καὶ ἵππων ξανθὰ κάρηνα·
Ἀνδρὸς δὲ ψυχὴ πάλιν ἐλθεῖν οὔτε λῃϊστὴ,
Οὔθ' ἑλετὴ, ἐπεὶ ἄρ κεν ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων.
Μήτηρ γάρ τέ με φησὶ θεὰ, Θέτις ἀργυρόπεζα,
Διχθαδίας κῆρας φερέμεν θανάτοιο τέλοσδε·
Εἰ μέν κ' αὖθι μένων Τρώων πόλιν ἀμφιμάχωμαι,
Ὤλετο μέν μοι νόστος, ἀτὰρ κλέος ἄφθιτον ἔσται·
Εἰ δέ κεν οἴκαδ' ἵκοιμι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Ὤλετό μοι κλέος ἐσθλὸν, ἐπὶ δηρὸν δέ μοι αἰὼν

« Antehac tempore pacis, priusquam advenissent filii Achivorum:
« Nec quantas lapideum limen jaculatoris intus continet
« Phœbi Apollinis, Pytho in saxosâ,
« Prædando enim parabiles quidem bovesque & pingues oves;
« Parabiles autem tripodesque & equorum flava capita:
« Hominis vero anima ut redeat, neque parabilis,
« Neque prensabilis, postquam semel transiverit septum dentium.
« Mater enim me dicit dea, Thetis argenteos pedes habens,
« Duplicia fata ferre mortis ad finem.
« Siquidem hìc manens Trojanorum urbem circa pugnavero,
« Periit quidem mihi reditus, sed gloria immortalis erit.
« Sin autem domum reversus fuero dilectam in patriam terram;
« Periit mihi gloria bona, diuturnum vero mihi ævum

ἐπὶ

Ver. 403.—πρὶν ἐλθεῖν] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 404.——ὅσα—οὐδὸς ἀφήτορος—Φοίβου Ἀπόλλωνος,] De hujusmodi *Epitheris*, vide suprà ad ά, 43 & 75. De hujus Ædis *divitiis*, vide *Strabonem*, *lib.* IX. *p.* 644, al. 421.

Ver. 406. Ληϊστοὶ μὲν γάρ τε βόες,——— Ἀνδρὸς δὲ ψυχὴ]

———τοῦτο γὰρ μόνον βροτοῖς
Οὐκ ἔστι τἀνάλωμ' ἀναλωθὲν λαβεῖν,
Ψυχὴν βροτείαν· χρημάτων δ' εἰσὶν πόροι.
Eurip. Supplic. 775.

Αἲ, αἲ, ταὶ μαλάχαι μὲν ἐπὰν κατὰ κᾶπον ὄλωνται,
Ἠ τὰ χλωρὰ σέλινα, τό, τ' εὐθαλὲς οὖλον ἄνηθον,
Ὕστερον αὖ ζώοντι, καὶ εἰς ἔτος ἄλλο φύοντι·
Ἄμμες δ' οἱ μεγάλοι καὶ καρτεροὶ ἢ σοφοὶ ἄνδρες,
Ὁππότε πρῶτα θάνωμες, ἀνάκοοι ἐν χθονὶ κοίλᾳ
Εὕδομες εὖ μάλα μακρὸν ἀτέρμονα νήγρετον ὕπνον.
Mosch. Idyll. III.

Ver. 408.——οὔτε λῃϊστὴ,] Plerique λειστή· Sed nihil opus.

Ver. 410.——γάρ τέ] Respondet Latino *Etenim*. Ut & suprà, *ver.* 406.

Ver. 413.———κλέος ἄφθιτον ἔσται·] Ex φθίνω, φθιτὸς, ἄφθιτος; simili analogiâ ac κριτὸς, ἄκριτος, ex κρίνω. Vide suprà ad ά, 309; & ad β', 43. Cæterùm notandum hîc, quàm singulari quámque modesto Poëta artificio, gloriam dicat Achillis *Suo* factam Poëmate sempiternam. Non, *exegi*, dixit, *monumentum*; Non, *jamque opus exegi*. Nusquam *Sui* meminit omnino; Nusquam, *Suorum Operum*; Nusquam, *Patriæ*; Nusquàm, ne *Partium* quidem *suarum*: Ut adeò Europæusne fuerit ipse, an Asiaticus, planè non constet. Sed *Achillis* nomen atque famam immortalitati tradidit; idque eum, non qualis fingi debuerat heros, sed qualis esset, depingendo.

Ver. 414. Εἰ δέ κεν οἴκαδ' ἵκοιμι φίλην] Ità edidit *Barnesius*: Rectè, ut opinor: Quomodo *Odyss.* μ', 345. Εἰ δέ κεν εἰς Ἰθάκην ἀφικοίμεθα. *Al.* οἴκαδ' ἵκωμαι φίλην.

Ver. 415.———μοι κλέος] *Al.* μὲν κλέος.

Ibid.——ἐπὶ δηρὸν] Quâ ratione, ἐπὶ, hîc ultimam producat; item γὰρ, *ver.* 419; vide suprà ad ά, 51.

Ver.

Ἔσσεται, οὐδέ κέ μ' ὦκα τέλος θανάτοιο κιχείη.
Καὶ δ' ἂν τοῖς ἄλλοισιν ἐγὼ παραμυθησαίμην
Οἴκαδ' ἀποπλείειν· ἐπεὶ οὐκέτι δήετε τέκμωρ
Ἰλίου αἰπεινῆς· μάλα γάρ ἑθεν εὐρύοπα Ζεὺς
Χεῖρα ἑὴν ὑπερέσχε, τεθαρσήκασι δὲ λαοί.
Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν ἰόντες ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν
Ἀγγελίην ἀπόφασθε, τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ γερόντων·
Ὄφρ' ἄλλην φράζωνται ἐνὶ φρεσὶ μῆτιν ἀμείνω,
Ἥ κέ σφιν νῆάς τε σόῃ, καὶ λαὸν Ἀχαιῶν
Νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇς· ἐπεὶ οὔ σφισιν ἥδε γ' ἑτοίμη,
Ἣν νῦν ἐφράσσαντο, ἐμεῦ ἀπομηνίσαντος.
Φοῖνιξ δ' αὖθι παρ' ἄμμι μένων κατακοιμηθήτω,
Ὄφρα μοι ἐν νήεσσι φίλην ἐς πατρίδ' ἕπηται
Αὔριον, ἢν ἐθέλῃσιν· ἀνάγκῃ δ' οὔτι μιν ἄξω.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Μῦθον ἀγασσάμενοι· μάλα γὰρ κρατερῶς ἀπέειπεν.
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε γέρων ἱππηλάτα Φοῖνιξ,
Δάκρυ' ἀναπρήσας, περὶ γὰρ δίε νηυσὶν Ἀχαιῶν·

« Erit, neque me celeriter finis mortis deprehenderit.
« Quia & aliis itidem ego suaserim
« Domum navigare: quia jam non invenietis finem
« Ilii excelsæ: valde enim ipsam late sonans Jupiter
« Manu suâ protegit, & animo confirmato sunt copiæ.
« Sed vos quidem profecti principibus Achivorum
« Nuncium renunciate, hoc enim munus est legatorum;
« Ut aliud excogitent mentibus consilium melius,
« Quod ipsis navesque servet, & populum Achivorum
« Navibus in cavis: quoniam non ipsis hoc expeditum est,
« Quod nunc excogitârunt, me iram fovente.
« Phœnix autem hic apud nos manens cubet;
« Ut me in navibus dilectam in patriam sequatur
« Cras, si voluerit: vi autem neutiquam eum abducam.
Sic dixit. Illi autem omnes obmutuerunt silentio,
Sermonem admirati: admodum enim vehementer recusaverat.
Tandem vero inter eos locutus est senex equûm agitator Phœnix,
Lachrymas cum suspiriis effundens, valde enim timebat de navibus Achivorum;

Ver. 418. —— οὐκέτι δήετε τέκμωρ —— μάλα γάρ—Ζεὺς] Τεχνικῶς ἀπέστρεψε πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον· ἐπεὶ ὃ ἔλεξε, (ver. 236.) "Ζεὺς δέ σφιν Κρονίδης ἐνδέξια"——. Εἰ τοίνυν, ὥς φησι, πολέμιον ἔχετε τὸν θεὸν, ὑπόφορον ὑμῖν ἐστιν ἀποπλεῖν. *Schol. Victorian.*

Ver. 419. —— εὐρύοπα] Vide suprà ad Α, 175 & 498.

Ver. 426. —— ἐφράσσαντο,] *Al.* ἐφράσαντο. Malè. Nam corripit ea vox secundam: Vide suprà ad Α, 140.

Ibid. —— ἀπομηνίσαντος.] Μηνίσας secundam *producit*, quippe à μηνίω deducta. Nam quæ in ίζω desinunt, penultimam in Futuris & Aoristis *corripiunt*.

Ver. 427. Φοῖνιξ] Vide suprà ad Ε, 267.

Ibid. —— αὖθι] Ita restituendum existimavi, ex *Schol. Victorian.* ad ver. 427 & 434. *Al.* αὐτῇ. Quod alibi apud *Homerum* non occurrit.

Ver. 431. —— κρατερῶς] Vehementer, præfractè.

Ver. 432. —— ἱππηλάτα Φοῖνιξ,] Et mox, ἱππηλάτα Πηλεύς. Vide suprà ad Α, 175.

Ver.

Εἰ μὲν δὴ νόστον γε μετὰ φρεσὶ, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ,
Βάλλεαι, οὐδέ τι πάμπαν ἀμύνειν νηυσὶ θοῇσι
Πῦρ ἐθέλεις ἀΐδηλον, ἐπεὶ χόλος ἔμπεσε θυμῷ·
Πῶς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο, φίλον τέκος, αὖθι λιποίμην
Οἶος; σοὶ δέ μ' ἔπεμπε γέρων ἱππηλάτα Πηλεὺς
Ἤματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε
Νήπιον, οὔπω εἰδόθ' ὁμοιΐου πολέμοιο,
Οὐδ' ἀγορέων, ἵνα τ' ἄνδρες ἀριπρεπέες τελέθουσι·
Τοὔνεκά με προέηκε διδασκέμεναι τάδε πάντα,
Μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι, πρηκτῆρά τε ἔργων.
Ὡς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο, φίλον τέκος, οὐκ ἐθέλοιμι
Λείπεσθ', οὐδ' εἴ κέν μοι ὑποσταίη θεὸς αὐτὸς,
Γῆρας ἀποξύσας, θήσειν νέον ἡβώοντα·
Οἷον ὅτε πρῶτον λίπον Ἑλλάδα καλλιγύναικα,

" Si quidem jam reditum animo, illustris Achilles,
" Cogitas; neque omnino defendere à navibus velocibus
" Ignem vis pestiferum, quoniam ira incidit in animum:
" Quomodo tandem à te, care fili, hìc relinquar
" Solus? tecum vero me misit senex equûm agitator Peleus
" Die illo, quando te ex Phthiâ Agamemnoni misit
" Puerum, nondum peritum omnibus æque gravis belli,
" Neque concionum, ubi & viri præclari fiunt.
" Propterea me misit, ut docerem *te* ista omnia,
" Verborumque orator ut esses, actorque rerum.
" Quare deinceps à te, dilecte fili, nolim
" Relinqui; ne quidem si mihi promitteret Deus ipse,
" Senectute abrasâ, facturum me juvenem pubescentem:
" Qualis *eram*, cum primum liqui Hellada pulchris mulieribus abundantem.

Ver. 434. Εἰ μὲν δὴ——γε] " *Siquidem* " *reverà*," &c. Porrò, rectè *Schol. Victorian.* Ἀπὸ τοῦ καιροῦ τὸ προοίμιον δέχεται· οὐ γὰρ ὡς συμβουλεύσων, ἀλλ' ὡς διδοὺς ἀπόκρισιν πρὸς τὸ, (*ver.* 427.) " Φοῖνιξ δ' αὖθι παρ' " ἄμμι μένων."——Cæterùm de totius hujus orationis artificio, vide suprà ad *ver.* 1.

Ver. 435. Βάλλεαι,] *Al.* Βάλεαι.

Ver. 438.——Σοὶ δέ μ' ἔπεμπε γέρων]
Tum comitem Ascanio pater addidit.
Æn. IX. 649.

Ver. 441. Οὐδ' ἀγορέων,] Pronuntiabatur, ἀγορῶν.

Ver. 443. Μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι, πρηκτῆρά τε ἔργων.] Ὅν γε δὴ ἄνδρα τέλειον Ὅμηρος δι' ὅλης τῆς Ἰλιάδος δῆθεν ἀπεργάζεσθαι πειρώμενος, καὶ ἐπί τινι ἔπει τὰς τούτου ἀρετὰς περιλαβὼν ἔφη, " Μύθων μὲν ῥητῆρ' ἔμεναι, " πρηκτῆρα δὲ ἔργων." *Aristot. de Republ lib.* IX. Ut ille apud Homerum Phœnix, qui se à Peleo patre Achilli juveni comitem esse datum dicit ad bellum, ut illum efficeret oratorem verborum, actoremque rerum. *Cic. de Orat.* III. 15. Sit ergo tam eloquentiâ quàm moribus præstantissimus, qui ad Phœnicis Homerici exemplum *dicere* ac *facere* doceat. *Quintilian. lib.* II. *cap.* 3. Barnesius, & ante eum *Versio Wetsteniana*, ceteroqui plerunque elegantissima, pessimè hunc locum corruperunt; " *Orator ut ESSEM, actorque rerum:*" Ac si *Seipsum* scilicet, non *Achillem*, docuisset has artes Phœnix. Cæterùm quâ ratione vocula, τὲ, hìc producatur; item, ἐμὲ, *ver.* 451; & κατὰ, *ver.* 459; & ἐυκνήμιδας, *ver.* 462; vide suprà ad ά, 31.

Ver. 447. Οἷον ὅτε πρῶτον λίπον] Μισόλογοι οἱ γέροντες καὶ παραδείγμασι παραμυθούμενοι. *Schol. Victorian.* Vide suprà ad ά, 260.

Ibid.——Ἑλλάδα καλλιγύναικα,] *Demetrius* Grammaticus apud *Eustathium*, & *Scepsius* apud *Strabonem*, (lib. IX. pag. 670, *al.* 433;) legerunt, Ὀρμίνιον πολύμηλον, *al.* Ὀρμίνιον πολύπυρον.

Ver.

Φεύγων νείκεα πατρὸς Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο·
Ὅς μοι παλλακίδος πέρι χώσατο καλλικόμοιο,
Τὴν αὐτὸς φιλέεσκεν, ἀτιμάζεσκε δ' ἄκοιτιν,
Μητέρ' ἐμήν· ἡ δ' αἰὲν ἐμὲ λισσέσκετο γούνων,
Παλλακίδι προμιγῆναι, ἵν' ἐχθήρειε γέροντα·
Τῇ πιθόμην, καὶ ἔρεξα· πατὴρ δ' ἐμὸς, αὐτίκ' ὀϊσθεὶς,
Πολλὰ κατηρᾶτο, στυγερὰς δ' ἐπεκέκλετ' Ἐριννῦς,
Μή ποτε γούνασιν οἷσιν ἐφέσσεσθαι φίλον υἱὸν,
Ἐξ ἐμέθεν γεγαῶτα· θεοὶ δ' ἐτέλειον ἐπαρὰς,
Ζεύς τε καταχθόνιος, καὶ ἐπαινὴ Περσεφόνεια.
Ἔνθ' ἐμοὶ οὐκέτι πάμπαν ἐρητύετ' ἐν φρεσὶ θυμὸς,
Πατρὸς χωομένοιο, κατὰ μέγαρα στρωφᾶσθαι.
Ἦ μὲν πολλὰ ἔται καὶ ἀνεψιοὶ ἀμφὶς ἐόντες
Αὐτοῦ λισσόμενοι κατερήτυον ἐν μεγάροισι·
Πολλὰ δὲ ἴφια μῆλα καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς
Ἔσφαζον, πολλοὶ δὲ σύες θαλέθοντες ἀλοιφῇ

« Fugiens jurgia patris Amyntoris Ormenidæ:
« Qui mihi de pellice irascebatur pulchrâ comas,
« Quam ipse diligebat, & ignominiâ afficiebat uxorem,
« Matrem meam: hæc autem semper me supplex orabat *prebensis* genibus,
« Ut pellici prius miscerer, ut *adeo* odio haberet senem.
« Huic parui, & feci. Pater autem meus, statim sentiens,
« Multa imprecatus est, horrendasque invocabat Diras,
« Ne unquam genibus suis imponeretur dilectus filius,
« Ex me genitus. Dii autem ratas fecerunt imprecationes,
« Jupiterque infernus, & horrenda Proserpina.
« Tunc mihi non amplius omnino sustinuit in præcordiis animus,
« Patre irato, in domo versari.
« Certe quidem multum familiares & cognati circum stantes
« Ibi orantes retinebant *me* in ædibus:
« Multasque pingues oves & flexipedes cornibus camuris boves
« Jugulabant; multi quoque sues florentes pinguedine

Ver. 449. Ὅς μοι παλλακίδος πέρι χώσατο] Οἰκείως ταῦτα πρὸς τὸν ἕνεκα Βρισηΐδος χαλεπαίνοντα· ὅτι συγγνωστὸς ἁμαρτήσας περὶ κόρην Ἀγαμέμνων, εἰ καὶ αὐτὸς συγγνώμης ἠξίωται παρὰ Πηλέως. *Schol. Victorian.*

Ver. 452. Παλλακίδι προμιγῆναι,] Οὐ τῆς ἤδη μισείσης, ἀλλὰ τῆς εἰς τοῦτο τρεφομένης· φησὶ γοῦν, "Προμιγῆναι." Οὐκ ἀντίκειται δὲ τὸ, "Τὴν αὐτὸς φιλέεσκεν, ἀτιμάζεσκε δ' "ἄκοιτιν." ἔπραττε δὲ ταῦτα, νῷ ἔχων ἤδη τὴν πρὸς αὐτὴν ὁμιλίαν. *Schol. Victorian.* Idemque ferè, ex *Antiquis*, Eustathius.

Ver. 455.—ἐφέσσεσθαι] *Al.* ἐφέζεσθαι.

Ver. 456.——γεγαῶτα·] Vide suprà ad Β', 818; & ad Ζ', 464.

Ver. 457. Ζεύς τε καταχθόνιος,]

——Jovi Stygio——.

Æn. IV. 638.

Post hunc versum 457, vel, ut alii, post versum 459, omissos quatuor versus, nec indignos quidem illos, meminit *Plutarchus*:

Τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα κατακτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ·
Ἀλλά τις ἀθανάτων παῦσεν χόλον· ὅς ῥ' ἐνὶ θυμῷ
Δήμου θῆκε φάτιν, καὶ ὀνείδεα πόλλ' ἀνθρώπων
Ὡς μὴ πατροφόνος μετ' Ἀχαιοῖσιν καλεοίμην.

Ὁ μὲν οὖν Ἀρίσταρχος ἐξεῖλε ταῦτα τὰ ἔπη, φοβηθείς· ἔχει δὲ πρὸς τὸν καιρὸν ὀρθῶς, τοῦ Φοίνικος τὸν Ἀχιλλέα διδάσκοντος οἷόν ἐστιν ὀργὴ, καὶ ὅσα διὰ θυμὸν ἄνθρωποι τολμῶσι, μὴ χρώμενοι λογισμῷ, μηδὲ πειθόμενοι τοῖς παρηγοροῦσι. *De audiend. Poetis.* Eorundemque iterum versuum meminit, in libro *de Adul. & Amici discrimine*, haud longè a fine.

Ver. 462.———ἕλικας βοῦς]

——camuris——sub cornibus——

Georgic. III. 55.

Ver.

Εὑόμενοι τανύοντο διὰ φλογὸς Ἡφαίστοιο·
Πολλὸν δ' ἐκ κεράμων μέθυ πίνετο τοῖο γέροντος.
Εἰνάνυχες δέ μοι ἀμφ' αὐτῷ παρὰ νύκτας ἴαυον·
Οἱ μὲν ἀμειβόμενοι φυλακὰς ἔχον· οὐδέ ποτ' ἔσβη
Πῦρ, ἕτερον μὲν ὑπ' αἰθούσῃ εὐερκέος αὐλῆς,
Ἄλλο δ' ἐνὶ προδόμῳ, πρόσθεν θαλάμοιο θυράων.
Ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτη μοι ἐπήλυθε νὺξ ἐρεβεννὴ,
Καὶ τότ' ἐγὼ θαλάμοιο θύρας πυκινῶς ἀραρυίας
Ῥήξας ἐξῆλθον, καὶ ὑπέρθορον ἑρκίον αὐλῆς
Ῥεῖα, λαθὼν φύλακάς τ' ἄνδρας, δμῳάς τε γυναῖκας.
Φεῦγον ἔπειτ' ἀπάνευθε, δι' Ἑλλάδος εὐρυχόροιο,
Φθίην δ' ἐξικόμην ἐριβώλακα, μητέρα μήλων,
Ἐς Πηλῆα ἄναχθ'· ὁ δέ με πρόφρων ὑπέδεκτο,
Καί με φίλησ', ὡσεί τε πατὴρ ὃν παῖδα φιλήσῃ
Μοῦνον, τηλύγετον, πολλοῖσιν ἐπὶ κτεάτεσσι·
Καί μ' ἀφνειὸν ἔθηκε, πολὺν δέ μοι ὤπασε λαόν·
Ναῖον δ' ἐσχατιὴν Φθίης, Δολόπεσσιν ἀνάσσων·
Καί σε τοσοῦτον ἔθηκα, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,

" Assandi extendebantur per flammam Vulcani:
" Multum etiam ex doliis vinum bibebatur senis.
" Per novem autem me circa ipsum noctes dormiebant:
" *Atque* hi quidem per vices custodias habebant; neque unquam extinguebatur
" Ignis, alter quidem in porticu bene munitæ aulæ,
" Alter autem in vestibulo, ante thalami fores.
" Sed quando tandem decima mihi advenit nox tenebrosa,
" Tunc ego thalami foribus solerter junctis
" Effractis exivi, & transilii septum aulæ
" Facilè, latens custodesque viros, famulasque mulieres.
" Fugi deinde procul, per Hellada spatiosam;
" Phthiamque perveni glebosam, matrem ovium,
" Ad Peleum regem: is autem me lubens suscepit,
" Et me dilexit, ut pater suum filium dilexerit
" Unicum, extremâ ætate natum, amplius in possessionibus;
" Et me divitem fecit, multumque mihi dedit populum:
" Incolebam autem extremam oram Phthiæ, Dolopibus imperans:
" Et te tantum feci, ô diis par Achille,

Ver. 464.——διὰ φλογὸς] Vide suprà ad β', 267: itemque ad *ver.* 213, *hujus libri.*

Ver. 466.——παρὰ] *Al.* περί.

Ver. 470.——ἐπήλυθε] Ex aoristo ἐπήλυθον. Vide suprà ad γ', 205.

Ver. 471. Καὶ τότ'] *Tum deinde, tum verò.*

Ver. 472.——ὑπέρθορον——Ῥεῖα, λαθὼν] Rectè *Schol. Victorian.* τὸ, ὑπέρθορον, συναπτέον τῷ, ῥεῖα. Καθεῖν γὰρ λαθόντα, ἀδύνατον ἦν, τὸν οὕτω φυλαττόμενον· ῥεῖα δὲ ὑπερθορεῖν, διὰ τὴν νεότητα.

Ver. 476.——Πηλῆα] Vide suprà ad α', 265; & ad ζ', 464.

Ver. 478. Μοῦνον, τηλύγετον] Τοῖς μὴ ἔχουσιν ἕτερον γονεῦσι, μήτε ἕξουσι, γεγεννημένον. *Plutarch.* περὶ πολυφιλίας. De quali filio immaturè abrepto, pulchrè idem in Παραμυθητικῷ πρὸς Ἀπολλώνιον· Ἀλλ' ὅρα τὸ ἑξῆς, " Μοῦνος, τηλύγετος, πολλοῖσιν ἐπὶ " κτεάτεσσι." Τίς γὰρ οἶδεν, εἰ ὁ Θεὸς πατρικῶς προειδὼς, καὶ κηδόμενος τοῦ ἀνθρωπείου γένους, προορώμενος τὰ μέλλοντα συμβήσεσθαι, προεξάγει τινὰς ἐκ τοῦ ζῆν ἀώρους;

Ver. 479.——ὤπασε] Vide suprà ad α', 140.

Ἐκ θυμοῦ φιλέων· ἐπεὶ οὐκ ἐθέλεσκες ἅμ' ἄλλῳ
Οὔτ' ἐς δαῖτ' ἰέναι, οὔτ' ἐν μεγάροισι πάσασθαι,
Πρίν γ' ὅτε δή σ' ἐπ' ἐμοῖσιν ἐγὼ γούνασσι καθίσσας
Ὄψου τ' ἄσαιμι προταμὼν, καὶ οἶνον ἐπισχών.
Πολλάκι μοι κατέδευσας ἐπὶ στήθεσσι χιτῶνα,
Οἴνου ἀποβλύζων ἐν νηπιέῃ ἀλεγεινῇ.
Ὣς ἐπὶ σοὶ μάλα πόλλ' ἔπαθον, καὶ πόλλ' ἐμόγησα,
Τὰ φρονέων, ὅ μοι οὔτι θεοὶ γόνον ἐξετέλειον
Ἐξ ἐμεῦ· ἀλλὰ σὲ παῖδα, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
Ποιεύμην, ἵνα μοί ποτ' ἀεικέα λοιγὸν ἀμύνῃς.
Ἀλλ', Ἀχιλεῦ, δάμασον θυμὸν μέγαν· οὐδέ τί σε χρὴ
Νηλεὲς ἦτορ ἔχειν· στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοὶ,
Τῶν περ καὶ μείζων ἀρετὴ, τιμή τε, βίη τε.

« Ex animo diligens; quippe non volebas cum alio
« Neque ad convivium ire, neque in ædibus *tuis* cibum sumere;
« Ante quam te meis ego genibus impositum
« Opsonioque satiassem secato antea, & vinum admovens.
« Sæpe *utique* mihi rigâsti ad pectora vestem,
« Vino ex ore ejectato in infantiâ difficili.
« Ita tui causâ permulta passus sum, & multa laboravi;
« Hæc cogitans, quod mihi nequaquam dii prolem perficiebant
« Ex me *ipso*: sed Te filium, diis par Achille,
« Adoptabam, ut à me aliquando indignum fatum propulsares.
« Verum, Achille, doma animum magnum: neque te oportet
« Immisericordem animum habere: flecti utique solent & dii ipsi,
« Quorum tamen & major virtus, honorque, potentiaque.

Ver. 482.———οὐκ ἐθέλεσκες ἅμ' ἄλλῳ] Οὐκ οἶδε παρὰ Χείρωνι τραφέντα αὐτόν. *Schol. Victorian.* Quod tamen hinc non necessariò sequitur. Potuit enim *Achilles* vel aliâ ætate, vel alias ad artes, *Chironi* fuisse discipulus. *Chironis* certè alibi meminit *Homerus*; δ', 219. Immo & *Pelei* fuisse amicum indicat; π', 141; & τ', 388.

———τὸ μὲν οὐ δύνατ' ἄλλος Ἀχαιῶν
Πάλλειν, ἀλλά μιν οἶος ἐπίστατο πῆλαι Ἀχιλλεὺς,
Πηλιάδα μελίην, τὴν πατρὶ φίλῳ τάμε Χείρων
Πηλίου ἐκ κορυφῆς, φόνον ἔμμεναι ἡρώεσσιν.

Quin &, eo docente, medicinam exercuisse *Achillem*; λ', 829.

———ἐπὶ δ' ἤπια φάρμακα πάσσε,
Ἐσθλὰ, τά σε προτί φασιν Ἀχιλλῆος δεδιδάχθαι,
Ὃν Χείρων ἐδίδαξε δικαιότατος Κενταύρων.

Videtur utique *Phœnix* Altor fuisse *Achillis*, *Chiron* in disciplinis singularibus Magister.

Ver. 484. Πρίν γ' ὅτε δὴ] *Neque unquam contentus eras, aut te compescuisti, antea quàm, vel, nisi quum, &c.* Edit. *Henr. Stephani* & *Wetsteniana* aliæque, malè hîc distinguunt; ——πάσασθαι· Πρίν γ' ὅτε δὴ——τ' ἄσαιμι, ——καὶ οἶνον ἐπισχὼν, Πολλάκι μοι κατέδευσας. Quæ interpungendi ratio, cum isto ἄσαιμι minùs congruit.

Ibid.——καθίσσας] Ita edidit *Barnesius*. Alii καθίσας, minùs rectè. Nam verba istius analogiæ penultimam corripiunt. Vide ad ό, 140.

Ver. 486. Πολλάκι μοι κατέδευσας] Locum hunc vitio dat *Scaliger*, aliique. Rationibus, ut mihi quidem videtur, parùm idoneis. Πάθος enim in hâc re exiguâ inest non exiguum.

Ver. 487.——ἀποβλύζων] De hujusmodi ὀνοματοποιΐᾳ, vide suprà ad β', 210; ad γ', 363; ad δ', 455, 456, & 504.

Ver. 489.——ὅ μοι οὔτι] Vide suprà ad δ, 537.

Ver. 491.——ἵνα μοί ποτ'] Καλῶς, ἰδιώμενος τὴν σωτηρίαν Ἑλλήνων. *Schol. Victorian.*

Ver. 492.———δάμασον θυμὸν μέγαν] Ἅπερ ὁ Ὀδυσσεὺς εἰπεῖν ἐφυλάξατο, (πικρὸν γὰρ ἦν) ἐπὶ δὲ τὸν Πηλέα (*ver.* 255.) ἀνεπέμψε, ταῦτα Φοίνικι δίδωσιν ἡ τῆς ἀνατροφῆς παῤῥησία. *Ibid.*

Ver. 493.——στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοὶ,] *Iliad.* ό, 203.——" στρεπταὶ μέν τε φρένες ἐσθλῶν."

Ver.

Καὶ μὲν τοὺς θυέεσσι ϗ εὐχωλῇς ἀγανῇσι,
Λοιβῇ τε, κνίσσῃ τε, παρατρωπῶσ' ἄνθρωποι
Λισσόμενοι, ὅτε κέν τίς ὑπερβήῃ ϗ ἁμάρτῃ.
Καὶ γάρ τε Λιταί εἰσι Διὸς κοῦραι μεγάλοιο,
Χωλαί τε, ῥυσσαί τε, παραβλῶπές τ' ὀφθαλμώ·
Αἵ ῥά τε ϗ μετόπισθ' Ἄτης ἀλέγουσι κιοῦσαι.
Ἡ δ' Ἄτη σθεναρή τε ϗ ἀρτίπος· οὕνεκα πάσας
Πολλὸν ὑπεκπροθέει, φθάνει δέ τε πᾶσαν ἐπ' αἶαν,
Βλάπτουσ' ἀνθρώπους· αἱ δ' ἐξακέονται ὀπίσσω.
Ὃς μέν τ' αἰδέσεται κούρας Διὸς ἆσσον ἰούσας,
Τόνδε μέγ' ὤνησαν, καί τ' ἔκλυον εὐξαμένοιο·
Ὃς δέ κ' ἀνήνηται, καί τε στερεῶς ἀποείπῃ,
Λίσσονται δ' ἄρα ταί γε Δία Κρονίωνα κιοῦσαι,
Τῷ Ἄτην ἅμ' ἕπεσθαι, ἵνα βλαφθεὶς ἀποτίσῃ.

" Ac quidem hos ſacrificiis & votis placidis,
" Libamineque, nidoreque, avertunt *ab irâ* homines
" Supplicantes, cum quis tranſgreſſus fuerit & peccârit.
" Etenim Preces ſunt Jovis filiæ magni,
" Claudæque, rugoſæque, ſtrabæque oculis:
" Quæ etiam & à tergo Noxam curant ſequentes.
" Noxa verò robuſtaque eſt, & pedibus integra; ideò omnes
" Longè præcurrit, antevertitque omnem per terram,
" Lædens homines: hæ verò medentur poſtmodò.
" Quiſquis quidem reverebitur filias Jovis propius accedentes;
" Hunc valdè juvant, & exaudiunt precantem:
" Qui verò renuerit, & obſtinatè recuſaverit,
" Precantur tum quidem hæ Jovem Saturnium adeuntes,
" Eum ut Noxa ſimul ſequatur, quo læſus pœnas luat.

Ver. 495. Καὶ μὲν τοὺς θυέεσσι]
————Tu munera ſupplex
Tende petens pacem: ————
Namque dabunt veniam votis, iraſque remittent:
Sed modus orandi qui ſit, priùs ordine dicam.
Georgic. IV. 534.
————Primùm prece numen adora:
————cane vota libens, dominamque potentem
Supplicibus ſupera donis————
Æn. III. 437.

Νῦν δὲ περί τε τῶν ἔργων [τῆς ἱερατικῆς] ῥητέον, ϗ τῶν ὀργάνων ὅσα ταύτῃ ἀναγκαῖα. Ταῦτα σχεδὸν πάντα ὁ ποιητὴς ὀλίγοις τισὶν ἔπεσι συμπεριείληφε ποιῶν, —" Καὶ μὲν τοὺς " θυέεσσι," &c. *Ariſt. de Republic. lib.* X. Ἀγύρται δὲ ϗ μάντεις ἐπὶ πλουσίων θύρας ἰόντες, πείθουσιν ὡς ἔστι παρὰ σφίσι δύναμις ἐκ θεῶν ποριζομένη, θυσίαις τε ϗ ἐπῳδαῖς, εἴτε τι ἀδίκημά του γέγονεν αὐτοῦ ἢ προγόνων, ἀκεῖσθαι μεθ' ἡδονῶν τε ϗ ἑορτῶν. Τούτοις δὲ πᾶσι τοῖς λόγοις μάρτυρας ποιητὰς ἐπάγονται· —" Καὶ τοὺς μὲν θυσίαισι ϗ εὐχωλαῖς" &c. *Plato de Republ. lib.* II.

Ver. 498. Καὶ γάρ τε Λιταί εἰσι] Quàm *Senis* perſonam deceat longa hæc & verboſa deſcriptio, vide ſuprà ad ά, 249 & 260. Cæterùm quâ ratione, τὲ, & hic & in ſequente verſu producatur; item δὲ, *ver.* 516; vide ſuprà ad ά, 51.

Ver. 499. Χωλαί τε, ῥυσσαί τε,] *Al.* ῥυσαί τε. Cæterùm ſimili ferè loquendi ratione, ac *Homerus* Preces hîc vocat Διὸς κούρας χωλάς τε ῥυσσάς τε, *Euripides* mentis malè ſibi conſciæ Cogitationes appellat αἱματωποὺς ϗ δρακοντώδεις κόρας. *Oreſt.* 256.

Ver. 506, 507. Ὃς δὲ——Λίσσονται δ'] De vi duplicis iſtius δὲ, vide ſuprà ad ά, 57.

Ver. 508.————ἀποτίσῃ.] Producit hæc vox penultimam, quippe ex ἀποτίω. Quæ enim in ίζω deſinunt Verba, ea penultimam iſtam in Futuris & Aoriſtis corripiunt. Vide ſuprà ad ά, 140.

Ἀλλ', Ἀχιλεῦ, πόρε καὶ σὺ Διὸς κούρῃσιν ἕπεσθαι
Τιμήν, ἥτ' ἄλλων περ ἐπιγνάμπτει φρένας ἐσθλῶν.
Εἰ μὲν γὰρ μὴ δῶρα φέροι, τὰ δ' ὄπισθ' ὀνομάζοι
Ἀτρείδης, ἀλλ' αἰὲν ἐπιζαφελῶς χαλεπαίνοι,
Οὐκ ἂν ἔγωγέ σε μῆνιν ἀποῤῥίψαντα κελοίμην
Ἀργείοισιν ἀμυνέμεναι, χατέουσί περ ἔμπης·
Νῦν δ' ἅμα τ' αὐτίκα πολλὰ διδοῖ, τὰ δ' ὄπισθεν ὑπέστη·
Ἄνδρας δὲ λίσσεσθαι ἐπιπροέηκεν ἀρίστους,
Κρινάμενος κατὰ λαὸν Ἀχαιϊκόν, οἵτε σοι αὐτῷ
Φίλτατοι Ἀργείων· τῶν μὴ σύγε μῦθον ἐλέγξῃς,
Μηδὲ πόδας· πρὶν δ' ἔτι νεμεσσητὸν κεχολῶσθαι.
Οὕτω καὶ τῶν πρόσθεν ἐπευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν
Ἡρώων, ὅτε κέν τιν' ἐπιζάφελος χόλος ἵκοι,
Δωρητοί τε πέλοντο, παράῤῥητοί τ' ἐπέεσσι.
Μέμνημαι τόδε ἔργον ἐγὼ πάλαι, οὔτι νέον γε,
Ὡς ἦν· ἐν δ' ὑμῖν ἐρέω πάντεσσι φίλοισι.
Κουρῆτές τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ μενεχάρμαι

« Sed, Achille, da & tu, Jovis filias qui sequatur,
« Honorem, qui & aliorum utique flectit mentes fortium.
« Si quidem enim minimè dona ferret, & alia in futurum nominaret
« Atrides, sed semper pertinaciter iratus esset,
« Non equidem te irâ abjectâ hortarer
« Argivis auxiliari, quantumvis indigentibus:
« Nunc verò simul in præsenti multa dat, aliaque in posterum pollicetur;
« Viros etiam, qui supplicarent, *ad te* misit præstantissimos,
« Electos per exercitum Achaicum, quique tibi ipsi
« Amicissimi Argivorum: horum ne tu orationem asperneris,
« Neque pedes (i. e. iter *frustres.*) At prius haud reprehendendum, te irâ exarsisse.
« Sic & priscorum audivimus laudes virorum
« Heroum, quando aliquem vehemens ira occupâsset,
« Donisque placabiles erant, exorabilesque verbis.
« Memini hoc factum ego vetus, neutiquam recens,
« Quale esset; inter vos autem narrabo omnes amicos.
« Curetesque pugnabant & Ætoli fortiter prœlium sustinentes

Ver. 517. Κρινάμενος] Vide suprà ad α, 309, 314, 338; & ad ζ, 434.

Ver. 518. ——τῶν μὴ σύγε μῦθον ἐλέγξῃς, Μηδὲ πόδας·] *Horum tu neque orationem, neque legationem; nec quid dixerint, nec quid fecerint tanti viri, itinere ad Te suscepto, asperneris.*

Ver. 519. ——πρὶν δ' ἔτι νεμεσσητὸν κεχολῶσθαι.] Non, *antè* quàm dona daret Agamemnon, sed *antè* quam oblatæ eum injuriæ pœniteret. Scilicet Achillis hîc non *commodi & utilitatis* rationem duxit Phœnix, sed *honoris*. Ut rectè annotavit *Domina Dacier*.

Ver. 520. ——τῶν πρόσθεν ἐπευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν Ἡρώων,]

——heroum laudes, & facta parentis. *Virg. Eclog.* IV. 26.

Ver. 523. Μέμνημαι τόδε ἔργον ἐγὼ πάλαι,] Nam memini Hesiones visentem regna—. *Æn.* VIII. 157.

Οἰκεῖον δὲ διδασκάλῳ, ἐκ τῶν παλαιῶν σωφρονίζειν τοὺς νέους. *Schol. Victorian.* Porrò, quàm deceat *Senis* personam longa hæc & verbosa narratio, jam anteà sæpe annotavimus.

Ver. 525. Κουρῆτές τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ] "Narrare verò —— quis *Significantiùs* "potest, quàm qui Curetum Ætolorumque "prœlium exponit? *Quintilian. lib.* X. *cap.* I.

Ver.

Ἀμφὶ πόλιν Καλυδῶνα, καὶ ἀλλήλους ἐνάριζον·
Αἰτωλοὶ μὲν, ἀμυνόμενοι Καλυδῶνος ἐραννῆς·
Κουρῆτες δὲ διαπραθέειν μεμαῶτες ἄρηϊ.
Καὶ γὰρ τοῖσι κακὸν χρυσόθρονος Ἄρτεμις ὦρσε
Χωσαμένη, ὅ οἱ οὔτι θαλύσια γουνῷ ἀλωῆς
Οἰνεὺς ῥέξ᾽· ἄλλοι δὲ θεοὶ δαίνυνθ᾽ ἑκατόμβας·
Οἴῃ δ᾽ οὐκ ἔρρεξε Διὸς κούρῃ μεγάλοιο,
Ἢ λάθετ᾽, ἢ οὐκ ἐνόησεν· ἀάσατο δὲ μέγα θυμῷ.
Ἡ δὲ χολωσαμένη, δῖον γένος, ἰοχέαιρα,
Ὦρσεν ἐπὶ χλούνην σῦν ἄγριον, ἀργιόδοντα,
Ὃς κακὰ πόλλ᾽ ἔρδεσκεν ἔθων Οἰνῆος ἀλωήν·
Πολλὰ δ᾽ ὅγε προθέλυμνα χαμαὶ βάλε δένδρεα μακρὰ
Αὐτῇσιν ῥίζῃσι, καὶ αὐτοῖς ἄνθεσι μήλων.
Τὸν δ᾽ υἱὸς Οἰνῆος ἀπέκτεινεν Μελέαγρος,

" Circa urbem Calydona, & se mutuò interficiebant:
" Ætoli quidem, defendentes Calydona amœnam;
" Curetes autem vastare ardentes Marte.
" Etenim his malum aureo solio sedens Diana excitavit
" Irata: quod sibi non sacra post fruges comportatas in fœcundo loco agri
" Oeneus fecisset: Alii utique dii epulati erant hecatombas;
" Soli verò non *sacra* fecit Jovis filiæ magni,
" Sive oblitus est, sive non advertit: devius erat certè multum animi.
" Illa itaque irata, Jovis genus, sagittis gaudens,
" Immisit sylvestrem Aprum ferum, candidis dentibus,
" Qui damna multa patravit frequentans Oenei agrum:
" Multas utique ille alias super alias humi prostravit arbores altas
" *Cum* ipsis radicibus, & ipsis floribus pomorum.
" Hunc autem filius Oenei occîdit Meleager,

Ver. 528.——μεμαῶτες] Vide suprà ad β, 818; & ad ζ, 464.

Ver. 531, 532.——ῥέξ᾽·——ἔρρεξε] Vide suprà ad ά, 444.

Ver. 533. Ἢ λάθετ᾽, ἢ οὐκ ἐνόησεν·] Ἤτοι ἐννοήσας θῦσαι, ἐπελάθετο· ἢ οὐδ᾽ ὅλως ἐπενόησεν. *Schol.* Cæterùm, ἢ οὐκ, in unam hîc syllabam coalescit; quomodò & suprà, ι, 349,

Ἢ οὐχ ἅλις, ὅττι——————;

Et apud *Euripidem*,

Ἢ οὐχ ἀξιόχρεως ὁ θεὸς ἀναφέροντι μοι;
Orest. 597.

Similiter, φεῦ ὦ, apud eundem,

φεῦ ὦ μῆτερ, ἥτις ἐκ τυραννικῶν δόμων.
Hecub. 55.

Notandum tamen, istud ἢ, in *interrogativis* sæpiùs, quàm in *disjunctivis*, cum sequente Vocali coalescere solere; vide ad ι, 349. Quare in *Schol. Victorian.* scriptum est, Ἢ λάθ᾽, ἢ οὐχ ἐνόησεν·——Quod tamen longè minùs eleganter est dictum. Nam λαθεῖν, propriè est, *alium latere*; λαθέσθαι, *latere seipsum*, hoc est, *oblivisci*.

Ibid.——ἀάσατο δὲ] De voce, ἀάσατο, vide suprà ad *ver.* 116. Alii hîc legunt ἀάσατο δή. Quod tamen nihil opus.

Ver. 534.——δῖον γένος,] De *Dianâ* accipiunt plerique; ut sit videlicet, Διὸς θυγάτηρ. At *Schol. Victorian.* ad *Achillem* referunt, ut sit idem scilicet ac, διογενής· propterea quod Poëta hanc compellationem ἀδιάφορως ἐπὶ θεῶν τάσσει.

Ver. 535. Ὦρσεν ἐπὶ] Ἐπῶρσε. Cæterùm *Aristoteles*, *de historiâ Animalium*, *lib.* VI. *cap.* 28, locum hunc isto modo citat:

Θρέψεν ἐπὶ χλούνην σῦν ἄγριον· οὐδὲ ἐῴκει
Θηρί γε σιτοφάγῳ, ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι.

Quæ lectio δὲ παρὰ τῷ Γεωγράφῳ εὕρηται, notante *Eustathio*.

Ver. 536.——ἔθων Οἰνῆος ἀλωὴν] Οἰκεία τιμωρία, τῷ περὶ καρποὺς ἡμαρτηκότι. *Schol. Victorian.* Ἐπὶ τούτοις ἰστέον καὶ ὡς διαφέρειν λέγεται τὸ Ἔθειν τοῦ Ἔδειν, ὡς τὸ Καθεσθίειν τοῦ Ἐσθίειν. *Eustath.*

Ver. 539. Τὸν δ᾽ υἱὸς Οἰνῆος] Vide ad ἀ, 51. Nec omninò audiendus *Barnesius*; qui, *potest*, inquit, *tutiùs legi*, Τὸν δ᾽ Οἰνῆος υἱός.

Πολλέων ἐκ πολίων θηρήτορας ἄνδρας ἀγείρας,
Καὶ κύνας· ὐ μὲν γάρ κ' ἐδάμη παύροισι βροτοῖσι·
Τόσσ☉ ἔην, πολλὺς δὲ πυρῆς ἐπέβησ' ἀλεγεινῆς.
Ἡ δ' ἀμφ' αὐτῷ θῆκε πολὺν κέλαδον κ̀ ἀϋτὴν
Ἀμφὶ συὸς κεφαλῇ κ̀ δέρματι λαχνήεντι,
Κυρήτων τε μεσηγὺ κ̀ Αἰτωλῶν μεγαθύμων.
Ὄφρα μὲν ὖν Μελέαγρ☉ ἀρηΐφιλ☉ πολέμιζε,
Τόφρα δὲ Κυρήτεσσι κακῶς ἦν· ὐδ' ἐδύναντο
Τείχε☉ ἔκτοσθεν μίμνειν, πολέες περ ἐόντες.
Ἀλλ' ὅτε δὴ Μελέαγρον ἔδυ χόλ☉, ὅςε κ̀ ἄλλων
Οἰδάνει ἐν ςήθεσσι νόον πύκα περ φρονεόντων,
(Ἤτοι ὁ, μητρὶ φίλῃ Ἀλθαίῃ χωόμεν☉ κῆρ,
Κεῖτο παρὰ μνηςῇ ἀλόχῳ, καλῇ Κλεοπάτρῃ,
Κύρῃ Μαρπίσσης καλλισφύρυ Εὐηνίνης,
Ἴδεώ θ', ὃς κάρτις☉ ἐπιχθονίων γένετ' ἀνδρῶν,
Τῶν τότε, καί ῥα ἄνακτ☉ ἐναντίον εἵλετο τόξον
Φοίβυ Ἀπόλλων☉, καλλισφύρυ εἵνεκα νύμφης·

" Multis ex urbibus venatoribus viris congregatis,
" Et canibus; non enim domitus fuisset paucis hominibus;
" Tantus erat, multosque adeò rogum ascendere fecit tristem.
" Illa verò (*Diana*) circa ipsum excitavit magnum tumultum & bellum
" Pro Suis capite & pelle hirsutâ,
" Curetasque inter & Ætolos magnanimos.
" Quamdiu igitur Meleager bellicosus pugnabat,
" Tamdiu utique Curetibus malè erat, neque poterant
" Mœnia extra manere, multi quamvis essent.
" At quando jam Meleagrum subiit ira, quæ & aliorum
" Inflat in pectoribus mentem, probè licet sapientium;
" (Nempe ille, matri suæ Althææ iratus corde,
" Jacebat apud legitimam uxorem, pulchram Cleopatram,
" Filiam Marpissæ pedibus elegantis Euenines,
" Idæque, qui fortissimus inter terrestres fuit viros,
" Eorum qui tunc erant; utique contra regem sumpsit arcum
" Phœbum Apollinem; pedibus elegantis gratiâ nymphæ:

Ver. 543. Ἡ δ'] Ἄρτεμις.

Ver. 547. Τόφρα δὲ] *Tamdiu utique.* Quod cùm non videret *Barnesius*, pessimè edidit Τοφράδε, contenditque παρέλκειν τὸ Δέ. Quód in hujusmodi vocabulis non fert linguæ Græcæ ratio.

Ibid.————ὐδ' ἐδύναντο Τεῖχεος ἔκτοσθεν μίμνειν,] *Castra ipsi sua tueri non poterant, nedum Urbem expugnare.*

Ver. 551—568. (Ἤτοι—ἔχυσα.)] Versus hosce *octodecim* in *Parenthesin* inclusi, & ipsam *aliis interjectis Parenthesibus* intricatam. Id quod tantum abest ut Scriptori luculentissimo, & suprà omnes perspicuo, vertendum sit vitio; ut contrà summo hîc, si usquam aliàs, artificio, verbosam illam & *senilem* narrandi rationem, in *Phœnicis* personâ, depinxerit. *Popius* tamen videtur *aliter* sensisse. Vide infrà, ad λ', 687.

Ver. 552.—καλῇ] Vide suprà ad Β, 43.

Ver. 554. Ἰδεώ] Pronuntiabatur Ἴδω, vel Ἴδυ.

Ver. 555. Τῶν τότε,] Ἐπαινετέον τὸ ἀκριβὲς περὶ τὴν ἑκάςυ ἠθοποιΐαν· Ὁ μὲν Φοῖνιξ, κάρτιςον εἰπὼν τὸν Ἴδαν, ἵνα μὴ δόξῃ κ̀ τῦ Ἀχιλλέως αὐτὸν προτεθειμενκέναι, ἐπήνεγκε τὸ, " τῶν τότε." *Schol. Victorian.*

Ver. 556.—νύμφης·] *Marpissæ*, uxoris suæ

Ver.

Τὴν δὲ τότ' ἐν μεγάροισι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
Ἀλκυόνην καλέεσκον ἐπώνυμον, οὕνεκ' ἄρ' αὐτῆς
Μήτηρ, Ἀλκυόνος πολυπενθέος οἶτον ἔχουσα,
Κλαῖ', ὅτε μιν ἑκάεργος ἀνήρπασε Φοῖβος Ἀπόλλων.
Τῇ ὅγε παρκατέλεκτο, χόλον θυμαλγέα πέσσων,
Ἐξ ἀρέων μητρὸς κεχολωμένος, ἥ ῥα θεοῖσι
Πόλλ' ἀχέουσ' ἠρᾶτο, κασιγνήτοιο φόνοιο·
Πολλὰ δὲ καὶ Γαῖαν πολυφόρβην χερσὶν ἀλοία,
Κικλήσκουσ' Ἀΐδην καὶ ἐπαινὴν Περσεφόνειαν,
Πρόχνυ καθεζομένη, δεύοντο δὲ δάκρυσι κόλποι,
Παιδὶ δόμεν θάνατον· τῆς δ' ἠεροφοῖτις Ἐριννὺς
Ἔκλυεν ἐξ Ἐρέβευσφιν, ἀμείλιχον ἦτορ ἔχουσα.)
Τῶν δὲ τάχ' ἀμφὶ πύλας ὅμαδος καὶ δοῦπος ὀρώρει,
Πύργων βαλλομένων· τὸν δ' ἐλλίσσοντο γέροντες
Αἰτωλῶν, πέμπον δὲ θεῶν ἱερῆας ἀρίστους

" Illam autem (*Cleopatram*) tunc in ædibus pater & veneranda mater
" Alcyonen vocabant cognomine, quòd ipsius
" Mater, Alcyonis luctuosæ fatum habens,
" Flebat, quando ipsam longe jaculans rapuit Phœbus Apollo.
" Huic is (*Meleager*) accubabat, iram tristem coquens,
" Propter diras matris iratus, quæ utique diis
" Multum dolens supplicabat, fraternæ cædis *causâ*:
" Multum autem & Terram almam manibus verberabat,
" Invocans Plutonem & horrendam Proserpinam,
" In genua confidens, (rigabantur autem lachrymis sinus,)
" Ut filio darent mortem; hanc autem per tenebras vagans Erinnys
" Exaudivit ex Erebo, implacabile cor habens.)
" Horum verò *tum* confestim ad portas tumultus & strepitus excitabatur,
" Turribus percussis: illum autem supplices orabant senes
" Ætolorum, mittebantque deorum sacerdotes lectissimos,

Ver. 557. Τὴν δὲ] *Cleopatram*, filiam suam.

Ver. 559. Μήτηρ,] *Marpissa.*

Ver. 560.——μιν] Vide ad ά, 51. Cæterùm, pro Κλαῖ', ὅτε μιν, fuerunt qui legerent, Κλαῖεν ὅ μιν.

Ibid.—ἀνήρπασε] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 561. Τῇ ὅγε] *Huic Cleopatræ, Meleager.*

Ibid.———παρκατέλεκτο,] Vide suprà ad β', 515.

Ver. 562. Ἐξ ἀρέων] Pronuntiabatur ἀρῶν· ut rectè observavit *Barnesius.* Nam ἀρὴ (hoc significatu,) ἀρητὴρ, ἀρῶμαι, primam producunt.

Ibid.———ἥ ῥα] *Quæ utique.* Nam ad sententiam nullo modo supervacaneum est istud, ῥα.

Ver. 564.———Γαῖαν——χερσὶν ἀλοία,] Εὔχονται οἱ ἥρωες τοῖς μὲν Οὐρανίοις θεοῖς,——Ἄνω τὰς Χεῖρας ἀνίσχοντες, μεγάλ' εὐχετάασθαι ἑκάστοις· τοῖς δὲ Θαλασσίοις,

Πολλὰ δὲ μητρὶ φίλῃ ἠρήσατο, χεῖρας ὀρεγνὺς εἰς Θάλασσαν δηλονότι· τοῖς Καταχθονίοις δὲ, κόπτοντες τὴν Γῆν, ὡς ἐνθάδε φησί. *Schol.*

Ver. 565. Κικλήσκουσ' Ἀΐδην]
Luctificam Alecto dirarum ab sede sororum
Infernisque ciet tenebris; cui tristia bella,
Iræque insidiæque & crimina noxia, cordi.
Æn. VII. 324.

Ver. 568.—ἔχουσα.] Vide suprà ad *ver.* 553.

Ver. 569. Τῶν δὲ] *Meleagri popularium, Ætolorum.*

Ibid.——δοῦπος] Vide suprà ad β', 210; ad γ', 363; & ad δ', 455, 456, 504.

Ibid.——ὀρώρει,] Vide suprà ad β', 810.

Ver. 570.———τὸν δ' ἐλλίσσοντο] Vide suprà ad ζ, 45. *Al.* τὸν δ' ἐλλίσσοντο; &, τὸν δὲ λίσσοντο. Quæ & ipsa ferri possunt; vide ad ά, 51.

Ἐξελθεῖν καὶ ἀμῦναι, ὑποσχόμενοι μέγα δῶρον·
Ὁππόθι πιότατον πεδίον Καλυδῶνος ἐραννῆς,
Ἔνθά μιν ἤνωγον τέμενος περικαλλὲς ἑλέσθαι
Πεντηκοντόγυον· τὸ μὲν ἥμισυ, οἰνοπέδοιο·
Ἥμισυ δὲ, ψιλὴν ἄροσιν πεδίοιο ταμέσθαι·
Πολλὰ δέ μιν λιτάνευε γέρων ἱππηλάτα Οἰνεὺς,
Οὐδοῦ ἐπεμβεβαὼς ὑψηρεφέος θαλάμοιο,
Σείων κολλητὰς σανίδας, γουνούμενος υἱόν·
Πολλὰ δὲ τόνδε κασίγνηται καὶ πότνια μήτηρ
Ἐλλίσσονθ'· ὁ δὲ μᾶλλον ἀναίνετο· πολλὰ δ' ἑταῖροι,
Οἵ οἱ κεδνότατοι καὶ φίλτατοι ἦσαν ἁπάντων·
Ἀλλ' οὐδ' ὣς τοῦ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθον,
Πρίν γ' ὅτε δὴ θάλαμος πύκα βάλλετο, τοὶ δ' ἐπὶ πύργων
Βαῖνον Κουρῆτες, καὶ ἐνέπρηθον μέγα ἄστυ·
Καὶ τότε δὴ Μελέαγρον ἐΰζωνος παράκοιτις
Λίσσετ' ὀδυρομένη, καί οἱ κατέλεξεν ἅπαντα
Κήδε', ὅσ' ἀνθρώποισι πέλει, τῶν ἄστυ ἁλώῃ·
Ἄνδρας μὲν κτείνουσι, πόλιν δέ τε πῦρ ἀμαθύνει·

" Ut exiret & propulsaret *hostes*, polliciti magnum donum:
" Ubi *scilicet* pinguissimus *erat* ager Calydonis amœnæ,
" Ibi eum jusserunt prædium perpulchrum eligere
" Quinquaginta jugerum: dimidium quidem, vitiferi soli:
" Dimidium autem, non consiti arabilis agri separatum accipere:
" Multum item eum obsecrabat senex equûm agitator Oeneus,
" Limine conscenso altum tectum habentis thalami,
" Quatiens conglutinatos asseres, suppliciter orans filium:
" Multum etiam eum sorores & veneranda mater
" Orabant; ille autem magis recusabat: Multum & socii,
" Qui ei charissimi & amicissimi erant omnium:
" Sed ne sic *quidem* ejus animum in pectoribus flectebant,
" Antequam jam thalamus frequenter percuteretur, ipsique turres
" Conscenderent Curetes, & incenderent magnam urbem:
" Tum verò demum Meleagrum eleganter cincta uxor
" Orabat lugens, & ei recensuit omnia
" Mala, quæcunque hominibus contingunt, quorum urbs capta fuerit:
" Viros quidem occidunt, urbem autem ignis in cineres redigit;

Ver. 573. Ὁππόθι πιότατον πεδίον] Insuper id campi, quod rex habet ipse Latinus. *Æn.* IX. 274.

Ver. 574.—ἤνωγον] Vide suprà ad Θ, 322.

Ver. 576.———ψιλὴν ἄροσιν] Την ἄδενδρον χώραν. *Schol.*

Ver. 577.——ἱππηλάτα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 580.——κασίγνηται] *Al.* κασίγνητοι.

Ver. 581. Ἐλλίσσονθ'] Vide suprà ad ζ, 45. *Al.* Ἐλίσσονθ'.

Ver. 585.——ἐνέπρηθον] *Jamjam incendebant; jamjam ad comburendum aggrediebantur.*

Ver. 588. Κήδε', ὅσ' ἀνθρώποισι πέλει,] *Aristoteles, Rhetoric. lib.* I. *cap.* 7, citat isto modo; Ὅσσα κάκ' ἀνθρώποισι πέλει.

Ver. 589, 590. Ἄνδρας μὲν κτείνουσι,——γυναῖκας.] " Narrare verò——quis *Significantiùs* potest?" *Quintilian. lib.* X. *cap.* 1. Καὶ διαιρούμενα δὲ εἰς τὰ μέρη, τὰ αὐτὰ μείζω φαίνεται· πλειόνων γὰρ ὑπεροχὴ φαίνεται· ὥσπερ καὶ ὁ Ποιητής φησι,——

Λαοὶ μὲν φθινύθουσι, πόλιν δέ τε πῦρ ἀμαθύνει,
Τέκνα δέ τ' ἄλλοι ἄγουσι————. *Aristot. Rhetoric. Lib.* I. *cap.* 7. Ubi notandum quòd hodie

Τέκνα δὲ τ' ἄλλοι ἄγουσι, βαθυζώνους τε γυναῖκας.
Τοῦ δ' ὠρίνετο θυμὸς ἀκούοντος κακὰ ἔργα·
Βῆ δ' ἰέναι, χροῒ δ' ἔντε' ἐδύσατο παμφανόωντα.
Ὣς ὁ μὲν Αἰτωλοῖσιν ἀπήμυνεν κακὸν ἦμαρ,
Εἴξας ᾧ θυμῷ· τῷ δ' οὐκέτι δῶρ' ἐτέλεσσαν
Πολλά τε καὶ χαρίεντα· κακὸν δ' ἤμυνε καὶ αὔτως.
Ἀλλὰ σὺ μή μοι ταῦτα νόει φρεσὶ, μηδέ σε δαίμων
Ἐνταῦθα τρέψειε, φίλος· κάκιον δέ κεν εἴη
Νηυσὶν καιομένῃσιν ἀμυνέμεν· ἀλλ' ἐπὶ δώροις
Ἔρχεο· ἶσον γάρ σε θεῷ τίσουσιν Ἀχαιοί.
Εἰ δέ κ' ἄτερ δώρων πόλεμον φθισήνορα δύῃς,
Οὐκ ἔθ' ὁμῶς τιμῆς ἔσεαι, πόλεμόν περ ἀλαλκών.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·

" Liberosque alii abducunt, & profundè succinctas mulieres.
" Hujus autem *tum* motus est animus audientis sæva facta:
" Perrexitque ire, corporeque arma induit collucentia.
" Sic ille quidem *ab* Ætolis propulsavit malum diem,
" Obsecutus suo animo: ei autem non deinceps dona persolverunt
" Multaque & pulchra: malum tamen depulit etiam sic.
" Atqui tu ne mihi ista cogites in animo, neque te dæmon
" Istuc vertat, amice: Pejus autem esset
" Navibus *demum* incensis *te* ferre auxilium: Sed *nunc* acceptâ conditione donorum
" Veni: æquè enim te ac deum honorabunt Achivi.
" Quod si *tandem* sine donis pugnam viros perdentem inieris,
" Non tum æquè *in* honore eris, bellum quamvis propulsaveris.
Hunc autem respondens allocutus est pedibus velox Achilles;

hodie legimus, Ἄνδρας μὲν κτείνουσι legisse olim (aut memoriter citâsse) *Aristotelem*, Λαοὶ μὲν φθινύθουσι. Uberiùs de hoc loco *Hermogenes*: Πάσης πόλεως εἶπε [Ὅμηρος] πόρθησιν ἐν δυσὶν ἔπεσιν ——Τὰ μεγάλα τῇ βραχύτητι τῆς ἑρμηνείας φυλάττει μεγάλα, τῆς συντομίας τὸ μέγεθος αὐτοῖς διασωζούσης· τὰ δὲ σμικρὰ καὶ φαῦλα [vide suprà ad *ver.* 210; item ά, 433—439.] τῇ περιβολῇ τῶν λόγων μέγεθος προσλαμβάνει. Ταυτὰ ποιεῖ Δημοσθένης, καὶ οὕτω τραγῳδεῖ Φωκέων ἅλωσιν, ἔθνους ὅλου, ἐν ὀλίγοις ῥήμασι λέγων. " Ἦν " ἰδεῖν οἰκίας κατεσκαμμένας, τείχη περιῃρη" μένα, χώραν ἔρημον τῶν ἐν ἡλικίᾳ, γύναια δὲ " καὶ παιδάρια ὀλίγα, καὶ πρεσβύτας ἀνθρώπους " οἰκτρούς." Μονονουχὶ παρέφρασε τὸ Ὁμηρικόν. *Cap.* XXXIII. Περὶ μεθόδου δεινότητος.

Ver. 592. ——— ἐδύσατο] *Al.* ἐδύσσατο. Sed nihil opus: Nam ἐδύσατο secundam producit.

Ver. 594. Εἴξας ᾧ θυμῷ·] *Schol. Victor.* in plerisque optima, aliique ferè, hoc ità accipiunt, ut dicatur Meleager vel *jam olim*, (πάλαι, οὐ νῦν,) *antequam* suis opitularetur, *iræ* habenas dedisse; vel *nunc demum*, *quum* suis opitularetur, *rationi* (τῷ ἐπιλογισμῷ) fuisse obsecutus. Sed neutrum fert linguæ Græcæ ratio. Εἴξας τῷ θυμῷ, necessariò est, *jam tum* quum suis opitularetur, *animos sibi incitans, animo incitato demum habenas dans, effusis habenis hostem invadens*;

——— σὺ δὲ σῷ μεγαλήτορι θυμῷ
Εἴξας, ——— *ver.* 109, *hujus libri.*
——— τὸν δεξιὸν ἵππον
Κένσαι ὁμοκλήσας, εἶξαί τέ οἱ ἡνία χερσίν.
ψ', 336.
——— βίῃ καὶ ἀγήνορι θυμῷ
Εἴξας, εἶσ' ἐπὶ μῆλα βροτῶν. ——— ώ, 42.
——— irarumque omnes effundit habenas.
Æn. XII. 499.

Ver. 600. Εἰ δέ κ' ἄτερ δώρων] *Quòd si tandem invitè & necessitate coactus*, &c.

Ibid. ——— φθισήνορα] Vide suprà ad β', 833.

Ver. 601. ——— ὁμῶς τιμῆς] *Eodem loco honoris.* Al. ὁμῶς τιμῆς, quod est τιμήεις: Quâ ratione alibi dicitur, καὶ χρυσὸν τιμήεντα ———, σ', 475.

Ver. 602. ——— πόδας ὠκὺς] Vide suprà ad ά, 58.

Φοῖνιξ, ἄττα, γεραιὲ, διοτρεφὲς, οὔτι με ταύτης
Χρεὼ τιμῆς· φρονέω δὲ τετιμῆσθαι Διὸς αἴσῃ,
Ἥ μ' ἕξει παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν, εἰσόκ' ἀϋτμὴ
Ἐν στήθεσσι μένῃ, καί μοι φίλα γούνατ' ὀρώρῃ.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·
Μή μοι σύγχει θυμὸν ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων,
Ἀτρείδῃ ἥρωϊ φέρων χάριν· οὐδέ τί σε χρὴ
Τὸν φιλέειν, ἵνα μή μοι ἀπέχθηαι φιλέοντι·
Καλόν τοι σὺν ἐμοὶ τὸν κήδειν, ὅ κέ με κήδῃ·
Ἶσον ἐμοὶ βασίλευε, καὶ ἥμισυ μείρεο τιμῆς.
Οὗτοι δ' ἀγγελέουσι, σὺ δ' αὐτόθι λέξεο μίμνων
Εὐνῇ ἐνὶ μαλακῇ· ἅμα δ' ἠοῖ φαινομένηφι
Φρασσόμεθ', ἤ κε νεώμεθ' ἐφ' ἡμέτερ', ἦ κε μένωμεν.
Ἦ, καὶ Πατρόκλῳ ὅγ' ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε σιωπῇ
Φοίνικι στορέσαι πυκινὸν λέχος, ὄφρα τάχιστα
Ἐκ κλισίης νόστοιο μεδοίατο. Τοῖσι δ' ἄρ' Αἴας
Ἀντίθεος Τελαμωνιάδης μετὰ μῦθον ἔειπε·

« Phœnix, pater, senex, Jovis alumne, minimè mihi hoc
« Opus *est* honore: puto enim *me* honoratum fore Jovis voluntate,
« Qui *honor* me consequetur apud naves recurvas, dum spiritus
« In pectoribus maneat, & mihi mea genua moveantur.
« Aliud autem tibi dicam, tu verò in animo recondе tuo:
« Nè mihi turba animum, flens & mœrens,
« Atridæ heroi gratificans; neutiquam te convenit
« Istum amare, ut nè mihi odio sis *te nunc* amanti:
« Decet te mecum eum angere, qui me angat:
« Æqualiter mecum regna, & dimidium sortire honoris.
« Isti autem renunciabunt; tu verò hic cubato remanens
« Lecto in molli: simul autem atque aurora illuxerit,
« Consultabimus, an redeamus ad nostra, an maneamus.
Dixit, & Patroclo his superciliis annuit tacitè,
Phœnici ut sterneret densum lectum, ut citissimè
E tentorio de reditu cogitarent. Inter hos autem Ajax
Deo par Telamonius verba fecit;

Ver. 603.——ἄττα,] Ineptè admodùm ex *Heinsio Barnesius* vocabulum hoc, ac si *Hebraicum* esset. Tu, Latinè reddit.

Ibid.—οὔτί με ταύτης Χρεὼ τιμῆς·] Vide infrà ad κ', 43.

Ver. 604.——τετιμῆσθαι Διὸς αἴσῃ] Πιθανῶς, τῇ παρὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος τιμῇ, ἀντίθηκε τὴν παρὰ τοῦ Διός. *Schol. Victorian.*

Ver. 605.——εἰσόκ' ἀϋτμὴ]
————dum spiritus hos reget artus.
Æn. IV. 336.

Ver. 607.——σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·] Vide suprà ad ά, 297.

Ver. 608. Μή μοι σύγχει θυμὸν]
Desine meque tuis incendere teque querelis.
Æn. IV. 360.

Ibid.——ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων,] *Al.*——ἐνὶ στήθεσσιν ἀχεύων.
——lachrymansque gemensque.
Æn. XI. 150.

Ver. 610.——ἵνα μή μοι] *Vulgg.* ἵνα μή μοι. Sed, μοί, ἐχρῆν ὀρθοτονεῖν, ἵνα ἀντιδιαστέλληται Ἀγαμέμνονι. *Schol. Victorian.*

Ver. 611. Καλόν] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 613.——λέξεο] Vide suprà ad β', 515; & έ, 109.

Ver. 615. Φρασσόμεθ',] Vide suprà ad η', 140.

Ibid.——ἦ κε μένωμεν.] Vide suprà ad *ver.* 359.

Ver. 618.——Τοῖσι δ'] Malè *Barnesius*, Τοῖσιδ'. Vide suprà ad γ', 200; & ad θ', 160.

Ver.

Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Ἴομεν· οὐ γάρ μοι δοκέει μύθοιο τελευτὴ
Τῇδέ γ' ὁδῷ κρανέεσθαι· ἀπαγγεῖλαι δὲ τάχιστα
Χρὴ μῦθον Δαναοῖσι, καὶ οὐκ ἀγαθόν περ ἐόντα,
Οἵ που νῦν ἕαται ποτιδέγμενοι· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
Ἄγριον ἐν στήθεσσι θέτο μεγαλήτορα θυμὸν,
Σχέτλιος, οὐδὲ μετατρέπεται φιλότητος ἑταίρων,
Τῆς, ᾗ μιν παρὰ νηυσὶν ἐτίομεν ἔξοχον ἄλλων·
Νηλής· καὶ μέν τίς τε κασιγνήτοιο φόνοιο
Ποινὴν, ἢ οὗ παιδὸς ἐδέξατο τεθνειῶτος·
Καί ῥ' ὁ μὲν ἐν δήμῳ μένει αὐτοῦ, πόλλ' ἀποτίσας,
Τοῦ δέ τ' ἐρητύεται κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ,
Ποινὴν δεξαμένου· σοὶ δ' ἄλληκτόν τε κακόν τε
Θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι θεοὶ θέσαν, εἵνεκα κούρης
Οἴης· νῦν δέ τοι ἑπτὰ παρίσχομεν ἔξοχ' ἀρίστας,
Ἄλλά τε πόλλ' ἐπὶ τῇσι· σὺ δ' ἵλαον ἔνθεο θυμὸν,

" Nobilissime Laertiade, solertiâ pollens Ulysse,
" Abeamus; non enim mihi videtur sermonis *nostri* exitus
" Hac quidem viâ perficiendus; renunciare autem citissimè
" Oportet responsum Danais, etiamsi non lætum sit,
" Qui utique nunc sedent expectantes: sed Achilles
" Trucem in pectoribus reposuit superbum animum,
" Durus, neque rationem habet amicitiæ sodalium,
" Illius, qua eum apud naves honorabamus supra cæteros;
" Immisericors: Atqui aliquis etiam pro fratris cæde
" Pretium, vel pro suo filio accepit occiso:
" Et is quidem *qui interfecerit*, in *suâ* civitate manet ibi, multis persolutis;
" Et alterius sedatur cor & animus elatus,
" Pretio accepto: tibi verò, *O Achille*, implacabilemque durumque
" Animum in pectoribus dii posuerunt, gratiâ puellæ
" Unius: nunc verò tibi septem præbemus eximiè præstantissimas,
" Aliaque multa præter has. Tu verò propitium indue *tibi* animum,

Ver. 621. Ἴομεν· οὐ γάρ μοι] Ὁ μὲν Φοῖνιξ τέχνῃ χρῆται.——Ὁ δέ γε Αἴας, ἁπλούστατος ὢν, βαθύτατός ἐν τοῖς λόγοις πάντων ἐστίν· ἀνίσταται γὰρ, ὡς ὀργιζόμενος, καὶ ἀξιοῖ μηκέτι μηδὲ διαλέγεσθαι, καὶ λέγει,——Οὗτος ὢν ὁ λόγος δείκνυσιν, ὅτι καὶ τῆς ἁπλότητος προσποίησις, σχήματος ἔργον ἐπιτελεῖ. *Dionys. Halicarn. lib. qui inscribitur* Τέχνη, *cap.* IX. Οἱ δ' εἰσὶ ῥήτορες· Ὀδυσσεὺς, συνετὸς, πανοῦργος, θεραπευτικός· Ἀχιλλεὺς, θυμικὸς, μεγαλόφρων· Φοῖνιξ, ἠθικὸς, πρᾶος, παιδευτικός· Αἴας, ἀνδρεῖος, σεμνὸς, μεγαλόφρων, ἁπλοῦς, δυσκίνητος, βαθύς· εἰ δέ που κινηθείη, ἐπικαίρως, εὐστόχως, διὰ βραχέων φησίν. *Schol. Victorian.*

Ver. 624.——ποτιδέγμενοι·] *Al.* προτιδέγμενοι. Quod perinde est.

Ver. 625.——θέτο μεγαλήτορα] Quâ ratione, θέτο, hîc ultimam producat; item, ἐνι, *ver.* 614; vide suprà ad α, 51.

Ver. 628. Νηλής· καὶ μέν τίς τε] *Al.* Νηλεές· (quod pronuntiabatur, Νηλής·) καὶ μέν τίς τε.

Ver. 629.——τεθνειῶτος·] Vide suprà ad β, 818; & ad ζ, 464.

Ver. 630. Καί ῥ' ὁ μὲν——, Τοῦ δέ] *Is qui pretium dedit,——Ejus qui datum accepit.*

Ibid.——αὐτοῦ,] *Al.* αὐτοῦ. *Al.* αὐτόθι.

Ver. 632.——σοὶ δ'] Elegantissimè orationem ab *Ulysse* repentè ad *Achillem* convertit. Ἐντέχνως ἡ μετάβασις ἐκ τοῦ Περὶ αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸν Πρὸς αὐτόν. *Schol. Victorian.*

Ver. 634. Οἴης·] *Al.* apud Scholiasten, οἴης; Minùs rectè.

Ver. 635.—σὺ δ' ἵλαον ἔνθεο θυμόν·] Μεγαλοφυῶς· θωπείας μετέχει ὁ λόγος. Θεοποιεῖ γὰρ αὐτὸν πῶς, διὰ τοῦ, ἵλαον. *Schol. Victorian.*

Ver.

Αἴδεσσαι δὲ μέλαθρον· ὑπωρόφιοι δέ τοι εἰμὲν
Πληθύος ἐκ Δαναῶν, μέμαμεν δέ τοι ἔξοχον ἄλλων
Κήδιςοί τ' ἔμεναι ϗ φίλτατοι, ὅσσοι Ἀχαιοί.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Αἶαν διογενὲς, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν,
Πάντα τι μοὶ κατὰ θυμὸν ἐείσαο μυθήσασθαι·
Ἀλλά μοι οἰδάνεται κραδίη χόλῳ, ὁππότ' ἐκείνε
Μνήσομαι, ὅς μ' ἀσύφηλον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν
Ἀτρείδης, ὡσεί τιν' ἀτίμητον μετανάςην·
Ἀλλ' ὑμεῖς ἔρχεσθε, ϗ ἀγγελίην ἀπόφασθε·
Οὐ γὰρ πρὶν πολέμοιο μεδήσομαι αἱματόεντος,
Πρίν γ' υἱὸν Πριάμοιο δαΐφρονος, Ἕκτορα δῖον,
Μυρμιδόνων ἐπί τε κλισίας ϗ νῆας ἱκέσθαι
Κτείνοντ' Ἀργείες, κατά τε σμύξαι πυρὶ νῆας.

« Reverere etiam *tuam* domum: sub tecto enim tuo sumus
« Ex cœtu Danaorum, studemusque tibi supra alios
« Charissimique esse & amicissimi *omnium*, quotquot *sunt* Achivi.
Hunc autem respondens allocutus est pedibus velox Achilles:
« Ajax nobilissime, Telamonie, princeps populorum,
« Omnia quodammodo mihi ex animo visus es dixisse:
« Sed mihi tumet cor irâ, quoties illius
« Recordor, qui me inhonorum inter Argivos fecit
« Atrides, tanquam aliquem contemptibilem inquilinum.
« Sed vos abite, & nuncium renunciate:
« Non enim ante de pugnâ cogitabo sanguinolentâ,
« Quam filius Priami bellicosi, Hector nobilis,
« Myrmidonum ad tentoriaque & naves venerit
« Interficiens Argivos, incendatque igne naves.

Ver. 636. Αἴδεσσαι δὲ μέλαθρον·] Τὰς πρόσφυγας τῆς Ἑςίας αἰδεσαι. *Schol. Victor.*

Ver. 638. Κήδιςοί τ' ἔμεναι ϗ φίλτατοι,] Ἐκ τῦ πλήθυς φήσας τὰς εὐνυςάτυς ϗ συγγενικωτάτυς ἥκειν, πολλὰ δι' ὀλίγων ἐσήμανεν· ὑπεροψίας ἐπιτίμησιν, μετριότητος ὑπόμνησιν, αἰδῶ τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, ἔλεον ἱκεσίας, ἐντροπὴν συγγενείας. *Schol. Victorian.*

Ver. 639.——πόδας ὠκὺς] Vide suprà ad *a*, 58.

Ver. 641. Πάντα τί μοι] Dubitat *Barnesius*, legendúmne sit, Πάντα σύ μοι. Quod est longè minùs venustum.

Ver. 642. Ἀλλά μοι οἰδάνεται κραδίη]

Corque meum penitùs turgescit tristibus iris,
Cùm decore atque omni me orbatum laude recordor. *Cic. Tusc. Quæst. lib.* III.

Ibid.——ὁππότ' ἐκείνε——, ὅς μ'—— ἔρεξεν Ἀτρείδης,] *Al.* ὁππότε κείνων——, ὅς μ'——ἔθηκεν Ἀτρείδης.

Ver. 646. Οὐ γὰρ πρὶν πολέμοιο——, Πρίν γ' υἱὸν Πριάμοιο] Vide suprà ad *ver.* 359. Πρὸς μὲν Ὀδυσσέα, ἀποπλευσεῖσθαί φησιν· ἔτι γὰρ αὐτὸν σφόδρα ἐξεμαινε. Πρὸς δὲ φοίνικα, ἤδη πραϋνόμενος, σκέψασθαί φησι περὶ τῦ μένειν. Τὸν δὲ Αἴαντα αἰδεσθεὶς, τότε ἐξαμύνειν φησιν, ἡνίκα ἂν πλησίον γίνωνται οἱ πολέμιοι. Οὔτε ἀντιλέγειν τὴν συμμαχίαν τοῖς Ἕλλησι καταςῆσαι θέλει, ὅτι ἕτοιμον· ἵνα μὴ μέτρια δοκῇ πεπονθέναι. *Schol. Victorian.* Neque omninò idoneis rationibus *Plato* Achillem hîc vel ἐπιλήσμονα vel ψεύςην appellat, eò quòd dixerit πρὸς μὲν τὸν Ὀδυσσέα, ἀποπλευσεῖσθαι· πρὸς δὲ τὸν Αἴαντα, μενεῖν. *Plato in Hipp á.* Cæterùm notandum in *vers.* 646 & 650 *Platoni* citatis, corruptè μεθήσομαι scriptum pro μεδήσομαι; & Ἀμφὶ δέ μιν, pro Ἀμφὶ δέ τοι.

Ver. 649.——κατά τε σμύξαι πυρὶ νῆας.] Pessimè hîc *Barnesius*, versioque (elegantissima plerunque illa) *Westeniana*, " *incenderitque igne naves;*" quod erat vertendum, " *incendatque igne naves.*" Non enim id ait *Achilles*, pugnaturum se tum demum, quum *incensæ sint* naves, sed quum *incendantur*.

Ver.

Ἀμφὶ δέ τοι τῇ 'μῇ κλισίῃ καὶ νηῒ μελαίνῃ
Ἕκτορα, καὶ μεμαῶτα, μάχης σχήσεσθαι οἴω.
 Ὣς ἔφαθ'· οἱ δὲ ἕκαστος ἑλὼν δέπας ἀμφικύπελλον,
Σπείσαντες, παρὰ νῆας ἴσαν πάλιν· ἦρχε δ' Ὀδυσσεύς.
Πάτροκλος δ' ἑτάροισιν, ἰδὲ δμωῇσι, κέλευσε
Φοίνικι στορέσαι πυκινὸν λέχος ὅττι τάχιστα·
Αἱ δ' ἐπιπειθόμεναι στόρεσαν λέχος, ὡς ἐκέλευσε,
Κώεά τε, ῥῆγός τε, λίνοιό τε λεπτὸν ἄωτον·
Ἔνθ' ὁ γέρων κατέλεκτο, καὶ ἠῶ δῖαν ἔμιμνεν.
Αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς εὗδε μυχῷ κλισίης εὐπήκτου·
Τῷ δ' ἄρα παρκατέλεκτο γυνὴ, τὴν Λεσβόθεν ἦγε,
Φόρβαντος θυγάτηρ, Διομήδη καλλιπάρῃος.
Πάτροκλος δ' ἑτέρωθεν ἐλέξατο· πὰρ δ' ἄρα καὶ τῷ
Ἶφις εὔζωνος, τήν οἱ πόρε δῖος Ἀχιλλεὺς,
Σκῦρον ἑλὼν αἰπεῖαν, Ἐνυῆος πτολίεθρον.
 Οἱ δ' ὅτε δὴ κλισίῃσιν ἐν Ἀτρείδαο γένοντο,
Τοὺς μὲν ἄρα χρυσέοισι κυπέλλοις υἷες Ἀχαιῶν

" Circa verò meum tentorium & navem nigram
Hectorem, quantumvis ardentem, à pugnâ destiturum puto.
 Sic dixit. Illi verò unusquisque, accepto poculo duplice rotundo,
Libatione factâ, ad naves redierunt: præibat autem Ulysses.
Patroclus verò sociis & ancillis imperavit
Phœnici sternere densum lectum quam celerrimè:
Illæ autem obedientes straverunt lectum, ut imperavit,
Pellesque ovillas, stragulamque tinctam, linique subtilem florem:
Ibi senex cubuit, & auroram divinam expectabat.
Porrò Achilles dormiit in recessu tentorii benè compacti:
Huic autem accubuit mulier, quàm è Lesbo duxerat,
Phorbantis filia, Diomede pulchra genas,
Patroclus autem ex alterâ parte cubuit: juxta item & ipsum
Iphis eleganter cincta, quam ei dederat nobilis Achilles,
Scyron cum cepisset altam, Enyei urbem.
Illi verò postquam ad tentoria Atridæ venissent,
Eos quidem aureis poculis filii Achivorum

Ver. 650. Ἀμφὶ δέ τοι] Apud *Platonem*, loco jam suprà citato, Ἀμφὶ δέ μιν. Corruptè.

Ver. 651.——μεμαῶτα,] Vide suprà ad β', 818; & ζ, 464.

Ver. 652. Ὣς ἔφαθ'· οἱ δὲ—ἴσαν πάλιν·] Πάτροκλος οὐ καλεῖ· ἵνα μὴ προσφωνῶν Ἀχιλλεῖ, ὕστερον μὴ πείσῃ. *Schol. Victorian.*

Ibid.——ἀμφικύπελλον,] Vide suprà ad ά, 584.

Ver. 653. Σπείσαντες,] *Al.* Λείψαντες.

Ver. 654.——κέλευσε] *Al.* κέλευε.

Ver. 656.——λέχος, ὡς ἐκέλευσε,] *Al.* λέχος, ὡς ἐκέλευε. *Al.* λέχος ἐγκονέουσαι.

Ver. 657. Κώεά τε,] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 658, 660, 662.——κατέλεκτο,——παρκατέλεκτο,——ἐλέξατο] Vide suprà ad β', 515.

Ver. 665.——κλισίῃσιν ἐν Ἀτρείδαο γένοντο,] Similis ferè loquendi ratio, ac apud Romanos ista, *in Senatu venire, in conspectu venire*, &c. Vide quæ Nos hâc de re ad *Cæsaris Commentar. de Bello Gallico, lib.* IV. §. 9. Item suprà ad ά, 593; & ad θ', 156.

Ver. 666. Τοὺς μὲν ἄρα χρυσέοισι] Pronuntiabatur, χρυσοῖσι. Prima enim necessariò producitur; neque in his ulla unquam est licentia.

Ver.

Δειδέχατ' ἄλλοθεν ἄλλος ἀνασαδὸν, ἔκ τ' ἐρέοντο·
Πρῶτος δ' ἐξερέεινεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Εἴπ' ἄγε μ', ὦ πολύαιν' Ὀδυσεῦ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Ἤ ῥ' ἐθέλει νήεσσιν ἀμυνέμεναι δήϊον πῦρ,
Ἦ ἀπέειπε, χόλος δέ τ' ἔχει μεγαλήτορα θυμόν;
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἀτρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,
Κεῖνός γ' οὐκ ἐθέλει σβέσσαι χόλον, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον
Πιμπλάνεται μένεος· σὲ δ' ἀναίνεται ἠδὲ σὰ δῶρα.
Αὐτόν ζε φράζεσθαι ἄμ' Ἀργείοισιν ἄνωγεν,
Ὅππως κεν νῆάς τε σόῃς καὶ λαὸν Ἀχαιῶν·
Αὐτὸς δ' ἠπείλησεν, ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφι,
Νῆας ἐϋσσέλμους ἅλαδ' ἑλκέμεν ἀμφιελίσσας·
Καὶ δ' ἂν τοῖς ἄλλοισιν ἔφη παραμυθήσασθαι
Οἴκαδ' ἀποπλείειν· ἐπεὶ οὐκέτι δήετε τέκμωρ
Ἰλίου αἰπεινῆς· μάλα γάρ ἑθεν εὐρύοπα Ζεὺς
Χεῖρα ἑὴν ὑπερέσχε, τεθαρσήκασι δὲ λαοί.
Ὣς ἔφατ'· εἰσὶ καὶ οἵδε τάδ' εἰπέμεν, οἵ μοι ἕποντο,
Αἴας, καὶ κήρυκε δύω, πεπνυμένω ἄμφω.

Excipiebant aliunde alius assurgentes, interrogabantque;
Primus autem interrogavit rex virorum Agamemnon;
« Dic age mihi, laudatissime Ulysses, ingens gloria Achivorum;
« Utrumne vult à navibus propulsare hostilem ignem,
« An recusavit, iraque adhuc tenet superbum animum?
Hunc autem allocutus est laboriosus nobilis Ulysses;
« Atrida gloriosissime, rex virorum, Agamemnon,
« Ille quidem non vult restinguere iram, sed adhuc magis
« Impletur irâ: te autem aspernatur & tua dona.
« Ipsum te consultare unà cum Argivis jubet,
« Quomodo navesque serves & exercitum Achivorum:
« Ipse verò minatus est, simul atque aurora illuxerit,
« Naves bonis transtris instructas in mare deducturum utrinque remis actas:
« Atque etiam aliis dixit se suadere,
« Domum ut navigent: quia jam non (*inquit*) invenietis finem
« Ilii excelsæ: valdè enim ipsam late sonans Jupiter
« Manu suâ protegit, & animo confirmato sunt copiæ.
« Sic dixit. Adsunt *autem* & hi, ut hæc dicant, qui me secuti sunt
« Ajax, & præcones duo, prudentes ambo.

Ver. 667. Δειδέχατ'] Vide suprà ad δ', 4.
Ibid.— ἀνασαδὸν, ἔκ τ' ἐρέοντο·]
Atque hic legatos Ætolâ ex urbe remissos,
Quæ referant, fari jubet; & responsa reposcit
Ordine cuncta suo.—— *Æn.* XI. 239.
Ver. 670 Ἤ ῥ' ἐθέλει] Summæ expectationis imaginem brevitate mirabili, aptissimè ad personam, expressit. Ἐμιμήσατο τὸν σπουδάζοντα τὸ καίριον μαθεῖν. *Schol. Victorian.*

Ver. 674.———σβέσσαι] Ità *Barnesius*: Rectè. *Al.* σβέσαι.
Ver. 676.———ἄμ' Ἀργείοισιν] *Al.* ἐν Ἀργείοισιν.
Ver. 677.———νῆάς τε σόῃς] Ità iterum rectè *Barnesius*; sicuti suprà, *ver.* 424, Ἤ κέ σφιν νῆάς τε σόῃ. Plerique hîc ediderunt, νῆάς τε σοοῖς. MSS. nonnulli, νῆας σάωσης.
Ver. 682.—γάρ ἑθεν] Vide suprà ad ά, 51.
Ibid.—εὐρύοπα] Vide suprà ad ά, 175 & 498.

Ver.

Φοῖνιξ δ' αὖθ' ὁ γέρων καλελέξατο· ὡς γὰρ ἀνώγει,
Ὄφρα οἱ ἐν νήεσσι φίλην ἐς πατρίδ' ἕπηται
Αὔριον, ἢν ἐθέλῃσιν· ἀνάγκῃ δ' οὔτι μιν ἄξει.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Μῦθον ἀγασσάμενοι· μάλα γὰρ κρατερῶς ἀγόρευσε.
Δὴν δ' ἄνεῳ ἦσαν τετιηότες υἷες Ἀχαιῶν·
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Ἀτρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,
Μὴ ὄφελες λίσσεσθαι ἀμύμονα Πηλείωνα,
Μυρία δῶρα διδούς· ὁ δ' ἀγήνωρ ἐστὶ καὶ ἄλλως,
Νῦν αὖ μιν πολὺ μᾶλλον ἀγηνορίῃσιν ἐνῆκας.
Ἀλλ' ἤτοι κεῖνον μὲν ἐάσομεν, ἤ κεν ἴῃσιν,
Ἤ κε μένῃ· τότε δ' αὖτε μαχήσεται, ὁππότε κέν μιν
Θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀνώγῃ, καὶ θεὸς ὄρσῃ.
Ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες·
Νῦν μὲν κοιμήσασθε, τεταρπόμενοι φίλον ἦτορ
Σίτου καὶ οἴνοιο· τὸ γὰρ μένος ἐστὶ καὶ ἀλκή·
Αὐτὰρ ἐπεί κε φανῇ καλὴ ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Καρπαλίμως πρὸ νεῶν ἐχέμεν λαόν τε καὶ ἵππους
Ὀτρύνων· καὶ δ' αὐτὸς ἐνὶ πρώτοισι μάχεσθαι.

« Phœnix verò illic senex cubavit: sic enim *ille* jussit,
« Ut se in navibus dilectam in patriam sequatur
« Cras, si voluerit: vi autem neutiquam eum abducet.
Sic dixit. Illi autem omnes obmutuerunt silentio,
Sermonem admirati: admodùm enim asperè dixerat.
Diu autem muti erant tristes filii Achivorum:
Tandem verò inter eos locutus est pugnâ strenuus Diomedes;
« Atrida gloriosissime, rex virorum, Agamemnon,
« Utinam non orâsses eximium Pelidem,
« Infinita dona dans: is utique insolens est etiam alioquî,
« Nunc verò eum multo magis in insolentiam conjecisti.
« Sed illum quidem missum faciamus, sive abeat,
« Sive maneat: tunc verò rursum pugnabit, quando ipsum
« Animus in pectoribus jusserit, & deus incitaverit.
« Sed agite, sicut ego dixero, obsequamur omnes:
« Nunc quidem cubitum ite, refecti vestrum cor
« Cibo & vino; hoc enim robur est & vis;
« At postquam illuxerit pulchra rosea digitos aurora,
« Ocyus ante naves siste copiasque pedestres & equestres
« Adhortans; quin & ipse inter primos pugna.

Ver. 686.——καλελέξατο·] Vide suprà ad Β', 515.
Ver. 690.——ἀγόρευσε.] *Al.* ἀπέειπε. Ex *ver.* 431, suprà.
Ver. 696.——ἐνῆκας.] *Al.* ἀνῆκας.
Ver. 697.——ἐάσομεν,] Vide suprà ad Γ', 42.
Ver. 699.——ἀνώγῃ,] *Al.* ὀρίνῃ.
Ver. 703.——καλὴ] Vide suprà ad Β', 43.
Ibid.——ῥοδοδάκτυλος] Vide suprà ad Α', 477.

Ver.

Ὣς ἔφαθ᾽· οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἐπήνεσσαν βασιλῆες,
Μῦθον ἀγασσάμενοι Διομήδεος ἱπποδάμοιο.
Καὶ τότε δὴ σπείσαντες ἔβαν κλισίηνδε ἕκαστος·
Ἔνθαδ᾽ ἐκοιμήσαντο, καὶ ὕπνου δῶρον ἕλοντο.

Sic dixit. Omnes autem assensi sunt reges,
Orationem admirati Diomedis equûm domitoris.
Et tunc porrò libatione factâ iverunt ad *suum* tentorium unusquisque:
Ibi cubuerunt, & somni donum ceperunt.

Ver. 706.——ἐπήνεσσαν] *Al.* ἐπῄνησαν. Quod & Homero usitatius.

Ver. 708. Καὶ τότε δὴ] *Et tunc porrò*; *Et tunc utique.* Non enim supervacaneum est istud δὴ, sed vim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit, *ver.* 701. Νῦν μὲν κοιμήσασθε, &c.

ΤΗΣ

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΙΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Κ'.

Ὑπόθεσις τῆς ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας. Κ'.

Ἀγαμέμνων ἀγρυπνήσας ἀνίστησι τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων, αὐτός τε, καὶ Μενέλαος· καὶ ἐπὶ τῆς τάφρου συμβουλευσάμενοι, πέμπουσι κατασκόπους εἰς τὸ τῶν Τρώων στρατόπεδον, Ὀδυσσέα καὶ Διομήδην· Οἳ Δόλωνα μὲν συναντήσαντες ἀναιροῦσι· Πυθόμενοι δὲ παρ' αὐτοῦ, Ῥῆσόν τινα βασιλέα καὶ Θρᾷκας παρεῖναι, ἔνθα τε ἐστρατοπεδεύσαντο, ἐπελθόντες δολοφονοῦσι τὸν Ῥῆσον, καὶ τῶν ἑταίρων τινὰς, καὶ τοὺς ἵππους ἀπελάσαντες, εἰς τὸν ναύσταθμον παραγίνονται.

Ἐπιγραφαί.

Νυκτεγερσία· Δολώνεια, ἢ Δολωνοφονία, καὶ Ῥῆσος.

Ἄλλως.

Κάππα δ' ἀμφοτέρων σκοπιαζέμεν ἤλυθον ἄνδρες.

Ἄλλως.

Κάππα δὲ Ῥήσου τὴν κεφαλὴν ἕλε Τυδέος υἱός.

ΑΛΛΟΙ μὲν παρὰ νηυσὶν ἀριστῆες Παναχαιῶν
Εὗδον παννύχιοι, μαλακῷ δεδμημένοι ὕπνῳ·
Ἀλλ' οὐκ Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν,
Ὕπνος ἔχε γλυκερὸς, πολλὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντα.

CÆTERI quidem ad naves principes universorum Achivorum
Dormiebant per totam noctem, molli domiti somno:
At non Atridem Agamemnonem, pastorem populorum,
Somnus tenebat dulcis, multa animo volventem.

Ver. 1. Ἄλλοι μὲν—— Εὗδον——· Ἀλλ' οὐκ Ἀτρείδην]
Nox erat, & placidum carpebant fessa soporem
Corpora:——————
——————somno positæ sub nocte silenti
Lenibant curas, & corda oblita laborum:
At non infelix animi Phœnissa; neque unquam
Solvitur in somnos, oculisve aut pectore noctem
Accipit.—————— *Æn.* IV. 522.
Cætera per terras omnes animalia somno
Laxabant curas, & corda oblita laborum:
Ductores Teucrûm——————
Æn. IX. 224.

Ver. 4.—πολλὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντα.] Vide suprà ad β', 2 & 3.

Ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἂν ἀςράπτῃ πόσις Ἥρης ἠϋκόμοιο,
Τεύχων ἢ πολὺν ὄμβρον ἀθέσφατον, ἠὲ χάλαζαν,
Ἢ νιφετὸν, ὅτε πέρ τε χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας,
Ἠέ ποθι πτολέμοιο μέγα ςόμα πευκεδανοῖο·
Ὡς πυκίν᾽ ἐν ςήθεσσιν ἀνεςονάχιζ᾽ Ἀγαμέμνων
Νειόθεν ἐκ κραδίης· τρομέοντο δέ οἱ φρένες ἐντός.
Ἤτοι ὅτ᾽ ἐς πεδίον τὸ Τρωϊκὸν ἀθρήσειε,
Θαύμαζεν πυρὰ πολλὰ, τὰ καίετο Ἰλιόθι πρὸ,
Αὐλῶν, συρίγγων τ᾽ ἐνοπὴν, ὅμαδόν τ᾽ ἀνθρώπων·
Αὐτὰρ ὅτ᾽ ἐς νῆάς τε ἴδοι καὶ λαὸν Ἀχαιῶν,
Πολλὰς ἐκ κεφαλῆς προθελύμνους ἕλκετο χαίτας
Ὑψόθ᾽ ἐόντι Διΐ· μέγα δ᾽ ἔςενε κυδάλιμον κῆρ.
Ἥδε δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίςη φαίνετο βουλὴ
Νέςορ᾽ ἔπι πρῶτον Νηλήϊον ἐλθέμεν ἀνδρῶν,
Εἴ τινά οἱ σὺν μῆτιν ἀμύμονα τεκτήναιτο,

Ut verò cùm fulgurat maritus Junonis pulchræ comas,
Parans vel multum imbrem immensum, vel grandinem,
Vel nives, quando nix alba reddit arva,
Vel alicubi belli magnum os amari,
Sic crebrò in pectoribus suspirabat Agamemnon
Imo ex corde: tremebant autem ei præcordia intus.
Nempe, quoties in campum Trojanum aspiceret,
Mirabatur ignes multos, qui ardebant ante Ilium,
Tibiarum fistularumque sonum, tumultumque hominum:
Verùm quoties in navesque aspiceret & exercitum Achivorum,
Multos ex capite radicitus vellebat capillos
Supernè existenti Jovi; valdè autem gemebat generosum cor.
Illa verò ei in animo optima visa est sententia
Nestorem primum Neleïum adire virorum,
Si quod cum eo consilium bonum strueret posset,

Ver. 5 & 9. Ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἂν ἀςράπτῃ——, Ὡς πυκίν᾽ ἐν ςήθεσσιν] *Quàm celeres micant, ex omni cœli parte, fulgurum coruscantium flammæ; tam variâ ac celeri commutatione agitabatur Agamemnonis animus.*

Atque animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc;
In partesque rapit varias, perque omnia versat. *Æn.* IV. 285.

Ver. 6.——ὄμβρον ἀθέσφατον, ἠὲ χάλαζαν.] *Al.* ὄμβρον, ἀθέσφατον ἠὲ χάλαζαν.

Ver. 7. Ἢ νιφετὸν, ὅτε] Quâ ratione, νιφετὸν, hîc ultimam producat; item, Διΐ, *ver.* 16 & 49; vide suprà ad ά, 51.

Ibid.——ἀρούρας,] Vide suprà ad ζ, 142.

Ver. 8.——πτολέμοιο μέγα ςόμα] Sic apud Ciceronem: *E totius belli ore & faucibus.* Orat. pro Archiâ.

Ver. 11.——ἀθρήσειε,——ἐς νῆάς τε ἴδοι] *Animo videret: Secum circumspectaret,* Κατὰ μεταφορὰν εἴρηται. *Aristot. Poetic. cap.* XXV.

Ver. 13. Αὐλῶν συρίγγων τ᾽ ἐνοπὴν,]

——& rauco strepuerunt cornua cantu. *Æn.* VIII. 2.

Ver. 15.——ἐκ κεφαλῆς——ἕλκετο χαίτας]

Scindens dolore identidem intonsam comam
Accius apud Cic. Tusc. Qu. lib. III. §. 26.

Ver. 17. Ἥδε δέ οἱ——ἀρίςη]

Hæc alternanti potior sententia visa est. *Æn.* IV. 287.

——omnia secum
Versanti, subitò vix hæc sententia sedit. *Æn.* XI. 550.

Ver. 18. Νέςορ᾽ ἔπι——ἐλθέμεν] *Al.* ἔπι, ut referatur ad Νέςορα: *Al.* ἐπὶ, ut referatur ad ἐλθέμεν.

Ver. 19.——οἱ σὺν μῆτιν] *Al.* οἱ συμμῆτιν. Quomodò infrà, *ver.* 197, συμμητιάασθαι.

Ver.

Ἢ τις ἀλεξίκακος πᾶσιν Δαναοῖσι γένοιτο.
Ὀρθωθεὶς δ' ἔνδυνε περὶ στήθεσσι χιτῶνα,
Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
Ἀμφὶ δ' ἔπειτα δαφοινὸν ἑέσσατο δέρμα λέοντος
Αἴθωνος, μεγάλοιο, ποδηνεκές· εἵλετο δ' ἔγχος.
Ὣς δ' αὔτως Μενέλαον ἔχε τρόμος· οὐδὲ γὰρ αὐτῷ
Ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἐφίζανε, μή τι πάθοιεν
Ἀργεῖοι, τοὶ δὴ ἕθεν εἵνεκα πουλὺν ἐφ' ὑγρὴν
Ἤλυθον ἐς Τροίην, πόλεμον θρασὺν ὁρμαίνοντες·
Παρδαλέῃ μὲν πρῶτα μετάφρενον εὐρὺ κάλυψε
Ποικίλῃ, αὐτὰρ ἐπὶ στεφάνην κεφαλῆφιν ἀείρας
Θήκατο χαλκείην· δόρυ δ' εἵλετο χειρὶ παχείῃ.
Βῆ δ' ἴμεν ἀνστήσων ὃν ἀδελφεὸν, ὃς μέγα πάντων
Ἀργείων ἤνασσε, θεὸς δ' ὣς τίετο δήμῳ.
Τὸν δ' εὗρ' ἀμφ' ὤμοισι τιθήμενον ἔντεα καλὰ
Νηῒ παρὰ πρύμνῃ· τῷ δ' ἀσπάσιος γένετ' ἐλθών.
Τὸν πρότερος προσέειπε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
Τίφθ' οὕτως, ἠθεῖε, κορύσσεαι; ἦ τιν' ἑταίρων
Ὀτρύνεις Τρώεσσιν ἐπίσκοπον; ἀλλὰ μάλ' αἰνῶς

Quod mala depulsurum ab omnibus Danais esset.
Erectus igitur induit circa pectora tunicam,
Pedibusque sub nitidis ligavit pulchros calceos:
Deinde autem sanguine infectam circumdedit *sibi* pellem leonis
Fulvi, magni, talarem: sumpsitque hastam.
Eodem autem modo Menelaum tenebat tremor; neque enim illi
Somnus in palpebris insidebat, ne quid paterentur *infortunii*
Argivi, qui utique sui gratiâ longum per mare
Venerant ad Trojam, bellum audax molientes.
Pelle pardi quidem primum tergum latum texit
Varia, tum galeam capiti sublatam
Imposuit æream: hastamque cepit manu robustâ.
Perrexit autem ire excitatum suum fratrem, qui summum cunctos
In Argivos imperium habebat, deusque veluti honorabitur à populo.
Hunc autem invenit circum humeros ponentem arma pulchra
Navis ad puppim: huic autem gratus fuit veniens.
Hunc prior allocutus est pugnâ strenuus Menelaus;
" Quid ita, venerande frater, arma induis? an aliquem sociorum
" Hortari vis, qui Trojanos exploret? at perquam vehementer

Ver. 22.——ὑπαὶ λιπαροῖσιν] *Al.* ὑπὸ λιπαροῖσιν.
Ibid.——καλὰ] Vide suprà ad Β, 43.
Ver. 23. Ἀμφὶ δ' ἔπειτα—δέρμα λέοντος]
——latos humeros subjectaque colla
Veste super, fulvique insternor pelle leonis. *Æn.* II. 721.
——tegmen torquens immane leonis
Terribili impexum setâ, cum dentibus albis,
Indutus capiti. —— *Æn.* VII. 666.
Ibid.——δαφοινὸν ἑέσσατο] Apud *Bargæum*, δαφοινεὸν ἕσσατο, &, δαφοινὸν ἢ ἕσσατο. Quæ posterior conjectura est mirè inficeta.
Ver. 27.——τοὶ δὴ ἕθεν εἵνεκα] *Qui utique Sui causâ.* Non enim caret vi & venustate istud δὴ.
Ver. 34.——καλὰ] Vide suprà ad Β, 43.
Ver. 36.——βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad Β, 408.

Δείδω, μὴ οὔτις τοι ὑπόσχηται τόδε ἔργον,
Ἄνδρας δυσμενέας σκοπιαζέμεν οἶος ἐπελθών.
Νύκτα δι' ἀμβροσίην· μάλα τις θρασυκάρδιος ἔσται.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Χρεὼ βουλῆς ἐμὲ ϗ σὲ, διοτρεφὲς ὦ Μενέλαε,
Κερδαλέης, ἥτις κεν ἐρύσσεται ἠδὲ σαώσει
Ἀργείους ϗ νῆας· ἐπεὶ Διὸς ἐτράπετο φρήν.
Ἑκτορέοις ἄρα μᾶλλον ἐπὶ φρένα θῆχ' ἱεροῖσιν.
Οὐ γάρ πω ἰδόμην, οὐδ' ἔκλυον αὐδήσαντος,
Ἄνδρ' ἕνα τοσσάδε μέρμερ' ἐπ' ἤματι μητίσασθαι,
Ὅσσ' Ἕκτωρ ἔρρεξε Διῒ φίλος υἷας Ἀχαιῶν,
Αὔτως, οὔτε θεᾶς υἱὸς φίλος, οὔτε θεοῖο.
Ἔργα δ' ἔρεξ', ὅσα φημὶ μελησέμεν Ἀργείοισι
Δηθά τε ϗ δολιχόν· τόσα γὰρ κακὰ μήσατ' Ἀχαιούς.
Ἀλλ' ἴθι νῦν, Αἴαντα ϗ Ἰδομενῆα κάλεσσον,

" Timeo, ne nullus tibi promittat hoc officium,
" Ut hostes speculetur solus accedens
" Noctem per placidam: aliquis admodùm audax animo fuerit.
Hunc autem respondens allocutus est rex Agamemnon;
" Opus *est* consilio mihi & tibi, Jovis alumne ô Menelaë,
" Prudenti, quod eximat periculo & servet
" Argivos & naves: quandoquidem Jovis mutatus est animus.
" Hectoreis sanè magis animum adjecit sacris.
" Nondum enim vidi, nec audivi, qui diceret,
" Virum unum tot ardua uno die molitum esse,
" Quot Hector fecit Jovi carus *in* filios Achivorum,
" Talis cum sit, neque deæ filius dilectus, neque dei.
" Facinora utique gessit, quæ puto curæ fore Argivis
" Diu & *in* longum *tempus*: Tot enim mala struxit Achivis.
" Sed i nunc, Ajacem & Idomeneum voca,

Ver. 43. Χρεὼ βουλῆς ἐμὲ ϗ σὲ,] *Tenet, premit, urget Me Teque necessitas atque inopia consilii.* Ἔστι δὲ σολοικισμὸς παρὰ τὰς πτώσεις, ἀντὶ τοῦ, ἐμοὶ ϗ σοί. *Schol.* Ἔστι δὲ τὸ μὲν, ἐμὲ ϗ σὲ, ἀντίπτωσις ἀντὶ τοῦ ἐμοὶ ϗ σοί. *Eustath.* Absurdissimè uterque: Quasi scilicet *Homerus* scribere non potuisset, μοὶ σοί τε· aut non rectiùs diceretur, ἐμὲ ϗ σέ. Infrà, *ver.* 85, τίπτε δέ σε χρεώ; *quod tibi opus est? Cujus te rei tenet inopia?* Sic. ι, 75. μάλα δὲ χρεὼ πάντας Ἀχαιούς. *Ibid.* 603, οὔτι με ταύτης χρεὼ τιμῆς· λ, 605, τί δέ σε χρεὼ ἐμεῖο; σ', 406, τῷ με μάλα χρεώ. *Odyss.* α, 225, τίπτε δέ σε χρεώ. Constructio est, χρεὼ ἱκάνει, βεβίηκε, vel aliquid similè. Ut, in hoc libro, *ver.* 118, 142, & 172. Item *Odyss.* β', 28; ἑ, 189; & ζ, 136.

Ver. 45. — ἐπεὶ Διὸς ἐτράπετο φρήν.] Notandus hic significantissimus & maximè proprius *Vocis Mediæ* usus. " *Quoniam Jupiter* " *animum suum mutavit.*" Quod, ad Agamemnonis querimoniam, significantius est quàm si dixisset passivè; " *quoniam Jovis* " *mutatus est animus.*" Vide suprà ad γ', 141.

Ex illo fluere ac retro sublapsa referri
Spes Danaûm: fractæ vires, aversa Deæ
mens. *Æn.* II. 160.

Ver. 48. ——ἐπ' ἤματι] *Al.* ἐν ἤματι. *Barnesius*, ἐν' ἤματι· Non malè. Ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. Schol.

Ibid. ——μητίσασθαι,] *Barnesius* scribit μητίσσασθαι, " *ob Metrum,*" scilicet. Ineptè admodùm. Fit enim non ex μητίζω, cujusmodi Verba *Aoristos* & *Futura* corripiunt; sed ex μητιάω, cujus formæ verba *Aoristos* & *Futura* producunt.

Ver. 50. —οὔτε θεᾶς υἱὸς] Non, ut *Achilles*, Deâ natus. *Achilles* nimirum *Agamemnoni*, in angustiis constituto, ob oculos nunquam non versabatur.

Ver.

Ῥίμφα θέων ἐπὶ νῆας· ἐγὼ δ' ἐπὶ Νέστορα δῖον
Εἶμι, ϗ ὀτρυνέω ἀνστήμεναι· αἴκ' ἐθέλησιν
Ἐλθεῖν ἐς φυλάκων ἱερὸν τέλος, ἠδ' ἐπιτεῖλαι·
Κείνου γάρ κε μάλιστα πυθοίατο· τοῖο γὰρ υἱὸς
Σημαίνει φυλάκεσσι, ϗ Ἰδομενῆος ὀπάων
Μηριόνης· τοῖσιν γὰρ ἐπετράπομέν γε μάλιστα.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
Πῶς γάρ μοι μύθῳ ἐπιτέλλεαι, ἠδὲ κελεύεις,
Αὖθι μένω μετὰ τοῖσι, δεδεγμένος εἰσόκεν ἔλθῃς,
Ἠὲ θέω μετὰ σ' αὖτις, ἐπὴν εὖ τοῖς ἐπιτείλω;
Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Αὖθι μένειν, μή πως ἀβροτάξομεν ἀλλήλοιϊν
Ἐρχομένω· πολλαὶ γὰρ ἀνὰ στρατόν εἰσι κέλευθοι·
Φθέγγεο δ', ᾗ κεν ἴησθα, ϗ ἐγρήγορθαι ἄνωχθι,
Πατρόθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον,
Πάντας κυδαίνων· μηδὲ μεγαλίζεο θυμῷ·
Ἀλλὰ ϗ αὐτοί περ πονεώμεθα· ὧδέ που ἄμμι
Ζεὺς ἐπὶ γεινομένοισιν ἵει κακότητα βαρεῖαν.

“ Citò currens ad naves: ego verò ad Nestorem nobilem
“ Vado, & hortabor ut surgat; si velit
“ Ire ad custodum sacrum agmen, & consilium dare:
“ Illum enim potissimùm audient: ejus enim filius
“ Præest custodibus, & Idomenei armiger
“ Meriones: his enim commisimus maximè.
Huic autem respondit deinde pugnâ strenuus Menelaus;
“ Quomodo igitur mihi verbis mandas, & jubes,
“ Ibine maneam cum illis, præstolans donec veneris;
“ An recurram ad te, quum diligenter illis mandavero?
Hunc autem rursus allocutus est rex virorum Agamemnon;
“ Ibi mane, ne fortè aberremus alter ab altero
“ Euntes, multæ enim per castra sunt viæ.
“ Clama autem, qua iveris, & vigilare jube,
“ A patre & stirpe *suâ* compellans virum quemque,
“ Omnes honorifice nominans; neque superbias animo:
“ Quin & nos etiam ipsi laboremus: ita nimirum nobis
“ Jupiter nascentibus injecit calamitatem gravem.

Ver. 55. Εἶμι, ϗ ὀτρυνέω] Ex ὀτρύνω, fit ὀτρυνῶ, sive ὀτρυνέω; sicuti ex κρίνω, κρινῶ; ex μαρτύρομαι, μαρτυροῦμαι, μαρτυρέομαι, &c.

Ver. 57. Κείνου γάρ κε μάλιστα πυθοίατο·] *Al.* κείνῳ γάρ κε μάλιστα πίθοιατο. Cæterùm sermo in hisce versibus exilis & tenuis, Trepidantis personam apprimè decet.

Ver. 61. Πῶς γάρ μοι] Refertur istud, γὰρ, non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantissimè reticetur. “*Nescio* “*quid faciam: NAM,*” &c. Vide suprà ad ι, 22.

Ver. 67. ——— ἐγρήγορθαι ἄνωχθι, ——— ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον,] *Al.* ἐγρηγόρθαι.

———variisque instigat vocibus———
Nomine quemque vocans, reficitque in prælia pulsos. *Æn.* XI. 730.

Ver. 69. ——— μηδὲ μεγαλίζεο] Vide ad α, 51. *Al.* μὴ δὴ μεγαλίζεο. Sed particula δὴ, locum hic non habet, siquis sententiam perpendat.

Ver. 71. Ζεὺς ἐπὶ γεινομένοισιν ἵει] Ita *Barnesius*, rectè. Ζεὺς ἐφίει γεινομένοισιν. *Al.* ἐπιγεινομένοισιν ἵει.

Ὣς εἰπὼν, ἀπέπεμπεν ἀδελφεὸν, εὖ ἐπιτείλας.
Αὐτὰρ ὁ βῆ ῥ' ἰέναι μετὰ Νέστορα, ποιμένα λαῶν.
Τὸν δ' εὗρεν παρά τε κλισίῃ καὶ νηῒ μελαίνῃ
Εὐνῇ ἐνὶ μαλακῇ· παρὰ δ' ἔντεα ποικίλ' ἔκειτο,
Ἀσπὶς, καὶ δύο δοῦρε, φαεινή τε τρυφάλεια·
Πὰρ δὲ ζωστὴρ κεῖτο παναίολος, ᾧ ῥ' ὁ γεραιὸς
Ζώννυθ', ὅτ' ἐς πόλεμον φθισήνορα θωρήσσοιτο,
Λαὸν ἄγων· ἐπεὶ οὐ μὲν ἐπέτρεπε γήραϊ λυγρῷ.
Ὀρθωθεὶς δ' ἄρ' ἐπ' ἀγκῶνος, κεφαλὴν ἐπαείρας,
Ἀτρείδην προσέειπε, καὶ ἐξερεείνετο μύθῳ·
Τίς δ' οὕτω κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν ἔρχεαι οἶος
Νύκτα δι' ὀρφναίην, ὅτε θ' εὕδουσι βροτοὶ ἄλλοι;
Ἠέ τιν' οὐρήων διζήμενος, ἤ τιν' ἑταίρων;
Φθέγγεο, μηδ' ἀκέων ἐπ' ἔμ' ἔρχεο· τίπτε δέ σε χρεώ;
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Εἴσεαι Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα, τὸν περὶ πάντων
Ζεὺς ἐνέηκε πόνοισι διαμπερὲς, εἰσόκ' ἀϋτμὴ
Ἐν στήθεσσι μένῃ, καί μοι φίλα γούνατ' ὀρώρῃ.
Πλάζομαι ὧδ', ἐπεὶ οὔ μοι ἐπ' ὄμμασι νήδυμος ὕπνος

Sic fatus, dimisit fratrem, postquam diligenter mandaverat.
Atque ipse perrexit proinde ire ad Nestorem, pastorem populorum.
Hunc autem invenit apud tentorium & navem nigram
Lecto in molli: juxta autem arma varia jacebant,
Scutum, & duæ hastæ, splendidaque galea:
Prope quoque balteus jacebat artificio vario factus, quo senex
Cingebatur, quando ad pugnam viros perdentem armaretur,
Copias ducens: quoniam nondum indulgebat senectuti tristi.
Erectus autem in cubitum, capiteque levato,
Atridem allocutus est, & interrogabat verbis;
« Quisnam ita propter naves per castra vadis solus
« Noctem per tenebrosam, quando dormiunt mortales cæteri?
« An aliquem custodum quærens, an aliquem sodalium?
« Loquere, neque tacitus ad me accede: quid tibi opus est?
Huic autem respondit deinde rex virorum Agamemnon;
« O Nestor Nelide, ingens gloria Achivorum,
« Agnosces Atridem Agamemnonem, quem supra omnes
« Jupiter conjecit in labores perpetuò, quoad spiritus
« In pectoribus maneat, & mihi mea genua moveantur.
« Erro ita, quoniam non mihi in oculis dulcis somnus

Ver. 77.——παναίολος,] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 78. Ζώννυθ', ὅτ'] Vide suprà ad γ', 260.

Ibid.—φθισήνορα] Vide suprà ad β', 833.

Ver. 82. Τίς δ' οὕτω] *Al.* Τίς δ' οὗτος.

Ver. 84.———ἤ τιν' ἑταίρων;] Ita rectè edidit *Barnesius*. *Al.* ἠέ τιν' ἑταίρων;

Ver. 85.———τίπτε δέ σε χρεώ;] Vide suprà ad *ver.* 43.

Ver. 88. Εἴσεαι Ἀτρείδην] *Plutarchus*, in lib. περὶ εὐθυμίας, citat; Γνώσεαι Ἀτρείδην. Quod & in duobus MSS. reperit *Barnesius*.

Ver. 89.—εἰσόκ' ἀϋτμὴ Ἐν στήθεσσι μένῃ,]
———dum spiritus hos regat artus.
Æn. IV. 336.

Ver.

Ἱζάνει, ἀλλὰ μέλει πόλεμος κὴ κήδε' Ἀχαιῶν.
Αἰνῶς γὰρ Δαναῶν πέρι δείδια, ὐδέ μοι ἦτορ
Ἔμπεδον, ἀλλ' ἀλαλύκτημαι· κραδίη δέ μοι ἔξω
Στηθέων ἐκθρώσκει, τρομέει δ' ὑπο φαίδιμα γυῖα.
Ἀλλ' εἴ τι δραίνεις, ἐπεὶ ὐδὲ σέ γ' ὕπνος ἱκάνει,
Δεῦρ'. ἐς τὺς φύλακας καταβείομεν, ὄφρα ἴδωμεν,
Μὴ τοὶ μὲν καμάτῳ ἀδδηκότες, ἠδὲ κὴ ὕπνῳ,
Κοιμήσωνται, ἀτὰρ φυλακῆς ἐπὶ πάγχυ λάθωνται·
Δυσμενέες δ' ἄνδρες σχεδὸν εἵαται, ὐδέ τι ἴδμεν
Μή πως κὴ διὰ νύκτα μενοινήσωσι μάχεσθαι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἀτρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,
Οὔ θην Ἕκτορι πάντα νοήματα μητίετα Ζεὺς
Ἐκτελέσει, ὅσα πύ νυν ἐέλπεται· ἀλλά μιν οἴω
Κήδεσι μοχθήσειν κὴ πλείοσιν, εἴκεν Ἀχιλλεὺς
Ἐκ χόλυ ἀργαλέοιο μεταστρέψῃ φίλον ἦτορ.

" Insidet, sed curæ est bellum & clades Achivorum.
" Vehementer enim de Danais timeo, neque mihi cor
" Firmum, sed mentis sum attonitæ: cor autem mihi extra
" Pectora exilit, tremunt verò subtus pulchra membra.
" Enimvero siquid agere cogitas, (nam neque te sanè somnus capit,)
" Age ad custodes descendamus, ut videamus,
" Ne ille labore defessi, & somno *domiti*,
" Obdormiant, & excubiarum prorsus obliti sint,
" Hostes autem prope sedent, neque scimus
" An fortè etiam per noctis opportunitatem in animo habeant pugnare,
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor;
" Atrida gloriosissime, rex virorum Agamemnon,
" Non sanè Hectori omnia cogitata providus Jupiter
" Perficiet, quæ fortè nunc sperat; sed ipsum credo
" Curis laboraturum & pluribus, si modò Achilles
" Ab ira gravi converterit suum cor.

Ver. 92.—μέλει πόλεμος κὴ κήδε' Ἀχαιῶν.] ——————secumque volutat
Eventus belli varios.—— *Æn.* X. 159.

Ver. 93.——ὐδέ μοι ἦτορ Ἔμπεδον, ἀλλ' ἀλαλύκτημαι·] " *Non angor, sed ardeo dolore:* " ὐδέ μοι ἦτορ Ἔμπεδον, ἀλλ' ἀλαλύκτημαι· " *Non sum, inquam, mihi crede, mentis compos.*" Cic. Epist. ad Attic. lib. IX.

Ver. 94.———κραδίη δέ μοι ἔξω Στηθέων ἐκθρώσκει,] Hoc utique est, quod *alieno* in loco vertit Cicero, " *Toto pectore tremere.*" Vide suprà ad ί, 216.

Ver. 98.———καμάτῳ ἀδδηκότες, ἠδὲ κὴ ὕπνῳ,] Versiones habent, " *labore defessi & vigiliâ.*" Schol. τῇ ἀγρυπνίᾳ. Eustathius, τὸ δὲ ὕπνῳ, ἀντὶ τῦ ἀγρυπνίᾳ,———τὸν μὴ παρόντα ὕπνον. Quod mihi admodùm videtur invenustum. Sententia est; καμάτῳ ἀδδηκότες, κὴ ὕπνῳ δεδμημένοι, *labore defatigati & somno oppressi.* Horat. Carm. lib. III. Od. IV. 11.———*Ludo fatigatumque somno.*

Ver. 99.——ἐπὶ πάγχυ λάθωνται·] Πάγχυ ἐπιλάθωνται. *Al.* ἐπὶ ἀπάγχυ, minùs rectè. Vide suprà ad *ver.* 71.

Ver. 102, 104.——ἱππότα——μητίετα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 105. Ἐκτελέσει] *Al.* Ἐκτελέει.

Ibid.———ὅσα πύ νυν ἐέλπεται·] *Al.* νῦν ἔλπεται. *Stephanus* & plerique pessimè, νῦν ἐέλπεται. Vera lectio, νυν ἐέλπεται. Quomodo infrà, ψ', 485. Δεῦρό νυν ἢ τρίποδος——. Item apud *Euripidem* & *Sophoclem*, citante *Eustathio*.

Σῶσον νυν αὐτὸν, μηδ' ἔρα τῦ πλησίον. Et,
Σίγα νυν ἐςὼς, κὴ μέν' ὡς κυρεῖς ἔχων.

Ver. 106.—εἴκεν Ἀχιλλεὺς] Vide suprà ad β', 673, 681; ad ί, 788; & ad ή, 228.

Σοὶ δὲ μάλ' ἕψομ' ἐγώ· προτὶ δ' αὖ καὶ ἐγείρομεν ἄλλους,
Ἠμὲν Τυδείδην δουρικλυτὸν, ἠδ' Ὀδυσῆα,
Ἠδ' Αἴαντα ταχὺν, καὶ Φυλέος ἄλκιμον υἱόν.
Ἀλλ' εἴτις καὶ τούσδε μετοιχόμενος καλέσειεν,
Ἀντίθεόν τ' Αἴαντα καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα·
Τῶν γὰρ νῆες ἔασιν ἑκαστάτω, οὐδὲ μάλ' ἐγγύς.
Ἀλλὰ, φίλον περ ἐόντα καὶ αἰδοῖον Μενέλαον
Νεικέσω, εἴπερ μοι νεμεσήσεαι, οὐδ' ἐπικεύσω,
Ὡς εὕδει, σοὶ δ' οἴῳ ἐπέτρεψεν πονέεσθαι·
Νῦν ὄφελεν κατὰ πάντας ἀριστῆας πονέεσθαι
Λισσόμενος· χρειὼ γὰρ ἱκάνεται οὐκέτ' ἀνεκτός.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ὦ γέρον, ἄλλοτε μέν σε καὶ αἰτιάασθαι ἄνωγα·
Πολλάκι γὰρ μεθίει τε, καὶ οὐκ ἐθέλει πονέεσθαι·
Οὔτ' ὄκνῳ εἴκων, οὔτ' ἀφραδίῃσι νόοιο,
Ἀλλ' ἐμέ τ' εἰσορόων, καὶ ἐμὴν ποτιδέγμενος ὁρμήν·
Νῦν δ' ἐμέο πρότερος μάλ' ἐπέγρετο, καί μοι ἐπέστη·
Τὸν μὲν ἐγὼ προέηκα καλήμεναι, οὓς σὺ μεταλλᾷς.
Ἀλλ' ἴομεν· κείνους δὲ κιχησόμεθα πρὸ πυλάων

" Te verò libenter sequar ego: insuper & excitemus alios,
" Et Tydidem hastâ inclytum, & Ulyssem,
" Et Ajacem *Oilei* velocem, & Phylei fortem filium.
" Quin si quis & hos adiens vocaret,
" Deoque parem Ajacem *Telamonium* & Idomeneum regem:
" Horum enim naves absunt longissimè, neque valdè propè.
" At charum licèt existentem & venerandum Menelaum
" Objurgabo, etiamsi mihi succenseas, neque celabo;
" Quoniam ita dormit, tibique soli permisit laborare:
" Nunc debuerat circa omnes principes laborare
" Suppliciter orans: necessitas enim urget non jam tolerabilis.
Hunc autem rursus allocutus est rex virorum Agamemnon;
" O senex, aliàs quidem te *eum* etiam accusare hortor;
" Sæpe enim cessat, nec vult laborare;
" (Non utique pigritiæ cedens, neque insipientiæ mentis;
" Sed me respiciens, & expectans dum ego incipiam:)
" Nunc autem me prior multò surrexit, & mihi adstitit:
" *Atque* eum quidem ego præmisi, vocatum quos tu quæris.
" Verùm eamus: illos utique inveniemus ante portas

Ver. 108.——προτὶ] *Al.* ποτὶ. Quod perinde est.

Ver. 110.——Αἴαντα ταχὺν,] Rectè *Schol.* Τὸν Ὀϊλέως· καὶ γὰρ ἐν ἄλλοις φησι,———— " Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας."

Ibid.——καὶ Φυλέος ἄλκιμον υἱόν.] Absurdè hîc *Schol.* Τὸ " ος" μικρὸν, διὰ τὸ μέτρον. Quasi verò versus non æquè caperet Φυλέως [pronuntiandum videlicet Φυλῶς;] ἄλκιμον υἱόν.

Ver. 111. Ἀλλ' εἴτις καὶ τούσδε] Elegantissimâ Aposiopesi in hujusmodi locutionibus reticeri solet sententiæ Apodosis; καλῶς ἂν ἔχοι, aut siquid simile. Vide suprà ad ά, 135 & 340.

Ver. 115. Νεικέσω, εἴπερ μοι νεμεσήσεαι,] Dicam equidem, licet——mihi——minetur, *Æn.* XI. 348.

Ver. 118.——χρειὼ γὰρ ἱκάνεται] Vide suprà ad *ver.* 43.

Ver. 120.—ἄνωγα·] Vide suprà ad Θ', 322.

Ver.

Ἐν φυλάκεσσ᾽· ἵνα γάρ σφιν ἐπέφραδον ἠγερέεσθαι.
  Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Οὕτως ἔτις οἱ νεμεσήσεται, ἐδ᾽ ἀπιθήσει
Ἀργείων, ὅτε κέν τιν᾽ ἐποτρύνῃ καὶ ἀνώγῃ.
  Ὣς εἰπὼν, ἔνδυνε περὶ στήθεσσι χιτῶνα,
Ποσσὶ δ᾽ ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
Ἀμφὶ δ᾽ ἄρα χλαῖναν περονήσατο φοινικόεσσαν,
Διπλῆν, ἐκταδίην· ἔλη δ᾽ ἐπενήνοθε λάχνη.
Εἵλετο δ᾽ ἄλκιμον ἔγχος ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ.
Βῆ δ᾽ ἰέναι κατὰ νῆας Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
Πρῶτον· ἔπειτ᾽ Ὀδυσῆα, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντον,
Ἐξ ὕπνε ἀνέγειρε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ
Φθεγξάμενος· τὸν δ᾽ αἶψα περὶ φρένας ἤλυθ᾽ ἰωὴ,
Ἐκ δ᾽ ἦλθε κλισίης, καί σφέας πρὸς μῦθον ἔειπε·
  Τίφθ᾽ ἔτω κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν οἶοι ἀλᾶσθε
Νύκτα δι᾽ ἀμβροσίην; ὅτι δὴ χρειὼ τόσον ἵκει;
  Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν᾽ Ὀδυσσεῦ,

« Inter custodes: ibi enim eos monui, ut congregarentur.
  Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor;
« Ita nemo ei succensebit, neque non obsequetur
« Argivorum, quando aliquem hortetur & jubeat.
  Sic locutus, induit circa pectora tunicam,
Pedibusque sub nitidis ligavit pulchros calceos,
Circum autem lænam fibula connexuit puniceam,
Duplicem, amplam; crispa autem super *eam* florescebat lanugo.
Sumpsit dein validam hastam præfixam acuto ære.
Perrexitque ire apud naves Achivorum ære loricatorum
Primùm; deinde Ulyssem, Jovi consilio parem,
E somno excitavit Gerenius eques Nestor
Vociferans. Illi autem continuò ad animum accessit vox;
Exivitque è tentorio, & ipsos sermone allocutus est:
  « Cur sic prope naves per castra soli erratis
« Noctem per dulcem? *quid est* quod jam necessitas adeò urgeat?
  Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor;
« Nobilissime Laërtiade, solertiâ pollens Ulysse,

Ver. 127. Ἐν φυλάκεσσ᾽· ἵνα γάρ σφιν] *Barnesius* in *Var. Lect.* Ἐν φυλάκεσσιν· ἵνα σφιν. Quia scilicet ἵνα, rariùs significet "*ibi*;" sæpius "*ubi*."

Ver. 128.—ἱππότα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 129. Οὕτως ἔτις οἱ] Quâ ratione, ἔτις, hîc ultimam (etiam extra cæsuram) producat; item Διῒ & μῆτιν, *ver.* 137; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 132.——καλὰ] Vide suprà ad β́, 43.

Ver. 133——φοινικόεσσαν,] Pronuntiabatur, φοινικῦσσαν. Secunda enim necessariò producitur. Neque in his ullus unquam est licentiæ locus.

Ver. 134.——ἐπενήνοθε] Non ex præterito, ἐπενήνοθα; sed ex Aoristo, ἐπενήνοθον. Similiter, *ver.* 139; ἤλυθ᾽ non ex præterito, ἤλυθα; sed ex Aoristo, ἤλυθον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 135.——ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ.]
——ferro præfixum robur acuto.
Æn. X. 479.

Ver. 137.——ἀτάλαντον,] Vide suprà ad β́, 627.

Ver. 142.——χρειὼ——ἵκει;] Vide suprà ad *ver.* 43.

Μὴ νεμέσα· τοῖον γὰρ ἄχος βεβίηκεν Ἀχαιούς.
Ἀλλ' ἕπευ, ὄφρα καὶ ἄλλον ἐγείρομεν, ὅν τ' ἐπέοικε
Βουλὰς βουλεύειν ἢ φευγέμεν, ἠὲ μάχεσθαι.
Ὣς φάθ'· ὁ δὲ κλισίηνδε κιὼν πολύμητις Ὀδυσσεὺς,
Ποικίλον ἀμφ' ὤμοισι σάκος θέτο, βῆ δὲ μετ' αὐτούς.
Βὰν δ' ἐπὶ Τυδείδην Διομήδεα· τὸν δ' ἐκίχανον
Ἐκτὸς ἀπὸ κλισίης σὺν τεύχεσιν· ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
Εὗδον· ὑπὸ κρασὶν δ' ἔχον ἀσπίδας· ἔγχεα δέ σφιν
Ὄρθ' ἐπὶ σαυρωτῆρος ἐλήλατο· τῆλε δὲ χαλκὸς
Λάμφ', ὡς ἀστεροπὴ πατρὸς Διός· αὐτὰρ ὅγ' ἥρως
Εὗδ'· ὑπὸ δ' ἔστρωτο ῥινὸν βοὸς ἀγραύλοιο·
Αὐτὰρ ὑπὸ κράτεσφι τάπης τετάνυστο φαεινός.
Τὸν παρστὰς ἀνέγειρε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
Λὰξ ποδὶ κινήσας, ὄτρυνέ τε, νείκεσέ τ' ἄντην·
Ἔγρεο, Τυδέος υἱέ· τί πάννυχον ὕπνον ἀωτεῖς;
Οὐκ ἀΐεις, ὡς Τρῶες ἐπὶ θρωσμῷ πεδίοιο
Εἵαται ἄγχι νεῶν, ὀλίγος δ' ἔτι χῶρος ἐρύκει;
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ἐξ ὕπνοιο μάλα κραιπνῶς ἀνόρουσε,
Καί μιν φωνήσας, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Σχέτλιός ἐσσι, γεραιέ· σὺ μὲν πόνου οὔποτε λήγεις·
Οὔ νυ καὶ ἄλλοι ἔασι νεώτεροι υἷες Ἀχαιῶν,

" Ne indigneris: tantus enim dolor oppressit Achivos.
" Sed sequere, ut & alium excitemus, quemcunque convenit
" Consilia agitare vel fugiendi, vel pugnandi.
Sic dixit: In tentorium verò reversus consilio abundans Ulysses,
Varium circa humeros scutum posuit, secutusque est eos.
Iverunt porrò ad Tydidem Diomedem; eumque invenerunt
Extra pro tentorio cum armis; circumque socii
Dormiebant: sub capitibus autem habebant clypeos: hastæ verò ipsis
Erectæ in cuspide posteriore fixæ erant: longeque æs
Splendebat, velut fulgur patris Jovis; cæterùm ipse heros
Dormiebat; substrataque erat pellis bovis agrestis;
At sub capite tapes extensus erat splendidus.
Hunc juxta stans excitavit Gerenius eques Nestor,
Calce pedis movens, ursitque, objurgavitque apertè;
" Surge, Tydei fili, cur per totam noctem somnum suavem carpis?
" Non audis, ut Trojani in tumulo campi
" Sedent prope naves, exiguum autem jam spatium distinet?
Sic dixit: Ille verò è somno valdè celeriter exiliit,
Et ipsum compellans verbis alatis allocutus est;
" Arduus nimium es, senex: Tu quidem à labore nunquam cessas:
" An non & alii sunt juniores filii Achivorum,

Ver. 145, 146, 161.——βεβίηκεν——ἐπέοικε,——εἵαται] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 155.——ἔστρωτο ῥινὸν] Quâ ratione, ἔστρωτο, hîc ultimam producat; item μάλα, *ver.* 172; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 159.——ὕπνον ἀωτεῖς;] Carpebat somnos.—— *Æn.* IV. 555.

Ver. 164. Σχέτλιός ἐσσι,] *Nimium arduus es.* Vim hujus vocis non assecutæ sunt Versiones.

Ver.

Οἵ κεν ἔπειτα ἕκαστον ἐγείρειαν βασιλήων,
Πάντῃ ἐποιχόμενοι; σὺ δ' ἀμήχανός ἐσσι, γεραιέ.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, φίλος, κατὰ μοῖραν ἔειπες·
Εἰσὶν μέν μοι παῖδες ἀμύμονες, εἰσὶ δὲ λαοὶ
Καὶ πολέες, τῶν κέν τις ἐποιχόμενος καλέσειεν.
Ἀλλὰ μάλα μεγάλη χρειὼ βεβίηκεν Ἀχαιούς·
Νῦν γὰρ δὴ πάντεσσιν ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς,
Ἢ μάλα λυγρὸς ὄλεθρος Ἀχαιοῖς, ἠὲ βιῶναι.
Ἀλλ' ἴθι νῦν, Αἴαντα ταχὺν καὶ Φυλέος υἱὸν
Ἄνστησον, σὺ γάρ ἐσσι νεώτερος· εἴ μ' ἐλεαίρεις.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ἀμφ' ὤμοισιν ἐέσσατο δέρμα λέοντος
Αἴθωνος, μεγάλοιο, ποδηνεκές· εἵλετο δ' ἔγχος·
Βῆ δ' ἰέναι· τοὺς δ' ἔνθεν ἀναστήσας ἄγεν ἥρως.
Οἱ δ' ὅτε δὴ φυλάκεσσιν ἐν ἀγρομένοισι γένοντο,
Οὐδὲ μὲν εὕδοντας φυλάκων ἡγήτορας εὗρον·
Ἀλλ' ἐγρηγορτὶ σὺν τεύχεσιν εἵατο πάντες.
Ὡς δὲ κύνες περὶ μῆλα δυσωρήσονται ἐν αὐλῇ,
Θηρὸς ἀκούσαντες κρατερόφρονος, ὅς τε καθ' ὕλην

« Qui utique unumquemque excitent regum,
« Quaquaversum obeuntes? tu verò nullâ arte à labore revocabilis es, senex.
Hunc autem rursus allocutus est Gerenius eques Nestor;
« Sanè hæc omnia amice, rectè dixisti:
« Sunt quidem mihi filii eximii, sunt & populi
« Etiam multi, quorum aliquis obiens vocare posset:
« Verùm valdè magna necessitas oppressit Achivos:
« Nunc enim sanè *res* omnibus in novaculæ sita est acie,
« Utrum valdè triste exitium *futurum sit* Achivis, an vita.
« Verùm i nunc, Ajacem *Oilei* velocem & Phylei filium
« Excita, tu enim es junior, si mei misereris.
Sic dixit: Is verò circum humeros induit pellem leonis
Fulvi, magni, talarem; cepitque hastam,
Perrexitque ire; illosque illinc excitatos duxit heros.
Quum verò jam ad custodes congregatos pervenissent,
Neque itidem dormientes custodum duces invenerunt;
Sed vigilanter cum armis sedebant omnes.
Sicut nimirum canes circum oves difficulter custodiunt in caulâ,
Feram audientes ferocem, quæ per sylvam

Ver. 167.——ἀμήχανος] Et hujus vocis vis ferè eadem est, ac superioris.

Ver. 173, 174.——ἵσταται ἀκμῆς, Ἢ μάλα] Horum duorum versuum sententiam non cepit *Barnesius*: Qui & Ἢ scripsit, pro Ἤ; & Ἢ μάλα, vertit, *Sanè valdè*; & deinceps malè interpunxit, ἀκμῆς· Ἢ μάλα.

Ver. 177.——ἀμφ' ὤμοισιν ἐέσσατο δέρμα λέοντος]

——latos humeros subjectaque colla
Veste super, fulvique insternor pelle leonis.
Æn. II. 721.

——tegmen torquens immane leonis
Terribile impexum setâ, cum dentibus albis,
Indutus capiti.—— Æn. VII. 666.

Ver. 182.——ἐγρηγορτὶ σὺν τεύχεσιν εἵατο πάντες.]

Omnis per muros legio sortita periclum
Excubat, exercetque vices, quod cuique tuendum est. Æn. IX. 174.

Ver. 184.——ὕλην] Vide suprà ad γ', 151.

Ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀστράπτῃ πόσις Ἥρης ἠϋκόμοιο,
Τεύχων ἢ πολὺν ὄμβρον ἀθέσφατον, ἠὲ χάλαζαν,
Ἢ νιφετὸν, ὅτε πέρ τε χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας,
Ἠέ ποθι πτολέμοιο μέγα στόμα πευκεδανοῖο·
Ὣς πυκίν' ἐν στήθεσσιν ἀνεστονάχιζ' Ἀγαμέμνων
Νειόθεν ἐκ κραδίης· τρομέοντο δέ οἱ φρένες ἐντός.
Ἤτοι ὅτ' ἐς πεδίον τὸ Τρωϊκὸν ἀθρήσειε,
Θαύμαζεν πυρὰ πολλὰ, τὰ καίετο Ἰλιόθι πρὸ,
Αὐλῶν, συρίγγων τ' ἐνοπὴν, ὅμαδόν τ' ἀνθρώπων·
Αὐτὰρ ὅτ' ἐς νῆάς τε ἴδοι καὶ λαὸν Ἀχαιῶν,
Πολλὰς ἐκ κεφαλῆς προθελύμνους ἕλκετο χαίτας
Ὑψόθ' ἐόντι Διΐ· μέγα δ' ἔστενε κυδάλιμον κῆρ.
Ἥδε δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλὴ
Νέστορ' ἐπὶ πρῶτον Νηλήϊον ἐλθέμεν ἀνδρῶν,
Εἴ τινά οἱ σὺν μῆτιν ἀμύμονα τεκτήναιτο,

Ut verò cùm fulgurat maritus Junonis pulchræ comæ,
Parans vel multum imbrem immensum, vel grandinem,
Vel nives, quando nix alba reddit arva,
Vel alicubi belli magnum os amari,
Sic crebrò in pectoribus suspirabat Agamemnon
Imo ex corde: tremebant autem ei præcordia intus.
Nempe, quoties in campum Trojanum aspiceret,
Mirabatur ignes multos, qui ardebant ante Ilium,
Tibiarum fistularumque sonum, tumultumque hominum:
Verùm quoties in navesque aspiceret & exercitum Achivorum,
Multos ex capite radicitus vellebat capillos
Supernè existenti Jovi; valdè autem gemebat generosum cor.
Illa verò ei in animo optima visa est sententia
Nestorem primum Neleïum adire virorum,
Si quod cum eo consilium bonum strueret posset,

Ver. 5 & 9. Ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀστράπτῃ——, Ὣς πυκίν' ἐν στήθεσσιν] *Quàm celeres micant, ex omni cœli parte, fulgurum coruscantium flammæ; tam variâ ac celeri commutatione agitabatur Agamemnonis animus.*

Atque animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc;
In partesque rapit varias, perque omnia versat. *Æn.* IV. 285.

Ver. 6.——ὄμβρον ἀθέσφατον, ἠὲ χάλαζαν.] *Al.* ὄμβρον, ἀθέσφατον ἠὲ χάλαζαν.

Ver. 7. Ἢ νιφετὸν, ὅτε] Quâ ratione, νιφετὸν, hîc ultimam producat; item, Διΐ, *ver.* 16 & 49; vide suprà ad ά, 51.

Ibid.——ἀρούρας,] Vide suprà ad ζ', 142.

Ver. 8.——πτολέμοιο μέγα στόμα] Sic apud Ciceronem: *E totius belli ore & faucibus.* Orat. pro Archiâ.

Ver. 11.——ἀθρήσειε,——ἐς νῆάς τε ἴδοι] *Animo videret: Sicum circumspectaret,* κατὰ μεταφορὰν εἴρηται. *Aristot. Poëtic. cap.* XXV.

Ver. 13. Αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπὴν,]
——& rauco strepuerunt cornua cantû. *Æn.* VIII. 2.

Ver. 15.——ἐκ κεφαλῆς——ἕλκετο χαίτας]
Scindens dolore identidem intonsam co-[mam]
Accius apud Cic. Tusc. Qu. lib. III. §. 26.

Ver. 17. Ἥδε δέ οἱ——ἀρίστη]
Hæc alternanti potior sententia visa est. *Æn.* IV. 287.
——omnia secum
Versanti, subitò vix hæc sententia sedit. *Æn.* XI. 550.

Ver. 18. Νέστορ' ἐπὶ——ἐλθέμεν] *Al.* ἔπι, ut referatur ad Νέστορα: *Al.* ἐπὶ, ut referatur ad ἐλθέμεν.

Ver. 19.——οἱ σὺν μῆτιν] *Al.* οἱ συμμῆτιν. Quomodò infrà, *ver.* 197, *Συμμητιάασθαι.*

Ver.

Ἤ τις ἀλεξίκακος πᾶσιν Δαναοῖσι γένοιτο.
Ὀρθωθεὶς δ' ἔνδυνε περὶ στήθεσσι χιτῶνα,
Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
Ἀμφὶ δ' ἔπειτα δαφοινὸν ἑέσσατο δέρμα λέοντος
Αἴθωνος, μεγάλοιο, ποδηνεκές· εἵλετο δ' ἔγχος.
Ὣς δ' αὔτως Μενέλαον ἔχε τρόμος· οὐδὲ γὰρ αὐτῷ
Ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἐφίζανε, μή τι πάθοιεν
Ἀργεῖοι, τοὶ δὴ ἕθεν εἵνεκα πουλὺν ἐφ' ὑγρὴν
Ἤλυθον ἐς Τροίην, πόλεμον θρασὺν ὁρμαίνοντες·
Παρδαλέῃ μὲν πρῶτα μετάφρενον εὐρὺ κάλυψε
Ποικίλῃ, αὐτὰρ ἐπὶ στεφάνην κεφαλῆφιν ἀείρας
Θήκατο χαλκείην· δόρυ δ' εἵλετο χειρὶ παχείῃ.
Βῆ δ' ἴμεν ἀνστήσων ὃν ἀδελφεὸν, ὃς μέγα πάντων
Ἀργείων ἤνασσε, θεὸς δ' ὣς τίετο δήμῳ.
Τὸν δ' εὗρ' ἀμφ' ὤμοισι τιθήμενον ἔντεα καλὰ
Νηῒ πάρα πρύμνῃ· τῷ δ' ἀσπάσιος γένετ' ἐλθών.
Τὸν πρότερος προσέειπε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
    Τίφθ' οὕτως, ἠθεῖε, κορύσσεαι; ἦ τιν' ἑταίρων
Ὀτρύνεις Τρώεσσιν ἐπίσκοπον; ἀλλὰ μάλ' αἰνῶς

Quod mala depulsurum ab omnibus Danais esset.
Erectus igitur induit circa pectora tunicam,
Pedibusque sub nitidis ligavit pulchros calceos:
Deinde autem sanguine infectam circumdedit *sibi* pellem leonis
Fulvi, magni, talarem: sumpsitque hastam.
Eodem autem modo Menelaum tenebat tremor; neque enim illi
Somnus in palpebris insidebat, ne quid paterentur *infortunii*
Argivi, qui utique sui gratiâ longum per mare
Venerant ad Trojam, bellum audax molientes.
Pelle pardi quidem primum tergum latum texit
Varia, tum galeam capiti sublatam
Imposuit æream: hastamque cepit manu robustâ.
Perrexit autem ire excitatum suum fratrem, qui summum cunctos
In Argivos imperium habebat, deusque veluti honorabatur à populo.
Hunc autem invenit circum humeros ponentem arma pulchra
Navis ad puppim: huic autem gratus fuit veniens.
Hunc prior allocutus est pugnâ strenuus Menelaus;
    " Quid ita, venerande frater, arma induis? an aliquem sociorum
" Hortari vis, qui Trojanos exploret? at perquam vehementer

Ver. 22. ——ὑπαὶ λιπαροῖσιν] *Al.* ὑπὸ λιπαροῖσιν.

Ibid.——καλὰ] Vide suprà ad Β', 43.

Ver. 23. Ἀμφὶ δ' ἔπειτα—δέρμα λέοντος]

——latos humeros subjectaque colla
Veste super, fulvique insternor pelle leonis. *Æn.* II. 721.

——tegmen torquens immane leonis
Terribili impexum setâ, cum dentibus albis,
Indutus capiti.—— *Æn.* VII. 666.

Ibid.——δαφοινὸν ἑέσσατο] Apud *Bargæsium*, δαφοινεὸν ἕσσατο, &, δαφοινὸν ἐ ἕσσατο. Quæ posterior conjectura est mirè inficeta.

Ver. 27.——τοὶ δὴ ἕθεν εἵνεκα] *Qui utique Sui causâ.* Non enim caret vi & venustate istud δή.

Ver. 34.——καλὰ] Vide suprà ad Β', 43.

Ver. 36.——βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad Β', 408.

Δείδω, μὴ οὔτις τοι ὑπόσχηται τόδε ἔργον,
Ἄνδρας δυσμενέας σκοπιαζέμεν οἶος ἐπελθὼν.
Νύκτα δι' ἀμβροσίην· μάλα τις θρασυκάρδιος ἔσται.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Χρεὼ βουλῆς ἐμὲ καὶ σὲ, διοτρεφὲς ὦ Μενέλαε,
Κερδαλέης, ἥτις κεν ἐρύσσεται ἠδὲ σαώσει
Ἀργείους καὶ νῆας· ἐπεὶ Διὸς ἐτράπετο φρήν.
Ἑκτορέοις ἄρα μᾶλλον ἐπὶ φρένα θῆχ' ἱεροῖσιν.
Οὐ γάρ πω ἰδόμην, οὐδ' ἔκλυον αὐδήσαντος,
Ἄνδρ' ἕνα τοσσάδε μέρμερ' ἐπ' ἤματι μητίσασθαι,
Ὅσσ' Ἕκτωρ ἔρρεξε Διῒ φίλος υἷας Ἀχαιῶν,
Αὔτως, οὔτε θεᾶς υἱὸς φίλος, οὔτε θεοῖο.
Ἔργα δ' ἔρεξ', ὅσα φημὶ μελησέμεν Ἀργείοισι
Δηθά τε καὶ δολιχόν· τόσα γὰρ κακὰ μήσατ' Ἀχαιούς.
Ἀλλ' ἴθι νῦν, Αἴαντα καὶ Ἰδομενῆα κάλεσσον,

" Timeo, ne nullus tibi promittat hoc officium,
" Ut hostes speculetur solus accedens
" Noctem per placidam: aliquis admodùm audax animo fuerit.
Hunc autem respondens allocutus est rex Agamemnon;
" Opus *est* consilio mihi & tibi, Jovis alumne ô Menelaë,
" Prudenti, quod eximat periculo & servet
" Argivos & naves: quandoquidem Jovis mutatus est animus.
" Hectoreis sanè magis animum adjecit sacris.
" Nondum enim vidi, nec audivi, qui diceret,
" Virum unum tot ardua uno die molitum esse,
" Quot Hector fecit Jovi carus *in* filios Achivorum,
" Talis cum sit, neque deæ filius dilectus, neque dei.
" Facinora utique gessit, quæ puto curæ fore Argivis
" Diu & *in* longum *tempus*: Tot enim mala struxit Achivis.
" Sed i nunc, Ajacem & Idomeneum voca,

Ver. 43. Χρεὼ βουλῆς ἐμὲ καὶ σὲ,] *Tenet, premit, urget Me Teque necessitas atque inopia consilii.* Ἔστι δὲ σολοικισμὸς παρὰ τὰς πτώσεις, ἀντὶ τοῦ, ἐμοὶ καὶ σοί. *Schol.* Ἔστι δὲ τὸ μὲν, ἐμὲ καὶ σὲ, ἀντίπτωσις ἀντὶ τοῦ ἐμοὶ καὶ σοί. *Eustath.* Absurdissimè uterque: Quasi scilicet *Homerus* scribere non potuisset, μοὶ σοί τε· aut non rectiùs diceretur, ἐμὲ καὶ σέ. Infrà, *ver.* 85, τίπτε δέ σε χρεώ; *quod tibi opus est? Cujus te rei tenet inopia?* Sic. ι, 75. μάλα δὲ χρεὼ πάντας Ἀχαιούς. *Ibid.* 609, οὔτι με ταύτης χρεὼ τιμῆς· λ, 605, τί δέ σε χρεὼ ἐμεῖο; σ', 406, τῷ με μάλα χρεώ. *Odyss.* ι, 225, τίπτε δέ σε χρεώ. Constructio est, χρεὼ ἱκάνει, βεβίηκε, vel aliquid simile. Ut, in hoc libro, *ver.* 118, 142, & 172. Item *Odyss.* β', 28; ι, 180; & ζ, 136.

Ver. 45. — ἐπεὶ Διὸς ἐτράπετο φρήν.] Notandus hic significantissimus & maximè proprius *Vocis Mediæ* usus. "*Quoniam Jupiter animum suum mutavit.*" Quod, ad Agamemnonis querimoniam, significantius est quàm si dixisset passivè; "*quoniam Jovis mutatus est animus.*" Vide suprà ad γ', 141.

Ex illo fluere ac retro sublapsa referri
Spes Danaûm: fractæ vires, aversa Deæ mens. *Æn.* II. 160.

Ver. 48. ——— ἐπ' ἤματι] *Al.* ἐν ἤματι. *Barnesius*, ἔν' ἤματι· Non malè. Ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. Schol.

Ibid. ——— μητίσασθαι,] *Barnesius* scribit μητίσσασθαι, "*ob Metrum*," scilicet. Ineptè admodùm. Fit enim non ex μητίζω, cujusmodi Verba *Aoristos* & *Futura* corripiunt; sed ex μητίω, cujus formæ verba *Aoristos* & *Futura* producunt.

Ver. 50. ——— οὔτε θεᾶς υἱὸς] Non, ut *Achilles*, Deâ natus. *Achilles* nimirum *Agamemnoni*, in angustiis constituto, ob oculos nunquam non versabatur.

9 *Ver.*

Ῥίμφα θέων ἐπὶ νῆας· ἐγὼ δ' ἐπὶ Νέστορα δῖον
Εἶμι, καὶ ὀτρυνέω ἀνστήμεναι· αἴκ' ἐθέλησιν
Ἐλθεῖν ἐς φυλάκων ἱερὸν τέλος, ἠδ' ἐπιτεῖλαι·
Κείνου γάρ κε μάλιστα πυθοίατο· τοῖο γὰρ υἱὸς
Σημαίνει φυλάκεσσι, καὶ Ἰδομενῆος ὀπάων
Μηριόνης· τοῖσιν γὰρ ἐπετράπομέν γε μάλιστα.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
Πῶς γάρ μοι μύθῳ ἐπιτέλλεαι, ἠδὲ κελεύεις,
Αὖθι μένω μετὰ τοῖσι, δεδεγμένος εἰσόκεν ἔλθῃς,
Ἦε θέω μετὰ σ' αὖτις, ἐπὴν εὖ τοῖς ἐπιτείλω;
Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Αὖθι μένειν, μή πως ἀβροτάξομεν ἀλλήλοιϊν
Ἐρχομένω· πολλαὶ γὰρ ἀνὰ στρατόν εἰσι κέλευθοι·
Φθέγγεο δ', ᾗ κεν ἴησθα, καὶ ἐγρήγορθαι ἄνωχθι,
Πατρόθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον,
Πάντας κυδαίνων· μηδὲ μεγαλίζεο θυμῷ·
Ἀλλὰ καὶ αὐτοί περ πονεώμεθα· ὧδέ που ἄμμι
Ζεὺς ἐπὶ γεινομένοισιν ἵει κακότητα βαρεῖαν.

" Citò currens ad naves: ego verò ad Nestorem nobilem
" Vado, & hortabor ut surgat; si velit
" Ire ad custodum sacrum agmen, & consilium dare:
" Illum enim potissimùm audient: ejus enim filius
" Præest custodibus, & Idomenei armiger
" Meriones: his enim commisimus maximè.
Huic autem respondit deinde pugnâ strenuus Menelaus;
" Quomodo igitur mihi verbis mandas, & jubes,
" Ibine maneam cum illis, præstolans donec veneris;
" An recurram ad te, quum diligenter illis mandavero?
Hunc autem rursus allocutus est rex virorum Agamemnon;
" Ibi mane, ne fortè aberremus alter ab altero
" Euntes, multæ enim per castra sunt viæ.
" Clama autem, qua iveris, & vigilare jube,
" A patre & stirpe *suâ* compellans virum quemque,
" Omnes honorifice nominans; neque superbias animo:
" Quin & nos etiam ipsi laboremus: ita nimirum nobis
" Jupiter nascentibus injecit calamitatem gravem.

Ver. 55. Εἶμι, καὶ ὀτρυνέω] Ex ὀτρύνω, fit ὀτρυνῶ, sive ὀτρυνέω; sicuti ex κρίνω, κρινῶ; ex μαρτύρομαι, μαρτυροῦμαι, μαρτυρέομαι, &c.

Ver. 57. Κείνου γάρ κε μάλιστα πυθοίατο·] *Al.* κείνῳ γάρ κε μάλιστα πιθοίατο. Cæterùm sermo in hisce versibus exilis & tenuis, Trepidantis personam apprimè decet.

Ver. 61. Πῶς γάρ μοι] Refertur istud, γὰρ, non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantissimè reticetur. " *Nescio* " *quid faciam: NAM,*" &c. Vide suprà ad ἐ, 22.

Ver. 67. ——ἐγρήγορθαι ἄνωχθι,—— ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον,] *Al.* ἐγρηγόρθαι.
——variisque instigat vocibus——
Nomine quemque vocans, reficitque in prælia pulsos. *Æn.* XI. 730.

Ver. 69.——μηδὲ μεγαλίζεο] Vide ad ά, 51. *Al.* μὴ δὴ μεγαλίζεο. Sed particula δὴ, locum hîc non habet, siquis sententiam perpendat.

Ver. 71. Ζεὺς ἐπὶ γεινομένοισιν ἵει] Ita *Barnesius*, rectè. Ζεὺς ἐφίει γεινομένοις. *Al.* ἐπιδεινομένοισιν ἵει.

Ὣς εἰπὼν, ἀπέπεμπεν ἀδελφεὸν, εὖ ἐπιτείλας.
Αὐτὰρ ὁ βῆ ῥ' ἰέναι μετὰ Νέστορα, ποιμένα λαῶν.
Τὸν δ' εὗρεν παρά τε κλισίῃ καὶ νηῒ μελαίνῃ
Εὐνῇ ἐνὶ μαλακῇ· παρὰ δ' ἔντεα ποικίλ' ἔκειτο,
Ἀσπὶς, καὶ δύο δοῦρε, φαεινή τε τρυφάλεια·
Πὰρ δὲ ζωστὴρ κεῖτο παναίολος, ᾧ ῥ' ὁ γεραιὸς
Ζώννυθ', ὅτ' ἐς πόλεμον φθισήνορα θωρήσσοιτο,
Λαὸν ἄγων· ἐπεὶ οὐ μὲν ἐπέτρεπε γήραϊ λυγρῷ.
Ὀρθωθεὶς δ' ἄρ' ἐπ' ἀγκῶνος, κεφαλὴν ἐπαείρας,
Ἀτρείδην προσέειπε, καὶ ἐξερεείνετο μύθῳ·
Τίς δ' οὕτω κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν ἔρχεαι οἶος
Νύκτα δι' ὀρφναίην, ὅτε θ' εὕδουσι βροτοὶ ἄλλοι;
Ἠέ τιν' οὐρήων διζήμενος, ἤ τιν' ἑταίρων;
Φθέγγεο, μηδ' ἀκέων ἐπ' ἔμ' ἔρχεο· τίπτε δέ σε χρεώ;
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Εἴσεαι Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα, τὸν περὶ πάντων
Ζεὺς ἐνέηκε πόνοισι διαμπερὲς, εἰσόκ' ἀϋτμὴ
Ἐν στήθεσσι μένῃ, καί μοι φίλα γούνατ' ὀρώρῃ.
Πλάζομαι ὧδ', ἐπεὶ οὔ μοι ἐπ' ὄμμασι νήδυμος ὕπνος

Sic fatus, dimisit fratrem, postquam diligenter mandaverat.
Atque ipse perrexit proinde ire ad Nestorem, pastorem populorum.
Hunc autem invenit apud tentorium & navem nigram
Lecto in molli: juxta autem arma varia jacebant,
Scutum, & duæ hastæ, splendidaque galea:
Prope quoque balteus jacebat artificio vario factus, quo senex
Cingebatur, quando ad pugnam viros perdentem armaretur,
Copias ducens: quoniam nondum indulgebat senectuti tristi.
Erectus autem in cubitum, capiteque levato,
Atridem allocutus est, & interrogabat verbis;
" Quisnam ita propter naves per castra vadis solus
" Noctem per tenebrosam, quando dormiunt mortales cæteri?
" An aliquem custodum quærens, an aliquem sodalium?
" Loquere, neque tacitus ad me accede: quid tibi opus est?
Huic autem respondit deinde rex virorum Agamemnon;
" O Nestor Nelide, ingens gloria Achivorum,
" Agnosces Atridem Agamemnonem, quem supra omnes
" Jupiter conjecit in labores perpetuò, quoad spiritus
" In pectoribus maneat, & mihi mea genua moveantur.
" Erro ita, quoniam non mihi in oculis dulcis somnus

Ver. 77.——παναίολος,] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 78. Ζώννυθ', ὅτ'] Vide suprà ad γ', 260.

Ibid.—φθισήνορα] Vide suprà ad β', 833.

Ver. 82. Τίς δ' οὕτω] *Al.* Τίς δ' οὗτος.

Ver. 84.———ἤ τιν' ἑταίρων;] Ita rectè edidit *Barnesius*. *Al.* ἠέ τιν' ἑταίρων;

Ver. 85.——τίπτε δέ σε χρεώ;] Vide suprà ad *ver.* 43.

Ver. 88. Εἴσεαι Ἀτρείδην] *Plutarchus*, in lib. περὶ εὐθυμίας, citat; Γνώσεαι Ἀτρείδην. Quod & in duobus MSS. reperit *Barnesius*.

Ver. 89.—εἰσόκ' ἀϋτμὴ Ἐν στήθεσσι μένῃ,] ———dum spiritus hos regat artus.— Æn. IV. 336.

Ver.

Ἱζάνει, ἀλλὰ μέλει πόλεμος καὶ κήδε᾽ Ἀχαιῶν.
Αἰνῶς γὰρ Δαναῶν πέρι δείδια, οὐδέ μοι ἦτορ
Ἔμπεδον, ἀλλ᾽ ἀλαλύκτημαι· κραδίη δέ μοι ἔξω
Στηθέων ἐκθρώσκει, τρομέει δ᾽ ὕπο φαίδιμα γυῖα.
Ἀλλ᾽ εἴ τι δραίνεις, ἐπεὶ οὐδὲ σέ γ᾽ ὕπνος ἱκάνει,
Δεῦρ᾽ ἐς τοὺς φύλακας καταβείομεν, ὄφρα ἴδωμεν,
Μὴ τοὶ μὲν καμάτῳ ἀδδηκότες, ἠδὲ καὶ ὕπνῳ,
Κοιμήσωνται, ἀτὰρ φυλακῆς ἐπὶ πάγχυ λάθωνται·
Δυσμενέες δ᾽ ἄνδρες σχεδὸν εἵαται, οὐδέ τι ἴδμεν
Μή πως καὶ διὰ νύκτα μενοινήσωσι μάχεσθαι.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἀτρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,
Οὔ θην Ἕκτορι πάντα νοήματα μητίετα Ζεὺς
Ἐκτελέσει, ὅσα πού νυν ἐέλπεται· ἀλλά μιν οἴω
Κήδεσι μοχθήσειν καὶ πλείοσιν, εἴκεν Ἀχιλλεὺς
Ἐκ χόλου ἀργαλέοιο μεταστρέψῃ φίλον ἦτορ.

" Insidet, sed curæ est bellum & clades Achivorum.
" Vehementer enim de Danais timeo, neque mihi cor
" Firmum, sed mentis sum attonitæ: cor autem mihi extra
" Pectora exilit, tremunt verò subtus pulchra membra.
" Enimvero siquid agere cogitas, (nam neque te sanè somnus capit,)
" Age ad custodes descendamus, ut videamus,
" Ne illi labore defessi, & somno *domiti*,
" Obdormiant, & excubiarum prorsus obliti sint,
" Hostes autem prope sedent, neque scimus
" An fortè etiam per noctis opportunitatem in animo habeant pugnare,
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor;
" Atrida gloriosissime, rex virorum Agamemnon,
" Non sanè Hectori omnia cogitata providus Jupiter
" Perficiet, quæ fortè nunc sperat; sed ipsum credo
" Curis laboraturum & pluribus, si modò Achilles
" Ab ira gravi converterit suum cor.

Ver. 92.—μέλει πόλεμος καὶ κήδε᾽ Ἀχαιῶν.]
——————secumque volutat
Eventus belli varios.—— *Æn.* X. 159.

Ver. 93.——οὐδέ μοι ἦτορ Ἔμπεδον, ἀλλ᾽ ἀλαλύκτημαι·] " *Non angor, sed ardeo dolore:*
" οὐδέ μοι ἦτορ Ἔμπεδον, ἀλλ᾽ ἀλαλύκτημαι·
" *Non sum, inquam, mihi crede, mentis com-*
" *pos.*" Cic. Epist. ad Attic. lib. IX.

Ver. 94.———κραδίη δέ μοι ἔξω Στηθέων ἐκθρώσκει,] Hoc utique est, quod *alieno* in loco vertit Cicero, " *Toto pectore tremere.*" Vide suprà ad ζ, 216.

Ver. 98.———καμάτῳ ἀδδηκότες, ἠδὲ καὶ ὕπνῳ,] Versiones habent, " *labore defessi &* " *vigiliâ.*" Schol. τῇ ἀγρυπνίᾳ. Eustathius, τὸ δὲ ὕπνῳ, ἀντὶ τοῦ ἀγρυπνίᾳ,———τὸν μὴ παρόντα ὕπνον. Quod mihi admodùm videtur invenustum. Sententia est; καμάτῳ ἀδδηκότες, καὶ ὕπνῳ βεβαρημένοι, *labore defatigati & somno oppressi.* Horat. Carm. lib. III. Od. IV. 11.———*Ludo fatigatumque somno.*

Ver. 99.——ἐπὶ πάγχυ λάθωνται·] Πάγχυ ἐπιλάθωνται. *Al.* ἐπὶ πασχυ, minùs rectè. Vide suprà ad ver. 71.

Ver. 102, 104.——ἠμείβετο——μητίετα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 105. Ἐκτελέσει] *Al.* Ἐκτελέει.

Ibid.———ὅσα πού νυν ἐέλπεται·] *Al.* νῦν ἔλπεται. *Stephanus* & plerique pessimè, νῦν ἐέλπεται. Vera lectio, νυν ἐέλπεται. Quomodo infrà, ψ΄, 485. Δεῦρό νυν ἢ τρίποδος——. Item apud *Euripidem* & *Sophoclem*, citante *Eustathio*.

Σῶσόν νυν αὐτὸν, μηδ᾽ ἔρα τοῦ πλησίον. Et,
Σίγα νυν ἐσθὼς, καὶ μέν᾽ ὡς κωφοῖς ἔχων.

Ver. 106.—εἴκεν Ἀχιλλεὺς] Vide suprà ad β, 673, 681; ad ί, 788; & ad ά, 228.

Σοὶ δὲ μάλ' ἕψομ' ἐγώ· προτὶ δ' αὖ καὶ ἐγείρομεν ἄλλους,
Ἠμὲν Τυδείδην δουρικλυτὸν, ἠδ' Ὀδυσῆα,
Ἠδ' Αἴαντα ταχὺν, καὶ Φυλέος ἄλκιμον υἱόν.
Ἀλλ' εἴτις καὶ τούσδε μετοιχόμενος καλέσειεν,
Ἀντίθεόν τ' Αἴαντα καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα·
Τῶν γὰρ νῆες ἔασιν ἑκαστάτω, οὐδὲ μάλ' ἐγγύς.
Ἀλλὰ, φίλον περ ἐόντα καὶ αἰδοῖον Μενέλαον
Νεικέσω, εἴπερ μοι νεμεσήσεαι, οὐδ' ἐπικεύσω,
Ὡς εὕδει, σοὶ δ' οἴῳ ἐπέτρεψεν πονέεσθαι·
Νῦν ὄφελεν κατὰ πάντας ἀριστῆας πονέεσθαι
Λισσόμενος· χρειὼ γὰρ ἱκάνεται οὐκέτ' ἀνεκτός.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ὦ γέρον, ἄλλοτε μέν σε καὶ αἰτιάασθαι ἄνωγα·
Πολλάκι γὰρ μεθίει τε, καὶ οὐκ ἐθέλει πονέεσθαι·
Οὔτ' ὄκνῳ εἴκων, οὔτ' ἀφραδίῃσι νόοιο,
Ἀλλ' ἐμέ τ' εἰσορόων, καὶ ἐμὴν ποτιδέγμενος ὁρμήν·
Νῦν δ' ἐμέο πρότερος μάλ' ἐπέγρετο, καί μοι ἐπέστη·
Τὸν μὲν ἐγὼ προέηκα καλήμεναι, οὓς σὺ μεταλλᾷς.
Ἀλλ' ἴομεν· κείνους δὲ κιχησόμεθα πρὸ πυλάων

" Te verò libenter sequar ego: insuper & excitemus alios,
" Et Tydidem hastâ inclytum, & Ulyssem,
" Et Ajacem *Oilei* velocem, & Phylei fortem filium.
" Quin si quis & hos adiens vocaret,
" Deoque parem Ajacem *Telamonium* & Idomeneum regem:
" Horum enim naves absunt longissimè, neque valdè propè.
" At charum licèt existentem & venerandum Menelaum
" Objurgabo, etiamsi mihi succenseas, neque celabo;
" Quoniam ita dormit, tibique soli permisit laborare:
" Nunc debuerat circa omnes principes laborare
" Suppliciter orans: necessitas enim urget non jam tolerabilis.
Hunc autem rursus allocutus est rex virorum Agamemnon;
" O senex, aliàs quidem te *eum* etiam accusare hortor;
" Sæpe enim cessat, nec vult laborare;
" (Non utique pigritiæ cedens, neque insipientiæ mentis;
" Sed me respiciens, & expectans dum ego incipiam:)
" Nunc autem me prior multò surrexit, & mihi adstitit:
" *Atque* eum quidem ego præmisi, vocatum quos tu quæris.
" Verùm eamus: illos utique inveniemus ante portas

Ver. 108.——προτὶ] *Al.* ποτὶ. Quod perinde est.

Ver 110.——Αἴαντα ταχὺν,] Rectè *Schol.* Τὸν Οἰλέως· καὶ γὰρ ἐν ἄλλοις φησι,———— " Οἰλῆος ταχὺς Αἴας."

Ibid.——καὶ Φυλέος ἄλκιμον υἱόν.] Absurdè hîc *Schol.* Τὸ " ος" μικρὸν, διὰ τὸ μέτρον. Quasi verò versus non æquè caperet Φυλέως [pronuntiandum videlicet Φυλῶς] ἄλκιμον υἱόν.

Ver. 111. Ἀλλ' εἴτις καὶ τούσδε] Elegantissimâ Aposiopesi in hujusmodi locutionibus reticeri solet sententiæ Apodosis; καλῶς ἂν ἔχοι, aut siquid simile. Vide suprà ad ά, 135 & 340.

Ver. 115. Νεικέσω, εἴπερ μοι νεμεσήσεαι,] Dicam equidem, licet——mihi——minetur, *Æn.* XI. 348.

Ver. 118.——χρειὼ γὰρ ἱκάνεται] Vide suprà ad *ver.* 43.

Ver. 120.—ἄνωγα] Vide suprà ad Θ, 322.

Ver.

Ἐν φυλάκεσσ'· ἵνα γάρ σφιν ἐπέφραδον ἠγερέεσθαι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Οὕτως ὔτις οἱ νεμεσήσεται, ὐδ' ἀπιθήσει
Ἀργείων, ὅτε κέν τιν' ἐποτρύνῃ καὶ ἀνώγῃ.
Ὡς εἰπὼν, ἔνδυνε περὶ στήθεσσι χιτῶνα,
Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
Ἀμφὶ δ' ἄρα χλαῖναν περονήσατο φοινικόεσσαν,
Διπλῆν, ἐκταδίην· ὔλη δ' ἐπενήνοθε λάχνη.
Εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ.
Βῆ δ' ἰέναι κατὰ νῆας Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
Πρῶτον· ἔπειτ' Ὀδυσῆα, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντον,
Ἐξ ὔπνυ ἀνέγειρε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ
Φθεγξάμενος· τὸν δ' αἶψα περὶ φρένας ἤλυθ' ἰωὴ,
Ἐκ δ' ἦλθε κλισίης, καί σφέας πρὸς μῦθον ἔειπε·
Τίφθ' ὔτω κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν οἶοι ἀλᾶσθε
Νύκτα δι' ἀμβροσίην; ὅτι δὴ χρειὼ τόσον ἵκει;
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,

« Inter custodes: ibi enim eos monui, ut congregarentur.
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor;
« Ita nemo ei succensebit, neque non obsequetur
« Argivorum, quando aliquem hortetur & jubeat.
Sic locutus, induit circa pectora tunicam,
Pedibusque sub nitidis ligavit pulchros calceos,
Circum autem lænam fibula connexuit puniceam,
Duplicem, amplam; crispa autem super eam florescebat lanugo.
Sumpsit dein validam hastam præfixam acuto ære.
Perrexitque ire apud naves Achivorum ære loricatorum
Primùm; deinde Ulyssem, Jovi consilio parem,
E somno excitavit Gerenius eques Nestor
Vociferans. Illi autem continuò ad animum accessit vox;
Exivitque è tentorio, & ipsos sermone allocutus est:
« Cur sic prope naves per castra soli erratis
« Noctem per dulcem? *quid est* quod jam necessitas adeò urgeat?
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor;
« Nobilissime Laërtiade, solertiâ pollens Ulysse,

Ver. 127. Ἐν φυλάκεσσ'· ἵνα γάρ σφιν] *Barnesius* in *Var. Lect.* Ἐν φυλάκεσσιν· ἵνα σφιν. Quia scilicet ἵνα, rariùs significet "*ibi*;" sæpius "*ubi*."

Ver. 128.—ἱππότα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 129. Οὕτως ὔτις οἱ] Quâ ratione, ὔτις, hîc ultimam (etiam extra cæsuram) producat; item Διῒ & μῆτιν, *ver.* 137; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 132.——καλὰ] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 133.——φοινικόεσσαν,] Pronuntiabatur, φοινικῦσσαν. Secunda enim necessariò producitur. Neque in his ullus unquam est licentiæ locus.

Ver. 134.——ἐπενήνοθε] Non ex præterito, ἐπενήνοθα; sed ex Aoristo, ἐπενήνοθον. Similiter, *ver.* 139; ἤλυθ' non ex præterito, ἤλυθα; sed ex Aoristo, ἤλυθον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 135.——ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ.]
——ferro præfixum robur acuto.
Æn. X. 479.

Ver. 137.——ἀτάλαντον,] Vide suprà ad β', 627.

Ver. 142.——χρειὼ——ἵκει;] Vide suprà ad *ver.* 43.

Μὴ νεμέσα· τοῖον γὰρ ἄχος βεβίηκεν Ἀχαιούς.
Ἀλλ' ἕπευ, ὄφρα καὶ ἄλλον ἐγείρομεν, ὅν τ' ἐπέοικε
Βουλὰς βουλεύειν ἢ φευγέμεν, ἠὲ μάχεσθαι.
Ὣς φάθ'· ὁ δὲ κλισίηνδε κιὼν πολύμητις Ὀδυσσεὺς,
Ποικίλον ἀμφ' ὤμοισι σάκος θέτο, βῆ δὲ μετ' αὐτούς.
Βὰν δ' ἐπὶ Τυδείδην Διομήδεα· τὸν δ' ἐκίχανον
Ἐκτὸς ἀπὸ κλισίης σὺν τεύχεσιν· ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
Εὗδον· ὑπὸ κρασὶν δ' ἔχον ἀσπίδας· ἔγχεα δέ σφιν
Ὄρθ' ἐπὶ σαυρωτῆρος ἐλήλατο· τῆλε δὲ χαλκὸς
Λάμφ', ὡς ἀστεροπὴ πατρὸς Διός· αὐτὰρ ὅγ' ἥρως
Εὗδ'· ὑπὸ δ' ἔστρωτο ῥινὸν βοὸς ἀγραύλοιο·
Αὐτὰρ ὑπὸ κράτεσφι τάπης τετάνυστο φαεινός.
Τὸν παρστὰς ἀνέγειρε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
Λὰξ ποδὶ κινήσας, ὄτρυνέ τε, νείκεσέ τ' ἄντην·
Ἔγρεο, Τυδέος υἱέ· τί πάννυχον ὕπνον ἀωτεῖς;
Οὐκ ἀΐεις, ὡς Τρῶες ἐπὶ θρωσμῷ πεδίοιο
Εἵαται ἄγχι νεῶν, ὀλίγος δ' ἔτι χῶρος ἐρύκει;
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ἐξ ὕπνοιο μάλα κραιπνῶς ἀνόρουσε,
Καί μιν φωνήσας, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Σχέτλιός ἐσσι, γεραιέ· σὺ μὲν πόνου οὔποτε λήγεις·
Οὔ νυ καὶ ἄλλοι ἔασι νεώτεροι υἷες Ἀχαιῶν,

« Ne indigneris: tantus enim dolor oppressit Achivos.
« Sed sequere, ut & alium excitemus, quemcunque convenit
« Consilia agitare vel fugiendi, vel pugnandi.
Sic dixit: In tentorium verò reversus consilio abundans Ulysses,
Varium circa humeros scutum posuit, secutusque est eos.
Iverunt porrò ad Tydidem Diomedem; eumque invenerunt
Extra pro tentorio cum armis; circumque socii
Dormiebant: sub capitibus autem habebant clypeos: hastæ verò ipsis
Erectæ in cuspide posteriore fixæ erant: longeque æs
Splendebat, velut fulgur patris Jovis; cæterùm ipse heros
Dormiebat; substrataque erat pellis bovis agrestis;
At sub capite tapes extensus erat splendidus.
Hunc juxta stans excitavit Gerenius eques Nestor,
Calce pedis movens, urgitque, objurgavitque apertè;
« Surge, Tydei fili, cur per totam noctem somnum suavem carpis?
« Non audis, ut Trojani in tumulo campi
« Sedent prope naves, exiguum autem jam spatium distinet?
Sic dixit: Ille verò è somno valdè celeriter exiliit,
Et ipsum compellans verbis alatis allocutus est;
« Arduus nimium es, senex: Tu quidem à labore nunquam cessas:
« An non & alii sunt juniores filii Achivorum,

Ver. 145, 146, 161.——βεβίηκεν——ἐπέοικε,——εἵαται] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 155.——ἔστρωτο ῥινὸν] Quâ ratione, ἔστρωτο, hîc ultimam producat; item μάλα, *ver.* 172; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 159.——ὕπνον ἀωτεῖς;] Carpebat somnos.—— *Æn.* IV. 555.

Ver. 164. Σχέτλιός ἐσσι,] *Nimium arduus es.* Vim hujus vocis non assecutæ sunt Versiones.

Ver.

Οἵ κεν ἔπειτα ἕκαστον ἐγείρειαν βασιλήων,
Πάντη ἐποιχόμενοι; σὺ δ' ἀμήχανός ἐσσι, γεραιέ.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, φίλος, κατὰ μοῖραν ἔειπες·
Εἰσὶν μέν μοι παῖδες ἀμύμονες, εἰσὶ δὲ λαοὶ
Καὶ πολέες, τῶν κέν τις ἐποιχόμενος καλέσειεν.
Ἀλλὰ μάλα μεγάλη χρειὼ βεβίηκεν Ἀχαιούς·
Νῦν γὰρ δὴ πάντεσσιν ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς,
Ἢ μάλα λυγρὸς ὄλεθρος Ἀχαιοῖς, ἠὲ βιῶναι.
Ἀλλ' ἴθι νῦν, Αἴαντα ταχὺν καὶ Φυλέος υἱὸν
Ἄνστησον, σὺ γάρ ἐσσι νεώτερος· εἴ μ' ἐλεαίρεις.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ἀμφ' ὤμοισιν ἐέσσατο δέρμα λέοντος
Αἴθωνος, μεγάλοιο, ποδηνεκές· εἵλετο δ' ἔγχος·
Βῆ δ' ἰέναι· τοὺς δ' ἔνθεν ἀναστήσας ἄγεν ἥρως.
Οἱ δ' ὅτε δὴ φυλάκεσσιν ἐν ἀγρομένοισι γένοντο,
Οὐδὲ μὲν εὕδοντας φυλάκων ἡγήτορας εὗρον·
Ἀλλ' ἐγρηγορτὶ σὺν τεύχεσιν εἵατο πάντες.
Ὡς δὲ κύνες περὶ μῆλα δυσωρήσονται ἐν αὐλῇ,
Θηρὸς ἀκούσαντες κρατερόφρονος, ὅς τε καθ' ὕλην

« Qui utique unumquemque excitent regum,
« Quaquaversum obeuntes? tu verò nullâ arte à labore revocabilis es, senex.
Hunc autem rursus allocutus est Gerenius eques Nestor;
« Sanè hæc omnia amice, rectè dixisti:
« Sunt quidem mihi filii eximii, sunt & populi
« Etiam multi, quorum aliquis obiens vocare posset:
« Verùm valdè magna necessitas oppressit Achivos:
« Nunc enim sanè res omnibus in novaculæ sita est acie,
« Utrum valdè triste exitium futurum sit Achivis, an vita.
« Verùm i nunc, Ajacem Oilei velocem & Phylei filium
« Excita, tu enim es junior, si mei misereris.
Sic dixit: Is verò circum humeros induit pellem leonis
Fulvi, magni, talarem; cepitque hastam,
Perrexitque ire; illosque illinc excitatos duxit heros.
Quum verò jam ad custodes congregatos pervenissent,
Neque itidem dormientes custodum duces invenerunt;
Sed vigilanter cum armis sedebant omnes.
Sicut nimirum canes circum oves difficulter custodiunt in caulâ,
Feram audientes ferocem, quæ per sylvam

Ver. 167.——ἀμήχανος] Et hujus vocis vis ferè eadem est, ac superioris.

Ver. 173, 174.——ἵσταται ἀκμῆς, Ἢ μάλα] Horum duorum versuum sententiam non cepit *Barnesius*: Qui & Ἦ scripsit, pro Ἢ; & Ἦ μάλα, vertit, *Sanè valdè*; & deinceps malè interpunxit, ἀκμῆς· Ἦ μάλα.

Ver. 177.——ἀμφ' ὤμοισιν ἐέσσατο δέρμα λέοντος]

——latos humeros subjectaque colla
Veste super, fulvique insternor pelle leonis.
Æn. II. 721.

——tegmen torquens immane leonis
Terribile impexum setâ, cum dentibus albis,
Indutus capiti.—— *Æn.* VII. 666.

Ver. 182.——ἐγρηγορτὶ σὺν τεύχεσιν εἵατο πάντες.]

Omnis per muros legio sortita periclum
Excubat, exercetque vices, quod cuique tuendum est. *Æn.* IX. 174.

Ver. 184.——ὕλην] Vide suprà ad γ', 151.

Ἔρχηται δι' ὄρεσφι· πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ἐπ' αὐτῷ
Ἀνδρῶν ἠδὲ κυνῶν, ἀπό τέ σφισιν ὕπνος ὄλωλεν·
Ὣς τῶν νήδυμος ὕπνος ἀπὸ βλεφάροιιν ὀλώλει,
Νύκτα φυλασσομένοισι κακήν· πεδίονδε γὰρ αἰεὶ
Τετράφαθ', ὁππότ' ἐπὶ Τρώων ἀΐοιεν ἰόντων.
Τοὺς δ' ὁ γέρων γήθησεν ἰδὼν, θάρσυνέ τε μύθῳ,
Καί σφεας φωνήσας, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
    Οὕτω νῦν, φίλα τέκνα, φυλάσσετε· μηδέ τιν' ὕπνος
Αἱρείτω, μὴ χάρμα γενώμεθα δυσμενέεσσιν.
    Ὣς εἰπὼν, τάφροιο διέσσυτο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο
Ἀργείων βασιλῆες, ὅσοι κεκλήατο βουλήν.
Τοῖς δ' ἅμα Μηριόνης καὶ Νέστορος ἀγλαὸς υἱὸς
Ἤϊσαν· αὐτοὶ γὰρ κάλεον συμμητιάασθαι.
Τάφρον δ' ἐκδιαβάντες ὀρυκτὴν, ἑδριόωντο
Ἐν καθαρῷ, ὅθι δὴ νεκύων διεφαίνετο χῶρος
Πιπτόντων· ὅθεν αὖτις ἀπετράπετ' ὄβριμος Ἕκτωρ,
Ὀλλὺς Ἀργείους, ὅτε δὴ περὶ νὺξ ἐκάλυψεν.

Veniat de montibus; multus autem strepitus super eam
Virorum *est* atque canum, atque ipsis somnus periit:
Sic horum suavis somnus à palpebris perierat,
Noctem excubias agentibus tristem: ad campum enim semper
Conversi erant, siquando Trojanos audirent invadentes.
Hos autem senex gavisus est conspicatus, confirmavitque oratione;
Et ipsos compellans, verbis alatis allocutus est;
    "Ita nunc, chari filii, excubias agite: neque quenquam somnus
" Capiat; ne gaudium fiamus hostibus.
    Sic locutus, fossam transiit: atque simul sequebantur
Argivorum reges, quotquot vocati erant ad consilium.
Cum his autem Meriones & Nestoris clarus filius
Iverunt: ipsi enim vocabant, ut simul consultarent.
Fossam itaque transgressi depressam, consederunt
In puro, ubi utique cadaveribus vacuum apparebat spatium
Occisorum: unde rursus conversus fuerat impetuosus Hector,
Postquam multos perdidisset Argivos, cum tandem nox circumtegeret.

Ver. 186.——ἀπό τέ σφισιν] *Al.* ἀπὸ δέ σφισιν.

Ver. 186, 187.——ὄλωλεν·——ὀλώλει] De tempore præsenti alterum, alterum de præterito. Quorum utrumque licèt una eademque vox Latina, *periit*, rectè exprimere posset; græcè tamen utroque in loco, ὄλωλεν, dici non potuit. De cujus rei ratione, vide suprà ad ά, 37.

Ver. 195.——βασιλῆες, ὅσοι κεκλήατο βουλήν,] *Al.* βουλῇ.

Ductores Teucrûm primi, & delecta juventus,
Consilium summis regni de rebus habebant. *Æn.* IX. 226.

Ver. 198. Τάφρον δ' ἐκδιαβάντες] Διὰ τῶν Προθέσεων δηλοῖ τὸ δυσδιάβατον τοῦ ὀρύγματος. ——Τοῦτο δὲ ποιοῦσιν εἰς παραμυθίαν τῶν κατασκόπων, ἵνα προθυμότεροι γίνωνται, ἐγγὺς αὐτῶν ὄντων· *Schol.* Ὁ Νέστωρ πρῶτος τάφρον διέσσυτο, (*ver* 194.) ἵνα τῇ τόλμῃ δηλαδὴ καὶ τοὺς φύλακας καὶ τοὺς ἅμα ἑπομένους θαῤῥύνῃ, καὶ τοὺς μετὰ μικρὸν δὲ σταλησομένους εἰς κατασκέψιν. *Eustath.*

Ver. 201. Ὀλλὺς Ἀργείους] Quâ analogiâ dicitur, διδοὺς, διδοῦσα, διδόν· τιθεὶς, τιθεῖσα, τιθέν· eâdem analogiâ dicitur, ὀλλὺς, ὀλλῦσα, ὀλλύν· neque in his ulla est licentia. Vide suprà ad γ', 260.

Ver.

Ἔνθα καθεζόμενοι, ἔπε' ἀλλήλοισι πίφαυσκον·
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ὦ φίλοι, οὐκ ἂν δή τις ἀνὴρ πεπίθοιθ' ἑῷ αὐτοῦ
Θυμῷ τολμήεντι μετὰ Τρῶας μεγαθύμους
Ἐλθεῖν; εἴ τινά που δηΐων ἕλοι ἐσχατόωντα,
Ἤ τινά που καὶ φῆμιν ἐνὶ Τρώεσσι πύθοιτο,
Ἅσσα τε μητιόωσι μετὰ σφίσιν· ἢ μεμάασιν
Αὖθι μένειν παρὰ νηυσὶν ἀπόπροθεν, ἠὲ πόλινδε
Ἂψ ἀναχωρήσουσιν, ἐπεὶ δαμάσαντό γ' Ἀχαιούς.
Ταῦτά κε πάντα πύθοιτο, καὶ ἂψ εἰς ἡμέας ἔλθοι
Ἀσκηθής, μέγα κέν οἱ ὑπουράνιον κλέος εἴη
Πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, καί οἱ δόσις ἔσσεται ἐσθλή.
Ὅσσοι γὰρ νήεσσιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,
Τῶν πάντων οἱ ἕκαστος ὄϊν δώσουσι μέλαιναν,
Θῆλυν, ὑπόρρηνον· τῇ μὲν κτέρας οὐδὲν ὁμοῖον·
Αἰεὶ δ' ἐν δαίτησι καὶ εἰλαπίνησι παρέσται.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·

Ibi confidentes, fermones invicem dicebant:
His autem loqui cœpit Gerenius eques Neſtor;
" O amici, an non jam aliquis vir confiſus erit ſuo ipſius
" Animo audaci, ut ad Trojanos magnanimos
" Eat? ſi quem fortè hoſtium capiat in extremis caſtris errantem,
" Vel aliquem fortè etiam ſermonem inter Trojanos audiat,
" Quæ utique conſultent inter ſe: utrum in animo habeant
" Iſtic manere apud naves procul, an ad urbem
" Retrò reverſuri ſint, quandoquidem domuerunt ſcilicet Achivos.
" Hæc omnia *fortaſſe* audiat, & rurſum ad nos redeat
" Incolumis; magna certè ei ſub cœlo gloria eſſet
" Univerſos apud homines; & ei præmium erit egregium.
" Quotquot enim navibus imperant principes,
" Horum omnium ei ſinguli ovem dabunt nigram,
" Fœminam, agnum ubere alentem: cui quidem poſſeſſio nulla ſimilis:
" Semperque in conviviis & epulis aderit.
Sic dixit: Illi verò omnes obmutuerunt ſilentio:
Inter hos autem & locutus eſt pugnâ ſtrenuus Diomedes;

Ver. 204.———οὐκ ἂν δή τις ἀνὴρ] Vim habet iſtud, δὴ, perquam elegantem. "*An* "*non aliquis, obſecro, &c.*" Vide ſuprà ad β, 158.

Ver. 211. Ταῦτά κε πάντα] Non ſupervacaneum eſt iſtud, κέ. "*Hæc utique om*"*nia, &c.*"

Ibid.———ἡμέας ἔλθοι] Pronuntiabatur, ἡμᾶς. Nam ἡμέας ultimam producit.

Ver. 212.———μέγα κέν οἱ] Quâ ratione, κέν, hîc producatur; item γὰρ, *ver.* 232; & ἐνὶ, *ver.* 254; vide ſuprà ad α, 51. Porro, ſignificanter hîc interpoſita eſt particula κέν· "*Magna certè ei gloria, &c.*" Multúmque errat *Barneſius*, qui *fortè meliùs* (inquit) *poteſt & legi* κὰν: Quæ vocula longè diverſum habet intellectum.

Ver. 218. Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·]

Dixerat Æneas: olli obſtupuere ſilentes,
Converſique oculos inter ſe atque ora tenebant. *Æn.* XI. 120.

Ver.

Νέςορ, ἐμ' ὀτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
Ἀνδρῶν δυσμενέων δῦναι ςρατὸν, ἐγγὺς ἐόντα,
Τρώων· ἀλλ' εἴ τις μοι ἀνὴρ ἅμ' ἕποιτο καὶ ἄλλος,
Μᾶλλον θαλπωρὴ, καὶ θαρσαλεώτερον ἔςαι.
Σύν τε δύ' ἐρχομένω, καί τε πρὸ ὁ τοῦ ἐνόησεν,
Ὅππως κέρδος ἔῃ· μοῦνος δ' εἴπερ τε νοήσῃ,
Ἀλλά τε οἱ βράσσων τε νόος, λεπτὴ δέ τε μῆτις.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἔθελον Διομήδεϊ πολλοὶ ἕπεσθαι·
Ἠθελέτην Αἴαντε δύω, θεράποντες Ἄρηος,
Ἤθελε Μηριόνης, μάλα δ' ἤθελε Νέςορος υἱός·
Ἤθελε δ' Ἀτρείδης, δουρικλειτὸς Μενέλαος·
Ἤθελε δ' ὁ τλήμων Ὀδυσεὺς καταδῦναι ὅμιλον
Τρώων· αἰεὶ γάρ οἱ ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἐτόλμα.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Τυδείδη Διόμηδες, ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ,

" Nestor, me movet cor & animus generosus
" Virorum hostium ingredi castra, prope existentia,
" Trojanorum; sed si quis me vir simul sequatur & alius,
" Magis [*major*] fiducia, & plus audaciæ erit.
" Duobus quippe simul euntibus, etiam alter ante alterum animadvertit,
" Quomodo commodum sit; solus verò *unus*, etiamsi animadverterit,
" Tamen ei tardiorque animus, debiliusque consilium.
Sic dixit. Ac quidem volebant Diomedem multi sequi:
Volebant Ajaces duo, famuli Martis;
Volebat Meriones: valdè autem volebat Nestoris filius;
Volebat & Atrides, hastâ inclytus Menelaus;
Volebat & fortis Ulysses penetrare in castra
Trojanorum; semper enim ei in præcordiis animus audebat,
Inter hos autem & locutus est rex virorum Agamemnon;
" Tydide Diomedes, meo charissime animo,

Ver. 220.——ἐμ' ὀτρύνει κραδίη] Totum hunc locum expressit *Virgilius*, *Æn.* IX. 230.

——Tum Nisus, & unà
Euryalus, confestim alacres admittier orant: &c.

Ver. 222.——ἀλλ' εἴ τις μοι ἀνὴρ] Vide infrà ad *ver.* 325.

Ver. 224. Σύν τε δύ' ἐρχομένω, καί τε πρὸ ὁ τοῦ ἐνόησεν,] Citato hoc versu *Aristoteles*, quòd rem vulgarem singulari cum venustate exponat; Καὶ γὰρ (inquit) νοῆσαι καὶ πρᾶξαι δυνατώτεροι. *De Moribus*, *lib.* VIII. *cap.* 1. Et Plato; Ἡγοῦμαι γὰρ πάνυ λέγειν τι τὸν Ὅμηρον, τὸ, " Σύν τε δύ' ἐρχομένω."——εὐπορώτεροι γάρ πως ἅπαντές ἐσμεν οἱ ἄνθρωποι πρὸς ἅπαν ἔργον καὶ λόγον καὶ διανόημα. " Μοῦνος δ' εἴπερ τε νοήσῃ," αὐτίκα περιιὼν ζητεῖ ὅτῳ ἐπιδείξηται, καὶ μεθ' ὅτου βεβαιώσηται, ἕως ἂν ἐντύχῃ· in *Protagorâ*. Imitatus est & *Euripides*;

——ἐλθὼν
Καὶ ξυςράτηγός· εἷς δ' ἀνὴρ οὐ πάνθ' ὁρᾷ.
Phœniss. 748, 752.

Cæterùm quàm concinna sit, quantamque *suo in loco* vim habeat *Syntaxis hujusmodi* ἀνακόλουθος, (quæ longissimè diversa est ab ineptâ illâ quam fingunt *Antiptosi*,) vide suprà ad β', 353, 681; ad γ', 211; ad ζ', 510; & infrà, ad *Odyss.* μ', 73. Εἶχε μὲν ὁ ποιητὴς ἀπροσκόπτως εἰπεῖν, " Σύν τε δύ' ἐρχομένων." Εἵλετο δὲ——Συνεξαλλάξαι τὸ Σχῆμα καινότερον.——Ὁ δὲ οὕτω Συμβαρβαρίζειν εἰλόμενος τῷ Ποιητῇ μᾶλλον, ἤπερ εὐθυῤῥημονεῖν ἀφελῶς, οὐκ ἂν ῥητόρων ὁ ἄριστος. *Eustath.*

Ver. 225.——εἴπερ τε νοήσῃ,] *Barnesius* edidit, εἴπερ τι νοήσῃ. Minùs rectè. Sententia enim est; εἴπερ τε νοήσῃ, ὅππως κέρδος ἔῃ.

Ver. 230.—δουρικλειτὸς] Ità edidit *Barnesius*. Rectè, ut mihi quidem videtur. Quod enim habent alij, δουρικλυτὸς, penultimam corripit. Neque in his solet esse licentia.

Ver.

Τὸν μὲν δὴ ἕταρόν γ' αἱρήσεαι, ὅν κ' ἐθέλησθα,
Φαινομένων τὸν ἄριστον, ἐπεὶ μεμάασί γε πολλοί·
Μηδὲ σύ γ' αἰδόμενος σῇσι φρεσὶ, τὸν μὲν ἀρείω
Καλλείπειν, σὺ δὲ χείρον' ὀπάσσεαι, αἰδοῖ εἴκων,
Ἐς γενεὴν ὁρόων, μηδ' εἰ βασιλεύτερός ἐστιν.
Ὣς ἔφατ'· ἔδδεισεν δὲ περὶ ξανθῷ Μενελάῳ.
Τοῖς δ' αὖτις μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Εἰ μὲν δὴ ἕταρόν γε κελεύετέ μ' αὐτὸν ἑλέσθαι,
Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην,
Οὗ πέρι μὲν πρόφρων κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
Ἐν πάντεσσι πόνοισι, φιλεῖ δέ ἑ Παλλὰς Ἀθήνη;
Τούτου δ' ἑσπομένοιο, καὶ ἐκ πυρὸς αἰθομένοιο
Ἄμφω νοστήσαιμεν, ἐπεὶ πέρι οἶδε νοῆσαι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Τυδείδη, μήτ' ἄρ με μάλ' αἴνεε, μήτε τι νείκει·
Εἰδόσι γάρ τοι ταῦτα μετ' Ἀργείοις ἀγορεύεις.
Ἀλλ' ἴομεν· μάλα γὰρ νὺξ ἄνεται, ἐγγύθι δ' ἠώς·
Ἄστρα δὲ δὴ προβέβηκε· παρῴχηκεν δὲ πλέων νὺξ

" Eum quidem sanè socium eliges, quem volueris,
" Eorum qui adsunt fortissimum, quandoquidem prompti sunt multi.
" Neque tu reveritus tuo animo, fortiorem quidem
" Relinquas, tuque *adeò* deteriorem comitem eligas, pudori cedens,
" Ad genus respiciens; ne quidem si imperio major sit.
Sic dixit. Timuit videlicet de flavo Menelao:
Inter eos autem rursus locutus est pugnâ strenuus Diomedes;
" Si quidem reverà socium jubetis me ipsum eligere,
" Quomodo tunc Ulyssis ego divini oblivisci potero,
" Cujus eximiè quidem propensum cor, & animus fortis
" In omnibus laboribus; amatque ipsum Pallas Minerva?
" Eo certè comitante, etiam ex igne ardenti
" Ambo redierimus, quoniam est admodùm peritus consilii.
Hunc autem vicissim allocutus est laboriosus nobilis Ulysses;
" Tydide, neque me admodùm lauda, neque quicquam vitupera;
" Scientes enim hæc inter Argivos loqueris.
" Sed eamus; valdè enim nox præcipitat, propeque aurora:
" Stellæ utique multum processerunt: præteriitque major noctis portio

Ver. 235. Τὸν μὲν δὴ ἕταρόν] *Barnesius* scribit ut restituit, & ad sententiam necessarium, Τῶν μὲν δὴ ἕταρον. Sed nihil opus. Quod enim quærit, id jam antè in manibus habet, atque etiam non paullò elegantiùs, Τὸν μὲν ἕταρον, φαινομένων τὸν ἄριστον, quàm, Τῶν μὲν ἕταρον φαινομένων τὸν ἄριστον.

Ver. 238. Καλλείπειν, σὺ δὲ χείρον'] Posterior ista, σὺ, quæ à linguarum recentiorum ratione maximè abhorret, quantum in linguâ Græcâ habeat, atque etiam Romanâ venustatis; vide suprà ad γ', 409.

Ver. 242. Εἰ μὲν δὴ ἕταρόν γε] In hujusmodi constructione quàm non sit supervacaneum istud, δὴ· vide suprà ad β', 158.

Ver. 243. Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος] Vide infrà ad *ver.* 559.

Ver. 244. Οὗ πέρι μὲν πρόφρων κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ]

Cùm *tales animos* juvenum, & *tam certa* tulistis
Pectora——— *Æn.* IX. 249.

Ver. 251.——ἐγγύθι δ' ἠώς]

——nam lux inimica propinquat.
Æn. IX. 355.

Ver. 252.——προβέβηκε· παρῴχηκεν——λέλειπται.] Vide suprà ad ά, 37.

Ver.

Τῶν δύο μοιράων, τριτάτη δ' ἔτι μοῖρα λέλειπται.
Ὡς εἰπόνθ', ὅπλοισιν ἐνὶ δεινοῖσιν ἐδύτην·
Τυδείδῃ μὲν δῶκε μενεπτόλεμος Θρασυμήδης
Φάσγανον ἄμφηκες, τὸ δ' ἑὸν παρὰ νηυσὶ λέλειπτο,
Καὶ σάκος· ἀμφὶ δέ οἱ κυνέην κεφαλῆφιν ἔθηκε
Ταυρείην, ἄφαλόν τε, καὶ ἄλοφον· ἥτε καταῖτυξ
Κέκληται· ῥύεται δὲ κάρη θαλερῶν αἰζηῶν.
Μηριόνης δ' Ὀδυσῆϊ δίδου βιὸν, ἠδὲ φαρέτρην,
Καὶ ξίφος· ἀμφὶ δέ οἱ κυνέην κεφαλῆφιν ἔθηκε
Ῥινοῦ ποιητήν· πολέσιν δ' ἔντοσθεν ἱμᾶσιν
Ἐντέτατο στερεῶς· ἔκτοσθε δὲ λευκοὶ ὀδόντες
Ἀργιόδοντος ὑὸς θαμέες ἔχον ἔνθα καὶ ἔνθα,
Εὖ καὶ ἐπισταμένως· μέσσῃ δ' ἐνὶ πῖλος ἀρήρει·
Τήν ῥά ποτ' ἐξ Ἐλεῶνος Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο

« Duarum partium, tertia autem adhuc pars reliqua est.
Sic locuti, armis horrendis induerunt *se*.
Tydidæ quidem dedit bellator strenuus Thrasymedes
Ensem ancipitem, suus quippe apud naves relictus erat,
Et scutum: circumque ei galeam capiti imposuit
Taurinam, & clavis carentem & cristâ; quæ καταῖτυξ
Vocatur: tuetur autem caput pubescentium juvenum,
Meriones porrò Ulyssi dedit arcum, atque pharetram,
Et ensem, circumque ei galeam capiti imposuit
Ex pelle factam; multis autem intus loris
Illigata erat firmiter: extrinsecus autem candidi dentes
Albos dentes habentis apri frequentes muniebant hinc atque illinc,
Benè & scitè: in mediâ autem pileus *lanâ compactâ* aptatus erat:
Hanc *galeam* quondam ex Eleone Amyntoris Hormenidæ

Ibid.——παρῴχηκεν δὲ πλέων νὺξ] Sic apud *Virgilium*:

Nunc adeò, *melior* quoniam *pars acta* diei.
Æn. IX. 156.

Alii, pro πλέων, habent πλέω. Ὡς ἡ νὺξ κατὰ πλέω μοῖραν τῶν δύο παρῆλθεν. *Eustath.*

Ver. 254. Ὡς εἰπόνθ'——ἐδύτην·] *Diomedes* & *Ulysses*.

Ver. 256. Φάσγανον ἄμφηκες,]

Sed ferro ancipiti——. *Æn.* VII. 525.

Ibid.——παρὰ νηυσὶ] *Al.* παρὰ νηί.

Ver. 258.—ἄλοφον·] Pronuntiabatur, ἄλλοφον. Vide suprà ad ά, 4; & ad ζ', 45. Rectè autem & ταυρείη & ἄφαλος & ἄλοφος; nè id scilicet accideret, quod apud *Virgilium Euryalo*,

Et galea Euryalum sublustri noctis in umbrâ
Prodidit immemorem, radiisque adversa refulsit. *Æn.* IX. 373.

veritatem *diversæ* (ut opinor) historiæ, *suo uterque Poëta* condecoravit ornatu.

Ibid.——καταῖτυξ] Vide suprà ad β', 267. *Silio Italico* latinè appellatur, *Cudon*.

Ver. 259. Κέκληται·] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 260. Μηριόνης δ' Ὀδυσῆϊ——κυνέην]

Dat Niso Mnestheus pellem, horrentisque leonis
Exuvias; galeam fidus permutat Alethes.
Æn. IX. 306.

Ver. 264.——θαμέες ἔχον] Quâ ratione, θαμέες, hîc ultimam producat; item, δάκεν, ver. 270; item, ἐνὶ, ver. 272; & πάλιν, ver. 281; & ἦεν, ver. 292; & ἔπι, ver. 304; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 266. Τήν ῥά ποτ' ἐξ Ἐλεῶνος] "*Hanc utique galeam olim ex Eleone*," &c. Vim enim habet vocula, ῥα, in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit, ver. 261. Cæterùm totum hunc locum ita imitatus est *Virgilius*:

Euryalus phaleras Rhamnetis, & aurea bullis
Cingula; (Tiburti Remulo ditissimus olim
Quæ mittit dona, hospitio cùm jungeret absens,
Cædicus; ille suo moriens dat habere nepoti;
Post mortem bello Rutuli pugnâque potiti;)
Hæc rapit.—— *Æn.* IX. 359.

Ver.

Ἐξέλετ' Αὐτόλυκος, πυκινὸν δόμον ἀντιτορήσας·
Σκάνδειαν δ' ἄρα δῶκε Κυθηρίῳ Ἀμφιδάμαντι,
Ἀμφιδάμας δὲ Μόλῳ δῶκε ξεινήϊον εἶναι·
Αὐτὰρ ὁ Μηριόνῃ δῶκεν ᾧ παιδὶ φορῆναι·
Δὴ τότ' Ὀδυσσῆος πύκασεν κάρη ἀμφιτεθεῖσα.
Τὼ δ', ἐπεὶ οὖν ὅπλοισιν ἔνι δεινοῖσιν ἐδύτην,
Βάν ῥ' ἰέναι, λιπέτην δὲ κατ' αὐτόθι πάντας ἀρίστους·
Τοῖσι δὲ δεξιὸν ἧκεν ἐρωδιὸν ἐγγὺς ὁδοῖο
Παλλὰς Ἀθηναίη· τοὶ δ' οὐκ ἴδον ὀφθαλμοῖσι
Νύκτα δι' ὀρφναίην, ἀλλὰ κλάγξαντος ἄκουσαν.
Χαῖρε δὲ τῷ ὄρνιθ' Ὀδυσεύς, ἠρᾶτο δ' Ἀθήνῃ·
Κλῦθί μευ, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, ἥτε μοι αἰεὶ
Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίστασαι, οὐδέ σε λήθω
Κινύμενος· νῦν αὖτε μάλιστά με φίλαι, Ἀθήνη·
Δὸς δὲ πάλιν ἐπὶ νῆας ἐϋκλείας ἀφικέσθαι,

Ademerat Autolycus, solidam domum quum perfregisset;
In *Scandiâ* autem dedit Cytherio Amphidamanti;
Amphidamas verò Molo dedit hospitale munus ut esset;
Hic autem Merioni dedit suo filio gestandam:
Ac tunc Ulyssis texit caput circumposita.
Hi itaque, postquam armis horrendis induerant *se*,
Perrexerunt ire; reliquerunt verò illic omnes optimates.
His porrò dextram misit ardeolam prope viam
Pallas Minerva: ii tamen eam non viderunt oculis
Noctem propter tenebrosam, sed clangentem audierunt.
Gavisus est autem de ave Ulysses, & precatus est Minervam;
" Audi me, Ægiochi Jovis filia, quæ mihi semper
" In omnibus laboribus adstas, neque te lateo
" Quum moveor: nunc rursus maximè me dilige, Minerva:
" Da autem rursus ad naves *nos* gloriâ onustos reverti,

Ver. 268. Σκάνδειαν δ' ἄρα δῶκε] Ex stylo *Homerico* conjecerim equidem, intercidisse hîc forsitan versiculum; adeoque vocem, Σκάνδειαν, extitisse ex corrupto *Hominis* cujusdam nomine, qui galeam ab *Autolyco* acceptam tradiderit scilicet *Amphidamanti*. Sed conjecturis non temerè indulgendum.

Ver. 271.—πύκασεν] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 272. Τὼ δ', ἐπεὶ οὖν]

Protinus armati incedunt; quos omnis euntes
Primorum manus ad portas juvenumque senumque
Prosequitur votis.—— *Æn*. IX. 308.

Ver. 276. Νύκτα δι' ὀρφναίην,]

———noctisque per umbram
Castra inimica petunt.— *Ibid*. *ver*. 314.

Ver. 277. Χαῖρε δὲ τῷ ὄρνιθ' Ὀδυσεύς, ἠρᾶτο Ἀθήνῃ·]

————tum maximus heros
Maternas agnoscit aves, lætusque precatur. *Æn*. VI. 192.

Ver. 278.——ἥτε μοι αἰεὶ, Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίστασαι,]

Ὡς εὐμαθές σου, κἂν ἀπόπτος ᾖς, ὅμως
Φώνημ' ἀκούω.
Καιρὸν δ' ἐφήκεις· πάντα γὰρ τά τ' οὖν πάρος,
Τά τ' εἰσέπειτα, σῇ κυβερνῶμαι χερί.
Sophocl. *Aj*. 15, 34, 35.

Δέσποιν' Ἀθάνα, φθέγματος γὰρ ᾐσθόμην
Τοῦ σοῦ συνήθη γῆρυν· ἐν πόνοισι γὰρ
Παροῦσ' ἀμύνεις τοῖς ἐμοῖς ἀεὶ πόλει.
Euripid. *Rhes*. 608.

Ver. 280. Κινύμενος·] Vide suprà ad γ, 260.

Ibid.——φίλαι, Ἀθήνη·] Plerique; φίλα', Ἀθήνη. Pessimè. Nam φιλεῖν primam necessariò *corripit*, φίλασθαι primam necessariò *producit*. Neque in his ulla unquam est licentia. Vide suprà ad ί, 62 & 117. Item ad ά, 348.

Ver.

Ῥέξαντες μέγα ἔργον, ὅ κεν Τρώεσσι μελήσει.
Δεύτερος αὖτ' ἠρᾶτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Κέκλυθι νῦν καὶ ἐμεῖο, Διὸς τέκος, Ἀτρυτώνη·
Σπεῖό μοι, ὡς ὅτε πατρὶ ἅμ' ἕσπεο Τυδέϊ δίῳ
Ἐς Θήβας, ὅτε τε πρὸ Ἀχαιῶν ἄγγελος ᾔει·
Τοὺς δ' ἄρ' ἐπ' Ἀσωπῷ λίπε χαλκοχίτωνας Ἀχαιούς·
Αὐτὰρ ὁ μειλίχιον μῦθον φέρε Καδμείοισι
Κεῖσ'· ἀτὰρ ἂψ ἀπιὼν μάλα μέρμερα μήσατο ἔργα,
Σὺν σοί, δῖα θεά, ὅτε οἱ πρόφρασσα παρέστης·
Ὣς νῦν μοι ἐθέλουσα παρίστασο, καί με φύλασσε·
Σοὶ δ' αὖ ἐγὼ ῥέξω βοῦν ἦνιν, εὐρυμέτωπον,
Ἀδμήτην, ἣν οὔπω ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνήρ·
Τήν τοι ἐγὼ ῥέξω, χρυσὸν κέρασιν περιχεύας.
Ὣς ἔφαν εὐχόμενοι· τῶν δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη.
Οἱ δ' ἐπεὶ ἠρήσαντο Διὸς κούρῃ μεγάλοιο,
Βάν ῥ' ἴμεν, ὥστε λέοντε δύω, διὰ νύκτα μέλαιναν,
Ἀμφόνον, ἀν νέκυας, διά τ' ἔντεα, καὶ μέλαν αἷμα.

" Patrato magno facinore, quod quidem Trojanis angori fuerit.
Secundus deinde precatus est pugnâ strenuus Diomedes;
" Audi nunc & me, Jovis filia, indomita;
" Sequere me, sicut quum patrem sequebaris Tydeum nobilem
" Ad Thebas, quando utique pro Achivis legatus ivit;
" Nempe ad Asopum reliquerat ære loricatos Achivos;
" At ipse placidam orationem ferebat Cadmeis
" Illuc: sed rediens valdè ardua edidit facinora,
" Te favente, magnâ deâ, quando ei benevola adstares.
" Sic nunc mihi lubens adsta, & me serva;
" Tibi verò dein ego sacrificabo juvencam anniculam, latâ fronte,
" Indomitam, quam nondum sub jugum duxit vir:
" Hanc tibi ego sacrificabo, auro cornibus circumfuso.
Sic dixerunt precantes; eosque audivit Pallas Minerva.
Hi autem, postquam precati sunt Jovis filiam magni,
Perrexerunt ire, veluti leones duo, per noctem nigram,
Per cædes, per cadavera, perque arma, & atrum cruorem.

Ver. 282. Ῥέξαντας μέγα ἔργον,] *Hectorem* ut opprimant, id verò non precatur: *Quanquam, O!*——*ver.* 406. Sed præclarum *aliquod* facinus ut obeant.

Ver. 284.——Ἀτρυτώνη·] Vide suprà ad Β, 157.

Ver. 286.——ὅτε τε——· Τοὺς δ' ἄρ'] Quam non supervacuæ hîc sint voculæ, τὲ & ἄρ; ex versione, quam adjeci liquebit.

Ver. 289.——ἀπιὼν] *Al.* ἀνιών.

Ver. 292, 294.—— ῥέξω,] Vide suprà ad Δ, 444.

Ibid.——ἦνιν, εὐρυμέτωπον,] Vide suprà ad Δ, 51. *Al.* ἤνιν: Nempe ἐν ἐκτάσει τῆς ληγούσης οἴδασιν οἱ Παλαιοί· notante *Eustathio*.

Ver. 297.——ὥστε λέοντε δύω, διὰ νύκτα μέλαιναν,]

——inde, lupi ceu
Raptores, atrâ in nebulâ, quos improba ventris
Exegit cæcos rabies,——
——per tela, per hostes
Vadimus.—— *Æn.* II. 355.

Ver. 298. Ἀμφόνον, ἀννέκυας, διά τ' ἔντεα, καὶ μέλαν αἷμα.] *Al.* ἂν φόνον, ἂν νέκυας. Est autem, credo, locus hic ex istorum numero, quos spectabat *Quintilianus*, quum de Homero, " *Idem* (inquit) *lætus ac pressus*;
" ——*tum copiâ, tum brevitate mirabilis.*" lib. X. cap. 1. Καὶ ὅρα (inquit *Eustathius*)

Συλλαβὰς

Οὐδὲ μὲν ὐδὲ Τρῶας ἀγήνορας εἴασ' Ἕκτωρ
Εὕδειν, ἀλλ' ἄμυδις κικλήσκετο πάντας ἀρίστους,
Ὅσσοι ἔσαν Τρώων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες·
Τοὺς ὅγε συγκαλέσας, πυκινὴν ἠρτύνετο βουλήν·
Τίς κέν μοι τόδε ἔργον ὑποσχόμενος τελέσειε
Δώρῳ ἔπι μεγάλῳ; μισθὸς δέ οἱ ἄρκιος ἔσαι·
Δώσω γὰρ δίφρον τε, δύω τ' ἐριαύχενας ἵππους,
Οἵ κεν ἀριστεύωσι θοῆς ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν·
Ὅστις κεν τλαίη, οἷ τ' αὐτῷ κῦδος ἄροιτο,
Νηῶν ὠκυπόρων σχεδὸν ἐλθέμεν, ἔκ τε πυθέσθαι,
Ἠὲ φυλάσσονται νῆες θοαὶ, ὡς τοπάρος περ,
Ἦ ἤδε, χείρεσσιν ὑφ' ἡμετέρῃσι δαμέντες,
Φύξιν βουλεύουσι μετὰ σφίσιν, οὐδ' ἐθέλουσι
Νύκτα φυλασσέμεναι, καμάτῳ ἀδδηκότες αἰνῷ.
Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
Ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δόλων, Εὐμήδεος υἱὸς,

Nec verò Trojanos fortes ſivit Hector
Dormire, ſed ſimul convocavit omnes optimates,
Quot erant Trojanorum ductores, atque principes:
His ille convocatis, ſolers ſtruebat conſilium;
" Ecquis mihi hoc opus pollicitus perfecerit
" Præmium ob magnum? merces utique ei ſufficiens erit;
" Dabo enim currumque, duoſque arduos cervicibus equos,
" Qui quidem præſtantiſſimi fuerint veloces apud naves Achivorum.
" Quicunque *hoc* auſus fuerit, ſibi etiam ipſi gloriam reportaverit,
" Naves veloces propè accedere, & cognoſcere,
" Utrum cuſtodiantur naves veloces, ſicut antea;
" An jam, manibus à noſtris domiti,
" De fugâ conſilium agitent inter ſe, neque velint
" Noctu excubias agere, labore fatigati gravi.
Sic dixit. Illi verò omnes obmutuerunt ſilentio:
Erat autem quidam inter Trojanos Dolon, Eumedis filius,

συντομίαν τῆς τε παραβολῆς, καὶ τοῦ λοιποῦ λόγου·——ὅρα δὲ καὶ τὸ κάλλος τῆς φράσεως, ἐπισκιρτῶντος οἷον τοῦ ποιητοῦ, καὶ τῇ τῶν καλατυχόντων εὐψυχίᾳ συνεξορμῶντος, καὶ μιμουμένου τὸ ἐκείνων εὐθαρσὲς καὶ εὐκίνητον. Οἱ δὲ Παλαιοὶ φασιν καὶ ὅτι ἐπαινεῖται τοῦ Ξενοφῶντος τὰ τοιαῦτα· "Ἐπεὶ δ' ἔληξεν [apud *Xenophontem ad Ageſilaum*, ἐπεί γε μὴν ἔληξεν] "ἡ μάχη, παρῆν ἰδεῖν τὴν μὲν γῆν [παρῆν "δὴ θεάσασθαι, ἔνθα συνέπεσον ἀλλήλοις, "τὴν μέν γῆν] αἵματι πεφυρμένην, νεκροὺς δὲ "κειμένους [φιλίους καὶ πολεμίους μετ' ἀλλή-"λων· ἀσπίδας δὲ διατεθρυμμένας,] δόρατα "παρατεθραυσμένα [συντεθραυσμένα,] ἐγχει-"ρίδια γυμνὰ κουλεῶν, τὰ μὲν χαμαὶ, τὰ δὲ "σώμασιν ἐμπεπηγότα, [τὰ δ' ἐν σώματι, "τὰ δ' ἔτι μετὰ χεῖρας."] Ταῦτα δὲ συλλαβών (φασιν) Ὅμηρος, ἐνὶ στίχῳ ἀπήγγειλεν.

Ver. 299. Οὐδὲ μὲν οὐδὲ] Singularem habet vim duplex iſta negatio, quæ ſermone Romano exprimi non poteſt.

Ibid.——εἴασ' Ἕκτωρ] Mendosè hîc ediderunt Librarii, εἴασεν Ἕκτωρ· ignari ſcilicet verbum εἴασε nullâ poſſe licentiâ ſecundam corripere. Vide ſuprà ad γ', 42. Similis error irrepſerat, ex ignoratâ proſodiâ, *Odyſſ.* λ', 303,—λελόγχασιν ἶσα θεοῖσι· ubi *Barneſius* rectè reſtituit,—λελόγχασ' ἶσα θεοῖσι. Similiſque error etiamnum inſedit, *Iliad.* ω', 124; & *Odyſſ.* π', 2. Quo utroque in loco, pro ἐντύνοντο ἄριστον, neceſſariò reſtitutum oportet ἐντύνοντ' ἄριστον. Nam ἄριστον, *prandium*, ſemper primam producit.

Ver. 306.——ἀριστεύωσι] *Al.* ἀριστεύουσι, &, ἄριστοι ἔωσι.

Κήρυκος θείοιο, πολύχρυσος, πολύχαλκος,
Ὃς δή τοι εἶδος μὲν ἔην κακὸς, ἀλλὰ ποδώκης·
Αὐτὰρ ὁ μοῦνος ἔην μετὰ πέντε κασιγνήτῃσιν·
Ὅς ῥα τότε Τρωσίν τε καὶ Ἕκτορι εἶπε παραστάς·
Ἕκτορ, ἔμ' ὀτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
Νηῶν ὠκυπόρων σχεδὸν ἐλθέμεν, ἔκ τε πυθέσθαι.
Ἀλλ' ἄγε, μοὶ τὸ σκῆπτρον ἀνάσχεο, καί μοι ὄμοσσον·
Ἦ μὲν τοὺς ἵππους τε, καὶ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ,
Δωσέμεν, οἳ φορέουσιν ἀμύμονα Πηλείωνα·
Σοὶ δ' ἐγὼ οὐχ ἅλιος σκοπὸς ἔσσομαι, οὐδ' ἀπὸ δόξης·
Τόφρα γὰρ ἐς στρατὸν εἶμι διαμπερὲς, ὄφρ' ἂν ἵκωμαι
Νῆ' Ἀγαμεμνονέην, ὅθι που μέλλουσιν ἄριστοι
Βουλὰς βουλεύειν ἢ φευγέμεν, ἠὲ μάχεσθαι.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ἐν χερσὶ σκῆπτρον βάλε, καί οἱ ὄμοσσε·
Ἴστω νῦν Ζεὺς αὐτὸς, ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης,
Μὴ μὲν τοῖς ἵπποισιν ἀνὴρ ἐποχήσεται ἄλλος

Præconis divini, dives auri, dives æris;
Qui specie quidem erat turpis, sed pedibus velox;
Atque is solus erat inter quinque sorores:
Qui utique tunc Trojanisque & Hectori dixit adstans;
" Hector, me impellit cor & animus fortis
" Ad naves veloces propè accedere, atque cognoscere.
" Verùm age, mihi sceptrum attolle, & mihi jura;
" Certè *ipsos* equosque, & currus varios ære,
" Daturum, qui ferunt eximium Pelidem:
" Tibi autem ego non vanus speculator ero, neque *tuam de me* frustrabor opinionem.
" Eousque enim in castra penetrabo, donec venero
" *Ad* navem Agamemnoniam, ubi forte erunt principes
" Consilia agitantes vel fugiendi, vel pugnandi.
Sic dixit. Ille verò in manibus sceptrum posuit, & ei juravit;
" Sciat nunc Jupiter ipse altitonans maritus Junonis,
" Non sanè illis equis vir vehetur alius

Ver. 316.——εἶδος μὲν ἔην κακὸς,] Τὸν Δόλωνα, "εἶδος μὲν ἔην κακὸς," οὐ τὸ σῶμα [λέγει] ἀσύμμετρον, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον αἰσχρόν. *Aristot. Poët. cap.* 25.

Ver. 322. Ἦ μὲν τοὺς ἵππους τε,]

Vidisti quo Turnus equo, quibus ibat in armis,
Aureus? ipsum illum clypeum cristasque rubentes
Excipiam sorti, jam nunc tua præmia, Nise. *Æn.* IX. 269.
——————Dolonis,
Qui quondam, castra ut Danaûm speculator adiret,
Ausus Pelidæ pretium sibi poscere currus. *Æn.* XII. 349.

Ver. 325. Τόφρα γὰρ ἐς στρατὸν εἶμι] Ἔστι δὲ καὶ τῶν ἐπαγγελιῶν ἴδιος χαρακτήρ· ὁ μὲν γὰρ Δόλων ἐπαγγέλλεται,

Τόφρα γὰρ ἐς στρατὸν εἶμι διαμπερὲς, ὄφρ' ἂν ἵκωμαι
Νῆ' Ἀγαμεμνονέην·

ὁ δὲ Διομήδης ἐπαγγέλλεται μὲν οὐδὲν, ἧττον δ' ἂν φησι φοβηθῆναι (suprâ *ver.* 222.) μεθ' ἑτέρου πεμπόμενος. *Plutarch. de audiendis Poëtis.*

Ver. 328——ἐν χερσὶ σκῆπτρον βάλε,] Ὁ Ἕκτωρ μέν τοι ὑπισχνεῖται, καὶ, ὡς ἐζητήθη, (*ver.* 321) ἀνασχὼν τὸ σκῆπτρον, ἐπώμνυσι. *Eustath.* *Barnesius*, pro σκῆπτρον βάλε, edidit σκῆπτρον λάβε· quia scilicet "*Principes sceptrum non temerè Aliis cuivis tradiderunt.*" Sed & illud, ἐν χερσὶ σκῆπτρον βάλε, sceptrum non utique *traditum* Doloni indicat, sed *porrectum*. Eustathius tamen in commentario scripsit, ἐν χερσὶ σκῆπτρον λαβὼν, καὶ οἱ ὄμοσσεν.

Τρώων· ἀλλά σε φημὶ διαμπερὲς ἀγλαϊεῖσθαι.
  Ὣς φάτο, καί ῥ' ἐπίορκον ἀπώμοσε· τὸν δ' ὀρόθυνεν.
Αὐτίκα δ' ἀμφ' ὤμοισιν ἐβάλλετο καμπύλα τόξα·
Ἕσσατο δ' ἔκτοσθεν ῥινὸν πολιοῖο λύκοιο,
Κρατὶ δ' ἐπὶ κτιδέην κυνέην· ἕλε δ' ὀξὺν ἄκοντα·
Βῆ δ' ἰέναι προτὶ νῆας ἀπὸ στρατοῦ· οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν
Ἐλθὼν ἐκ νηῶν ἂψ Ἕκτορι μῦθον ἀποίσειν.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν κάλλιφ' ὅμιλον,
Βῆ ῥ' ἀν' ὁδὸν μεμαώς· τὸν δὲ φράσατο προσιόντα
Διογενὴς Ὀδυσεύς, Διομήδεα δὲ προσέειπεν·
  Οὗτός τοι, Διόμηδες, ἀπὸ στρατοῦ ἔρχεται ἀνήρ,
Οὐκ οἶδ', ἢ νήεσσιν ἐπίσκοπος ἡμετέρῃσιν,
Ἤ τινα συλήσων νεκύων κατατεθνειώτων.
Ἀλλ' ἐῶμέν μιν πρῶτα παρεξελθεῖν πεδίοιο
Τυτθόν· ἔπειτα δέ κ' αὐτὸν ἐπαΐξαντες ἕλοιμεν
Καρπαλίμως· εἰ δ' ἄμμε παραφθαίησι πόδεσσιν,
Αἰεί μιν ποτὶ νῆας ἀπὸ στρατόφιν προτιειλεῖν
Ἔγχει ἐπαΐσσων, μή πως προτὶ ἄστυ ἀλύξῃ.
  Ὣς ἄρα φωνήσαντε, παρὲξ ὁδοῦ ἐν νεκύεσσι

" Trojanorum: sed te assero perpetuò iis gavisurum.
  Sic dixit, & sanè perjurium juravit: eum tamen incitavit.
Protinus verò *ille* circa humeros posuit curvos arcus:
Induitque exteriùs pellem cani lupi,
Capitique imposuit viverræ pelle munitam galeam; cepitque acutum jaculum,
Perrexitque ire ad naves ab exercitu: neque erat
Venturus à navibus retro, ut Hectori nuntium referret.
Quum autem jam equorumque & virorum reliquit cœtum,
Ibat per viam acer. Hunc autem animadvertit accedentem
Nobilis Ulysses, Diomedemque allocutus est:
  " Iste sanè, ô Diomedes, à castris venit vir,
" Haud scio an navibus explorator nostris,
" An aliquod spoliaturus cadaverum mortuorum.
" Verùm sinamus ipsum primùm præterire *nos* per campum
" Paululum: deinde verò ipsum insequentes capiamus
" Celeriter: sin nos præverterit pedibus,
" Semper ipsum naves versus à castris compelle
" Hastâ impetens, nè fortè urbem versus effugiat.
  Sic itaque locuti, extra viam inter cadavera

Ver. 332.——ἀπώμοσε·] *Al.* ἐπώμοσε.
Ver. 335.——ἐπὶ κτιδέην κυνέην·] *Al.* ἐπ' ἰκτιδέην.

——caput his *Cudone* ferino
Stat cautum.—— *Sil. Italic. lib.* VIII.

Ver. 339. Βῆ ῥ' ἀν' ὁδὸν μεμαώς·] *Ibat viâ tritâ, ardenter & incautus.*

Ibid.——τὸν δὲ φράσατο προσιόντα] Vide suprà ad ά, 540.

——procul hos lævo flectentes limite
cernunt. *Æn.* IX. 372.

Ver. 343.——νεκύων κατατεθνειώτων.] Vide suprà ad ή, 89 & 409.

Ver. 344. Ἀλλ' ἐῶμεν] Vide suprà ad ί, 256.

Ver. 347.——ποτὶ] *Al.* προτὶ. Quod perinde est.

Κλινθήτην· ὁ δ' ἄρ' ὦκα παρέδραμεν ἀφραδίῃσιν.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἀπέην, ὅσσον τ' ἐπίουρα πέλονται
Ἡμιόνων, (αἱ γάρ τε βοῶν προφερέστεραί εἰσιν
Ἑλκέμεναι νειοῖο βαθείης πηκτὸν ἄροτρον,)
Τὼ μὲν ἐπεδραμέτην· ὁ δ' ἄρ' ἔστη δοῦπον ἀκούσας.
Ἔλπετο γὰρ κατὰ θυμὸν ἀποστρέψοντας ἑταίρους
Ἐκ Τρώων ἰέναι, πάλιν Ἕκτορος ὀτρύναντος.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἄπεσαν δουρηνεκὲς, ἢ καὶ ἔλασσον,
Γνῶ ῥ' ἄνδρας δηΐους· λαιψηρὰ δὲ γοῦνατ' ἐνώμα
Φευγέμεναι· τοὶ δ' αἶψα διώκειν ὡρμήθησαν.
Ὡς δ' ὅτε καρχαρόδοντε δύω κύνε εἰδότε θήρης,
Ἢ κεμάδ', ἠὲ λαγωὸν, ἐπείγετον ἐμμενὲς αἰεὶ
Χῶρον ἀν' ὑλήενθ', ὁ δέ τε προθέῃσι μεμηκώς·
Ὣς τὸν Τυδείδης ἠδὲ πτολίπορθος Ὀδυσσεὺς,

Reclinati sunt: ille verò celeriter prætercurrit præ imprudentiâ.
Sed cum jam abesset, quantum sulci sunt
Mularum; (hæ enim bobus præstantiores sunt
Ad trahendum in novali alto compactile aratrum:
Illi quidem accurrebant: hic verò constitit strepitu audito;
Sperabat enim animo, qui *se* revocarent socios
Ex Trojanis venire, rursus Hectore jubente.
Sed quando jam aberant hastæ jactum, vel etiam minus,
Sensit viros hostiles, velociaque genua movit
Ut fugeret: illi autem confestim insequi festinarunt.
Ac veluti quum asperis dentibus duo canes, periti venationis,
Aut hinnulum, aut leporem, urgent constanter semper
Locum per sylvosum; ille autem præcurrit clamans;
Sic hunc Tydides atque urbium vastator Ulysses,

Ver. 352.——προφερέστεραί εἰσιν Ἑλκέμεναι——ἄροτρον,]
—fortes ad aratra juvencos. *Georg.* III. 50.

Ver. 354.—δοῦπον] Vide suprà ad δ', 455.

Ver. 356. Ἐκ Τρώων ἰέναι,] Distinguit Scholiastes post vocem Τρώων. Ut sit, Ἕκτορος ὀτρύναντος πάλιν ἰέναι.

Ver. 357.——δουρηνεκὲς,]
——ὅσον τ' ἐπὶ δουρὸς ἐρωή. *Iliad.* ό, 358.

Ver. 358. Γνῶ ῥ' ἄνδρας δηΐους·]
——sensit medios delapsus in hostes:
Obstupuit, retroque pedem cum voce repressit. *Æn.* II. 377.

Ibid.——λαιψηρὰ δὲ γοῦνατ' ἐνώμα Φευγέμεναι·]
——celerare fugam in sylvas, & fidere nocti. *Æn.* IX. 378.

Ver. 359.——αἶψα διώκειν ὡρμήθησαν. Ὡς δ' ὅτε——κύνε εἰδότε θήρης,]
—trepidique pedem pede fervidus urget:
Inclusum veluti si quando in flumine nactus
Cervum, aut puniceæ septum formidine pennæ,
Venator cursu canis & latratibus instat;
Ille autem, insidiis & ripâ territus altâ,
Mille fugit, refugitque vias, at vividus Umber
Hæret hians, jam jamque tenet, similisque tenenti
Increpuit malis, morsuque elusus inani est. *Æn.* XII. 748.

Ubi in transcursu notandum, "*cervum in*" *sinum ne inclusum*," quod est scilicet, "*flu-*" *mine agrum ambiente interclusum*;" à *Ruæo* reddi, "*cervum deprehensum in fluvio.*" Quasi verò, "*cervus in fluvio deprehensus,*" posset *mille vias fugere ac refugere.*

Ver. 360.——δύω κύνε εἰδότε θήρης,] *Barnesius* edidit δύω κύνες. Quod, ad syntaxin, ferri quidem potest; vide suprà ad ά, 566; & ad β, 288. Sed mutato nihil opus.

Ver. 362.——ὑλήενθ',] Vide suprà ad γ', 151.

Ibid.——ὁ δέ τε] *Ille autem usque.*

Ver. 363.——πτολίπορθος] Vide suprà ad β', 278.

Ver.

Λαοῦ ἀποτμήξαντε, διώκετον ἐμμενὲς αἰεί·
Ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλε μιγήσεσθαι φυλάκεσσιν,
Φεύγων ἐς νῆας, τότε δὴ μένος ἔμβαλ' Ἀθήνη
Τυδείδῃ· ἵνα μή τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
Φθαίη ἐπευξάμενος βαλέειν, ὁ δὲ δεύτερος ἔλθῃ·
Δουρὶ δ' ἐπαΐσσων προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Ἠὲ μέν', ἠέ σε δουρὶ κιχήσομαι· οὐδέ σέ φημι
Δηρὸν ἐμῆς ἀπὸ χειρὸς ἀλύξειν αἰπὺν ὄλεθρον.
Ἦ ῥα, καὶ ἔγχος ἀφῆκεν, ἑκὼν δ' ἡμάρτανε φωτός·
Δεξιτερὸν δ' ὑπὲρ ὦμον εὐξόου δουρὸς ἀκωκὴ
Ἐν γαίῃ ἐπάγη· ὁ δ' ἄρ' ἔστη, τάρβησέν τε,
Βαμβαίνων, ἄραβος δὲ διὰ στόμα γίνετ' ὀδόντων,
Χλωρὸς ὑπαὶ δείους· τὼ δ' ἀσθμαίνοντε κιχήτην·
Χειρῶν δ' ἁψάσθην· ὁ δὲ δακρύσας ἔπος ηὔδα·
Ζωγρεῖτ', αὐτὰρ ἐγὼν ἐμὲ λύσομαι· ἔστι γὰρ ἔνδον
Χαλκός τε, χρυσός τε, πολύκμητός τε σίδηρος·
Τῶν κ' ὔμμιν χαρίσαιτο πατὴρ ἀπερείσι' ἄποινα,
Εἴ κεν ἐμὲ ζωὸν πεπύθοιτ' ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.

A suis cum interclusissent, persequebantur constanter semper,
Sed quandò jam mox esset permixturus se custodibus
Fugiens ad naves, jam tum robur injecit Minerva
Tydidæ; ut ne quis Achivorum ære loricatorum
Prior gloriaretur vulnerasse, ipse verò secundus veniret:
Hastâ itaque impetens allocutus est *eum* fortis Diomedes;
" Vel mane, vel te hastâ assequar; neque te puto
" Diu meâ à manu effugiturum certam mortem.
Dixit, & hastam emisit; volens autem aberravit ab homine:
Dexterumque supra humerum benè politæ hastæ cuspis
In terrâ fixa est; ille autem constitit, trepidavitque,
Crepitans dentibus (stridor utique per os fiebat dentium,)
Pallidus præ timore: Ii verò anhelantes assecuti sunt,
Manibusque prehenderunt: ille autem lacrymans dixit;
" Vivum *me* capite, at ego me redimam: est enim *mihi* intus
" Æsque, aurumque, & artificio multo elaboratum ferrum:
" Ex his vobis donabit pater infinita dona ob liberationem,
" Si me vivum *esse* audiverit apud naves Achivorum.

Ver. 365. Ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλε]
——jamque imprudens evaserat hostes.
Æn. IX. 386.
Ubi iterum in transitu notandum, "*imprudens*" quod est scilicet, "*casu & fortuito, necdum gnarus quò evasisset*;" à *Ruæo* ineptissimè reddi, "*non providens amico.*"

Ver. 373.——εὐξόου δουρός] Pronuntiabatur, εὐξοῦ. Sicuti suprà, ά, 18. Ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν——. Vide quoque ad β', 811.

Ver. 374. Ἐν γαίῃ ἐπάγη·] Vide suprà ad γ', 185.

Ibid.——ὁ δ' ἄρ' ἔστη, τάρβησέν τε,] Metu impeditum & quasi rigescentem exhibent etiam versûs ipsius numeri. Vide suprà ad γ', 363.

Ver. 375. Βαμβαίνων, ἄραβος δὲ] De ὀνοματοποιΐα hâc, vide suprà ad δ', 455, 456; item ad β', 210; & ad γ', 363.

Ver. 376.——κιχήτην,] *Al.* κιχείτην.

Ver. 378.——ἐμὲ λύσομαι·] Vide suprà ad ά 20.

Ver. 380.——χαρίσαιτο] Vide suprà ad ά, 140.

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Θάρσει, μηδέ τί τοι θάνατος καταθύμιος ἔστω·
Ἀλλ' ἄγε, μοι τόδε εἰπὲ, ϗ ἀτρεκέως κατάλεξον·
Πῇ δ' οὕτως ἐπὶ νῆας ἀπὸ στρατοῦ ἔρχεαι οἶος
Νύκτα δι' ὀρφναίην, ὅτε θ' εὕδουσι βροτοὶ ἄλλοι;
Ἤ τινα συλήσων νεκύων κατατεθνειώτων;
Ἤ σ' Ἕκτωρ προέηκε διασκοπιᾶσθαι ἕκαστα
Νῆας ἔπι γλαφυράς; ἦ σ' αὐτὸν θυμὸς ἀνῆκε;
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Δόλων, ὑπὸ δ' ἔτρεμε γυῖα·
Πολλῇσίν μ' ἄτῃσι παρὲκ νόον ἤγαγεν Ἕκτωρ,
Ὅς μοι Πηλείωνος ἀγαυοῦ μώνυχας ἵππους
Δωσέμεναι κατένευσε, ϗ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ·
Ἠνώγει δέ μ' ἰόντα θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν
Ἀνδρῶν δυσμενέων σχεδὸν ἐλθέμεν, ἔκ τε πυθέσθαι,
Ἠὲ φυλάσσονται νῆες θοαὶ, ὡς τοπάρος περ,
Ἦ ἤδη χείρεσσιν ὑφ' ἡμετέρῃσι δαμέντες,
Φύξιν βουλεύοιτε μετὰ σφίσιν, οὐδ' ἐθέλοιτε
Νύκτα φυλασσέμεναι, καμάτῳ ἀδδηκότες αἰνῷ.
Τὸν δ' ἐπιμειδήσας προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·

Hunc autem respondens allocutus est consilio abundans Ulysses;
" Confide, neque omnino tibi mors obversetur animo:
" Sed age, mihi hoc dic, & verè narra;
" Quoniam sic ad naves à castris vadis solus
" Noctem per tenebrosam, quando dormiunt mortales cæteri?
" An aliquod spoliaturus cadaverum mortuorum?
" An te Hector præmisit speculatum singula
" Naves ad cavas? an te ipsum animus impulit?
Huic autem respondit deinde Dolon, subtusque tremebant membra;
" Multo me meo cum damno, præter voluntatem, induxit Hector;
" Qui mihi Pelidæ præclari solidos ungulis equos
" Daturum annuit, & currus varios ære:
" Jussit autem me euntem celerem per noctem nigram
" An hostes propè accedere, & cognoscere,
" Utrumne custodiantur naves veloces, sicut antea;
" An jam manibus nostris domiti,
" *De* fugâ consilium agitetis inter vos, neque velitis
" Noctu excubias agere, labore fatigati gravi.
Hunc autem subridens allocutus est consiliis abundans Ulysses;

Ver. 383. Θάρσει,] Ὅρα ϗ ὡς ἡ πολλὴ δειλία ἐξέκρουσε τὸν Δόλωνα τοῦ φρονεῖν. Ὁ γὰρ εἰς μηδὲν δέον (*ver.* 321.) ἀπαιτήσας ὀμόσαι τὸν Ἕκτορα, εὐκόλως ἐνταῦθα (*ver.* 392) ϗ δίχα ὅρκου πείθεται τῷ ἐχθρῷ λέγοντι, Θάρσει. *Eustath.*

Ver. 384.——μοι τόδε εἰπὲ, ϗ ἀτρεκέως κατάλεξον·]

——mihique hæc edissere vera roganti.

Æn. II. 149.

Ver. 387.——νεκύων κατατεθνειώτων;] Vide suprà ad ή, 89 & 409.

Ver. 396.————φυλάσσονται————, Ἦ————βουλεύοιτε————, οὐδ' ἐθέλοιτε] Malè hîc versio *Wetsteniana*, alioqui plerunque elegans: "*Utrum custodiantur*————; "*an*————*consilium agitaretis, neque velletis, &c.*" Quo pacto neutiquam constat Temporum ratio.

Ver.

Ἦ ῥά νύ τοι μεγάλων δώρων ἐπεμαίετο θυμὸς,
Ἵππων Αἰακίδαο δαΐφρονος· οἱ δ' ἀλεγεινοὶ
Ἀνδράσι γε θνητοῖσι δαμήμεναι, ἠδ' ὀχέεσθαι,
Ἄλλῳ γ', ἢ Ἀχιλῆϊ, τὸν ἀθανάτη τέκε μήτηρ.
Ἀλλ' ἄγε, μοὶ τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Πῦ νῦν δεῦρο κιὼν λίπες Ἕκτορα, ποιμένα λαῶν;
Πῦ δέ οἱ ἔντεα κεῖται ἀρήϊα; πῦ δέ οἱ ἵπποι;
Πῶς δ' αἱ τῶν ἄλλων Τρώων φυλακαί τε καὶ εὐναί;
Ἅσσα τε μητιόωσι μετὰ σφίσιν· ἢ μεμάασιν
Αὖθι μένειν παρὰ νηυσὶν ἀπόπροθεν, ἠὲ πόλινδε
Ἂψ ἀναχωρήσυσιν, ἐπεὶ δαμάσαντό γ' Ἀχαιῦς.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Δόλων, Εὐμήδεος υἱός·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως καταλέξω·
Ἕκτωρ μὲν μετὰ τοῖσιν, ὅσοι βυληφόροι εἰσὶ,
Βυλὰς βυλεύει θείυ παρὰ σήματι Ἴλυ,
Νόσφιν ἀπὸ φλοίσβυ· φυλακὰς δ' ἃς εἴρεαι, ἥρως,
Οὔτις κεκριμένη ῥύεται στρατὸν, ὐδὲ φυλάσσει.
Ὅσσαι γὰρ Τρώων πυρὸς ἐσχάραι, οἷσιν ἀνάγκη,

" Sanè tibi magna dona appetebat animus,
" Equos Æacidæ bellicoſi: atqui hi difficiles *ſunt*
" Viris mortalibus domitu, & equitatu,
" Alii utique, quàm Achilli, quem immortalis peperit mater.
" Verùm age mihi hoc dic, & vere narra;
" Ubi nunc huc profectus reliquiſti Hectorem, paſtorem populorum?
" Ubi verò ei arma jacent Martia? ubi verò ei equi?
" Quomodo item aliorum Troum excubiæque & contubernia?
" Quæque conſultent inter ſe, *narra*; utrumne in animo habeant
" Illic manere ſecus naves procul, an ad urbem
" Redituri ſint, quandoquidem domuerunt ſcilicet Achivos.
Hunc autem rurſus allocutus eſt Dolon, Eumedis filius;
" Atqui ego tibi hæc valdè verè narrabo;
" Hector quidem inter eos, qui conſiliarii ſunt,
" Conſilia agitat, divini ad ſepulchrum Ili,
" Seorsùm à ſtrepitu: excubias verò quas quæris, heros,
" Nullæ certæ tuentur caſtra, neque cuſtodiunt.
" Quotquot enim Trojanorum ignis *ſunt* foci, quibus neceſſe,

Ver. 402. Ἵππων Αἰακίδαο] Vide ſuprà ad *ver.* 322.

Ver. 404.——ἀθανάτη] Vide ſuprà ad ά, 398.

Ver. 406. Πῦ νῦν δεῦρο κιὼν λίπες Ἕκτορα,] Vide ſuprà ad *ver.* 282.

Ver. 407. Πῦ δέ οἱ ἔντεα] Vide *Plutarchum* περὶ τῆς Ἀλεξάνδρυ τύχης ἢ ἀρετῆς λόγ. β', *ſub finem.*

Ver. 410.——ἀπόπροθεν,] Ita edidit *Barneſius*, ex MS. & ex *ver.* 209 ſuprà. *Al.* ἀφόπροθεν.

Ver. 416. Νόσφιν] Vide ſuprà ad ά, 349.

Ver. 417.—κεκριμένη] Vide ſuprà ad ά, 309.

Ver. 418. Ὅσσαι γὰρ Τρώων πυρὸς ἐσχάραι,]—περὶ τῶν ἐν πεδίῳ πυρῶν νῦν ὐ ποιεῖσθαι τὸν λόγον, ἀλλὰ βύλεσθαι εἰπεῖν, ὡς ὅσοι Τρῶες αὐθιγενεῖς, καὶ ὐ ξένοι, ἀλλ' ἑςίαν ἔχοντες· ὃ ἐν ἄλλοις περὶ τῶν αὐτῶν φησι. (Β. 125.) " Τρῶας μὲν λέξασθαι ἐφέςιοι ὅσσοι ἔασι."—Τὸ ὖν, " Ὅσσαι μὲν Τρώων πυρὸς ἐσχάραι," δηλοῖ, ὅσσαι Τρώων ἑςίαι,—ὅσσοι Τρώων ἐφέςιοι καὶ πολῖται. *Porphyr. Quæſt. Homeric.* 2.

Ver.

Οἳ δ' ἐγρηγόρθασι, φυλασσέμεναί τε κέλονται
Ἀλλήλοις· ἀτὰρ αὖτε πολύκλητοι ἐπίκουροι
Εὕδουσι· Τρωσὶν γὰρ ἐπιτραπέουσι φυλάσσειν·
Οὐ γάρ σφιν παῖδες σχεδὸν εἵαται, οὐδὲ γυναῖκες.
    Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Πῶς γὰρ νῦν Τρώεσσι μεμιγμένοι ἱπποδάμοισιν
Εὕδουσ', ἦ ἀπάνευθε; δίειπέ μοι, ὄφρα δαείω.
    Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Δόλων, Εὐμήδεος υἱός·
Τοιγὰρ ἐγὼ καὶ ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως καταλέξω·
Πρὸς μὲν ἁλὸς Κᾶρες, καὶ Παίονες ἀγκυλότοξοι,
Καὶ Λέλεγες, καὶ Καύκωνες, δῖοί τε Πελασγοί·
Πρὸς Θύμβρης δ' ἔλαχον Λύκιοι, Μυσοί τ' ἀγέρωχοι,
Καὶ Φρύγες ἱππόδαμοι, καὶ Μῄονες ἱπποκορυσταί.
Ἀλλὰ τίη ἐμὲ ταῦτα διεξερέεσθε ἕκαστα;
Εἰ γὰρ δὴ μέματον Τρώων καταδῦναι ὅμιλον,
Θρήϊκες οἵδ' ἀπάνευθε νεήλυδες, ἔσχατοι ἄλλων·
Ἐν δέ σφιν Ῥῆσος βασιλεύς, παῖς Ἠϊονῆος·
Τοῦ δὴ καλλίστους ἵππους ἴδον, ἠδὲ μεγίστους·
Λευκότεροι χιόνος, θείειν δ' ἀνέμοισιν ὁμοῖοι.

" Hi utique vigilant, excubiasque agere hortantur
" Inter se: at contra e multis locis convocati socii
" Dormiunt; Trojanis enim permittunt custodias;
" Non enim ipsis liberi propè sedent, neque uxores.
    Hunc autem respondens allocutus est consiliis abundans Ulysses;
" At enim quomodo nunc Trojanis permisti equûm domitoribus
" Dormiunt, an seorsùm? expone mihi, ut sciam.
    Huic autem respondit deinde Dolon, Eumedis filius;
" Ego verò tibi etiam hæc valdè verè narrabo:
" Ad mare quidem Cares & Pæones curvis arcubus armati,
" Et Leleges, & Caucones, nobilesque Pelasgi:
" Ad Thymbram verò obtinent Lycii, Mysique superbi,
" Et Phryges equûm domitores, & Mæones bellatores equestres,
" Sed cur me hæc percontamini singula?
" Si enim jam cupitis Trojanorum penetrare in castra,
" Thraces hi seorsùm *sunt* novi advenæ, extremi omnium:
" Inter ipsos autem Rhesus rex, filius Eionei.
" Cujus equidem pulcherrimos equos vidi, atque maximos:
" Candidiores *utique sunt* nive, cursu autem ventis pares.

Ver. 425.——ἀπάνευθε;] Vide suprà ad δ, 349.

Ver. 427.——ἐγὼ καὶ ταῦτα] *Al.* ἐγώ τοι ταῦτα.

Ver. 431.———ἱπποκορυσταί.] Vide suprà ad β', 1.

Ver. 435. Ἐν δέ σφιν Ῥῆσος βασιλεύς,] Vide infrà, *ver.* 474.

Nec procul hinc Rhesi niveis tentoria velis
————, primo quæ prodita somno
Tydides multâ vastabat cæde cruentus,
Ardentesque avertit equos in castra——.
Æn. I. 473.

Ver. 437. Λευκότεροι χιόνος, θείειν δ' ἀνέμοισιν ὁμοῖοι.]

Qui candore nives anteirent, cursibus auras. *Æn.* XII. 84.

——cursusque pedum prævertere ventos. *Æn.* VII. 807.

Singularem

Ἅρματα δέ οἱ χρυσῷ τε ϗ ἀργύρῳ εὖ ἤσκηται·
Τεύχεα δὲ χρύσεια, πελώρια, θαῦμα ἰδέσθαι,
Ἤλυθ' ἔχων· τὰ μὲν οὔτι καταθνητοῖσιν ἔοικεν
Ἄνδρεσσιν φορέειν, ἀλλ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
Ἀλλ' ἐμὲ νῦν μὲν νηυσὶ πελάσσετον ὠκυπόροισιν,
Ἤ ἐμὲ δήσαντες λίπετ' αὐτόθι νηλέϊ δεσμῷ,
Ὄφρα κεν ἔλθητον, ϗ πειρηθῆτον ἐμεῖο,
Ἠὲ κατ' αἶσαν ἔειπον ἐν ὑμῖν, ἦε ϗ οὐκί.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Μὴ δή μοι φύξιν γε, Δόλων, ἐμβάλλεο θυμῷ,
Ἐσθλά περ ἀγγείλας, ἐπεὶ ἵκεο χεῖρας ἐς ἁμάς·
Εἰ μὲν γάρ κέ σε νῦν ἀπολύσομεν, ἠὲ μεθῶμεν,
Ἦ τε ϗ ὕστερον εἶσθα θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
Ἠὲ διοπτεύσων, ἢ ἐναντίβιον πολεμίζων·
Εἰ δέ κ' ἐμῇς ὑπὸ χερσὶ δαμεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσῃς,

" Currus verò ei auroque & argento fcitè elaboratus eft;
" Arma autem aurea, fufpicienda, mirable vifu,
Venit habens: quæ quidem neutiquam mortalibus convenit
" Viris ferre, fed immortalibus diis.
" At me nunc quidem navibus admovete velocibus,
" Aut me ligatum relinquite hîc rigido in vinculo,
" Donec redieritis, & experti fueritis de me,
" Utrum fecundùm veritatem dixerim vobis, an etiam fecus.
Illum autem torvè intuens allocutus eft fortis Diomedes;
" Ne, quæfo, mihi effugium, Dolon, meditere animo,
" Bona quamvis nuntiâfti, quum venifti manus in noftras:
" Si enim te nunc pretio accepto liberabimus, aut dimiferimus,
" Certè & pofthac venies celeres ad naves Achivorum;
" Aut fpeculaturus, aut apertè pugnans:
" Sin autem meis manibus domitus vitam amiferis,

Singularem autem hîc vim habet conftructio ifta ἀνακόλουθος, & interrupta; " ἵππους, " λευκότεροι χιόνος." Sicuti & infrà in re eâdem, *ver.* 545, 547,——" ἵππους.——" ἀκτίνεσσιν ἐοικότες." De cujufmodi fyntaxeos ratione & elegantiâ, vide fuprà ad β', 353, 681; & ad γ', 211; & ad ζ', 510; & ad hujus libri *ver.* 224; item infrà ad *Odyff.* μ', 73. Ἐπαινετὸν δὲ, ὅτι κατ' αἰτιατικὴν δυνάμενος εἰπεῖν, " Λευκοτέρους χιόνος," ——μεταμόρφωσε τὸν λόγον, θαυμαστικῶς ἀναφωνήσας τὸν ἔπαινον αὐτῶν. *Schol.* Σημείωσαι δὲ ϗ ὅτι τῷ θαυμασίῳ τῆς ξυνωρίδος, ϗ τὸ σχῆμα τῆς φράσεως συνεξήλλακται. Εἰπεῖν γὰρ δυνάμενος ὁμαλοπτώτως—— " λευκοτέρους," ϗ τοῦ μέτρου ἐπιδεχομένου τὴν τοιαύτην σύνταξιν, ὅμως ὁ ποιητὴς κατὰ πτῶσιν εὐθεῖαν καινῶς ἐσχημάτισεν, ἐξομοιώσας τὸ ξενίζον τοῦ λόγου σφόδρα τῇ καινοπρεπείᾳ τοῦ πράγματος, ϗ θαυμαστικῶς τῇ μεταβάσει τοῦ σχήματος ἰδίᾳ τὸν τοῦ ζεύγους ἐκφωνήσας ἔπαινον. ϗ συμμεταμορφώσας τὸν λόγον τῷ πράγματι. *Eufiath.*

Ver. 438.——ἤσκηται·] Vide fuprà ad ά, 37.

Ver. 439.——πελώρια,] Οὐ κατὰ μέγεθος νῦν, μεγάλα· ἀλλὰ κατὰ τὸ κάλλος, τεράστια. *Schol.*

Ver. 441.——ἀθανάτοισι] Vide fuprà ad ά, 398.

Ver. 442. Ἀλλ' ἐμὲ νῦν μὲν νηυσὶ] Ita ex MSS. reftituit *Barnefius*: Rectè. *Al.* Ἀλλὰ ἐμὲ νῦν νηυσί: Quod eft minùs venuftum.

Ver. 445. Ἠὲ κατ' αἶσαν] *Al.* Ἦ ῥα κατ' αἶσαν.

Ver. 447. Μὴ δή μοι φύξιν] Nequaquam vacat iftud δή. " *Ne, quæfo, mihi effugium,* " *&c.*"

Ver. 448.——χεῖρας ἐς ἁμάς·] *Al.* χεῖρας ἐμεῖο.

Ver. 451.——πολεμίζων] *Al.* πολεμίξων.

Ver.

Οὐκ ἔτ᾽ ἔπειτα σὺ πῆμά ποτ᾽ ἔσσεαι Ἀργείοισιν.
Ἦ, καὶ ὁ μέν μιν ἔμελλε γενείου χειρὶ παχείῃ
Ἁψάμενος λίσσεσθαι· ὁ δ᾽ αὐχένα μέσσον ἔλασσε,
Φασγάνῳ ἀΐξας, ἀπὸ δ᾽ ἄμφω κέρσε τένοντε·
Φθεγγομένου δ᾽ ἄρα τοῦ γε κάρη κονίῃσιν ἐμίχθη.
Τοῦ δ᾽ ἀπὸ μὲν κτιδέην κυνέην κεφαλῆφιν ἕλοντο,
Καὶ λυκέην, καὶ τόξα παλίντονα, καὶ δόρυ μακρόν·
Καὶ τά γ᾽ Ἀθηναίῃ ληΐτιδι δῖος Ὀδυσσεὺς
Ὑψόσ᾽ ἀνέσχεθε χειρὶ, καὶ εὐχόμενος ἔπος ηὔδα·
Χαῖρε, θεὰ, τοῖσδεσσι· σὲ γὰρ πρώτην ἐν Ὀλύμπῳ
Πάντων ἀθανάτων ἐπιβωσόμεθ᾽· ἀλλὰ καὶ αὖτις
Πέμψον ἐπὶ Θρηκῶν ἀνδρῶν ἵππους τε καὶ εὐνάς.
Ὣς ἄρ᾽ ἐφώνησεν, καὶ ἀπὸ ἕθεν ὑψόσ᾽ ἀείρας,
Θῆκεν ἀνὰ μυρίκην· δέελον δ᾽ ἐπὶ σῆμά τ᾽ ἔθηκε,

"Non ampliùs posthac tu nocumentum unquam eris Argivis.
Dixit, & ille quidem eum erat mento manu crassâ
Prehenso supplex precaturus: is autem cervicem mediam percussit,
Ense insurgens, & ambos incidit nervos:
Loquentisque adeò illius caput pulveribus mistum est.
Ejus autem viverræ pelle munitam galeam à capite detraxerunt,
Et pellem lupinam, & arcus resilientes, & hastam longam:
Et hæc quidem Minervæ prædatrici nobilis Ulysses
In altum sustulit manu, & precans verbum dixit;
"Gaude, dea, historum: te enim primam in Olympo
"Omnium immortalium invocabimus: sed & insuper
"Deduc nos ad Thracum virorum equosque & contubernia.
Sic dixit, & ista à se in altum sublata
Posuit super myricam; conspicuumque signum apposuit,

Ver. 457. Φθεγγομένου δ᾽ ἄρα τοῦ γε κάρη κονίῃσιν ἐμίχθη.] "Vide nimiam celeritatem salvo pondere, ad quam non potuit conatus *Maronis* accedere;
"Tum caput orantis nequicquam, & multa parantis
"Dicere, deturbat terræ.—*Æn.* X. 554.
"In quibus mihi visus est (*Virgilius*) gracilior auctore." *Macrob. lib.* V. *cap.* 13. *Scaliger* è contrario locum hunc *Homeri* vituperans, *Falsum est*, inquit, *à pulmone caput avulsum loqui posse*; Poëtic. lib. V. cap. 3. Quod planè est nodum in scirpo quærere. Hoc enim ait Poëta, caput jam *inter loquendum* fuisse abscissum. Εἰς γοῦν ἔπεσεν ἡ κεφαλὴ ἐκείνου, ἀρξαμένου μὲν φωνὴν ἀφιέναι, μήπω δὲ διασαφήσαντος τὸ λεγόμενον. *Eustath.* "Γράφεται μὲν, "φθεγγομένη δ᾽ ἄρα "τοῦγε κάρη." οὐχ Ὁμηρικὴ δέ ἐστιν ἡ φράσις, οὐ γάρ ἐστι θηλυκῶς ἡ κάρη παρ᾽ Ὁμήρῳ. *Idem.* Meminit & *Aristoteles*, *de partibus Animalium*, *lib.* III. *cap.* 10; qui hîc legerent φθεγγομένη, non φθεγγομένου.

Ver. 458.——κτιδέην κυνέην] Vide suprà ad *ver.* 335.

Ver. 460, 466. Καὶ τά γ᾽ Ἀθηναίῃ ληΐτιδι——Θῆκεν ἀνὰ μυρίκην·]
——quercum——
Constituit——, fulgentiaque induit arma
Mezentî ducis exuvias; tibi, magne, tropæum,
Bellipotens—— *Æn.* XI. 5.

Ver. 461.——ἀνέσχεθε χειρὶ,] *Al.* ἀνέσχεν χειρί. *Al.* χερσί.

Ibid.—εὐχόμενος] Quâ ratione, εὐχόμενος, hîc ultimam producat; item, ἀπὸ, *ver.* 465; & ἀνὰ, *ver.* 466; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 463.——ἀθανάτων] Vide suprà ad ά, 398.

Ibid.——ἐπιβωσόμεθ᾽·] *Al.* ἐπιδωσόμεθ᾽.

Ver. 466.——δέελον] Repperit *Barnesius* in uno MS. δῆλον.

Ibid.——τ᾽ ἔθηκε,] Inter varias lectiones retulit *Barnesius*, τίθηκε vel τίθηκε. Quo pacto non constaret Temporum ratio? Vide suprà ad ά, 37.

Ver.

Συμμάρψας δόνακας, μυρίκης τ' ἐριθηλέας ὄζους,
Μὴ λάθοι αὖτις ἰόντε θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν.
Τὼ δὲ βάτην προτέρω διά τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα·
Αἶψα δ' ἐπὶ Θρῃκῶν ἀνδρῶν τέλος ἷξον ἰόντες·
Οἱ δ' εὗδον καμάτῳ ἀδδηκότες· ἔντεα δέ σφιν
Καλὰ παρ' αὐτοῖσιν χθονὶ κέκλιτο, εὖ κατὰ κόσμον
Τρισοιχεί· παρὰ δέ σφιν ἑκάστῳ δίζυγες ἵπποι·
Ῥῆσος δ' ἐν μέσῳ εὗδε, παρ' αὐτῷ δ' ὠκέες ἵπποι
Ἐξ ἐπιδιφριάδος πυμάτης ἱμᾶσι δέδεντο.
Τὸν δ' Ὀδυσεὺς προπάροιθεν ἰδὼν Διομήδεϊ δεῖξεν·
Οὗτός τοι, Διόμηδες, ἀνήρ, οὗτοι δέ τοι ἵπποι,
Οὓς νῶϊν πίφαυσκε Δόλων, ὃν ἐπέφνομεν ἡμεῖς.
Ἀλλ' ἄγε δή, πρόφερε κρατερὸν μένος· οὐδέ τί σε χρὴ
Ἑσάμεναι μέλεον σὺν τεύχεσιν· ἀλλὰ λῦ' ἵππους·
Ἠὲ σύ γ' ἄνδρας ἔναιρε, μελήσουσιν δέ μοι ἵπποι.
Ὣς φάτο· τῷ δ' ἔμπνευσε μένος γλαυκῶπις Ἀθήνη·

Convellens arundines, myricæque latè frondentes ramos;
Ne laterent *eos* redeuntes, celerem per noctem nigram.
Ipsi autem progressi sunt ulteriùs, perque arma & atrum cruorem;
Statimque ad Thracum virorum ordines pervenerunt euntes;
Illi autem dormiebant labore fatigati, armaque illis
Pulchra juxta ipsos humi jacebant, scitè & compositè
Triplici ordine; & ad eorum singulos bijuges equi;
Rhesus autem in medio dormiebat; juxtaque ipsum veloces equi
Ex orbili ad currum fixo extremo loris ligati erant.
Hunc autem Ulysses prior conspicatus Diomedi ostendit;
" Is tibi, Diomedes vir; ii verò tibi equi,
" Quos nobis significavit Dolon, quem occidimus nos.
" Verùm age, profer validum robur; neque omnino te oportet
" Stare otiosè cum armis; sed solve equos;
" Aut tu viros occide, eruntque curæ mihi equi.
Sic dixit. Illi autem inspiravit robur cæsia oculis Minerva;

Ver. 469. Τὼ δὲ βάτην προτέρω. διά τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα.]
——noctisque per umbram
Castra inimica petunt:——
——Passim vino somnoque per herbam
Corpora fusa vident; arrectos littore currus;
Inter lora rotasque viros; simul arma jacere. *Æn.* IX. 314.

Ver. 472. Καλὰ] Vide suprà ad β', 43.
Ibid.—κέκλιτο,] Vide suprà ad ά, 309, 314.
Ibid.——εὖ κατὰ κόσμον] *Compositè.* Quod habent versiones, " *decorè & decenter,*" rem non attingit.

Ver. 474. Ῥῆσος δ' ἐν μέσῳ εὗδε,] Vide suprà ad *ver.* 435.
——qui fortè tapetibus altis
Extructus, toto proflabat pectore somnum.
Æn. IX. 325.

Ver. 476.—προπάροιθεν ἰδὼν Διομήδεϊ δεῖξεν.]
——Prior Hyrtacides sic ore locutus;
Euryale, audendum dextrâ; nunc ipsa vocat res.
Hac iter est; tu, neque manus se attollere nobis
A tergo possit, custodi, & consule longè;
Hæc ego vasta dabo, & lato te limite ducam. *Æn.* IX. 319.

Ver. 480. Ἑσάμεναι μέλεον] Vox, μέλεος, vim habet peculiarem. Scholiastes ad *Aristophanem* exponit, μάταιος, ἄθλιος, δυστυχής· ad istum versum,
Ἀλλ' ὦ μέλ' ἐξήλικας ἐμέ γ' ἐκ τῶν ἐμῶν,
Nub. 33.

Ver. 481. Ἠὲ σύ γ' ἄνδρας ἔναιρε, μελήσουσιν δέ μοι ἵπποι.] Exscripsit Euripides,
Διόμηδες, ἢ σὺ κτεῖνε Θρήκιον λεών·
Ἢ μοι πάρεσχε, σοὶ δὲ χρὴ πῶλων μέλειν.
Rhes. 622.

Ver. 482.——τῷ δ' ἔμπνευσε μένος.] Καὶ περὶ τὰς μάχας τὸ παθητικὸν καὶ τὸ ἐνθυσιῶδες

Κτεῖνε δ' ἐπιστροφάδην· τῶν δὲ στόνος ὤρνυτ' ἀεικὴς
Ἄορι θεινομένων· ἐρυθαίνετο δ' αἵματι γαῖα.
Ὡς δὲ λέων μήλοισιν ἀσημάντοισιν ἐπελθὼν,
Αἴγεσιν, ἢ οἴεσσι, κακὰ φρονέων ἐνορούσῃ·
Ὣς μὲν Θρήϊκας ἄνδρας ἐπῴχετο Τυδέος υἱὸς,
Ὄφρα δυώδεκ' ἔπεφνεν· ἀτὰρ πολύμητις Ὀδυσσεὺς,
Ὅντινα Τυδείδης ἄορι πλήξειε παραστὰς,
Τόνδ' Ὀδυσεὺς μετόπισθε λαβὼν ποδὸς ἐξερύσασκε,
Τὰ φρονέων κατὰ θυμὸν, ὅπως καλλίτριχες ἵπποι
Ῥεῖα διέλθοιεν, μηδὲ τρομεοίατο θυμῷ
Νεκροῖς ἀμβαίνοντες· ἀήθεσσον γάρ ἔτ' αὐτῶν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ βασιλῆα κιχήσατο Τυδέος υἱὸς,
Τὸν τρισκαιδέκατον μελιηδέα θυμὸν ἀπηύρα,
Ἀσθμαίνοντα· κακὸν γὰρ ὄναρ κεφαλῆφιν ἐπέστη
Τὴν νύκτ', Οἰνείδαο παῖς, διὰ μῆτιν Ἀθήνης.
Τόφρα δ' ἄρ' ὁ τλήμων Ὀδυσεὺς λύε μώνυχας ἵππους,

Interficiebatque circumquaque, horumque gemitus ortus est fœdus
Ense percussorum: rubescebatque sanguine terra.
Veluti autem leo pecudibus incustoditis superveniens,
Capris, vel ovibus, mala machinans irruit:
Sic quidem Thracas viros invadebat Tydei filius,
Donec duodecim intefecisset. At abundans consiliis Ulysses,
Quemcunque Tydides ense percussisset adstans,
Hunc Ulysses ponè prehensum pede extrahebat,
Hæc cogitans animo, ut pulchri jubis equi
Facilè transirent, neque tremerent animo
Supra cadavera gradientes: insueti erant enim adhuc eorum.
Sed quandò jam regem assecutus esset Tydei filius,
Hunc decimum tertium dulci animo privavit,
Suspirantem: malum enim somnium capiti adstitit
Illâ nocte, Oenidæ filius, per consilium Minervæ.
Interea autem fortis Ulysses solvebat solidos ungulis equos,

θυστῶδες, ἀνυπέρατόν ἐστι καὶ ἀήττητον. Ὃ καὶ τοὺς Θεοὺς Ὅμηρος ἐμποιεῖν φησι τοῖς ἀνθρώποις, (ὡς εἰπὼν, "——Ἔμπνευσε μένος.") ———— καθάπερ ὅρμημα τοῦ λογισμοῦ καὶ ὄχημα τὸ πάθος προστιθέντας, *Plutarch. de virtute morali, sub finem.*

Ibid.—γλαυκῶπις] Vide suprà ad ά, 206.

Ver. 483—ὤρνυτ'] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 484—ἐρυθαίνετο δ' αἵματι γαῖα.]

——atro tepefacta cruore
Terra torique madent.— *Æn.* IX. 333.

Ver. 485. Ὡς δὲ λέων]

Impastus ceu plena leo per ovilia turbans,
(Suadet enim vesana fames,) manditque trahitque
Molle pecus, mutumque metu; fremit ore cruento:
Nec minor Euryali cædes; incensus & ipse
Perfurit, ac multam in medio sine nomine plebem, &c. *Æn.* IX. 339.

Ver. 490. Τόνδ' Ὀδυσεὺς] Ita editi. Sed & ferri possit, Τὸν δ' Ὀδυσεὺς· Ut sit "*Hunc utique*," vel, "*Hunc dein*" *Ulysses*, &c. Vide suprà ad ά, 57.

Ver. 493.——ἀήθεσσον] *Al.* ἀήθεσκον.

Ver. 494, 498. Ἀλλ' ὅτε δὴ βασιλῆα κιχήσατο——, λύε μώνυχας ἵππους·]

Jamque ad Messapi socios tendebat, ubi—,
————————religatos ritè videbat
Carpere gramen equos.— *Æn.* IX. 351.

Ver. 498. Τόφρα δ' ἄρ'] Ineptissimè hic *Barnesius*: "Τόφρ' ἄδ' (inquit) *scribe*, pro "τόφρα δὲ; *quòd*, δὲ, *παρέλκον sit*." Vide suprà ad γ', 200; & ad Ϛ', 160.

Ver.

Σὺν δ' ἤειρεν ἱμᾶσι, καὶ ἐξήλαυνεν ὁμίλου,
Τόξῳ ἐπιπλήσσων· ἐπεὶ οὐ μάστιγα φαεινὴν
Ποικίλου ἐκ δίφροιο νοήσατο χερσὶν ἑλέσθαι·
Ῥοίζησεν δ' ἄρα, πιφαύσκων Διομήδεϊ δίῳ.
Αὐτὰρ ὁ μερμήριζε μένων, ὅ, τι κύντερον ἔρδοι·
Ἢ ὅγε δίφρον ἑλὼν, ὅθι ποικίλα τεύχε' ἔκειτο,
Ῥυμοῦ ἐξερύοι, ἢ ἐκφέροι ὑψόσ' ἀείρας,
Ἢ ἔτι τῶν πλεόνων Θρηκῶν ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο.
Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα, τόφρα δ' Ἀθήνη
Ἐγγύθεν ἱσταμένη προσέφη Διομήδεα δῖον·
Νόστου δὴ μνῆσαι, μεγαθύμου Τυδέος υἱὲ,
Νῆας ἔπι γλαφυρὰς, μὴ καὶ πεφοβημένος ἔλθῃς·
Μή πού τις καὶ Τρῶας ἐγείρῃσιν θεὸς ἄλλος.
Ὣς φάθ'· ὁ δὲ ξυνέηκε θεᾶς ὄπα φωνησάσης·
Καρπαλίμως δ' ἵππων ἐπεβήσατο· κόπτε δ' Ὀδυσσεὺς
Τόξῳ· τοὶ δ' ἐπέτοντο θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
Οὐδ' ἀλαοσκοπίην εἶχ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων·

Colligavitque loris, & eduxit è turbâ,
Arcu percutiens, quia non ſcuticam ſplendidam
Variâ ex ſellâ *currus* cogitârat manibus ſumere :
Sibilavit autem dein, ſignificans Diomedi nobili.
At is anxiè *ſecum* cogitabat manens, quid audacius patraret;
An ipſe currum prehenſum, ubi varia arma jacebant,
Temone extraheret, exportaretve in altum ſublatum,
An *potiùs* adhuc plurium Thracum animam eriperet.
Dum ille hæc volvebat mente, interim Minerva
Propè adſtans allocuta eſt Diomedem nobilem;
« Reditûs jam memento, magnanimi Tydei fili,
« Naves ad cavas, ne & fugatus venias;
« Ne fortè quis etiam Trojanos excitet deus alius.
Sic dixit. Ille verò ſenſit deæ vocem locutæ;
Confeſtimque equos conſcendit : Verberabat autem Ulyſſes
Arcu; hique volabant celeres ad naves Achivorum.
Neque *verò* cæcam ſpeculationem habebat argenteum arcum gerens Apollo;

Ver. 505.——ἢ ἐκφέροι] *Al.* ἠὲ ἐκφέροι.

Ver. 507. Ἕως ὁ ταῦθ'] Vide ſuprà ad ά, 193.

Ibid.——τόφρα δ'] Vide ſuprà ad ά, 57. Malè & hîc *Barneſius*, τοφρ' ἄδ'. Id quod non fert linguæ Græcæ ratio.

Ibid.——Ἀθήνη] *Cogitatum* ſcilicet, ſive *conſilium prudentius*. Vide ſuprà ad ά, 194; ad β', 169; & ad γ', 92.

Ver. 509. Νόστου δὴ μνῆσαι,] Nequaquam vacat iſtud, δὴ. "*Reditûs jam, quæſo, memineris.*" Vide ſuprà ad β', 158.

——breviter cùm talia Niſus,
(Senſit enim nimiâ cæde atque cupidine ferri;)
Abſiſtamus, ait; nam lux inimica propinquat:
Pœnarum exhauſtum ſatis eſt.——
Æn. IX. 353.

Ver. 515, 518. Οὐδ' ἀλαοσκοπίην—— Ἀπόλλων·——Ὦρσεν δὲ——Ἱπποκόωντα,]

At non hæc nullis——
Obſervans oculis, ſummo ſedet altus Olympo:
Tyrrhenum genitor Tarchontem in prælia ſæva
Suſcitat, & ſtimulis haud mollibus incitat iras.
Æn. XI. 725.

Ibid.——Ἀπόλλων·] Παρουσία ἡλίου. *Euſtath.* "Lux inimica propinquans."

Ver.

Ὡς ἴδ' Ἀθηναίην μετὰ Τυδέος υἱὸν ἕπουσαν,
Τῇ κοτέων Τρώων κατεδύσατο πουλὺν ὅμιλον·
Ὦρσεν δὲ Θρῃκῶν βουληφόρον Ἱπποκόωντα,
Ῥήσου ἀνεψιὸν ἐσθλόν· ὁ δ' ἐξ ὕπνου ἀνορούσας,
Ὡς ἴδε χῶρον ἐρῆμον, ὅθ' ἔςασαν ὠκέες ἵπποι,
Ἄνδρας τ' ἀσπαίροντας ἐν ἀργαλέῃσι φονῇσιν,
Ὤμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα, φίλον τ' ὀνόμηνεν ἑταῖρον·
Τρώων δὲ κλαγγή τε καὶ ἄσπετος ὦρτο κυδοιμὸς
Θυνόντων ἄμυδις· θηεῦντο δὲ μέρμερα ἔργα,
Ὅσσ' ἄνδρες ῥέξαντες ἔβαν κοίλας ἐπὶ νῆας.
 Οἱ δ' ὅτε δή ῥ' ἵκανον, ὅθι σκοπὸν Ἕκτορος ἔκταν,
Ἔνθ' Ὀδυσεὺς μὲν ἔρυξε, Διῒ φίλος, ὠκέας ἵππους·
Τυδείδης δὲ χαμᾶζε θορὼν, ἔναρα βροτόεντα
Ἐν χείρεσσ' Ὀδυσῆϊ τίθει· ἐπεβήσατο δ' ἵππων·
Μάστιξεν δ' ἵππους, τὼ δ' οὐκ ἀέκοντε πετέσθην
Νῆας ἐπὶ γλαφυράς· τῇ γὰρ φίλον ἔπλετο θυμῷ.
Νέστωρ δὲ πρῶτος κτύπον ἄϊε, φώνησέν τε·
 Ὦ φίλοι, Ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,

Simul autem ut vidit Minervam Tydei filium comitantem,
Ei irascens Trojanorum ingressus est ingentem exercitum;
Excitavitque Thracum consiliarium Hippocoontem,
Rhesi consobrinum fortem. Hic verò è somno exiliens,
Ut vidit locum vacuum, ubi steterant veloces equi,
Virosque palpitantes inter fœdas strages,
Tum verò ejulavitque, charumque voce ciebat sodalem.
Troum autem clangorque & immensus ortus est tumultus
Concursantium simul; spectabantque admirabundi ardua facinora,
Quibus viri patratis redierant cavas ad naves.
 Illi verò cum eò pervenissent, ubi speculatorem Hectoris occiderant,
Tunc Ulysses quidem cohibuit, Jovi carus, veloces equos:
Tydides verò in terram desiliens, spolia cruenta
In manibus Ulyssi posuit; conscenditque equos:
Tumque percussit equos, ii autem non inviti volabant
Naves ad cavas: illac enim *ire* gratum erat animo.
Nestor autem primus sonitum audiit, dixitque;
 " O amici, Argivorum ductores & principes,

Ver. 517.——κατεδύσατο] *Vulgg.* καταδύσατο. Quod nihil opus; ut rectè monuit *Barnesius*: Nam antepenultimam naturâ producit. *Al.* κατεδύσετο. De quo, vide suprà ad β', 35; & ad έ, 109.

Ver. 520.——ἐρῆμον,] Ita Veteres, teste *Eustathio*. *Al.* ἔρημον, Sed hoc leviculum est.

Ibid.——ἕςασαν] Vide infrà ad μ', 55.

Ver. 523.——κλαγγή τε καὶ ἄσπετος ὦρτο κυδοιμὸς]

Nec minor in castris luctus, Rhamnete reperto
Exangui, & primis unâ tot cæde peremptis,
Serranoque Numâque; ingens concursus ad ipsa
Corpora, seminecesque viros, trepidâque recentem
Cæde locum, & plenos spumanti sanguine rivos. *Æn.* XI. 452.

Ver. 527.—Διῒ φίλος,] Quâ ratione, Διῒ, hîc ultimam producat; item ἔρυμαι, *ver.* 534; & ἴπος, *ver.* 540; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 529.—ἐπεβήσατο δ' ἵππων· Μάστιξεν δ' ἵππους,] *Barnesius* in uno MS. repperit, Μάστιξεν δ' Ὀδυσεύς. Quod non est prorsùs inconcinnum. Nè adeo vox, ἵππους, repetatur.

Ver.

Ψεύσομαι, ἢ ἔτυμον ἐρέω; κέλεται δέ με θυμός·
Ἵππων μ' ὠκυπόδων ἀμφὶ κτύπος οὔατα βάλλει·
Αἲ γὰρ δὴ Ὀδυσεύς τε καὶ ὁ κρατερὸς Διομήδης
Ὧδ' ἄφαρ ἐκ Τρώων ἐλασαίατο μώνυχας ἵππους.
Ἀλλ' αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα, μή τι πάθωσιν
Ἀργείων οἱ ἄριστοι ὑπὸ Τρώων ὀρυμαγδοῦ.
Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος, ὅτ' ἄρ' ἤλυθον αὐτοί·
Καί ῥ' οἱ μὲν κατέβησαν ἐπὶ χθόνα· τοὶ δὲ χαρέντες
Δεξιῇ ἠσπάζοντο, ἔπεσσί τε μειλιχίοισι.
Πρῶτος δ' ἐξερέεινε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Εἴπ' ἄγε μ', ὦ πολύαιν' Ὀδυσεῦ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Ὅππως τούσδ' ἵππους λάβετον· καταδύντες ὅμιλον
Τρώων; ἤ τις σφῶε πόρεν θεὸς ἀντιβολήσας;
Αἰνῶς ἀκτίνεσσιν ἐοικότες ἠελίοιο.
Αἰεὶ μὲν Τρώεσσ' ἐπιμίσγομαι, οὐδέ τι φημὶ
Μιμνάζειν παρὰ νηυσί, γέρων περ ἐὼν πολεμιστής.

" Mentiar, an verum dicam? jubet autem me animus:
" *Utique* equorum me pedibus velocium circum sonitus aures ferit:
" Utinam sanè Ulyssesque & fortissimus Diomedes
" Huc protinus à Trojanis agant solidos ungulis equos.
" Sed graviter timeo mente, ne quid passi sint *humanitùs*
" Argivorum illi fortissimi à Trojanorum turbâ.
Nondum totus dictus erat sermo, quum advenerunt ipsi;
Et illi quidem descenderunt in terram: hi verò gavisi
Dextris salutabant, verbisque blandis.
Primus autem interrogabat Gerenius eques Nestor:
" Dic agè mihi, ô laudatissime Ulysse, ingens gloria Achivorum,
" Quomodo hos equos ceperitis: *an* quia penetraveritis in castra
" Trojanorum? an aliquis illos præbuit deus obvius?
" *Utique* perquam radiis similes *sunt* solis.
" Semper equidem Trojanis immisceor, neque omnino aio
" Manere *me* apud naves, senex licèt sim bellator:

Ver. 534. Ψεύσομαι, ἢ ἔτυμον ἐρέω;] Credimus? an, qui amant, ipsi sibi somnia fingunt? *Eclog.* VIII. 108.

Ver. 537.——ἐλασαίατο——ἵππους.] Versio *Westeniana*, in plerisque elegans, pessimè hoc in loco,——" *equos Agerent.*" Quæ & alia res est, & sententiam prorsùs enecat. Hoc enim ait Nestor: " *Utinam sonitus,* " *quem audio, sit Ulyssis & Diomedis, qui huc* " *jam equos agant.*"

Ver. 538.——αἰνῶς δείδοικα——μή τι] Quàm metui, nequid—! *Æn.* VI. 694.

Ver. 540. Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος,] Vix ea fatus erat, cùm———. *Æn.* I. 590. II. 323. III. 90.

Ver. 542. Δεξιῇ ἠσπάζοντο,] *Al.* Δεξιῇ τ' ἠσπάζοντο. Pronuntiando videlicet Δεξῇ τ'.

Ver. 543.—ἱππότα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 544. Εἴπ' ἄγε] Ὀρθῶς ὁ Νέστωρ, τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Ὀδυσσέως ἐπιστάμενος. " Εἴπ' " ἄγε μ', ὦ πολύαιν' Ὀδυσεῦ (φησι,) μέγα " κῦδος Ἀχαιῶν, Πῶς δὴ τούσδ' ἵππους λάβετον;" Ἄχθονται γὰρ τοῖς αὐτοὺς ἐπαινοῦσι, καὶ τὰς ἑαυτῶν εὐτυχίας διεξιοῦσιν, ἂν μὴ κελεύσῃ ἄλλος τις τῶν παρόντων, καὶ ἀναγκαζόμενοι λέγωσι. *Plutarch. Symposiac. lib.* II. *Probl.* 1. Ubi notandum, quod hodiè scriptum est, Ὅππως τούσδ' ἵππους λάβετον, legisse *Plutarchum* interrogativè, Πῶς δὴ τούσδ' ἵππους λάβετον; Quod nihilo minùs est venustum.

Ver. 547.—ἐοικότες] De hujus loci constructione elegantiori, vide suprà ad *ver.* 437.

Ver. 548. Αἰεὶ μὲν Τρώεσσ' ἐπιμίσγομαι,] Quàm hæc *Nestoris* personam deceant, vide suprà ad ά, 249, 260.

Ἀλλ' ὔπω τοίες ἵππες ἴδον, ἐδ' ἐνόησα,
Ἀλλά τιν' ὔμμ' οἴω δόμεναι θεὸν ἀντιάσαντα·
Ἀμφοτέρω γὰρ σφῶϊ φιλεῖ νεφεληγερέτα Ζεὺς,
Κέρη τ' αἰγιόχοιο Διὸς, γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Ῥεῖα θεός γ' ἐθέλων κ' ἀμείνονας, ἠέ περ οἵδε,
Ἵππες δωρήσαιτ', ἐπειὴ πολὺ φέρτεροί εἰσιν·
Ἵπποι δ' οἵδε, γεραιὲ, νεήλυδες, ὓς ἐρεείνεις,
Θρηΐκιοι· τὸν δέ σφιν ἄνακτ' ἀγαθὸς Διομήδης
Ἔκτανε, πὰρ δ' ἑτάρες δυοκαίδεκα πάντας ἀρίστες.
Τὸν τρισκαιδέκατον σκοπὸν εἵλομεν ἐγγύθι νηῶν,
Τόν ῥα διοπτῆρα στρατῦ ἔμμεναι ἡμετέροιο
Ἕκτωρ τε προέηκε κ' ἄλλοι Τρῶες ἀγαυοί.

" Attamen nondum tales equos vidi, neque animadverti;
" Sed aliquem vobis puto dediſſe deum obvium factum:
" Ambos enim vos diligit nubes cogens Jupiter,
" Filiaque Ægiochi Jovis, cæſia oculis Minerva.
Hunc autem reſpondens allocutus eſt conſiliis abundans Ulyſſes;
" O Neſtor Neleide, ingens gloria Achivorum;
" Facilè deus quidem volens etiam meliores, quam *ſunt* hi,
" Equos donaverit, quoniam multo potentiores ſunt *Dii.*
" Equi autem hi, ſenex, nuper advenerunt, de quibus quæris,
" Threicii: nempè ipſorum regem ſtrenuus Diomedes
" Occidit, juxtaque ſocios duodecim omnes principes.
" Decimum tertium *autem* ſpeculatorem interfecimus prope naves,
" Quem ſcilicet ut explorator exercitus eſſet noſtri
" Hector miſerat et alii Trojani illuſtres.

Ver. 551.——ἀντιάσαντα·] Vide ſuprà ad ά, 67.

Ver. 552.—νεφεληγερέτα Ζεὺς,] Vide ſuprà ad ά, 175.

Ver. 557.——ἐπειὴ πολὺ φέρτεροί εἰσιν·] Πολὺ φέρτεροι θεοί εἰσιν. *Euſtath.* *Barneſius* ex MS. edidit, πολὺ φέρτερός ἐστι. Alii ad *equos* hoc referunt: Minùs aptè.

Ver. 559.———ἄνακτ' ἀγαθὸς Διομήδης Ἔκτανε,] Ὁ Διομήδης (ſuprà, *ver.* 243.) "Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοί- "μην;" Κἀκεῖνος αὖ πάλιν ἀνταποδίδωσιν οἰκείως τὸν ἔπαινον——" τὸν δέ σφιν ἄνακτ' " ἀγαθὸς Διομήδης Ἔκτανε, παρ' δ' ἑτάρες " δυοκαίδεκα πάντας ἀρίστες." Αὕτη γὰρ ἡ πρὸς τὲς φίλες ὕφεσις ἐχ ἧττον· ἐπικοσμεῖ τῶν ἐπαινεμένων τὲς ἐπαινῦντας. *Plutarch.* πολιτικὰ παραγγέλμ.

Ver. 560.——δυοκαίδεκα πάντας ἀρίστες.] *Non pauciores quàm duodecim.* Quod Latini dicunt, *duodecim ipſos.* Ut, apud Ciceronem, " *decem ipſos dies,*" &, " *annis 73 ipſis.*" Similiter infrà, σ', 373,———τρίποδας γὰρ ἐείκοσι πάντας ἔτευχεν. Ubi ſtultiſſimè Scholiaſtes, περισσὸν (*inquit*) τὸ Πάντας· cùm è contrario in iſtâ voce Vis omnis ſententiæ conſiſtat; *tripodas uno eodemque tempore non minùs viginti fabricabatur.* Rurſum σ', 470, Φῦσαι ἐείκοσι πᾶσαι ἐφύσων. Ubi *Barneſius* ineptè id vertit Anglicè, " Twenty in All;" quod erat ſcilicet vertendum, " Twenty at " once." Item, τ', 247, Χρυσῦ δὲ στήσας Ὀδυσεὺς δέκα πάντα τάλαντα· *decem ipſa talenta*, vel, *talenta non minùs decem.* Ubi *Dionyſii Halicarnaſſenſis*, viri eruditiſſimi, negligentiam ſatìs mirari non poſſum; qui hæc, Πλεονασμὸν appellat διὰ τὸ μέτρον· *Lib.* περὶ τῆς Ὁμήρε ποιήσεως, §. 8. Iterum, *Odyſſ.* ί, 204, Οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι δυώδεκα πᾶσιν. Et *Odyſſ.* ώ, 60, Μῦσαι δ' ἐννέα πᾶσαι.

Ver. 563. Ἕκτωρ τε———κ' ἄλλοι Τρῶες ἀγαυοί.] *Scholiaſtes* ad hunc locum, quem & ſecuta eſt & laudavit *Domina Dacier*; νῦν, *inquit*, ἐν εἰρωνείας μέρει κεῖται· ἐ γὰρ ἐπαινεῖν πρέπει τὲς πολεμίες. Ineptè admodùm; ut mihi quidem videtur. Non enim jam contemptui habebat Trojanos Ulyſſes.

Ὣς εἰπὼν, τάφροιο διήλασε μώνυχας ἵππους,
Καγχαλόων· ἅμα δ᾽ ἄλλοι ἴσαν χαίροντες Ἀχαιοί.
Οἱ δ᾽ ὅτε Τυδείδεω κλισίην εὔτυκτον ἵκοντο,
Ἵππους μὲν κατέδησαν ἐϋτμήτοισιν ἱμᾶσι
Φάτνῃ ἐφ᾽ ἱππείῃ, ὅθι περ Διομήδεος ἵπποι
Ἕστασαν ὠκύποδες, μελιηδέα πυρὸν ἔδοντες·
Νηῒ δ᾽ ἐνὶ πρύμνῃ ἔναρα βροτόεντα Δόλωνος
Θῆκ᾽ Ὀδυσεὺς, ὄφρ᾽ ἱρὸν ἑτοιμασσαίατ᾽ Ἀθήνῃ·
Αὐτοὶ δ᾽ ἱδρῶ πολλὸν ἀπενίζοντο θαλάσσῃ
Ἐσβάντες, κνήμας τε, ἰδὲ λόφον, ἀμφί τε μηρούς.
Αὐτὰρ ἐπεί σφιν κῦμα θαλάσσης ἱδρῶ πολλὸν
Νίψεν ἀπὸ χρωτὸς, καὶ ἀνέψυχθεν φίλον ἦτορ,
Ἔς ῥ᾽ ἀσαμίνθους βάντες ἐΰξέστας λούσαντο.
Τὼ δὲ λοεσσαμένω, καὶ ἀλειψαμένω λίπ᾽ ἐλαίῳ,
Δείπνῳ ἐφιζανέτην· ἀπὸ δὲ κρητῆρος Ἀθήνῃ
Πλείου ἀφυσσάμενοι, λεῖβον μελιηδέα οἶνον.

Sic fatus, fossam transcendere fecit solidos ungulis equos,
Gaudio exultans; unaque cæteri ibant gaudentes Achivi.
Quum autem ad Tydidæ tentorium benè structum pervenissent,
Equos quidem alligârunt scitè sectis loris
Præsepe ad equinum; ubi videlicet Diomedis equi
Stabant veloces pedibus, dulce triticum edentes.
Navis autem in puppi spol a cruenta Dolonis
Posuit Ulysses, dum sacrum parare possent Minervæ.
Ipsi interea sudorem multum abluebant mari
Ingressi; cruraque, & cervicem, circumque femora.
Verùm postquam ipsis unda maris sudorem multum
Abluisset à corpore, & recreati essent suo corde;
In solia balneatoria ingressi benè polita lavabant.
Quum autem lavissent, & unxissent se pingui oleo,
Jentaculo assidebant; è cratere vero Minervæ
Pleno haustum libabant dulce vinum.

Ver. 572.——ἀπενίζοντο] Pronuntiabatur, ἀπεννίζοντο· sicuti ἔλλαβον, ἐλλιτάνευον, ἔννεπε, & similia. Fortè tamen & *scribe ur* rectiùs ἀπεννίζοντο· Ut sit videlicet non ab ἀπονίζομαι, sed ab ἀπεννίζομαι, quod tam rectè dici potest, quàm apud *Herodotum* ἐναπονίζομαι.

Ver. 573.—ἰδὲ λόφον,] Quâ ratione, ἰδὲ, hîc ultimam producat; vide suprà ad δ, 51.

Ver. 576, 577. —— λούσαντο, —— λοεσσαμένω, —— ἀλειψαμένω] De hoc vocis mediæ usu maximè proprio, vide suprà ad γ, 141.

Ver. 577.——λίπ᾽ ἐλαίῳ,]
——pinguis olivi. *Virgil. Eclog.* V. 68.

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩιΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Λ'.

Ὑπόθεσις τῆς ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας Λ'.

Ἀ Γαμέμνων, αὐτός τε ὁπλισάμενος, καὶ τοὺς ἄλλους καθοπλίσας Ἕλληνας, ἐξάγει ἐπὶ τὸν πόλεμον· Ἕκτωρ δὲ, Διὸς κελεύσαντος, ἀναχωρεῖ τῆς μάχης, ἕως Ἀγαμέμνων ἐπὶ τὸν ναύςαθμον διασώζεται. Μετὰ ταῦτα Ὀδυσσεὺς, κυκλωσαμένων αὐτὸν τῶν Τρώων, ἀμύνεται αὐτοὺς, Αἴαντος καὶ Μενελάου βοηθησάντων αὐτῷ. Τιτρώσκονται μέν τοι τῶν Ἑλλήνων οἱ ἄριςοι, Ἀγαμέμνων μὲν ὑπὸ Κόωνος, Ὀδυσσεὺς δὲ ὑπὸ Σώκου· ὑπὸ δὲ Ἀλεξάνδρου τοξεύονται Διομήδης, καὶ Εὐρύπυλος, καὶ Μαχάων· ὃν ἐπανιόντα σὺν Νέςορι θεασάμενος Ἀχιλλεὺς, διαπέμπεται Πάτροκλον μαθησόμενον, τίς εἴη ὁ τετρωμένος; Ὁ δὲ ἀφικόμενος καὶ μαθὼν Μαχάονα εἶναι, παρὰ τοῦ Νέςορος προτρέπεται, ἢ τὸν Ἀχιλλέα πεῖσαι συμμαχῆσαι τοῖς Ἕλλησιν, ἢ αὐτὸς γοῦν λαβὼν τὴν πανοπλίαν τοῦ Ἀχιλλέως, ἐξελθεῖν εἰς μάχην· Ἐπανερχόμενος δὲ, περιτυχὼν Εὐρυπύλῳ, κομίσας εἰς τὰς ναῦς θεραπεύει.

Ἄ Λ Λ Η.

ΤΗ'Ν Λάμβδα ῥαψῳδίαν, Ἀγαμέμνονος ἀριςείαν ἐπιγράφουσι· παράγουσι γὰρ τὸν Ἀγαμέμνονα ὑπὸ τῆς Ἥρας καὶ Ἀθηνᾶς βοηθούμενον, καὶ πολλὴν τροπὴν τῶν Τρώων ἐργαζόμενον, ὡς καὶ τὸν Δία, Ἶριν πέμψαντα, ἀπάγειν Ἕκτορα, εἰς ὅσον Ἀγαμέμνων ἠρίςευε. Τρωθέντος δὲ ὑπὸ Κόωνος τὴν χεῖρα, καὶ ἀναχωρήσαντος ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ Ἕκτορος ἐλθόντος εἰς τὸν πόλεμον, κραταιᾶς γενομένης μάχης, ἐξ ἀμφοτέρων πίπτουσι καὶ τιτρώσκονται πολλοὶ, καὶ Διομήδης, καὶ Ὀδυσσεύς· Καὶ Μαχάονα θεασάμενος Ἀχιλλεὺς, ὑπὸ τοῦ Νέςορος ἐπὶ τὰς ναῦς ἀγόμενον, πέμπει Πάτροκλον μαθησόμενον, τίς εἴη ὁ τετρωμένος; Ἀφικομένῳ δὲ αὐτῷ Νέςωρ τὰ τῶν Ἑλλήνων ὀδύρεται ἀτυχήματα, καὶ παρακαλεῖ μάλιςα μὲν αὐτὸν πεῖσαι τὸν Ἀχιλλέα συμμαχῆσαι τοῖς Ἕλλησιν· εἰ δὲ ἐκεῖνος μὴ βούλοιτο, σὺν τοῖς Μυρμιδόσι τὸν Πάτροκλον πέμψαι, δόντα τὴν ἰδίαν αὐτῷ πανοπλίαν· τοὺς γὰρ Τρῶας καταπλαγήσεσθαι, καὶ οἰηθέντας αὐτὸν παρεῖναι τὸν Ἀχιλλέα, φεύξεσθαι. Ἐπανερχόμενος δὲ ὁ Πάτροκλος πρὸς Ἀχιλλέα, περιτυχὼν Εὐρυπύλῳ τετρωμένῳ, βαςάζει τε αὐτὸν, καὶ ἐπὶ τὰς ναῦς κομίσας θεραπεύει.

Ἐπιγραφαί.

Ἐπιγραφαί.

Ἀγαμέμνονος ἀριστεία.

Ἄλλως.

Λάμβδα ἐνὶ προμάχοισι μέγη βασιλεὺς Ἀγαμέμνων.

Ἄλλως.

Λάμβδα δ', Ἀριστῆας Δαναῶν βάλον Ἕκτορος ἄνδρες.

ἨΩΣ δ' ἐκ λεχέων παρ' ἀγαυοῦ Τιθωνοῖο
Ὤρνυθ', ἵν' ἀθανάτοισι φόως φέροι ἠδὲ βροτοῖσι·
Ζεὺς δ' Ἔριδα προΐαλλε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
Ἀργαλέην, πολέμοιο τέρας μετὰ χερσὶν ἔχουσαν·
Στῆ δ' ἐπ' Ὀδυσσῆος μεγακήτεϊ νηῒ μελαίνῃ,
Ἥ ῥ' ἐν μεσσάτῳ ἔσκε γεγωνέμεν ἀμφοτέρωσε,
Ἠ μὲν ἐπ' Αἴαντος κλισίας Τελαμωνιάδαο,
Ἠδ' ἐπ' Ἀχιλλῆος· τοί ῥ' ἔσχατα νῆας ἐΐσας
Εἴρυσαν, ἠνορέῃ πίσυνοι καὶ κάρτεϊ χειρῶν·
Ἔνθα στᾶσ' ἤϋσε θεὰ μέγα τε δεινόν τε,
Ὄρθι' Ἀχαιοῖσιν, μέγα δὲ σθένος ἔμβαλ' ἑκάστῳ
Καρδίῃ, ἄλληκτον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι·
Τοῖσι δ' ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ', ἠὲ νέεσθαι

AURORA autem è lectis à pulchro Tithono
Surgebat, ut immortalibus lucem ferret atque mortalibus:
Jupiter verò *Deam* Discordiam misit celeres ad naves Achivorum
Luctuosam, belli signum in manibus gestantem:
Stetit autem *ea* in Ulyssis ingenti navi nigrâ,
Quæ in medio erat, ut vox exaudiri posset in utramque partem,
Et ad Ajacis tentoria Telamonii,
Et ad Achillis: qui *duo* utique ad extremas partes naves æquales
Subduxerant, virtute freti & robore manuum.
Illic stans clamavit dea altumque horrendumque,
Intentissimâ voce Achivis, magnumque robur immisit cuique
In cor, ut indesinenter bellarent & pugnarent:
His autem statim bellum dulcius factum est, quam redire

Ver. 1. Ἠὼς δ' ἐκ λεχέων——Τιθωνοῖο] Tithoni croceum linquens aurora cubile. *Georgic.* I. 447: *Æn.* IV. 585. Vide suprà ad ά, 477.

Ver. 2. Ὤρνυθ',] Vide suprà ad γ', 260.

Ibid.—ἀθανάτοισι] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 8.——τοί ῥ' ἔσχατα νῆας ἐΐσας] Vide suprà ad θ', 225.

Ibid.—νῆας ἐΐσας] Vide suprà ad ά, 306.

Ver. 310.——ἤϋσε θεὰ μέγα τε,] Clamor militum ad pugnam exeuntium, μεγαλοπρεπῶς. Infrà, *ver.* 50, ἄσβεστος δὲ βοὴ γένετ'.

Ibid.——μέγα τε, δεινόν τε,] Quâ ratione τε, hîc producatur, vide suprà ad ά, 51.

Ver. 11. Ὄρθι' Ἀχαιοῖσιν,]
Ὅτε δὴ παρέκυψε Χαῖρις ἐπὶ τὸν ὄρθιον. *Aristophan. Acharn. ver.* 16. Quem ad locum Scholiastes; Ὁ δὲ Ὄρθιος αὐλητικὸς νόμος, οὕτω καλούμενος, διὰ τὸ εἶναι εὔτονος, καὶ ἀνάτασιν ἔχειν.

Ibid.——μέγα δὲ σθένος ἔμβαλ' ἑκάστῳ] Vide suprà ad β', 451.

Ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ἀτρείδης δ' ἐβόησεν, ἰδὲ ζώννυσθαι ἄνωγεν
Ἀργείους· ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσατο νώροπα χαλκόν·
Κνημῖδας μὲν πρῶτα περὶ κνήμῃσιν ἔθηκε
Καλάς, ἀργυρέοισιν ἐπισφυρίοις ἀραρυίας·
Δεύτερον αὖ, θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνε,
Τόν ποτέ οἱ Κινύρης δῶκε ξεινήϊον εἶναι.
Πεύθετο γὰρ Κύπρονδε μέγα κλέος, οὕνεκ' Ἀχαιοὶ
Ἐς Τροίην νήεσσιν ἀναπλεύσεσθαι ἔμελλον·
Τοὔνεκά οἱ τὸν δῶκε, χαριζόμενος βασιλῆϊ·
Τοῦ δ' ἤτοι δέκα οἶμοι ἔσαν μέλανος κυάνοιο,
Δώδεκα δὲ χρυσοῖο, καὶ εἴκοσι κασσιτέροιο·
Κυάνεοι δὲ δράκοντες ὀρωρέχατο προτὶ δειρὴν
Τρεῖς ἑκάτερθ' ἴρισσιν ἐοικότες, ἅς τε Κρονίων
Ἐν νέφεϊ στήριξε, τέρας μερόπων ἀνθρώπων.
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο ξίφος· ἐν δέ οἱ ἧλοι
Χρύσειοι πάμφαινον· ἀτὰρ περὶ κουλεὸν ἦεν
Ἀργύρεον, χρυσέοισιν ἀορτήρεσσιν ἀρηρός.

In navibus cavis dilectam in patriam terram.
Atrides porrò clamavit, & accingi jussit
Argivos; ipse quoque induit splendidum æs.
Ocreas quidem primùm circa tibias posuit
Pulchras, argenteis fibulis aptè junctas:
Tum deinde thoracem circa pectora induebat,
Quem olim ei Cinyras dedit, hospitale munus ut esset.
Audiebatur enim ad Cyprum usque magna fama, quòd Achivi
Ad Trojam navibus navigaturi essent:
Quamobrem ei hunc dedit, gratificans regi.
Ac hujus quidem decem virgæ erant nigri cyani,
Duodecim autem auri, & viginti stanni:
Cærulei item dracones surgebant ad collum
Tres, ab utraque parte iridibus similes, quas utique Saturnius
In nube fixit, signum articulate loquentibus hominibus.
Circa humeros dein jecit ensem: in eo verò clavi
Aurei collucebant: at circum vagina erat
Argentea, aureis loris apta.

Ver. 15. Ἀτρείδης δ' ἐβόησεν——ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσατο]
Turnus in arma viros, armis circundatus ipse,
Suscitat; æratasque acies in prœlia cogit
Quisque suas, variisque acuunt rumoribus iras. *Æn.* IX. 462.

Ibid.——ἄνωγεν] Non à præterito, quod vocant, ἄνωγα· sed ab aoristo, ἄνωγον. Vide suprà ad Θ, 322; & ad ά, 37.

Ver. 16.——ἐδύσατο] *Al.* ἐδύσσατο. Malè: Ut rectè notavit *Barnesius:* Nam ἐδύσατο antepenultimam naturâ producit *Al.* ἐδύσετο: De quo vide suprà ad β', 35; & ad ε, 109.

Ibid.——νώροπα χαλκόν] Vide suprà ad β, 578.

Ver. 18. Καλάς,] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 26.——προτὶ] *Al.* ποτὶ. Quod & ferri possit.

Ver. 31. Ἀργύρεον, χρυσέοισιν] Pronuntiabatur χρυσοῖσιν. Prima enim nullâ potest licentiâ corripi.

Ἂν δ' ἕλετ' ἀμφιβρότην, πολυδαίδαλον, ἀσπίδα θοῦριν,
Καλὴν, ἣν πέρι μὲν κύκλοι δέκα χάλκεοι ἦσαν,
Ἐν δέ οἱ ὀμφαλοὶ ἦσαν ἐείκοσι κασσιτέροιο
Λευκοὶ, ἐν δὲ μέσοισιν ἔην μέλανος κυάνοιο.
Τῇ δ' ἔπι μὲν Γοργὼ βλοσυρῶπις ἐστεφάνωτο
Δεινὸν δερκομένη, περὶ δὲ Δεῖμός τε Φόβος τε.
Τῆς δ' ἐξ ἀργύρεος τελαμὼν ἦν· αὐτὰρ ἐπ' αὐτῷ
Κυάνεος ἐλέλικτο δράκων, κεφαλαὶ δέ οἱ ἦσαν
Τρεῖς ἀμφιστεφέες, ἑνὸς αὐχένος ἐκπεφυυῖαι.
Κρατὶ δ' ἐπ' ἀμφίφαλον κυνέην θέτο, τετραφάληρον,
Ἵππουριν· δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν·
Εἵλετο δ' ἄλκιμα δοῦρε δύω, κεκορυθμένα χαλκῷ,
Ὀξέα· τῆλε δὲ χαλκὸς ἀπ' αὐτόφιν οὐρανὸν εἴσω
Λάμπ'· ἐπὶ δ' ἐγδούπησαν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη,
Τιμῶσαι βασιλῆα πολυχρύσοιο Μυκήνης.
Ἡνιόχῳ μὲν ἔπειτα ἑῷ ἐπέτελλεν ἕκαστος
Ἵππους εὖ κατὰ κόσμον ἐρυκέμεν αὖθ' ἐπὶ τάφρῳ·
Αὐτοὶ δὲ πρυλέες σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες

Sustulit autem totum hominem operiens, varium scutum, validum,
Pulchrum, circum quod orbes decem ærei erant;
Inque eo umbones erant viginti, ex stanno
Candidi, & in mediis erat *unus* ex nigro cyano.
In eo autem Gorgon trux oculis adornata erat
Horrendum aspiciens, & circum Terrorque & Fuga.
Ex eo autem argenteum lorum erat: & supra istud
Cæruleus sinuabatur draco, capitaque ei erant
Tria in orbem curvata, una cervice enata.
Capiti verò clavis utrimque ornatam galeam imposuit, quatuor conos habentem,
Setis equinis comantem: horrendum autem crista desuper nutabat.
Sumpsit dein validas hastas duas, munitas ære,
Acutas: longè autem æs ab ipsis *ad* cœlum usque
Splendebat: insuperque sonitum ediderunt Minervaque & Juno,
Honorantes regem divitis auro Mycenes.
Aurigæ tum porrò suo præcipiebat unusquisque
Equos benè ex ordine tenere illic ad fossam;
Ipsi verò pedibus, cum armis, armati

Ver. 33. Καλὴν,] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 35. ———— ἔην] *Barnesius* legendum existimat, ἕεις, *unus*. Quæ neque Homerica vox est, & multò etiam elegantiùs reticetur.

Ver. 36.——Γοργὼ βλοσυρῶπις ἐστεφάνωτο] Non sine magno artificio, productâ hîc, etiam extra cæsuram, syllabâ brevi, versus ipse videtur quasi *diriguisse*. Vide suprà ad ά, 342; & ad γ', 363; & infrà ad μ', 208. Ὅταν δὲ —— φοβερὰν —— ὄψιν εἰσάγῃ, τῶν τε φωνηέντων οὐ τὰ κράτιστα θήσει, ἀλλὰ τῶν ψοφωδῶν ἢ ἀφώνων τὰ δυσεκφορώτατα λήψεται, καὶ καθαπυκνώσει τούτοις τὰς συλλαβάς· Οἷά ἐστι ταυτί.

Τῇ δ' ἔπι μὲν Γοργὼ βλοσυρῶπις ἐστεφάνωτο
Δεινὸν δερκομένη, περὶ δὲ Δεῖμός τε Φόβος τε.

Dionys. Halicarn. περὶ συνθέσεως, §. 16.

Ver. 37.——περὶ δὲ Δεῖμός τε,] Quâ ratione, δὲ, hîc producatur; item ultima in κυάνεος, *ver.* 39; & in ἀμφιστεφέες, *ver.* 40; & θεὸς, *ver.* 58; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 40.——ἀμφιστεφέες,] *Al.* ἀμφιστρεφέες.

Ver. 48.——ἐπὶ τάφρῳ] *Al.* ἐπὶ τάφρον.

Ver. 49.——σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες Ῥωσθ.] Istud Συν τεύχεσι, propter adjunctam

Ῥώοντ᾽· ἄσβεστος δὲ βοὴ γένετ᾽ ἠῶθι πρό.
Φθὰν δὲ μεθ᾽ ἱππήων ἐπὶ τάφρῳ κοσμηθέντες·
Ἱππῆες δ᾽ ὀλίγον μετεκίαθον· ἐν δὲ κυδοιμὸν
Ὦρσε κακὸν Κρονίδης, κατὰ δ᾽ ὑψόθεν ἧκεν ἐέρσας
Αἵματι μυδαλέας ἐξ αἰθέρος, οὕνεκ᾽ ἔμελλε
Πολλὰς ἰφθίμους κεφαλὰς ἄϊδι προϊάψειν.
Τρῶες δ᾽ αὖθ᾽ ἑτέρωθεν ἐπὶ θρωσμῷ πεδίοιο,
Ἕκτορά τ᾽ ἀμφὶ μέγαν, καὶ ἀμύμονα Πουλυδάμαντα,
Αἰνείαν θ᾽, ὃς Τρωσὶ, θεὸς ὥς, τίετο δήμῳ·
Τρεῖς τ᾽ Ἀντηνορίδας, Πόλυβον, καὶ Ἀγήνορα δῖον,
Ἠΐθεόν τ᾽ Ἀκάμαντ᾽, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν.
Ἕκτωρ δ᾽ ἐν πρώτοισι φέρ᾽ ἀσπίδα πάντοσε ἴσην.
Οἷος δ᾽ ἐκ νεφέων ἀναφαίνεται οὔλιος ἀστὴρ,

Alacres ruebant: immensus verò clamor ortus est auroram ante.
Priores autem venerunt cum equitibus ad fossam instructi;
Equites verò paululum post sequebantur; inter eos autem tumultum
Concitavit perniciosum Saturnius, & ex alto demisit rores
Sanguine madidos ex æthere, quòd esset
Multa fortia capita orco præmaturè missurus.
Troes verò ex alterâ parte *aciem instruebant* super tumulo campi,
Hectoremque circa magnum, & eximium Polydamantem,
Æneamque, qui inter Trojanos, deus veluti, honorabatur à populo;
Tresque Antenoridas, Polybum, & Agenora nobilem,
Juvenemque Acamanta, similem immortalibus.
Hector verò inter primos ferebat clypeum undique æqualem.
Qualis autem ex nubibus apparet exitialis stella,

præpositionem, non refertur ad θωρηχθέντες, (vide ί, 737; & θ', 376, 388,) sed ad ῥώοντο. Quemadmodum & latinè dicitur, *armis armari*, non *cum armis armari*; è contrario, *cum armis hostem aggredi*, rectè dicitur. Vide suprà ad ά, 528, 520; & ad θ', 530.

Ver. 51. Φθὰν δὲ μέθ᾽ ἱππήων ἐπὶ τάφρῳ κοσμηθέντες· Ἱππῆες δ᾽ ὀλίγον μετεκίαθον,] Sententia est: Progrediebatur exercitus eo ordine, ut priores ad fossam starent instructi pedites; equites, è curribus pugnaturi, parvo interjecto sequerentur intervallo. Fieri quoque potest ut istud, φθὰν, comparatè ad Trojanos usurpetur: Priùs scilicet ad fossam Achivi erant instructi ad defendendum, quàm ad oppugnandum aggrederentur Trojani. *Barnesius* omnino legendum contendit, φθὰν δὲ μέγ᾽ ἱππήων. Quod tamen nullo modò fieri potest. Nam *primo*, μέγα φθάνειν, ut opinor, non satìs græcè dicitur: Quod si rectè diceretur, non tamen aptè conveniret cum eo quod sequitur, ὀλίγον μετεκίαθον. *Deinde*, constructio ista, φθάνειν ἱππήων, Homerum non sapit. Adhibet enim Poëta vocem φθάνειν, absolutè, multis in locis: Cum accusativo semel, φ', 262,——φθάνει δέ τε καὶ τὸν ἄγοντα. Cum genitivo autem nusquam conjungit: Nam in isto, ψ', 322, ——τοῦ δ᾽ ἀντίθεος Θρασυμήδης Ἔφθη ὀρεξάμενος, vocula τοῦ refertur non ad ἔφθη, sed ad ὀρεξάμενος. Quod si rectè dici potuisset, φθὰν δὲ ἱππήων· attamen multò aptiùs scriberetur, φθὰν δὲ μὲν ἱππήων, quam φθὰν δὲ μέγ᾽ ἱππήων· propter sequens istud ὀλίγον. *Denique*, quod voluit Scholiastes, μέγα κοσμηθέντες, neque græcè (credo) dicitur; neque (si dici potuisset) istiusmodi verborum transpositionem, aut græcæ, aut ullius (ut opinor) fert linguæ ratio.

Ver. 53 ——ὑψόθεν ἧκεν ἐέρσας Αἵματι μυδαλέας ἐξ αἰθέρος·]

——fragor intonat ingens:
Arma inter nubem, cœli in regione serenâ,
Per sudum *rutilare* vident, & pulsa tonare.
Æn. VIII. 527.

Ver. 60.——ἀθανάτοισιν·] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 62. Οἷος δ᾽——ἀστὴρ,] Vide suprà, έ, 4; & infrà, χ', 26 & 317,

Ὡς κἀμ᾽ ἐπαυχῶ τῆσδε τῆς φήμης ἄπο
Δεδορκότ᾽ ἐχθροῖς, ἄστρον ὣς, λάμψειν ἔτι.
Sophocl. Electr. 64.

——ipse

Παμφαίνων, τότε δ' αὖτις ἔδυ νέφεα σκιόεντα·
Ὣς Ἕκτωρ ὁτὲ μέν τε μετὰ πρώτοισι φάνεσκεν,
Ἄλλοτε δ' ἐν πυμάτοισι, κελεύων· πᾶς δ' ἄρα χαλκῷ
Λάμφ', ὥστε στεροπὴ πατρὸς Διὸς αἰγιόχοιο.
Οἱ δ', ὥστ' ἀμητῆρες ἐναντίοι ἀλλήλοισιν
Ὄγμον ἐλαύνωσιν, ἀνδρὸς μάκαρος κατ' ἄρουραν,
Πυρῶν, ἢ κριθῶν, τὰ δὲ δράγματα ταρφέα πίπτει·
Ὣς Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ ἐπ' ἀλλήλοισι θορόντες
Δῄουν· οὐδ' ἕτεροι μνώοντ' ὀλοοῖο φόβοιο·
Ἴσας δ' ὑσμίνη κεφαλὰς ἔχον· οἱ δὲ, λύκοι ὥς,
Θῦνον· Ἔρις δ' ἄρ' ἔχαιρε πολύστονος εἰσορόωσα·
Οἴη γάρ ῥα θεῶν παρετύγχανε μαρναμένοισιν·
Οἱ δ' ἄλλοι οὔ σφιν πάρεσαν θεοὶ, ἀλλὰ ἕκηλοι
Οἷσιν ἐνὶ μεγάροισι καθήατο· ἧχι ἑκάστῳ
Δώματα καλὰ τέτυκτο, κατὰ πτύχας Οὐλύμποιο·
Πάντες δ' ᾐτιόωντο κελαινεφέα Κρονίωνα,
Οὕνεκ' ἄρα Τρώεσσιν ἐβούλετο κῦδος ὀρέξαι.

Aliquando collucens, interdum verò subit nubes opacas:
Sic Hector modò quidem inter primos apparebat,
Modò autem inter extremos, imperans. Totus verò ære
Splendebat, veluti fulgur patris Jovis Ægiochi.
Quemadmodum autem messores oppositi invicem
Segetes metendo obviam festinant, viri locupletis per arvum,
Tritici, vel hordei; manipuli verò crebri cadunt;
Sic Trojani & Achivi in se invicem insilientes
Cædebant; neutrique recordabantur perniciosæ fugæ:
Æqualia autem in pugna capita ferebant: ipsi verò, lupi veluti,
Ruebant: Discordia utique gaudebat luctuosa aspiciens:
Sola enim deorum aderat pugnantibus:
At alii non ipsis aderant dii, sed quieti
Suis in ædibus sedebant; ubi singulis
Domus pulchræ ædificatæ erant, per juga Olympi:
Omnes autem accusabant atras nubes cogentem Saturnium,
Eo quòd Trojanis volebat gloriam præbere.

——————ipse agmine Pallas
In medio, chlamyde & pictis conspectus in armis:
Qualis ubi Oceani perfusus Lucifer undâ,
Quem Venus ante alios astrorum diligit ignes,
Extulit os sacrum cœlo.—*Æn.* VIII. 587.

Singularis autem apud *Homerum* hujus imaginis pulchritudo, eo quòd *Hectorem* ubique summâ cum agilitate inter suos *ex intervallis* exhibeat *interlucentem*.

Ver. 67. Οἱ δ', ὥστ' ἀμητῆρες] Mirè placuisse *Alexandro Magno* hosce quinque versiculos, refert *Dio. Orat.* I.

Ver. 68. Ὄγμον] Ὄγμον scribendum docet *Eustathius*, sicuti ὄκνος, ὄμβρος, ὄσσος, ὄρθρος, ὄρφνος; ὄλβος. Sed hoc leviculum.

Ibid.——ἐλαύνωσιν, ἀνδρὸς] Quâ ratione ἐλαύνωσιν, hic ultimam producat; item ἄδε, *ver.* 76; vide suprà ad ά, 51.

Ibid.——ἄρουραν,] Vide suprà ad ζ', 142.

Ver. 70.——ἐπ' ἀλλήλοισι θορόντες Δῄουν·]
—cædebant pariter, pariterque ruebant
Victores victique; neque his fuga nota, neque illis. *Æn.* X. 756.

Ver. 72.——οἱ δὲ, λύκοι ὥς,]
——inde, lupi ceu:— *Æn.* II. 355.

Ver. 73. Θῦνον· Ἔρις δ' ἄρ' ἔχαιρε]
——sævit medio in certamine Mavors,—
Et scissâ gaudens vadit *Discordia* pallâ.
Æn. VIII. 700.

Ver. 76.——καθήατο·] *Al.* καθείατο.

Ver. 77.——καλὰ] Vide suprà ad β', 43.

Τῶν μὲν ἄρ᾽ ἐκ ἀλέγιζε πατήρ· ὁ δὲ, νόσφι λιασθεὶς,
Τῶν ἄλλων ἀπάνευθε καθέζετο κύδεϊ γαίων,
Εἰσορόων Τρώων τε πόλιν καὶ νῆας Ἀχαιῶν,
Χαλκῦ τε στεροπὴν, ὀλλύντας τ᾽ ὀλλυμένυς τε.
Ὄφρα μὲν ἠὼς ἦν καὶ ἀέξετο ἱερὸν ἦμαρ,
Τόφρα μάλ᾽ ἀμφοτέρων βέλε᾽ ἥπτετο, πίπτε δὲ λαός·
Ἦμος δὲ δρυτόμος περ ἀνὴρ ὡπλίσσατο δόρπον
Οὔρεος ἐν βήσσῃσιν, ἐπεί τ᾽ ἐκορέσσατο χεῖρας
Τάμνων δένδρεα μακρὰ, ἄδος τέ μιν ἵκετο θυμὸν,
Σίτυ τε γλυκεροῖο περὶ φρένας ἵμερος αἱρεῖ·
Τῆμος σφῇ ἀρετῇ Δαναοὶ ῥήξαντο φάλαγγας,
Κεκλόμενοι ἑτάροισι κατὰ στίχας· ἐν δ᾽ Ἀγαμέμνων
Πρῶτος ὄρυσ᾽· ἕλε δ᾽ ἄνδρα Βιήνορα, ποιμένα λαῶν,
Αὐτὸν, ἔπειτα δ᾽ ἑταῖρον Ὀϊλῆα πλήξιππον.
Ἤ τοι ὅγ᾽ ἐξ ἵππων κατεπάλμενος ἀντίος ἔστη·
Τὸν δ᾽ ἰθὺς μεμαῶτα μετώπιον ὀξεϊ δυρὶ
Νύξ᾽, ὐδὲ στεφάνη δόρυ οἱ σχέθε χαλκοβάρεια,
Ἀλλὰ δι᾽ αὐτῆς ἦλθε καὶ ὀστέυ, ἐγκέφαλος δὲ
Ἔνδον ἅπας πεπάλακτο· δάμασσε δέ μιν μεμαῶτα.

Atque eorum ſanè nullam habebat rationem pater; ſed, ſecedens,
Ab aliis ſeorsùm ſedebat, gloriâ exultans,
Inſpiciens Trojanorumque urbem & naves Achivorum,
Æriſque fulgorem, intermenteſque intereunteſque.
Ac quamdiu quidem tempus matutinum erat & creſcebat ſacra dies,
Tamdiu valdè utroſque tela attingebant, cadebatque populus;
Quo tempore verò lignator apparat prandium
Montis in ſaltibus, poſtquam ſatiavit manus
Cædendo arbores altas, ſatietaſque ejus cepit animum,
Cibique dulcis circum præcordia deſiderium occupat:
Tunc ſuâ virtute Danai perfregerunt phalangas,
Adhortatione factâ ſociis per ordines: Agamemnon verò
Primus exiliit; interfecitque virum Bianorem, paſtorem populorum,
Ipſum, deinde verò & ſocium Oïleum agitatorem equorum.
Nempe hic ab equis *in eum* deſiliens adversùs ſtetit;
Hunc autem rectà irruentem in fronte acutâ haſtâ
Percuſſit, neque galea haſtam ei morata eſt ære gravis,
Sed per ipſam penetravit & os, cerebrumque
Intus totùm fœdatum eſt: domuit verò ipſum irruentem.

Ver. 81.—ἀπάνευθε] Vide ſuprà ad ά, 349.

Ver. 82. Εἰσορόων Τρώων τε πόλιν] Vide ſuprà ad θ΄, 51.

Ver. 83.——ὀλλυμένυς τε.] Vide ſuprà ad γ΄, 260.

Ver. 86.———ὡπλίσσατο] Ita *Barneſius*, rectè. *Vulgg.* ὡπλίσατο: Male. Corripit enim antepenultimam. Vide ſuprà ad ά, 140.

Ibid. ——δόρπον] *Plutarchus*, *Sympoſiac.* *lib.* VIII. *Probl.* 6, legit δεῖπνον.

Ver. 95 & 98 ——μεμαῶτα] Vide ſuprà ad β΄, 818; & ad ζ΄, 464.

Ver. 97.——καὶ ὀστέυ, ἐγκέφαλος δὲ Ἔνδον ἅπας πεπάλακτο·]

——————ille ſecuri
Adverſi frontem mediam mentumque reductâ
Disjicit, & ſparſo latè rigat arma cerebro.
Æn. XII. 306.

Ver.

Καὶ τοὺς μὲν λίπεν αὖθι ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Στήθεσι παμφαίνοντας, ἐπεὶ περίδυσε χιτῶνας·
Αὐτὰρ ὁ βῆ ῥ' Ἶσόν τε καὶ Ἄντιφον ἐξεναρίξων,
Υἷε δύω Πριάμοιο, νόθον καὶ γνήσιον, ἄμφω
Εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντας· ὁ μὲν νόθος ἡνιόχευεν,
Ἄντιφος αὖ παρέβασκε περικλυτός· ὥ ποτ' Ἀχιλλεὺς
Ἴδης ἐν κνημοῖσι δίδη μόσχοισι λύγοισι,
Ποιμαίνοντ' ἐπ' ὄεσσι λαβών· καὶ ἔλυσεν ἀποίνων.
Δὴ τότε γ' Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων
Τὸν μὲν ὑπὲρ μαζοῖο κατὰ στῆθος βάλε δουρί·
Ἄντιφον αὖ παρὰ οὖς ἔλασε ξίφει, ἐκ δ' ἔβαλ' ἵππων.
Σπερχόμενος δ' ἀπὸ τοῖιν ἐσύλα τεύχεα καλά,
Γινώσκων· καὶ γάρ σφε πάρος παρὰ νηυσὶ θοῇσιν
Εἶδεν, ὅτ' ἐξ Ἴδης ἄγαγεν πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς.
Ὡς δὲ λέων ἐλάφοιο ταχείης νήπια τέκνα
Ῥηϊδίως συνέαξε, λαβὼν κρατεροῖσιν ὀδοῦσιν,
Ἐλθὼν εἰς εὐνήν, ἀπαλόν τε σφ' ἦτορ ἀπηύρα·
Ἡ δ' εἴπερ τε τύχῃσι μάλα σχεδόν, οὐ δύναταί σφι

Et hos quidem reliquit illic rex virorum Agamemnon
Pectora formosa nudatos, quum exutas abstulisset tunicas:
Ipse verò ivit Isumque & Antiphum interfecturus,
Filios duos Priami, nothum & legitimum, ambos
In uno curru existentes: nothus quidem aurigabatur,
Antiphus autem *è curru* pugnabat inclytus: quos olim Achilles
Idæ in jugis ligavit teneris viminibus,
Pascentes apud oves nactus, & *demùm* liberavit pretio.
Jam verò Atrides latè imperans Agamemnon
Horum alterum quidem supra mammam ad pectus percussit hastâ:
Antiphum autem ad aurem feriit ense, dejecitque ab equis.
Festinans verò ab iis detrahebat arma pulchra,
Agnoscens; etenim ipsos antea apud naves celeres
Viderat, quando ex Idâ duxerat pedibus velox Achilles.
Sicut autem leo cervæ velocis parvulos hinnulos
Facilè confringit, correptos validis dentibus,
Veniens ad lustrum, teneramque ipsis animam aufert;
Illa verò, quamvis adsit valdè propè, non potest ipsis

Ver. 100. Στήθεσι παμφαίνοντας,] Videtur mihi vox, παμφαίνοντας, eam habere vim, ut non dicat tantùm *pectora nudatos*, sed, quod & in versione exhibui, *pectora formosa nudatos*.

Ver. 103.——ὁ μὲν νόθος ἡνιόχευεν, Ἄντιφος αὖ παρέβασκε] Sic infrà, Ψ, 132.—— ἐν δίφροισι παραιβάται, ἡνίοχοί τε..

——bijugis infert se Lucagus albis,
——fraterque Liger; sed frater habenis
Flectit equos, strictum rotat acer Lucagus ensem. *Æn.* X. 575.

Ver. 104.——ποτ' Ἀχιλλεὺς] Καὶ νῦν Ὅμηρος Ἀχιλλέως μνήμην συνήθως παρενθείς,——τόνδε Ἀχιλλέα σεμνύνει, καὶ τὴν ποίησιν καλλιποικίλλει. *Eustath.* Vide suprà ad β', 673, 681; ad ά, 788; & ad ή, 228.

Ver. 105.——δίδη] Ut ex δώσω, δίδωμι· ita ex δήσω, δίδημι.

Ver. 107. Δὴ τότε γ'] *Barnesius* edidit, Τῶν τότε γ'. At minùs concinnè.

Ver. 110.——καλά,] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 111. Γινώσκων·] *Al.* Γιγνώσκων. Quod perinde est. Nam γινώσκω primam producit.

Ver. 112.——πόδας ὠκὺς] Vide suprà ad ά, 58.

Ver.

Χραισμεῖν· αὐτὴν γάρ μιν ὑπὸ τρόμος αἰνὸς ἱκάνει·
Καρπαλίμως δ' ἤϊξε διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην
Σπεύδουσ', ἱδρώουσα κραταιοῦ θηρὸς ὑφ' ὁρμῆς·
Ὣς ἄρα τοῖς οὔτις δύνατο χραισμῆσαι ὄλεθρον
Τρώων, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ὑπ' Ἀργείοισι φέβοντο.
Αὐτὰρ ὁ Πείσανδρόν τε καὶ Ἱππόλοχον μενεχάρμην,
Υἱέας Ἀντιμάχοιο δαΐφρονος, ὅς ῥα μάλιστα
Χρυσὸν Ἀλεξάνδροιο δεδεγμένος, ἀγλαὰ δῶρα,
Οὐκ εἴασχ' Ἑλένην δόμεναι ξανθῷ Μενελάῳ,
Τοῦ περ δὴ δύο παῖδε λάβε κρείων Ἀγαμέμνων,
Εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντας, ὁμοῦ δ' ἔχον ὠκέας ἵππους·
Ἐκ γάρ σφέας χειρῶν φύγον ἡνία σιγαλόεντα·
Τὼ δὲ κυκηθήτην· ὁ δ' ἐναντίον ὦρτο, λέων ὥς,
Ἀτρείδης· τὼ δ' αὖτ' ἐκ δίφρου γουναζέσθην·
Ζώγρει, Ἀτρέος υἱέ, σὺ δ' ἄξια δέξαι ἄποινα·
Πολλὰ δ' ἐν Ἀντιμάχοιο δόμοις κειμήλια κεῖται,
Χαλκός τε, χρυσός τε, πολύκμητός τε σίδηρος·
Τῶν κέν τοι χαρίσαιτο πατὴρ ἀπερείσι' ἄποινα,
Εἰ νῶϊ ζωοὺς πεπύθοιτ' ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Ὣς τώγε κλαίοντε προσαυδήτην βασιλῆα

Opitulari; illam enim ipsam tremor vehemens subit;
Confestimque fugit per querceta densa & sylvam
Festinans, sudans violentæ feræ propter impetum:
Sic illis nemo potuit arcere perniciem
Ex Trojanis, sed & ipsi ab Argivis percellebantur.
Porrò *Agamemnon* Pisandrumque & Hippolochum fortem,
Filios Antimachi bellicosi, qui potissimùm,
Auro ab Alexandro accepto, splendidis *scilicet* donis,
Non sinebat *Trojanos* Helenam reddere flavo Menelao;
Hujus utique duos filios cepit rex Agamemnon,
In uno curru existentes, simulque agebant veloces equos:
Nam iis ex manibus fugerant habenæ miro artificio factæ,
Atque adeò turbati sunt: itaque *in eos* contra ruit, ceu leo,
Atrides: ii verò à curru supplices orabant;
"Vivos cape, Atrei fili, tuque digna accipe pretia liberationis:
"Multæ utique in Antimachi ædibus opes reconditæ jacent,
"Æsque, aurumque, varioque artificio elaboratum ferrum:
"Ex his tibi donaverit pater infinita dona,
"Si nos vivos audierit apud naves Achivorum,
Sic hi flentes allocuti sunt regem

Ver. 118.—ὕλην] Vide suprà ad γ', 151.

Ver. 128. Ἐκ γὰρ σφέας χειρῶν φύγον] Refertur istud, γὰρ, ad præcedentem λάβε, *ver.* 126. *Al.* ἐκ γὰρ σφέων χειρῶν φύγον. Minùs venustè.

Ver. 129.————ἐναντίον ὦρτο,] ————infestâ subit obvius hastâ. *Æn.* X. 877.

Ver. 132. Πολλὰ δ' ἐν Ἀντιμάχοιο δόμοις] *Al.* Πολλὰ δ' ἐν ἀφνειοῖο πατρὸς vel Πολλὰ δ' ἐν ἀφνειοῦ πατρός. Sed malè. Nam, ut rectè annotavit *Barnesius*, liquet ex *ver.* 138 infrà, *Antimachum* jam hîc anteà fuisse *nominatum*.

Ver. 134.——χαρίσαιτο] Vide suprà ad ζ, 140.

Ver.

Μειλιχίοις ἐπέεσσιν· ἀμείλικτον δ' ὄπ' ἄκουσαν·
Εἰ μὲν δὴ Ἀντιμάχοιο δαΐφρονος υἱέες ἐστὸν,
Ὅς ποτ' ἐνὶ Τρώων ἀγορῇ Μενέλαον ἄνωγεν,
Ἀγγελίην ἐλθόντα, σὺν ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ,
Αὖθι κατακτεῖναι, μηδ' ἐξέμεν ἂψ ἐς Ἀχαιούς·
Νῦν μὲν δὴ τοῦ πατρὸς ἀεικέα τίσετε λώβην.
Ἦ, καὶ Πείσανδρον μὲν ἀφ' ἵππων ὦσε χαμᾶζε,
Δουρὶ βαλὼν πρὸς στῆθος· ὁ δ' ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη·
Ἱππόλοχος δ' ἀπόρουσε, τὸν αὖ χαμαὶ ἐξενάριξε,
Χεῖρας ἀπὸ ξίφει τμήξας, ἀπό τ' αὐχένα κόψας·
Ὅλμον δ' ὥς, ἔσσευε κυλίνδεσθαι δι' ὁμίλου·
Τοὺς μὲν ἔασ'· ὁ δ', ὅθι πλεῖσται κλονέοντο φάλαγγες,
Τῇ ῥ' ἐνόρουσ', ἅμα δ' ἄλλοι ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί.
Πεζοὶ μὲν πεζοὺς ὄλεκον φεύγοντας ἀνάγκῃ,
Ἱππεῖς δ' ἱππῆας, (ὑπὸ δέ σφισιν ὦρτο κονίη
Ἐκ πεδίου, τὴν ὦρσαν ἐρίγδουποι πόδες ἵππων,)
Χαλκῷ δηϊόωντες· ἀτὰρ κρείων Ἀγαμέμνων
Αἰὲν ἀποκτείνων ἕπετ', Ἀργείοισι κελεύων.

Blandis verbis: non blandam verò vocem audiverunt;
" Si ergo Antimachi bellicosi filii estis,
" Qui quondam in Trojanorum concione Menelaum jubebat,
" Legatum profectum, cum divino Ulysse,
" Illic interficere, neque dimittere rursum ad Achivos:
" Nunc certè patris indignam luetis injuriam.
Dixit, & Pisandrum quidem ab equis dejecit humi,
Hastâ percussum ad pectus; atque ille supinus solo allisus est.
Hippolochus autem desiliit, quem porrò humi interfecit,
Manibus gladio abscissis, & cervice amputata:
Mortariumque tanquam, projecit volvendum per turbam.
Atque hos quidem reliquit: ipse verò, ubi plurimæ turbabantur phalanges,
Illuc irruebat, simulque alii bene ocreati Achivi.
Pedites quidem pedites interficiebant, fugientes necessitate,
Equites verò equites, (ab ipsis autem excitatus est pulvis
E campo, quem excitabant grave strepentes pedes equorum,)
Ære cædentes. At rex Agamemnon
Semper interficiens insequebatur, Argivos adhortans.

Ver. 138. Εἰ μὲν δὴ Ἀντιμάχοιο] Pronuntiabatur, Εἰ μὲν δὴ 'ντιμάχοιο. Ut rectè observavit *Barnesius*.

Ibid. ——δαΐφρονος] Per ironiam dictum contendunt nonnulli. Sed nihil opus. Est enim epitheton & sociorum & hostium commune.

Ver. 139. ——ἄνωγεν,] Non à præterito, quod vocant, ἄνωγα· sed ab aoristo, ἄνωγον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Vide suprà ad Δ', 322; & ad ά, 37.

Ver. 146. ————ἀπό τ' αὐχένα κόψας· Ὅλμον δ' ὥς, ἔσσευε κυλίνδεσθαι

Tum caput orantis nequicquam, & multa parantis
Dicere, deturbat terræ; truncumque tepentem
Provolvens.———— *Æn.* X. 554.

Ver. 148. Τοὺς μὲν ἔασ'] Vide suprà ad Υ, 42.

Ibid. ——ὅθι πλεῖσται κλονέοντο φάλαγγες,] Irruit; &, quà tela videt densissima, tendit. *Æn.* IX. 555.

Ver. 151. ———ἱππῆας, ὑπὸ] Vide suprà ad ά, 51.

Ver.

Ὡς δ' ὅτε πῦρ ἀΐδηλον ἐν ἀξύλῳ ἐμπέσῃ ὕλῃ,
Πάντῃ τ' εἰλυφόων ἄνεμος φέρει, οἱ δέ τε θάμνοι
Πρόῤῥιζοι πίπτουσιν ἐπειγόμενοι πυρὸς ὁρμῇ·
Ὣς ἄρ' ὑπ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι πίπτε κάρηνα
Τρώων φευγόντων, πολλοὶ δ' ἐριαύχενες ἵπποι
Κείν' ὄχεα κροτάλιζον ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας,
Ἡνιόχους ποθέοντες ἀμύμονας· οἱ δ' ἐπὶ γαίῃ
Κείατο, γύπεσσιν πολὺ φίλτεροι, ἢ ἀλόχοισιν.
Ἕκτορα δ' ἐκ βελέων ὕπαγε Ζεύς, ἔκ τε κονίης,
Ἔκ τ' ἀνδροκτασίης, ἔκ θ' αἵματος, ἔκ τε κυδοιμοῦ·
Ἀτρείδης δ' ἕπετο, σφεδανὸν Δαναοῖσι κελεύων.
Οἱ δὲ παρ' Ἴλου σῆμα παλαιοῦ Δαρδανίδαο,
Μέσσον κὰπ πεδίον παρ' ἐρινεὸν ἐσσεύοντο,
Ἱέμενοι πόλεως· ὁ δὲ κεκληγὼς ἕπετ' αἰεὶ

Ut verò cum ignis edax in incæduam inciderit sylvam,
Et quoquoversus contorquens ventus differt, rami autem
Cum stirpibus cadunt impulsi ignis impetu:
Sic sub Atridâ Agamemnone cadebant capita
Trojanorum fugientium, multique arduis cervicibus equi
Vacuos currus cum strepitu rapiebant per aciei ordines,
Aurigas desiderantes eximios: illi verò in terrâ
Jacebant, vulturibus longè gratiores, quam uxoribus.
Hectorem verò extra tela subduxit Jupiter, extraque pulverem,
Extraque cædem, extraque sanguinem, extraque tumultum:
Atrides autem insequebatur, vehementer Danaos adhortans.
Troes autem ad Ili sepulchrum veteris Dardanidæ,
Medium per campum juxta caprificum ruebant,
Cupidi urbis *adeundæ*; Ac clamans sequebatur usque

Ver. 155. Ὡς δ' ὅτε πῦρ ἀΐδηλον]
Ac velut, optatò ventis æstate coortis,
Dispersa immittit sylvis incendia pastor;
Correptis subitò mediis, extenditur unà
Horrida per latos acies Vulcania campos.
Æn. X. 405.
In segetem veluti cùm flamma furentibus Austris
Incidit.—————— *Æn.* II. 304.
Quo in loco, *Homericæ* parabolæ dignitatem non implevisse *Virgilium* existimat, *Macrobius*, *lib.* V. *cap.* 13.

Ibid.———πῦρ ἀΐδηλον ἐν ἀξύλῳ ἐμπέσῃ ὕλῃ,] Ἄξυλον ὕλην, οἱ μὲν πολύξυλον ἀποδεδώκασιν, οἱ δὲ τὴν ὁμόξυλον·—ὡς—καὶ ἄλοχος καὶ ἄκοιτις, ἡ ὁμόλεκτρος καὶ ὁμόκοιτις· καὶ ἄξυλος ὤν, ἡ ὁμόξυλος, διὰ τὸ πυκνόν. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ἄξυλον λέγειν, οὐ κατὰ τὴν στέρησιν τοῦ ξύλου,—ἀλλὰ κατὰ στέρησιν τοῦ ξυλίσασθαι· ἵν' ᾖ, ἄξυλος ὕλη, ἀφ' ἧς οὐδείς πω ἐξυλεύσατο. Καὶ ἄκοιτις δὴ καὶ ἄλοχος ἐμοὶ δοκεῖ κυρίως ἡ παρθενικὴ λέγεσθαι, παρὰ τὸ λέχους ἑτέρου μὴ μετασχεῖν, μηδὲ κοίτης.——Καὶ, ἀΐδηλον δὲ πῦρ, οὐκ ἔστι τὸ μεταλλόδηλον, ἀλλὰ τὸ ἀδηλοποιόν. *Porphyrii Quæst. Homeric.* 26.

Ibid.——ὕλῃ.] Vide suprà ad γ', 151.

Ver. 156.——φέρει,] *Al.* στρέφει.

Ver. 160.——κροτάλιζον] De hujusmodi ὀνοματοποιΐα, vide suprà ad β', 210; ad γ', 363; & ad δ', 455, 456, 504.

Ibid.——πτολέμοιο γεφύρας,] Vide suprà ad δ', 371.

Ver. 163.——ἐκ βελέων,——κονίης——ἀνδροκτασίης,———αἵματος,——κυδοιμοῦ·]
"Ante omnes apud *Homerum*, ejusdem rei
"atque sententiæ luculenta exaggeratio est.
"Ἕκτορα δ' ἐκ βελέων———. Nam quum
"omnia ista——multa & continua nomina
"nihil plus demonstrent quàm prœlium,
"hujus tamen rei varia facies delectabiliter
"ac decorè multis variisque verbis depicta
"est." *Gell. lib.* XIII. *cap.* 23.

Ver. 167.——παρ' ἐρινεὸν] Vide suprà ad ζ, 433.

Ver. 168.——κεκληγὼς] Vide suprà ad β', 314.

Ἀτ.

Ἀτρείδης, λύθρῳ δ' ἐπαλάσσετο χεῖρας ἀάπτους.
Ἀλλ' ὅτε δὴ Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκοντο,
Ἔνθ' ἄρα δὴ ἵσταντο, καὶ ἀλλήλους ἀνέμιμνον.
Οἱ δ' ἔτι καμμέσσον πεδίον φοβέοντο, βόες ὥς,
Ἅς τε λέων ἐφόβησε, μολὼν ἐν νυκτὸς ἀμολγῷ,
Πάσας· τῇ δέ τ' ἰῇ ἀναφαίνεται αἰπὺς ὄλεθρος·
Τῆς δ' ἐξ αὐχέν' ἔαξε, λαβὼν κρατεροῖσιν ὀδοῦσι
Πρῶτον· ἔπειτα δέ θ' αἷμα καὶ ἔγκατα πάντα λαφύσσει·
Ὣς τοὺς Ἀτρείδης ἔφεπε κρείων Ἀγαμέμνων,
Αἰὲν ἀποκτείνων τὸν ὀπίστατον· οἱ δ' ἐφέβοντο.
Πολλοὶ δὲ πρηνεῖς τε καὶ ὕπτιοι ἔκπεσον ἵππων
Ἀτρείδεω ὑπὸ χερσί· περὶ πρὸ γὰρ ἔγχεϊ θῦεν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλεν ὑπὸ πτόλιν αἰπύ τε τεῖχος
Ἵξεσθαι, τότε δή ῥα πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
Ἴδης ἐν κορυφῇσι καθέζετο πιδηέσσης,
Οὐρανόθεν καταβάς· ἔχε δὲ στεροπὴν μετὰ χερσίν·
Ἶριν δ' ὄτρυνε χρυσόπτερον ἀγγελέουσαν·
Βάσκ' ἴθι, Ἶρι ταχεῖα, τὸν Ἕκτορι μῦθον ἐνίσπες·
Ὄφρ' ἂν μέν κεν ὁρᾷ Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν,
Θύνοντ' ἐν προμάχοισιν, ἐναίροντα στίχας ἀνδρῶν,

Atrides, cruore autem pulverulento fœdabatur manus invictas.
Quum autem jam ad Scæasque portas & fagum venissent,
Ibi tandem constiterunt, & alii alios expectabant.
Alii verò adhuc per medium campum fugabantur, boves tanquam,
"Quas leo territas fugavit, aggressus nocte intempestâ,
Omnes; uni autem *alicui* apparet certum exitium:
Hujus nempe cervicem frangit, correptam validis dentibus
Primùm; deinde etiam & sanguinem & viscera omnia haurit:
Sic hos Atrides insequebatur rex Agamemnon,
Semper occidens postremum: illi autem fugiebant.
Multi verò pronique & supini excidebant curribus
Atridæ sub manibus: supra modum enim ante alios hastâ furebat.
At cum jam fortè esset ad urbem altumque murum
Perventurus, tum verò pater hominumque deûmque
Idæ in cacuminibus resedit abundantis scatebris,
De cœlo delapsus; tenebatque fulgur in manibus;
Irin autem excitavit aureas alas habentem, nunciaturam:
" Vade age, Iri velox, hoc Hectorem verbum dic:
" Quamdiu quidem videat Agamemnonem, pastorem populorum,
" Furibundè ruentem inter primos pugnatores, perdentem ordines virorum,

Ver. 172.——βόες ὥς,] Vide suprà ad δ, 51.

Ver. 176.——αἷμα καὶ ἔγκατα πάντα λαφύσσει·] *Scaligero* (*Poëtic. lib.* V. *cap.* 4.) videntur *plus pingere*, quæ dixit *Virgilius*;

——manditque trahitque
Molle pecus, mutumque metu: fremit ore cruento. *Æn.* IX. 340.

Sed non rectè instituta est comparatio. *Virgilio* enim de *ovibus* sermo est, *Homero* de *bubus*; utrobique aptissimus.

Ver. 179.——πρηνεῖς τε καὶ ὕπτιοι ἔκπεσον]

——curruque volutus
Cædit semianimis Rutulorum calcibus arva. *Æn.* X. 303.

Ver. 186. Βάσκ' ἴθι,] Vide suprà ad β, 8.

Ver.

Τόφρ' ἀναχωρείτω, τὸν δ' ἄλλον λαὸν ἀνώχθω
Μάρνασθαι δηΐοισι κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην·
Αὐτὰρ ἐπεί κ', ἢ δουρὶ τυπεὶς, ἢ βλήμενος ἰῷ,
Εἰς ἵππους ἅλεται, τότε οἱ κράτος ἐγγυαλίξω,
Κτείνειν, εἰσόκε νῆας ἐϋσσέλμους ἀφίκηται,
Δύῃ τ' ἠέλιος, καὶ ἐπὶ κνέφας ἱερὸν ἔλθῃ.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις·
Βῆ δὲ κατ' Ἰδαίων ὀρέων εἰς Ἴλιον ἱρήν·
Εὗρ' υἱὸν Πριάμοιο δαΐφρονος Ἕκτορα δῖον,
Ἑσταότ' ἔν θ' ἵπποισι καὶ ἅρμασι κολλητοῖσιν·
Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προσέφη πόδας ὠκέα Ἶρις·
Ἕκτορ, υἱὲ Πριάμοιο, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντε,
Ζεύς με πατὴρ προέηκε τεῒν τάδε μυθήσασθαι·
Ὄφρ' ἂν μέν κεν ὁρᾷς Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν,
Θύνοντ' ἐν προμάχοισιν, ἐναίροντα στίχας ἀνδρῶν,
Τόφρ' ὑπόεικε μάχης, τὸν δ' ἄλλον λαὸν ἄνωχθι
Μάρνασθαι δηΐοισι κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην·
Αὐτὰρ ἐπεί κ', ἢ δουρὶ τυπεὶς, ἢ βλήμενος ἰῷ,
Εἰς ἵππους ἅλεται, τότε τοὶ κράτος ἐγγυαλίξει
Κτείνειν, εἰσόκε νῆας ἐϋσσέλμους ἀφίκηαι,
Δύῃ τ' ἠέλιος, καὶ ἐπὶ κνέφας ἱερὸν ἔλθῃ.

" Tamdiu *ipse quidem* pedem referat, cæteras autem copias hortetur
" Pugnare cum hostibus per asperum prœlium.
" Sed postquam *iste* vel hastâ percussus, vel ictus sagittâ,
" In currum saliet; tunc ei robur immittam,
" Ut cædat; donec ad naves bonis transtris instructas pervenerit,
" Occideritque sol, & tenebræ sacræ supervenerint.
Sic dixit. Nec non obsecuta est pedibus ventosa velox Iris:
Descendit autem de Idæis montibus Ilium versus sacram;
Invenitque filium Priami bellicosi Hectorem nobilem,
Stantem inque equis & curribus benè compactis;
Propè verò adstans allocuta est pedibus velox Iris;
" Hector, fili Priami, Jovi consilio par,
" Jupiter me pater misit tibi, ut hæc loquerer:
" Quamdiu quidem videas Agamemnona, pastorem populorum,
" Furibundè ruentem inter primos pugnatores, perdentem ordines virorum,
" Tamdiu cede pugnâ, cæteras autem copias hortare
" Pugnare cum hostibus per asperum prœlium:
" Sed postquam *iste*, vel hastâ percussus, vel ictus sagittâ,
" In currum saliet, tunc tibi victoriam dabit
" Ut cædas; donec ad naves bonis transtris instructas perveneris,
" Occideritque sol, & tenebræ sacræ supervenerint.

Ver. 196. Βῆ δὲ—, Εὗρ' υἱὸν] Celeritatem Motûs pulchrè depingit constructio ἀσύνδετος.

Ver. 200.———Διῒ μῆτιν] Quâ ratione utrumque horum vocabulorum hîc ultimam producat, vide suprà ad ά, 51.

Ibid.—ἀτάλαντε,] Vide suprà ad β', 627.

Ver. 201. Ζεύς με πατὴρ προέηκε]
Ipse Deûm tibi me claro demittit Olympo
Regnator, cœlum & terras qui numine torquet;
Ipse hæc ferre jubet celeres mandata per auras. Æn. IV. 268.

Ver.

Ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη πόδας ὠκέα Ἶρις·
Ἕκτωρ δ' ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε,
Πάλλων δ' ὀξέα δοῦρα κατὰ στρατὸν ὤχετο πάντη,
Ὀτρύνων μαχέσασθαι· ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν.
Οἱ δ' ἐλελίχθησαν, καὶ ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν·
Ἀργεῖοι δ' ἑτέρωθεν ἐκαρτύναντο φάλαγγας·
Ἀρτύνθη δὲ μάχη· σὰν δ' ἀντίοι· ἐν δ' Ἀγαμέμνων
Πρῶτος ὄρουσ'· ἔθελεν δὲ πολὺ προμάχεσθαι ἁπάντων.
Ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι, Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι,
Ὅστις δὴ πρῶτος Ἀγαμέμνονος ἀντίος ἦλθεν,
Ἢ αὐτῶν Τρώων, ἠὲ κλειτῶν ἐπικούρων.
Ἰφιδάμας Ἀντηνορίδης, ἠΰς τε μέγας τε,
Ὃς τράφη ἐν Θράκῃ ἐριβώλακι, μητέρι μήλων·
Κισσεὺς τόν γ' ἔθρεψε δόμοις ἔνι τυτθὸν ἐόντα
Μητροπάτωρ, ὃς τίκτε Θεανὼ καλλιπάρῃον.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἥβης ἐρικυδέος ἵκετο μέτρον,
Αὐτοῦ μιν κατέρυκε· δίδου δ' ὅγε θυγατέρα ἥν·
Γήμας δ', ἐκ θαλάμοιο μετὰ κλέος ἵκετ' Ἀχαιῶν
Σὺν δυοκαίδεκα νηυσὶ κορωνίσιν, αἵ οἱ ἕποντο.

Ac quidem sic locuta abiit pedibus velox Iris:
Hector autem de curribus cum armis desiliit in terram,
Vibransque acutas hastas per exercitum ibat quoquoversum,
Concitans ad pugnandum: suscitavitque prœlium grave.
Illi verò conversi sunt *à fugâ*, & adversi steterunt Achivis.
Argivi etiam ex alterâ parte corroborârunt phalangas:
Restitutumque est prœlium; steteruntque adversi: Agamemnon autem
Primus irruit; cupiit enim longè pugnare ante omnes.
Dicite nunc mihi, Musæ, cœlestes domos tenentes,
Quisnam tum primus Agamemnoni obvius venerit,
Seu ipsorum Trojanorum, seu inclytorum sociorum.
Iphidamas Antenorides, fortisque magnusque,
Qui fuit educatus in Thraciâ glebosâ, matre ovium:
Cisseus hunc educavit domi parvulum existentem
Avus maternus, qui genuit Theano genis pulchram.
Ac postquam pubertatis gloriosæ pervenit ad mensuram,
Illic eum detinuit; deditque ipse filiam suam:
Ut autem duxerat, ex *ipso statim* thalamo famam secutus est Achivorum
Cum duodecim navibus recurvis, quæ eum sequebantur.

Ver. 211.——σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε,] Vide suprà ad γ', 29.

Ver. 213. Ὀτρύνων μαχέσασθαι·] Vide suprà ad β', 451.

Ver. 215.——ἐκαρτύναντο] Quâ analogiâ dicitur, μαρτύρομαι ἐμαρτυράμην, μαρτῦροῦμαι; κρίνομαι, ἐκρινάμην, κρινοῦμαι; eâdem analogiâ dicitur, καρτύνομαι, ἐκαρτυνάμην, καρτυνοῦμαι. Vide suprà ad ά, 309, 338.

Ver. 219.——πρῶτος Ἀγαμέμνονος] Quâ ratione. πρῶτος, hîc ultimam producat; item θυγατέρα, *ver.* 226; & μόλυβδος, *ver.* 237; & ὥστε, *ver.* 239; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 222. Θρήκῃ] Ita edidit *Barnesius* ex MS. Rectè, ut opinor; Nam & ita alibi Homerus. *Vulgg.* Θράκῃ.

Ver. 223. Κισσεὺς] *Al.* Κισσῆς & Κισσής.

Ver. 226.——θυγατέρα] Vide suprà ad ά, 378.

Ver.

Τὰς μὲν ἔπειτ' ἐν Περκώπῃ λίπε νῆας ἐΐσας·
Αὐτὰρ ὁ πεζὸς ἐὼν εἰς Ἴλιον εἰληλέθει·
Ὅς ῥα τότ' Ἀτρείδεω Ἀγαμέμνονος ἀντίος ἦλθεν.
Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Ἀτρείδης μὲν ἅμαρτε, παραὶ δέ οἱ ἐτράπετ' ἔγχος.
Ἰφιδάμας δὲ κατὰ ζώνην, θώρηκος ἔνερθε,
Νύξ'· ἐπὶ δ' αὐτὸς ἔρεισε βαρείῃ χειρὶ πιθήσας·
Οὐδ' ἔτορε ζωστῆρα παναίολον, ἀλλὰ πολὺ πρὶν
Ἀργύρῳ ἀντομένη, μόλιβος ὡς, ἐτράπετ' αἰχμή.
Καὶ τόγε χειρὶ λαβὼν εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων
Ἕλκ' ἐπί οἱ, μεμαὼς, ὥστε λίς· ἐκ δ' ἄρα χειρὸς
Σπάσσατο· τὸν δ' ἄορι πλῆξ' αὐχένα, λῦσε δὲ γυῖα.
Ὣς ὁ μὲν αὖθι πεσὼν κοιμήσατο χάλκεον ὕπνον,
Οἰκτρὸς, ἀπὸ μνηστῆς ἀλόχου, ἀστοῖσιν ἀρήγων,
Κουριδίης, ἧς οὔτι χάριν ἴδε, πολλὰ δ' ἔδωκε·

Has quidem deinde in Percope reliquit naves æquales:
At ipse pedestri itinere profectus ad Ilium venerat:
Qui utique nunc Atridæ Agamemnoni obvius venit.
Quum autem jam propè erant alter in alterum vadentes,
Atrides quidem aberravit, ejusque aversa est hasta.
Iphidamas autem ad zonam, thoracem subter,
Percussit; & ipse validè connixus imprimebat, robustâ manu fretus:
Neque perforavit balteum omni artificio varium, sed longè ante
Argento occurrens, plumbum tanquam, retusa est cuspis.
Et hanc quidem manu prehensam late dominans Agamemnon
Trahebat ad se, forti animo, veluti leo; & ex manu *ejus*
Evulsit: eique ense percussit cervicem, solvitque membra.
Sic is quidem illic lapsus dormivit æreum somnum,
Miserandus, procul a legitimâ uxore, civibus auxilians,
Quam virginem duxerat, cujus nondum gratiam perceperat, multa autem dederat:

Ver. 229.——νῆας ἐΐσας·] Vide suprà ad ά, 306.

Ver. 230.——εἰληλέθει·] Si, εἰλήλυθεν, dixisset; non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 231. Ὅς ῥα] *Qui utique.* Non enim supervacaneum est istud ῥὰ, sed vim habet perquam elegantem in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit, *ver.* 219.

Ver. 233.——ἐτράπετ' ἔγχος.] Notandus maximè propriùs Vocis Mediæ usus: *Avertit se hasta.* Vide suprà ad γ', 141. Nempe quemadmodùm Latinis rectè dicitur, *navis appulit,* &, *navis appulsa est*; *revertit quis,* &, *reversus est:* Ita Græcis dictum est & ἐτράπετο & ἐτράπη.

Ver. 236.——παναίολον,] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 238.——τόγε] ἔγχος.

Ver. 240. Σπάσσατο·] Ita edidit *Barnesius. Vulgg.* Σπάσατο. Minùs rectè. Primam enim corripit.

Ver. 241.——κοιμήσατο χάλκεον ὕπνον,]

Olli dura quies oculos & *ferreus* urget
Somnus, in æternam clauduntur lumina noctem. *Æn.* X. 745.

Quod non negaverim, inquit Macrobius, *cultiùs à Marone prolatum.* lib. V. cap. 11.

Ver. 243.—ἧς οὔτι χάριν ἴδε,] *E quâ nondum prolem susceperat.* Cæterùm quâ ratione, χάριν, hîc ultimam producat; item ἀντικρὺ, *ver.* 253; & τὲ, *ver.* 265; vide suprà ad ά, 51.

Ibid.——πολλὰ δ' ἔδωκε] Elegantissimè ex adverso apud Euripidem, Medea de nubentium dote,

Πάντων δ', ὅσ' ἔστ' ἔμψυχα, καὶ γνώμην ἔχει,
Γυναῖκές ἐσμεν ἀθλιώταταν φυτόν·
Ἃς πρῶτα μὲν δεῖ χρημάτων ὑπερβολῇ
Πόσιν πρίασθαι, δεσπότην τε σώματος.
Med. 230.

Ver.

Πρῶθ' ἑκατὸν βοῦς δῶκεν, ἔπειτα δὲ χίλι' ὑπέστη
Αἶγας ὁμοῦ καὶ ὄϊς, τά οἱ ἄσπετα ποιμαίνοντο.
Δὴ τότε γ' Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων ἐξενάριξε·
Βῆ δὲ φέρων ἀν' ὅμιλον Ἀχαιῶν τεύχεα καλά.
Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε Κόων ἀριδείκετος ἀνδρῶν,
Πρεσβυγενὴς Ἀντηνορίδης, κρατερόν ῥά ἑ πένθος
Ὀφθαλμοὺς ἐκάλυψε, κασιγνήτοιο πεσόντος·
Στῆ δ' εὐρὰξ σὺν δουρὶ, λαθὼν Ἀγαμέμνονα δῖον·
Νύξε δέ μιν κατὰ χεῖρα μέσην, ἀγκῶνος ἔνερθεν,
Ἀντικρὺ δὲ διέσχε φαεινοῦ δουρὸς ἀκωκή.
Ῥίγησέν τ' ἄρ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ἀλλ' οὐδ' ὧς ἀπέληγε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο,
Ἀλλ' ἐπόρουσε Κόωνι, ἔχων ἀνεμοτρεφὲς ἔγχος.
Ἤτοι ὁ Ἰφιδάμαντα κασίγνητον καὶ ὄπατρον
Ἕλκε ποδὸς μεμαὼς, καὶ ἀΰτει πάντας ἀρίστους·
Τὸν δ' ἕλκοντ' ἀν' ὅμιλον, ὑπ' ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης,
Οὔτησε ξυστῷ χαλκήρεϊ, λῦσε δὲ γυῖα·
Τοῖο δ' ἐπ' Ἰφιδάμαντι κάρη ἀπέκοψε παραστάς.
Ἔνθ' Ἀντήνορος υἷες ὑπ' Ἀτρείδῃ βασιλῆϊ,
Πότμον ἀναπλήσαντες, ἔδυν δόμον Ἄϊδος εἴσω·

Primùm centum boves dedit, deinde autem mille promisit
Capras simul & oves, quæ ei multæ admodùm pascebantur.
Tum sanè Atrides Agamemnon *eum* interfectum spoliavit;
Abiitque ferens per turbam Achivorum arma pulchra.
Hunc autem ut vidit Coon, clarus inter homines,
Major natu Antenorides, vehemens eum dolor
Oculos cooperuit, *ob* fratrem prostratum:
Stetit itaque à latere cum hastâ, latens Agamemnona nobilem;
Percussitque ei brachium medium, cubitum infrà,
In contrariam verò partem perrupit splendidæ hastæ cuspis.
Cohorruit verò tum rex virorum Agamemnon:
At ne sic quidem cessavit à pugnâ, atque prælio;
Sed irruit in Coonem, tenens ventis auctam & *firmatam* hastam.
Ille quidem Iphidamanta fratrem & eodem patre natum
Trahebat pede festinans, & inclamabat quosque fortissimos:
Illum autem trahentem per turbam, sub clypeo umbone munito,
Vulneravit [*Agamemnon*] hastili ærato, solvitque membra;
Ejusque super Iphidamante caput abscidit astans.
Ita illic Antenoris filii sub Atridâ rege,
Fato expleto, descenderunt in domum Orci:

Ver. 247.—καλά.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 252.——ἔνερθεν,] *Al.* ὕπερθεν.

Ver. 255.——μάχης ἠδὲ πτολέμοιο,] Vide suprà ad δ, 232 & 279.

Ver. 256.——ἀνεμοτρεφὲς ἔγχος.] Τὸ τραφὲν καὶ ἐγγυμνασθὲν τὰς ὑπὸ ἀνέμων, καὶ διὰ τοῦτο στεῤῥὸν καὶ οὐκ εὔθραυστον, ἀλλ' εὔτονον ——. Διὸ καὶ ἡ τοῦ Ἀχιλλέως μελία—— "Πηλίου ἐκ κορυφῆς——." Ἄλλοι δὲ ἀνεμοτρεφὲς φασι, τὸ κοῦφον καὶ εὐκίνητον. *Eustath.*

Ver. 260. Οὔτησε] Ex οὐτάω. Nam ex οὐτάζω fit οὔτασε, penultimâ correptâ.

Αὐτὰρ ὁ τῶν ἄλλων ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν,
Ἔγχεΐ τ', ἄορί τε, μεγάλοισί τε χερμαδίοισιν,
Ὄφρα οἱ αἷμ' ἔτι θερμὸν ἀνήνοθεν ἐξ ὠτειλῆς·
Αὐτὰρ ἐπεὶ τὸ μὲν ἕλκος ἐτέρσετο, παύσατο δ' αἷμα,
Ὀξεῖαι ὀδύναι δῦνον μένος Ἀτρείδαο.
Ὡς δ' ὅταν ὠδίνουσαν ἔχῃ βέλος ὀξὺ γυναῖκα,
Δριμὺ, τό, τε προϊεῖσι μογοστόκοι Εἰλείθυιαι,
Ἥρης θυγατέρες, πικρὰς ὠδῖνας ἔχουσαι·
Ὣς ὀξεῖ' ὀδύναι δῦνον μένος Ἀτρείδαο.
Ἐς δίφρον δ' ἀνόρουσε, καὶ ἡνιόχῳ ἐπέτελλε
Νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐλαυνέμεν· ἤχθετο γὰρ κῆρ.
Ἤϋσεν δὲ διαπρύσιον Δαναοῖσι γεγωνώς·
Ὦ φίλοι, Ἀργείων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Ὑμεῖς μὲν νῦν νηυσὶν ἀμύνετε ποντοπόροισι
Φύλοπιν ἀργαλέην, ἐπεὶ οὐκ ἐμὲ μητίετα Ζεὺς
Εἴασε Τρώεσσι πανημέριον πολεμίζειν.
Ὣς ἔφαθ'· ἡνίοχος δ' ἵμασεν καλλίτριχας ἵππους

Sed hic aliorum obibat ordines virorum,
Hastâque, enseque, magnisque saxis,
Quamdiu ei sanguis adhuc calidus exiliebat è vulnere:
At postquam vulnus quidem siccatum est, cessavitque sanguis,
Acuti dolores subierunt robur Atridæ.
Ut verò cum parturientem tenet telum doloris acutum mulierem,
Acerbum, quod utique immittunt partuum præsides Ilithyæ,
Junonis filiæ, amarorum dolorum arbitræ:
Sic acuti dolores subierunt robur Atridæ.
In currum igitur insiliit, & aurigæ præcepit
Naves ad cavas currum agere; cruciabatur enim corde:
Clamavit autem intentissimâ voce Danais vociferans;
" O amici, Argivorum ductores, & principes,
" Vos quidem nunc à navibus arcete pontum transeuntibus
" Prœlium grave; quoniam non me providus Jupiter
" Permisit cum Trojanis per totum diem pugnare.
Sic dixit: Auriga autem flagellabat jubis pulchros equos

Ver. 266.——ἀνήνοθεν] Non ex præterito, quod vocant, ἀνήνοθα· sed ex aoristo, ἀνήνοθον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 268. Ὀξεῖαι ὀδύναι] *Barnesius* in duobus MSS. repperit, Ὀξεῖαι δ' ὀδύναι. Quod & ipsum ferri quî possit, vide suprà ad ά, 57.

Ibid.——μένος Ἀτρείδαο.] Sic, βίη Ἡρακληείη, & similia. Vide suprà ad β', 658.

Ver. 269.——ὠδίνουσαν ἔχῃ βέλος ὀξὺ——δριμὺ,——πικρὰς ὠδῖνας] De multiplici hâc & compositâ verborum copiâ, *Hermogenes*: "Ὅταν πολλὰ ὀνόματα ἔχῃ τις ἰσότιμα, καὶ ὁμοίως ἔχοντα ἐνέργειαν χρήσιμον, ἡ ποικιλία ἁρμόζει. Οἷον (*Il.* λ'.) Ὅμηρος,——Ἔχουσα "ὀξὺ, δριμὺ, πικρόν." *Hermog.* περὶ μεθόδου δεινότητος, *cap.* 4. Quando è contrario copia hæc evitari debeat, vide ad *Odyss.* τ', 204. 205, &c. *Dionysius Halicarn.* de eâdem *varietate* verba faciens, πῶς ἂν συναγάγῃ ἦθος καὶ τὴν γνώμην τέχνη, eosdem hosce versiculos exemplo adducit, *lib. qui inscribitur* Τέχνη, *cap.* 12. De iisdem versibus *Plutarchus*: Ταῦτα οὐχ Ὅμηρον αἱ γυναῖκες, ἀλλ' Ὁμηρίδα γράψαι λέγουσι, τεκοῦσαν ἢ τίκτουσαν ἔτι, καὶ τὸ μίγμα τῆς ἀλγηδόνος ὁμοῦ πικρὸν καὶ ὀξὺ γινόμενον ἐν τοῖς σπλάγχνοις ἐχούσαν. *Lib. de Amore prolis.*

Ver. 271.——θυγατέρες.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 278.——μητίετα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 279. Εἴασε] Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 280.——ἵμασεν] Vide suprà ad ά, 140.

Ver.

Νῆας ἔπι γλαφυράς· τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην·
Ἄφρεον δὲ στήθεα· ῥαίνοντο δὲ νέρθε κονίῃ,
Τειρόμενον βασιλῆα μάχης ἀπάνευθε φέροντε.
Ἕκτωρ δ', ὡς ἐνόησ' Ἀγαμέμνονα νόσφι κιόντα,
Τρωσί τε καὶ Λυκίοισιν ἐκέκλετο, μακρὸν ἀΰσας·
Τρῶες, καὶ Λύκιοι, καὶ Δάρδανοι ἀγχιμαχηταὶ,
Ἀνέρες ἐστὲ, φίλοι, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς·
Οἴχετ' ἀνὴρ ὤριστος, ἐμοὶ δὲ μέγ' εὖχος ἔδωκε
Ζεὺς Κρονίδης· ἀλλ' ἰθὺς ἐλαύνετε μώνυχας ἵππους
Ἰφθίμων Δαναῶν, ἵν' ὑπέρτερον εὖχος ἄρησθε.
Ὣς εἰπὼν, ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
Ὡς δ' ὅτε πού τις θηρητὴρ κύνας ἀργιόδοντας
Σεύῃ ἐπ' ἀγροτέρῳ συῒ καπρίῳ, ἠὲ λέοντι·
Ὣς ἐπ' Ἀχαιοῖσιν σεῦε Τρῶας μεγαθύμους
Ἕκτωρ Πριαμίδης, βροτολοιγῷ ἶσος Ἄρηϊ·
Αὐτὸς δ' ἐν πρώτοισι μέγα φρονέων ἐβεβήκει·
Ἐν δ' ἔπεσ' ὑσμίνῃ, ὑπεραέϊ ἶσος ἀέλλῃ,
Ἥ τε καθαλλομένη ἰοειδέα πόντον ὀρίνει.
Ἔνθα τίνα πρῶτον, τίνα δ' ὕστατον ἐξενάριξεν
Ἕκτωρ Πριαμίδης, ὅτε ὁ Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν;

Naves versus cavas: ii autem non inviti volabant:
Spumabantque pectoribus; aspergebanturque subtus pulvere,
Laborantem regem à prœlio seorsùm ferentes.
Hector verò, ut vidit Agamemnonem abeuntem,
Trojanosque & Lycios hortabatur, altè vociferans;
« Trojani, & Lycii, & Dardani cominùs pugnantes,
« Viri estote, amici, & mementote impetuosæ fortitudinis:
« Abiit vir ille fortissimus, mihique magnam gloriam dedit
« Jupiter Saturnius: sed rectà impellite solidos ungulis equos
« In fortes Danaos, ut ampliorem gloriam referatis.
Sic locutus, concitavit robur & animum cujusque:
Ut verò cum aliquis venator canes candidis dentibus
Instiget in sylvestrem suem aprum, vel leonem:
Sic in Achivos instigabat Trojanos magnanimos
Hector Priamides, hominum perniciei par Marti:
Ipse autem inter primos magnos animos habens gradiebatur:
Irruebatque in prœlium, desuper flanti similis procellæ,
Quæ utique desiliens ferrugineum pontum concitat.
Tunc quem primum, quem verò ultimum interfecit
Hector Priamides, quando ei Jupiter gloriam dedit?

Ver. 282. Ἄφρεον δὲ στήθεα] Pronuntiabatur, ἄφρων δὲ στήθη. Quomodo & scribi postea cœptum est.

Ver. 283.——ἀπάνευθε] Vide suprà ad δ, 349.

Ver. 289.——μώνυχας ἵππους]
—solido—ungula cornu. *Georgic.* III. 88.

Ver. 291.——ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.] Vide suprà ad β, 451.

Ver. 295 & 300.——Πριαμίδης] Vide suprà ad δ, 398.

Ver. 296.——ἐβεβήκει·] Si, προβέβηκε, dixisset; jam non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad δ, 37.

Ἀσσαῖον μὲν πρῶτα, καὶ Αὐτόνοον, καὶ Ὀπίτην,
Καὶ Δόλοπα Κλυτίδην, καὶ Ὀφέλτιον, ἠδ' Ἀγέλαον,
Αἴσυμνόν τ', Ὧρόν τε, καὶ Ἱππόνοον μενεχάρμην·
Τοὺς ἄρ' ὅγ' ἡγεμόνας Δαναῶν ἕλεν· αὐτὰρ ἔπειτα
Πληθύν· ὡς ὁπότε Ζέφυρος νέφεα στυφελίξῃ
Ἀργέσταο Νότοιο βαθείῃ λαίλαπι τύπτων·
Πολλὸν δὲ τρόφι κῦμα κυλίνδεται, ὑψόσε δ' ἄχνη
Σκίδναται, ἐξ ἀνέμοιο πολυπλάγκτοιο ἰωῆς·
Ὣς ἄρα πυκνὰ καρήαθ' ὑφ' Ἕκτορι δάμνατο λαῶν.
Ἔνθα κε λοιγὸς ἔην, καὶ ἀμήχανα ἔργα γένοντο,
Καί νύ κεν ἐν νήεσσι πέσον φεύγοντες Ἀχαιοὶ,
Εἰ μὴ Τυδείδῃ Διομήδεϊ κέκλετ' Ὀδυσσεύς·
Τυδείδη, τί παθόντε λελάσμεθα θούριδος ἀλκῆς;
Ἀλλ' ἄγε δεῦρο, πέπον, παρ' ἔμ' ἵστασο· δὴ γὰρ ἔλεγχος
Ἔσσεται, εἴ κεν νῆας ἕλῃ κορυθαιόλος Ἕκτωρ.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Ἦ τοι ἐγὼ μενέω καὶ τλήσομαι· ἀλλὰ μίνυνθα
Ἡμέων ἔσσεται ἦδος, ἐπεὶ νεφεληγερέτα Ζεὺς
Τρωσὶν δὴ ἐθέλει δοῦναι κράτος, ἠέπερ ἡμῖν.
Ἦ, καὶ Θυμβραῖον μὲν ἀφ' ἵππων ὦσε χαμᾶζε,
Δουρὶ βαλὼν κατὰ μαζὸν ἀριστερόν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς

Assæum quidem primum, & Autonoum, & Opitem,
Et Dolopem Clytidem, & Opheltium, & Agelaum,
Æsymnumque, Orumque, & Hipponoum fortiter prælium sustinentem:
Hos quidem ille principes Danaorum interfecit; at deinde
Plebem: veluti quum Zephyrus nubes agitet
Velocis Noti ingenti vortice imbrifero verberans:
Creber autem tumidus fluctus volvitur, in altum verò spuma
Spargitur venti multivago flatu:
Sic utique crebra capita ab Hectore domabantur plebis.
Tum verò exitium fuisset, & ineluctabile malum afferentia facinora edita fuissent,
Et sanè ad naves pulsi essent fugientes Achivi,
Nisi Tydidem Diomedem hortatus fuisset Ulysses;
« Tydide, quid passi obliviscimur impetuosæ fortitudinis?
« Verùm age, huc *adsis*, amice; propè me sta: certè enim probrum
« Erit, si naves ceperit pugnam expedite ciens Hector.
Eum autem respondens allocutus est fortis Diomedes;
« Certè ego manebo & sustinebo: sed parum
« Nostrî erit usus; quoniam nubes cogens Jupiter
« Trojanis utique mavult dare victoriam, quàm nobis.
Dixit, & Thymbræum quidem ab equis dejecit in terram,
Hastâ percussum mammam sinistram: Ulysses verò

Ver. 305.——Ζέφυρος νέφεα στυφελίξῃ Ἀργέσταο Νότοιο] Ἀργέστην, ὑφ' ὃ τὰ συναγόμενα νέφη——ὁ ζέφυρος εἴωθε διασκιδνάναι. *Eustath.* ex *Strabone.*

Ver. 313.—τί παθόντε λελάσμεθα] Vide suprà ad θ', 229 & 234.

Ver. 315.——κορυθαιόλος] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 318.——νεφεληγερέτα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver.

Ἀντίθεον θεράποντα Μολίονα τοῖο ἄνακτος.
Τοὺς μὲν ἔπειτ᾽ εἴασαν, ἐπεὶ πολέμου ἀπέπαυσαν.
Τὼ δ᾽ ἂν ὅμιλον ἰόντε κυδοίμεον, ὡς ὅτε κάπρω
Ἐν κυσὶ θηρευτῇσι μέγα φρονέοντε πέσητον·
Ὣς ὄλεκον Τρῶας παλινορμένω· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
Ἀσπασίως φεύγοντες ἀνέπνεον Ἕκτορα δῖον.
Ἔνθ᾽ ἑλέτην δίφρον τε καὶ ἀνέρε, δήμου ἀρίστω,
Υἷε δύω Μέροπος Περκωσίου, ὃς περὶ πάντων
Ἤδεε μαντοσύνας, οὐδὲ οὓς παῖδας ἔασκε
Στείχειν εἰς πόλεμον φθισήνορα· τὼ δὲ οἱ οὔτι
Πειθέσθην· κῆρες γὰρ ἄγον μέλανος θανάτοιο.
Τοὺς μὲν Τυδείδης δουρικλειτὸς Διομήδης,
Θυμοῦ καὶ ψυχῆς κεκαδὼν, κλυτὰ τεύχε᾽ ἀπηύρα·
Ἱππόδαμον δ᾽ Ὀδυσεὺς καὶ Ὑπείροχον ἐξενάριξεν.
Ἔνθα σφιν κατὰ ἶσα μάχην ἐτάνυσσε Κρονίων,
Ἐξ Ἴδης καθορῶν· οἱ δ᾽ ἀλλήλους ἐνάριζον.
Ἤτοι Τυδέος υἱὸς Ἀγάστροφον οὔτασε δουρὶ
Παιονίδην ἥρωα κατ᾽ ἰσχίον· οὐ γάρ οἱ ἵπποι

Deo parem famulum Moliona regis.
Atque hos quidem deinde missos fecerunt, quandò à pugnâ cessare fecerant.
Ipsi autem per turbam euntes turbabant, sicut quandò apri duo
In canes venaticos magnanimi irruunt:
Sic hi perdebant Trojanos cum impetu conversi à fugâ: Atque Achivi
Lætè à fugiendo respirabant Hectorem nobilem.
Tunc iidem ceperunt currumque & viros, plebis fortissimos,
Filios duos Meropis Percosii, qui suprà omnes
Nôrat vaticinandi artes, neque suos filios sinebat
Proficisci ad bellum viros perdens: illi verò ei neutiquam
Paruerunt: fata enim ducebant nigræ mortis.
Hos quidem Tydides hastâ inclytus Diomedes,
Animâ & vitâ privatos, inclytis armis spoliavit:
Hippodamum verò Ulysses & Hyperochum interfecit,
Tunc illis æquatam pugnam extendit Saturnius,
Ex Idâ despiciens: hi verò sese invicem occidebant.
Ac quidem Tydei filius Agastrophum vulneravit hastâ
Pæonidem heroem ad coxam: Non enim ei equi

Ver. 323.—εἴασαν,] Vide suprà ad γ', 42.

Ver. 328.—ἑλέτην] *Diomedes & Ulysses.*

Ver. 330.—οὐδὲ οὓς] Ita hîc legendum existimo, quomodo & suprà, β', 832. Sed & in uno MS. ita hîc scriptum repperit *Barnesius.* Ipse tamen cum Vulgatis edidit, οὐδὲ ἑοὺς· ut sit "*Anapestus* (inquit) *in quarto* "*loco.*" Quod & valdè est inconcinnum & *Homero* nusquam usitatum. Cæterùm quâ ratione, οὐδὲ, hîc ultimam producat; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 331.—φθισήνορα] Vide suprà ad β', 833.

Ver. 333.——δουρικλειτὸς] Ita edidit *Barnesius:* Rectè, uti mihi quidem videtur. *Vulgg.* δουρικλυτός. Quod penultimam corripit: Neque in his solet esse licentia. Vide suprà ad ί, 55.

Ver. 337.———οἱ δ᾽ ἀλλήλους ἐνάριζον.] Ridiculus planè ad hunc locum *Spondanus:* "*Quinam Græcorum à Trojanis interficiun-* "*tur? Nodus est mihi difficillimus; quem qui* "*dissolverit, Oedipus per me esto.*" Quasi scilicet interfectos nullos oportuisset narratos, nisi *nominatim* dictos.

Ver. 338.———οὔτασε] Vide suprà ad ά, 140; & ad γ', 525.

Ἐγγὺς ἔσαν προφυγεῖν· ἀάσατο δὲ μέγα θυμῷ·
Τοὺς μὲν γὰρ θεράπων ἀπάνευθ᾽ ἔχεν· αὐτὰρ ὁ πεζὸς
Θῦνε διὰ προμάχων, εἵως φίλον ὤλεσε θυμόν.
Ἕκτωρ δ᾽ ὀξὺ νόησε κατὰ στίχας, ὦρτο δ᾽ ἐπ᾽ αὐτοὺς
Κεκληγώς· ἅμα δὲ Τρώων εἵποντο φάλαγγες·
Τὸν δ᾽ ἰδὼν ῥίγησε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης,
Αἶψα δ᾽ Ὀδυσσῆα προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα·
Νῶϊν δὴ τόδε πῆμα κυλίνδεται, ὄβριμος Ἕκτωρ·
Ἀλλ᾽ ἄγε δὴ στέωμεν, καὶ ἀλεξώμεσθα μένοντες.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλεν οὐδ᾽ ἀφάμαρτε τιτυσκόμενος κεφαλῆφιν
Ἄκρην κακκόρυθα· πλάγχθη δ᾽ ἀπὸ χαλκόφι χαλκὸς,
Οὐδ᾽ ἵκετο χρόα καλόν· ἐρύκακε γὰρ τρυφάλεια
Τρίπτυχος, αὐλῶπις, τήν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων.
Ἕκτωρ δ᾽ ὦκ᾽ ἀπέλεθρον ἀνέδραμε, μίκτο δ᾽ ὁμίλῳ·
Στῆ δὲ γνὺξ ἐριπὼν, καὶ ἐρείσατο χειρὶ παχείῃ
Γαίης· ἀμφὶ δὲ ὄσσε κελαινὴ νὺξ ἐκάλυψεν.
Ὄφρα δὲ Τυδείδης μετὰ δούρατος ᾤχετ᾽ ἐρωὴν

Propè erant ad effugiendum: devius utique valdè fuerat animi:
Hos enim famulus seorsùm tenebat; sed ipse pedestris
Ruebat per primos pugnatores, donec suam perdidit animam.
Hector verò illico animadvertit per ordines, concitusque ferebatur in ipsos
Cum clangore; simulque Trojanorum sequebantur phalanges;
Illum autem conspicatus cohorruit pugnâ strenuus Diomedes,
Statimque Ulyssem allocutus est propè existentem;
" In nos jam ista pernicies volvitur, furibundus Hector:
" Verùm age quæso stemus, & arceamus sustinentes.
Dixit, & vibratam emisit prælongam hastam,
Et percussit; neque aberravit collimans in caput
Summam juxta galeam: excussum autem est ab ære æs,
Neque pervenit ad cutem pulchram: prohibuit enim galea
Triplex, oblonga, quam ei dedit Phœbus Apollo.
Hector verò velociter procul recurrit, immistusque est turbæ;
Constititque in genua lapsus, & sustentabat se manu robustâ
Terrâ: oculos verò nigra nox cooperuit.
Dum verò Tydides ad *petendam* hastam ibat, quam emiserat,

Ver. 340.—ἀάσατο] Vide suprà ad ί, 116.

Ibid.——δὲ] Alii hîc scribunt, δή. Sed nihil opus. Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 344. Κεκληγώς·] Vide suprà ad β', 314.

Ver. 345.———ἰδὼν ῥίγησε] Fuere apud Antiquos qui legerent, ἰδὼν ἐνόησε. Veriti nimirum, ne *timidus* videretur *Diomedes*. Ineptè admodùm. Nam & suprà idem vir fortissimus, *ver.* 317.——ἀλλὰ μίνυνθα Ἡμέων ἔσσεται ἦδος, ἐπεὶ νεφεληγερέτα Ζεὺς Τρωσὶν δὴ βόλεται δοῦναι κράτος ἠέπερ ἡμῖν. Et *Agamemnon*, etiam tum cùm fortissimè se gereret, *ver.* 254. Ῥίγησεν τ᾽ ἄρ᾽ ἔπειτα——, Ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὣς ἀπέληγε μάχης.

Ibid —βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 348.—στέωμεν,] Ita edidit *Barnesius*; quomodo & infrà scriptum est, χ', 231. Ut scilicet pronuntiandum sit, στῶμεν. *Al.* στέομεν, Quod & ipsum, more Ionico, ferri possit.

Ver. 350. Καὶ βάλεν——κεφαλῆφιν Ἄκρην κακκόρυθα·]

———apicem tamen incita summum
Hasta tulit, summasque excussit vertice cristas. *Æn.* XII. 492.

Ver. 352.—καλόν·] Vide suprà ad ε', 43.

Ver. 356.———ἀμφὶ δὲ ὄσσε] *Al.* ἀμφὶ δ᾽ οἱ ὄσσε.

Ver.

Τῆλε διὰ προμάχων, ὅθι οἱ καταείσατο γαίης·
Τόφρ᾽ Ἕκτωρ ἄμπνυτο, καὶ ἂψ ἐς δίφρον ὀρούσας,
Ἐξέλασ᾽ ἐς πληθὺν, καὶ ἀλεύατο κῆρα μέλαιναν.
Δουρὶ δ᾽ ἐπαΐσσων προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Ἐξ αὖ νῦν ἔφυγες θάνατον, κύον· ἦτέ τοι ἄγχι
Ἦλθε κακόν· νῦν αὖτέ σ᾽ ἐρύσσατο Φοῖβος Ἀπόλλων,
Ὧι μέλλεις εὔχεσθαι ἰὼν ἐς δοῦπον ἀκόντων.
Ἦ θήν σ᾽ ἐξανύω γε καὶ ὕστερον ἀντιβολήσας,
Εἴ πού τις καὶ ἔμοιγε θεῶν ἐπιτάῤῥοθός ἐστι·
Νῦν αὖ τοὺς ἄλλους ἐπιείσομαι, ὅν κε κιχείω.
Ἦ, καὶ Παιονίδην δουρικλυτὸν ἐξενάριζεν.
Αὐτὰρ Ἀλέξανδρος, Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο,
Τυδείδῃ ἐπὶ τόξα τιταίνετο, ποιμένι λαῶν,
Στήλῃ κεκλιμένος, ἀνδροκμήτῳ ἐπὶ τύμβῳ,
Ἴλου Δαρδανίδαο, παλαιοῦ δημογέροντος.
Ἤτοι ὁ μὲν θώρηκα Ἀγαστρόφου ἰφθίμοιο
Αἴνυτ᾽ ἀπὸ στήθεσφι παναίολον, ἀσπίδα τ᾽ ὤμων,
Καὶ κόρυθα βριαρήν· ὁ δὲ τόξου πῆχυν ἀνεῖλκε,
Καὶ βάλεν, οὐδ᾽ ἄρα μιν ἅλιον βέλος ἔκφυγε χειρός,

Longè per primos pugnatores, ubi ei defixa fuerat in terram;
Interea Hector rediit ad se, & rursus in currum insiliens,
Egit in turbam, & evitavit mortem nigram.
Hastâ autem irruens allocutus est fortis Diomedes;
" Utique nunc effugisti mortem, canis. Certè tibi propè
" Venit malum: jam *autem* denuo te eripuit Phœbus Apollo,
" Cui soles vota facere cum proficisceris in stridorem jaculorum.
" At tandem *sanè* te conficiam, quum in posterum occurrero,
" Si fortè aliquis & mihi deorum adjutor est:
" Nunc interim alios persequar, quemcunque deprehendere potuero.
Dixit, & Pæonidem hastâ inclytum interfectum spoliabat.
At Alexander, Helenæ maritus comas pulchræ,
In Tydidem arcus tendebat pastorem populorum,
Columnam *sibi* prætentam habens, viri defuncti ad sepulchrum,
Ili Dardanidæ, prisci senis honorati.
Ille quidem thoracem Agastrophi fortis
Detrahebat à pectore ornatu multum vario insignem, clypeumque ab humeris,
Et cassidem gravem: hic verò arcûs cornu traxit,
Et percussit, (nec ei irritum *prorsùs* telum effugit manu,)

Ver. 363.——ἐρύσσατο] Ita edidit *Barnesius*; Rectè. *Vulgg.* ἐρύσατο. Quod antepenultimam corripit.

Ver. 364.———δοῦπον] Vide suprà ad δ', 455.

Ver. 369. Αὐτὰρ Ἀλέξανδρος, Ἑλένης] Quâ ratione, Ἀλέξανδρος, hic ultimam producat; item, κεκλιμένος, *ver.* 371; & μὶν, *ver.* 376; & δὲ, *ver.* 378; & εὐχόμενος, *ver.* 379; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 371.——κεκλιμένος] Vide suprà ad έ, 309, 314.

Ver. 374. Αἴνυτ᾽ ἀπὸ] *Occupatus erat in detrahendo, &c.* Cæterùm de prosodiâ vocis αἴνυτο. vide suprà ad γ', 260.

Ibid.——παναίολον,] Vide suprà ad β', 816.

Ταρσὸν δεξιτεροῖο ποδός· διὰ δ' ἀμπερὲς ἰὸς
Ἐν γαίῃ κατέπηκτο· ὁ δὲ μάλα ἡδὺ γελάσσας
Ἐκ λόχου ἀμπήδησε, καὶ εὐχόμενος ἔπος ηὔδα·
Βέβληαι, οὐδ' ἅλιον βέλος ἔκφυγεν· ὡς ὄφελόν τοι,
Νείατον ἐς κενεῶνα βαλὼν, ἐκ θυμὸν ἑλέσθαι·
Οὕτω κεν καὶ Τρῶες ἀνέπνευσαν κακότητος,
Οἵτε σε πεφρίκασι, λέονθ' ὡς μηκάδες αἶγες.
Τὸν δ' οὐ ταρβήσας προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Τοξότα, λωβητὴρ, κέρα ἀγλαὲ, παρθενοπῖπα·
Εἰ μὲν δὴ ἀντίβιον σὺν τεύχεσι πειρηθείης,
Οὐκ ἄν τοι χραίσμῃσι βιὸς καὶ ταρφέες ἰοί·
Νῦν δέ μ' ἐπιγράψας ταρσὸν ποδὸς, εὔχεαι αὔτως.
Οὐκ ἀλέγω, ὡσεί με γυνὴ βάλοι, ἢ πάϊς ἄφρων·
Κωφὸν γὰρ βέλος ἀνδρὸς ἀνάλκιδος οὐτιδανοῖο.
Ἦ τ' ἄλλως ὑπ' ἐμεῖο, καὶ εἴ κ' ὀλίγον περ ἐπαύρῃ,
Ὀξὺ βέλος πέλεται, καὶ ἀκήριον αἶψα τίθησι·
Τοῦ δὲ, γυναικὸς μέν τ' ἀμφίδρυφοί εἰσι παρειαὶ,
Παῖδες δ' ὀρφανικοί· ὁ δέ θ' αἵματι γαῖαν ἐρεύθων
Πύθεται· οἰωνοὶ δὲ πέρι πλέες, ἠὲ γυναῖκες.
Ὣς φάτο· τοῦ δ' Ὀδυσεὺς δουρικλυτὸς ἐγγύθεν ἐλθὼν

Plantam dextri pedis: penitùs verò sagitta
In terram defixa est. Hic autem valdè suaviter ridens
Ex insidiis exiliit, & glorians verbum dixit:
" Vulneratus es, nec irritum telum effugit: utinam tibi,
" Imum in ile jaculatus, vitam eripuissem:
" Sic enim Trojani respirâssent à calamitate,
" Qui utique te horrent, leonem velut balantes capræ.
Hunc autem non expavefactus allocutus est fortis Diomedes;
Sagittarie, convitiator, cornu clare, puellarum observator callide:
" Siquidem jam apertè contrà cum armis periculum faceres,
" Non utique tibi profuturus esset arcus & crebræ sagittæ:
" Nunc verò postquam me perstrinxeris plantam pedis, gloriaris inaniter.
" Pro nihilo habeo; perinde ac si me mulier percussisset, aut puer insipiens:
" Leve enim *est* telum viri imbellis, nullius pretii.
" Certè aliter à me, etiam si vel paululum attigerit,
" Acutum telum exit, *& virum* exanimem statim reddit;
" Ac illius uxoris quidem ambæ *statim* laceratæ *sunt* genæ,
" Liberique orbi; ipse autem sanguine terram rubefaciens
" Putrescit; alites verò circum plures *sunt*, quàm mulieres.
Sic dixit. Hunc autem Ulysses hastâ inclytus propè veniens

Ver. 383.—— πεφρίκασι,] Vide suprà ad Θ, 314.

Ver. 385.—— κέρα] Alii " *arcu*," interpretantur, alii " *cincinnis*."

Ibid.—— παρθενοπῖπα·] Ἕτεροι παρθενοπῖπα γράφουσιν, ὅ ἐςι παρθένοις ἰκελὸς τὴν ὄψιν. *Eust.*

Ver. 386. Εἰ μὲν δὴ ἀντίβιον] Pronuntiabatur, Εἰ μὲν δὴ 'ντίβιον.

Ver. 390. Κωφὸν γὰρ βέλος]
————telumque imbelle sine ictu.
Æn. II. 544.

Ver. 392.—— πέλεται,] *Eustath.* in *Comment.* πέτεται.

Ver. 395.—— πέρι πλέες,] *Al.* περιπλέες. Minùs rectè.

Ἔστη πρόσθ'· ὁ δ' ὄπισθε καθεζόμενος, βέλος ὠκὺ
Ἐκ ποδὸς εἷλκ'· ὀδύνη δὲ διὰ χροὸς ἦλθ' ἀλεγεινή.
Ἐς δίφρον δ' ἀνόρουσε, καὶ ἡνιόχῳ ἐπέτελλε
Νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐλαυνέμεν· ἤχθετο γὰρ κῆρ.
Οἰώθη δ' Ὀδυσεὺς δουρικλυτὸς, οὐδέ τις αὐτῷ
Ἀργείων παρέμεινεν, ἐπεὶ φόβος ἔλλαβε πάντας.
Ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
Ὤι μοι ἐγὼ, τί πάθω; μέγα μὲν κακὸν, αἴκε φέβωμαι,
Πληθὺν ταρβήσας· τὸ δὲ ῥίγιον, αἴκεν ἁλώω
Μοῦνος· τοὺς δ' ἄλλους Δαναοὺς ἐφόβησε Κρονίων.
Ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός;
Οἶδα γὰρ, ὅττι κακοὶ μὲν ἀποίχονται πολέμοιο·
Ὃς δέ κ' ἀριστεύησι μάχῃ ἔνι, τόνδε μάλα χρεὼ
Ἑστάμεναι κρατερῶς, ἤτ' ἔβλητ', ἤτ' ἔβαλ' ἄλλον.
Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Τόφρα δ' ἐπὶ Τρώων στίχες ἤλυθον ἀσπιστάων·
Ἔλσαν δ' ἐν μέσσοισι, μετὰ σφίσι πῆμα τιθέντες.
Ὡς δ' ὅτε κάπριον ἀμφὶ κύνες θαλεροί τ' αἰζηοὶ

Stetit ante; is autem à tergo desidens telum velox
Ex pede traxit: dolor verò per corpus venit gravis.
In currum itaque conscendit, & aurigæ præcepit
Naves versus cavas agere *currum*: dolebat enim corde.
Solus autem relictus est Ulysses hastâ inclytus, neque quisquam apud ipsum
Argivorum manebat, quoniam timor ceperat omnes.
Ingemiscens itaque dixit ad suum magnum animum; [si fugero,
« Hei mihi! ego, quid agam? [*quid mihi eveniet?*] ingens quidem malum,
« Multitudinem metuens; illud autem pejus, si interceptus fuero
« Solus: cæteros quippe Danaos in fugam vertit Saturnius.
« Sed cur mihi hæc meus differit animus?
« Novi enim, quòd ignavi quidem recedunt à pugnâ:
« Qui verò strenuus est in prælio, hunc omnino oportet
« Stare constanter, sive feriatur, sive feriat alium.
Dum is hæc versabat in mente & in animo,
Interim Troum ordines supervenerunt clypeatorum;
Concluseruntque in medio, intra se pestem collocantes.
Ut verò cum in aprum undique canes florentesque ætate juvenes

Ver. 397. Ἔστη πρόσθ'· ὁ δ' ὄπισθε]
——genitor nati parmâ protectus abiret.
Æn. X. 800.

Ibid.——ὠκὺ] *Al.* ὀξὺ.

Ver. 401. Οἰώθη δ' Ὀδυσεὺς]
Jamque adeò super unus eram.——
Æn. II. 567.

Ver. 402.——παρέμεινεν,] *Eustath.* in *Commentar.* παρέμιμνεν.

Ver. 408.——ὅττι] Vide suprà ad ά, 537.

Ibid.——ἀποίχονται πολέμοιο·] *Al.* ἀποίχοντο πτολέμοιο.

Ver. 411. Ἕως ὁ ταῦθ'] Vide suprà ad ά, 193.

Ver. 412. Τόφρα δ'] Vide suprà ad ά, 57. Malè *Barnesius*, Τόφραδ'.

Ver. 413.——μετὰ σφίσι πῆμα τιθέντες.] Ἀμφίβολον ἔχει ἔννοιαν. Δηλοῖ γὰρ, ἢ ὅτι ἔλσαν ἐν σφίσι τὸν Ὀδυσσέα, πῆμα τιθέντες αὐτῷ· ἢ ὅτι ἔλσαν αὐτὸν, πῆμα τιθέντες σφίσιν αὐτοῖς. Καί ἐστι σεμνὸς ὁ λόγος οὗτος, καὶ ὑψηλός· ὡς κρεῖττον ὂν τοῖς Τρωσὶν ἀφεῖναι αὐτὸν ἀκύκλωτον. *Eustath.* Homeri tamen temporibus haud credo ambiguam fuisse istam locutionem.

Ver. 414. Ὡς δ' ὅτε κάπριον ἀμφὶ]
Ac velut ille canum morsu de montibus altis

Actus

Σεύονται, ὁ δέ τ' εἶσι βαθείης ἐκ ξυλόχοιο,
Θήγων λευκὸν ὀδόντα μετὰ γναμπτῇσι γένεσσιν·
Ἀμφὶ δέ τ' ἀΐσσονται· ὑπαὶ δέ τε κόμπος ὀδόντων
Γίγνεται· οἱ δὲ μένουσιν ἄφαρ δεινόν περ ἐόντα·
Ὣς ῥα τότ' ἀμφ' Ὀδυσῆα, Διῒ φίλον, ἐσσεύοντο
Τρῶες· ὁ δὲ πρῶτον μὲν ἀμύμονα Δηιοπίτην
Οὔτασεν, ὦμον ὕπερθεν, ἐπάλμενος ὀξέϊ δουρί·
Αὐτὰρ ἔπειτα Θόωνα καὶ Ἔννομον ἐξενάριξε·
Χερσιδάμαντα δ' ἔπειτα, καθ' ἵππων ἀΐξαντα,
Δουρὶ, κατὰ πρότμησιν, ὑπ' ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης,
Νύξεν· ὁ δ' ἐν κονίῃσι πεσὼν ἕλε γαῖαν ἀγοστῷ.
Τοὺς μὲν ἔασ'· ὁ δ' ἄρ' Ἱππασίδην Χάροπ' οὔτασε δουρὶ,
Αὐτοκασίγνητον εὐηγενέος Σώκοιο·
Τῷ δ' ἐπαλεξήσων Σῶκος κίεν, ἰσόθεος φώς·
Στῆ δὲ μάλ' ἐγγὺς ἰὼν, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ὦ Ὀδυσεῦ πολύαινε, δόλων ἆτ', ἠδὲ πόνοιο·

Incitatè feruntur, ille verò prodit alto ex fruticeto,
Acuens album dentem in incurvis malis;
Undique autem *in eum* impetum faciunt; ſtridor verò dentium
Suboritur: ii autem ſuſtinent protinùs, horrendum licet exiſtentem:
Sic ſanè tum undique in Ulyſſem, Jovi charum, incitatè ferebantur
Trojani: ille verò primùm quidem egregium Deiopitem
Vulneravit ſuper humerum, inſiliens acutâ haſtâ;
Deinde verò Thoonem & Ennomum interfecit;
Cherſidamanta verò deinceps, ab equis deſilientem,
Haſtâ, ad umbilicum, ſub clypeo umbone munito,
Vulneravit. Ille verò in pulvere delapſus prehendit terram palmâ.
Atque hos quidem miſſos fecit: Hippaſidem verò Charopa vulneravit haſtâ,
Germanum fratrem generoſi Soci.
Huic autem auxiliaturus Socus venit, par deo vir:
Stetitque valdè propè cum acceſſiſſet, & eum ſermone allocutus eſt;
"O Ulyſſe clariſſime, dolorum inſatiabilis, atque laboris;

Actus aper, (multos Veſulus quem pinifer annos
Defendit, multoſque palus Laurentia,) ſylvâ,
Paſtus arundineâ; poſtquam inter retia ventum eſt,
Subſtitit, infremuitque ferox, & inhorruit armos;
Nec cuiquam iraſci propiúſve accedere virtus.
Sed jaculis tutiſque procul clamoribus inſtant;
Ille autem impavidus partes cunctatur in omnes,
Dentibus infrendens, & tergo decutit haſtas:
Haud aliter—————— *Æn.* X. 707.

Ver. 416.——γναμπτῇσι γένεσσιν] *Al.* γναμπτῇσι γένυσσιν. Minùs rectè. *Barneſius* legendum voluit, γναμπτῆς γενύεσσιν.

Ver. 418. Γίγνεται·] *Al* Γίνεται. Quod perinde eſt. Nam γίνομαι, primam producit.

Ver. 419.———Διῒ φίλον,] Quâ ratione, Διῒ, hic ultimam producat; item, αὐτοκασίγνητον, *ver.* 427; vide ſuprà ad ά, 51.

Ver. 421. Οὔτασεν,] Rurſumque, *ver.* 426, οὔτασε δουρί. Vide ſuprà ad δ', 525; & ad ά, 140.

Ver. 423.——ἀΐξαντα,] *Al.* ἀΐσσοντα.

Ver. 425.——ἐν κονίῃσι πεσὼν,] Vide ſuprà ad ά, 593.

Ibid——ἕλε γαῖαν ἀγοστῷ.] *Cubitis humum pinſobat.* Ennius apud Varron. lib. IV.

Ver. 426.——ἔασ'·] Vide ſuprà ad δ', 42.

Ver. 430.——πολύαινε,] *Schol.* μυθολόγε, σοφέ. Sed nihil opus. Sunt enim hujuſmodi epitheta, *laudi* data; & ſociorum & hoſtium communia.

Σήμερον ἢ δοιοῖσιν ἐπεύξεαι Ἱππασίδῃσι,
Τοιώδ' ἄνδρε κατακτείνας, καὶ τεύχε' ἀπούρας·
Ἤ κεν ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσεις.
Ὣς εἰπὼν, οὔτησε κατ' ἀσπίδα πάντοσε ἴσην·
Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε φαεινῆς ὄβριμον ἔγχος,
Καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρήρειστο·
Πάντα δ' ἀπὸ πλευρῶν χρόα ἔργαθεν· οὐδέ τ' ἔασε
Παλλὰς Ἀθηναίη μιχθήμεναι ἔγκασι φωτός.
Γνῶ δ' Ὀδυσεὺς, ὅ οἱ οὔτι βέλος κατακαίριον ἦλθεν·
Ἂψ δ' ἀναχωρήσας Σῶκον πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἆ δείλ', ἦ μάλα δή σε κιχάνεται αἰπὺς ὄλεθρος·
Ἤτοι μὲν ῥ' ἐμ' ἔπαυσας ἐπὶ Τρώεσσι μάχεσθαι,
Σοὶ δ' ἐγὼ ἐνθάδε φημὶ φόνον καὶ κῆρα μέλαιναν
Ἤματι τῷδ' ἔσσεσθαι· ἐμῷ δ' ὑπὸ δουρὶ δαμέντα,
Εὖχος ἐμοὶ δώσειν, ψυχὴν δ' Ἄϊδι κλυτοπώλῳ.
Ἦ· καὶ ὁ μὲν φύγαδ' αὖτις ὑποστρέψας ἐβεβήκει,
Τῷ δὲ μεταστρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν
Ὤμων μεσσηγὺς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσε·

" Hodie vel duobus gloriabere super Hippasidis,
" Talibus viris interfectis, & armis spoliatis;
" Vel *tu* meâ hastâ percussus animam perdes.
Sic locutus, percussit ad clypeum undique æqualem:
Per clypeum quidem penetravit lucidum rapida hasta,
Et per thoracem affabre factum infixa est;
Omnemque à costis cutem abstulit; neque tamen sivit
Pallas Minerva misceri visceribus viri.
Sensit autem Ulysses, quod sibi nequaquam telum lethale venisset:
Retroque cedens Socum sermone allocutus est;
" Vah! miser, certè omnino jam te assequitur grave exitium:
" *Tu* quidem me cessare fecisti, ne cum Trojanis *jam ampliùs* pugnem;
" Tibi verò ego hic aio cædem & mortem nigram
" Die hoc fore: meâque hastâ domitum,
" Gloriam mihi daturum, animam verò Plutoni equis insigni.
Dixit: & ille quidem in fugam retrò converso gradu abibat;
Ei autem converso tergo hastam infixit
Humerorum in medio, perque pectora trajecit:

Ver. 433. Ἢ κεν ἐμῷ] *Al.* Ἢ σύγ' ἐμῷ. Quod & non inelegans. Vide suprà ad γ', 409.

Ibid. — ὀλέσσεις.] *Al.* ὀλέσσῃς. Quod & ipsum, si præcedat ἢ κεν, non erit inelegans: licèt vir doctissimus, *Henr. Stephanus*, propter præcedentem ἐπεύξεαι, " *non dubium esse quin* ὀλέσσεις *legendum sit*," existimet.

Ver. 434. — οὔτησε] Ex οὐτάω. Nam ex οὐτάζω fit οὔτασε, penultimâ correptâ.

Ver. 435. Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε] Vide suprà ad γ', 357.

Ver. 437. — ἔργαθεν·] Ἀπεῖρξεν, ἀπήγαγεν, ἀπεκόλλησε τῶν πλευρῶν τὴν ἐπιπολὴν, οἷα μὴ προκύψαν εἰς βάθος. *Eustath.*

Ibid. — ἔασε] Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 439. — ὅ οἱ] Vide suprà ad α', 537.

Ver. 446. — ἐβεβήκει,] Si vocem, βέβηκε tulisset versus, at non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad α', 37.

Ver. 447. — μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν] Non, πῆξεν ἐν μεταφρένῳ, sed, μεταφρένῳ ἔμπηξεν.

Ver.

Δούπησεν δὲ πεσών· ὁ δ' ἐπεύξατο δῖος Ὀδυσσεύς·
Ὦ Σῶχ', Ἱππάσου υἱὲ δαΐφρονος ἱπποδάμοιο,
Φθῆ σε τέλος θανάτοιο κιχήμενον, οὐδ' ὑπάλυξας.
Ἆ δείλ', οὐ μὲν σοί γε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
Ὄσσε καθαιρήσουσι θανόντι περ, ἀλλ' οἰωνοὶ
Ὠμησταί σ' ἐρύσουσι, περὶ πτερὰ πυκνὰ βαλόντες·
Αὐτὰρ ἐπεί κε θάνω, κτεριοῦσί με δῖοι Ἀχαιοί.
Ὣς εἰπών, Σώκοιο δαΐφρονος ὄβριμον ἔγχος
Ἔξω τε χροὸς εἷλκε, καὶ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης·
Αἷμα δέ οἱ σπασθέντος ἀνέσσυτο, κῆδε δὲ θυμόν·
Τρῶες δὲ μεγάθυμοι, ἐπεὶ ἴδον αἷμ' Ὀδυσῆος,
Κεκλόμενοι καθ' ὅμιλον ἐπ' αὐτῷ πάντες ἔβησαν·
Αὐτὰρ ὅγ' ἐξοπίσω ἀνεχάζετο, αὖε δ' ἑταίρους·
Τρὶς μὲν ἔπειτ' ἤϋσεν, ὅσον κεφαλὴ χάδε φωτός,
Τρὶς δ' ἄϊεν ἰάχοντος ἀρηΐφιλος Μενέλαος·

Fragorem autem edidit cadens: insultavitque *illi* nobilis Ulysses;
" O Soce, Hippasi fili bellicosi equûm domitoris,
" Occupavit te finis mortis deprehensum, nec effugisti.
" Vah! miser, non quidem tibi pater & veneranda mater
" Oculos compriment mortuo videlicet, sed alites
" Cruda vorantes te diripient, circum alis crebris verberatum:
" Sed ubi *ego* mortuus fuero, justa facient mihi generosi Achivi.
Sic fatus, Soci bellicosi validam hastam
Eque cute *suâ* traxit, & clypeo umbone munito:
Sanguis autem ei extractâ hastâ erumpebat, angebatque *illi* animum.
Trojani verò magnanimi postquam viderunt sanguinem Ulyssis,
Cohortantes per turbam in ipsum omnes iverunt.
Verùm is retrocedebat, inclamabatque socios:
Ter quidem tum clamavit, quantum caput capiebat viri;
Ter autem audivit clamantem bellicosus Menelaus:

Ver. 449. Δούπησεν] Vide suprà ad Δ, 455, 504.

Ver. 452. Ἆ δεῖλ', οὐ μέν σοί γε]

Δύσμορος, οὐ μέν σοί γε———
Plutarch. de Consolat. ad Apoll.

Heu! terrâ ignotâ, canibus data præda Latinis
Alitibusque jaces! nec te tua funera mater
Produxi, pressive oculos, aut vulnera lavi,
Veste tegens——— *Æn.* IX. 485.

Hic nunc, metuende, jace; non te optima mater
Condet humi, patriove onerabit membra sepulchro:
Alitibus linquêre feris, aut gurgite mersum
Unda feret, piscesque impasti vulnera lambent. *Æn.* X. 557.

Ver. 454. Ὠμησταί σ' ἐρύσουσι,] Ita edidit *Barnesius*: Ex MSS. ἐρύσουσι· ex conjecturâ, σε, *Vulgg.* Ὠμησταὶ ἐρύουσι. Quod & ipsum ferri possit.

Ibid.———περὶ πτερὰ πυκνὰ βαλόντες·] Pulchrè depingunt hæc verba, & quasi ob oculos ponunt, aves rapaces prædam alis inter diripiendum verberantes. Ut rectè annotavit *Popius*.

Ver. 458.———κῆδε δὲ θυμόν·] *Barnesius* edidit, κῆδε δ' ἔ θυμόν. Quod eodem redit.

Ver. 459. Τρῶες δὲ] Quâ ratione, δὲ, hîc producatur, vide suprà ad Δ, 51.

Ibid.———ἐπεὶ ἴδον αἷμ' Ὀδυσῆος Κεκλόμενοι——ἔβησαν]

———Ocyùs ensem
Æneas, viso Tyrrheni sanguine lætus,
Eripit à femore, & trepidanti fervidus instat. *Æn.* X. 786.

Ver. 463. Τρὶς δ' ἄϊεν ἰάχοντος] Vide suprà ad Δ, 456.

Ver-

Αἶψα δ' ἄρ' Αἴαντα προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα·
Αἶαν διογενὲς, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν,
Ἀμφί μ' Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἵκετ' ἀϋτὴ,
Τῷ ἰκέλη, ὡς εἴ ἑ βιώατο μοῦνον ἐόντα
Τρῶες ἀποτμήξαντες ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ·
Ἀλλ' ἴομεν καθ' ὅμιλον· ἀλεξέμεναι γὰρ ἄμεινον.
Δείδω, μή τι πάθῃσιν ἐνὶ Τρώεσσι μονωθεὶς,
Ἐσθλὸς ἐών· μεγάλη δὲ ποθὴ Δαναοῖσι γένηται.
Ὣς εἰπὼν, ὁ μὲν ἦρχ', ὁ δ' ἅμ' ἕσπετο ἰσόθεος φώς.
Εὗρον ἔπειτ' Ὀδυσῆα, Διῒ φίλον· ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτὸν
Τρῶες ἕπονθ', ὡσεί τε δαφοινοὶ θῶες ὄρεσφιν
Ἀμφ' ἔλαφον κεραὸν βεβλημένον, ὅν τ' ἔβαλ' ἀνὴρ
Ἰῷ ἀπαὶ νευρῆς· τὸν μέν τ' ἤλυξε πόδεσσι
Φεύγων, ὄφρ' αἷμα λιαρὸν καὶ γούνατ' ὀρώρῃ·
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τόνγε δαμάσσεται ὠκὺς ὀϊστὸς,
Ὠμοφάγοι μιν θῶες ἐν οὔρεσι δαρδάπτουσιν,
Ἐν νέμεϊ σκιερῷ· ἐπί τε λῖν ἤγαγε δαίμων
Σίντην· θῶες μέν τε διέτρεσαν, αὐτὰρ ὁ δάπτει·

Confestimque Ajacem allocutus est propè existentem:
" Ajax nobilissime, Telamonie, princeps populorum,
" Circa me Ulyssis magnanimi venit clamor,
" Ei similis, ac si eum violenter urgerent solum existentem
" Trojani interclusum in acri pugnâ.
" Quare eamus per turbam; opitulari enim melius.
" Timeo, nè quid patiatur *humanitus* inter Trojanos solus relictus,
" Strenuus cum sit: magnum autem desiderium Danaos subeat.
Sic fatus, ipse quidem præibat, ille verò unà sequebatur par deo vir.
Invenerunt deinde Ulyssem, Jovi charum; circa verò ipsum
Trojani simul ibant, sicut perquam avidi cædis thoes in montibus
Circa cervum cornutum vulneratum, quem utique vulnerârit vir
Sagittâ à nervo *missâ*: ac illum quidem evadit pedibus
Fugiens, quamdiu sanguis tepidus, & genua moventur:
Sed postquam hunc domuerit velox sagitta,
Cruda vorantes eum thoes in montibus dilaniando vorant,
In nemore umbroso: leonem autem adducit fortuna
Exitialem: tum thoes quidem diffugiunt, atque ille eos vescitur;

Ver. 466. —— ἵκετ' ἀϋτὴ,] *Al.* ἵκετο φωνή.

Ver. 470. —— πάθῃσιν ἐνὶ] *Al.* πάθῃσι μετά.

Ver. 472. —— ὁ δ' ἅμ' ἕσπετο] Aptè & ad personam Ajacis, & ad rem in periculo constitutam, ὅτι ἀνυφαινεῖ, καὶ ἅμα ἕπεται βοηθῶν. Ut rectè notavit *Eustathius*.

Ver. 473. —— Διῒ φίλον·] Quâ ratione, Διῒ, hîc ultimam producat; item αἷμα, *ver.* 477; & τὲ, *ver.* 480; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 475. Ἀμφ' ἔλαφον κεραὸν βεβλημένον,]
——Qualis conjectâ cerva sagittâ,
Quam procul incautam——fixit
Pastor agens telis, liquitque volatile ferrum
Nescius; illa fugâ sylvas saltusque peragrat
Dictæos; hæret lateri letalis arundo.
Æn. IV. 69.

Ibid. —— ὅν τ' ἔβαλ' ἀνὴρ] *Al.* ὅν γ' ἔβαλ' ἀνήρ. Quorum utrumque eandem habent vim; " *Quem utique vulnerârit aliquis.*"

Ver. 476. Ἰῷ ἀπαὶ νευρῆς·] Ita edidit *Barnesius* ex *ver.* 663, infrà: Ubi & vulgò scriptum est, ἀπαί. Plurimi hoc in loco legunt, ἀπό. Quod & ipsum ferri possit: Vide ad ά, 51.

Ὣς ῥα τότ' ἀμφ' Ὀδυσῆα δαΐφρονα ποικιλομήτην
Τρῶες ἕπον πολλοί τε καὶ ἄλκιμοι· αὐτὰρ ὅ γ' ἥρως
Ἀΐσσων ᾧ ἔγχει ἀμύνετο νηλεὲς ἦμαρ.
Αἴας δ' ἐγγύθεν ἦλθε, φέρων σάκος ἠΰτε πύργον,
Στῆ δὲ παρέξ· Τρῶες δὲ διέτρεσαν ἄλλυδις ἄλλος.
Ἤτοι τὸν Μενέλαος ἀρήϊος ἔξαγ' ὁμίλου
Χειρὸς ἔχων, εἵως θεράπων σχεδὸν ἤλασεν ἵππους·
Αἴας δὲ Τρώεσσιν ἐπάλμενος εἷλε Δόρυκλον
Πριαμίδην, νόθον υἱόν· ἔπειτα δὲ Πάνδοκον οὖτα·
Οὖτα δὲ Λύσανδρον, καὶ Πύρασον, ἠδὲ Πυλάρτην.
Ὡς δ' ὁπότε πλήθων ποταμὸς πεδίονδε κάτεισι
Χειμάρρους κατ' ὄρεσφιν, ὀπαζόμενος Διὸς ὄμβρῳ,
Πολλὰς δὲ δρῦς ἀζαλέας, πολλὰς δέ τε πεύκας
Ἐσφέρεται, πολλὸν δέ τ' ἀφυσγετὸν εἰς ἅλα βάλλει·
Ὣς ἔφεπε κλονέων πεδίου τότε φαίδιμος Αἴας,
Δαΐζων ἵππους τε καὶ ἀνέρας· οὐδέ πω Ἕκτωρ
Πεύθετ'· ἐπεί ῥα μάχης ἐπ' ἀριστερὰ μάρνατο πάσης,
Ὄχθας πὰρ ποταμοῖο Σκαμάνδρου· τῇ ῥα μάλιστα

Sic tunc circa Ulyssem bellicosum versutum
Trojani simul ibant multique & fortes: sed ille heros
Ruens suâ hastâ propulsabat crudelem diem.
Ajax verò prope accessit, ferens scutum velut turrim;
Stetitque juxta: Trojani autem perterrefacti diffugerunt alio alius.
Atque hunc quidem Menelaus Mavortius eduxit è turbâ
Manu tenens, donec famulus prope egisset equos.
Ajax autem Trojanis insiliens interfecit Doryclum
Priamidem, nothum filium; deinde verò Pandocum vulneravit;
Vulneravit & Lysandrum, & Pyrasum, & Pylartem.
Ut verò cum inundans flumen in campum decurrit
Torrens de montibus, urgente Jovis imbre,
Multasque quercus aridas, multasque larices
Secum rapit, multumque limum in mare projicit:
Sic insequebatur turbans per campum tunc illustris Ajax,
Concîdens equosque & viros: necdum Hector
Audierat; quippe pugnæ in sinistrâ parte præliabatur totius,
Ripas juxta fluvii Scamandri; ubi maximè

Ver. 483. Τρῶες ἕπον πολλοί] Vide suprà ad δ', 202. Nonnulli hîc malè; Τρῶες ἕποντο πολλοί.

Ver. 484.—ᾧ ἔγχει] *Al.* ὦ ἔγχεϊ. Minùs rectè. Si enim divisim legatur, scribendum erat ᾧ ἔγχε'. Ut rectè notavit *Barnesius*.

Ver. 487.———τὸν] *Ulyssem*.

Ver. 490. Πριαμίδην,] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 491. Οὖτα] Vide suprà ad δ', 525.

Ver. 492. Ὡς δ' ὁπότε πλήθων ποταμὸς] —aut rapidus montano flumine torrens
Sternit agros, sternit sata læta boumque labores,
Præcipitesque trahit sylvas—*Æn.* II. 305.
Non sic, aggeribus ruptis cùm spumeus amnis
Exiit, oppositasque evicit gurgite moles,
Fertur in arva furens cumulo, camposque per omnes
Cum stabulis armenta trahit.—*Ibid.* 496.

Ver. 496.——κλονέων πεδίου τότε] *Barnesius* ex conjecturâ legendum velit, πεδίον κάτα. Sed nihil opus. Facilè enim subintelligitur istud κάτα.

Ver

Ἀνδρῶν πίπτε κάρηνα, βοὴ δ' ἄσβεστος ὀρώρει,
Νέστορά τ' ἀμφὶ μέγαν καὶ ἀρήϊον Ἰδομενῆα.
Ἕκτωρ μὲν μετὰ τοῖσιν ὁμίλει, μέρμερα ῥέζων
Ἔγχεΐ θ', ἱπποσύνῃ τε· νέων δ' ἀλάπαζε φάλαγγας.
Οὐδ' ἄν πω χάζοντο κελεύθου δῖοι Ἀχαιοί,
Εἰ μὴ Ἀλέξανδρος, Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο,
Παῦσεν ἀριστεύοντα Μαχάονα, ποιμένα λαῶν,
Ἰῷ τριγλώχινι βαλὼν κατὰ δεξιὸν ὦμον·
Τῷ ῥα περίδδεισαν μένεα πνείοντες Ἀχαιοί,
Μήπως μιν, πολέμοιο μετακλινθέντος, ἕλοιεν·
Αὐτίκα δ' Ἰδομενεὺς προσεφώνεε Νέστορα δῖον·
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Ἄγρει, σῶν ὀχέων ἐπιβήσεο· πὰρ δὲ Μαχάων
Βαινέτω· ἐς νῆας δὲ τάχισ' ἔχε μώνυχας ἵππους·
Ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων,
Ἰούς τ' ἐκτάμνειν, ἐπί τ' ἤπια φάρμακα πάσσειν.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Αὐτίκα δ' ὧν ὀχέων ἐπεβήσατο· πὰρ δὲ Μαχάων
Βαῖν', Ἀσκληπιοῦ υἱὸς ἀμύμονος ἰητῆρος·
Μάστιξεν δ' ἵππους, τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην

Virorum cadebant capita, clamorque immensus exortus erat,
Nestoraque circa magnum & Mavortium Idomeneum.
Hector utique inter hos versabatur, ardua patrans
Hastâque, equestrique virtute; juvenumque vastabat phalangas.
Necdum *tamen* cessissent de viâ nobilis Achivi,
Nisi Alexander, Helenæ maritus comas pulchræ,
Cessare fecisset à strenuè pugnando Machaonem pastorem populorum,
Sagittâ tres hamos habente perculsum ad dextrum humerum:
De hoc nempe pertimuerunt robur spirantes Achivi,
Ne fortè eum, pugnâ inclinatâ, interficerent:
Statim autem Idomeneus allocutus est Nestora nobilem;
" O Nestor Neleide, magna gloria Achivorum,
" Age, tuos currus conscende, juxtaque Machaon
" Ascendat: adque naves celerrimè dirige solidos ungulis equos,
" Medicus enim vir multis æquiparandus aliis,
" Sagittisque excidendis, mitibusque pharmacis inspergendis.
Sic dixit, neque non obsecutus est Gerenius eques Nestor:
Statim autem suos currus conscendit; juxtaque Machaon
Ascendit, Æsculapii filius eximii medici:
Scuticâ autem verberabat equos, hi verè non inviti volabant

Ver. 500.——ὀρώρει,] Vide suprà ad ά, 37; & ad β', 810.

Ver. 502.——ὁμίλει,] *Al.* ὁμίλεε. Quod & ad versum paulò numerosius.

Ver. 505.——Ἀλέξανδρος, Ἑλένης] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 512.——ἐπιβήσεο·] Vide suprà ad β', 35; & ad ά, 209.

Ver. 513.——μώνυχας ἵππους·] —solido—ungula cornu. *Georgic.* III. 88.

Ver. 516.——ἱππότα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 517. ——— ἐπεβήσατο·] *Vulgg.* ἐπεβήσετο. Vide suprà ad β', 35; & ad ά, 209.

Ver.

Νῆας ἔπι γλαφυράς· τῇ γὰρ φίλον ἔπλετο θυμῷ.
Κεβριόνης δὲ Τρῶας ὀρινομένους ἐνόησεν,
Ἕκτορι παρβεβαώς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἕκτορ, νῶϊ μὲν ἐνθάδ' ὁμιλέομεν Δαναοῖσιν,
Ἐσχατιῇ πολέμοιο δυσηχέος· οἱ δὲ δὴ ἄλλοι
Τρῶες ὀρίνονται ἐπιμὶξ ἵπποι τε καὶ αὐτοί.
Αἴας δὲ κλονέει Τελαμώνιος· εὖ δέ μιν ἔγνων·
Εὐρὺ γὰρ ἀμφ' ὤμοισιν ἔχει σάκος· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς
Κεῖσ' ἵππους τε καὶ ἅρμ' ἰθύνομεν, ἔνθα μάλιστα
Ἱππῆες πεζοί τε κακὴν ἔριδα προβαλόντες,
Ἀλλήλους ὀλέκουσι· βοὴ δ' ἄσβεστος ὄρωρεν.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἵμασεν καλλίτριχας ἵππους
Μάστιγι λιγυρῇ· τοὶ δὲ, πληγῆς ἀΐοντες,
Ῥίμφ' ἔφερον θοὸν ἅρμα μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιούς,
Στείβοντες νέκυάς τε καὶ ἀσπίδας· αἵματι δ' ἄξων
Νέρθεν ἅπας πεπάλακτο, καὶ ἄντυγες αἱ περὶ δίφρον,
Ἃς ἄρ' ἀφ' ἱππείων ὁπλέων ῥαθάμιγγες ἔβαλλον,
Αἵ τ' ἀπ' ἐπισσώτρων· ὁ δὲ ἵετο δῦναι ὅμιλον

Naves versus cavas: eò enim *ire* gratum erat animo.
Cebriones intereà Trojanos turbatos animadvertit,
Juxta Hectorem in curru sedens, & ipsum verbis affatus est;
" Hector, nos quidem hîc versamur inter Danaos,
" In extremitate pugnae horrisonae: at sanè caeteri
" Trojani turbantur promiscuè equique & ipsi.
" Ajax scilicet turbat eos Telamonius: *Bene* utiquè ipsum novi;
" Latum enim circa humeros gerit scutum: Sed & nos
" Illuc equosque & currum dirigamus, ubi maximè
" Equites peditesque, pernicioso certamine strenuè conserto,
" Mutuò se occidunt; clamor autem immensus exortus est.
Sic fatus, verberavit jubis pulchros equos
Scuticâ argutâ: illi autem, verbera sentientes,
Velociter agebant celerem currum inter Trojanos & Achivos,
Calcantes cadaveraque & scuta: Sanguine autem axis
Subtùs totus foedabatur, & ambitus qui *erant* circa sellam currûs,
Quos utique ab equinis ungulis guttae aspergebant,
Atque à canthis: Ille autem cupiebat ingredi turbam

Ver. 521.——Τρῶας ὀρινομένους] Ab *Ajace* in *dextro* cornu, *ver.* 496.

Ver. 530.——ὄρωρεν.] De horum *Temporum* ratione, ὀλέκουσι & ὄρωρεν· vide suprà ad ά, 37.

Ver. 531.——ἵμασεν·] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 532. Μάστιγι λιγυρῇ·] Quâ ratione, μάστιγι, hîc ultimam producat; item τὶ, *ver.* 541; & ἐντροπαλιζόμενος, *ver.* 546; vide suprà ad ά, 51.

Ibid.——πληγῆς ἀΐοντες,]
—audit currus habenas. *Georgic.* I. 514.

Ver. 534. Στείβοντες νέκυάς τε——αἵματι δ' ἄξων]
——equos alacer media inter praelia
Turnus
Fumantes sudore quatit, miserabile caesis
Hostibus insultans; spargit rapida ungula
rores
Sanguineos, mixtâque cruor calcatur arenâ.
Æn. XII. 337.

Quem locum *Macrobius* inter eos recenset, in quibus Poëtarum, " *par penè splendor* " *berum est.*" Lib. V. cap. 12.

Ver. 536. Ἃς ἄρ'] *Quos utique.* Nequaquam enim hîc supervacaneum est istud ἄρ'.

Ver. 537.————ὁ δὲ] Hector.

Ver.

Ἀνδρόμεον, ἔγχεΐ τε, μεταλμενος· ἐν δὲ κυδοιμὸν
Ἧκε κακὸν Δαναοῖσι, μίνυνθα δὲ χάζετο δουρός.
Αὐτὰρ ὁ τῶν ἄλλων ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν
Ἔγχεΐ τ', ἄορί τε, μεγάλοισί τε χερμαδίοισιν·
Αἴαντος δ' ἀλέεινε μάχην Τελαμωνιάδαο.
Ζεὺς δὲ πατὴρ Αἴανθ' ὑψίζυγος ἐν φόβον ὦρσε·
Στῆ δὲ ταφών, ὄπιθεν δὲ βάλεν σάκος ἑπταβόειον·
Τρέσσε δὲ παπτήνας ἐφ' ὁμίλου, θηρὶ ἐοικὼς,
Ἐντροπαλιζόμενος, ὀλίγον γόνυ γουνὸς ἀμείβων.
Ὡς δ' αἴθωνα λέοντα βοῶν ἀπὸ μεσσαύλοιο
Ἐσσεύοντο κύνες τε καὶ ἀνέρες ἀγροιῶται,
Οἵ τε μιν οὐκ εἰῶσι βοῶν ἐκ πῖαρ ἑλέσθαι,
Πάννυχοι ἐγρήσσοντες· ὁ δὲ κρειῶν ἐρατίζων
Ἰθύει· ἀλλ' οὔτι πρήσσει· θαμέες γὰρ ἄκοντες
Ἀντίοι ἀΐσσουσι θρασειάων ἀπὸ χειρῶν,

Virorum, perrumpereque, insiliens; tumultumque
Immisit malum Danais, parúmque cessabat ab hastâ.
Ac quidem aliorum obibat ordines virorum
Hastâque, enseque, magnisque saxis:
Ajacis autem vitabat pugnam Telamonii.
Jupiter verò pater Ajaci in alto sedens metum incussit:
Stetit verò attonitus, in tergum autem rejecit scutum septem tabulis pellibus munitum;
Pavefactus autem recedebat, circumspiciens in turbâ, feræ similis,
Subinde se convertens, lentè genua alternans.
Ut verò fervidum leonem boum à stabulo
Abigunt canesque & viri rustici,
Qui utique ipsum non sinunt boum pinguedinem eripere,
Totam noctem vigilantes; ille autem carnium cupidus
Rectà irruit; sed nihil proficit; frequentia enim jacula
Adversa volant audacibus à manibus,

Ver. 539. ——μίνυνθα δὲ χάζετο δουρός.] *Pugnâ continenti & non intermissâ urgebat.* Eustathius reddit, οἷα δηλαδὴ ταχὺ ὑποφανεὶς εἰς μάχην. Scholiastes, Ὀλίγον ἀνεχώρει, ἵνα σύμβολος τοῦ δόρατι χρῆτο. Neuter videtur rem assecutus. Utique, si μίνυνθα hîc ita accipiendum sit, ut Latino, [*paullulum* vel *parumper*] respondeat; tum sententia erit, "*Paullulum autem evitavit hastam,*" scilicet Ajacis: Quod tamen minùs convenit cum sequente, Αὐτάρ.

Ver. 542. Αἴαντος δ'] *Aristoteles, Rhetoric. lib.* II. *cap.* 9. locum hunc versu altero adjecto citat;

Αἴαντος δ' ἀλέεινε μάχην Τελαμωνιάδαο,
Ζεὺς γάρ οἱ νεμέσασχ' ὅτ' ἀμείνονι φωτὶ μάχοιτο.

Plutarchus item, *de audiendis Poëtis*, versum istum posteriorem citat,

Ζεὺς γάρ τοι νεμεσᾷ, ὅτ' ἀμείνονι φωτὶ μάχοιο.

Sed utrùm ex hoc loco, an infrà ex *Iliad.* ξ. *ver.* 99, non constat.

Ver. 543. Ζεὺς δὲ πατὴρ—ἐν φόβον ὦρσε. Στῆ δὲ ταφὼν—Τρέσσε δὲ παπτήνας] Aptè hunc accommodavit *Plutarchus* ad *Pompeium*, jam tum quum castra ejus à *Cæsare* essent post prælium expugnata. *Plutarch. in Pompeio.*

Ver. 546. ——ὀλίγον γόνυ γουνὸς ἀμείβων.] *Paulatim incedens*, βάδην.

Ver. 547. Ὡς δ' αἴθωνα λέοντα]

——Ceu sævum turba leonem
Cum telis premit infensis; at territus ille,
Asper, acerba tuens, retro redit; & neque terga
Ira dare aut virtus patitur; nec tendere contrà
Ille, quidem hoc cupiens, potis est per tela virosque:
Haud aliter retrò dubius vestigia Turnus
Improperata refert, & mens exæstuat irâ.
Æn. IX. 792.

Καιόμεναί τε δεταὶ, τάς τε τρεῖ, ἐσσύμενός περ·
Ἠῶθεν δ' ἀπονόσφιν ἔβη τετιηότι θυμῷ·
Ὣς Αἴας τότ' ἀπὸ Τρώων τετιημένος ἦτορ
Ἤϊε πόλλ' ἀέκων· περὶ γὰρ δίε νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Ὡς δ' ὅτ' ὄνος παρ' ἄρουραν ἰὼν ἐβιήσατο παῖδας
Νωθὴς, ᾧ δὴ πολλὰ περὶ ῥόπαλ' ἀμφὶς ἐάγῃ,
Κείρει τ' εἰσελθὼν βαθὺ λήϊον· οἱ δέ τε παῖδες
Τύπτουσιν ῥοπάλοισι· βίη δέ τι νηπίη αὐτῶν·
Σπουδῇ τ' ἐξήλασσαν, ἐπεί τ' ἐκορέσσατο φορβῆς·
Ὣς τότ' ἔπειτ' Αἴαντα μέγαν Τελαμώνιον υἱὸν
Τρῶες ὑπέρθυμοι τηλεκλειτοί τ' ἐπίκουροι,
Νύσσοντες ξυστοῖσι μέσον σάκος, αἰὲν ἕποντο.
Αἴας δ' ἄλλοτε μὲν μνησάσκετο θούριδος ἀλκῆς,
Αὖτις ὑποστρεφθεὶς, καὶ ἐρητύσασκε φάλαγγας
Τρώων ἱπποδάμων· ὁτὲ δὲ τρωπάσκετο φεύγειν·
Πάντας δὲ προέεργε θοὰς ἐπὶ νῆας ὁδεύειν·
Αὐτὸς δὲ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν θῦνε μεσηγὺ

Incensasque faces, quas nempè horrens recedit, incitatus licèt:
Manè autem seorsùm discedit moesto animo:
Sic Ajax tunc à Trojanis tristis corde
Abiit admodùm invitus; valdè enim timebat navibus Achivorum.
Ut verò cum asinus in arvum ingressus prævalet pueris
Tardus, in quem utique multi baculi circum fracti sunt,
Tondetque ingressus altam segetem; pueri verò
Verberant baculis; at vis infirma est ipsorum;
Vixque expellunt, nec nisi postquam saturatus sit pabulo:
Sic tunc dein Ajacem magnum Telamonium filium
Trojani magnanimi & è longinquo vocati socii,
Percutientes hastilibus medium scutum, continenter sequebantur.
Ajax verò nunc quidem recordabatur impetuosæ fortitudinis,
Retrò conversus, & cohibebat phalangas
Trojanorum equûm domitorum; nunc verò vertebat se ad fugam;
Omnibus autem se opposuit, ne celeres ad naves irent:
Ipse verò Trojanorum & Achivorum furebat in medio

Ver. 553. Καιόμεναί τε δεταὶ, τάς τε τρεῖ, ἐσσύμενός περ·] Impetum subitò repressum, cursuque in medio identidem impeditum, pulchrè depingunt numeri isti quodammodo impediti, τάς τε τρεῖ, ἐσσύμενός περ. *Aristoteles, Histor. Animal. lib.* IX. *cap.* 44, versum hunc isto modo legit; Καιόμεναι δᾶδες, τάς τε τρομεῖ ἐσσύμενός περ. Nempe memoriter, ut fit, versiculum citavit: Uti rectè annotavit *Barnesius.*

Ver. 557. Ὡς δ' ὅτ' ὄνος] Βραδεῖαν πορείαν, ἀήττητον ἐν τῷ καρτερεῖν, οὕτως ἔδειξεν. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, §. 10. Ταῖς γὰρ φύσεσι τῶν ζώων, [Ὄνου καὶ Λέοντος,] καὶ τὸ ὀκνηρὸν πρὸς φυγὴν, καὶ τὸ ταχὺ πρὸς μάχην, τοῦ ἥρωος δεδήλωκεν. *Schol.* Asinus nimirum, *Homeri* temporibus, nondum erat animal despectui & ludibrio habitum.

Ver. 558.——ᾧ δὴ] *In quem scilicet*; *in quem utique.* Ut adeo nequaquam supervacaneum sit istud, δή.

Ibid.——περὶ ῥόπαλ'] Quâ ratione, περὶ, hîc ultimam producat; item σάκει, *ver.* 571; & ἀπαινύμενοι, *ver.* 581; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 560.——δέ τι] *Al.* δέ τε.

Ver. 561.——ἐκορέσσατο] Notandus maximè *proprius* Vocis Mediæ usus: "*Postquam* "*saturaverit se.*" Vide suprà ad γ', 141.

Ver. 564.——μέσον σάκος,] *Al.* μέγα σάκος.

Ver.

Ἱστάμενος· τὰ δὲ δοῦρα θρασειάων ἀπὸ χειρῶν,
Ἄλλα μὲν ἐν σάκεϊ μεγάλῳ πάγεν, ὄρμενα πρόσσω·
Πολλὰ δὲ καὶ μεσσηγὺ, πάρος χρόα λευκὸν ἐπαυρεῖν,
Ἐν γαίῃ ἵσταντο, λιλαιόμενα χροὸς ἆσαι.
Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησ' Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱὸς,
Εὐρύπυλος, πυκινοῖσι βιαζόμενον βελέεσσι,
Στῆ ῥα παρ' αὐτὸν ἰὼν, καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ,
Καὶ βάλε Φαυσιάδην Ἀπισάονα, ποιμένα λαῶν,
Ἧπαρ ὑπὸ πραπίδων, εἶθαρ δ' ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν·
Εὐρύπυλος δ' ἐπόρουσε, καὶ αἴνυτο τεύχε' ἀπ' ὤμων.
Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησεν Ἀλέξανδρος θεοειδὴς
Τεύχε' ἀπαινύμενον Ἀπισάονος, αὐτίκα τόξον
Εἷλκεν ἐπ' Εὐρυπύλῳ, καί μιν βάλε μηρὸν ὀϊστῷ
Δεξιόν· ἐκλάσθη δὲ δόναξ, ἐβάρυνε δὲ μηρόν.
Ἂψ δ' ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο, κῆρ' ἀλεείνων,
Ἤϋσεν δὲ διαπρύσιον Δαναοῖσι γεγωνώς·
Ὦ φίλοι Ἀργείων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Στῆτ' ἐλελιχθέντες, καὶ ἀμύνετε νηλεὲς ἦμαρ
Αἴανθ', ὃς βελέεσσι βιάζεται· οὐδέ ἕ φημι

Stans: at jacula audacibus à manibus,
Alia quidem in scuto magno figebantur, impetu acta adversus;
Multa verò & in medio spatio, antequam corpus candidum attingerent,
In terrâ stabant, cupientia corpore se saturare.
Hunc autem ut vidit Euæmonis præclarus filius,
Eurypylus, crebris oppressum jaculis;
Stetit juxta eum profectus, & jaculatus est hastâ splendidâ,
Et percussit Phausiadem Apisaonem, pastorem populorum,
Hepar subter præcordia; continuòque genua solvit:
Eurypylus autem insiliit, & auferebat arma ab humeris.
Hunc autem ut animadvertit Alexander divinâ formâ præditus
Arma auferentem Apisaonis, statim arcum
Adduxit in Eurypylum, & ei percussit femur sagittâ
Dextrum: fracta est autem arundo, & gravi dolore affecit femur.
Retrò autem sociorum ad agmen recedebat, mortem evitans,
Vociferatusque est altâ voce Danaos inclamans;
" O amici, Argivorum ductores, & principes,
" Consistite conversi, & arcete sævum diem
" Ab Ajace, qui telis obruitur; nec ipsum opinor

Ver. 571.—πάγεν,] Vide suprà ad δ', 185.

Ver. 572.——λευκὸν ἐπαυρεῖν,] *Al.* χαλκὸν ἐπαυρεῖν.

Ver. 573.——λιλαιόμενα χροὸς ἆσαι.] Ἐν πᾶσι δὲ τὸ Ἐνέργειαν ποιεῖν, εὐδοκιμεῖ· οἷον ἐν τοῖσδε,—" ἐπιπτέσθαι μενεαίνων"—καὶ, " λιλαιόμενα χροὸς ἆσαι." Ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις, διὰ τὸ ἔμψυχα εἶναι, ἐνεργοῦντα φαίνεται. *Aristot. Rhetoric. lib.* III. *cap.* 11. Vide suprà ad δ', 126. Οἱ ποιηταὶ—πρὸς τὰς ἐμφάσεις καὶ τὰς μιμήσεις καὶ ὀνοματοποιίας χρῶνται καὶ μεταφοραῖς—λέγοντες καὶ τὰ βέλη φίεσθαι " λιλαιόμενα χροὸς ἆσαι. *Plutarch. Symposiac. lib.* IX. *Probl.* 15. Simili ferè Metaphorâ usus est *Virgilius*;

Hasta——altè *bibit* acta cruorem.

Æn. XI. 804.

Ver. 576.——ἀκόντισε] Vide suprà ad δ', 140.

Ver. 579.——αἴνυτο] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 582. Εἷλκεν] *Al.* Ἕλκετ'.

Φεύξεσθ' ἐκ πολέμοιο δυσηχέος· ἀλλὰ μάλ' ἄντην
Ἵστασθ' ἀμφ' Αἴαντα μέγαν, Τελαμώνιον υἱόν.
Ὣς ἔφατ' Εὐρύπυλος βεβλημένος· οἱ δὲ παρ' αὐτὸν
Πλησίοι ἔστησαν, σάκε' ὤμοισι κλίναντες,
Δούρατ' ἀνασχόμενοι· τῶν δ' ἀντίος ἤλυθεν Αἴας·
Στῆ δὲ μεταστρεφθεὶς, ἐπεὶ ἵκετο ἔθνος ἑταίρων.
Ὣς οἱ μὲν μάρναντο, δέμας πυρὸς αἰθομένοιο.
Νέστορα δ' ἐκ πολέμοιο φέρον Νηλήϊαι ἵπποι
Ἱδρῶσαι· ἦγον δὲ Μαχάονα, ποιμένα λαῶν.
Τὸν δὲ ἰδὼν ἐνόησε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
Εἱστήκει γὰρ ἐπὶ πρύμνῃ μεγακήτεϊ νηῒ,
Εἰσορόων πόνον αἰπὺν, ἰωκά τε δακρυόεσσαν·
Αἶψα δ' ἑταῖρον ἑὸν Πατρόκληα προσέειπε,
Φθεγξάμενος παρὰ νηός· ὁ δὲ κλισίηθεν ἀκούσας
Ἔκμολεν ἶσος Ἄρηϊ· κακοῦ δ' ἄρα οἱ πέλεν ἀρχή.
Τὸν πρότερος προσέειπε Μενοιτίου ἄλκιμος υἱός·
Τίπτε με κικλήσκεις, Ἀχιλεῦ, τί δέ σε χρεὼ ἐμεῖο;
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·

« Evasurum ex pugnâ horrisonâ: sed omnino contrà
« Consistite circum Ajacem magnum, Telamonium filium.
Sic dixit Eurypylus vulneratus: Illi autem juxta ipsum
Propinqui constiterunt, scuta humeris inclinantes,
Hastas elevantes; His autem obvius iit Ajax:
Stetitque conversus, ut venit ad agmen sociorum.
Sic hi quidem pugnabant, instar ignis ardentis.
Nestorem verò è prœlio ferebant Neleiæ equæ
Sudantes; ducebantque Machaonem, pastorem populorum.
Hunc autem prospiciens agnovit pedibus celer nobilis Achilles;
Stabat enim in extremâ ingenti navi,
Intuens laborem gravem, fugamque lachrymosam:
Statim verò socium suum Patroclum allocutus est,
Clamans è navi; Ille autem ex tentorio ut audivit,
Prodiit par Marti: Mali autem ei fuit principium.
Hunc prior allocutus est Menœtii fortis filius;
« Cur me vocas, Achille; quid autem tibi opus est me?
Hunc autem respondens allocutus est pedibus velox Achilles;

Ver. 592.—ἔστησαν] Ita edidit *Barnesius* ex MS. Rectè. Nam ἔστασαν, quod habent Vulgati, penultimam corripit. Vide infrà ad μ', 55.
Ibid.——κλίναντες,] Vide suprà ad ά, 309, 314.
Ver. 593.——ἤλυθεν] Postulat hîc Temporum ratio, ut sit ἤλυθεν ab Aoristo ἤλυθον, non à Præterito, quod vocant, ἤλυθα. Vide supra ad ά, 37.
Ver. 596. Νέστορα δ' ἐκ πολέμοιο] Suprà, *ver.* 516.
Ver. 598.———ποδάρκης———Ἀχιλλεύς] Vide suprà ad ά, 58; item ad β', 673, 681; ad ἑ, 788; & ad ή, 228.
Ver. 599. Εἱστήκει γὰρ] Vide suprà ad δ', 434, 492; & ad ά, 37.
Ver. 603. Ἔκμολεν] *Al.* Ἔξεμολ'.
Ibid.——κακοῦ δ' ἄρα οἱ πέλεν ἀρχή.] Hinc mihi prima mali labes. *Æn.* II. 97. Notandum hîc in transcursu, quàm in hoc Poemate (non utique ῥαψῳδίᾳ) *apta* & *connexa* sint omnia; quàm a capite ad calcem una fit & perpetua narratio.
Ver. 605.——τί δέ σε χρεὼ ἐμεῖο;] Vide suprà ad κ', 43.
Ver. 606. Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·] *Al.* Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς.

Δῖε Μενοιτιάδη, τῷ 'μῷ κεχαρισμένε θυμῷ,
Νῦν οἴω περὶ γούνατ' ἐμὰ στήσεσθαι Ἀχαιοὺς
Λισσομένους· χρειὼ γὰρ ἱκάνεται οὐκ ἔτ' ἀνεκτός.
Ἀλλ' ἴθι νῦν, Πάτροκλε, Διῒ φίλε, Νέστορ' ἔρειο
Ὅντινα τοῦτον ἄγει βεβλημένον ἐκ πολέμοιο·
Ἤτοι μὲν τά γ' ὄπισθε Μαχάονι πάντα ἔοικε
Τῷ Ἀσκληπιάδῃ, ἀτὰρ οὐκ ἴδον ὄμματα φωτός·
Ἵπποι γάρ με παρήϊξαν, πρόσσω μεμαυῖαι.
Ὣς φάτο· Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπείθεθ' ἑταίρῳ·
Βῆ δὲ θέειν παρά τε κλισίας καὶ νῆας Ἀχαιῶν.
Οἱ δ' ὅτε δὴ κλισίην Νηληϊάδεω ἀφίκοντο,
Αὐτοὶ μέν ῥ' ἀπέβησαν ἐπὶ χθόνα πουλυβότειραν·
Ἵππους δ' Εὐρυμέδων θεράπων λῦε τοῖο γέροντος
Ἐξ ὀχέων· οἱ δ' ἱδρῶ ἀπεψύχοντο χιτώνων,
Στάντε ποτὶ πνοιὴν παρὰ θῖν' ἁλός· αὐτὰρ ἔπειτα
Ἐς κλισίην ἐλθόντες, ἐπὶ κλισμοῖσι κάθιζον.
Τοῖσι δὲ τεῦχε κυκειῶ ἐϋπλόκαμος Ἑκαμήδη,
Τὴν ἄρετ' ἐκ Τενέδοιο γέρων, ὅτε πέρσεν Ἀχιλλεύς,
Θυγατέρ' Ἀρσινόου μεγαλήτορος, ἥν οἱ Ἀχαιοὶ
Ἔξελον, οὕνεκα βουλῇ ἀριστεύεσκεν ἁπάντων·
Ἣ σφῶϊν πρῶτον μὲν ἐπιπροΐηλε τράπεζαν

"Nobilis Menœtiade, meo carissime animo,
"Nunc puto ad genua mea futuros Achivos
"Supplicantes; necessitas enim urget non jam *amplius* tolerabilis,
"Sed i nunc, Patrocle, Jovi care, Nestorem interroga,
"Quemnam hunc ducat vulneratum è prœlio:
"Certè quidem à tergo Machaoni omnia similis videtur
"Asclepiadæ, sed non aspexi vultum hominis:
"Equi enim me præterierunt, ulteriùs properantes.
Sic dixit: Patroclus verò dilecto obsecutus est socio:
Perrexit itaque currere præterque tentoria & naves Achivorum.
Illi interea cùm jam ad tentorium Neleidæ pervenissent,
Ipsi quidem descenderunt in terram almam;
Equas autem Eurymedon famulus solvit senis
E curru; ipsi verò se reficiebant à calore sudorem exsiccando à tunicis,
Stantes ad ventum in littore maris: Ac deinde
In tentorium profecti, in sellis recubitoriis sederunt.
Iis autem parabat potionem miscellaneam comas pulchra Hecamede,
Quam abduxit è Tenedo senex, quando *eam* diripuit Achilles,
Filiam Arsinoi magnanimi; quam ei Achivi
Electam dederunt, quoniam consilio præstabat omnibus;
Hæc eis primùm quidem apposuit mensam

Ver. 610.——Διῒ φίλε,] Quâ ratione, Διῒ, hîc ultimam producat; item, ἐϋπλόκαμος, *ver.* 623; & πᾶσιν, *ver.* 629; vide suprà ad Α, 51.

Ver. 621. Στάντε] Nestor & Machaon.

Ver. 625. Θυγατέρ'] Vide suprà ad Α, 398.

Καλὴν, κυανόπεζαν, εὔξοον· αὐτὰρ ἐπ' αὐτῇ
Χάλκειον κάνεον· ἐπὶ δὲ, κρόμυον ποτῷ ὄψον,
Ἠδὲ μέλι χλωρὸν, παρ' δ' ἀλφίτου ἱεροῦ ἀκτήν·
Πὰρ δὲ δέπας περικαλλὲς, ὃ οἴκοθεν ἦγ' ὁ γεραιὸς,
Χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον· οὔατα δ' αὐτοῦ
Τέσσαρ' ἔσαν, δοιαὶ δὲ πελειάδες ἀμφὶς ἕκαστον
Χρύσειαι νεμέθοντο, δύω δ' ὑπὸ πυθμένες ἦσαν.
Ἄλλος μὲν μογέων ἀποκινήσασκε τραπέζης,
Πλεῖον ἐόν· Νέστωρ δ' ὁ γέρων ἀμογητὶ ἄειρεν.
Ἐν τῷ ῥά σφι κύκησε γυνὴ, εἰκυῖα θεῇσιν,
Οἴνῳ Πραμνείῳ, ἐπὶ δ' αἴγειον κνῆ τυρὸν
Κνήστι χαλκείῃ, ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ πάλυνε·
Πινέμεναι δ' ἐκέλευσεν, ἐπεί ῥ' ὥπλισσε κυκειῶ.
Τὼ δ' ἐπεὶ οὖν πίνοντ' ἀφέτην πολυκαγκέα δίψαν,

Pulchram, pedes cyaneos habentem, politam: ac ſuper eam
Æream lancem; & in eâ cepam, potioni *opſonium* opſonium,
Atque mel recens, juxtàque farinæ ſacræ fructum:
Juxta etiam poculum perpulchrum, quod domo attulerat ſenex,
Aureis clavis diſtinctum; anſæ autem ejus
Quatuor erant; binæque columbæ circum ſingulas
Aureæ paſcebantur; duoque infrà fundi erant.
Alius quidem *ſenex* non ſine labore ſubmoviſſet à menſâ,
Plenum exiſtens: Neſtor verò ſenex ſine labore tollebat.
In hoc utique ipſis miſcuit mulier, ſimilis deabus,
Vino Pramnio, inſuper autem caprinum raſit caſeum
Radulâ æreâ, ſuperque farinas albas inſperſit:
Bibere autem juſſit, poſtquam apparâſſet potionem miſcellaneam.
Illi autem poſtquam bibentes exemiſſent perarida fitim,

Ver. 628. Καλὴν,] Vide ſuprà ad β', 43.

Ibid.—κυανόπεζαν,] Vide ſuprà ad ά, 398.

Ver. 629.———ἐπὶ δὲ,] παρὰ δὲ, citante *Platone*, ut *Barneſium*.

Ver. 630.——ἱεροῦ.] *Al.* ἱερόν.

Ver. 632. Χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον·] Πεπάρθαι λέγεται τοὺς ἥλους,——οὐχ ὅτι ἔξωθεν πρόσκεινται καὶ πεπαρμένοι εἰσὶν, ἀλλ' ὅτι ἐμπεπαρμένοις ἐοίκασιν, ἔξω τε ὀλίγον προύχουσι, μετέωροι τῆς ἄλλης ἐπιφανείας ὄντες. *Athenæus*, *lib.* XI. *cap.* 12.

Ver. 633.—δοιαὶ δὲ πελειάδες ἀμφὶς ἕκαστον] Οὐχ ὡς περὶ ἓν ἕκαστον ἀκουστέον, γενήσονται γὰρ οὕτως ὀκτὼ τὸν ἀριθμόν· ἀλλ' ἐπείπερ ἔσχισται μὲν ἑκάτερον τῶν ὤτων εἰς δύο σχίσεις· τούτων δ' αὖ συνάφεια κατὰ τὴν τελευταίαν ὑπόληξιν,——καθ' ἑκατέραν τὴν σχίσιν τῶν ὤτων ἀκουσόμεθα μίαν πελειάδα. *Id. ibid.* Ubi & plura hâc de re fuſius.

Ver. 634.——δύω δ' ὑπὸ πυθμένες ἦσαν.] Erat nimirum ἀμφικύπελλον· Vide ſuprà ad ά, 584. Aliter *Athenæus*, loco jam citato: Ἀκουστέον οὐ πυθμένας δύο· ἀλλ' ἕνα κατὰ διαίρεσιν [illegible], [ὑπὸ πυθμένας]——ἀλλὰ κατὰ σύνθεσιν, ὑποπυθμένας, ὅπως ἐπὶ τῶν πελειάδων ἀκούομεν· ὅτι τέσσαρες μὲν ἦσαν ἐπὶ τῶν ὤτων, δύο δ' ὑποπυθμένες, τουτέστιν ὑπὸ τῷ πυθμένι, οἷον ὑποπυθμένιοι· ὥστε διακρατεῖσθαι τὸ δέπας ὑπὸ δυοῖν πελειάδων ὑποκειμένων τῷ πυθμένι.

Ver. 635. Ἄλλος μὲν———· Νέστωρ δ' ὁ γέρων] Rectè *Athenæus*: Ἄλλος μὲν γέρων μογέων———, ὁ δὲ Νέστωρ ἀμογητί. Nam alioqui ἄλογον ἐδόκει, Διομήδους καὶ Αἴαντος, ἔτι δ' Ἀχιλλέως παρόντων, εἰσάγεσθαι τὸν Νέστορα γενναιότερον, τῇ ἡλικίᾳ προβεβηκότα. *Ibid.*

Ver. 637. Ἐν τῷ ῥα] *In hoc utique.* Ut nequaquam hîc ſupervacanea ſit particula, ῥα.

Ver. 638.———ἐπὶ δ' αἴγειον κνῆ τυρὸν] *Al.* κνῆε τυρόν. Quod autem hîc legit *Plato* in *Ione*, παρὰ δὲ κρόμυον ποτῷ ὄψον citavit ſcilicet memoriter, ex *ver.* 629; ut rectè notavit *Barneſius*.

Ver. 641. Τὼ δ'] Neſtor & Machaon.

Μύθοισιν τέρποντο πρὸς ἀλλήλους ἐνέποντες·
Πάτροκλος δὲ θύρῃσιν ἐφίστατο, ἰσόθεος φώς.
Τὸν δὲ ἰδὼν ὁ γεραιὸς ἀπὸ θρόνου ὦρτο φαεινοῦ,
Ἐς δ' ἄγε χειρὸς ἑλὼν, κατὰ δ' ἑδριάασθαι ἄνωγε·
Πάτροκλος δ' ἑτέρωθεν ἀναίνετο, εἶπέ τε μῦθον·
Οὐχ ἕδος ἐστὶ, γεραιὲ διοτρεφὲς, οὐδέ με πείσεις.
Αἰδοῖος, νεμεσητὸς, ὅ με προέηκε πυθέσθαι,
Ὅντινα τοῦτον ἄγεις βεβλημένον· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
Γινώσκω· ὁρόω δὲ Μαχάονα, ποιμένα λαῶν.
Νῦν δὲ, ἔπος ἐρέων, πάλιν ἄγγελος εἶμ' Ἀχιλῆϊ·
Εὖ δὲ σὺ οἶσθα, γεραιὲ διοτρεφὲς, οἷος ἐκεῖνος
Δεινὸς ἀνήρ· τάχα κεν καὶ ἀναίτιον αἰτιόῳτο.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Τίπτε τ' ἄρ' ὧδ' Ἀχιλεὺς ὀλοφύρεται υἷας Ἀχαιῶν,
Ὅσσοι δὴ βελέεσσι βεβλήαται; οὐδέ τι οἶδε,
Πένθεος ὅσσον ὄρωρε κατὰ στρατόν· οἱ γὰρ ἄριστοι
Ἐν νηυσὶν κέαται βεβλημένοι, οὐτάμενοί τε.
Βέβληται μὲν ὁ Τυδείδης κρατερὸς Διομήδης·
Οὔτασται δ' Ὀδυσεὺς δουρικλυτὸς, ἠδ' Ἀγαμέμνων·
Βέβληται δὲ καὶ Εὐρύπυλος κατὰ μηρὸν ὀϊστῷ·

Sermonibus delectabantur inter se colloquentes:
Patroclus verò foribus astitit, par deo vir.
Hunc autem conspicatus senex à sede surrexit splendidâ,
Introque duxit manu prehensum, & considere jussit:
Patroclus autem contrà renuebat, dixitque sermonem;
« Non sedendi tempus est, senex Jovis alumne, neque enim mihi persuadebis.
« Verendus *est*, stomachosus *est*, qui me misit sciscitatum,
« Quemnam hunc ducas vulneratum: quin & ipse
« Agnosco; video nempe Machaonem, pastorem populorum.
« Nunc igitur, rem dicturus, nuncius redeo Achilli:
« Bene verò tu nôsti, senex Jovis alumne, qualis ille
« Difficilis vir: citò vel insontem culpaverit.
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor;
« Cur verò sic Achilles miseratur filios Achivorum,
« Qui jam telis vulnerati sunt? neque sanè novit,
« Luctûs quantum excitatum sit per exercitum; fortissimi enim
« In navibus jacent, eminùs comminùsque vulnerati.
« Percussus est quidem *sagittâ* Tydides fortis Diomedes;
« Vulneratus est etiam Ulysses hastâ inclytus, & Agamemnon;
« Percussus item Eurypylus ad femur sagittâ:

Ver. 645.——ἄνωγε.] Non ex præterito, quod vocant, ἄνωγα; sed ex Aoristo, ἄνωγον. Vide suprà ad Ξ, 322; & ad ά, 37.

Ver. 650. Γινώσκω.] Ita *Barnesius* ex MS. *Al.* γινώσκω. Quod perinde est. Nam γινώσκω primam producit.

Ver. 651.——ἔπος ἐρέων,] Quâ ratione, ἔπος, hîc ultimam producat, item Πλαγκτόμενος, *ver.* 673; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 653. Δεινὸς ἀνήρ.] Vide suprà ad ά, 20.

Ver. 654.—ἱππότα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 656.——τοι] *Al.* τι, & τί.

Ver. 658.—οὐτάμενοί τε,] Vide supià ad δ, 525.

Ver. 659. Βέβληται] Vide suprà ad ά, 37.

Ver.

Τοῦτον δ' ἄλλον ἐγὼ νέον ἤγαγον ἐκ πολέμοιο,
Ἰῷ ἀπαὶ νευρῆς βεβλημένον· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς,
Ἐσθλὸς ἐὼν, Δαναῶν οὐ κήδεται, οὐδ' ἐλεαίρει.
Ἦ μένει, εἰσόκε δὴ νῆες θοαὶ ἄγχι θαλάσσης,
Ἀργείων ἀέκητι, πυρὸς δηΐοιο θέρωνται,
Αὐτοί τε κτεινώμεθ' ἐπισχερώ; οὐ γὰρ ἐμὴ ἲς
Ἔσθ', οἵη πάρος ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν.
Εἴθ' ὡς ἡβώοιμι, βίη δέ μοι ἔμπεδος εἴη,
Ὡς ὁπότ' Ἠλείοισι καὶ ἡμῖν νεῖκος ἐτύχθη
Ἀμφὶ βοηλασίην, ὅτ' ἐγὼ κτάνον Ἰτυμονῆα,
Ἐσθλὸν Ὑπειροχίδην, ὃς ἐν Ἤλιδι ναιετάασκε,
Ῥύσι' ἐλαυνόμενος· ὁ δ' ἀμύνων ᾗσι βόεσσιν,
Ἔβλητ' ἐν πρώτοισιν ἐμῆς ἀπὸ χειρὸς ἄκοντι,
Κὰδ δ' ἔπεσεν, λαοὶ δὲ περίτρεσαν ἀγροιῶται·
Ληΐδα δ' ἐκ πεδίου συνελάσσαμεν ἤλιθα πολλὴν,
Πεντήκοντα βοῶν ἀγέλας, τόσα πώεα οἰῶν,
Τόσσα συῶν συβόσια, τόσσ' αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν·
Ἵππους δὲ ξανθὰς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα,
Πάσας θηλείας· πολλῇσι δὲ πῶλοι ὑπῆσαν.
Καὶ τὰ μὲν ἠλασάμεσθα Πύλον Νηλήϊον εἴσω,

« Hunc etiam alterum ego modò abduxi è prælio,
« Sagittâ à nervo percussum: at Achilles,
« Strenuus cùm sit, Danaorum nullam curam gerit, neque miseretur.
« An expectat, donec jam naves veloces prope mare,
« Argivis *frustrà* resistentibus, igne hostili comburantur,
« Ipsique interficiamur alii super alios? non enim mea vis
« Est, qualis antea fuit in agilibus membris.
« Utinam sic pubescerem, roburque mihi firmum esset,
« Sicut quando inter Eleos & nos certamen ortum est,
« De boum abactione, quando ego interfeci Itymoneum,
« Fortem Hypirochidem, (qui in Elide habitabat,)
« Pignora abigens: ille verò, vim propulsans à suis bobus,
« Percussus est inter primos meâ à manu jaculo;
« Concidit autem, copiæque undiquaque trepidæ aufugerunt agrestes.
« Prædam igitur ex campo coëgimus valdè multam,
« Quinquaginta boum armenta, totidem greges ovium,
« Tot suum greges, tot greges magnos caprarum,
« Equasque flavas centum & quinquaginta,
« Omnes fœminas: multis etiam pulli suberant.
« Et hæc quidem abegimus Pylum Neleium intra.

Ver. 662. Τοῦτον δ' ἄλλον] Machaonem.

Ver. 669. Εἴθ' ὡς ἡβώοιμι,] Vide suprà ad Δ, 249, 260; & ad Η, 372.

Ver. 671. —— Βοηλασίην,] *Al.* Βοηλασίῃ, & Βοηλασίης.

Ver. 673. Ῥύσι'] Vulgò, *Pignora.* Sunt tamen qui vertendum contendant, *Sacrificia.* Vide, *Histoire Critique de la République des Lettres, Tom.* I. *pag.* 315.

Ver. 678. —— Συβόσια, τόσσ'] *Vulg.* Συβόσια, τόσ'. Sed ad numeros multò mihi videtur venustius, ut binæ breves —— σια, in unam contrahantur productam; quam ut vox Συβόσια, indulgentiâ & diæreseos licentiâ, legatur Συβόσεια.

Ἐννύχιοι προτὶ ἄστυ· γεγήθει δὲ φρένα Νηλεύς,
Οὕνεκά μοι τύχε πολλὰ νέῳ πόλεμόνδε κιόντι.
Κήρυκες δ' ἐλίγαινον, ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφι,
Τοὺς ἴμεν, οἷσι χρεῖος ὀφείλετ' ἐν Ἤλιδι δίῃ·
Οἱ δὲ συναγρόμενοι Πυλίων ἡγήτορες ἄνδρες
Δαίτρευον· (πολέσιν γὰρ Ἐπειοὶ χρεῖος ὄφειλον·
Ὡς ἡμεῖς παῦροι κεκακωμένοι ἐν Πύλῳ ἦμεν.
Ἐλθὼν γάρ ῥ' ἐκάκωσε βίη Ἡρακληείη,
Τῶν προτέρων ἐτέων· κατὰ δ' ἔκταθεν ὅσσοι ἄριστοι.
Δώδεκα γὰρ Νηλῆος ἀμύμονες υἱέες ἦμεν,
Τῶν οἶος λιπόμην, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ὄλοντο.
Ταῦθ' ὑπερηφανέοντες Ἐπειοὶ χαλκοχίτωνες,
Ἡμέας ὑβρίζοντες, ἀτάσθαλα μηχανόωντο·)
Ἐκ δ' ὁ γέρων ἀγέλην τε βοῶν καὶ πῶυ μέγ' οἰῶν
Εἵλετο, κρινάμενός κε τριηκόσι', ἠδὲ νομῆας.
(Καὶ γὰρ τῷ χρεῖος μέγ' ὀφείλετ' ἐν Ἤλιδι δίῃ,

" Nocturni in urbem: lætatus est autem animo Neleus,
" Quod mihi contigissent multa juveni ad bellum profecto.
" Præcones autem canorè edixerunt, simul ac aurora apparuit,
" Illos adesse, quibus debitum deberetur in Elide amplâ;
" Congregati itaque Pyliorum principes viri
" Dividebant: (multis enim Epei debitum debebant:
" Quandoquidem nos pauci malis fracti in Pylo eramus.
" Veniens enim afflixerat vis Herculea,
" Superioribus annis: interfecti autem fuerant, quotquot optimi.
" Duodecim enim Nelei eximii filii eramus,
" Quorum solus relictus sum; alii autem omnes perierunt.
" Ob hæc animo elati Epei ære loricati,
" Nos insultantes, iniqua moliti erant:)
" Senex autem sibi armentumque boum & gregem magnum ovium
" Exemit, electis trecentis, atque pastoribus.
" (Nam & ipsi debitum magnum debebatur in Elide amplâ,

Ver. 683.——γεγήθει δὲ] Si dixisset γέγηθεν, jam non constitisset Temporum ratio. Simile enim esset, ac siquis Anglicè dicat, he is delighted; pro eo quod est, he was delighted. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 687—694.——(πολέσιν γὰρ——μηχανόωντο)] Versus hosce ego in *Parenthesin* inclusi, & ipsam *aliis interjectis Parenthesibus* intricatam. Consultò, ut mihi quidem videtur, & singulari Poëtæ alioqui summè perspicui, artificio. Vide infrà ad *ver.* 697 & 766; & suprà ad ζ, 553.

Ver. 689.——βίη Ἡρακληείη,] Vide suprà ad β, 658.

Ver. 690.——ἔκταθεν] *Al.* ἔκταμεν. Quod eodem redit.

Ver. 691.——ἀμύμονες] *Al.* ἀμύμονος. Neutrum malè.

Ver. 694. Ἡμέας] Pronuntiabatur, ἡμᾶς. Nam ἡμεάς ultimam producit.

Ver. 695.——ὁ γέρων] Neleus.

Ver. 696.——κρινάμενός κε τριηκόσι',] De voce, κρινάμενος, vide suprà ad ά, 309. Cæterùm Editi hîc habent, κρινάμενος τριηκόσι'. Quæ & optima esset lectio, siquâ licentiâ analogiâ vox τριηκόσια primam posset producere. *Barnesius* edidit ex conjecturâ, κρινάμενός γε τριηκόσι'. Non malè: Quanquam voculæ γὲ vis maximè propria locum hîc non habet. Quam alteram profert vir eruditus emendationem, τὰ τριηκόσι', pessima est: Nam aliud planè est τριηκόσια, aliud τὰ τριηκόσια. Vocula, ῥὰ, cujus vis proxima est Latino " *scilicet*," satis aptè hîc quadrat. Sed & particula κέ, quam itaque inserui, propter istud *Odyss.* ύ, 390, Καί κε τριηκοσίοισιν——.

Ver. 697—703. (Καὶ γὰρ——πολλὰ,)] Et hosce versus in *Parenthesin* inclusi, ipsam quoque

Τέσσαρες ἀθλοφόροι ἵπποι αὐτοῖσιν ὄχεσφιν,
Ἐλθόντες μετ᾽ ἄεθλα· περὶ τρίποδος γὰρ ἔμελλον
Θεύσεσθαι· τοὺς δ᾽ αὖθι ἄναξ ἀνδρῶν Αὐγείας
Κάσχεθε· τὸν δ᾽ ἐλατῆρ᾽ ἀφίει ἀκαχήμενον ἵππων.
Τῶν ὁ γέρων ἐπέων κεχολωμένος ἠδὲ καὶ ἔργων,
Ἐξέλετ᾽ ἄσπετα πολλὰ,) τὰ δ᾽ ἄλλ᾽ ἐς δῆμον ἔδωκε
Δαιτρεύειν, μή τις οἱ ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης.
Ἡμεῖς μὲν τὰ ἕκαστα διείπομεν, ἀμφί τε ἄστυ
Ἕρδομεν ἱρὰ θεοῖς· οἱ δὲ τρίτῳ ἤματι πάντες
Ἦλθον ὁμῶς αὐτοί τε πολεῖς καὶ μώνυχες ἵπποι
Πασσυδίῃ· μετὰ δέ σφι Μολίονε θωρήσσοντο,
Παῖδ᾽ ἔτ᾽ ἐόντ᾽, οὔπω μάλα εἰδότε θούριδος ἀλκῆς.
Ἔστι δέ τις Θρυόεσσα πόλις, αἰπεῖα κολώνη,
Τηλοῦ ἐπ᾽ Ἀλφειῷ, νεάτη Πύλου ἠμαθόεντος·
Τὴν ἀμφεστρατόωντο, διαῤῥαῖσαι μεμαῶτες·
* Ἀλλ᾽ ὅτε πᾶν πεδίον μετεκίαθον, ἄμμι δ᾽ Ἀθήνη
Ἄγγελος ἦλθε θέουσ᾽ ἀπ᾽ Ὀλύμπου θωρήσσεσθαι,
Ἔννυχος· οὐδ᾽ ἀέκουσα Πύλον κάτα λαὸν ἄγειρεν,
Ἀλλὰ μάλ᾽ ἐσσυμένους πολεμίζειν· οὐδέ με Νηλεὺς

" Quatuor *scilicet* in cursu victores equi cum ipsis curribus,
" Qui ierant ad praemia *reportanda*; de tripode enim erant
" Cursu certaturi; eos autem illic rex virorum Augeas
" Detinuit; aurigamque dimisit tristem, equorum *causâ*.
" *Ob* haec senex dicta iratus atque facta,
" Exemit *sibi* admodùm multa,) reliqua autem populo dedit
" Dividenda, ne quis ab eo fraudatus abiret aequali *portione*.
" Nos quidem haec singula administrabamus, perque urbem
" Faciebamus sacra diis: illi verò tertio die omnes
" Venerunt simul ipsique multi & solidi ungulis equi,
" Cum universis copiis: cumque ipsis Moliones *duo* arma induerant,
" Pueri adhuc existentes, nondum perquam periti impetuosae *in pugnâ* fortitudinis.
" Est autem quaedam *nomine* Thryoessa urbs, arduo loco sita,
" Procul ad Alpheum, extrema Pyli arenosi:
" Hanc obsidebant, evertere cupidi:
" Sed cum totum campum transiissent, nobis utique Minerva
" Nuntia venit currens ab Olympo, ut armaremur,
" Nocturna. Nec invitum per Pylum populum congregavit,
" Sed valdè incitatos cupiditate pugnandi; neque me Neleus

quoque *aliis interjectis Parenthesibus* implicatam. Vide infrà ad *ver.* 726; item suprà ad *ver.* 687; & ad *ί*, 553.

Ver. 704.—μή τις οἱ] Quâ ratione, μὴ τις, hîc ultimam producat; item πόλις, *ver.* 710; & Διὶ, *ver.* 726; vide suprà ad *ά*, 51.

Ver. 707.——μώνυχες ἵπποι]
—solido—ungula cornu. *Georgic.* III. 88.

Ver. 708. Πασσυδίῃ] *Al.* Πανσυδίῃ. Ut *β*, 12, 29, 66.

Ver. 712.——μεμαῶτες] Vide suprà ad *β*, 818; & ad *ζ*, 464.

Ver. 713.——ἄμμι δ᾽ Ἀθήνη]. *Nobis utique Minerva*; vel, *tum verò nobis Minerva*. Vide ad *ά*, 57. Pessimè hîc *Barnesius*; Τὸ, " δὲ," [illegible]. Quod nihili est.

Ver.

Εἴα θωρήσσεσθαι· ἀπέκρυψεν δέ μοι ἵππους·
Οὐ γάρ πώ τί μ' ἔφη ἴδμεν πολεμήϊα ἔργα·
Ἀλλὰ καὶ ὧς ἱππεῦσι μετέπρεπον ἡμετέροισι,
Καὶ πεζός περ ἐὼν, ἐπεὶ ὧς ἄγε νεῖκος Ἀθήνη.
Ἔςι δέ τις ποταμὸς Μινυήϊος εἰς ἅλα βάλλων,
Ἐγγύθεν Ἀρήνης, ὅθι μείναμεν Ἠῶ δῖαν
Ἱππῆες Πυλίων, τὰ δ' ἐπέῤῥεεν ἔθνεα πεζῶν.
Ἔνθεν πανσυδίῃ σὺν τεύχεσι, θωρηχθέντες,
Ἔνδιοι ἱκόμεσθ' ἱερὸν ῥόον Ἀλφειοῖο·
Ἔνθα Διὶ ῥέξαντες ὑπερμενέϊ ἱερὰ καλὰ,
Ταῦρον δ' Ἀλφειῷ, ταῦρον δὲ Ποσειδάωνι,
Αὐτὰρ Ἀθηναίῃ γλαυκώπιδι βοῦν ἀγελαίην·
Δόρπον ἔπειθ' ἑλόμεσθα κατὰ ςρατὸν ἐν τελέεσσι·
Καὶ κατεκοιμήθημεν ἐν ἔντεσιν οἷσιν ἕκαστος
Ἀμφὶ ῥοὰς ποταμοῖο· ἀτὰρ μεγάθυμοι Ἐπειοὶ

" Sinebat armari; abscondit autem mihi equos;
" Nondum enim omnino me existimabat peritum esse bellicorum operum:
" Veruntamen & sic inter equites insignis eram nostros,
" Pedes licèt existens, quandoquidem sic *me* duxit ad pugnam Minerva.
" Est autem quidam fluvius Minyeïus in mare *se* projiciens,
" Prope Arenam, ubi expectabamus auroram pulchram
" Equites Pyliorum; affluebantque *interea* agmina peditum.
" Inde cum universis copiis, armis armati,
" Meridiani pervenimus ad sacrum fluentum Alphei.
" Ibi Jovi cùm fecissemus præpotenti sacra opima,
" Taurumque Alpheo, taurum & Neptuno *sacrificassemus*,
" Ac Minervæ oculos cæsiæ bovem indomitam;
" Cœnam deinde sumpsimus per exercitum turmatim:
" Et dormivimus in armis suis quisque
" Circum fluenta fluvii: At magnanimi Epei

Ver. 720.———νεῖκος.] *Barnesius* legendum conjicit, νῖκος. Malè. Neque enim ea Homerica vox est, neque ea sententia.

Ver. 723.———τὰ δ' ἐπέῤῥεεν ἔθνεα πεζῶν.] *Al.* ἐπέῤῥεον.

———omnisque relictis
Turba *fluit* castris.——— *Æn.* XII. 443.

Ver. 724.———πανσυδίῃ] Vide suprà ad *ver.* 708.

Ibid.———σὺν τεύχεσι, θωρηχθέντες,] Vide suprà ad Θ', 530.

Ver. 725. Ἔνδιοι] *Al.* Ἔνδιαι. Sed nihil opus. Nam Ἔνδιος secundam producit, *Odyss.* Δ', 450, Ἔνδιος δ' ὁ γέρων———.

Ver. 726.———ῥέξαντες] Vide suprà ad Δ', 444.

Ibid.———ὑπερμενέϊ ἱερὰ] Aut pronuntiabatur, ὑπερμενεῖ aut scribendum, ὑπερμενεῖ. Ut rectè *Barnesius*.

Ibid.———καλὰ,] Vide suprà ad Β', 43.

Ver. 727. Ταῦρον δ' Ἀλφειῷ, ταῦρον δὲ Ποσειδάωνι,]

Taurum Neptuno, taurum tibi, pulcher Apollo. *Æn.* III. 119.

" Sed [versui] illi Homerico non sanè re " parem, neque similem fecit. Esse enim " videtur Homeri, simplicior & sincerior; " Virgilii autem, νεωτερικώτερος & quodam " quasi ferrumine immisso fucatior." *Gell. lib.* XIII. *cap.* 25.

Ver. 731.———ἀτὰρ μεγάθυμοι Ἐπειοὶ Ἀμφίσταντο δὴ, ἄστυ διαπραθέειν μεμαῶτες] Non satis aptè mihi videtur locum hic habere istud, δὴ. Crediderim equidem post ἀμφίσταντο excidisse voculam τὸ, in præcedentem syllabam fortè absorptam; legendumque,——— ἀτὰρ μεγάθυμοι Ἐπειοὶ Ἀμφίσταντο, τὸ ἄστυ διαπραθέειν μεμαῶτες. At sine codicibus nihil muto.

Ver.

Ἀμφίσταντο δὴ, ἄστυ διαπραθέειν μεμαῶτες·
Ἀλλά σφιν προπάροιθε φάνη μέγα ἔργον Ἄρηος·
Εὖτε γὰρ ἠέλιος φαέθων ὑπερέσχεθε γαίης,
Συμφερόμεσθα μάχῃ, Διΐ τ' εὐχόμενοι καὶ Ἀθήνῃ·
Ἀλλ' ὅτε δὴ Πυλίων καὶ Ἐπειῶν ἔπλετο νεῖκος,
Πρῶτος ἐγὼν ἕλον ἄνδρα, κόμισσα δὲ μώνυχας ἵππους,
Μύλιον αἰχμητήν· γαμβρὸς δ' ἦν Αὐγείαο,
Πρεσβυτάτην δὲ θύγατρ' εἶχε ξανθὴν Ἀγαμήδην,
Ἣ τόσα φάρμακα ᾔδη, ὅσα τρέφει εὐρεῖα χθών.
Τὸν μὲν ἐγὼ προσιόντα βάλον χαλκήρεϊ δουρί·
Ἤριπε δ' ἐν κονίῃσιν· ἐγὼ δ' ἐς δίφρον ὀρούσας
Στῆν ῥα μετὰ προμάχοισιν· ἀτὰρ μεγάθυμοι Ἐπειοὶ
Ἔτρεσαν ἄλλυδις ἄλλος, ἐπεὶ ἴδον ἄνδρα πεσόντα,
Ἡγεμόν' ἱππήων, ὃς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐνόρουσα, κελαινῇ λαίλαπι ἶσος·
Πεντήκοντα δ' ἕλον δίφρους, δύο δ' ἀμφὶς ἕκαστον
Φῶτες ὀδὰξ ἕλον οὖδας, ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ δαμέντες.
Καί νύ κεν Ἀκτορίωνε Μολίονε παῖδ' ἀλάπαξα,
Εἰ μή σφωε πατὴρ εὐρυκρείων Ἐνοσίχθων
Ἐκ πολέμου ἐσάωσε, καλύψας ἠέρι πολλῇ.
Ἔνθα Ζεὺς Πυλίοισι μέγα κράτος ἐγγυάλιξε·

" Circumstabant jam, urbem vastare cupidi:
" Sed ipsis antè apparuit magnum opus Martis:
" Quum enim sol lucidus eminuit supra terram,
" Congressi sumus pugnâ, Jovique supplicantes & Minervæ:
" At quando jam Pyliorum & Epeorum *commissum* erat certamen,
" Primus ego occîdi virum, abstulique solidos ungulis equos,
" Mulium bellatorem: gener verò *is* erat Augeæ,
" Maximamque natu filiam habebat flavam Agamedem,
" Quæ tot pharmaca nôrat, quot alit lata terra.
" Hunc quidem ego accedentem percussi æratâ hastâ;
" Prolapsusque est in pulvere: ego verò in currum insiliens
" Steti inter primos pugnatores: sed magnanimi Epei
" Territi fugerunt aliò alius, ut viderunt virum lapsum,
" Ductorem equitum, qui fortissimus erat in præliando.
" At ego irrui, atræ procellæ par:
" Quinquaginta autem cepi currus, duoque in unoquoque
" Viri mordicùs prehenderunt solum, meâ hastâ domiti.
" Et sanè Actorionas Molionas juvenes interfecissem,
" Nisi ipsos pater latè dominans Neptunus
" Ex pugnâ *ereptos* servâsset, tectos caligine multâ.
" Tum Jupiter Pyliis magnam victoriam dedit;

Ver. 732.——μεμαῶτες·] Vide suprà ad β', 818; & ad ζ', 464.

Ver. 742.——ἐν κονίῃσιν] Vide suprà ad δ', 156: Item ad ε, 593.

Ver. 746.——ἐνόρουσα,] *Al.* ἐνόρουσα.

Ver. 748.——ὀδὰξ ἕλον οὖδας,] Vide suprà ad β', 418.

Ver.

Τόφρα γὰρ οὖν ἑπόμεσθα δι' ἀσπιδέος πεδίοιο,
Κτείνοντές τ' αὐτοὺς, ἀνά τ' ἔντεα καλὰ λέγοντες,
Ὄφρ' ἐπὶ Βουπρασίου πολυπύρου βήσαμεν ἵππους,
Πέτρης τ' Ὠλενίης καὶ Ἀλησίου, ἔνθα Κολώνη
Κέκληται· ὅθεν αὖτις ἀπέτραπε λαὸν Ἀθήνη.
Ἔνθ' ἄνδρα κτείνας πύματον λίπον· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
Ἂψ ἀπὸ Βουπρασίοιο Πύλονδ' ἔχον ὠκέας ἵππους·
Πάντες δ' εὐχετόωντο θεῶν Διῒ, Νέστορί τ' ἀνδρῶν.
Ὣς ἔον, εἴποτ' ἔην γε, μετ' ἀνδράσιν· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
Οἶος τῆς ἀρετῆς ἀπονήσεται· ἦ τέ μιν οἴω
Πολλὰ μεταχλαύσεσθαι, ἐπεί κ' ἀπὸ λαὸς ὄληται.
Ὦ πέπον, ἦ μὲν σοί γε Μενοίτιος ὧδ' ἐπέτελλεν
Ἤματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε·
(Νῶϊ δέ τ' ἔνδον ἐόντες, ἐγὼ καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς,
Πάντα μάλ' ἐν μεγάροις ἠκούομεν, ὡς ἐπέτελλε·
Πηλῆος δ' ἱκόμεσθα δόμους εὖ ναιετάοντας,
Λαὸν ἀγείροντες κατ' Ἀχαιΐδα πουλυβότειραν.
Ἔνθα δ' ἔπειθ' ἥρωα Μενοίτιον εὕρομεν ἔνδον,

" Tantisper enim insecuti sumus per stratum clypeis campum,
" Interficientesque ipsos, armaque pulchra colligentes;
" Donec ad Buprasium tritici ferax egimus equos,
" Petramque Oleniam & Alesium, ubi Colone
" Vocatur: unde rursum avertit copias Minerva.
" Ibi virum interfectum extremum reliqui; atque Achivi
" Retrò à Buprasio Pylum versus agebant veloces equos:
" Omnes autem gratias agebant ex diis Jovi, Nestorique ex hominibus.
" Talis fui, si quando eram, inter viros: sed Achilles
" Solus virtute suâ fruetur: certè ipsum credo
" Multùm post doliturum, ubi exercitus perierit.
" O amice, sanè quidem tibi Menœtius sic præcepit
" Die illo, quo te ex Phthiâ ad Agamemnonem misit:
" (Nos autem intùs existentes, ego & nobilis Ulysses,
" Omnia sane in ædibus audiebamus, sicut præcipiebat:
" Pelei scilicet venimus domos habitantibus commodas,
" Copias cogentes per Achaïda feracem:
" Ibique tum heroëm Menœtium invenimus intus:

Ver. 753.—δι' ἀσπιδέος πεδίοιο.] *Al.* διὰ σπιδέος πεδίοιο. Ἡ "ἀσπιδὴς,"—τὸ περιφερὲς, δίκην ἀσπίδος—ἡ "σπιδὴς,"—τὸ ἐκτεταμένον καὶ πλατύ. *Eustath.* Ἡ, ἐν ᾧ τῶν ἐρῥιμμένων ἀσπίδων ἐκεῖτο. *Schol.*

Ver. 754.—καλὰ] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 756. Πέτρης τ' Ὠλενίης καὶ Ἀλησίου, ἔνθα Κολώνη Κέκληται·] *Strabo, lib.* VIII. *pag.* 525, al. 342, legit.

Πέτρης τ' Ὠλενίης, καὶ Ἀλεισίου ἔνθα Κολώνη.

Ut dicatur scilicet *Alesii collis.*

Ver. 757. Κέκληται·] Vide suprà ad ε', 37.

Ibid.—Ἀθήνη.] *Prudenter* videlicet cavebant, ne ultra modum progrederentur. Vide suprà ad α', 194; ad β', 169; & ad δ', 92.

Ver. 766—784. (Νῶϊ δέ—Ἄκτορος υἱός.)] Versus hosce *novendecim* in *Parenthesi* inclusi. Quæ res, quam sit Poëtæ non vitio, sed summæ laudi danda; vide suprà ad *ver.* 687 & 697; item ad ζ, 553.

Ver. 768.—εὖ ναιετάοντας,] Vide suprà ad β', 648.

Ver. 769.—πουλυβότειραν.] *Al.* καλλιγύναικα.

Ver.

Ἠδὲ σε, πὰρ δ' Ἀχιλῆα· γέρων δ' ἱππηλάτα Πηλεὺς
Πίονα μηρί' ἔκηε βοὸς Διῒ τερπικεραύνῳ,
Αὐλῆς ἐν χόρτῳ· ἔχε δὲ χρύσειον ἄλεισον,
Σπένδων αἴθοπα οἶνον ἐπ' αἰθομένοις ἱεροῖσι·
Σφῶϊ μὲν ἀμφὶ βοὸς ἕπετον κρέα, νῶϊ δ' ἔπειτα
Στῆμεν ἐνὶ προθύροισι· ταφὼν δ' ἀνόρουσεν Ἀχιλλεὺς,
Ἐς δ' ἄγε χειρὸς ἑλὼν, κατὰ δ' ἑδριάασθαι ἄνωγε,
Ξείνιά τ' εὖ παρέθηκεν, ἅτε ξείνοις θέμις ἐστίν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπημεν ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
Ἦρχον ἐγὼ μύθοιο, κελεύων ὔμμ' ἅμ' ἕπεσθαι·
Σφὼ δὲ μάλ' ἠθέλετον, τὼ δ' ἄμφω πόλλ' ἐπέτελλον·
Πηλεὺς μὲν ᾧ παιδὶ γέρων ἐπέτελλ' Ἀχιλῆϊ
Αἰὲν ἀριστεύειν, καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων·
Σοὶ δ' αὖθ' ὧδ' ἐπέτελλε Μενοίτιος, (Ἄκτορος υἱός·)
Τέκνον ἐμὸν, γενεῇ μὲν ὑπέρτερός ἐστιν Ἀχιλλεὺς,
Πρεσβύτερος δὲ σύ ἐσσι· βίῃ δ' ὅγε πολλὸν ἀμείνων.
Ἀλλ' εὖ οἱ φάσθαι πυκινὸν ἔπος, ἠδ' ὑποθέσθαι,
Καί οἱ σημαίνειν· ὁ δὲ πείσεται εἰς ἀγαθόν περ.

« Atque te, juxta & Achillem: senex autem equûm agitator Peleus
« Pinguia femora adolebat bovis, Jovi gaudenti fulmine,
« Aulæ in septo: tenebatque aureum poculum,
« Libans nigrum vinum super ardentia sacra:
« Vos quidem bovis apparabatis carnes, nos verò tum
« Stabamus in vestibulo: Attonitus autem exiliit Achilles,
« Introque duxit manu prehensos, atque considere jussit,
« Dapesque hospitales abundè apposuit, quas hospitibus fas est.
« Ac postquam saturati fuimus cibo & potu,
« Ordiebar ego sermonem, hortans vos simul sequi:
« Vos autem omnino volebatis, hi verò ambo multa præceperunt:
« Peleus quidem suo filio senex præcepit Achilli
« Semper fortissimè se gerere, & virtute superiorem esse aliis:
« Tibi verò itidem sic præcepit Menœtius, Actoris filius;)
« *Fili mi, genere quidem superior est Achilles,*
« *Major natu verò tu es: viribus autem ille multò præstantior:*
« *Sed benè ei da prudens consilium, & admone.*
« *Et ei præcipe: ille autem obsequetur in bonum sanè.*

Ver. 771. —— ἱππηλάτα] Vide suprà ad δ, 175.

Ver. 773. —— ἐν χόρτῳ·] Latini, vocem Græcam retinentes, villæ *cohortem* appellabant; indeque *aves cohortales*, &c. apud *Columellam*.

Ver. 774. —— αἴθοπα οἶνον] Vide suprà ad α, 462.

Ver. 775. Σφῶϊ μὲν —— ἕπετον] *Patroclus & Achilles.*

Ibid. —— βοὸς ἕπετον] Quâ ratione, βοὸς, hîc ultimam producat; item μὲν, *ver.* 782; & πυκινὸν, *ver.* 787; & δὲ, etiam extra cæsuram, *ver.* 791; vide suprà ad α, 51.

Ver. 777. —— ἄνωγε,] Non ex præterito, quod vocant, ἄνωγα· sed ex aoristo, ἄνωγον. Vide suprà ad θ', 322.

Ver. 780. —— ὔμμ'] *Patroclum & Achillem.*

Ver. 781. —— τὼ δ' ἄμφω] *Peleus & Menœtius*, patres *Achillis & Patrocli.*

Ver. 783. —— ὑπείροχον] Vide suprà ad β', 426.

Ver. 787. —— ὑποθέσθαι,] *Al.* [illegible] notante *Eustathio*. Minùs rectè.

Ver.

Ὣς ἐπέτελλ' ὁ γέρων· σὺ δὲ λήθεαι· ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν
Ταῦτ' εἴποις Ἀχιλῆϊ δαΐφρονι, αἴκε πίθηται.
Τίς δ' οἶδ', εἴ κέν οἱ, σὺν δαίμονι, θυμὸν ὀρίναις,
Παρειπών; ἀγαθὴ δὲ παραίφασίς ἐστιν ἑταίρου.
Εἰ δέ τινα φρεσὶν ᾗσι θεοπροπίην ἀλεείνει,
Καί τινά οἱ πὰρ Ζηνὸς ἐπέφραδε πότνια μήτηρ.
Ἀλλά σέ περ προέτω· ἅμα δ' ἄλλος λαὸς ἑπέσθω
Μυρμιδόνων, αἴκεν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι·
Καί τοι τεύχεα καλὰ δότω πόλεμόνδε φέρεσθαι,
Αἴ κέ σε τῷ ἴσκοντες ἀπόσχωνται πολέμοιο
Τρῶες, ἀναπνεύσωσι δ' ἀρήϊοι υἷες Ἀχαιῶν
Τειρόμενοι· ὀλίγη δέ τ' ἀνάπνευσις πολέμοιο·
Ῥεῖα δέ κ' ἀκμῆτες κεκμηότας ἄνδρας ἀϋτῇ
Ὤσαισθε προτὶ ἄστυ, νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων.
Ὣς φάτο· τῷ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε·
Βῆ δὲ θέειν παρὰ νῆας ἐπ' Αἰακίδην Ἀχιλῆα·
Ἀλλ' ὅτε δὴ κατὰ νῆας Ὀδυσσῆος θείοιο
Ἷξε θέων Πάτροκλος, ἵνα σφ' ἀγορή τε θέμις τε
Ἤην, τῇ δὴ καί σφι θεῶν ἐτετεύχατο βωμοί·
Ἔνθα οἱ Εὐρύπυλος βεβλημένος ἀντεβόλησε,
Διογενὴς Εὐαιμονίδης, κατὰ μηρὸν ὀϊστῷ,
Σκάζων ἐκ πολέμου· κατὰ δὲ νότιος ῥέεν ἱδρὼς

« Sic præcepit senex, tu verò oblivisceris: sed vel nunc
« Hæc dicas Achilli bellicoso, si fortè obsequatur.
« Quis verò scit, an ei, favente deo, animum commoveas
« Admonitum? bona utique admonitio est amici.
« Si verò aliquod mentibus suis vaticinium evitat,
« Et aliquod ei à Jove dixit veneranda mater, *quominùs ipse eat*;
« Saltem te mittat: simul autem cæteræ copiæ sequantur
« Mirmidonum, si fortè quid luminis Danais fias:
« Et tibi arma pulchra det ad prœlium gerenda;
« Si fortè, te illum ob similitudinem credentes, abstineant pugnâ
« Trojani, respirentque Mavortii filii Achivorum
« Afflicti *jam*: exigua sanè respiratio in bello *profuerit*:
« Facilè vero integri defessos viros prœlio *aggressi*
« Repellatis ad urbem, à navibus & tentoriis.
Sic dixit; eique animum in pectoribus commovit:
Perrexit itaque currere juxta naves ad Æacidem Achillem.
Sed cùm jam è regione navium Ulyssis divini
Pervenisset currens Patroclus, ubi eis forumque & jus dicendi locus
Erat, ubi etiam eis deorum constituta erant altaria;
Illic ei Eurypylus percussus occurrit,
Generosus Euæmonides, femore sagittâ,
Claudicans è pugnâ; humidusque defluebat sudor

Ver. 792. Παρειπών;] Vide suprà ad ζ, 62.

Ver. 796. —αἴκεν τι φόως —— γένηαι·] *Al.* ἤν πού τι φόως —— γένησθε.

Ver. 797. —καλὰ] Vide suprà ad β, 43.

Ver. 810. —κατὰ δὲ] Quâ ratione δὲ, hìc producatur; item ultima vocis, ἐλαφυρόμενος,

Ὦμον καὶ κεφαλῆς· ἀπὸ δ᾽ ἕλκεος ἀργαλέοιο
Αἷμα μέλαν κελάρυζε· νόος γε μὲν ἔμπεδος ἦεν.
Τὸν δὲ ἰδὼν ᾤκτειρε Μενοιτίου ἄλκιμος υἱός,
Καί ῥ᾽ ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἆ δειλοί, Δαναῶν ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες·
Ὣς ἄρ᾽ ἐμέλλετε τῆλε φίλων καὶ πατρίδος αἴης
Ἄσειν ἐν Τροίῃ ταχέας κύνας ἀργέτι δημῷ;
Ἀλλ᾽ ἄγε μοι τόδε εἰπέ, διοτρεφὲς Εὐρύπυλ᾽ ἥρως,
Ἤ ῥ᾽ ἔτι που σχήσουσι πελώριον Ἕκτορ᾽ Ἀχαιοί,
Ἦ ἤδη φθίσονται ὑπ᾽ αὐτοῦ δουρὶ δαμέντες;
Τὸν δ᾽ αὖτ᾽ Εὐρύπυλος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα.
Οὐκέτι, διογενὲς Πατρόκλεις, ἄλκαρ Ἀχαιῶν
Ἔσσεται, ἀλλ᾽ ἐν νηυσὶ μελαίνῃσιν πεσέονται·
Οἳ μὲν γὰρ δὴ πάντες, ὅσοι πάρος ἦσαν ἄριστοι,
Ἐν νηυσὶν κέαται βεβλημένοι, οὐτάμενοί τε,
Χερσὶν ὕπο Τρώων· τῶν δὲ σθένος ὄρνυται αἰέν.
Ἀλλ᾽ ἐμὲ μὲν σὺ σάωσον, ἄγων ἐπὶ νῆα μέλαιναν·
Μηροῦ δ᾽ ἔκταμ᾽ ὀϊστόν, ἀπ᾽ αὐτοῦ δ᾽ αἷμα κελαινὸν
Νίζ᾽ ὕδατι λιαρῷ· ἐπὶ δ᾽ ἤπια φάρμακα πάσσε,
Ἐσθλά, τά σε προτί φασιν Ἀχιλλῆος δεδιδάχθαι,
Ὃν Χείρων ἐδίδαξε, δικαιότατος Κενταύρων.

Ex humeris & capite: atque vulnere gravi
Sanguis niger scaturiebat: mens tamen firma erat.
Hunc autem intuitus miseratus est Menœtii fortis filius;
Et dolens verbis alatis *eum* allocutus est;
"Ah miseri, Danaorum ductores & principes:
"Siccine eratis procul ab amicis & patriâ terrâ
"Satiaturi in Trojâ veloces canes albâ pinguedine?
"Sed age mihi hoc dic, Jovis alumne Eurypyle heros;
"Adhucne omnino sustinebunt immanem Hectorem Achivi,
"An jam conficientur ab ipso hastâ domiti?
Huic autem Eurypylus prudens respondit;
"Nullum ampliùs, nobilissime Patrocle, præsidium Achivis
"Erit; sed in navibus nigris cadent.
"Illi enim jam omnes, quotquot antè erant fortissimi,
"In navibus jacent eminùs comminùsque vulnerati
"Manibus Trojanorum: horum verò robur augescit perpetuò.
"At me quidem tu serva, ducens ad navem nigram;
"Femoreque excinde sagittam; ab eoque sanguinem nigrum
"Ablue aquâ tepidâ; & lenia medicamenta insperge,
"Salubria; quæ te aiunt ab Achille doctum esse,
"Quem Chiron docuit, justissimus Centaurorum.

ἔμπεδος, *ver.* 814; item ὕδατι, *ver.* 829 & 845; rursumque δὴ, *ver.* 845; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 820.——φθίσονται] Vide suprà ad β', 833.

Ver. 821.——πεπνυμένος] *Al.* βεβλημένος.

Ver. 825.——οὐτάμενοί τε,] Vide suprà ad δ', 525.

Ver. 826.——ὄρνυται] Vide suprà ad γ', 260.

Ver.

Ἰητροὶ μὲν γὰρ, Ποδαλείριος ἠδὲ Μαχάων,
Τὸν μὲν ἐνὶ κλισίῃσιν ὀΐομαι ἕλκος ἔχοντα,
Χρηΐζοντα καὶ αὐτὸν ἀμύμονος ἰητῆρος,
Κεῖσθαι· ὁ δ' ἐν πεδίῳ Τρώων μένει ὀξὺν ἄρηα.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Μενοιτίου ἄλκιμος υἱός·
Πῶς τ' ἄρ' ἔοι τάδε ἔργα; τί ῥέξομεν, Εὐρύπυλ' ἥρως;
Ἔρχομαι, ὄφρ' Ἀχιλῆϊ δαΐφρονι μῦθον ἐνίσπω,
Ὃν Νέστωρ ἐπέτελλε Γερήνιος, οὖρος Ἀχαιῶν·
Ἀλλ' οὐδ' ὥς περ σεῖο μεθήσω τειρομένοιο.
Ἦ, καὶ ὑπὸ στέρνοιο λαβὼν ἄγε ποιμένα λαῶν
Ἐς κλισίην· θεράπων δὲ ἰδὼν ὑπέχευε βοείας.
Ἔνθα μιν ἐκτανύσας, ἐκ μηροῦ τάμνε μαχαίρῃ
Ὀξὺ βέλος περιπευκές· ἀπ' αὐτοῦ δ' αἷμα κελαινὸν
Νίζ' ὕδατι λιαρῷ· ἐπὶ δὲ ῥίζαν βάλε πικρὴν,
Χερσὶ διατρίψας, ὀδυνήφατον, ἥ οἱ ἁπάσας
Ἔσχ' ὀδύνας· τὸ μὲ ἕλκος ἐτέρσετο, παύσατο δ' αἷμα.

" Medici enim, Podalirius & Machaon,
" Hunc quidem in tentoriis puto vulnus habentem,
" Indigentem & ipsum eximii medici,
" Jacere: alter autem in campo Trojanorum sustinet acrem Martem.
Hunc autem vicissim allocutus est Menœtii fortis filius;
" Quomodo esse poterunt [quò evadent] hæc opera? quid agemus Eurypyle heros?
" Vado, ut Achilli bellicoso nuncium referam,
" Quem Nestor mandavit Gerenius, custos Achivorum:
" Atta nen ne sic quidem te dimittam afflictum.
Dixit, & in sinu susceptum ferebat pastorem populorum
In tentorium: famulus autem, ut vidit, substravit pelles bubulas.
Ibi illo porrecto, è femore excîdit cultro
Acutum telum peramarum: ab ipso autem sanguinem atrum
Abluit aquâ tepidâ; & radicem immisit amaram,
Manibus contritam, dolores adimentem, quæ ei cunctos
Sedavit dolores: Vulnus quidem siccatum est, cessavitque sanguis.

Ver. 832. Ἰητροὶ —— Τὸν μὲν] De elegantissimâ hâc Syntaxi ἀνακολούθῳ, vide suprà ad β, 353, 681; ad γ, 211; ad ζ, 510; ad κ, 224 & 437. Item ad *Odyss.* μ, 73. Ineptissimè hîc Scholiastes; Ἰητροὶ, ἀντὶ τοῦ, Ἰατρῶν· Ὀρθὴ, ἀντὶ γενικῆς.

Ver. 840. —— οὐδ' ὥς περ σεῖο μεθήσω] Οἰκονομεῖ ὁ ποιητὴς τοῦτο, διὰ πιθανότητα· ἵνα παραμείνας ὁ Πάτροκλος ἐμβραδύνῃ ἕως τειχομαχία δεινὴ γένηται· καὶ ὁ μέγας κίνδυνος ὁ πρὸ ὀφθαλμῶν ἐρεθίσῃ μᾶλλον αὐτὸν ἱκετεῦσαι τὸν Ἀχιλλέα. *Eustath.*

Ver. 847. —— παύσατο] Vide suprà ad γ, 141.

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΙΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Μ.

Ὑπόθεσις τῆς ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας Μ.

Ἀποβάντες οἱ Τρῶες τῶν ἵππων, διαβαίνουσι τὴν τάφρον, καὶ τοῦ ἀπαισίου αὐτοῖς φανέντος οἰωνοῦ· καὶ εἰς πέντε τάξεις διαιρεθέντες, προσβάλλουσι τῷ τείχει τῶν Ἑλλήνων· Ἔνθα Σαρπηδὼν ἔπαλξιν κατασπᾷ. Ἕκτωρ δὲ λίθῳ βαλὼν τὰς πύλας, ἐπίβη ταῖς ναυσί, καὶ οἱ ἄλλοι σὺν αὐτῷ πάντες Τρῶες.

Ἐπιγραφαί.

Τειχομαχία.

Ἄλλως.

Μῦ δὲ, μάχη πρὸς τεῖχος· ὁ δ' ἔνθορε φαίδιμος Ἕκτωρ.

Ἄλλη.

Μῦ Τρώων παλάμῃσι κατήριπε τεῖχος Ἀχαιῶν.

Ὡς ὁ μὲν ἐν κλισίῃσι Μενοιτίου ἄλκιμος υἱὸς
Ἰᾶτ' Εὐρύπυλον βεβλημένον· οἱ δ' ἐμάχοντο
Ἀργεῖοι καὶ Τρῶες ὁμιλαδὸν, οὐδ' ἄρ' ἔμελλε
Τάφρος ἔτι σχήσειν Δαναῶν, καὶ τεῖχος ὕπερθεν
Εὐρὺ, τὸ ποιήσαντο νεῶν ὕπερ· ἀμφὶ δὲ τάφρον
Ἤλασαν· οὐδὲ θεοῖσι δόσαν κλειτὰς ἑκατόμβας·
Ὄφρα σφιν νῆάς τε θοὰς καὶ ληΐδα πολλὴν
Ἐντὸς ἔχον ῥύοιτο· θεῶν δ' ἀέκητι τέτυκτο
Ἀθανάτων, τῷ κ' οὔτι πολὺν χρόνον ἔμπεδον ἦεν.

SIC quidem in tentoriis *Patroclus* Menœtii fortis filius
Curabat Eurypylum vulneratum; verùm pugnabant
Argivi & Trojani catervatim misti, neque jam erat
Fossa ampliùs prohibitura Danaorum, & murus suprà
Latus, quem fecerant ad *defendendas* naves; circùm autem fossam
Duxerant; neque diis dederant inclytas hecatombas;
Ut sibi navesque veloces & prædam multam
Intùs continens tueretur: Diis autem invitis structus erat
Immortalibus; quocirca etiam nequaquam longum tempus integer mansit.

Ver. 8.——Θεῶν δ' ἀέκητι τέτυκτο] Heu! nihil invitis fas quenquam fidere Divis. *Æn.* II. 402.

Ver. 9. Ἀθανάτων,] Vide suprà ad ά, 398. *Ibid.*——τῷ κ' οὔτι] *Vulgg.* τῷ καὶ οὔτι. Quod eodem modo pronuntiandum.

Ὄφρα μὲν Ἕκτωρ ζωὸς ἔην, καὶ μήνι᾽ Ἀχιλλεύς,
Καὶ Πριάμοιο ἄνακτος ἀπόρθητος πόλις ἔπλε,
Τόφρα δὲ καὶ μέγα τεῖχος Ἀχαιῶν ἔμπεδον ἦεν·
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μὲν Τρώων θάνον ὅσσοι ἄριστοι,
Πολλοὶ δ᾽ Ἀργείων, οἱ μὲν δάμεν, οἱ δ᾽ ἐλίποντο,
Πέρθετο δὲ Πριάμοιο πόλις δεκάτῳ ἐνιαυτῷ,
Ἀργεῖοι δ᾽ ἐν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδ᾽ ἔβησαν,
Δὴ τότε μητιόωντο Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων
Τεῖχος ἀμαλδῦναι, ποταμῶν μένος εἰσαγάγοντες,
Ὅσσοι ἀπ᾽ Ἰδαίων ὀρέων ἅλαδε προρέουσι,
Ῥῆσός θ᾽, Ἑπτάπορός τε, Κάρησός τε, Ῥοδίος τε,
Γρήνικός τε, καὶ Αἴσηπος, δῖός τε Σκάμανδρος,
Καὶ Σιμόεις, ὅθι πολλὰ βοάγρια καὶ τρυφάλειαι
Κάππεσον ἐν κονίῃσι, καὶ ἡμιθέων γένος ἀνδρῶν·
Τῶν πάντων ὁμόσε στόματ᾽ ἔτραπε Φοῖβος Ἀπόλλων.
Ἐννῆμαρ δ᾽ ἐς τεῖχος ἵει ῥόον· ὗε δ᾽ ἄρα Ζεὺς
Συνεχὲς, ὄφρα κε θᾶσσον ἁλίπλοα τείχεα θείη.

Quamdiu quidem Hector vivus erat, & irascebatur Achilles,
Et Priami regis non eversa urbs erat,
Tamdiu utique & magnus murus Achivorum integer fuit:
At postquam Trojanorum quidem mortui sunt, quotquot fortissimi,
Multique Argivorum, partim quidem domiti sunt, partim autem superstites,
Et eversa est Priami urbs decimo anno,
Argivique in navibus dilectam in patriam redierunt;
Tum tandem inierunt consilium Neptunus & Apollo
Murum abolere, fluviorum vi immissâ,
Quotquot ab Idæis montibus in mare profluunt,
Rhesusque, Heptaporusque, Caresusque, Rhodiusque,
Granicusque, & Æsepus, divinusque Scamander,
Et Simoïs, ubi multa scuta & galeæ
Deciderant in arenis, & semideorum genus virorum:
Horum omnium eodem ostia convertit Phœbus Apollo.
Per novem autem dies in murum immisit *eorum* cursum: pluebat interim Jupiter
Continuò, ut citiùs mari submersa mœnia redderet.

Ver. 12. Τόφρα δὲ] *Tamdiu utique.* Nec audiendus *Barnesius*, qui Τόφρα δὴ edidit, istudque "δὲ" παρέλκειν contendit. Quod nihili est.

Ver. 17. —— Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων] *Oceani* ex alterâ parte inundantes æstûs, ex alterâ *Sol cælumque pluviosum.*

Ver. 22. Καὶ Σιμόεις, ὅθι πολλὰ]

—— ubi tot Simoïs correpta sub undis
Scuta virûm, galeasque, & fortia corpora volvit. *Æn.* I. 104.

Ver. 23. Κάππεσον ἐν κονίῃσι,] Vide suprà ad ά, 593. Malè hîc Scaliger: "*Quid enim* (inquit) *ad fluvios, si in pulverem illa cecidere.*" *Poëtic. lib.* V. *cap.* 3. Quasi scilicet fluvii loca *pulverulenta* inundare non possent.

Ver. 25. Ἐννῆμαρ] Fuerunt apud antiquos qui hîc legerent, ἓν ἦμαρ, *unum diem.* Importunè, nullâque idoneâ de causâ.

Ibid. —— ὗε δ᾽ ἄρα Ζεὺς] Et mox, *ver.* 28, ἐκ δ᾽ ἄρα πάντα. Utrobique vocabuli, ἄρα, ea est vis, ut dicat Jovem Neptunumque cum Apolline ex composito vires suas *eodem* omnes convertisse.

Ver. 26. Συνεχὲς,] Scribunt nonnulli, Συνεχὲς· sed nihil opus. Similis enim fere hujus vocis ratio est, ac suprà vocis, προπεσών, ζ, 62; & λ΄, 792. Sed & ad pluviæ vim subitaneam depingendam faciunt pedes hoc in versu dactylici omnes, isteque in primis tribrachys Συνεχὲς. Vide suprà ad γ΄, 357; de isto, Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε ——.

Αὐτὸς δ' Ἐννοσίγαιος ἔχων χείρεσσι τρίαιναν
Ἡγεῖτ'· ἐκ δ' ἄρα πάντα θεμείλια κύμασι πέμπε
Φιτρῶν καὶ λάων, τὰ θέσαν μογέοντες Ἀχαιοί·
Λεῖα δ' ἐποίησεν παρ' ἀγάῤῥοον Ἑλλήσποντον·
Αὖτις δ' ἠϊόνα μεγάλην ψαμάθοισι κάλυψε,
Τεῖχος ἀμαλδύνας· ποταμοὺς δ' ἔτρεψε νέεσθαι
Κὰρ ῥόον, ᾗπερ πρόσθεν ἵεν καλλίῤῥοον ὕδωρ.
Ὣς ἄρ' ἔμελλον ὄπισθε Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων
Θησέμεναι· τότε δ' ἀμφὶ μάχη ἐνοπή τε δεδήει
Τεῖχος ἐΰδμητον, κανάχιζε δὲ δούρατα πύργων
Βαλλόμεν'· Ἀργεῖοι δὲ, Διὸς μάστιγι δαμέντες,
Νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐελμένοι ἰσχανόωντο,
Ἕκτορα δειδιότες, κρατερὸν μήστωρα φόβοιο·

Ipse autem Neptunus tenens manibus tridentem
Præibat; omniaque fundamenta undis amovit
Stipitum & lapidum, quæ jecerant laborantes Achivi;
Planaque fecit juxta rapidum Hellespontum:
Rursusque littus magnum arenis cooperuit,
Muro abolito: fluvios autem vertit, ut redirent
In suum *quisque* alveum, quâ antè demittebant pulchrè fluentem aquam.
Sic sanè erant in posterum Neptunus & Apollo
Facturi: tum verò circa pugna clamorque exarsit
Murum benè structum; sonitumque reddebant compages turrium
Percussæ: Argivi verò, Jovis flagello domiti,
Naves ad cavas conclusi tenebantur
Hectorem timentes, violentum artificem fugandi *hostes*:

Ver. 27. Αὐτὸς δ' Ἐννοσίγαιος ἔχων χείρεσσι τρίαιναν
Ἡγεῖτ'· ἐκ δ' ἄρα πάντα θεμείλια κύμασι πέμπε]
Phurnutus, de *naturâ Deorum. cap.* 23, citat;
——ἐκ δ' ἄρα πάντα θεμέθλια θῆκε θύραζε.
Neptunus muros, magnoque emota tridenti
Fundamenta quatit, totamque a sedibus urbem
Eruit.—————— *Æn.* II. 610.

Ver. 31.———ἠϊόνα μεγάλην] Quâ ratione, ἠϊόνα, hîc ultimam producat; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 33.———ἵεν] Vel ἵεν, quod est ἔπεμπον· vel ἴεν, quod est ἐπορεύετο. Notante *Eustathio*.

Ver. 35.——τότε δ' ἀμφὶ μάχη ἐνοπή τε δεδήει Τεῖχος ἐΰδμητον,] Si δέδηεν dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad ά, 37.
Interea Rutuli portis circum omnibus instant
Sternere cæde viros, & mœnia cingere flammis. *Æn.* X. 118.

Ver. 36.——κανάχιζε δὲ δούρατα πύργων Βαλλόμεν'.] De voce καχάνιζε, vide suprà ad δ, 455. De constructione, *Eustathius*; Ἀμφιβολίας (inquit) ἐστι σχῆμα· δηλοῖ γὰρ, ὡς ἢ ἐκανάχιζε τὰ πολεμικὰ δόρατα κατὰ πύργων βαλλόμενα, ἢ ὅτι τὰ ἐν τοῖς πύργοις ξύλα ἐκανάχιζεν ἐν τῷ βάλλεσθαι. Ac priorem quidem constructionem præfert *Domina Dacier*. Mihi e contrario nulla hîc videtur, ne quidem ἀμφιβολία. Nam ut δούρατα πύργων βαλλόμενα id videlicet significet, quod est *Eustathio* δόρατα κατὰ πύργων βαλλόμενα, nec satis Græcè quidem dictum crediderim: Multò minùs *Homericum* sapit perspicuitatem. At πύργους βαλλομένους καναχίζειν, usitatissimum est;
——————δοῦπος ὀρώρει
Πύργων βαλλομένων—————— ί, 569.
Πήληξ βαλλομένη καναχὴν ἔχε.——π, 105.
Et in hoc ipso libro,
——κόμπει χαλκὸς ἐπὶ στήθεσφι φαεινὸς
Ἄντην βαλλομένων———— ver. 151. Et,
Τόσσος γὰρ κτύπος ἦεν,————
Βαλλομένων σακέων τε καὶ ἱπποκόμων τρυφαλειῶν,
Καὶ πυλέων———————— ver. 337.

Ver. 38.——ἐελμένοι] *Al.* ἐεργμένοι.

Ver.

Αὐτὰρ ὅγ', ὡς τὸ πρόσθεν, ἐμάρναλο ἶσος ἀέλλῃ.
Ὡς δ' ὅταν ἔν τε κύνεσσι καὶ ἀνδράσι θηρευτῇσι,
Κάπριος, ἠὲ λέων στρέφελαι. σθένεϊ βλεμεαίνων,
Οἱ δέ τε πυργηδὸν σφέας αὐτὲς ἀρτύναντες,
Ἀντίοι ἵσανλαι, καὶ ἀκοντίζεσι θαμειὰς
Αἰχμὰς ἐκ χειρῶν· τῦ δ' ἔποτε κυδάλιμον κῆρ
Ταρβεῖ, ἐδὲ φοβεῖται· ἀγηνορίη δέ μιν ἔκτα·
Ταρφέα τε στρέφελαι, σίχας ἀνδρῶν πειρητίζων·
Ὅππη τ' ἰθύσει, τῇ τ' εἴκεσι σίχες ἀνδρῶν·
Ὣς Ἕκλωρ ἀν' ὅμιλον ἰὼν εἱλλίσσεσθ', ἑταίρες
Τάφρον ἐπολρύνων διαβαινέμεν· ἐδέ οἱ ἵπποι
Τόλμων ὠκύποδες· μάλα δὲ χρεμέτιζον ἐπ' ἄκρῳ
Χείλει ἐφεσαότες· ἀπὸ γὰρ δειδίσσελο τάφρος
Εὐρεῖ', ἔτ' ἂρ ὑπερθορέειν σχεδὸν, ἔτε περῆσαι
Ῥηϊδίη· κρημνοὶ γὰρ ἐπηρεφέες περὶ πᾶσαν
Ἕστασαν ἀμφοτέρωθεν· ὕπερθεν δὲ σκολόπεσσιν
Ὀξέσιν ἠρήρει, τὲς ἵστασαν υἷες Ἀχαιῶν

Quippe ille, sicut antea, pugnabat par turbini.
Ut verò quando interque canes & viros venatores,
Aper, sive leo versatur, præ robore truces oculos volvens;
Illi verò quadratis agminibus quum seipsos instruxerunt,
Adversi stant, & jaculantur crebra
Spicula de manibus: ejus autem nunquam generosum cor
Pavet, neque fugam capessit: fortitudo verò ipsum occidit:
Crebroque se convertit, ordines virorum tentans;
Quaque fecerit impetum, ibi cedunt ordines virorum:
Sic Hector turbam obiens se motabat, socios
Fossam adhortans transcendere: neque *tamen* ei equi
Audebant pedibus veloces: valde autem hinniebant in summo
Labro stantes: absterrebat enim fossa
Lata; neque transilire in promptu erat, neque transitu
Erat facilis: Præcipitia enim declivia circa totam
Stabant utrinque: desuper autem vallis
Acutis munita erat, quos defixerant filii Achivorum

Ver. 41. Ὡς δ' ὅταν]
Ut fera, quæ densâ venantum septa coronâ
Contra tela furit, seseque haud nescia morti
Injicit, & saltu supra venabula fertur:
Haud aliter juvenis medios moriturus in hostes
Irruit; &, qua tela vidit densissima, tendit. *Æn.* IX. 551.

Ver. 43.——σφέας αὐτὲς] Pronuntiabatur σφᾶς. Nam σφέας ultimam producit.

Ver. 44. Ἀντίοι] *Al.* Ἀντίον.

Ver. 48. Ὅππη τ' ἰθύσει,] *Al.* ἰθύσει. *Barnesius* legendum contendit, ἰθύσῃ· Sed nihil opus.

Ver. 49.————εἱλίσσεθ',] *Al.* ἐλίσσεθ'. Vide suprà ad ζ, 45.

Ver. 50.——ἐπολρύνων διαβαινέμεν·] Vide suprà ad β', 451.

Ver. 52. Χείλει ἐφεσαότες· ἀπὸ] *Al.* Χείλεϊ ἑσαότες. Cæterùm quâ ratione, ἐφεσαότες, hic ultimam producat; vide ad ά, 51.

Ver. 53.—περῆσαι] Vide suprà ad ά, 67.

Ver. 54.——ἐπηρεφέες] *Barnesius*, ἐπιρ-ῥεφέες, vel ἐπιῤῥεπέες.

Ver. 55. Ἕστασαν] Videntur mihi nodum in scirpo quærere, qui vocem hanc ex ἑστήκεισαν nescio quâ analogiâ contractùm volunt. Reverà, quâ analogiâ factum est ex τίθημι, ἔθεσαν· ex δίδωμι, ἔδοσαν· eàdem fit ex ἵστημι, ἵστασαν.

Πυκνὲς κὴ μεγάλες, δηΐων ἀνδρῶν ἀλεωρήν.
Ἔνθ᾽ ἔ κεν ῥέα ἵππος ἐΰτροχον ἅρμα τιταίνων
Ἐσβαι, πεζοὶ δὲ μενοίνεον, εἰ τελέεσι.
Δὴ τότε Πελυδάμας θρασὺν Ἕκτορα εἶπε παραςάς·
Ἕκτορ τ᾽, ἠδ᾽ ἄλλοι Τρώων ἀγοὶ, ἠδ᾽ ἐπικέρων·
Ἀφραδέως διὰ τάφρον ἐλαύνομεν ὠκέας ἵππες·
Ἡ δὲ μάλ᾽ ἀργαλέη περάαν· σκόλοπες γὰρ ἐν αὐτῇ
Ὀξέες ἑςᾶσιν, προτὶ δ᾽ αὐτὲς τεῖχος Ἀχαιῶν·
Ἔνθ᾽ ἔπως ἐςὶν καταβήμεναι, ἐδὲ μάχεσθαι
Ἱππεῦσι· ςεῖνος γὰρ, ὅθι τρώσεσθαι ὀΐω.
Εἰ μὲν γὰρ δὴ πάγχυ κακὰ φρονέων ἀλαπάζει
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, Τρώεσσι δὲ βέλετ᾽ ἀρήγειν,
Ἦ τ᾽ ἂν ἔγωγ᾽ ἐθέλοιμι κὴ αὐτίκα τῦτο γενέσθαι,
Νωνύμες ἀπολέσθαι ἀπ᾽ Ἄργεος ἐνθάδ᾽ Ἀχαιές·
Εἰ δέ χ᾽ ὑποςρέψωσι, παλίωξις δὲ γένηται
Ἐκ νηῶν, κὴ τάφρῳ ἐνιπλήξωμεν ὀρυκτῇ,
Οὐκέτ᾽ ἔπειτ᾽ ὀΐω ἐδ᾽ ἄγγελον ἀπονέεσθαι
Ἄψοῤῥον προτὶ ἄςυ, ἑλιχθέντων ὑπ᾽ Ἀχαιῶν.
Ἀλλ᾽ ἄγεθ᾽, ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες·

Densos & magnos, *adversus* hostes munimentum.
Illuc non sane facile equus volubilem currum trahens
Intrâsset; pedites vero animo incitato cupiebant, si perficere possent.
Tum vero Polydamas audaci Hectori dixit astans;
" Hectorque, & alii Trojanorum duces, atque sociorum;
" Temere per fossam impellimus veloces equos:
" Ea quippe admodum difficilis transitu; valli enim in illâ
" Acuti stant, & ad ipsos murus Achivorum:
" Illuc nullo modo licet descendere, neque pugnare
" Equitibus: Angustiæ enim *sunt* ubi *eos* sauciatum iri puto.
" Quod si jam omnino animo inimico *Græcos* perdit
" Jupiter altitonans, Trojanisque vult auxiliari;
" Sane equidem ego vellem vel statim hoc effectum,
" Inglorios perire procul ab Argis hic Achivos:
" Sin vero conversi fuerint, & repulerint *nos*
" A navibus, & fossæ impegerimus profundæ,
" Non deinceps puto ne nuncium quidem reversurum
" Retro ad urbem, *elapsum*, iterum ad pugnam conversis ab Achivis.
" Verum agite, sicut ego dixero, obsequamur omnes:

Ver. 58.——ἐΰτροχον] *Al.* ἐΰξοον.
Ver. 61. Ἕκτορ τ᾽] *Al.* Ἕκτωρ τ᾽.
Ver. 64.——περᾶν] *Al.* περᾶν. Quod idem est.
Ver. 66.——τρώσεσθαι] Turpissimè hîc versio *Barnesiana*; " *sauciatos iri.*" Ac si, *iri*, esset videlicet ex verbo, *sum*.
Ver. 67. Εἰ μὲν γὰρ] Refertur istud γὰρ, non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantiùs reticetur: " *Nec me, quæso,* " *minùs fortem animosumve existimes*; *NAM* " *si,*" &c. Vide suprà ad ἑ, 22.
Ver. 68.——βέλετ᾽ ἀρήγειν,] *Al.* βέλεῖο νίκην. Minùs rectè. Multò enim hic præstat βέλεῖαι, quàm βέλεῖο.
Ver. 70. Νωνύμες ἀπολέσθαι] Nullâ ex analogiâ produci potest istud υ. Utrumne verò νωνύμνες, quomodo nonnulli ediderunt, an νωνύμμες, æquè ac νωνύμες, pronuntiârint Iones, non liquet.
Ver. 73.——ἀπονέεσθαι] Vide suprà ad ἑ, 398.

Ver.

"Ἵππους μὲν θεράποντες ἐρυκόντων ἐπὶ τάφρῳ,
Αὐτοὶ δὲ πρυλέες, σὺν τεύχεσι, θωρηχθέντες,
"Ἕκτορι πάντες ἑπώμεθ' ἀολλέες· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
Οὐ μενέουσ', εἰ δή σφιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται.
Ὣς φάτο Πουλυδάμας· ἅδε δ' Ἕκτορι μῦθος ἀπήμων·
Αὐτίκα δ' ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε·
Οὐδὲ μὲν ἄλλοι Τρῶες ἐφ' ἵππων ἠγερέθοντο,
Ἀλλ' ἀποβάντες ὄρουσαν, ἐπεὶ ἴδον Ἕκτορα δῖον.
Ἡνιόχῳ μὲν ἔπειτα ἑῷ ἐπέτελλεν ἕκαστος,
Ἵππους εὖ κατὰ κόσμον ἐρυκέμεν αὖθ' ἐπὶ τάφρῳ·
Οἱ δὲ διαστάντες, σφέας αὐτοὺς ἀρτύναντες,
Πένταχα κοσμηθέντες, ἅμ' ἡγεμόνεσσιν ἕποντο.
Οἱ μὲν ἅμ' Ἕκτορ' ἴσαν καὶ ἀμύμονι Πουλυδάμαντι,
Οἳ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι ἔσαν, μέμασαν δὲ μάλιστα
Τεῖχος ῥηξάμενοι κοίλης ἐπὶ νηυσὶ μάχεσθαι·
Καί σφιν Κεβριόνης τρίτος εἵπετο· πὰρ δ' ἄρ' ὄχεσφιν
Ἄλλον, Κεβριόναο χερείονα, κάλλιπεν Ἕκτωρ.
Τῶν δ' ἑτέρων Πάρις ἦρχε, καὶ Ἀλκάθοος καὶ Ἀγήνωρ·
Τῶν δὲ τρίτων Ἕλενος, καὶ Δηΐφοβος θεοειδής,
Υἷε δύω Πριάμοιο, τρίτος δ' ἦν Ἄσιος ἥρως,

" Equos quidem famuli contineant prope fossam,
" Ipsi verò pedibus, armis, induti,
" Hectorem omnes sequamur conferti: at Achivi
" Non sustinebunt, siquidem ipsis exitii fines impendent.
Sic dixit Polydamas; placebatque Hectori consilium tutum:
Statim itaque de curribus cum armis desiliit in terram.
At ne cæteri quidem Trojani in equis convenerunt;
Sed desilierunt cum impetu, ut viderunt Hectorem nobilem.
Aurigæ quidem deinde suo præcepit quisque,
Ut equos bene ex ordine coercerent illic ad fossam:
Ipsi vero in ordines digesti, se ipsos instruentes,
In quinque agmina distributi, simul duces sequebantur.
Alii quidem cum Hectore iverunt & eximio Polydamante,
Qui plurimi & fortissimi erant, cupiebantque maxime
Muro rupto cavas ad naves pugnare;
Et ipsos Cebriones tertius sequebatur; apud currus autem
Alium, Cebrione deteriorem, reliquit Hector.
Aliis vero Paris præfuit, & Alcathous, & Agenor.
Tertiis autem Helenus & Deiphobus divinâ formâ præditus,
Filii duo Priami; tertiusque erat Asius heros,

Ver. 77.——Σὺν τεύχεσι, θωρηχθέντες,] Refertur istud, Σὺν τεύχεσι, non ad θωρηχθέντες, sed ad ἑπώμεθα. Vide suprà ad θ', 530; & ad λ', 49.

Ver. 80.——ἀπήμων] *Al.* ἀμύμων.

Ver. 81.——Σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.] Vide suprà ad γ', 29.

Ver. 82.——ἠγερέθοντο,] *Al.* ἠερέθοντο. Sed ista vox non est, eo significatu, Homerica.

Ver. 86.——Σφέας αὐτοὺς· Pronuntiabatur Σφᾶς. Nam Σφέας ultimam producit.

Ver. 90. Τεῖχος ῥηξάμενοι κοίλης ἐπὶ νηυσὶ μάχεσθαι·] *Al.* Τεῖχός τε ῥήξειν, καὶ ἐνιπρήσειν πυρὶ νῆας. Nempe ex *ver.* 198 infra.

Ἄσιος Ὑρτακίδης, ὃν Ἀρίσβηθεν φέρον ἵπποι
Αἴθωνες, μεγάλοι, ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος.
Τῶν δὲ τετάρτων ἦρχεν ἐῢς πάϊς Ἀγχίσαο
Αἰνείας· ἅμα τῷγε δύω Ἀντήνορος υἷε,
Ἀρχίλοχός τ', Ἀκάμας τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης.
Σαρπηδὼν δ' ἡγήσατ' ἀγακλειτῶν ἐπικούρων,
Πρὸς δ' ἕλετο Γλαῦκον, καὶ ἀρήϊον Ἀστεροπαῖον·
Οἱ γάρ οἱ εἴσαντο διακριδὸν εἶναι ἄριστοι
Τῶν ἄλλων μετά γ' αὐτόν· ὁ δ' ἔπρεπε καὶ διὰ πάντων.
Οἱ δ' ἐπεὶ ἀλλήλους ἄραρον τυκτῇσι βόεσσι,
Βάν ῥ' ἰθὺς Δαναῶν λελιημένοι, οὐδέ τ' ἔφαντο
Σχήσεσθ', ἀλλ' ἐν νηυσὶ μελαίνησιν πεσέεσθαι.
Ἔνθ' ἄλλοι Τρῶες, τηλέκλητοί τ' ἐπίκουροι,
Βουλῇ Πουλυδάμαντος ἀμωμήτοιο πίθοντο·
Ἀλλ' οὐχ Ὑρτακίδης ἔθελ' Ἄσιος, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
Αὖθι λιπεῖν ἵππους τε καὶ ἡνίοχον θεράποντα,
Ἀλλὰ ξὺν αὐτοῖσιν πέλασεν νήεσσι θοῇσι,
Νήπιος, οὐδ' ἄρ' ἔμελλε κακὰς ὑπὸ κῆρας ἀλύξας,
Ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν ἀγαλλόμενος παρὰ νηῶν
Ἂψ ἀπονοστήσειν προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν·
Πρόσθεν γάρ μιν μοῖρα δυσώνυμος ἀμφεκάλυψεν

Asius Hyrtacides, quem ab Arisbâ vexerant equi
Rutili, magni, fluvio à Selleente.
At quartorum ductor erat strenuus filius Anchisæ
Æneas: cumque eo duo Antenoris filii,
Archilochusque Acamasque, pugnæ periti omnigenæ.
Sarpedon vero dux erat inclytorum sociorum;
Assumpsitque Glaucum & Mavortium Asteropæum;
Hi enim ei visi sunt eximie esse fortissimi
Cæterorum, post se ipsum scilicet; ipse vero antecellebat etiam omnes.
Hi igitur, postquam se firme aptâssent affabre factis boum tergoribus,
Iverunt rectà in Danaos animosi, neque amplius putabant
Sustenturos, sed in navibus nigris casuros.
Tum cæteri Trojani, & longe vocati socii,
Consilio Polydamantis inculpati paruerunt:
At non Hyrtacides voluit Asius, princeps virorum,
Illic relinquere equos & aurigam famulum;
Sed una cum ipsis accedebat ad naves veloces,
Demens; neque enim erat, malo fato evitato,
Equis & curribus exultans à navibus
Retro reversurus ad Ilium ventosam:
Prius enim eum fatum infaustum circumtexit

Ver. 100. Ἀρχίλοχος] Ita edidit *Barnesius*, ex β, 823. *Al.* Ἀρχέλοχος.

Ver. 103. Οἱ γάρ οἱ εἴσαντο] Quâ ratione, γὰρ hic producatur, etiam extra cæsuram; vide suprà ad ά, 51.

Ibid.——διακριδὸν] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 106——οὐδέ τ'] *Al.* οὐδ' ἔτ'. Sicuti infrà, *ver.* 125, ἔφαντο γὰρ οὐκετ' Ἀχαιοὺς Σχήσεσθ'.

Ver. 112.——πέλασεν] Vide suprà ad ά, 140.

Ver.

Ἔγχεϊ Ἰδομενῆος ἀγαυοῦ Δευκαλίδαο.
Εἵσατο γὰρ νηῶν ἐπ' ἀριστερὰ, τῇ περ Ἀχαιοὶ
Ἐκ πεδίου νίσσοντο σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφι·
Τῇ ῥ' ἵππους τε καὶ ἅρμα διήλασεν, οὐδὲ πύλῃσιν
Εὗρ' ἐπικεκλιμένας σανίδας καὶ μακρὸν ὀχῆα·
Ἀλλ' ἀναπεπταμένας ἔχον ἀνέρες, εἴ τιν' ἑταίρων
Ἐκ πολέμου φεύγοντα σαώσειαν κατὰ νῆας.
Τῇ ῥ' ἰθὺς φρονέων ἵππους ἔχε· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο
Ὀξέα κεκλήγοντες· ἔφαντο γὰρ οὐκέτ' Ἀχαιοὺς
Σχήσεσθ', ἀλλ' ἐν νηυσὶ μελαίνῃσιν πεσέεσθαι,
Νήπιοι· ἐν δὲ πύλῃσι δύ' ἀνέρας εὗρον ἀρίστους,
Υἷας ὑπερθύμους Λαπιθάων αἰχμητάων,
Τὸν μὲν, Πειριθόου υἷα, κρατερὸν Πολυποίτην,

Ex hastâ Idomenei præclari Deucalidonidæ.
Irruit enim navium ad sinistram partem, qua Achivi
Ex campo redibant cum equis & curribus:
Hac equosque & currum egit, neque in portis
Invenit occlusas januas, & longum vectem *oppessulatum:*
Sed apertas tenebant viri, si quem sociorum
E bello fugientem salvum reciperent ad naves.
Hac utique rectà animo elato equos dirigebat; & *sui* simul sequebantur
Acutum clamantes: Putabant enim non amplius Achivos
Sustenturos esse, sed in navibus nigris casuros;
Dementes: in portis quippe duos viros invenerunt fortissimos,
Filios animosos Lapitharum bellicosorum;
Alterum quidem, Pirithoi filium strenuum Polypœtem,

Ver. 117. Ἔγχεϊ Ἰδομενῆος] Infrà, ν', 387. Cæterùm, ἔγχεϊ, numerosiùs hîc scribitur, quàm ἔγχει· ut rectè notavit *Barnesius*.

Ver. 120 & 124. Τῇ ῥ' ἵππους, &, Τῇ ῥ' ἰθὺς] *Hâc utique.* Non enim vacat istud ῥα, sed sententiam cum præcedente, τῇ περ, connectit.

Ver. 121.——ἐπικεκλιμένας] Vide suprà ad ε', 309 & 314.

Ver. 122.——εἴ τιν' ἑταίρων Ἐκ πολέμου φεύγοντα σαώσειαν]

Qui cursu portas primi irrupere patentes,
Hos inimica super mixto premit agmine
turba.
——————Pars claudere portas,
Nec sociis aperire viam;——
——oriturque miserrima cædes
Defendentum armis aditus, inque arma
ruentum. *Æn.* XI. 879.

Irrumpunt, aditus Rutuli ut videre patentes. *Æn.* IX. 683.

Ver. 125.——κεκλήγοντες·] Vide suprà ad β', 314; & ad γ', 31.

Ver. 127—132.——ἐν δὲ πύλῃσι δύ' ἀνέρες,——ὡς ὅτε τε δρύες]

Pandarus & Bitias——————
Portam, quæ ducis imperio est commissa,
recludunt
Freti armis; ultroque invitant mœnibus
hostem.
Ipsi intus dextrâ ac lævâ pro turribus astant,
Armati ferro, & cristis capita alta corusci.
Quales aëriæ, liquentia flumina circum,
Sive Padi ripis, Athesim seu propter amœnum,
Consurgunt geminæ quercus, intonsaque [cælo
Attollunt capita, & sublimi vertice nutant. *Æn.* IX. 675.

Quo de loco, ita *Macrobius:* "Græci milites *Polypœtes* & *Leonteus* stant pro portis, & immobiles *Asium* advenientem hostem velut fixæ arbores opperiuntur. Hactenus est Græca descriptio. Verùm Virgiliana, *Bitian* & *Pandarum* portam ultro recludere facit, oblaturos hosti quod per vota quærebat, ut compos castrorum fieret, per hoc futurus in hostium potestate. Et geminos heroas modò turres vocat, modò describit luce cristarum coruscos. Nec arborum, ut ille, similitudinem prætermisit; sed uberiùs eam pulchriúsque descripsit." *Lib.* V. *cap.* 11.

Ver.

Τὸν δὲ, Λεοντῆα, βροτολοιγῷ ἶσον Ἄρηϊ.
Τὼ μὲν ἄρα προπάροιθε πυλάων ὑψηλάων
Ἕστασαν, ὡς ὅτε τε δρύες οὔρεσιν ὑψικάρηνοι,
Αἵτ' ἄνεμον μίμνουσι καὶ ὑετὸν ἤματα πάντα,
Ῥίζῃσιν μεγάλῃσι διηνεκέεσσ' ἀραρυῖαι.
Ὣς ἄρα τὼ, χείρεσσι πεποιθότες ἠδὲ βίηφι,
Μίμνον ἐπερχόμενον μέγαν Ἄσιον, οὐδ' ἐφέβοντο.
Οἱ δ' ἰθὺς πρὸς τεῖχος ἐΰδμητον, βόας αὔας
Ὑψόσ' ἀνασχόμενοι, ἔκιον μεγάλῳ ἀλαλητῷ,
Ἄσιον ἀμφὶ ἄνακτα, καὶ Ἰαμενὸν, καὶ Ὀρέστην,
Ἀσιάδην τ' Ἀκάμαντα, Θόωνά τε, Οἰνόμαόν τε.
Οἱ δ' ἤτοι εἵως μὲν ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς
Ὤρνυον, ἔνδον ἐόντες, ἀμύνεσθαι περὶ νηῶν·
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τεῖχος ἐπεσσυμένους ἐνόησαν
Τρῶας, ἀτὰρ Δαναῶν γένετο ἰαχή τε φόβος τε,
Ἐκ δὲ τὼ ἀΐξαντε πυλάων πρόσθε μαχέσθην,
Ἀγροτέροισι σύεσσιν ἐοικότε, τώ τ' ἐν ὄρεσσιν
Ἀνδρῶν ἠδὲ κυνῶν δέχαται κολοσυρτὸν ἰόντα,

Alterum vero, Leonteum, hominum perniciei parem Marti:
Hi scilicet ante portas altas
Stabant, ut quando quercus in montibus proceræ,
Quæ quidem ventum sustinent & pluviam dies omnes,
Radicibus magnis latè porrectis hærentes:
Sic utique hi, manibus freti atque viribus,
Manebant advenientem magnum Asium, neque fugiebant.
Illi verò rectà ad murum benè structum, tergora boum arida
In altum elevantes, ibant magno cum fremitu,
Asium circa regem, & Iamenum, & Orestem,
Asiademque Acamanta, Thoonaque, Oenomaumque.
Atque hi [*Polypœtes & Leonteus*] adhuc quidem benè ocreatos Achivos
Hortabantur, intus existentes, pugnare pro navibus:
Sed postquam in murum ruentes animadverterunt
Trojanos, Danaorumque ortus est clamorque fugaque;
Tum tandem hi duo erumpentes portas ante pugnabant,
Agrestibus apris similes, qui in montibus
Virorum atque canum excipiunt tumultum advenientem,

Ver. 131. Τὼ μὲν ἄρα] Vocabuli, ἄρα, ea ferè hîc vis est, ac si Latinè scribas; "*Hi quidem, ut dictum est,*" *&c.*

Ver. 132. Ἕστασαν,] Vide suprà ad *ver.* 55.

Ver. 141. ——— ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς, ——— ἔνδον ἐόντες,] *Al.* ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ, ——— ἔνδον ἐόντας. Minùs rectè. Opposita enim sunt, ἔνδον ἐόντες, &, ἐκ δὲ ἀΐξαντε.

Ver. 142. Ὄρνυον,] *Barnesius* emendavit, Ὤρνυον. Sed nihil opus.

Ver. 144. ——— γένετο ἰαχή τε φόβος τε,] De harum vocum prosodiâ, vide suprà ad γ', 456.

It clamor totis per propugnacula muris.
Æn. IX. 664.

Ver. 145. Ἐκ δὲ τὼ ἀΐξαντε] Suprà, *ver.* 127. Cæterùm quod hîc annotat *Barnesius,* τὸ, "Δὲ," παρέλκει, absurdum est. Eam enim vim habet, ac quod aiunt Latini, *tum verò,* *&c.* Vide suprà ad ά, 57.

Ver. 146. ——— ἐοικότε,] Ita edidit *Barnesius,* rectè. Sed & *Eustathius,* in Commentario, ita scripsit. *Al.* ἐοικότες, malè.

Ver.

Δοχμώ τ' ἀΐσσοντε περὶ σφίσιν ἄγνυτον ὕλην,
Πρυμνὴν ἐκτάμνοντες, ὑπαὶ δέ τε κόμπος ὀδόντων
Γίγνεται, εἰσόκε τίς τε βαλὼν ἐκ θυμὸν ἕληται·
Ὣς τῶν κόμπει χαλκὸς ἐπὶ στήθεσφι φαεινὸς,
Ἄντην βαλλομένων· μάλα γὰρ κρατερῶς ἐμάχοντο,
Λαοῖσιν καθύπερθε πεποιθότες, ἠδὲ βίηφιν·
Οἱ δ' ἄρα χερμαδίοισιν ἐϋδμήτων ἀπὸ πύργων
Βάλλον, ἀμυνόμενοι σφῶν τ' αὐτῶν, καὶ κλισιάων,
Νηῶν τ' ὠκυπόρων· νιφάδες δ' ὡς πίπτον ἔραζε,
Ἅς τ' ἄνεμος ζαὴς, νέφεα σκιόεντα δονήσας,
Ταρφειὰς κατέχευεν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ·
Ὣς τῶν ἐκ χειρῶν βέλε' ἔῤῥεον, ἠμὲν Ἀχαιῶν,
Ἠδὲ καὶ ἐκ Τρώων· κόρυθες δ' ἀμφ' αὖον ἀΰτευν,

Obliquoque impetu ruentes, circa se frangunt sylvam,
Ad radices usque excindentes, subtusque stridor dentium
Oritur, donec aliquis jaculatus vitam ei eripuerit:
Sic horum resonabat æs in pectoribus lucidum,
Hinc illinc percussorum: valde enim fortiter præliabantur,
Copiis supernè freti, atque *propriis* viribus.
Illi quippe saxis missilibus, benè ædificatis à turribus
Jaculabantur, propugnantes sibique ipsis & tentoriis,
Navibusque velocibus: Nives autem ut cadunt in terram,
Quas ventus vehementer flans, nubes opacas agitans,
Crebras è sublimi effundit in terram almam:
Sic horum è manibus tela fluebant, tam Achivorum,
Quàm etiam ex Trojanorum: galeæ autem circùm raucum sonabant

Ver. 148.——ἄγνυτον] Sicut ex ἔθωμι, ...ον· ita ex ἄγνυμι, ἀγνῦτον. Vide suprà γ', 260. Neque in his ulla unquam est ...entia.

Ibid.——ὕλην,] Vide suprà ad γ'. 151.

Ver. 150. Γίγνεται,] *Al.* Γίνεται. Quod per...de est. Nam γίνομαι primam producit.

Ver. 153. Λαοῖσιν καθύπερθε] *Al.* Λαοῖσι. ...uo.l & ferri potest. Vide ad ά, 51.

Ver. 154 ——— χερμαδίοισιν ——— ἀπὸ ...ύργων]

Saxa quoque infesto volvebant pondere, si quà
Possent tectam aciem perrumpere.——
Æn. IX. 512.

Ver. 156.——νιφάδες δ' ὡς πίπτον ἔραζε,] ...troque modo rectè se habebit constructio: ...ve scribatur, νιφάδες δ' ὡς, πίπτον ἔραζε· ut ...ίπτον scilicet referatur ad χερμάδια: Sive ...cribatur, νιφάδες δ' ὡς πίπτον ἔραζε, ut re...eratur πίπτον ad νιφάδες. Tam enim co...ærent tempora, πίπτον & κατέχευεν quàm ...ίπτον & βάλλον.

Sternitur omne solum telis;———
————pugna aspera surgit:
Quantus ab occasu veniens pluvialibus hædis
Verberat imber humum; quàm multâ grandine nimbi
In vada præcipitant, cùm Jupiter horridus Austris
Torquet aquosam hyemem, & cœlo cava nubila rumpit. *Æn.* IX. 666.
Telaque conjiciunt, proturbantque eminus hostem
Missilibus:————
Ac velut, effusâ siquando grandine nimbi
Præcipitant,————
————sic obrutus undique telis
Æneas————— X. 801.
————Fundunt simul undique tela
Crebra, *nivis* ritu, cœlumque obtexitur umbrâ. XI. 610.

Ver. 159.——ἐκ χειρῶν βέλε' ἔῤῥεον,]

———Telorum effundere contrà
Omne genus Teucri.— *Æn.* IX. 509.

Ver. 160.——κόρυθες δ' ἀμφ' αὖον ἀΰτευν,]

————Tum scuta cavæque
Dant sonitum flictu galeæ —*Æn.* IX. 666.
————Injectis sic undique telis
Obruitur: Strepit assiduò cava tempora circum
Tinnitu galea, & saxis solida æra fatiscunt. *Ibid.* 807.

Ver.

Βαλλόμεναι μυλάκεσσι, καὶ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι·
Δή ῥα τότ' ᾤμωξέν τε καὶ ὢ πεπλήγετο μηρὼ
Ἄσιος Ὑρτακίδης, καὶ ἀλαστήσας ἔπος ηὔδα·
  Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά νυ καὶ σὺ φιλοψευδὴς ἐτέτυξο
Πάγχυ μάλ'· οὐ γὰρ ἔγωγ' ἐφάμην ἥρωας Ἀχαιοὺς
Σχήσειν ἡμέτερόν γε μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους·
Οἱ δ', ὥς τε σφῆκες μέσον αἰόλοι, ἠὲ μέλισσαι,
Οἰκία ποιήσονται ὁδῷ ἔπι παιπαλοέσσῃ,
Οὐδ' ἀπολείπουσιν κοῖλον δόμον, ἀλλὰ μένοντες
Ἄνδρας θηρητῆρας, ἀμύνονται περὶ τέκνων·
Ὣς οἵγ' οὐκ ἐθέλουσι πυλάων, καὶ δύ' ἐόντε,
Χάσσασθαι, πρίν γ' ἠὲ κατακτάμεν', ἠὲ ἁλῶναι.
  Ὣς ἔφατ', οὐδὲ Διὸς πεῖθε φρένα ταῦτ' ἀγορεύων·
Ἕκτορι γάρ οἱ θυμὸς ἐβούλετο κῦδος ὀρέξαι.
Ἄλλοι δ' ἀμφ' ἄλλῃσι μάχην ἐμάχοντο πύλῃσιν·
Ἀργαλέον δέ με ταῦτα, θεὸν ὥς, πάντ' ἀγορεῦσαι·
Πάντῃ γὰρ περὶ τεῖχος ὀρώρει θεσπιδαὲς πῦρ,

Percussæ ingentibus saxis, & clypei umbonibus muniti.
Tum verò ingemuitque & sua percussit femora
Asius Hyrtacides, & indignatus verbum dixit:
  " Jupiter pater, igitur jam & tu fallax factus es
" Omninò: Non enim ego putabam heroas Achivos
" Sustenturos nostrum robur & manus invictas:
" At illi, ut vespæ in medio maculosæ, aut apes,
" Nidos faciunt viam ad asperam,
" Neque relinquunt concavam domum, sed manentes
" Viros venatores, pugnant pro natis;
" Sic illi nolunt à portis, tantùm duo licet existentes,
" Recedere, antequam vel interficiantur, vel capiantur.
  Sic dixit, neque Jovis flexit mentem hæc dicens:
Hectori enim ejus animus volebat *hujus diei* gloriam præbere.
Alii interim circa alias pugnam pugnabant portas:
Difficilè verò me hæc, deum tanquam, omnia proloqui;
Undiquaque enim circa murum excitatus est immanè ardens ignis,

Ver. 161. *Βαλλόμεναι μυλάκεσσι,*]
——Telis premit, omniaque arma
Advocat, & ramis vastisque *molaribus* instat.
Æn. VIII. 249.

Ver. 162.——ᾤμωξέν τε, καὶ ὢ πεπλήγετο μηρὼ] De voce πεπλήγετο, vide suprà ad γ', 31; & ad β', 314.
——gemens——palmis percussa lacertos.
Æn. VII. 501, 502.

Ver. 164.——ἦ ῥά νυ καὶ σὺ φιλοψευδὴς ἐτέτυξο]
——Fallax haud antè repertus
Hoc uno responso animum delusit Apollo.
Æn. VI. 343.

Ver. 167.——αἰόλοι.] Εὐκίνητοι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φησι. " Πόδας αἰόλον ἵππον." *Schol.* Τὸ μέσον συνεχῶς κινούμενοι καὶ εἱλούμενοι. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 3. Vide suprà ad β, 816.

Ibid.——ἠὲ μέλισσαι,] Ita edidit *Barnesius*; Rectè. Sed & *Eustathius*, in Commentario, ita legit. *Al.* ἠδὲ μέλισσαι.

Ver. 168. Οἰκία ποιήσονται] *Al.* ποιήσαντο.

Ver. 171.——καὶ δύ' ἐόντε,] Suprà, ver. 127, 145.

Ver. 172.——ἠὲ κατακτάμεν', ἠὲ ἁλῶναι.] Versio Wetsteniana: *vel interficiant alios, vel ipsi capiantur.* Minùs rectè.

Ver. 174——γάρ οἱ] Quâ ratione, γάρ, hîc producatur; item θεὸν, ver. 176; vide suprà ad α', 51.

Ver. 177.——περὶ τεῖχος ὀρώρει θεσπιδαὲς πῦρ.] De voce, ὀρώρει, vide suprà ad β', 810.

Λάϊνον· Ἀργεῖοι δὲ, καὶ ἀχνύμενοί περ, ἀνάγκῃ
Νηῶν ἠμύνοντο· θεοὶ δ' ἀκαχείατο θυμῷ
Πάντες, ὅσοι Δαναοῖσι μάχης ἐπιτάῤῥοθοι ἦσαν.
Σὺν δ' ἔβαλον Λαπίθαι πόλεμον καὶ δηϊοτῆτα·
Ἔνθ' αὖ Πειριθόου υἱὸς, κρατερὸς Πολυποίτης,
Δουρὶ βάλεν Δάμασον, κυνέης διὰ χαλκοπαρῄου·
Οὐδ' ἄρα χαλκείη κόρυς ἔσχεθεν· ἀλλὰ διὰ πρὸ
Αἰχμὴ χαλκείη ῥῆξ' ὀστέον· ἐγκέφαλος δὲ
Ἔνδον ἅπας πεπάλακτο· δάμασσε δέ μιν μεμαῶτα.
Αὐτὰρ ἔπειτα Πύλωνα καὶ Ὄρμενον ἐξενάριξεν·
Υἱὸν δ' Ἀντιμάχοιο Λεοντεὺς, ὄζος Ἄρηος,
Ἱππόμαχον βάλε δουρὶ, κατὰ ζωστῆρα τυχήσας.
Αὖτις δ' ἐκ κολεοῖο ἐρυσσάμενος ξίφος ὀξὺ,
Ἀντιφάτην μὲν πρῶτον, ἐπαΐξας δι' ὁμίλου,
Πλῆξ' αὐτοσχεδίην· ὁ δ' ἄρ' ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη·
Αὐτὰρ ἔπειτα Μένωνα, καὶ Ἰαμενὸν, καὶ Ὀρέστην,

Lapideum: Argivi autem, mœsti licèt, necessitate
Pro navibus pugnabant: dii verò tristes erant animo
Omnes, quotquot Danais in prœlio favebant.
Commiserunt autem Lapithæ pugnam & prœlium:
Tum utique Pirithoi filius, fortis Polypœtes,
Hastâ percussit Damasum per galeam æreis munitam malis:
Neque ærea galea prohibuit; sed penitùs
Cuspis ærea perrupit os; cerebrumque
Intus totum fœdatum est; domuitque ipsum ardentem:
Deinde verò Pylonem & Ormenum interfecit:
Filium item Antimachi Leonteus, ramus Martis,
Hippomachum percussit hastâ, ad balteum assecutus.
Dinde autem ex vaginâ extracto ense acuto,
Antiphatem quidem primum, impetu facto per turbam,
Percussit cominùs; atque is supinus solo allisus est:
Tum dein Menonem, & Iamenum, & Orestem,

o. Est autem θεσπιδαὲς πῦρ, hoc in loco, θερμὸν τῆς μάχης. Quod præferre videtur *Eustathius*, ut ignis reverâ intelligatur; mi-s hìc aptum est. *Virgilius*, in re diversâ, -è;

———————Undique clamor
Tollitur; invadunt, & fossas aggere complent:
Ardentes tædas alii ad fastigia jactant.
Æn. IX. 566.

Ver. 178.——ἀχνύμενοί] Vide suprà ad 260.

Ver. 179.——ἀκαχείατο θυμῷ] *Al.* ἀκαχεῖατο, & θυμόν.

Ver. 181.——Λαπίθαι] Suprà, *ver.* 128.

Ver. 183.——κυνέης διὰ χαλκοπαρῄου——κέφαλος δὲ]

—telumque aurata ad tempora torquet:
Olli per galeam fixo stetit hasta cerebro.
Æn. XII. 536.

Ver. 185. Αἰχμὴ χαλκείη] *Al.* Αἰχμὴ ἱεμένη. Id quod, propter χαλκείη in versu præcedente, non videtur prorsus contemnendum.

Ver. 186.——μεμαῶτα] Vide suprà ad β', 818.

Ver. 188. Υἱὸν δ' Ἀντιμάχοιο Λεοντεὺς,——Ἱππόμαχον] Vulgò, υἱὸς. Sed rectè ex MSS. & ex *Eustathii* commentario restituit *Barnesius*, υἱόν. Non enim *Antimachi* filius erat Λεοντεὺς, sed *Coroni*. Suprà, β', 745.

Ver. 190. ——ἐρυσσάμενος] Ita edidit *Barnesius*; rectè. Nam ἐρυσάμενος, quod habent Vulgati, secundam corripit.

Ver.

Πάντας ἐπασσυτέρους πέλασε χθονὶ πουλυβοτείρῃ.
Ὄφρ' οἱ τοὺς ἐνάριζον ἀπ' ἔντεα μαρμαίροντα,
Τόφρ' οἱ Πουλυδάμαντι ϗ Ἕκτορι κοῦροι ἕποντο,
Οἳ πλεῖστοι ϗ ἄριστοι ἔσαν, μέμασαν δὲ μάλιστα
Τεῖχός τε ῥῆξαι, ϗ ἐνιπρῆσαι πυρὶ νῆας·
Οἵ ῥ' ἔτι μερμήριζον, ἐφεσταότες παρὰ τάφρῳ·
Ὄρνις γάρ σφιν ἐπῆλθε περησέμεναι μεμαῶσιν,
Αἰετὸς ὑψιπέτης, ἐπ' ἀριστερὰ λαὸν ἐέργων,
Φοινήεντα δράκοντα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον,
Ζωὸν, ἔτ' ἀσπαίροντα· ϗ οὔπω λήθετο χάρμης·
Κόψε γὰρ αὐτὸν ἔχοντα κατὰ στῆθος, παρὰ δειρὴν,

Omnes alios super alios admovit terræ almæ.
Dum ii hos interfectos spoliabant armis coruscis,
Interea Polydamantem & Hectorem juvenes sequebantur,
Qui plurimi & fortissimi erant, ardebantque maximè
Murumque perrumpere, & incendere igne naves;
Hi tamen adhuc anxiè deliberabant, stantes ad fossam:
Augurium enim ipsis supervenit transire cupientibus,
Aquila altivolans, ad sinistram copias dividens,
Cruentatum serpentem gestans unguibus immanem,
Vivum, adhuc palpitantem; necdum is oblitus erat pugnæ;
Percussit enim ipsam tenentem ad pectus, prope collum,

Ver. 194.—πέλασε] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 198.——ῥῆξαι ϗ ἐνιπρῆσαι] *Al.* ῥήξειν ϗ ἐνιπρήσειν.

Ver. 200. Ὄρνις γάρ σφιν ἐπῆλθε]

His Jovis altisoni subito pinnata satelles
Arboris e trunco, serpentis saucia morsu,
——transfigens unguibus anguem
Semianimum, & variâ graviter cervice micantem.
Quem se intorquentem lanians——
Abjicit efflantem,——
Seque obitu a solis nitidos convertit in ortus. *Cic. de Divinat. lib.* I. §. 47.

Namque volans rubrâ fulvus Jovis ales in æthrâ——
Cycnum excellentem pedibus rapit improbus uncis.
——donec vi victus & ipso
Pondere defecit, prædamque ex unguibus ales
Projecit fluvio, penitusque in nubila fugit. *Æn.* XII. 247.

Utque volans altè raptum cùm fulva draconem
Fert aquila, implicuitque pedes, atque unguibus hæsit:
Saucius at serpens sinuosa volumina versat,
Arrectisque horret squamis, & sibilat ore
Arduus insurgens; illa haud minùs urget obunco
Luctantem rostro, simul æthera verb[...]
alis. *Æn.* XI. 7[...]

De quo posteriore loco *Macrobius*: "[...] "gilius solem aquilæ prædam refert, [...] "Homericæ aquilæ omen advertit; q[...] "sinistrâ veniens vincentium prohib[...] "accessum, & accepto a captivo ser[...] "morsu prædam dolore dejecit; fa[...] "tripudio solistimo, cum clamore dol[...] "testante prætervolat: His præter[...] "quæ animam parabolæ dabant, velu[...] "animum in Latinis versibus corpus [...] "mansit." *Lib.* V. *cap.* 13. Verum [...] rectè notavit *Popius*) non hæc omnia [...] erant vertenda *Virgilio*; quia aliam ad[...] adduxit hanc similitudinem *Virgilius*, [...] aliam *Homerus*.

Ibid.—περησέμεναι] Vide suprà ad έ, [...]

Ibid.——μεμαῶσιν,] Vide ad β, 81[...]

Ver. 201.——ἐπ' ἀριστερὰ] Ζητεῖται τ[...] Ζεὺς ἐπικραταιστέρους θέλων ποιῆσαι τοὺς Τ[...]ας, σημεῖον αὐτοῖς κωλυτικὸν ἀποστ[...] ——ϗ ῥητέον, ὅτι νίκην μὲν ἐδήλου [...] Τρωσὶν, ἐξελεῖν δὲ τὸ δέος τῶν Ἑλλ[...] *Schol.* Ineptè admodum. Non enim vi[...]riam erant reportaturi Trojani, sed e m[...]bus jamjam partam dimissuri, *ver.* 223, [...] Neque hoc signum omninò viderunt G[...] sed aliud & diversum, *ver.* 254.

Ver. 204.—παρὰ δειρὴν,] *Al.* περὶ δ[...]

4

Ἰδνωθεὶς ὀπίσω· ὁ δ' ἀπὸ ἕθεν ἧκε χαμᾶζε,
Ἀλγήσας ὀδύνῃσι, μέσῳ δ' ἐνὶ κάββαλ' ὁμίλῳ·
Αὐτὸς δὲ κλάγξας πέτετο πνοιῇς ἀνέμοιο.
Τρῶες δ' ἐῤῥίγησαν, ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν
Χείμενον ἐν μέσσοισι, Διὸς τέρας αἰγιόχοιο.
Δὴ τότε Πυλυδάμας θρασὺν Ἕκτορα εἶπε παραστάς·
Ἕκτορ, αἰεὶ μέν πως μοι ἐπιπλήσσεις ἀγορῇσιν
Ἐσθλὰ φραζομένῳ· ἐπεὶ οὐδὲ μὲν οὐδὲ ἔοικεν,
Δῆμον ἐόντα παρὲξ ἀγορευέμεν, οὔτ' ἐνὶ βουλῇ,
Οὔτε ποτ' ἐν πολέμῳ, σὸν δὲ κράτος αἰὲν ἀέξειν.
Νῦν δ' αὖτ' ἐξερέω, ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα.
Μὴ ἴομεν Δαναοῖσι μαχησόμενοι περὶ νηῶν·
Ὧδε γὰρ ἐκτελέεσθαι ὀΐομαι, εἰ ἐτεόν γε
Τρωσὶν ὅδ' ὄρνις ἐπῆλθε περησέμεναι μεμαῶσιν,
Αἰετὸς ὑψιπέτης, ἐπ' ἀριστερὰ λαὸν ἐέργων,

Contortus retrò; Illa autem à se demisit in terram,
Dolens angoribus, mediumque dejecit in agmen:
Ipsaque clangens avolavit flatibus venti.
Trojani verò cohorruerunt, ut viderunt maculosum serpentem
Jacentem in mediis, Jovis portentum Ægiochi.
At tum quidem Polydamas audacem Hectorem allocutus est astans;
« Hector, semper quidem ferè me increpas in concionibus,
« *Quanquam* rectè monentem: uti quidem nequaquam par est,
« Civis qui sit, præter *rectum* dicere, neque in concilio,
« Neque unquam in bello, sed tuam potentiam semper augere.
« Nunc autem rursus proloquar, ut mihi videntur esse optima.
« Nè eamus cum Danais pugnaturi de navibus:
« Sic enim eventurum puto, si quidem verè
« Trojanis hoc augurium advenit transire cupientibus,
« Aquila altivolans, ad sinistram copias dividens,

Ver. 205.——ἀπὸ ἕθεν] Quâ ratione, ἀπὸ, hîc ultimam producat; item τὶ, *ver.* 198; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 206.——ἐνὶ κάββαλ'——πέτετο] *Plato* in *Ione* citat, ἐγκάββαλ'——ἵπτετο.

Ver. 207. Αὐτὸς δὲ κλάγξας πέτετο πνοιῇς ἀνέμοιο.] Καὶ αὐτοί τε δὴ κατασκευάζουσιν οἱ ποιηταὶ——, πρὸς χρῆμα ὁρῶντες, οἰκεῖα καὶ δηλωτικὰ τῶν ὑποκειμένων τὰ ὀνόματα,——καὶ μιμητικώτατα τῶν πραγμάτων· ὡς ἔχει ταυτὶ,——« Αὐτὸς δὲ κλάγξας πέτετο πνοιῇς ἀνέ-« μοιο." Dionys. Halicarn. περὶ Συνθέσεως, §. 16. Vide suprà ad β', 210; ad γ', 363; ad δ', 455 & 504.

Ver. 208.——ἐῤῥίγησαν, ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν] De voce, αἰόλος, *mobilis*; vide suprà ad β', 816. Cæterùm, cùm in promptu esset, ὄφιν αἰόλον εἶδον· fieri non potest quin consultò dixerit, ἴδον αἰόλον ὄφιν· ut, stupentibus, serpente viso, Trojanis, versus ipse nec opinato quasi *diriguisse* videatur. Ἔστι δ' ὅπου κακοφωνία δεινότητα ποιεῖ, καὶ μάλιστα ἐὰν τὸ ὑποκείμενον πρᾶγμα δέῃ τοιαύτης. Ὥσπερ τὸ Ὁμηρικὸν, τὸ, « Τρῶες δ' ἐῤῥίγησαν ὅπως « ἴδον αἰόλον ὄφιν." Ἦν μὲν γὰρ καὶ εὐφωνοτέρως εἰπόντα σῶσαι τὸ μέτρον.——« ὅπως « ὄφιν αἰόλον εἶδον." Ἀλλ' οὔτ' ἂν ὁ λέγων δεινὸς οὕτως ἔδοξεν, οὔτε ὄφις αὐτός. *Demetr. Phaler.* §. 267. Vide suprà ad ά, 342; ad γ', 303; ad δ', 456; & ad λ', 38.

Ver. 209——Διὸς τέρας αἰγιόχοιο.]
————————————alto
Dat signum cœlo, quo non præsentius ullum. *Æn.* XII. 245.

Ver. 213. Δῆμον ἐόντα] *Barnesius* conjicit, scribendum Δήμιον ὄντα. Sed nullâ idoneâ authoritate.

Ver. 215.——ἄριστα.] *Al.* ἀριστον.

Ver. 217.——εἰ ἐτεόν γε]
——si credere dignum est. *Æn.* VI. 173.

Φοινήεντα δράκοντα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον,
Ζωόν· ἄφαρ δ' ἀφέηκε, πάρος φίλα οἰκί' ἱκέσθαι,
Οὐδ' ἐτέλεσσε φέρων δόμεναι τεκέεσσιν ἑοῖσιν·
Ὣς ἡμεῖς, εἴπερ τε πύλας καὶ τεῖχος Ἀχαιῶν
Ῥηξόμεθα σθένεϊ μεγάλῳ, εἴξωσι δ' Ἀχαιοὶ,
Οὐ κόσμῳ παρὰ ναῦφιν ἐλευσόμεθ' αὐτὰ κέλευθα·
Πολλοὺς γὰρ Τρώων καταλείψομεν, οὕς κεν Ἀχαιοὶ
Χαλκῷ δῃώσουσιν ἀμυνόμενοι περὶ νηῶν.
Ὧδέ χ' ὑποκρίναιτο θεοπρόπος, ὃς σάφα θυμῷ
Εἰδείη τεράων, καί οἱ πειθοίατο λαοί.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Πουλυδάμα, σὺ μὲν οὐκ ἔτ' ἐμοὶ φίλα ταῦτ' ἀγορεύεις·
Οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τοῦδε νοῆσαι.
Εἰ δ' ἐτεὸν δὴ τοῦτον ἀπὸ σπουδῆς ἀγορεύεις,
Ἐξ ἄρα δή τοι ἔπειτα θεοὶ φρένας ὤλεσαν αὐτοί·
Ὃς κέλεαι Ζηνὸς μὲν ἐριγδούποιο λαθέσθαι
Βουλέων, ἅς τέ μοι αὐτὸς ὑπέσχετο καὶ κατένευσε·
Τύνη δ' οἰωνοῖσι τανυπτερύγεσσι κελεύεις
Πείθεσθαι· τῶν οὔ τι μετατρέπομ', οὐδ' ἀλεγίζω,

« Cruentatum ſerpentem portans unguibus immanem,
« Vivum; citóque dimiſit, antequam ad caros nidos perveniſſet,
« Neque effecit portans ut daret pullis ſuis:
« Sic nos, etiamſi portas & murum Achivorum
« Perruperimus robore magno, ceſſerintque Achivi;
« Non fauſtè à navibus revertemur per eaſdem vias:
« Multos enim Trojanorum relinquemus, quos quidem Achivi
« Ære interfecerint pugnantes pro navibus.
« Hâc certè interpretatione reſponderit augur, qui verè animo
« Peritus ſit prodigiorum, & ei paruerint populi.
Hunc autem torvè intuitus allocutus eſt pugnam expeditè ciens Hector;
« Polydama, tu quidem non jam mihi grata hæc dicis:
« Nôſti & aliam ſententiam meliorem hâc excogitare.
« Si autem reverà jam hanc ſeriò dicis,
« Utique tibi jam dii mentem ademerunt ipſi:
« Qui jubes Jovis quidem altitonantis oblivisci
« Conſiliorum, quæ mihi ipſe promiſit & annuit.
« Tu verò me alitibus alas expandentibus jubes
« Parere; quos minimè moror, neque curo,

Ver. 224.——σθένεϊ μεγάλῳ,] Quâ ratione, σθένεϊ, hîc ultimam producat; item δὲ, *ver.* 241; & παρτάμενος, *ver.* 249; & ἔρυτο, *ver.* 261; & οἵ γε, *ver.* 263; vide ſuprà ad Α, 51.

Ver. 228.——ὑποκρίναιτο] Vide ſuprà ad Α, 309.

Ver. 230.——κορυθαίολος] Vide ſuprà ad Β, 816.

Ver. 231.——οὐκ ἔτ' ἐμοὶ φίλα] Indicat vocula iſta, ἔτι, gratum fuiſſe Hectori, & memoriâ affixum, quod antea dederat conſilium Polydamas. *ver.* 60—80—109. Ut rectè annotavit *Domina Dacier*.

Ver. 236. Βουλέων,] Pronuntiabatur, Βουλῶν.

Ver. 237.——οἰωνοῖσι τανυπτερύγεσσι] *Avibus præpetibus.* *Gell. lib.* VI. *cap.* 6.

Εἴτ' ἐπὶ δεξί' ἴωσι πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε,
Εἴτ' ἐπ' ἀριστερὰ τοίγε ποτὶ ζόφον ἠερόεντα.
Ἡμεῖς δὲ μεγάλοιο Διὸς πειθώμεθα βουλῇ,
Ὃς πᾶσι θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει.
Εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.
Τίπτε σὺ δείδοικας πόλεμον καὶ δηϊοτῆτα;
Εἴπερ γάρ τ' ἄλλοι γε περικτεινώμεθα πάντες
Νηυσὶν ἐπ' Ἀργείων, σοὶ δ' οὐ δέος ἔστ' ἀπολέσθαι·
Οὐ γάρ τοι κραδίη μενεδήϊος, οὐδὲ μαχήμων.
Εἰ δὲ σὺ δηϊοτῆτος ἀφέξεαι, ἠέ τιν' ἄλλον
Παρφάμενος ἐπέεσσιν ἀποτρέψεις πολέμοιο,
Αὐτίκ' ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσεις.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο
Ἠχῇ θεσπεσίῃ· ἐπὶ δὲ Ζεὺς τερπικέραυνος
Ὦρσεν ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων ἀνέμοιο θύελλαν,
Ἥ ῥ' ἰθὺς νηῶν κονίην φέρεν· αὐτὰρ Ἀχαιῶν

" Sive ad dextram vadant ad auroramque solemque,
" Sive ad sinistram isti ad occasum obscurum.
" Nos verò magni Jovis pareamus consilio,
" Qui omnibus mortalibus & immortalibus imperat.
" Unum augurium *est* præstantissimum, pugnare pro patriâ.
" Cur tu times pugnam & prælium?
" Etsi enim alii circum occidamur omnes
" Naves ad Argivorum; tibi tamen non timor est pereundi:
" Non enim tibi *est* cor impetus hostium manens, neque pugnax.
" Si verò tu pugnâ abstinebis, vel aliquem alium
" Dehortatione deceptum verbis avertes à prælio;
" Statim meâ hastâ percussus animam amittes.
Ita fatus præcessit; hi autem unà sequebantur
Clamore immenso; insuperque Jupiter gaudens fulmine
Excitavit ab Idæis montibus venti procellam,
Quæ rectà naves versus pulverem ferebat; atque Achivorum

Ver. 240. Εἴτ' ἐπ' ἀριστερὰ τοίγε] Quàm non sit supervacaneum istud τοίγε, sed elegans admodum & venustum; vide suprà ad γ', 409.

Ver. 241. Ἡμεῖς δὲ] *Barnesius* mallet hîc δὴ legere. Sed nihil opus. Rectiùs enim hoc in loco est, *Nos vero*, quàm, *Nos demùm*.

Ver. 242. — ἀθανάτοισιν] Vide suprà ad ε, 398.

Ver. 243. Εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.] *Al.* ἀμύνασθαι. Χρῆσθαι δὲ δεῖ καὶ ταῖς τεθρυλλημέναις καὶ κοιναῖς γνώμαις, ἂν ὦσι χρήσιμαι· διὰ γὰρ τὸ εἶναι κοιναὶ, ὡς ὁμολογούντων ἁπάντων, ὀρθῶς ἔχειν δοκοῦσιν, παρακαλοῦντι εἰς τὸ κινδυνεύειν μὴ θυσαμένους, " Εἷς οἰωνὸς ἄριστος," &c. *Arist. Rhetoric. lib.* II. *cap.* 21. Χαίρω πολλάκις, ——τὰ Δημοσθένους ἐγγὺς τῶν Ὁμήρου τιθείς. Οἷον, " Εἷς οἰωνὸς ἄριστος," πρὸς τὸ, " Δεῖ " γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, τὰς ἀγαθὰς ὑποθεμένους ἐλπίδας" &c. *Lucian. Encom. Demosthenis, haud longe ab initio.* " Augurque " cùm esset, dicere ausus est, optimis auspi- " ciis ea geri, quæ pro Reipublicæ salute " fierent." *Cic. de Senectute.*

Ver. 251. —ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο]
——campo sese arduus infert:
Clamore excipiunt socii, fremituque sequuntur
Horrisono—— *Æn.* IX. 53.

Ver. 254. —ἰθὺς νηῶν κονίην φέρεν] Pulvis nimirum turbine collectus *Achivis* rectà in oculos ferebatur.

Θέλγε νόον, Τρωσὶν δὲ καὶ Ἕκτορι κῦδος ὄπαζε·
Τοῦ περ δὴ τεράεσσι πεποιθότες, ἠδὲ βίηφι,
Ῥήγνυσθαι μέγα τεῖχος Ἀχαιῶν πειρήτιζον.
Κρόσσας μὲν πύργων ἔρυον, καὶ ἔρειπον ἐπάλξεις,
Στήλας τε προβλῆτας ἐμόχλεον, ἃς ἄρ' Ἀχαιοὶ
Πρώτας ἐν γαίῃ θέσαν ἔμμεναι ἔχματα πύργων.
Τὰς οἵγ' αὖ ἔρυον, ἔλποντο δὲ τεῖχος Ἀχαιῶν
Ῥήξειν· οὐδέ νύ πω Δαναοὶ χάζοντο κελεύθου·
Ἀλλ' οἵγε, ῥινοῖσι βοῶν φράξαντες ἐπάλξεις,
Βάλλον ἀπ' αὐτάων δηΐους ὑπὸ τεῖχος ἰόντας.
Ἀμφοτέρω δ' Αἴαντε κελευτιόωντ' ἐπὶ πύργων
Πάντοσε φοιτήτην, μένος ὀτρύνοντες Ἀχαιῶν·
Ἄλλον μειλιχίοις, ἄλλον στερεοῖς ἐπέεσσι
Νείκεον, ὅντινα πάγχυ μάχης μεθιέντα ἴδοιεν·
Ὦ φίλοι, Ἀργείων ὅς τ' ἔξοχος, ὅς τε μεσήεις,
Ὅς τε χερειότερος· ἐπεὶ οὔπω πάντες ὁμοῖοι
Ἀνέρες ἐν πολέμῳ· νῦν ἔπλετο ἔργον ἅπασι·
Καὶ δ' αὐτοὶ τόδε που γινώσκετε· μή τις ὀπίσσω
Τετράφθω προτὶ νῆας ὁμοκλητῆρος ἀκούων·
Ἀλλὰ πρόσω ἵεσθε, καὶ ἀλλήλοισι κέλεσθε,
Αἴ κεν Ζεὺς δώῃσιν Ὀλύμπιος ἀστεροπητὴς,

Molliebat animum, Trojanis verò & Hectori gloriam dabat:
Hujus utique prodigiis confisi atque robore *suo*,
Perfringere magnum murum Achivorum tentabant;
Pinnas quidem turrium convellebant, & demoliebantur propugnacula,
Crepidinesque prominentes vectibus labefactabant, quas Achivi
Primas in terrâ posuerant, ut essent stabilimina turrium.
Has illi convellebant, sperabantque murum Achivorum
Se perrupturos: Nondum tamen Danai cedebant de viâ;
Sed illi, scutis bubulis præmunientes propugnacula,
Percutiebant ex ipsis hostes murum subeuntes.
Ambo interea Ajaces hortantes in turribus
Quaquaversum itabant, robur excitantes Achivorum:
Alium *scilicet* blandis, alium duris verbis
Increpabant, quemcunque omnino pugnam remittentem vidissent:
" O amici, Argivorum quique eximius, quique mediocris,
" Quique deterior; quandoquidem non omnes similes
" Viri in bello; nunc est opus omnibus:
" Et verò ipsi hoc nimirùm cognoscitis; ne quis retrò
" Vertatur ad naves, *Hectori* minitanti auscultans;
" Sed ulteriùs procedite, & invicem hortamini,
" Si forsan Jupiter det Olympius fulgurator,

Ver. 259.——ἐμόχλεον] *Al.* ἐμόχλευον.
Ver. 261.—αὖ ἔρυον,] Vide suprà ad ά, 459.
Ver. 266.——φοιτήτην,] *Al.* φοιτίζων.
Ibid.——μένος ὀτρύνοντες Ἀχαιῶν] Vide suprà ad Κ, 451.

Ver. 270.——χερειότερος· ἐπεὶ] Quâ ratione, χερειότερος hîc ultimam producat; item ἄψ, ver. 278; & ὡς ὅτε, ver. 283; & Τρῶες ver. 288; vide suprà ad ά, 51.

Ver.

Νεῖκος ἀπωσαμένους, δηΐους προτὶ ἄςυ δίεσθαι.
Ὣς τώγε προβοῶντε μάχην ὤτρυνον Ἀχαιῶν.
Τῶν δ', ὥςε νιφάδες χιόνος πίπτουσι θαμειαὶ
Ἤματι χειμερίῳ, ὅτε τ' ὤρετο μητίετα Ζεὺς
Νιφέμεν ἀνθρώποισι, πιφαυσκόμενος τὰ ἃ κῆλα,
Κοιμήσας δ' ἀνέμους χέει ἔμπεδον, ὄφρα καλύψῃ
Ὑψηλῶν ὀρέων κορυφὰς καὶ πρώονας ἄκρους,
Καὶ πεδία λωτεῦντα, καὶ ἀνδρῶν πίονα ἔργα,
Καί τ' ἐφ' ἁλὸς πολιῆς κέχυται λιμέσιν τε καὶ ἀκταῖς,
Κῦμα δέ μιν προσπλάζον ἐρύκεται, ἄλλα τε πάντα
Εἰλύαται καθύπερθ', ὅτ' ἐπιβρίσῃ Διὸς ὄμβρος·
Ὣς τῶν ἀμφοτέρωσε λίθοι πωτῶντο θαμειαί,
Αἱ μὲν ἄρ' ἐς Τρῶας, αἱ δ' ἐκ Τρώων ἐς Ἀχαιοὺς
Βαλλομένων· τὸ δὲ τεῖχος ὕπερ πᾶν δοῦπος ὀρώρει.
Οὐδ' ἄν πω τότε γε Τρῶες καὶ φαίδιμος Ἕκτωρ
Τείχεος ἐρρήξαντο πύλας καὶ μακρὸν ὀχῆα,
Εἰ μὴ ἄρ' υἱὸν ἑὸν Σαρπηδόνα μητίετα Ζεὺς
Ὦρσεν ἐπ' Ἀργείοισι, λέονθ' ὡς βουσὶν ἕλιξιν.
Αὐτίκα δ' ἀσπίδα μὲν πρόσθ' ἔσχετο πάντοσε ἴσην,
Καλήν, χαλκείην, ἐξήλατον· ἣν ἄρα χαλκεὺς

« Pugnam cùm repulerimus, hostes ad urbem persequi.
Sic illi ante alios clamantes pugnam excitabant Achivorum.
Horum autem, sicut flocculi nivis cadunt crebri
Die hiberno, quando orsus est providus Jupiter
Ningere hominibus, ostentans sua tela;
Sopitis verò ventis fundit constanter, donec operuerit
Celsorum montium vertices & cacumina summa,
Et campos florentes, & hominum pinguia culta;
Et super maria cani funduntur portubusque & littoribus,
Fluctus autem eos adventans prohibet, aliaque omnia
Operiuntur desuper, quum ingruat Jovis imber:
Sic horum utrinque lapides volitabant crebri,
Hi quidem in Trojanos, illi autem à Trojanis in Achivos
Jaculantibus: Murum autem supra totum strepitus ortus est.
Nequaquam tamen tunc Trojani & illustris Hector
Muri perrupissent portas & longum vectem,
Nisi filium suum Sarpedona providus Jupiter
Excitâsset in Argivos, leonem veluti in boves cornibus camuros.
Statim verò clypeum quidem ante se ferebat undique æquale,
Pulchrum, æneum, laminâ ductili tectum: quod faber

Ver. 278. Τῶν δ', ὥςε νιφάδες] Vide suprà ad ver. 156.

Ver. 279 & 292. —— μητίετα Ζεὺς] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 280. Νιφέμεν ἀνθρώποισι] Dicitur νίφειν & νιφάδες, non quòd syllaba νι sit communis: sed simili analogiâ, ac κρῖναι, κρῖσις; μαρτύρομαι, μαρτῦρουμαι, μαρτύρες; φίλεσθαι, φίλασθαι, φιλοῦμαι, φιλότης: Et similia innumera. Vide suprà ad ά, 309, 314, 338.

Ver. 286. —— ἐπιβρίσῃ] Vide suprà ad ή, 343.

Ver. 289. —— δοῦπος] Vide suprà ad δ', 455.

Ibid. —— ὀρώρει] Vide suprà ad β', 810.

Ver. 293. Ὦρσεν ἐπ' Ἀργείοισι, λέονθ' ὡς] Vide suprà ad β', 457.

Ver. 295. Καλήν,] Vide suprà ad β', 43.

Ibid. —— χαλκείην,] *Al.* χρυσείην.

Ἤλασεν, ἐντοσθεν δὲ βοείας ῥάψε θαμειὰς,
Χρυσείης ῥάβδοισι διηνεκέσιν περὶ κύκλον·
Τὴν ἄρ᾽ ὅγε πρόσθε σχόμενος, δύο δοῦρε τινάσσων
Βῆ ῥ᾽ ἴμεν, ὥςε λέων ὀρεσίτροφος, ὅς᾽ ἐπιδευὴς
Δηρὸν ἔῃ κρειῶν, κέλεται δέ ἑ θυμὸς ἀγήνωρ,
Μήλων πειρήσοντα, καὶ ἐς πυκινὸν δόμον ἐλθεῖν·
Εἴπερ γάρ χ᾽ εὕρῃσι παρ᾽ αὐτόφι βώτορας ἄνδρας
Σὺν κυσὶ καὶ δούρεσσι φυλάσσοντας περὶ μῆλα,
Οὔ ῥά τ᾽ ἀπείρητος μέμονε ςαθμοῖο δίεσθαι·
Ἀλλ᾽ ὅγ᾽ ἄρ᾽ ἢ ἥρπαξε μετάλμενος, ἠὲ καὶ αὐτὸς
Ἔβλητ᾽ ἐν πρώτοισι θοῆς ἀπὸ χειρὸς ἄκοντι·
Ὥς ῥα τότ᾽ ἀντίθεον Σαρπηδόνα θυμὸς ἀνῆκε
Τεῖχος ἐπαΐξαι, διά τε ῥήξασθαι ἐπάλξεις.
Αὐτίκα δὲ Γλαῦκον προσέφη, παῖδ᾽ Ἱππολόχοιο·
  Γλαῦκε, τίη δὴ νῶϊ τετιμήμεσθα μάλιςα
Ἕδρῃ τε, κρέασίν τε, ἰδὲ πλείοις δεπάεσσιν,
Ἐν Λυκίῃ; πάντες δὲ, θεοὺς ὣς, εἰσορόωσι,

Ductili artificio fecerat, intus verò pelles bubulas consuerat spissas,
Aureis virgis perpetuis circa orbem:
Hoc utique ille ante se objecto, duas hastas vibrans
Perrexit ire, sicut leo in montibus nutritus, qui indigus
Diù fuerit carnium, jubet autem ipsum animus magnus,
Oves tentaturum etiam ad benè munitam caulam ire:
Etsi enim invenerit illic pastores viros
Cum canibus & hastis custodiam agentes circa oves,
Haud tamen re non tentatâ sustinet à stabulo pelli;
Sed is aut rapuit insiliens, aut & ipse
Vulneratus est inter primos veloci ex manu jaculo:
Sic tunc divinum Sarpedonem animus impulit
Murum invadere, perque rumpere propugnacula.
Statim autem Glaucum allocutus est, filium Hippolochi;
" Glauce, curnam nos honoribus effecti sumus maximè,
" Sedeque, carnibusque, & plenis poculis,
" In Lyciâ? omnes autem, deos tanquam, nos aspiciunt,

Ver. 297. Χρυσείης ῥάβδοισι] Ita rectè edidit *Barnesius*, ex MSS. & Editt. vett. *Al.* Χρυσείαις ῥάβδοισι. Quod *Homerum* minùs sapit.

Ver. 298. Τὴν ἄρ᾽ ὅγε] *Hoc utique ille.* Sic *ver.* 307, Ὥς ῥα τότ᾽.

Ibid. —— δύο δοῦρε τινάσσων]
Bina manu lato crispans hastilia ferro.
Æn. I. 317.

Ver. 299. —— ὥςε λέων —— ἐπιδευὴς —— κρειῶν,]
——— quos improba ventris
Exegit cæcos rabies, ———
——— per tela, per hostes. *Æn.* II. 356.
Impastus ceu plena leo per ovilia turbans,
Suadet enim vesana fames. — IX. 339.

Impastus stabula alta leo ceu sæpe peragrans,
——— si fortè fugacem
Conspexit capream, aut surgentem in cornua cervum;
Gaudet hians immanè, comasque arrexit, & hæret
Visceribus super accumbens; lavit improba teter
Ora cruor. ——— ——— X. 723.

Ver. 308. —— διά τε ῥήξασθαι] Vide suprà ad Δ΄ 51.

Ver. 310. —— τίη δὴ] *Curnam, obsecrò, &c.* Vide suprà ad Β΄, 158.

Ver. 311. —— κρέασίν τε, ἰδὲ] *Al.* κρέασίν τ᾽ ἠδὲ.

Ver.

Καὶ τέμενος νεμόμεσθα μέγα Ξάνθοιο παρ' ὄχθας,
Καλὸν, φυταλιῆς καὶ ἀρούρης πυροφόροιο·
Τῷ νῦν χρὴ Λυκίοισι μετὰ πρώτοισιν ἐόντας,
Ἑστάμεν, ἠδὲ μάχης καυστειρῆς ἀντιβολῆσαι·
Ὄφρα τις ὧδ' εἴπῃ Λυκίων πύκα θωρηκτάων,
Οὐ μὰν ἀκλεέες Λυκίην κατακοιρανέουσιν
Ἡμέτεροι βασιλῆες, ἔδουσί τε πίονα μῆλα,
Οἶνον τ' ἔξαιτον, μελιηδέα· ἀλλ' ἄρα καὶ ἲς
Ἐσθλὴ, ἐπεὶ Λυκίοισι μετὰ πρώτοισι μάχονται.
Ὦ πέπον, εἰ μὲν γὰρ πόλεμον περὶ τόνδε φυγόντες,
Αἰεὶ δὴ μέλλοιμεν ἀγήρω τ' ἀθανάτω τε
Ἔσσεσθ', οὔτε κεν αὐτὸς ἐνὶ πρώτοισι μαχοίμην,
Οὔτε κε σὲ στέλλοιμι μάχην ἐς κυδιάνειραν·
Νῦν δ', ἔμπης γὰρ κῆρες ἐφεστᾶσιν θανάτοιο
Μυρίαι, ἃς οὐκ ἔστι φυγεῖν βροτὸν, οὐδ' ὑπαλύξαι,

"Et agri portionem possidemus magnam Xanthi ad ripas,
"Amœnam, vitifero solo & frugifero:
"Quamobrem nunc oportet, Lycios inter primos existentes,
"Stare, & pugnæ ardenti interesse;
"Ut aliquis sic dicat Lyciorum benè armatorum:
"Nequaquam inglorii Lyciam administrant
"Nostri reges, eduntque pingues oves,
"Vinumque eximium, dulce: verùm utique & robur *iis est*
"Præstans, quandoquidem Lycios inter primos pugnant.
"O amice, si quidem enim, bello hoc evitato,
"Perpetuò porrò essemus expertesque senii immortalesque
"Futuri, nec ipse quidem inter primos pugnarem,
"Neque te mitterem pugnam in gloriosam:
"Nunc verò, (nihilominùs quippe fata instant mortis
"Plurima, quæ non licet effugere hominem, neque evitare,)

Ver. 313. Καὶ τέμενος νεμόμεσθα] Insuper, id campi quod rex habet ipse Latinus. *Æn.* IX. 274.

Ver. 314. Καλὸν,] Vide suprà ad β', 43.

Ibid. ——ἀρούρης] Vide suprà ad ζ, 142.

Ver. 320. Οἶνόν τ' ἔξαιτον,] Ita rectè edidit *Barnesius*, ex MS. & *Eustathio*. *Vulgg.* Οἶνον δ' ἔξαιτον.

Ver. 322. ——εἰ μὲν γὰρ——μέλλοιμεν] Refertur istud, γὰρ, ad id quod elegantissimè reticebatur; *Neu me, quæso, incuses temeritatis*; *NAM si*, &c. Vide suprà ad ί, 22. Cæterùm locum hunc pulcherrimum omnis laudavit atque imitata est antiquitas. Χαίρω πολλάκις——τὰ Δημοσθένους ἐγγὺς τῶν Ὁμήρου τιθείς· οἷον,——"Εἰ μὲν μέλλοιμεν "ἀγήρω τ' ἀθανάτω τε ἔσεσθαι," πρὸς τὸ, "Πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις τοῦ βίου "θάνατος," [*Clemens Alexandrinus, Strom.* 6, *locum eundem citans legit*, Πᾶσι μὲν γὰρ ἀνθρώποις τέλος τοῦ βίου θάνατος,] "κἂν ἐν "οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθείρξας τηρῇ." *Lucian. Encom. Demosthenis, haud longè ab initio.* Εἰ μὲν γὰρ ἦν, τὸν παρόντα διαφυγόντας, ἀδεῶς διάγειν τὸν ἐπίλοιπον χρόνον, οὐκ ἂν ἦν θαυμαστὸν φιλοψυχεῖν· νῦν δὲ τοσαῦται κῆρες τοῦ βίου παραπεφύκασιν, ὥστε τὸν ἐν ταῖς μάχαις θάνατον αἱρετώτερον εἶναι δοκεῖν. *Theopompus apud Clem. Alexandrin. Strom.* 6. "Quod si immortalitas consequeretur præsentis periculi "fugam,——: Cùm verò dies & noctes "omnia nos undique fata circumstent, non "est viri——dubitare eum spiritum, quem "naturæ debeat, patriæ reddere." *Cic. Philippic.* 10.

Stat sua cuique dies, breve & irreparabile
tempus
Omnibus est vitæ; sed famam extendere
factis,
Hoc virtutis opus.—— *Æn.* X. 467.

Ἴομεν· ἠέ τῳ εὖχος ὀρέξομεν, ἠέ τις ἡμῖν.
Ὣς ἔφατ'· οὐδὲ Γλαῦκος ἀπέτραπετ', οὐδ' ἀπίθησε.
Τὼ δ' ἰθὺς βήτην Λυκίων μέγα ἔθνος ἄγοντε.
Τοὺς δὲ ἰδὼν ῥίγησ' υἱὸς Πετεῶο Μενεσθεύς·
Τοῦ γὰρ δὴ πρὸς πύργον ἴσαν κακότητα φέροντες·
Πάπτηνεν δ' ἀνὰ πύργον Ἀχαιῶν, εἴτιν' ἴδοιτο
Ἡγεμόνων, ὅςις οἱ ἀρὴν ἑτάροισιν ἀμύναι·
Ἐς δ' ἐνόησ' Αἴαντε δύω πολέμου ἀκορήτω
Ἑςαότας, Τεῦκρόν τε νέον κλισίηθεν ἰόντα
Ἐγγύθεν· ἀλλ' οὔπως οἱ ἔην βώσαντι γεγωνεῖν·
Τόσσος γὰρ κτύπος ἦεν· ἀϋτὴ δ' οὐρανὸν ἷκε,
Βαλλομένων σακέων τε καὶ ἱπποκόμων τρυφαλειῶν,
Καὶ πυλέων· πάσας γὰρ ἐπῴχατο· τοὶ δὲ κατ' αὐτὰς
Ἱςάμενοι πειρῶντο βίῃ ῥήξαντες ἐσελθεῖν.
Αἶψα δ' ἐπ' Αἴαντα προΐει κήρυκα Θοώτην·
Ἔρχεο, δῖε Θοῶτα, θέων Αἴαντε κάλεσσον,

" Eamus; vel alicui gloriam dabimus, vel aliquis nobis.
Sic dixit: neque Glaucus aversus est, neque non obsecutus est.
Hi itaque rectà ibant Lyciorum magnam gentem ducentes.
Hos autem conspicatus cohorruit filius Petei Menestheus:
Hujus enim jam ad turrim ibant, malum ferentes.
Circumspexit autem per agmen Achivorum, si quem videre posset
Ductorum, qui sibi malum à sociis arceret:
Animadvertit autem Ajaces duos prœlii insatiabiles
Stantes, Teucrumque modò è tentorio profectum
Propè: sed nullo modò ei licebat, si clamaret, exaudiri:
Tantus enim strepitus erat: sonitusque ad cœlum perveniebat,
Percussorum scutorumque & setis equinis comantium galearum,
Et portarum: Ad omnes enim accesserant; hostesque ad ipsas
Stantes nitebantur vi perruptas ingredi.
Statim itaque ad Ajacem mittit præconem Thootem;
" I, nobilis Thoota, currens Ajaces voca,

Ver. 328.——ἠέ τῳ εὖχος ὀρέξομεν,] Ita edidit *Barnesius* ex tribus MSS. & ex *Plutarcho*, & ex sequente libro ν', *ver.* 327, ubi & editi habent, ἠέ τῳ εὖχος ὀρέξομεν. Adde quod *Clemens Alexandrinus*, laudatâ hâc Sarpedonis oratione, legit & hîc εὖχος ὀρέξομεν; loco jam suprà citato. Nec tamen ferri non potest & quod in Vulgatis est, ἠέ τῳ κῦδος ὀρέξομεν· id quod pronuntiabatur scilicet, ἤ τῳ κῦδος ὀρέξομεν.

Aut spoliis ego jam raptis laudabor opimis,
Aut leto insigni,—— *Æn.* X. 449.

Ver. 329.——ἀπέτραπετ',] Notandus hîc maximè proprius & significantissimus vocis mediæ usus: *Neque avertit se Glaucus.* Vide suprà ad γ', 141; & ad κ', 45.

Ver. 333. Πάπτηνεν δ' ἀνὰ πύργον] Ἢ πάπτηνεν ἀνὰ πύργον τοῦ τείχους,—— εἴ που ἴδοι Ἀχαιῶν τινα· ἢ πάπτηνεν ἀνὰ πύργον Ἀχαιῶν, (ἤγουν ἀνὰ παράταξιν πυκνὴν,) εἴ πως ἴδοι τῶν τινα ἡγεμόνων. *Eustath.*

Ver. 334.——ὅςις οἱ] Vide suprà ad α', 51.

Ibid.——ἀμύναι·] *Al.* ἀμύνῃ.

Ver. 338.——ἀϋτὴ δ' οὐρανὸν ἷκε,

It clamor cœlo.—— *Æn.* V. 451.
—Sequitur clamor, cœlumque remugit.
IX. 504.
It clamor totis per propugnacula muris.
IX. 664.

Ver. 340.——πάσας γὰρ ἐπῴχατο] Alii ab οἴγω deducunt, alii ab οἴχομαι. Interpretanturque (notante *Eustathio*,) vel, ἀνεωγμέναι ἦσαν· quod ferri omnino non potest: Vel, διʼ ὀχέων ἠσφαλίσαντο κλείσαντες, scilicet *Achivi*; Vel, ἐπεπορεύθησαν, scilicet *Trojani*: Vel, ἐπώχετο (fuerunt enim qui & ita legerent,) scilicet ὁ κτύπος. Posteriorum duarum interpretationum altera, vera erit; quia & aliàs apud Homerum vox ἐπῴχετο eundem habet intellectum.

Ver. 343.——Αἴαντε] *Al.* Αἴαντα.

Ver.

Ἀμφοτέρω μὲν μᾶλλον· ὃ γάρ κ' ὄχ' ἄριστον ἁπάντων
Εἴη, ἐπεὶ τάχα τῇδε τετεύξεται αἰπὺς ὄλεθρος·
Ὧδε γὰρ ἔβρισαν Λυκίων ἀγοὶ, οἳ τοπάρος περ
Ζαχρηεῖς τελέθουσι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
Εἰ δέ σφιν καὶ κεῖθι πόνος καὶ νεῖκος ὄρωρεν,
Ἀλλά περ οἶος ἴτω Τελαμώνιος ἄλκιμος Αἴας,
Καί οἱ Τεῦκρος ἅμ' ἑσπέσθω, τόξων εὖ εἰδώς.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἄρα οἱ κῆρυξ ἀπίθησεν ἀκούσας,
Βῆ δὲ θέειν παρὰ τεῖχος Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων·
Στῆ δὲ παρ' Αἰάντεσσι κιὼν, εἶθαρ δὲ προσηύδα·
Αἴαντ', Ἀργείων ἡγήτορε χαλκοχιτώνων,
Ἠνώγει Πετεῶο διοτρεφέος φίλος υἱὸς
Κεῖσ' ἴμεν, ὄφρα πόνοιο μίνυνθά περ ἀντιάσητον·
Ἀμφοτέρω μὲν μᾶλλον· ὃ γάρ κ' ὄχ' ἄριστον ἁπάντων
Εἴη, ἐπεὶ τάχα κεῖθι τετεύξεται αἰπὺς ὄλεθρος·
Ὧδε γὰρ ἔβρισαν Λυκίων ἀγοὶ, οἳ τοπάρος περ
Ζαχρηεῖς τελέθουσι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
Εἰ δὲ καὶ ἐνθάδε περ πόλεμος καὶ νεῖκος ὄρωρεν,
Ἀλλά περ οἶος ἴτω Τελαμώνιος ἄλκιμος Αἴας,
Καί οἱ Τεῦκρος ἅμ' ἑσπέσθω, τόξων εὖ εἰδώς.

" Ambos quidem potiùs: hoc enim longe optimum omnium
" Esset, nam mox hîc fiet gravis cædes:
" Huc enim magnâ mole feruntur Lyciorum ductores, qui & antea
" Magno impetu irruere solent in acribus pugnis:
" Si verò ipsis etiam illic labor & certamen ortum est,
" At saltem solus veniat Telamonius fortis Ajax,
" Et eum Teucer simul sequatur, arcuum peritus.
Sic dixit; neque ei præco non obsecutus est, ut audivit:
Perrexit autem currere præter murum Achivorum ære loricatorum;
Stetitque juxta Ajaces profectus, statimque allocutus est;
" Ajaces, Argivorum ductores ære loricatorum,
" Efflagitat vos Petei Jovis alumni charus filius
" Illuc ire, ut laboris vel paululùm participes fitis:
" Ambo quidem potiùs: hoc enim longè optimum omnium
" Esset, nam mox ibi fiet gravis cædes;
" Illuc enim magnâ mole feruntur Lyciorum ductores, qui & antea
" Magno impetu irruere solent in acribus pugnis:
" Si verò & hîc etiam bellum & certamen ortum est,
" At saltem solus veniat Telamonius fortis Ajax,
" Et eum Teucer simul sequatur, arcuum peritus.

Ver. 350.——τόξων εὖ εἰδώς.] Vide suprà ad β', 718.

Ver. 353. Στῆ δὲ παρ'] *Al.* Στῆ δ' ἄρ' ἰών.

Ver. 356.——ἀντιάσητον] Vide suprà ad δ', 67.

Ver. 359, & *suprà* 346. Ὧδε γὰρ ἔβρισαν] Producit penultimam ἔβρισαν, quoniam ex βρίθω est, quæ iota habet *productam*. Ideoque non sequitur analogiam verborum in ίζω, quæ, cùm iota plerumque *brevem* habeant, in Præsentibus & Imperfectis *positione solâ* producuntur.

Ὣς ἔφατ᾽· οὐδ᾽ ἀπίθησε μέγας Τελαμώνιος Αἴας.
Αὐτίκ᾽ Ὀϊλιάδην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Αἶαν, σφῶϊ μὲν αὖθι, σὺ καὶ κρατερὸς Λυκομήδης,
Ἑσταότες Δαναοὺς ὀτρύνετον ἶφι μάχεσθαι·
Αὐτὰρ ἐγὼ κεῖσ᾽ εἶμι, καὶ ἀντιόω πολέμοιο·
Αἶψα δ᾽ ἐλεύσομαι αὖτις, ἐπὴν εὖ τοῖς ἐπαμύνω.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη Τελαμώνιος Αἴας,
Καί οἱ Τεῦκρος ἅμ᾽ ἦε κασίγνητος καὶ ὄπατρος·
Τοῖς δ᾽ ἅμα Πανδίων Τεύκρου φέρε καμπύλα τόξα.
Εὖτε Μενεσθῆος μεγαθύμου πύργον ἵκοντο,
Τείχεος ἐντὸς ἰόντες ἐπειγομένοισι δ᾽ ἵκοντο·
Οἱ δ᾽ ἐπ᾽ ἐπάλξεις βαῖνον, ἐρεμνῇ λαίλαπι ἶσοι,
Ἴφθιμοι Λυκίων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες·
Σὺν δ᾽ ἐβάλοντο μάχεσθαι ἐναντίον, ὦρτο δ᾽ ἀϋτή.
Αἴας δὲ πρῶτος Τελαμώνιος ἄνδρα κατέκτα
Σαρπήδοντος ἑταῖρον, Ἐπικλῆα μεγάθυμον,
Μαρμάρῳ ὀκριόεντι βαλὼν, ὅ ῥα τείχεος ἐντὸς
Κεῖτο μέγας παρ᾽ ἔπαλξιν ὑπέρτατος· οὐδέ κέ μιν ῥέα
Χείρεσσιν ἀμφοτέρης φέροι ἀνὴρ, οὐδὲ μάλ᾽ ἡβῶν,

Sic dixit: neque non obsecutus est magnus Telamonius Ajax.
Statim Oïlidem verbis alatis allocutus est;
" Ajax, vos quidem hîc, tu & fortis Lycomedes,
" Stantes, Danaos excitate ad fortiter pugnandum:
" Sed ego illuc ibo, & interero pugnæ:
" Protinùs autem revertar, postquam benè ipsis auxiliatus fuero.
Sic utique fatus abiit Telamonius Ajax,
Et cum eo Teucer ibat frater & eodem patre natus:
Unà cum istis verò Pandion Teucri ferebat curvos arcus.
Quando Menesthei magnanimi ad turrim venerunt,
Murum intrà euntes, laborantibus utique supervenerunt.
Quippe ad pinnas ascendebant, obscuro turbini similes,
Fortes Lyciorum ductores atque principes:
Congressi sunt autem ad pugnandum ex adverso, ortusque est clamor.
Ajax verò primus Telamonius virum interfecit
Sarpedonis socium, Epiclem magnanimum,
Saxo aspero percussum, quod murum intra
Jacebat magnum ad pinnam summum: neque id facilè
Manibus ambabus sustulisset vir, ne ætate quidem maximè florens,

Ver. 365. Αὐτίκ᾽] Alacritatem & festinationem rectè depingit syntaxis hæc asyndetos.

Ver. 369. ——— ἐπαμύνω.] *Al.* ἐπιτείλω, notante *Eustathio*. Sed majorem habet vim, ἐπαμύνω.

Ver. 372. —— Πανδίων Τεύκρου φέρε καμπύλα τόξα.]
—— arcumque manu celeresque sagittas
Corripuit, fidus quæ tela gerebat Achates.
Æn. I. 191.

Ver. 374. ——— δ᾽ ἵκοντο] *Al.* δ᾽ ἵκανον. Cæterùm de vi istius δὲ, vide suprà ad ά, 57.

Ver. 379. ——— Ἐπικλῆα μεγάθυμον,] Quâ ratione, Ἐπικλῆα ultimam hîc producat; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 380. —— ὀκριόεντι] *Al.* ὀκρυόεντι.

Ver. 381. ——— οὐδέ κέ μιν ῥέα] Vide infrà ad *ver.* 446.

Ver. 382. Χείρεσσιν ἀμφοτέρης φέροι ἀνὴρ,] Antiquè legebatur, Χειρί γε τῇ ἑτέρῃ φέροι ἀνήρ.

Οἷοι νῦν βροτοί εἰσ'· ὁ δ' ἄρ' ὑψόθεν ἔμβαλ' ἀείρας·
Θλάσσε δὲ τετράφαλον κυνέην, σὺν δ' ὀστέ' ἄραξε
Πάντ' ἄμυδις κεφαλῆς· ὁ δ' ἄρ' ἀρνευτῆρι ἐοικὼς
Κάππεσ' ἀφ' ὑψηλοῦ πύργου, λίπε δ' ὀστέα θυμός.
Τεῦκρος δὲ Γλαῦκον, κρατερὸν παῖδ' Ἱππολόχοιο,
Ἰῷ, ἐπεσσύμενον βάλε τείχεος ὑψηλοῖο,
Ἧ ῥ' ἴδε γυμνωθέντα βραχίονα· παῦσε δὲ χάρμης.
Ἂψ δ' ἀπὸ τείχεος ἆλτο λαθών, ἵνα μή τις Ἀχαιῶν
Βλήμενον ἀθρήσειε, καὶ εὐχετόωτ' ἐπέεσσι.
Σαρπήδοντι δ' ἄχος γένετο, Γλαύκου ἀπιόντος,
Αὐτίκ' ἐπεί τ' ἐνόησεν· ὅμως δ' οὐ λήθετο χάρμης·
Ἀλλ' ὅγε Θεστορίδην Ἀλκμάονα δουρὶ τυχήσας
Νύξ', ἐκ δ' ἔσπασεν ἔγχος· ὁ δ' ἑσπόμενος πέσε δουρὶ
Πρηνής, ἀμφὶ δέ οἱ βράχε τεύχεα ποικίλα χαλκῷ.
Σαρπηδὼν δ' ἄρ' ἔπαλξιν ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσιν
Ἕλχ', ἡ δ' ἕσπετο πᾶσα διαμπερές· αὐτὰρ ὕπερθεν

Quales nunc homines sunt: ille verò ex alto immisit sublatum;
Perrupitque quatuor conos habentem galeam, ossaque confregit
Omnia simul capitis: is autem urinatori similis
Decidit ab excelsâ turri, liquitque ossa anima.
Teucer verò Glaucum, fortem filium Hippolochi,
Sagittâ, irruentem percussit ex muro alto,
Quà vidit nudatum brachium; cessareque fecit à pugnâ.
Retrò itaque à muro desiliit latens, ut ne quis Achivorum
Vulneratum videret, & insultaret verbis.
Sarpedoni autem dolor fuit, propter Glaucum abeuntem,
Protinùs ut animadvertit; attamen non oblitus est pugnæ;
Sed is Thestoridem Alcmaonem hastâ assecutus
Vulneravit, extraxitque hastam: ille autem secutus hastam cecidit
Pronus, circaque ipsum sonitum dedere arma varia ære.
Sarpedon verò pinnam prehensam manibus robustis
Trahebat, illa autem secuta est tota prorsùs; & desuper

ἀνήρ. Sed eos, qui ita scripserunt, rectè reprehendit *Aristarchus*, ὡς οὐδέν τι μέγα εἰπόντας περὶ τοῦ Αἴαντος. Vulgati habent, Χείρεσσιν ἀμφοτέρῃσι φέροι ἀνήρ. Sed duriusculum est, ut vox, φέροι, dipthongum elidat. Si scripsit *Homerus*, φέρ' ἀνήρ· non utique φέροι volnit dicere, sed φέρε, quod est idem scilicet ac ἔφερεν ἄν. *Barnesius*, unâ voce transpositâ, edidit, Χείρεσσιν ἀμφοτέρῃσιν ἀνὴρ φέροι. *Eustathius*, in Commentario, videtur legisse, Χείρεσσ' ἀμφοτέραις φέροι ἀνήρ. Ad vulgatos proximum est, si scribamus, Χείρεσιν ἀμφοτέρῃς φέροι ἀνήρ. Quæ autem demum verior sit lectio, non constat.

Ver. 384. Θλάσσε] *Al.* Θραῦσε.

Ver. 385.—ὁ δ' ἄρ' ἀρνευτῆρι ἐοικὼς Κάππεσ'.]

—Excutitur, pronusque magister
Volvitur in caput.— *Æn.* I. 119.

Ver. 393. Αὐτίκ' ἐπεί τ' ἐνόησεν] Ità omninò scribendum existimo, pro eo quod habent Vulgati, Αὐτίκ' ἐπεὶ ἐνόησεν. Nam ἔπειτα locum hic non habet.

Ver. 396.—ἀμφὶ δέ οἱ βράχε τεύχεα] Vide suprà ad Δ, 455, 504; & ad Ε, 210.

Corruit in vulnus, sonitum super arma dedere *Æn.* X. 488.

Ver. 398. Ἕλχ', ἡ δ' ἕσπετο πᾶσα]

—labat ariete crebro
Janua, & emoti procumbunt cardine postes.
Fit via vi: rumpunt aditus, primosque trucidant
Immissi.— *Æn.* II. 492.

Ver.

Τεῖχος ἐγυμνώθη, πολέεσσι δὲ θῆκε κέλευθον.
Τὸν δ' Αἴας καὶ Τεῦκρος ἁμαρτήσανθ', ὁ μὲν ἰῷ
Βεβλήκει τελαμῶνα περὶ στήθεσφι φαεινὸν
Ἀσπίδος ἀμφιβρότης· ἀλλὰ Ζεὺς κῆρας ἄμυνε
Παιδὸς ἑοῦ, μὴ νηυσὶν ἔπι πρυμνῇσι δαμείη·
Αἴας δ' ἀσπίδα νύξεν ἐπάλμενος· ἡ δὲ διαπρὸ
Ἤλυθεν ἐγχείη, στυφέλιξε δέ μιν μεμαῶτα·
Χώρησεν δ' ἄρα τυτθὸν ἐπάλξιος, οὐδ' ὅγε πάμπαν
Χάζετ', ἐπεί οἱ θυμὸς ἐέλπετο κῦδος ἀρέσθαι.
Κέκλετο δ' ἀντιθέοισιν ἑλιξάμενος Λυκίοισιν·
Ὦ Λύκιοι, τί δ' ἄρ' ὧδε μεθίετε θούριδος ἀλκῆς;
Ἀργαλέον δέ μοι ἐστὶ, καὶ ἰφθίμῳ περ ἐόντι,
Μούνῳ ῥηξαμένῳ, θέσθαι παρὰ νηυσὶ κέλευθον·
Ἀλλ' ἐφομαρτεῖτε· πλεόνων δέ τοι ἔργον ἄμεινον.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δὲ, ἄνακτος ὑποδδείσαντες ὁμοκλὴν,
Μᾶλλον ἐπέβρισαν βουληφόρον ἀμφὶ ἄνακτα.
Ἀργεῖοι δ' ἑτέρωθεν ἐκαρτύναντο φάλαγγας
Τείχεος ἔντοσθεν, μέγα δέ σφισι φαίνετο ἔργον.
Οὔτε γὰρ ἴφθιμοι Λύκιοι Δαναῶν ἐδύναντο

Murus nudatus est, multisque fecit viam.
Illum verò Ajax & Teucer simul assecuti, hic quidem sagittâ
Percussit lorum circa pectora splendidum
Clypei ingentis; sed Jupiter fata arcuit
A filio suo, ne navium ad puppes interficeretur.
Ajax autem clypeum percussit insiliens; atque penitùs
Transiit hastâ, aspereque repulit ipsum ardentem.
Cessit itaque paululum à propugnaculo, neque is tamen in totum
Recessit, quoniam ei animus sperabat gloriam reportare.
Adhortatus est autem divinos conversus Lycios;
« O Lycii, quid ita remittitis impetuosam fortitudinem?
« Difficile autem mihi est, etiam fortissimo existenti,
« Soli, cùm murum perruperim, facere ad naves aditum:
« Sed unà sequimini: Multorum utique opus melius.
Sic dixit: Illi autem, regis reveriti adhortationem,
Validiùs incubuerunt consiliarium circa regem.
Argivi autem ex alterâ parte corroborabant phalanges
Murum intra, magnum quippe ipsis obtulit se opus.
Neque enim fortissimi Lycii Danaorum poterant

Ver. 401. Βεβλήκει] Si dixisset, βέβληκεν, jam non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad γ', 492; & ad ά, 37.

Ver. 405. Ἤλυθεν] Vide suprà ad γ', 205.

Ibid.—μεμαῶτα] Vide suprà ad β', 818.

Ver. 406.—οὐδ' ὅγε πάμπαν] De vi & elegantiâ istius, ὅγε· vide suprà ad γ', 409.

Ver. 407.—ἐέλπετο] *Al.* ἐέλδετο.

Ver. 408.—ἀντιθέοισιν ἑλιξάμενος] *Al.* ἀντιθέοισι καθαπτόμενος.

Ver. 412.—ἐφομαρτεῖτε] Scholiastes, & Codices nonnulli, ἐφομαρτεῖτον. Quod est absurdum. Vide suprà ad ά, 566.

Ver. 414.—ἐπέβρισαν] Vide suprà ad ver. 359.

Ver. 415.—ἐκαρτύναντο] De hujus vocis prosodiâ, vide suprà ad ver. [illegible].

Ver. 417. Οὔτε γὰρ—Λύκιοι Δαναῶν—, οὔτε—Δαναοὶ Λυκίους.] ——expellere tendunt

Nunc

Τεῖχος ῥηξάμενοι θέσθαι παρὰ νηυσὶ κέλευθον·
Οὔτε ποτ' αἰχμηταὶ Δαναοὶ Λυκίους ἐδύναντο
Τείχεος ἂψ ὤσασθαι, ἐπεὶ τὰ πρῶτα πέλασθεν.
Ἀλλ' ὥς ἀμφ' οὔροισι δύ' ἀνέρε δηριάασθον,
Μέτρ' ἐν χερσὶν ἔχοντες, ἐπιξύνῳ ἐν ἀρούρῃ,
Ὥ τ' ὀλίγῳ ἐνὶ χώρῳ ἐρίζητον περὶ ἴσης·
Ὣς ἄρα τοὺς διέεργον ἐπάλξιες· οἱ δ' ὑπὲρ αὐτέων
Δῄουν ἀλλήλων ἀμφὶ στήθεσσι βοείας
Ἀσπίδας εὐκύκλους, λαισήϊά τε πτερόεντα.
Πολλοὶ δ' οὐτάζοντο κατὰ χρόα νηλέϊ χαλκῷ,
Ἠμὲν ὅτῳ στρεφθέντι μετάφρενα γυμνωθείη
Μαρναμένων· πολλοὶ δὲ διαμπερὲς ἀσπίδος αὐτῆς.
Πάντη δὴ πύργοι καὶ ἐπάλξιες αἵματι φωτῶν
Ἐρράδατ' ἀμφοτέρωθεν ἀπὸ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν.
Ἀλλ' οὐδ' ὡς ἐδύναντο φόβον ποιῆσαι Ἀχαιῶν·
Ἀλλ' ἔχον, ὥστε τάλαντα γυνὴ χερνῆτις ἀληθής,

Muro rupto facere ad naves viam:
Neque unquam bellatores Danai Lycios poterant
A muro retrò repellere, postquam primùm accessissent.
Sed sicut de finibus duo viri contendunt,
Mensuras in manibus tenentes, communi in arvo,
Qui utique exiguo in loco litigant de suo jure;
Sic quidem hos distinebant pinnæ; hi autem super ipsis
Cædebant alii aliorum circa pectora bubulâ pelle factos
Clypeos rotundos, parmasque leves.
Multi autem vulnerabantur corpus sævo ære,
Sive cui verso terga nudarentur
Pugnantium; multi item penitùs per clypeum ipsum.
Ubique verò turres & pinnæ sanguine virorum
Perfusæ erant utrinque à Trojanis & Achivis.
Sed ne sic quidem poterant in fugam vertere Achivos:
Sed se ita habebant, ut lances, mulier, lanificio victum quæritans, justa,

Nunc hi, hunc illi; certatur limine in ipso
Ausoniæ: Magno discordes æthere venti
Prælia ceu tollunt, animis & viribus æquis;
Non ipsi inter se, non nubila, non mare cedit:
Anceps pugna diu, stant obnixa omnia contrà:
Haud aliter Trojanæ acies, aciesque Latinæ
Concurrunt; hæret pede pes, densusque viro vir. *Æn.* X. 354.

Ver. 422.—ἀρούρῃ,] Vide suprà ad ζ', 142.

Ver. 423. Ὥ τ'] *Qui utique.* Item, *ver.* 434, Ἥ τε, *Quæ utique.*

Ver. 428.—ὅτῳ] *Barnesius* scribit ὅτεῳ. Ut infrà, ί, 664. Neutrum malè.

Ver. 430. Πάντη δὴ] Haud scio annon hîc reponendum sit, πάντη δὲ, *ubique verò*; potiùs quàm, πάντη δὴ, *ubique sanè.*

Ver. 433.———ὥστε———γυνὴ χερνῆτις———ἵνα παισὶν ἀεικέα μισθὸν ἄρηται.] "Ἵνα δὲ πολὺ μᾶλλον αἴσθηται, ὅσην ἔχει ῥώμην ἡ Συνθετικὴ δύναμις ἔν τε ποιήμασι καὶ λόγοις, λήψομαί τινας εὖ ἔχειν δοκούσας λέξεις, ὧν τὰς ἁρμονίας μεταθεὶς, ἀλλοῖα φαίνεσθαι ποιήσω καὶ τὰ μέτρα καὶ τοὺς λόγους. Λαμβανέσθω δὲ πρῶτον ἐκ τῶν Ὁμηρικῶν ταυτί· " Ἀλλ' ἔχον, ὥστε τάλαντα γυνὴ χερνῆτις ἀληθὴς, " ———ἵνα παισὶν ἀεικέα μισθὸν ἄρηται." *Dionys. Halicarn.* περὶ Συνθέσεως, §. 4.

———cùm fœmina primùm
Cui tolerare colo vitam tenuique Minervâ;
———famulasque ad lumina longo
Exercet penso; castum ut servare cubile
Conjugis, & possit parvos educere natos.
Æn. VIII. 408.

Ver.

Ἥ τε σταθμὸν ἔχουσα καὶ εἴριον, ἀμφὶς ἀνέλκει
Ἰσάζουσ', ἵνα παισὶν ἀεικέα μισθὸν ἄρηται.
Ὣς μὲν τῶν ἐπὶ ἶσα μάχη τέτατο πτόλεμός τε·
Πρίν γ' ὅτε δὴ Ζεὺς κῦδος ὑπέρτερον Ἕκτορι δῶκε
Πριαμίδῃ, ὃς πρῶτος ἐσήλατο τεῖχος Ἀχαιῶν·
Ἤϋσεν δὲ διαπρύσιον Τρώεσσι γεγωνώς·
Ὄρνυσθ', ἱππόδαμοι Τρῶες· ῥήγνυσθε δὲ τεῖχος
Ἀργείων, καὶ νηυσὶν ἐνίετε θεσπιδαὲς πῦρ.
Ὣς φάτ' ἐποτρύνων· οἱ δ' οὔασι πάντες ἄκουον,
Ἴθυσαν δ' ἐπὶ τεῖχος ἀολλέες· οἱ μὲν ἔπειτα
Κροσσάων ἐπέβαινον, ἀκαχμένα δούρατ' ἔχοντες.
Ἕκτωρ δ' ἁρπάξας λᾶαν φέρεν, ὅς ῥα πυλάων
Εἱστήκει πρόσθεν, πρυμνὸς, παχὺς, αὐτὰρ ὕπερθεν
Ὀξὺς ἔην· τὸν δ' οὔ κε δύ' ἀνέρε δήμου ἀρίστω
Ῥηϊδίως ἐπ' ἄμαξαν ἀπ' οὔδεος ὀχλίσσειαν,

Quæ stateram tenens & lanam, utrinque appendit
Exæquans, ut liberis tenuem mercedem ferat.
Sic quidem horum æqualiter pugna intendebatur bellumque;
Usque dum tandem Jupiter gloriam superiorem Hectori daret
Priamidæ, qui primus irrupit murum Achivorum:
Clamavit autem intentissimâ voce Trojanis vociferans;
« Ingruite, equûm domitores Troës: Perrumpite autem murum
« Argivorum, & navibus immittite immanè ardentem ignem.
Sic dixit incitans: illi autem auribus omnes audiverunt,
Rectâque irruebant in murum frequentes: Iique deinde
Pinnas ascendebant, acutas hastas tenentes.
Hector verò correptum lapidem ferebat, qui portas
Stabat ante, extremus, crassus; & desuper
Acutus erat: quem ne duo quidem viri ex populo fortissimi
Facilè in plaustrum à solo movere possent,

Ver. 436.—μάχη—πτόλεμός τε·] Vide suprà ad ί, 232, 279.

Ver. 438. Πριαμίδῃ,] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 440. Ὄρνυσθ',] Ita restituit *Barnesius* ex γ, 509, suprà; & ex MSS. duobus. Optimè. Quod enim habent Vulgati, Ὄρνυθ', ferri omnino non potest. Quippe & *Activum* est, ὄρνυτε; & penultimam necessariò corripit. Quâ enim analogiâ fit δίδωμι, δίδοτε; eâdem fit ὄρνυμι, ὄρνυτε. Neque in his ullus unquam est licentiæ locus.

Ibid.———ῥήγνυσθε δὲ τεῖχος]
Sed vos, ô lecti; ferro quis scindere vallum
Apparat, & mecum invadit trepidantia castra? *Æn.* IX. 146.

Ver. 443. Ἴθυσαν δ' ἐπὶ τεῖχος]
Accelerant actâ pariter testudine Volsci,
Et fossas implere parant, ac vellere vallum:
Quærunt pars aditum, & scalis ascendere muros. *Æn.* IX. 505.

Ver. 446. Εἱστήκει πρόσθεν,] Si ἑστήκει dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad γ, 434, 492; & ad ά, 37.

Ibid.—πρυμνὸς, παχὺς-- οὔ κε δύ' ἀνέρε]
———Saxum circumspicit ingens,
Saxum antiquum, ingens; campo quod fortè jacebat
Limes agro positus, litem ut discerneret arvis.
Vix illud lecti bis sex cervice subirent
Qualia nunc hominum producit corpora tellus:
Ille manû raptum trepidâ torquebat in hostem
Altior insurgens.—— *Æn.* XII. 896.

Ver. 448.—ἐπ' ἄμαξαν] *Al.* ἐφ' ἅμαξαν.

Ibid.————ὀχλίσσειαν] *Al.* ὀχλίσειαν. Malè. Secunda enim corripitur. Vide suprà ad ά, 140.

Οἷοι νῦν βροτοί εἰσ'· ὁ δέ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος·
Τόν οἱ ἐλαφρὸν ἔθηκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω.
Ὡς δ' ὅτε ποιμὴν ῥεῖα φέρει πόκον ἄρσενος οἰὸς,
Χειρὶ λαβὼν ἑτέρῃ, ὀλίγον δέ μιν ἄχθος ἐπείγει·
Ὡς Ἕκτωρ ἰθὺς σανίδων φέρε λᾶαν ἀείρας,
Αἵ ῥα πύλας εἴρυντο πύκα στιβαρῶς ἀραρυίας,
Δικλίδας, ὑψηλάς· δοιοὶ δ' ἔντοσθεν ὀχῆες
Εἶχον ἐπημοιβοὶ, μία δὲ κληῒς ἐπαρήρει.
Στῆ δὲ μάλ' ἐγγὺς ἰὼν, καὶ ἐρεισάμενος βάλε μέσσας,
Εὖ διαβὰς, ἵνα μή οἱ ἀφαυρότερον βέλος εἴη·
Ῥῆξε δ' ἀπ' ἀμφοτέρους θαιρούς· πέσε δὲ λίθος εἴσω
Βριθοσύνῃ, μέγα δ' ἀμφὶ πύλαι μύκον· οὐδ' ἄρ' ὀχῆες
Ἐσχεθέτην, σανίδες δὲ διέτμαγεν ἄλλυδις ἄλλη
Λᾶος ὑπαὶ ῥιπῆς· ὁ δ' ἄρ' ἔσθορε φαίδιμος Ἕκτωρ,
Νυκτὶ θοῇ ἀτάλαντος ὑπώπια· λάμπε δὲ χαλκῷ
Σμερδαλέῳ, τὸν ἕεστο περὶ χροΐ· δοιὰ δὲ χερσὶ
Δοῦρ' ἔχεν· οὐκ ἄν τίς μιν ἐρυκάκοι ἀντιβολήσας,
Νόσφι θεῶν, ὅτ' ἐσᾶλτο πύλας· πυρὶ δ' ὄσσε δεδήει·
Κέκλετο δὲ Τρώεσσιν, ἑλιξάμενος καθ' ὅμιλον,
Τεῖχος ὑπερβαίνειν· τοὶ δ' ὀτρύνοντι πίθοντο·

Quales nunc homines sunt: ille verò ipsum facilè vibrabat etiam solus:
Hunc *scilicet* ei levem reddiderat Saturni filius versuti.
Sicut autem quando opilio facilè portat vellus arietis,
Manu prehensum alterâ, exiguumque ipsum pondus urget:
Sic Hector rectà in tabulas ferebat lapidem sublatum,
Quæ portas muniebant valdè spissè coagmentatas,
Bifores, altas: duo autem intùs vectes
Firmabant invicem transversi, una verò clavis accommodata erat.
Stetit verò valdè propè profectus, & adnixus percussit medias,
Firmiter divaricatis cruribus stans; ne ei imbecille telum esset:
Rupitque ambos cardines: cecidit autem lapis intrò
Magno pondere, immanè verò circà portæ crepuerunt: neque vectes
Sustinuerunt, tabulæ verò disruptæ sunt alio alia
Lapidis ex impetu: insiluit autem illustris Hector,
Nocti veloci similis aspectu: fulgebatque ære
Terribili, quo indutus erat circa corpus: duas autem manibus
Hastas tenebat: Haud quis illum inhibere potuisset occurrens,
Præter deos, quando insiliit in portas; igne vero oculi ardebant:
Hortabatur autem Trojanos, conversus ad agmen,
Murum transcendere: Illi autem hortanti paruerunt:

Ver. 450. Τόν οἱ] *Al.* Τόν ῥ' οἱ. Quod rinde est. Vide ad ά, 51.
Ver. 459. —πέσε δὲ λίθος] Vide suprà ad 51.
Ver. 460. —μύκον] Vide suprà ad β', 314.
Ver. 461. —διέτμαγεν] *Al.* διέτμαγον.
Ver. 462. —ὑπαὶ] *Al.* ὑπό.
Ver. 463. —ἀτάλαντος] Vide suprà ad β', 627.
Ver. 464. —Σμερδαλέῳ,] *Al.* Σμερδαλέου.
Ver. 466. —πυρὶ δ' ὄσσε δεδήει] Vide suprà ad ά, 37 & 104.

Ver.

Αὐτίκα δ' οἱ μὲν τεῖχος ὑπέρβασαν, οἱ δὲ κατ' αὐτὰς
Ποιητὰς ἐσέχυντο πύλας· Δαναοὶ δ' ἐφόβηθεν
Νῆας ἀνὰ γλαφυράς· ὅμαδος δ' ἀλίαστος ἐτύχθη.

Protinúsque alii quidem murum transcenderunt, alii verò per ipsas
Affabrè factas infundebantur portas: Danai autem diffugerunt
Naves ad cavas: tumultusque vehemens consecutus est.

Ver. 469.——ὑπέρβασαν,] Fit ὑπέρβασαν simili analogiâ, ac ἔθεσαν, ἔφασαν, ἔδοσαν.

Ver. 471.——ἐτύχθη.] *Al.* [illegible]
